A Falu Keresztje

A Kardosék hagyatéka

Torontáltopolya-Töröktopolya-Banatska Topola

Előszó helyett

Akadémikus – akadémista, görög – latin szó : minden jobb szótár szerint: valamely akadémia tagja, akadémiai, egyetemi, főiskolai, tudományos, elméleti oktató.
Történelemben: A Platón alapította ókori filozófiai iskola.
Tehát, ha önmagát egy akadémikusnak bemutató szerző dolgozatát olvassuk, mi széleskörű olvasók, komolyan vesszük a nekünk tényként bemutatott szerzői állításokat, meséket, főként ha még arról is értesítve vagyunk, hogy egyetemen is előadó személyről van szó.
A nyugati világ egyetemein, talán két évtizede már, igen ritkán hallott tudományos ág tudnivalóit lehet elsajátitani, amelyet KRITIKAI GONDOLKODÁS elnevezéssel oktatnak.
Mert bizony, ha minden leírott állítást komolyan veszünk ezekből az öndicsérgető akadémikus írók írásaiból, könnyen áldozataivá vállhatunk a sajnálatos félrevezetéseiknek és félremagyarázataiknak. És ha még tudatlanul is, terjesztjük is az öndicsérgetéseiket, félrevezetjük nemcsak önmagunkat, hanem másokat is.
Hiteles adatok előkeresésére, események pontos dátumainak és körülményeinek utánnakérdezésére, bizonyítására, jelen,

A Falu Keresztje című összefoglaló íráshoz, valamint a

KRITIKAI GONDOLKODÁS

(nem a kritizáló és nem is a kritikus gondolkodások)

tudnivalójához, éppen ezért volt elkerülhetetlenül nagy szükség.
Mert ha nem, akkor a hamis állítások, félrevezetések, lenéző lekicsinyítések, csunyább mint másokra sárdobálások, ettől a **Jacob Steigerwald Ph.D. német nyelvből – doktori fokozatos -** szerzőtől, ott maradnak rólunk a nagyvilág olvasói előtt.
Minket most három kiadott **könyv**e érdekel:
1-ső : Banat-Topola Schwaben: 1791-1945, **1992**, Jacob Steigerwald (kétnyelvű, német és angol)
2-ik : Profile of an Americanized Danube Schwabian Ethnically Cleansed under Tito, **2001**, Jacob Steigerwald (csak angol)
3-ik : Finding Vital 1796-1945 Data Re German and Hungarian Ancestors of Banat(ska) Topola and Novo Selo Plus an Expose About the Local 1945-1946 Internment camp for Germans of Yugoslavia: by Jacob Steigerwald Ph.D.

A továbbiakban mint **1,2**, és **3,** könyvre lesz hivatkozva.

Arról a szándékomról, hogy **Kardos János öregapánkról közölt lenéző és félrevezető** Steigerwald állításokra, írásban fogok reagálni, elsőként őt magát e három könyv szerzőjét értesítettem e-mail levélben, miként már váltottunk is vele néhány levelet, az elmúlt 10-12 évben . (amikor ma, a már meglévő angol nyelvű összefoglalóm magyarra fordítását kezdem, 2012 December 10-e van).
Jacob Steigerwald mindig pontosan válaszolt leveleinkre, amikor igen udvariasan elhallgattuk családunkról szóló állításairól való kételkedéseinket, és csak dícsértük a három könyvéhez vett fáradságos munkáját.
Ám miként azt Jacob Steigerwaldnak is megígértem, magam is hozzáláttam a Szülőföldünkről szóló adatok gyüjtéséhez. Az első befejezett részt át is küldtem Jacobhoz, amire válaszolt is nekünk.
De egyszer ám **horribile dictu,** mi történik, egy nagyon nagyon nagy véletlen folytán, olyan információ került hozzánk amin bizony **el kellett gondolkoznunk. És kérdéseket kellett kérdeznünk. Sokfelé, sok-sok kérdést kellett kérdeznünk: Mikor? Hogyan? Miért? Ki? Hol? Mit?**
És kérdéseinkre csak Jacob Steigerwald tagadta meg a választ, második levelünkre, e-mail cimét lezárta előttünk.
Mindennek ellenére, és az ő tudtával, következnek a továbbiak:
Mai modern világunkban egy kattintásal fel tudjuk venni a kapcsolatot szeretteinkel, éljenek bárhol ezen a Földgolyón. A Google keresővel gombnyomásra jutunk hozzá szorgos és okos emberek munkájának adataihoz, ahol újra és újra egyeztethetünk információkat. Szinte kimeríthetetlen a tárolt anyag mennyisége. Helyes ismereteink fortélya csupán abban rejlik, hogy szavahihető tudományos, és nem az őket megjátszó, **hamis ideológusoktól tanuljuk a tudnivalókat.**
Nekünk magyaroknak nem kell részletes emlékeztető Mohács utáni történelmünk évszázadairól. Wesselényi, Nádasdi, Rákóczi neve valamennyiünkben hasonló érzést ébreszt. 1848 utáni 1867-es ‘’kiegyezés’’-ről, valamennyien megegyezünk, helyesebb újabb elnyomást írni és terjeszteni. Milyen ‘’kiegyezés’’ volt az, amikor egy Ország Pénzügyminisztériuma, Külügyminisztériuma, Kereskedelmi Minisztériuma, Honvédelme, idegenből, idegen és nemzetellenes valakik által van bitorolva. Lehet magyarázni és mindezt

átmagyarázni, mégis marad az Aradi 13 akikre ugyanaz a sors várt mint elődeikre régebben: aki nem tud nagyon mélyen hajbókolni és fejet hajtani, kötélen vagy fejének vételével fizet. 1914-18-ra, a mustárgázt is feltalálták, és szomszéd a szomszéd ellen használtatták. 1945-re vajon, hány és hány brutálisan végződő életmilliókról is lehet szó? Ekkorra nálunk már vagy 450 éves Habsburg Feudális abszolutizmusról beszéltek. És, hogy ezekről mit tanulunk meg, csak attól függ, hiteles történettudományt olvasunk-e, vagy csak öndícsérgető ideológiás propagandát. Ez ilyen egyszerű.

Következetes és ideológia-mentes fogalmazás

''Szeged kultúrpalotájának ő a legnagyobb raritása és akkora kincse, amekkora Budapest összes múzeumaiban nem található'' – írja róla Móra Ferenc. (raritás – latin szó azt jelenti ritkaság, különlegesség).

Tömörkény István Steingassner (Cegléd 1866 - Szeged 1917), magyar író, újságíró, régész, néprajzkutató, múzeum és könyvtárigazgató.

Ausztriai eredetű sváb családban született, apja a ceglédi - indóház – (a régiesen tréfás ''indít-ház'' - mai nevén Vasútállomás) vendéglőjét bérelte. Tönkremenése után apja Makón bérelt vendéglőt, ahol újra tönkrement, így Istvánnak 16 éves korában abba kellett hagynia gimnáziumi tanulmányait. 1882-1886-ig gyógyszerész volt, majd a Szegedi Híradóhoz szegődött újságírónak. Ekkor változtatta nevét Tömörkényre – nem biztos, hogy kényszerítve volt erre , miként azt a magyar Wikipédia is hirdeti – mivel nem állja a valóságot, hogy abban az áldásos ''dualizmus'' - ''korban ugyanis Magyarországon idegen névvel nem lehetett érvényesülni'' …

Számunkra a lényeg itt, Tömörkény István Steingassner **munkássága.**

Reizner János (lám lám, nem volt névcserére kényszerítve) halála után, 1904-ben Tömörkény István lett a könyvtár és a múzeum igazgatója Szegeden 1917-ben bekövetkezett haláláig. Móra Ferenccel 40 000 kötetes könyvtárat gyarapít, 6000 egységnyi néprajzi múzeumi tárgyat, 3500 regisztrálatlan fölgyűjtetlen szóval járult hozzá a nagy szegedi szótárhoz, hogy csak éppen megérintsük itt a széleskörű tudományos tevékenységét.

A mi témánkhoz elmaradhatatlan tudnivaló: Tömörkény munkásságát a következetes ideológiamentesség jellemzi, az általa kiválasztott

világ embereit **az ő** életmódjuk, **az ő** gondolkodásuk, **az ő** nyelvük egységében ábrázolja, kis történetek, esetrajzok végtelen sorában. Néprajzi értékeiből nem hiányoztak az erkölcsi értékek.
Kedves olvasó, ha nem ismerjük az eddig leírtak, és a további tudnivalókat, érthetetlen lesz számunkra ezen füzet üzenete is.
A Magyar Néprajz VIII. Kötetéből:

TÁRSADALOM: A BŰN ÉS BÜNTETÉSE

oldalakat kitevő tudnivalókat, kötelesség lenne másoknak is megtanulniuk, mielőtt valakit, akárkit, a nagyvilág tájékozatlan olvasóinak bemutatnak, akiknek fogalmuk sincs az adott térségben élők hagyományairól és életmódjukról.
Miként Amerika történelmének egyik népszerű időszaka a széleskörben bemutatott COWBOY-ok világa volt, úgy nekünk a szülőföldünkön élő, déli végeket őslakott magyaroknak is megvolt a saját ‘’cowboy-világunk’’.

Létezik-e nemzet amelyiknek nem volt vajon?

Tömörkény István Steingassner volt egyike azon értelmiségieknek aki a mi magyar ‘’cowboy’’ világunkat örökítette meg számunkra.
Nem volt öncélú az ő irodalmi munkássága és néprajzi gyüjtése. A korabeli Szeged lényegét ragadta meg, megmutatta azokat az embereket, akiknek hátán épült a palotás Szeged. Sokan idézték, de megérteni kevesen értették meg, a kortárs irodalomkritika csak fanyalgott….
Mert Tömörkény a körülötte élő mindennapi embereket, életmódjukat figyelte meg és írta le.
A letűnt kor falvak és tanyavilágát kell felidéznünk, küzdelmeikkel, szenvedéseikkel egyetemben kell látnunk az embereket, akiknek hátán élvezett a feudális rendszer kizsákmányoló siserehada hazánkban. Ahol a gazdagságnak ereje a szegények kizsákmányolásán lovagolt. Ahol az éhező ember éhbérért dolgozott.
Ahol az élet és halál közötti fennmaradásos küzdelem, sokféle árnyalatot és formát öltött.

A LOPÁS ÉS VEREKEDÉS MINT LEGÉNYES VIRTUS

fejezetben a Magyar Néprajzból:
A legényvirtus a közrendet megbontó s a testi épséget is veszélyeztető verekedésekben, párviadalokban jutott kifejezésre. Ahol az elterjedt

szólás ’’Nem az a legény aki üt, hanem aki állja’’ bizonyítja, éppen azt ítélték meg, aki kitér, megfut a verekedés elől’’ (Szendrey Á. 1936 a : 66).
A nyilvánosság előtt zajló erőpróba azonban afféle ‘’avató szertartásnak’’ minősült. Tömörkény István *Legényavatás* (1896) c. novellája arról szól, hogy a suttyó legény a teljes napszámra várakozók közé áll hétfőn reggel, s amikor ezt az idősebbek rosszalják, egy katonaviselt legény így védi meg: ‘’nem gyerök az mán, hanem legény. Tennap mán vereködött a tánchelyön.’’ Más helyütt is hivatkozott az író a verekedés ilyen értelmezésére, s azt is hangsúlyozta, hogy ‘’feleséges ember nem verekszik, csak legény. De még a legénység komolyabb része, például a katonaviselt szintén nem verekszik’’ (Tömörkény I. 1963 43-44, 446).
Az adatok egy része arról tanúskodik, hogy a falvak-tanyák népe, a maga belső ügyének szerette tudni, a legényverekedéseket: nem vette szívesen a rendőrök, a csendőrök és a bíróság buzgólkodását a vétkesek felkutatásában és megbüntetésében. (lásd pl. Cserzy M. 1943: 257. szegedi tapasztalatait.)
A külső beavatkozás úgyis csak a verekedés formáját módosította, s inkább ártott, mint használt. Amikor a legfőbb verekedőeszközt, a botot a hatóság eltiltotta, kabátujjba rejthető, madzagon a vállra akasztott kurta botokkal szerelkeztek fel a legények, s amikor a tilalom ezekre is kiterjedt, átvette a szerepét a még veszélyesebb bicska (Tömörkény I. 1963: 345).
Rendbontás, Verekedés A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyvéből (1961). Bűn és bűnhődés a régi Szentmihályon 1887. (1952-től Tiszavasvár a község neve), Gombás András írásából:
Összevontan a közrend elleni vétkekről és verekedésekről. Ime egy pár eset: Az **1739. évben** Kovács István ellen, - amiért hegedűsöket vitt be egy lakodalomba, - nemkülönben Oláh Mihály és többek ellen, kik táncolni merészeltek ott, - a tanács előtt vádat emeltek. – A tanács által a bűnösök megbüntettetvén, elhatároztatik ugyanekkor: hogy az itt való hegedűlés, vagy pedig a másunnan való hegedűs hozás úgy táncoltatás 12 forint alatt megtiltatik, **a kívülről bejött muzsikus pedig megkalodáztatik, s hegedűje a farán eltörettetik.’’**

Bak Sándor provokáltatott azért, hogy Karácsony első napja estvéjén a Tekintetes nemes vármegye rendszabálya ellenére a **kortsmába bottal ment bé. Bak Sándor ellen ki nem világosodván,**

hogy verekedés tekintetiből vitte volna bé botját a kortsmába, de még is mint rendszabály ellen tévő ezenn tettéért 6 páltza ütésekkel fenyíttetett meg. (a Községháza jegyzőkönyvéből 1839. a 31-ik határozat)

Ugyan akkor folytatva tárott Törvényes Gyülésbe Kis Bálint mint az éjjeli strázsákat bottal meg támadó engedetlen ember 20 korbáts – Pete János mint szót fogadni nem akaró 10 korbáts ütésekkel meg fenyíttettek. (Községháza Jegyzőkönyv 1847. a 7. határozat)

F. Bódor Gábor December 1-ső napja estvéjén Ráduly G. Bálintot a Holló kortsmába főbe ütötte, mely ütés következtében Dec. 2-án estve meghalt, ezen iszonyú tettéért le záratott és ezen eseményről Tekintetes Járásbeli főszolgabíró úr Dec. 4-én tudósíttatott. (Községi jegyzőkönyv 1839-ben a 19-ik határozat)

Zélig Márton kis kortsmáros P. Szabó András azért provokálta, hogy őtet torkonn fogvánn nem csak megczibálta, de földhöz is vágta csak azért, hogy a nálla hitelbe ivott ital árát kérte légyen – miért is P. Szabó András 24 órai kenyeren és vízen történő <u>árestomra</u> ítéltetett. (Községháza jegyzőkönyv 1840. a 134-ik határozat) – (<u>árestom – a fogda, börtön, a községházán kialakitott vagy különálló zárható ajtóval ellátott helység volt ahol a rövid időre elítélt vagy vizsgálat alatt álló személyeket tartották fogva.)</u>

1751-ben egy ‘’uratlan’’ asszony, ki egy szabadságolt katonával hitetlenül élt, 150 páltza ütésre ítéltetett. (Sőrés: Szentmihály t. 155. l.) …. (ez nem lehetett vicces dolog…)

A 19-20. század fordulóján már az úgynevezett ‘’úriszéki ügyek’’ felderitése komoly gondot okozott mert sem feljelentés sem tanúk nem jelentkeztek , mivel a halálos kimenetelű verekedésekről inkább keveselték mint sokallották a bírói szigort: ‘’Mér ne vereködne? – idézte Tömörkény a Szeged környékiek vélekedését - , hat hónapot rászán, osztán megöli azt, akit akar. Hát hat hónapot ér egy ember élete?’’ (Tömörkény I. 1963: 349.)

A 20-ik századelő óta fokozódó aggodalommal emlegetett ‘’nemzeti sorstragédia’’, a társadalmi igazságtalanságra rádöbbenő ‘’néma forradalom’’ genezisének mélyreható elemzése és hiteles értelmiségiek munkájának megismerése külön dolgozat feladata.

Tömörkény István hagyatéka szerint, következetes és elsősorban ideológia-mentes fogalmazásban.

Tömörkény István 1897-ben keltezett, **Táncrahúzás** című novellájából tanuljuk meg, milyen egyszerűen és mégis milyen komoly verekedéshez vezetett a társadalmi osztályok egymást megbélyegző rétegeinek viselkedése:

Vasárnap estéken a Falu Kocsmájában gyülekeznek táncra a fiatalok.

'' A kocsmáros eladó lánya már tökéletesen fölsöpörte a tánchelyet, hogy abban egész tisztaság van.''

Jönnek a lányok, kimosott vasalt szoknyában, pántlika a hajukban, Dókai Ilusnak valami egészen új kötője van, azt kell megcsodálni. ''Egész elvárosiasodik ez az Ilus – mondják neki – talán kalapod is van otthon, te hírös?''

A sápadt arcú Vecsernyés Viktor is eljött és bágyadt halovány arcán és árnyékos fekete szemeiből csorog a könnycsepp amikor a gangos Bálint nem őt, hanem a Dókai Ilust húzza elsőnek a táncra. Csak áll elveszetten a táncterem közepén miközben innen-onnan gúnyos nevetés is hallatszik… Mert a ravasz Török Bálint három lány felé is intett amikor a szoba közepére intette őket a mutatóujjával. Francia Rozál már oda se neki, táncol vidáman mással, de Viktor csak áll ott és el szeretne sülyedni…

Vecsernyés Mihály lép közbe, a testvérbátyja, aki szelíden szó nélkül derékon fogja és táncba viszi.

- Hát hiszen jól van, láttam én már karón varjút , mondja.
- Itt lösz valami – mondják akik hallották.
- El az utbúl , hé!
- Te kutya! – válaszolja a gangos Bálintnak Mihály, miközben elkapta a torkát és most ők ketten forognak.

Dókai Ilus nagyot sikít amikor látja, Bálint bicskával rohan Mihály felé aki elkapja a karját, olyat csavar rajta, hogy el is ejti amaz a bicskát, a bot sem kell neki amit odahoznak neki mert ott van a Bálint torka megint Mihály kezeügyében……

És a falunak egy újabb hétre van miről beszélnie, mert ha a bálban semmi sem történik, akkor az a bál nem is volt érdekes.

Jelen korunk kiváló értelmiségének munkásságából kell megtanulnunk legalább egy keveset a továbbiakhoz.

Kalapis Zoltán (Argentina 1928 - Újvidék 2005) , apja halála után egyéves korában kerül édesanyjával vissza Újvidékre, ám származása révén mindig torontálinak – bánátinak tartotta magát. Kifutó, segédmunkás, csaposlegény, inas, újságíró gyakornok, újságíró, lapszerkesztő, főszerkesztő, nyugdíjas voltak tartalmas életpályájának állomásai. Magyarságkutató munkásságának múltunkat megőrző kincseiben, lesz miből meríteni a gondolkodó és gondos utókornak.
Kalapis Zoltán témánkhoz fontos tudományos kutatása, Tóbára vezet minket: Azért Tóba, mert az a falu csak 7km távolságra van a mi fészkünktől, Torontáltopolyától.
Eredeti Tudományos Tanulmány:

PARASZTI ÉLETMÓD AZ 1980-as ÉVEKBEN,
A LÉTÜNK 1988-as tanulmánypályázatának első díjas műve.
Kalapis Zoltán helyszini adatgyüjtéséből:
A VÁLTOZÓ ÉLETMÓDDAL KIVESZŐ SZOKÁSOKRÓL ÉS HIEDELMEKRŐL TÓBÁN

A régi szokásrend és ősi hiedelemvilág nyomait kereste Kalapis Zoltán Tóbán. A falu azért jelentős a részünkre mert szinte tőszomszédja a mi témánk falujának, Torontáltopolyának, mai nevén Bánátszká Topolának.
Bizonyos értelemben szűz területen is járunk, írja Kalapis Zoltán, mert ezt a települést a sorsüldözött sokat vándorló Kálmány Lajos néprajzkutató csak hírből ismerte, Bálint Sándor meg azt írja, A szögedi nemzet című háromkötetes munkájában, hogy Tóba ‘’népéletéről nincs adatunk’’.
Kalapis Zoltán ezért a saját kezébe veszi a tudnivalók megszerzését Tóba hagyományából.

Áll a Bál

A két háború között, de még a felszabadulás után is sokáig, rendszeres volt a szombati vagy a vasárnapi tánc. A régi Jugoszlávia idején két helyen tartották: a módosabbja a Nagy utcai Tóth-féle kocsmában gyülekezett, a szegényebbje pedig a Kis utcai Berger-féle csapszékben. Az előbbiben főleg valcereztek, az utóbbiban főként

csárdásoztak: a kétlépésest, a rezgőst, a lassút, a frissest, a röszketőst, a mártogatóst, a lippenőset és a toppanósat járták. A két tánchely közönsége gyakran keveredett, barátságok jöttek létre, szerelmek szövődtek, de azért a húszas években a kirobbanó ellentétek nemegyszer torkolltak bicskázásba.
A bálak elnevezése jellegükre utalt, így volt: almabál, borbál, aratóbál, szüretbál, batyubál, jelmezesbál, legénybál, regrutabál, párosbál, asszonybál, emberbál, vadászbál, tűzoltóbál, cigánybál, Annabál, Katalinbál, de még dugottbál is, ha nem jelentették a hatóságnál, meg papucsbál amelyen a főnyeremény egy pár piros virággal díszitett bársonypapucs volt.
‘’Minden megváltozott mostanában – mondja a helyzetet összegezve a 86 éves Bálint Etel – a búcsú is, az árú is, a nép is.’’

A búcsúbálak azonban nem jutottak a farsangiak sorsára: még 1988-ban is megtartották. – folytatja Kalapis Zoltán.
(és most jön egy ‘’csodás’’ rész):
‘’1920-ban egy ilyen búcsúbálon, egy kocsmai verekedés alkalmával veszítette életét egy csernyei legény, Deák Gyuri. Történetét ponyvastílusban kiszerkesztették, Bálint Sándor szavaival élve, kidalolták, mert akkor népünkben még élt a balladaalkotás kényszere, illetve versalkotó, eseményközlő készsége. Ez volt az élőszavas népköltészet egyik utolsó hírmondója tájunkon, a XIX. – 19-ik századból átmentett ága. Csoda, hogy kihajtott, nem csoda, hogy hírére is alig emlékeznek.
Magyar Értelmező Kéziszótárunkban, a ballada: - Drámai menetű, rendszerint tragikus tárgyú, szaggatott, homályos előadású rövid elbeszélő költemény – népballada.
E nagyon rövid és fontos tudnivalóink után, kezdődjön itt a mi, balladában még meg nem énekelt, elbeszélésünk.

Mai rohanó modern világunkban, nekünk magyaroknak és nem magyaroknak kötelességünk visszaemlékezni őseink rég letünt korára és írni és eldalolni, vidám és szomorú nótákban, balladákban és modern verssorokban elődeink, nagyapáink, dédapáink és szépapáink küzdelmes életének elnyomatásban megélt sorsát. Mert ha nem változunk, és folytatjuk a 450 éve ránkerőszakolt elnémítottak

gondolkodását, meglopnak minket önazonosságunktól, büszkeségünktől, igazságunktól, meglopnak minket a puszta létünktől.

Ezekkel a gondolatokkal állt össze kedves olvasó a most kezedben tartott füzet üzenete.

A drága jó apa, nagyapa, dédapa, ükapa és szépapa emlékére dedikáljuk a következő oldalak tartalmát.

Irjuk a továbbiakat mindenki nevében akik ismerték Őt, akik a családjához tartoznak, akik a barátai voltak, akik a rokonságához tartoznak és akik a leszármazottaihoz tartoznak.

A falubeli sorstársainak nevében is írjuk.
Akik ismerték, becsülték és szerették Őt.

Irjuk a következőket, abból a felismerésből, hogy megtanuljuk, milyen könnyű megcsúfolni egy ember szerető emlékét, lejáratni egy embert-emberi méltóságában, eltorzítani egyszerű őszinteségét, hamisítani szívének egyszerű jóindulatát.
Milyen könnyű tönkretenni valakinek jó hírnevét, ha a leszármazottak nem elég éberek és hagyják, hogy a gonoszság felülmúlja alázatosságának szerény körülményeit, és a gonosznak szándéka felülmúlja az Ő emberi méltóságát.

In Memoriam
Kardos János

1881 március 24 – 1957 október 1

Torontáltopolya

Banatska Topola

Halálának 55-ik évfordulóján

A jóképű és jólöltözött ember ezen a száz éves körüli fényképen a mi öregapánk, déd-öregapánk, üköregapánk, szép-öregapánk Kardos János, a torontáltopolyai Magyarok Kocsmájának a tulajdonosa.
Öltönye a körülményekhez viszonyítva a javából való.
A kalapja mindenképpen a drágábbak közül való.
Tekintete nyugodt, őszinte, arca komoly, test-tartása azt mondja nekem, a komoly emberek közül való. Nem vigyorog az arcomba. Sem kényeskedően sem önelégülten nem somolyog mások felé. Magatartása azt mondja nekem, ez én vagyok, és ezt vagy elfogadod vagy elhagyod.
Amikor 76 éves korában elhunyt, gyászolták őt az egyetlen élő leánya Mária, a veje id.Szántó József, két fiú unokája, és a széleskörű közeli rokonsága. Szüleinek id.Kardos Józsefnek és Kardosné született Borsos Klárának hét gyermeke közül, János volt az öt fiuk közül egyik.
Gyászolták őt szülőfalujában a falubeliek, ahol mindenki ismert mindenkit.
Az emlékezetben mint a jólálló Magyar Kocsmának a ‘’Kardos Kocsmának’’ tulajdonosa volt Kardos János.
Családja emlékezetében tudtuk róla:

- Fiatalkorában Gergő öccsével kimentek Amerikába.
- Kardos Gergő (1888-1953) nem volt sokáig Amerikába.
- Amikor Kardos János hazajött Amerikából, megvette a házát a kocsmával, és az volt a faluban a Magyarok Kocsmája. A német ‘’Wassa Kocsmában’’ a németek szórakoztak, a magyar ‘’Kardos Kocsmában’’ voltak a magyar mulatságok.
- Megnősült és első házasságából egy leányuk született, aki fiatal anya volt amikor meghalt és egy kisfia volt.
- Az első felesége meghalt amikor a kocsmában, egy szerelmi verekedés alkalmával, lelökték a

petróleumlámpát, és a sötétben Kardos János öccse Gergő, halálosan megsebesítette őt.

Állítólag amikor a verekedők közé állt, hogy leállítsa őket. Hatósági kivizsgálás és ítélkezés következett, Kardos Gergő börtönbe került.

- A rettenetes tragédiában a családnak fel kellett dolgozni a fájdalmas valóságot, ismételten és ismételten elhangzott, nem szándékos cselekedet volt a halálos sebezés hanem egy szörnyű véletlen szerencsétlenség.
- Maradt viszont a rideg valóság, Kardos János elveszítette a feleségét, kicsi leánykájuk elveszítette az édesanyját.
- Kitört az első világháború - a WWI -, amikor Kardos János tett róla, hogy őt ne sorozzák be katonának. Leugrott a parasztkocsiról, hogy az amúgy is fájdalmas sérve még rosszabb legyen, és nem lett besorozva. Kisleánya gondozása és a kocsmája volt most első gondja.
- Második felesége a falubeli fél-német származású özvegyasszony, Bálintné született Leitner Barbara volt. Kardos János második leánya mindig szeretettel beszélt édesanyja sváb tájszólásáról. A két unokája mindig szeretettel beszélt arról, hogy az ő topolyai szüléjük német asszony volt akivel magyarul beszéltek. ‘’Szilénk neve Borbála volt’’ - akire nagy-nagy tisztelettel emlékeztek. Kardos Mária anyakönyvi kivonatában az áll, hogy anyja neve Barbara Leitner volt, és amíg az egyik unoka Barbarának addig a másik unoka Borbálának mondja a nevét. Abban már mindketten megegyeznek, hogy szüléjüket szeretetből, ‘’Pevi’’-nek becézte mindenki.
- Első házasságából Borbálának 5 fia volt. A legidősebb fia akkor lett apa amikor Borbálának a hatodik gyermeke, a kisleánya Kardos Mária született 1921. Október 19-én. Borbála első unokájából a falu megbecsült tanítója lett.

- Kardos János és a második felesége Kardos Borbála igen gondos nevelésben részesítették a leánykájukat. Már a mi időnkben, könnyekkel a szemében emlékezett vissza anyósom a gyermekkorára. Kikindán a legdrágább nagykabátot vette meg neki az édesanyja és szerinte ő volt a faluban a legszebben öltözött lány. Amikor férjhezment egy ruháskosár cipője volt és a ruhafogasokon szellőztetett ruháival, tele volt a gangon a ruhaszárító madzag.
- Kardos János második veje, Szántó József pedig apósának bőkezű nagylelkűségére emlékezett sokszor.
- Ha bazáros jött a faluba, Kardos János mindent megvett tőle, amit csak árult, és mindet szétosztogatta a falubelieknek.
- Ha a szitás jött a faluba szitákat árulni, megvette az összes szitát, osztán szétosztogatta az asszonyoknak.
- És Kardos János vette meg AZ ELSŐ RÁDIÓT A FALUNAK. -‘’Apám vette az első Rádiót a faluban’’, ezt sokszor-sokszor mesélte az apjáról anyósom, Mária.
- A második veje, id.Szántó József aztán még többet elmesélt arról a RÁDIÓ történetről.
- Amikor Kardos János jókedvében volt, a kocsmájában mindenki ingyen ivott.
- Egy nap, egy ilyen jókedvében aztán, amikor már mindenki ivott ingyen, Kardos János a RÁDIÓHOZ fordult és azt is megkínálta egy itallal.
- És nemcsak hogy megkínálta, hanem ADOTT is a RÁDIÓNAK – egy pohár bort, hogy igyon.
- És a RÁDIÓ is bizony, ivott. De a Rádió NEM IS SZÓLT többet.
- A nagy jószándékú jószívűségének, hogy: - ‘’ Na, té is igyál mán eggyet’’ – az lett a vége, hogy a Rádió mindégre elhallgatott.

- Tudtuk és többször hallottuk a családban, hogy Kardos öregapának volt még egy fiú unokája. Az első lánya a faluban férjhez ment egy valaki ‘’szódás’’-hoz, aki a szódavizet árulta. Az az unoka félárva maradt, mert az édesanyja Kardos Viktória a gyerekszülés??? után meghalt. Azt az unokát ‘’szódás Misi’’ –nek nevezte mindenki. A második világháború elején ez a még kiskorú unoka, önkéntesnek jelentkezett (vagy valaki önkéntesnek csinálta), és tán ‘’HIPO’’ vagy valami ilyesmi volt Hitler hadseregében. Valamikor a háború után egyszer eljött a feleségével a faluba, hogy meglátogassa az öregapját, egy éjszakára maradtak, utánna hallatszott, hogy kimentek Németországba. Nem volt többé kapcsolat vele. **(Viktória 1925.3.19-én halt meg tuberkulózisban)**
- Anyósom, Szántóné Kardos Mária, mesélte annak idején, meglepte a váratlan látogatás, fogadta ahogy tudta a vendégeket. ‘’szódás Misinek’’ azt mondta, nem tudja mit adhatna neki mert itt nincs semmi ami az övé. A falról levett egy szentképet, becsomagolta és Misinek adta. Mert az ő édesanyjáé volt. Mást nem volt mit adni.
- A nagybácsim, Veréb Pista bátya is említette ezt az esetet amikor anyósom akit mindenki Maris-nak szólított, azt mondta, nem volt ott semmi ami a szódás Misijé volt.
- Kardos János öregapjukról, még azt is mesélték a családban, hogy szigorú és mérges ember volt. De miért? Például: ha a gyerekek a tök szárával kihúzták a vizet a jószágok vályújából , vagy letaposták a kerti veteményt, a galambokat megzavarták a galambdúcból, vagy az utca gyerekeivel a kútból a vizet olyan erővel csapkodták, hogy abból még az alvó nagyapára is loccsant, bizony megzavarta őket az első bottal ami a keze ügyébe került. De az a bot nem is érte el egyiküket sem.

- Nem is volt szabad behívni gyerekeket az utcáról. Mai körültekintéssel, tudjuk, az azóta már felnőtt gyerekek csak hálásak lehetnek: **a kocsma és egy kocsmaudvar NEM JÁTSZÓTÉR. Ebben az egész világ egyetért manapság. Nagyapa szigora jóval megelőzte napjainkat.**
- A hátsóudvarban öregapa egy tetővel fedett rendes kuglipályát tartott amelyiken sok karbantartási munkája volt. A kuglipálya elején állt a ‘’**pinka**’’. Ez egy lelakatolt nagyobb kerek pléhdoboz volt. A tetejére egy keskeny és egy kerek lyuk volt vágva, a verett érme és a felgöngyölt papírpénznek méretéhez.
- A kuglizók annyi pénzt raktak a pinkába, ahány fordulót játszottak. Ez a játékosokra volt bízva.
- A baj csak akkor kezdődött amikor a gyerekek megpiszkálták a pinkát, hogy ’’cúkorra’’, kiessen belőle egy kis aprópénz. Akkor aztán volt szaladás, ha öregapjuk tetten érte őket.
- A kulcsot, a pénzt, meg úgy általában az értékeket öregapa a szobájában tartotta, ahova senkinek nem volt szabad bemenni. Ez érthető is volt, hiszen a szobájában volt a Bankja, a pénzes-szekrénye, mert öregapjuk volt a család fenntartásának őrzője.
- Igen, az is megtörtént, legalább egyszer biztosan, hogy öregapa kihívta a rendőrt, mert úgy látta, elveszett a pénze.
- Amikor aztán nagyon mérges volt, meg egy kicsit ittas is, a lánya is szaladt a túloldalra, a Lúd-utcába a rokonokhoz, amig Kardos János mérge egy kicsit alább nem hagyott. (Kezét emelje – AKI MÉG SOSE VOLT MÉRGES ÉLETÉBEN.)**Az idősebb unoka még olyanra is vetemedett,hogy a túloldali játszótársával az alvó nagyapa nyitott szájába vizet öntöttek. A neveletlenek. Vagy a ‘’szódás Jaksi’’ az utca gyerekeivel szétszedte a billiárdasztal alatti drótot, hogy az utca kölkeivel órákig ingyen biliárdozhasson mig Kardos János a határban dolgozott.**

- **A második veje Szántó József**, aztán jóleső mosollyal az arcán mesélte az ilyenekre, hogy: AZ Ő APÓSA ŐHOZZÁ MINDIG JÓ VOLT, MEG BARÁTSÁGOS VOLT. Sok minden hasznosat tanúlt tőle.(csak dolgozni nem) Amikor ő a házban volt, minden a rendjén, békén volt.
- Csak amikor pár napra elment Tordára a saját szüleit meglátogatni, akkor szaladtak néha a többiek tőle. ‘’Ha fölmérgelődött az öreg valamin.’’(a tordai Szántók nagy munkások)
- És még: időről időre volt olyan, hogy KARDOS JÁNOSNÁL TÖBBEN DOLGOZTAK A KOCSMÁBAN IS VOLTAK MÁSOK IS AKIK DOLGOZTAK NEKI. (Például a Kanász Pista bácsi neve többször elhangzott, ezt a faluban sokan mások is tudják.)
- Hogy ki ne maradjon még valami, meg kell említeni, Kardos öregapa mindég számolt. Papírhiány miatt, az üres cigarettapaklikat szépen szétbontotta, és azok belsejét számokkal mind teleírta. Mindég mindent számolt, emlékezik egyik leszármazottja, aki ezt a tulajdonságot minden bizonnyal elörökölte az öregapjától.

♠♠♠

Az élet igy folyt aztán tovább, 1967-ben történő házasságunkkal ebbe a Szántó családba kerültem, ahol anyósom volt a topolyai magyar kocsmárosnak, Kardos Jánosnak egyetlen élő lánya és örököse.

1969-ben vendégmunkásként Németországba mentünk, egy jó évre rá 1970-ben Sydney-ben éltünk.

Valamennyiünk életviteléhez tartozó magatartás a közösségeinkben, a Szülőföldünk iránti hűséges ragaszkodásunk. Hiszen a poros-sáros anyaföld és a pacsirtadalos kék ég is nagyapáink, ősapáink küzdelmes életének lábnyomait és a nótáját őrzi.

Természetes volt tehát, hogy amikor a világhálón egy Banat Topola-ról szóló és eladó könyvre bukkantam, azonnal megrendeltem azt.

Levélváltások követték az eladó könyv-hirdetését, valamikor , talán 2000-**2001 körül** megérkezett az **1-ső** könyv Kolorádóból.
A könyv fele-német és fele-angol nyelvű írása, nem volt meglepő számunkra.
Viszont, igazán meglepődtünk, a könyv tartalmának egyik részletét olvasva.
Hiszen ennek a könyvnek egy része, rólunk szól. Kardos János öregapáról meg a kocsmájáról szól.

Egy jó adag adat bizony újdonság volt a számunkra.
Sok olyan ‘’anyag’’ és sok olyan ‘’dolog’’ volt itt leírva AMIKRŐL NEKÜNK FOGALMUNK SEM VOLT.

A könyvnek mindig csak arra a részére utalok itt, amelyik a mi családunkhoz tartozókra vonatkozik.
További levélváltás következett ennek a könyvnek a szerzőjével, Jacob Steigerwald-al. Nem tudjuk ő mennyire lepődhetett meg amikor megtudta, hogy mi kik vagyunk, de első válaszlevelében valahogy úgy fogalmazott, hogy ‘’az öccse elrémült amikor megtudta, hogy Jacob a Maris menyével levelez Ausztráliából.’’ …
Első levelében Jacob Steigerwald úgy mutatkozott be nekünk, hogy ő a ‘’szódás Jaksi’’ , a Josef Steigerwald – ‘’szódás Szepinek’’ a fia.

A könyvből:
Meglepően hihetetlen volt számunkra azt olvasni, hogy öregapánk Kocsmáját ‘’Steigerwald vendéglő’’-nek és ‘’Steigerwald motel’’-nek nevezte, - mi soha soha nem hallottuk a családban azt a nevet. Mindig csak a ‘’Kardos kocsma’’ volt emlegetve.

Talán 10 vagy annál is több év eltelt mialatt az 1. –ső könyv majd a 2-ik és a 3-ik is megérkezett.
1-ső könyve:
Banat-Topola’s schwaben: 1791-1945, Jacob Steigerwald , (1992)
2-ik könyve:
Profile of an Americanised Swabian Ethnically Cleansed Under Tito, Jacob Steigerwald , (2001)

3-ik könyve:
Finding Vital 1796-1945 Data Re German and Hungarian Ancestors of Banat(ska) Topola and Novo Selo, Plus an Exposé About the local 1945-1946 Internment Camp for Germans of Yugoslavia, Jacob Steigerwald (2009),
(Saját szavaival, ötszázasával kinyomtatott példányokról van szó.)
…….
Itt külön ki kell hangsúlyoznunk kedves olvasó, történelmünk-meghamisítása Novo Selo **falu nevet írni, Banatska-Topolya mellé, mert az mindig csak *Navaszella* volt , ami a középkori *Újfalu* szlávosított változata lett.**

Borovszky Samu kitűnő értelmiségi történészünk ''Magyarország vármegyéi és városai'' elsőosztályú történelmi dolgozatában is leírta , a magyar középkori ***Újfalu*** *lett később* ***Navaszella.***

Újfalu nevét már 1400 előtt ismerték.
Térképeken a középkor után Navaszellapuszta.
Ami még 1950 után is lakott település volt. Más idegenek szeretnek rólunk mindent lakatlan pusztának hamisítani. Amikor térképeztek a mi tájunkon, és mindent ''mocsár''-nak rajzoltak – kapaszkodjunk meg, Topolya körül ''száraz mocsarak''- '' **Truckener Morast''-ot írkáltak. Érti ezt valaki? Van száraz mocsár is???**
…….
Aki meg Novo Selo-t keres, utazzon a Tisza parton Törökkanizsa alá
……
Térjünk vissza a témánkhoz:

Néhány évvel ezelőtt határoztuk el, hogy össze kell állítanunk a Családfánkat. Sokat beszélgetünk a rokonokkal, fényképeket gyüjtünk és kérdéseket kérdezünk.
A 2012-es év elején említett az egyik rokonunk valamit, ami megragadta a figyelmünket.

Addigra már jól körülnéztem az újabban létrehozott Dunaisvábok Honlapjain is.
Általában véve, egynémelyeknek ezekből a történelmet-mesélőkből, vissza az óvodába lenne a helyük. Csak sajnálni lehet az ő gyanútlan olvasóikat. Mivel némelyek akadémikusoknak és nyugalmazott tanároknak mutatkoznak be, csak remélni lehet, hogy diákjaikból igazi értelmiségiek lesznek egy napon akik majd kijavítják a megtévesztéseket, amikre tanították őket. Nem is érdemes sok időt pazarolni ezekre az úgynevezett ‘’történelem-mesemondókra’’…… ……ami a mi Szülőföldünk történetét illeti ……és .....mit lehet hozzászólni ahhoz a nyafogásukhoz hogy ‘’nekik’’ Magyarországon magyarul kellett tanulni....

●●●

2012. elején az történt, hogy a férjem ebből az **1-ső könyvből,** talált egy feltöltött **ház-terv-rajzot** a világhálón – internet-nek is nevezzük, arról a topolyai szülői házról ahol ő, a bátyja és az édesanyjuk is születtek. Az egész házról az áll, hogy ‘’Steigerwald ház’’, ‘’Steigerwald udvar’’, ‘’Steigerwald Vendéglő’’. **BANAT TOPOLA STEIGERWALD GASTHOUSE _ 1934-1945.**
A ‘’STEIGERWALD VENDÉGLŐ’’ BEJÁRATA……

Az ingatlan ház tulajdonosának Kardos Jánosnak a neve pedig egy szobába zárva van beírva ahol az áll, hogy Kardos János ott a lakó, …és minden más Steigerwaldé.

Elgondolkodtató, hogy mi köze és mi érdeke van ma valakinek, vagy valakiknek, mások házáról tervrajzolgatni és csak azért mert van internet, feltöltögetni a világhálóra olyan embereknek a magánéletét és magánvagyonát, amikhez nekik semmi közük nincsen….

Sajnos mindig vannak olyanok akik a tudatlan, megszorult embereket, saját ravasz és hamis érdekeikre kihasználják.

●●●

Miután komolyan utánnanéztünk ezeknek a dolgoknak, e-mail levelet írtam Jacob Steigerwaldnak. Nem jött rá válasz. Második e-mail levelünket visszautasította a gépezete... Újabb levelet küldtünk, Jacob pósta címére, amiben újra tájékoztattuk, hogy **a falu tudja az igazat és hogy ezt az ügyet KI KELL TISZTÁZNI az őszinteség és a tárgyilagosság érdekében.** A mai napig nincs válasz.
Még egy e-mailt küldtünk Jacobnak a férjem kompjuterjéről (mert azt a címet nem ismerte az ő szerkezete, így nem tudta leblokkolni), nem jött válasz.

- **Mi nem hagyhatjuk szó nélkül a családunk ilyen szánalmas megcsúfolását.**

2-ik könyvében a 33. oldalon írja az apjáról ez a szódás Jaksi: ‘’Josef Steigerwald (1894-1940) Kisoroszon (Ruskodorf) volt ‘’**boltosinas’’** ahol b-clarineten is megtanult zenélni és ahol ő és a Louise boltos-kisasszony kezdték megszeretni egymást amikor a boltos-tulajdonos Anton BUCHNER felmondott neki és egyből elküldte onnan, mert a lányukat gazdagabb emberhez akarták férjhez adni. – Josef was told to leave at once, because her folks envisioned her – Louise Buchner- marrying a wealthier man when the time came.’’Josef Steigerwald akkor visszajött Topolyára. **Louise Buchner pedig 1915-ben Ruskodorfon férjhez ment Ballauer Josefhez**.

Németül: 1-ső könyv 14. oldalon: ’’ Topolyán - Végülis Josef Steigerwald (1894 – 1940 április) **még megszerezte, és a falu két kocsmája közül az egyiknek a tulajdonosa is lett.** Josef wurde schlieβlich der Besitzer eines der beiden Gasthäuser in Banat-Topola.’’

Angolul: 1-ső könyv 86.old. ‘’Eventually Josef Steigerwald ‘’acquired’’ ownership of one of the two local inns too.’’ (a ház-tervrajz az 53-ik oldalon van)

1-ső könyv 94-ik oldalon irja:

A faluból egy Martin nevű házaspár….**Johann és Anna Martin** talán egy évig sem voltak Amerikában amikor **1908 nyarán hazajöttek megvették a faluban a kocsmát a templomnak által**, hat gyerekük volt a hetedik úton volt amikor 1914-ben Johannt besorozták az első világháborúba katonának, a hadifogságból hazajött 1919-ben és meghalt. A felesége Anna szívelégtelenségben betegeskedett és utánna egy évre rá **meghalt 1920 Szeptemberben**.

2-ik könyv 38.old.

Kardos János <u>akkor</u> szerezte meg a Martinoktól a kocsmát

‘’…the inn KARDOS JÁNOS had acquired in 1920…’’

1920-ban lefizetésre, és nem fizette ki.

Kardos Jánosnak volt egy lánya, Viktória, akivel ‘’szódás Szepi’’ akkor ismerkedett meg amikor a magyar kocsmába hordta eladni a szódavizet, és 1922/23 telén összeházasodtak. Azonban Viktória meghalt 1924-ben (?!). ‘’Szódás Szeppi’’ akkor feleségül vette Elisabethet, a legfiatalabb lányt a Martinok hat árvája közül. Innen eredezteti talán a továbbiakban**,** Viktória halála után a saját örökösödésüket

14. old a német nyelvű szövegből:

<u>Josef Steigerwald-‘’szódás Szeppi’’ végülis a Banat Topola két ‘’Vendéglője’’ közül az egyiknek a tulajdonosa lett.</u>

<u>–‘’Josef Steigerwald wurde schließlich der Besitzer eines der beiden Gasthäuser in Banat Topola.’’</u>

... <u>mert ami nem sikerült Ruskodorfon, majd sikerül Topolyán</u>…

****

Amit mi tudtunk a családunkról:

Sehogyan sem álltak össze az események: Kardos János első felesége volt a kocsmárosné amikor egy kocsmai verekedéskor halálos sebet kapott. Annak idején anyósom ott a helyszínen mutatta: itt állt a verekedők közé az apjának az első felesége amikor Gergő a sötétben csapott és a kés őtet találta el.

Kardos János másodszor megnősült és a lányuk Kardos Mária **1921-ben született**.

Hogyan férhetett mindez csak a két **1920/1921-es** évbe bele?

Mivel ennek a ‘’szódás Jaksinak’’ megvoltak a dátumok, talán 2005? körül megkérdeztem e-mailben tőle, mikor történt a kocsmai tragédia és mi volt az első feleség neve? Mert nekünk fogalmunk sem volt. E-mailben válaszolt nekünk Jacob Steigerwald, hogy adjunk rá egy évet a gyászévre és ha már előbb nem volt várandós-még egy évet a terhesség idejére, és **1919-ben** történt a gyilkosság. Ami a nevét illeti, a lánykori nevét kaptuk meg, hogy Fejes volt.

<u>De akkor hogyan halhatott meg a felesége a saját kocsmájában 1919-ben , ha ‘’János a kocsmát a Martinoktól 1920-ban vette meg.’’ ???</u>

Jaksi itt elnézhette a dátumait…!

A férjem viszont aki születésétől (1947) az öregapja házában élt annak 1957-ben bekövetkezett haláláig, egyszerűen nem tudta elfogadni, hogy az ő öregapja azután vette volna meg a kocsmát miután az első felesége ott tragikusan elhunyt.

- ‘’Nem, az lehetetlen, öregapám nem vette meg a kocsmát miután a felesége ott meghalt, soha, az nem létezik.
- Anya mindig úgy mesélte, hogy az apja kiment Amerikába, amikor hazajött megvette a kocsmát és azután megnősült.
- **A kocsma az ő tulajdona volt mielőtt megnősült. Ezt mindig így tudtuk a családban.’’**

Minden megválaszolatlan kérdésre újabb és újabb kérdések halmozódtak.

Nem volt más választásunk, mindenkit megkerestünk akire csak gondolni tudtunk.
Lássuk előbb, még miket olvashatnak a nagyvilágban a családunkról:

1-ső könyv 37.oldal

Német nyelven igen brutális lealjasító kijelentések, hogy Kardos János jelenléte az ő ‘’Steigerwald Gasthaus’’ – vendéglőjükben mindenki életét megnehezítette, mert nekik el kellett viselni azt a 60 év körüli fogatlant akinek ‘’majdnem minden foga hiányzott’’, mérges, veszekedő, mogorva, dühös embert akinek a fogatlan szája látszott amikor az **ő asztaluknál, az ő ‘’Vendéglőjük’’-ben evett….**

(így: kopasz feje volt-‘’János hatte einen kahlen kopf, aggressiv, zornig, mürrish’’ - akinek a jelenléte megterhelte az ő családi életüket…)

És, hogy ennek a részeges embernek az első feleségét a saját részeg bruderja ‘’versehentlich’’ ‘’erstochen’’ – leszúrta. És, hogy a János is nagy tetszését lelte-kedvelte a hegyes késekben, amikből jó néhányat elzárva tartogatott a saját szekrényébe. -‘’Auch János fand groses Gefallen an spitzigen Messern, von denen er mehrere in seinem Kasten verwahrte.’’ És amikor részeg volt akkor magában

beszélt. És az ő részegség-szomjúsága volt az oka annak, hogy külön élt a **második feleségétől ‘’Pevi’’-től (csak így).**
És egy napon ez a részeg János ingadozott **az ő Vendéglőjükben az ő söntésük előtt**, **és egyszer bort öntött az ő rádiójukba**, és nagyvonalú részletezéssel van körülírva a RÁDIÓ amit az ő üzleti vállalkozású apja vett meg elsőnek a faluban – az ő szüleinek a Rádióját tönkretette- és nekik ki kellett tiltani Jánost, hogy nem szabad neki többet belépni az **‘’az ő Vendéglőjükbe’’.** És az ő szabadidejüket is elrontotta János, mert kizavarta az ő játszótársaikat **az ő saját udvarukból.**

(ha) a Steigervaldok 1934/1935 telén hurcolkodtak be a Kardos János Kocsmájába
akkor,
az 1881-ben született Kardos János 53 éves volt.

1-ső könyv a 39. oldalon:
‘’**1940 áprilisban** Josef Steigerwald -‘’szódás Szeppi’’ alkoholos májkárosodásos- májcirrhosisban, hosszabb ideig tartó betegeskedés után, a 46-ik életévében meghalt. Hosszan tartó betegsége alatt már volt, hogy úgy kellett újra megtanulnia járni. A ‘’szódás Jaksi’’ akkor 9 éves kisgyerek volt. És ‘’akkor az ő özvegyen maradt anyjának Steigervaldné Martin Elisabethnek egyedül kellett vezetni az egész háztartást, gondozni az öt gyereket (négy saját gyerekét és ötödik volt Kardos János unokája a ‘’szódás Misi’’), valamint az ő vendéglőjüket is az anyja egyedül vezette, csak a rokonaik jöttek néha segíteni.

2-ik könyv, 34-44. oldalakról:
Kardos János 1920-ban szerezte meg a kocsmát amikor Johann Martin halála után 1919-ben és a felesége halála után 1920-ban, likvidálták a vagyonukat. Az árván maradt gyerekek nem kaptak semmi pénzt mert Kardos János nem fizette a lefizetéseket….(vagy talán mert a gyerekek gyámja megtartotta a pénzt saját magának – ezt is lehet olvasni egy helyen ezeken az oldalakon).
De 1934-ben (???) a kocsma tetője leégett és Kardos Jánosnak nem volt pénze megjavítani,(???) és nem akart eladni a földjéből, anyagilag tönkre volt menve(???) és rábeszélte(???)

az első vejét, a Josef Steigervaldot ‘’szódás Szeppit’’, aki eladott a saját földjéből és kicserélte a háztetőt, a házhoz hozzáépítette a kamrát(???) a szóda gépjének, és cserében ‘’szódás Szepi’’ lett az ingatlan új tulajdonosa, átvette a kocsmát – vagyis ahogyan írja – a Gasthaus ‘’Vendéglőt’’, és Kardos János az ő lakójuk -‘’Tennant’’ volt, aki életfogytiglan ingyen lakhatott egy egész szobában egyedül, az ő házukban…..
‘’ az ingatlan tulajdon át lett akkor íratva Kardos János unokájának a ‘’szódás Misinek’’ a nevére a Steigervald Mihályra (1923-1956). Misi ennek a Steigervald Jaksinak apáról a féltestvére volt.
Misi keresztapja volt pedig a Steigerwald Michael (1895-1944), aki az apjának az egyik bátyja volt, és ez lett Kardos János unokájának Misinek a gyámja is … 1940 áprilisban miután a szódás Szeppi meghalt. Jaksi anyja Steigervaldné Martin Elisabetha lett pedig teljesen egyedül a kocsmáros. (fulltime inkeeper – teljes munkaidejű-állandó kocsmáros)
A vendégek pedig az ő kocsmájukban, miután megittak egy pár italt, ‘’their aim was visibli impaired’’ - eltévesztették a köpőcsészét, és még ma is hányingert kap a Jaksi ha rágondol, hogy az ő anyjának kellett felpucolni azokat a baktériákkal megrakott ‘’malodorous floor vessels’’ - úszkáló bűzlő padló-csónakokat……
Étkezésnél a részegen megjött, fogatlan, fenyegetőző Kardos Jánost kellett elviselni, aki az evésnél ott jelen volt, és kényelmetlenné tette az életüket……..

És most a Torontáltopolya Banatska – Topola, Kocsma-ház tulajdonos életének története, ahogyan mi tudjuk :

Nem tudjuk melyik évben tért vissza **Kardos János** Amerikából. De mi tudjuk: Torontáltopolya melletti Újfalu-Navaszelláról nősült. Feleségének neve: **Fejes Anna (1885-1908)**
Kardos János és Fejes Anna esküvője Torontáltopolyán:
1904 november 23-án volt.

***1905-ben született a kisleányuk Kardos Viktória*.**

Kardosné Fejes Anna volt a ‘’Kardos Kocsma’’ kocsmárosnéja, amikor egy halálos sebezés okozta sérülésébe <u>1908-ban meghalt.</u>

Nagyon nehéz számunkra elfogadni és megérteni, mi köze van valakinek, akárkinek aki 1931-ben született, össze-vissza félreírkálni, félremagyarázni a nagyvilágnak, Anna tragikus halálát. A helyi hatóságok kivizsgálták a történteket, a törvény ítélkezett, Kardos Gergő börtönben ült. A családnak el kellett fogadnia a szörnyű valóságot, Anna szülei, testvérei, a férje a három éves kisleánya, és anyósa apósa voltak azok akiknek élete mindörökre megváltozott. Senki brutalitását nem kértük, hogy ítélőbírót meg mesemondót játszon a nagyvilágban a családunkat ért gyászról. Tartsuk tiszteletben talán, minden ember fájdalmát és bánatát ezen a mi Földgolyónkon.

Lefesteni Kardos Jánost mint valakit akinek elferdült hajlamai vannak valami ‘’hegyes kések’’ gyüjtögetése iránt, nem egy könnyű eset.

A történtek után, Kardos János nem bírt többé kést látni a kocsmájában. Amikor berugott, igen, ‘’beszélhetett’’ is a késekhez, mint a nyomorúságos életének az okozóihoz. Életének első szerelmét soha többé nem tudta elfelejteni. Nincs szükségünk Egyetemi Diplomára, hogy ezt megértsük. De bizony Pszichológiából Egyetemi Diploma kellene mindenkinek, mielőtt nekiáll mások magánéletéről brutális hazugságokat köpködni a nagyvilágba.

A valóság az: 1908-ban Kardos János jogos saját tulajdona volt a háza a kocsmájával. Ha akárki

ennek ellenkezőjéről fel mutat hiteles dokumentot, figyelembe vesszük.

De a mi családunknak semmi érdeke nem volt hamisításokat terjeszteni. Kardos Mária tudta, hogy az édesapja megvette a házát mielőtt megnősült, tehát legalább 1904 november előtt.

A tulajdonunkban van viszont hiteles KATASZTER DOKUMENT az 1912-es évből, ahol értelmesen részletezve van az ingatlan AHOL MÁR KARDOS JÁNOS VOLT A HÁZ TULAJDONOSA. Figyelembe veszünk mindenkit aki ezt a hiteles dokumentumot, hiteles adattal kétségbevonja.

Jött aztán az első világháború, ahol Európában arra kényszerítették az egyik szomszédot, hogy irtsa a másikat. A mustárgáz bevetését sem spórolták. Hány millió embert is soroztak be, csak a Habsburgok egyedül? …. Amikor 1.200.000 ember soha többé nem tért haza?

Kardos János pedig otthon volt, a kislányát nevelte és a bevételének nézett utánna. Számos falubelinek viszont menni kellet a behívóra és harcolni az esztelen háborúban. Egy volt közöttük, a jól álló, saját házzal rendelkező 36 holdas Bálint István parasztgazda, aki a háború első évében **1914-ben** életét vesztette. **Az öt fiú-gyerekével özvegyen maradt felesége, Bálint született Leitner Borbála volt.** A legfiatalabb gyerekük hat hónapos csecsemő volt amikor az édesapját besorozták 1914-ben.

A faluban egy jólálló Dunai-sváb özvegyasszonyról nehéz elhinni, hogy másodszor csak úgy akárkihez férjhezment volna újra. **Torontáltopolyán, az Első Világháborúban**

1914-ben özvegyen maradt Leitner Barbara , az 1908-ban özvegyen maradt Kardos János kocsmároshoz ment férjhez.(érdekes a svábok nem kapadoztak a fél-sváb özvegyasszony 5 gyerekét felnevelni)
1916. október 1-én esküdtek.
Topolya két közismert személyisége volt a két tanújuk:
1-ső tanú: Willár Ferenc jólálló konyhakertész volt.
2-ik tanú: Jakab József a falu boltjának a tulajdonosa.
És így 1916. októberétől, Kardosné Leitner Borbála-Pevi volt az új kocsmárosné a ''Kardos kocsmában'', valamikor talán 1928-30-ig? meg utánna is. Mindez idő alatt Borbála törődött a tisztasággal, és takarította a kocsmát. Mi soha senkitől nem hallottuk, hogy valami ''köpőcsésze-bűz'' gond lett volna az ő háztartásában. Pedig igen népes háztartása volt, az biztos. És nem ''terjengett baktériás takony-nyálka váladék tócsáktól hányinger bűz'' az Ő Kocsmájukban, az is biztos.
1921. október 19-én született a lányuk Kardos Mária. A férjem anyja, az anyósom.
Itt tisztázni kell a következőket:
2-ik könyv 39-42. oldalakról:
Miután az egész ház ingatlant ráíratta: hol az első vejére hol meg a **11 éves unokájára a ''szódás Misire'' amikor Kardos János 53 éves volt…**
A következő ''magyarázatot'' kapjuk: Kitűnő alkut kötött Kardos János amikor mindent ráíratott a Steigervald-ra, mert megszabadult az ''üzlettel járó fejfájástól''– **senkitől sem hallottuk, hogy öregapánknak ilyen fejfájása lett volna**… ''a földjét meg mind megtartotta amiből nyugodtan kibiztosította a jövedelmét''. – Ja igen, földje volt elég, de a föld munkálatlanul bizony egyedül nem termett – és ezt hallgassuk csak meg: '' Kardos János jól járt mert élete végéig ingyenes házbérben lakó, albérlő lett.'' – **egyszerű magyar**

nyelven ez annyit jelent, hogy Kardos János-ból ALBÉRLETBEN LAKÓT CSINÁLTAK A SAJÁT HÁZÁBAN. És olyan ‘’ügyes’’ volt ez a magyar ember, hogy a Jaksi anyjának, Elisabeth Steigervaldnak még főznie is kellett ‘’erre az ügyes emberre’’(a lánya Maris főzött rájuk) És ez a, 1931-ben született ‘’szódás Jaksi’’, igen tudákosnak hangzik arról, hogy mi történt <u>Kardos Annával (1908-ban!)</u>, amit neki 1992-ben meg újra 2001-ben, a világon mindenkinek szét kell trombitálni: - ‘’Pár évvel azelőtt (???), János első felesége (Anna) egy halálos szúrás áldozata lett, amit János saját részeg testvére a Gergő követett el, amikor összetévesztette valaki mással egy éjszaka egy sötét teremben.’’ (2-ik könyvében 40-ik oldalon)

- **Elfelejti viszont elmesélni, hol volt az a sötét terem? <u>a Kardos Kocsmában talán?</u>**
- De akkor meg ugye, a dátumok nem stimmelnek majd!???
- És ki volt az a másik, összetévesztett személy? És miért is van egy takonyszürtyülő kölyök annyira megszállva mások életével, AKIKHEZ NEKI SEMMI KÖZE?
- **<u>Hova kísérte Gergő egy éjszaka Annát, az ángyát? Hol? Kinek a házában volt éjszaka egy ‘’sötét terem’’ 1908-ban? amiről egy 1931-ben született valaki ítélkezik a nagyvilágnak Egyetemi Könyvtárakban is 2001-ben?</u>**

Óh Ó , majdnem elfelejtettem, Freud Zsigmondtól Piaget-ig, meg Erickson-ig a pszichológusok nagyjából megegyeznek abban, hogy egy gyermek személyisége az 5-ik életkorig nagyjából kialakul.??? Magyar Gyermekpszichológus előadásában hallgattam, mutasd meg az egy éves gyermeket és megmutatom neked a felnőttet.

Olvassuk csak tovább a családunkról szóló lealacsonyításokat:

‘’Pevi’’ volt János második felesége akivel ‘’fathered’’ egy lányt akinek Maris volt a neve.’’

Kedves olvasó, akárhogyan is próbálkozom rendesen hangzónak lefordítani a ‘’fathered’’ szót, ott kötök ki a német nyelvben is, hogy ‘’ein Kind machen’’ – magyarán, ugy van fogalmazva igen vulgárisan, hogy ‘’gyereket csinált’’, akit Marisnak hívtak. Nos, először is adjuk meg a tiszteletet, nálunk magyaroknál, még falun is **a templomban is Máriát keresztelnek,** még akkor is ha utánna Maris, Mari, Marcsi, Marika is lesz a kisleány. Neveletlenség kiforgatni valakinek a rendes nevét. És ez a kis ‘’Jaksi gyerek’’ egészen pontosan tudta, hogy miért éltek külön János és a második felesége Pevi. És ettől a Kardos Jánostól, a saját házában és kocsmájában a Steigervaldok megtagadták a kiszolgálást ‘’**ami most már a Steigerwaldok tulajdona volt’’, tehát el lett utasítva János az ő ‘’vendéglőjükben’’**.(2-ik könyv 40-41 oldalak).

Ez már egészen romantikus.

A ház gazdájából egy bekorlátozott elzárt albérlőt csináltak a saját jogos tulajdonában, a saját házában.

Jó lesz vigyázni mindenfelé az 53 éven felülieknek!

Valami nagyon csunya és nagyon gonosz is rejlik itt. Kardos Mária szülei 5 évig éltek házaséletet mielőtt a lányuk született. A mi Magyar hagyományunkban és gondolkodásunkban a férfiak ‘’NEM CSINÁLJÁK A GYEREKEINKET’’ . A mi embereinkkel való KÖZÖS SZERELMÜNKBŐL – áldás lesz az, amikor egy gyermek születik.

De mit lehet csinálni? Deine schprache ist deine Seele.

Szavaid a lelkedből jönnek, és lelkedben vannak szavaid.

Az első világháborúban elesett apának,
Bálint Istvánnak (1876-1914) szép özvegye.
Öt fiának édesanyja. A legkisebb két-és-fél, a legidősebb tizenhat éves, amikor 1916. október 1-én
Kardos Jánoshoz férjhezment. Mind az öten mesterséget tanultak.
Leszármazottai között:Tanárok, Magiszterek, Patikus, Professzor, Orvos, Szabadalmazott találmányos, Mezőgazdasági tehnikus, Iskolaigazgató felesége,Egészségügyi dolgozók,
Tudományok Doktora PhD,Tanítók, Hívatalnokok, Szakemberek, jólmenő Földműves gazdálkodók sorakoznak.
Hamis csúnyaságokat eddig egyikük
sem szórt még, Kardos János kocsmárosra.

♥♥♥

Rójuk le kegyeletünket most kedves olvasó:
Kardosné Fejes Anna
és Steigervaldné Kardos Viktória emléke előtt.
♥♥♥
TorontálTopolya - Banatska Topola temetőjének dúsan zöldelő pázsitja és gazdagon tarkáló réti virágainak ölelő nyugalmában, alusszák csendes álmukat. Mások gonoszkodása nem érinti szépségüket. Gondja volt arra Kardos Jánosnak, hogy nevük és büszkeségük felülmúlja a csúnya lejáratást. Örökké tartó SZERETTEI ŐK annak a nagyszerű, tisztességes, gondos, mégis oly szerencsétlen Kardos János nevű embernek

Steigervald – született Kardos Viktória 1905 – 1923?- <u>1925</u>
Kardos – született Fejes Anna 1885 – 1908
Töröktopolya – Banatska Topola temetőkertjében

Itt nyugszik falunak két szép rózsaszála,
A faluban melynek neve lett Torontál-Topolya,
Első szomszédja volt pedig Újfalu a Navaszella.

♥♥♥

A Falu nem feledte el, két kedves szépséges rózsaszálát,
Élet vidámságtok végét meghozó, fájdalmas hajnalát.
Emléketek mostmár gondozva marad itt mindörökre,
Kinek szerettei vagytok őrt-állva vésette neveteket kőbe.
Kedves orcátokat fájdalmas szívében s a tenyerén hordta,
Saját szülőföldjén megalázva a terhét két vállán tartotta.
Igaz szerelme, féltett gyermeke, Ti ketten voltatok ennek
A nagyszerűen legjobb, szegény Kardos János Embernek.

♥♥♥

Ne te ítélkezz rólunk aki semmit sem tudsz,
Rólunk ne hirdesd hamis mesében a valótlanságot,
Sem téged sem a tieid mi soha nem bántottuk.
te ne a mi elveszített fiatal életünkön lovagolj világot.

♥♥♥

a ''Kardos Kocsma'' kocsmárosnéja
Fejes Anna – Kardosné 1885 – 1908
és az egyetlen leányuk
Kardos Viktória - Steigervaldné 1905 – 1923? - 1925

✻✻✻

Folytassuk tovább gondolatainkat és a tudnivalókat:

Szól a Rádió: A Budapesti Magyar Néprádió.

Jacob Steigerwald azt állítja a könyveiben, hogy az ő szülei vették a Banatska Topola faluban, az első Rádiót. Részletes magyarázatot is ad, hogy milyen ‘’gyártmányú’’ volt az a Telefunken Rádió amit az ő üzleti vállalkozású apja a ‘’szódás Szepi’’ vett meg elsőnek ‘’az **ő** kocsmájukban’’ a faluban. …

Gondolkodjunk csak:

Hogy valaki, akárki ennyire csúfságot űzzön olyan emberek életéből, akiknek SEMMI köze sem volt ehhez a 8 NYOLCTAGÚ családhoz, igazán szánalmas eset. NINCS az a józangondolkodású ember akinek bármikor eszébe jutna, hogy otthagyja a saját házát és a saját kényelmét, és a 8-NYOLC tagú családjával behurcolkodjon EGY szobába, és másnak a házába. ‘’Szódás Szeppi’’ igen kétségbeesett lehetett amikor az apja (1930?) meghalt és neki ki kellett hurcolkodnia a családi házukból mert oda egy másik bátyja költözött be a saját családjával. **Szódás Szeppi csak kihasználta a volt apósának Kardos Jánosnak a szeretetét a ‘’Szódás Misi’’ kisunokája felé**, és a nagy terv, hogy majd úgyis ők szerzik meg azt a bevételt meg a vagyont is, ott lehetett a számításukban. Még az özvegyen maradt Steigervald mama is velük jött. Ja, mert Kardos János asztalánál mindig volt étel.

Hogy milyen tűz volt, vagy nem volt, 1933 vagy 1934-ben a kocsmában, nem játszik semmi szerepet. **Semmi sincs bizonyítva** a többi csúfoskodásall együtt. Terjeszti még a nagy hazugság mesét, hogy az ő apjának kellett hozzáépíteni a házhoz a kamrát is.

Ez már azért próbára teszi a tűrőképességet.

A faluban minden házban van spájz - kamra – éléskamra a konyha mellett. Annak a kocsmának meg a háznak pedig biztosan volt kamrája a konyha mellett, akárki megnézheti a tervrajzot. Mindig a kamrában állt a befőttes polc, meg a füstölt szalonna, sonka meg a gazdasszonynak a gyúródeszka.
És soha a családban senkitől sem hallottuk, hogy Kardos Jánost valamikor is ‘’meg kellett menteni’’ – mert tönkrement.
KARDOS JÁNOS egy jól álló családból származott a faluban. Heten voltak testvérek és mindanyiuknak volt saját háza a falu központja körül. Nem volt ő soha ‘’tönkremenve.’’
Mindig volt neki elegendő ‘’folyópénze’’ , akármit is kellene annak jelenteni , ennek a Steigerwaldnak a meséjében. (hogy az ő apja a szódás Szeppi mentette meg Kardos Jánost mert az ruiniert-lett- , tönkrement…)
Következő:
Hány évig is betegeskedik valaki alkoholos májbetegségben?
Az első stádium: 10 év? Legalább, még 1930 körül is.
Második stádium: 5-6 év? Legalább.
A harmadik stádium: 2-3 év? LEGKEVESEBB.
Valamikor 1937 körül, a szódás Szeppi már komoly-komoly beteg ember lehetett. Ez bizonyos.
A máját bizony nem 1935 után tehette tönkre, miként a 9 éves Jaksi gyerek hirdeti: -‘’ hogy az apjának a magyar vendégek miatt ment tönkre a mája, mert az ő apja olyan akart lenni mint azok voltak akik a kocsmába jártak, és azok csalták, hogy igyon velük…és a máját azok miatt tette tönkre…..1935-re az ő apjának a mája már eléggé gyenge állapotban lehetett, és kétségbeesésében, a nagylelkűségéről ismert, Kardos János volt apósához húzott, ahol a nyolctagú családjának fejük fölé tetőt, napi ételt italt és biztos bevételt talált a kocsmában.A vagyonért nősült először is oda?… 1923-ban, miután Ruskodorfról a boltos elzavarta. ……Ám nem sokáig élvezte a vagyont mert az első felesége Kardos Viktória, a kisfiuk Misi születése után, meghalt 1925-ben.

Nyolc emberrel megosztani a saját házat, saját bevételt, nem kicsi teljesítmény még a mai ''jobban menő'' világban sem.
Kezét emelje aki megcsinálta! Nem sokan! Igaz?

A magyar kocsmákban mifelénk, rendszerint az alkalmazott kocsmáros szolgált ki a söntésnél, a kocsmárosné dolga a főzés és a takarítás volt. A Kardos Kocsmában többen is dolgoztak. A vasárnapi bálokra és mulatságokra rendszerint összejött a falu fiatalsága meg a gardi mamák.
Aki odajárt és jól emlékszik a házra, arról mesél, hogy egy nagyon szép táncterme volt annak a kocsmának, és azt is, hogy oda rendszerint az erőteljes férfiak és a fiatalok jártak, azok pedig nem voltak krákogó köpködő beteg erőtlenek. Legalábbis akkor, ott, nem ők voltak azok…
2-ik könyv: 40.old. ''…after consuming a couple of alcoholic drinks, the aim of some men was visibly impaired when they tried to use a spittoon. I still get nauseous at the thought of mother having to clean these germ-laden floor vessels upon emptying their contents including malodorous, soggy cigarette butts!'' (- Brávó, …''egyes embereken látható volt az elfogyasztott néhány ital hatása amikor eltévesztették a köpőcsészét, mellé köpködtek, és még ma is hányingert kap a gondolatra, hogy az ő anyjának kellett azokat a baktériákkal-telített és bűzlő elázott cigarettavégekkel teli a padlón úszkáló uszály edényeket kiöntögetni meg megpucolni.''
A faluban senkitől sem hallottuk még azt a kifejezést, hogy Topolyán a magyarok kocsmájában valami hányingertkeltő ''köpőcsészék'' bűzlődtek volna. A padlóra köpedékben nálunk nem úszkáltak a köpőcsészék.
Anyósom 1940 óta ott élt és dolgozott a kocsmában, egészen az ötvenes évek elejéig, amikor államosítottak. Édesanyja után Ő is több mint 15 évig takarította a kocsmahelyiségeket. Köpőcsésze bűztől hányingerre sem Ő sem más, soha nem panaszkodott... ilyet eddig még nem hallottunk…
Ja, a Steigerwaldokat 10 évig eltartó Kardos kocsma bevétele nem ''bűzlött'' és a magyar vendégek pénze nem volt hányingert keltő? ...
Mikor már betegeskedő öregember volt Kardos János öregapjuk, az ágya mellett ott volt a pörnye a köpőcsészében amikor a családja gondozta. A két unoka többször kivitte kiüresíteni, és a helyébe tisztát behozni. Egyikük sem kapott sem ragályos sem halálos betegséget tőle. Esetleg lehetett, hogy nem mostak mindjárt kezet utánna – de az már nem ide, hanem egy másik témához tartozik.

Térjünk most szódás Szepire: Akármennyire kedveljük vagy sajnáljuk is, olyan emberrel akinek a szervezete orvosság nélkül telítődött a májkárosodásos mérgezéssel, bizony nem lehetett valami könnyű az élet. Szegény mindannyian ő-körülötte. Szegény feleségének az életén vele, nincs irigyelni való, az biztos.

De a mégegy változat kedvéért, mégis, fogadjuk el hogy Szeppi jól volt, és a gondolkozása is józan maradt a végsőig. (lehetetlen elfogadni)
Egészen 1940 áprilisban bekövetkezett haláláig.

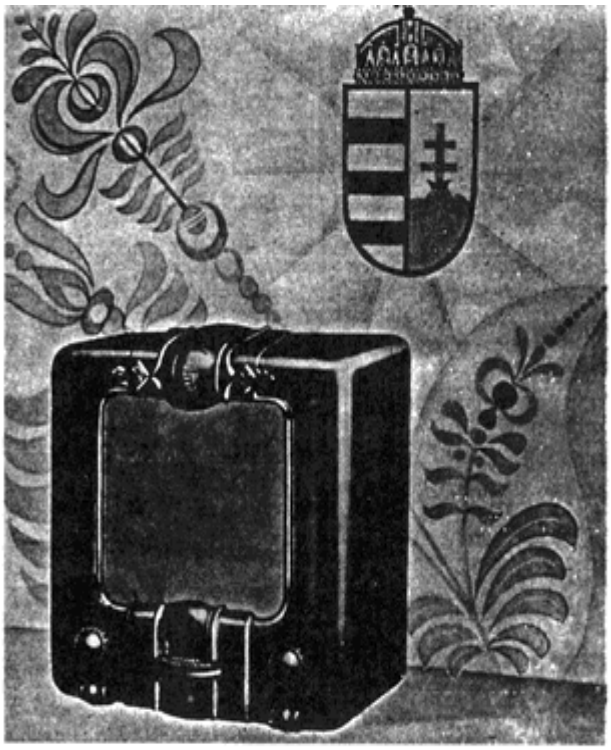
O' kéj,
Akarom mondani, OK:
Most egy kicsit utánnanézünk annak a RÁDIÓ mesének is amit ez a Jaksi gyerek olyan nagyvonalúan terjesztett a nagyvilág felé.

Az ORION Rádió és a Villamossági Vállalat jogelődjét, a Magyar Wolframlámpagyárat Kremeneczky János osztrák üzletember alapította 1913-ban. Kremeneczky 1934-ben bekövetkezett halálának idején már az ország egész területén vehető volt az adás, a kereslet megnövekedett a rádiókészülékek iránt. Ekkor jöttek a Standard, Philips, Siemens és a Telefunken és ők lettek az újabb versenytársak Magyarországon. Igy a Magyar Wolframlámpagyár illetve az ORION külföldre: Németország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Belgium, Törökország, Svájc és a skandináv államokba is szállított.

Ez a ''Néprádió'' – vagy a ''Hóman-féle Néprádió'' – mivel Hóman Bálint kultuszminiszter kezdeményezte az ország lakosságának széleskörű bekapcsolását a rádiózásba, **először 1939-ben indult el.** Megállapodással az ország kincstára állta a fizetendő ár egy részét, és először 20.000 darab Rádiót gyártottak **az 1939. októberi megrendelés szerint.**

1940. februárjában újabb 25.000 darab Rádió gyártás indult meg, a nagy kereslet kielégítésére.

A Magyar ORION Kossuth Cimeres Rádiókból a visszacsatolt területek rendeléseivel összesen 45.000 darab Néprádiót gyártottak. További igényre is volt hajlandóság, de a háború miatt további gyártásra már nem került sor.

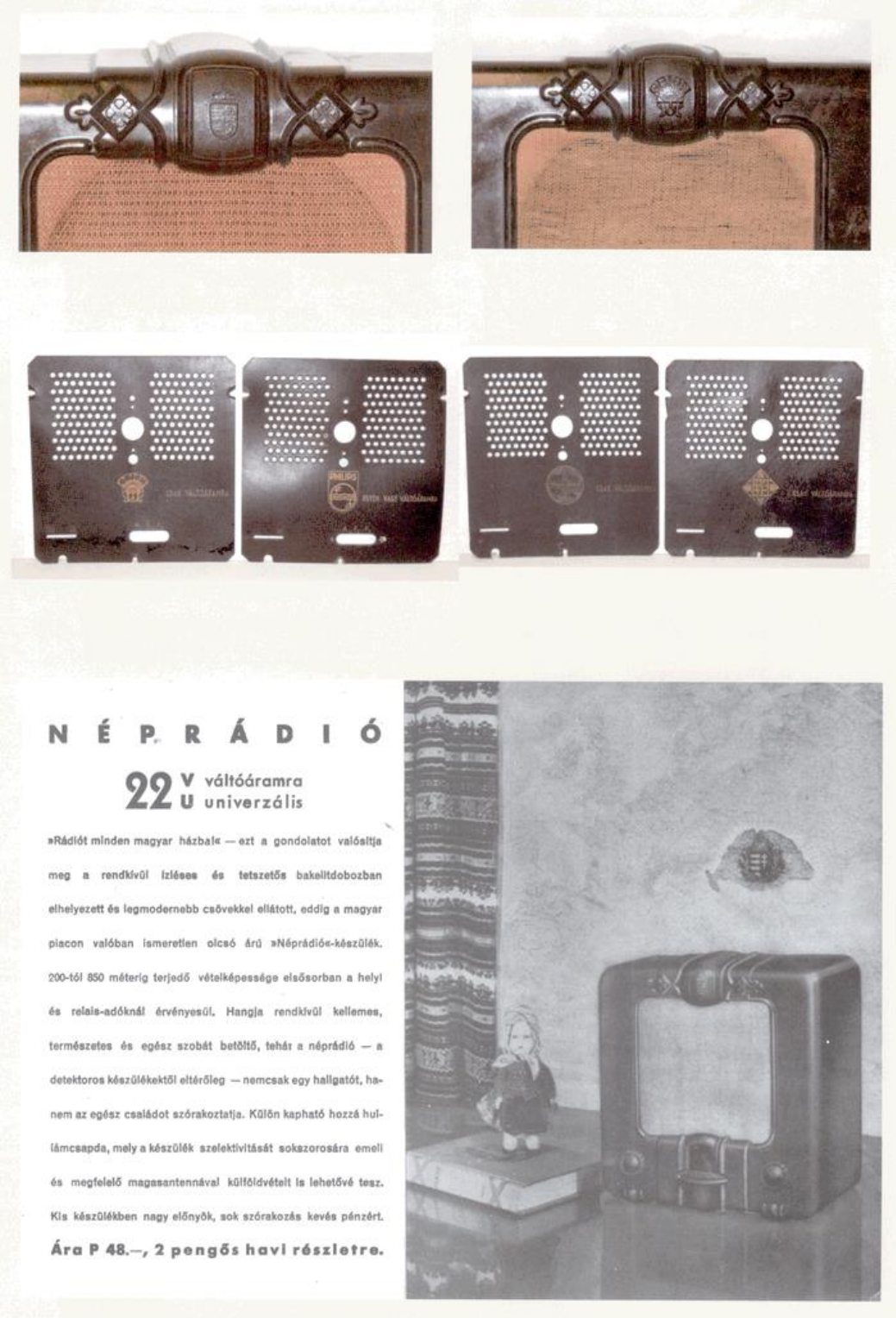

Forrás: Orion rádió 1940 árjegyzék

Forrás: Pesti Hírlap 1939

Egy kis ritka érték, kedves olvasó, a radiohistoria.sk Honlapról, köszönettel, had lássuk milyen is volt az
ELSŐ RÁDIÓ TORONTÁL-TOPOLYÁN
amelyet Kardos János kocsmáros vett a falunak.
A lengőnyelves hangszóróval.
1940 februárban rendelhette

Budapestről szállt a vidám zeneszó, a topolyai magyarok kocsmájának vendégei felé is.
Néprádió 1940-ben. Ára 2 pengő volt havonta.

Mivel a legjobb akarattal sem állíthatjuk biztosra, hogy hozzánk Topolyára már az <u>első 1939 októberi Rádió</u> rendelés eljutott volna, inkább a második csoporthoz, az 1940 februári 25.000-es gyártáshoz tartozhattunk.

<u>De számoljunk csak egy kicsit</u>, mivel mi egyszerű falusi leszármazottak a hagyományunkból tanuljuk az életet.
Kardos János a számokhoz értő és a számokkal foglalkozó ember volt, ezt nem kitalálta a legfiatalabb unokája, hanem kisgyerekkorában az öregapja mellett megtapasztalta.
Steigerwald Jaksi viszont nagy részletezéssel magyaráz valami Telefunken Rádiókészülékről amelyet állítólag az ő apja vett először a faluban…lássuk csak:
Telefunken : 1932-1934 korabeli ára 135 pengő
Telefunken : 1934-1936 korabeli ára 166 pengő
Telefunken : 1936-1938 korabeli ára 209 pengő
Telefunken : 1938-1940 korabeli ára 280 pengő
…….
Orion : 1936-ban korabeli ára 166 pengő
Orion : 1936-1938 korabeli ára 300 pengő
…….
Hóman Bálint (1885-1951) történész, egyetemi tanár, kultúrpolitikus, (az 1930-as években németbarátként ismert), Magyarországon <u>vallás és közoktatásügyi miniszter kezdeményezése volt a magyar falvakhoz és tanyákra is a szegényebb rétegekhez is eljuttatni a Budapesti Rádiót. Havi 2 pengős lefizetésre két évre, a teljes ár 48 pengő volt. Készpénzért 43 pengőbe került a ‘’Néprádió’’ – és ezt a Rádiót hozta el Kardos János Topolyára 1940 - ben. Vannak akik ‘’Horthy Néprádió’’ néven is nevezték. A Kossuth Cimeres Néprádiót.</u>

(100 vagy 200, 300, pengőkkel nem dobálóztak akkoriban Topolyán még a jobban állók sem, a Steigervaldok pedig biztosan nem…..arról már nem is beszélünk, hogy a Telefunkengyártás Magyarországon, magyar alkatrészeket használt a rádiójához…) **Számoljunk :**

1 pengő = 100 fillér

Ha egy kiló kenyér 1938-ban 38 fillérbe került,

És ha egy kiló kenyér ma 300 forintba kerül, akkor

1 pengő mai értéke körülbelül 1,011.00 forintot tesz ki.

1011 forint ma 383 szerb dinár körül van.

Tehát a havi 2 pengő lefizetés a NÉPRÁDIÓ-ra mai árban olyan 766 szerb dinár volt havonta.

A teljes ár viszont egész 300 pengőig is ingadozott, de ha csak a 200 pengős átlagos teljes árat vesszük is, az mai árban **76.600 szerb dinár** körül van, **és ennyi pénzel nem dobálódzott egy Steigervald sem a magyaroknak Rádiót vásárolni Topolyán** , még véletlenül sem. 200 pengőn akkor 526 kiló kenyeret lehetett venni.

A NÉPRÁDIÓT 1940 februártól havi 2 pengőnként pedig, 24 hónap alatt kellett lefizetni. 48 pengő teljes árat.

És 1940 április 21-én ‘’szódás Szepi’’ már nem volt többé.

De még ha az első szerződéses rendelésből is kaptuk volna: - azt a RÁDIÓT NEM A SZÓDÁS SZEPPI VETTE. Azért nem, mert akkor már a Szepi-Josef Steigervaldnak elég gondja volt a saját súlyos betegsége. Pénzt pedig biztosan nem csinált már akkor régen, nem a saját két kezi munkájából, az biztos. Hisz már régóta járni is alig tudott nemhogy dolgozni. Miként Jaksi írja, munkára már régóta nem volt ereje, télen csak a meleg kemencének dőlve szeretett melegedni. Erős termete napról-napra soványabb lett. Mialatt nagyon gyenge volt már, sokszor cinikusan

viselkedett. A szívbetegségben szenvedő második feleségének, Elisabeth Steigervaldné (1906–1944 nov.) többször váratlanul az arcába fújta a cigarettafüstöt, amin aztán jókat kacagott…

Egy kicsit érdemes itt azon is elgondolkodni, vajon a nagylelkű Kardos János háztulajdonos hol melegedett télen a minusz 20 fokos hidegben, ha a kemencés szobában a Steigervaldok 8-an, élvezték a meleg kemencét???

AZ ÉN NEM EGYETEMI DIPLOMÁS anyósomnak pedig, NEM ÁLLT ÉRDEKÉBEN VALÓTLANT mesélni, amikor többször szóbeszédben elmondta, hogy A FALUBAN AZ Ő ÉDESAPJA VETTE AZ ELSŐ RÁDIÓT.

1940 után jött 1941 amikor, az ?1923-ban és 1940-ben árván maradt kiskorú 16-17 éves ‘’szódás Misi’’ , a Kardos kocsmáros unokája, önkéntesnek jelentkezett Hitler hadseregébe (vagy valaki önkéntesnek csinálta…).

Itt aztán majdnem hagytuk magunkat becsapni ettől a Jaksitól, mert neki hittünk, amikor az emlékezetben felmerült, hogy valami hatósági kérdés merült fel valami kiskorút illetően.
Igen, azt a kérdést kellett rendezni, hogy abból a háztartásból egy személy a második világháborúban a megszálló Német Hadseregben szolgált és mint ilyen, az új hatalom szerint háborús bűnösnek volt nyilvánítva. És az állítólagos háborús bűnösök ingatlanát és vagyonát konfiszkálta az új hatalom.
Rendezni kellett a valóságot, miszerint az ?1923-ban elhunyt Viktória (1905-1923?-1925) és az 1940 áprilisban elhunyt szódás Szepi (1894 - 1940) árván maradt kisfia, a

Steigervald Misi – Mihály (1923-1956), igenis KISKORÚ gyerek volt, akinek az öregapja Kardos János viselte a gondját.

1941-ben a 16 vagy 17 éves ‘’szódás Misit’’ a keresztapja aki az apjának az egyik öccse és Misinek a keresztapja is volt, a Michael Steigerwald (1895-1944) aki állítólag 1940-ben a ‘’gyámja’’ is lett , Misit elvitte ‘’aktív katonai szolgálatra’’ a Német Hadsereghez.

(ez a Michael Steigerwald egy az elsők között a kikindai tejcsarnokban 1944-45-ös kivégzettek listáján)

A háború végén szódás Misi nem jött haza Topolyára.

Milyen szomorú történet.

Az egész história pedig valamikor 2011-ben keltette fel igazán az érdeklődésünket miközben a *Család-Fa* tagjai után érdeklődtünk. Egy hozzánk közeli unokatestvér említette meg anyósomék házasságával kapcsolatos történteket. A topolyai kocsmáros lánya anyósom Kardos Mária , az apja házából az esküvője napján 1943. február 10-én Tordára költözött a férje szülői házába. Pár hónap múlva, már az első fiával várandós állapotban, otthagyta a férjét Tordán és egyedül visszajött az apjához Topolyára.

Nem volt szokva a nehéz határi munkához és nem akart Tordán élni, a férje pedig nem akart Topolyára költözni.

Igen, anyósom 1940-től az apjánál dolgozott a ‘’Kardos kocsmában’’.

Hogyan is volt ez:

A közeli Tordáról 1941 – 1942-ben többek között Szántó József földműves legény is átjárt Topolyára a bálakra vasárnaponként. A jóképű táncos és csendes természetű Szántó legényt könnyű volt megszeretni. ‘’Mert nagyon szép hullámos haja volt’’- szokta mondogatni anyósom.

1943. február 10-én esküdtek. A lakodalom Tordán volt, mert a menyasszonyt oda vitte haza a párja.
Szántóné Kardos Mária, pár hónap múlva otthagyta a férjét Tordán és hazajött az apjához Topolyára.
-‘’Ott sokat kellett dolgozni meg a határba járni amihez én nem voltam szokva és a nehéz munkát nem birtam, mesélte sokszor, - én csak apámmal dolgoztam a kocsmába, ahhoz voltam szokva.’’
<u>Első fia is Topolyán született 1943. novemberben.</u>
A férjével végülis akkor békültek ki és kerültek újra össze amikor Szántó József beleegyezett, hogy Topolyán éljenek.

A régebben hallott családi beszélgetéskor ezekre a dátumokra nemigen figyeltünk oda, nem is volt miért. Most azonban elgondolkodtunk és komolyan kezdtünk a rokonoktól minden lehető részletet megtudni.
A falu bölcse aki, <u>nem</u> Német nyelvből Egyetemi Doktori diplomás... – édes nagynénink világosította meg a tudatunkat.
Mert a mi 93 éves nagynénink az élet egyetemének a diplomása, az őszinteség egyetemének a diplomása, a becsületesség és tisztesség egyetemének a diplomása, az illendőség egyetemének a diplomása és a szerénységnek a doktorátus diplomása.

-‘’Ez a szódás gyerek azért írkál így, mert amikor az apja meghalt, KARDOS JÁNOS bácsi magához vette az anyját, meg két fiú is volt ott velük meg egy lány testvérek, és együtt éltek, <u>ÉS MARIS IS OTT ÉLT VELÜK.</u>’’

A mi magyar hagyományunkban ez annyit jelent: - 1940 áprilisban, Kardos János nem mutatta meg az ajtót a szerencsétlen, szívelégtelenségben szenvedő négy-

gyerekes 34 éves Steigervaldné-Martin Elizabeth özvegynek, hanem ott-tartotta a házában, és továbbra is a gondját viselte, és fizette a gyerekek iskoláztatását Kikindán. Egy Steigervald fiú Becskereken élt a rokonoknál. - Kardos János árván maradt első unokája a Steigervald ‘’szódás’’ Misi volt az ötödik gyerek, és a Steigervald nagymama is ott lakhatott velük.
Miként ez a szódás Jaksi is írja, a második világháború alatt , - ‘’egyedüli bevételük csak a kocsmából volt’’.
(ha igaz) márpedig ma már tudjuk, hogy igaz 2014.11.28 adat
A mi 93 éves nagynénink, és egy időközben elhunyt másik rokonunk (ifj. Német János bácsi, akinek az apja volt Veréb öregapám egyik kártyapartnera) olvasták az <u>1-ső</u> könyvben a német nyelven írt részt, már évekkel ezelőtt. (valaki biztosan elküldött oda egy példányt az 1990-es években, az a könyv ma is ott van Topolyán) , és véleményt is mondtak róla:

- **‘’ Az a könyv tele van hazugságokkal, a fele se igaz annak amiket ez rólunk leírt.’’**

És már az első olvasás után is, az adatok összegyüjtése után pedig határozottan kimondom: szánalmas csúfolódás, sértegetés, lealacsonyítás, mocskolódás, hamis kisajátítás a Steigerwald könyveknek Kardos Jánosról szóló tartalma.
(1967 nyarán e sorok írója járt abban a szülői házban, és tisztán emlékszem, anyósom szavaira. Amikor kísért ki az autóbuszra, megállt az udvarban a házsarkánál és megemlítette, hogy laktak itt németek is, mert a ‘’szódás Misi’’ <u>apja</u> német volt, rámutatott a kamra falára, - itt volt a szódagépjük. -‘’<u>Ők voltak a szódások</u>, <u>mink meg voltunk a kocsmárosok’’</u> , és a ház belső oldalára mutatott. Ez

tény. Tárgyalva erről soha nem volt, mert nem is érdekelt senkit.)
A mi 93 éves édes aranyos Viktor-nénink pedig tudja, hogy mit beszél, mert az ő anyósa volt Kardos Jánosnak az egyik nőtestvére, az Ácsné Kardos Verona.

Viktor-néninknek, a férjemnek ángyikája is, pedig nincs semmi érdeke igaztalanságot mondani.
És a mi 93 éves nagynénink azt is elmondta, hogy mielőtt a Kardos gyerekek házasodtak, a szülők gondoskodtak róla, hogy mind az 5 – öt fiuknak saját házat vegyenek és tíz-tíz hold földet kaptak:

- A két lányuknak 12-12 hold földet adtak a szülők.

- A Kardosék egy jólálló parasztgazdák voltak. Az apa KARDOS JÓZSEF és a felesége KARDOS KLÁRA született BORSOS, több mint 100 hold termőföldön gazdálkodtak. A Nagyútcán laktak, a Templom oldalán, a sarok után az első házban, ott ahol a *Falu Keresztje* áll.

- **Egyik fiuké, a Kardos Jánosé volt a ház a kocsmával a túloldalon, a Templomnak srégen-rézsúton által.**
- **Ifjú Kardos Józsefé volt az első ház a Lúd-utcán a Községháza után.**
- **Németné Kardos Ilona volt férjnél mindjárt mellettük a Német János házában.**
- **Még mindig a jobbmódúak által lakott Grose Gasse – Lúd-utcában a másik oldalon az utca közepe táján volt Kardos István háza.**
- **Kardos Verona a német ‘’Wassa kocsmá’’-nak által Ács nevű férjének a házában lakott.**
- **Kardos Gergő háza a Nagyútcán a ‘’Wassa’’ kocsmától jó pár házzal Kikinda felé volt.**

- A legfiatalabb Kardos Péter a szülei házában lakott, a Falu Keresztjének által, és a tanyájuk is közel volt.

És amikor megkérdeztük lehetséges talán, hogy Kardos János 1920-ban vette és nem fizette ki a házát? – a mi édes Viktor nagynénink igazán komolyra fogta a dolgot: !!!

‘’Hogy nem fizette ki a házát? mikor a szülők gondoskodtak róla hogy minden fiuknak vegyenek házat mielőtt megnősültek. Ez egy jólálló család volt.’’

És még valami !

A FALU KERESZTJÉT IS A KARDOS CSALÁD EMELTETTE TOPOLYÁN.

-Igazán? -Ez már nekünk is nagy újság. Bizonyítsuk csak:

Fehér márványba vésve, 9 évtizede áll az igazság.
Kardos József (1850 - 1923.5.16.)
Apja neve Kardos Márton.

Tömörkény István Steingassner munkásságával kell tölteni most néhány percet kedves olvasó. Egyik szép novellájának a

tartalmát ismerjük meg mindanyian. Egy kicsit lerövidített változatban:

A KUKASÁGRÓL

Tömörkény István novellájából:

Vasárnap délután van egy kis idejük az öreg katonáknak, hogy elmenjenek egy kicsit időzni a maguk módja szerint. Az ő módjuk nem az ami a fiataloké. Nemigen kellenek nekik a mulatságok. Csendes hely kell az öreg katonának, ahol behúzódhat a maga pohár bora, üveg söre mellé a sarokba, s bámulva a pipája füstjébe, hazagondol. Akkor jön egy másik, szintén odaül, és szintén hazagondol, föltámasztván az állát könyökkel. Nem szólnak. Jön a harmadik, negyedik, sorjában húzódnak a fal mellé, a hosszú asztal mögé. Hogy mik otthon, civilben, az mindegy. Hogy melyik kaszárnyából jönnek, az is mindegy. Bemutatkozás? Itt az felejtésbe megy. Nem kell mondani egymásnak jó napot, se adjon istent, egy legyintés a jobb kézzel a sapka felé, s készen van az egész. Az emberek nem tudják egymásról, hogy kik meg mik, nem is kíváncsiak rá, katonák, aztán ez is készen van. Némelyik még csak azt sem mondja meg, hogy mit akar meginni, szó nélkül mutat a szomszédja előtt álló üvegedényre, hogy neki is olyant adjanak. Az öreg katona ha rá akar gyujtani a cigarettára vagy a bőrszivarra, szó nélkül nyúl a másik ember keze után, amelyikben égő szivar van. Az engedi elhúzni a kezét, amaz rágyújt, s azután visszaereszti a kezét. Két legyintés a sapkaszélhez, s készen van. Se kérem, se köszönöm, se szívesen.

Minek? A gondolatok hazajárnak, ott van a legjobb helyük. Arra, hogy közülük ki hová való, gazdag-e otthon vagy szegény, egyik sem kíváncsi. Sem hol járt már a háború ideje alatt, fönt-e, lent-e, arra sem kíváncsi senki, mert mindenkinek

elég volt annyi, amennyit próbált. Azután meg a különböző faggató kérdésekre annyiszor elmondták már a civileknek, hogy beleuntak a beszédbe. Néha-néha egy-egy ilyen pár szó:

- Maguk lent vótak?

Int a fejével, hogy lent.

- Aztán most itthon vannak?

Int a fejével, hogy itthon.

- Aztán nem tudja, hogy huva mönnek?

Int a fejével, hogy nem.
Csak később mond annyit, hogy:
Odalent mán nekünk nincs dolgunk.

Idő múltán egy ember halkan dúdolni kezd valami régi katonanótát.
A többi aztán halkan mondani kezdi vele, de nem mind, némelyik hallgat.
Ezek más nyelven dícsérik az urat. Néha egy ilyen asztalnál ötnyelvű emberek ülnek. Magyar, német, román, bolgár, szerb. Azután **régi torontáli francia községekből**, az **egykori** Solethurnból, Charleville-ből, akik közül azonban már csak elvétve akad olyan, aki még ismeri az ősei nyelvét, mert beolvasztotta őket magukba a magyar svábság. Az a svábság, amelynek a honvédjaitól 1848-ban itt a szegedi piacon azt kérdezte Kossuth:

- Nicht wahr, Kinder, ihr seid Schwaben? –
- (Nem igaz gyerekek, ti svábok vagytok?)

És a sorokból mérgesen szólt vissza egy katona: - Wir san Schwaben, wir san aber halt ungarische Schwaben.
(Mi svábok vagyunk, de mi ám magyar svábok vagyunk.)

Egyik a nótát csöndesen fújdogáló katona odafordul a hallgató szomszédhoz:

- Maga nem magyar, cimbora?

Int, hogy nem.

- Sváb?

Megint int, hogy nem.

- Búnyó?

Nem.

- Román – mondja. – Nem tucc magyar. Mondaná nóta, ha tudná, de nem tudja. Menetben magyar énekel, én nem énekel, mert magyar honvédségbe románt nem szabad énekel. Mért nem szabad románt énekel?

Az emberek összenéznek, hogy csakugyan, hogy csakugyan, ez is könnyebben gyalogolna a menetben, ha olykor danolhatna a szoptató anyja nyelvin, hát mért nem szabad nekik úgy danolni.

A román mondja tovább:

- Baj. Faluban nincs magyar: nem tucc magyar. Baj: nem tucc magyar.

Hallgatás. A másik asztaltól átszól egy szabadságon levő fiatal tengerészlegény:

- Úgy van maga is, apám, mint mink. Nálunk tájcsolnak némötül, kázsélnak isztriánul, panlároznak taljánul, csak magyarul nem. Hiába mondom, hogy nem értöm, amit tanítanak, csak nem beszélnek magyarul, üssön bele ebbe a sokfajta beszédbe az a tarkabarka csillagos ménkű.

Hát most már tégy itt igazat, Dóczi.

Egy ember azt mondja:

- Azért legjobb, ha kuka az embör.

1916.

♠ ♣ ☺ ☼☼☼ ☺ ♣ ♠

Igazán szeretni való Tömörkény István Steingassner. Mert ebben a gondolat-ébresztő történelmi novellában **1916-ban, örökre** be-betonozta **az egykori Soultour és Charleville** települések neveit. (ejtsd. Szoltúr meg Sárlevél neveit.)

Mert, az **egykori** Soultour és Charleville területén **1916-ban , Szentborbála nevű helységet találjuk a térképeinken.**
Bálint Sándor: Ünnepi Kalendáriumából erről a következőket tudjuk meg:

''A Bánáti Szentborbála falu neve szellemes képzettársítással keletkezett. Amikor a 18-ik században németek és franciák is vándoroltak a Bánátba megalapították *Szenthubert, Károlyliget – Charleville , és Seultour* helységeket. Hubert és Károly névnapjai mellett, szólni kell a harmadik névről .''

Amikor a franciák jöttek 1770 körül, azon a területen **Horogszeg középkori várkastélyának a tornya állt**. Erről a toronyról adták a falunak a **Seultour francia nevet :**
Seul – magányos, tour – torony .
Seultour – Magányos-torony

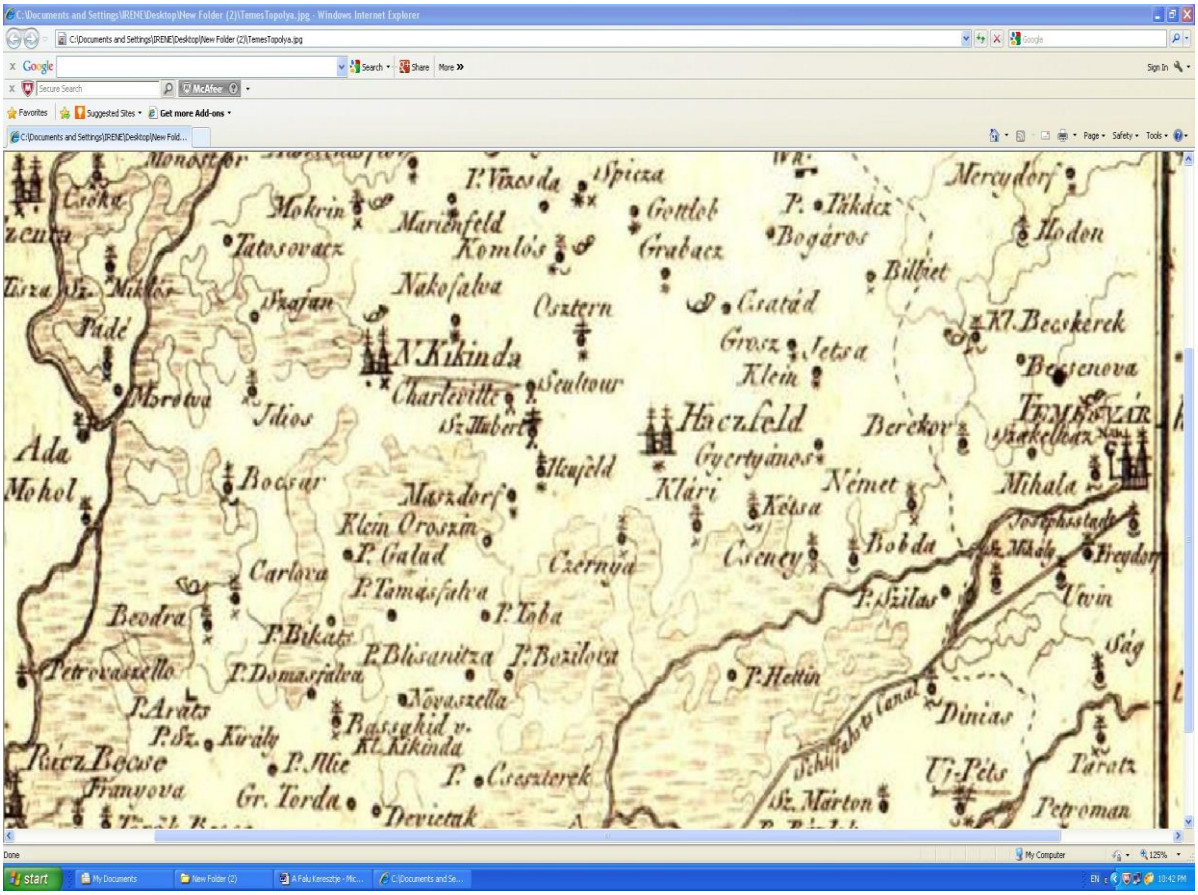
Magyarországunk fennállásának ezeréves - millenniumi ünnepségére (Árpád fejedelmtől 895-1895) 1893 után , adták a falunak a ***Szentborbála*** találó ***magyar nevet***, miután a vértanú szüzet vár-toronnyal szokták ábrázolni.
Borbálát kegyetlen apja Nikodémiában magas vár-toronyban tartotta elzárva a kereszténységtől.
Miután mégis megkeresztelkedett és a torony két ablaka mellé a keresztény hit Szentháromsága jegyében egy harmadik ablakot is vágatott, apja megkínoztatta és kivégezte őt, Kr.u. 306-ban szenvedett halált.
Szent Borbála ókeresztény vértanú volt.
Borbála tisztelete legkésőbb a 9-ik század óta Keleten és Nyugaton egyaránt elterjedt. Ez Keleti (Kelet-Római – Görög) egyházi származására utal, mert a Nyugati (Római) egyház sok keleti Szent tiszteletét átvette, fordítva viszont nagyon ritkán történt.

♣♣♣

Középkori mese a három Kikindáról

Széltében hosszában szól a szó: Kökéndből lett a Kikinda – ez a tudni való,
De Kikindáról el kell már végre mondani azt is mi volt a titkolni való.
Mátyás király családi fészkét középkori gót jövevények szétrombolták,
Származását, családját, a fészkét és tisztességes nevét is hamisíttatták.
Apjának jószágát a Hollós melletti Kökéndet még kiejteni sem tudták,
Kökényd, Kökény, Kekenda, Keken, Kiken, meg ki tudja miknek írkálták.
Jött egyszer egy Mercy a szerencsétlen, aki urának alázatos szolgája,
Parancsra hűségesen rombolt, hiszen talpa alatt a föld nem volt a Hazája.
Hollóst és várát pusztaságnak rajzolta, mellette Kökéndet Kikindára átírta.
Új urak 1775-nek évére Hollós várába marosi granicsárokat költöztettek.
Nagy volt Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezérnek Európában a neve,
A Hollóst megszállók neki visszajáró szellemétől még nagyobb a félelme.
Nagy félelmükben NagyKikindának keresztelték a Nagy Hadvezér lakát,
Mert Horogszeggel szomszédos Hollós és Hollósvár lakát kisajátították.
Kikindát Bazsalhidával összelakoztatták, úgy csináltak belőle KisKikindát.
Mire Kazinczy Ferenc jött, vigyorogtak mint aki jól végezte dolgát...

Szántóné Veréb Irén
2015-03-19. Sydney

Novaszella , Nákofalva - Szőllős . Horogszegből lett Seultour – a Magányos vár -torony abból lett ***Szentborbála.***

Újfalu-ból lett a – Navaszella

Bassahid lett KisKikinda amikor Hollós lett NagyKikinda!!! ez tény !!! Az itt Kl.Kikinda- Klein- a KisKikinda

Klein Oroszin a Mal Oroszin Ruskodorf, vagyis a Kisorosz.

1770 után Horogszeg hamisítva sokszor mint Orosin van feltüntetve.

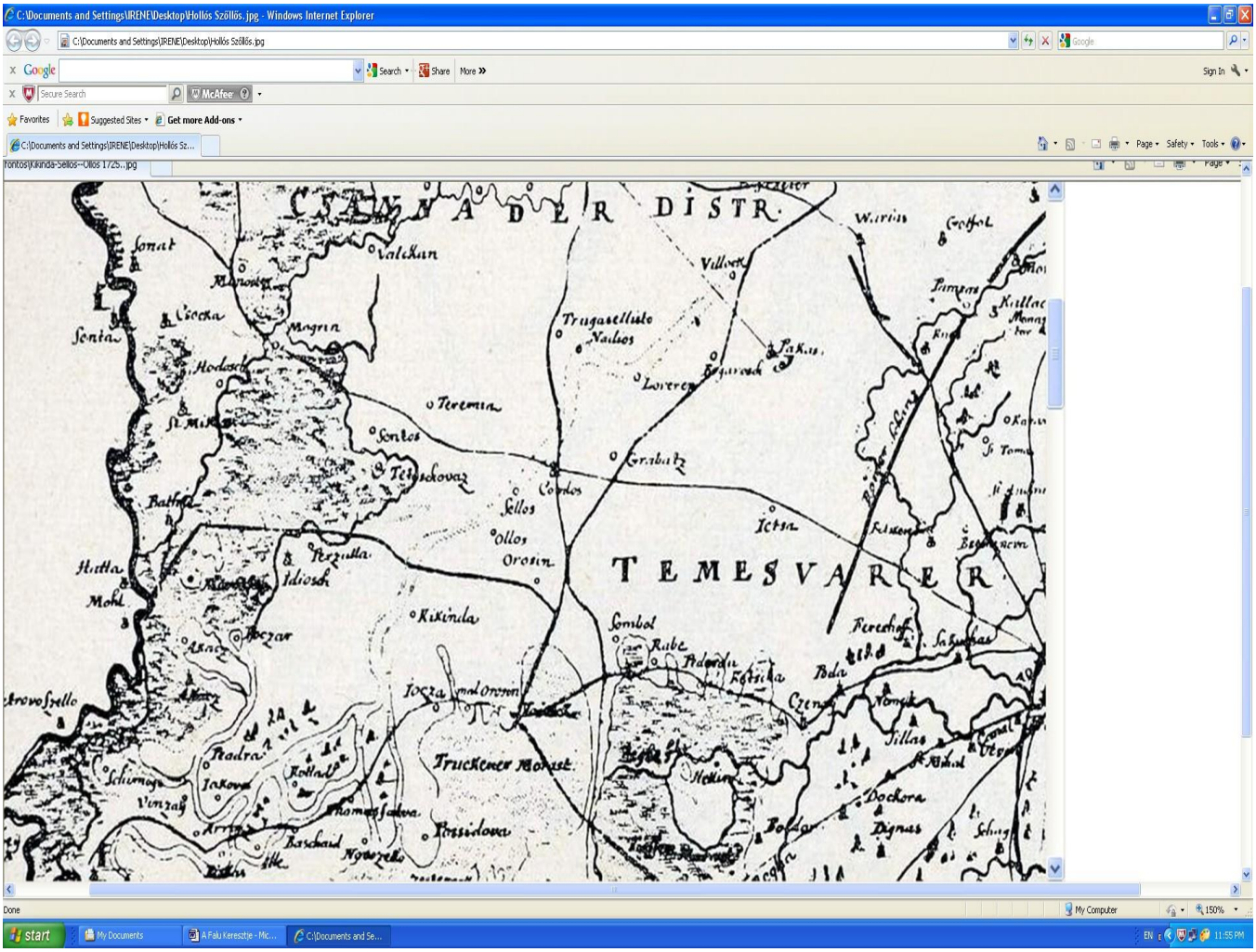
Ezen a térképen még helyesebben *Novaszella* az eredeti 1300-as évekből Újfalu neve, amit még az 1950 – 1960-as években és ma is úgy ismerünk, hogy Navaszella.

az agyonszajkózott ''Köként'' félúton volt Hollós és Bassahíd között!!! Galádtól nyugatra !!! ez is tény !!! Bassahid az ősi Bazsalhida.

Abból a Köként-ből eredt a Kikinda – de nem a NagyKikinda is !!!

Horogszeg területét nevezték el Seultour-Charleville és SzentHubertnek

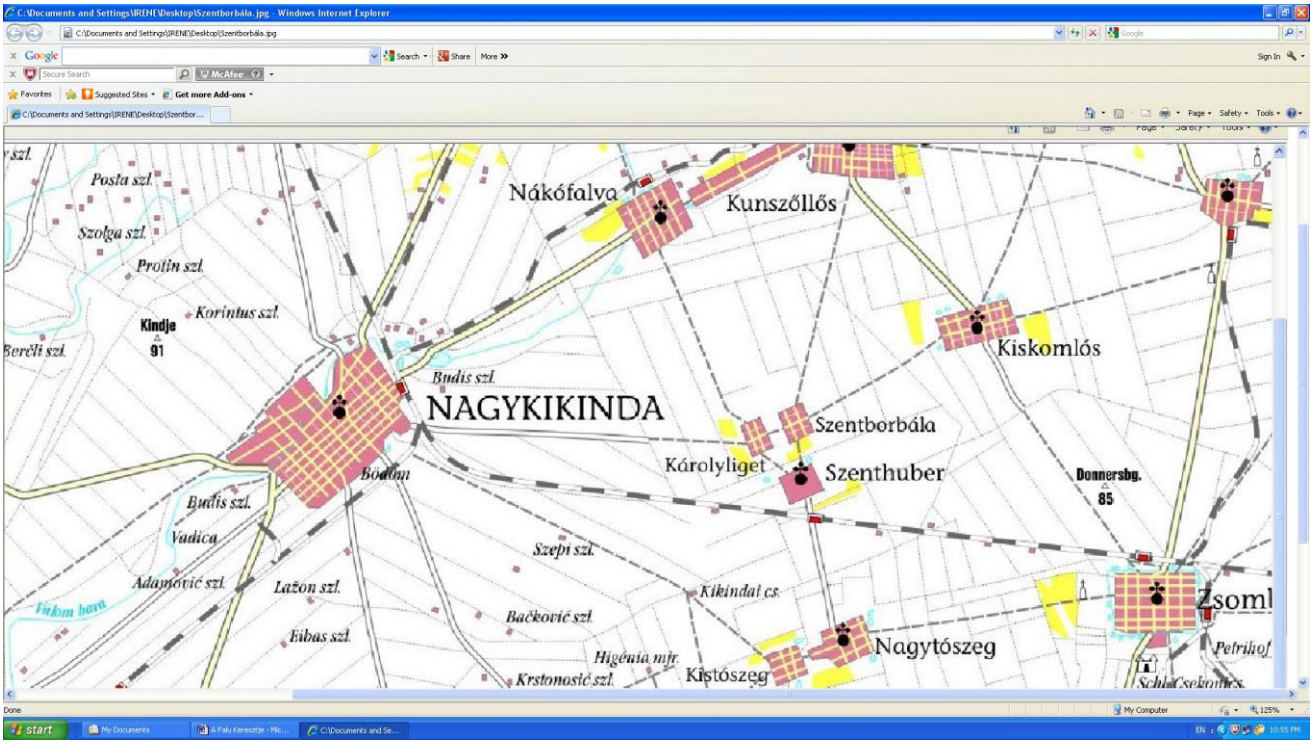
a Habsburg gyarmatosítók

Kökéndből lett a Kikinda, ez igaz. De nem a Nagykikinda !
<u>HOROGSZEG</u> helyére itt – Orosint írtak ez nem igaz!!!
Navaszella itt Novazella
Sellos=Szőllős, Ollos=Hollós, Orosin=Horogszeg
Mal Orosin = Kisorosz (a Mercy térképen 1723-ban)
Nem létezett két ’’Orosin’’ – az hamisítvány
Ezek a térképek nem voltak helyesen kelet-nyugat irányba tájolva, hanem elferdítve észak felé mutatnak.

▲▲▲

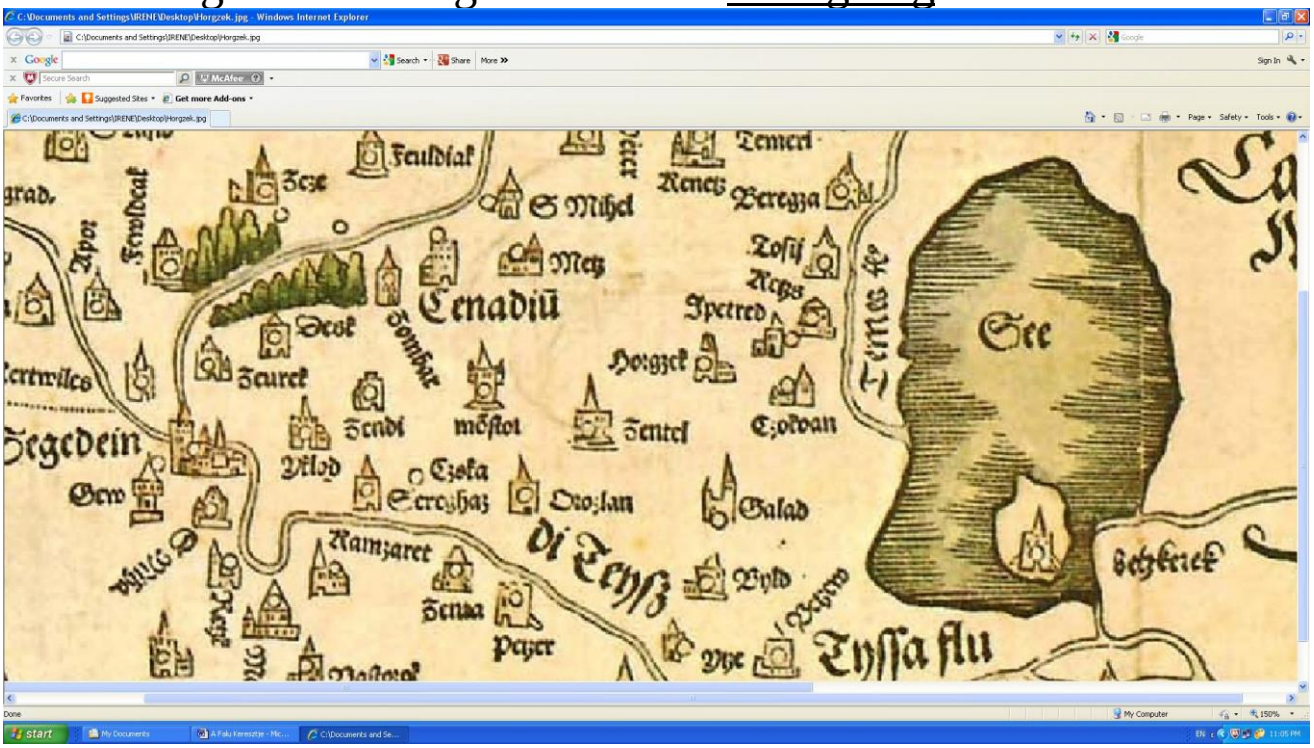
<u>Akadémikus feldolgozásra és a térségünk Magyar szempontból való történelmének a megvilágosítására az Ostforschung-nál magyarázatot találunk helységneveinknek és népünknek a térségből 1700-as évektől való kiszorítására: Német Keleti Kutatási Alapítvány a Reichsstiftung für deutsche Ostforschung, az úgynevezett ’’kelet-Kutatás’’ ami pl. 1942-ben Ukránok ezreinek marhavagonokban való deportálása és a helyükre dunai-svábok kolonizálása csak egy kicsiny példa közép és kelet Európa németesítésének a nagy tervéről. Percy Ernst Schramm és körének tevékenysége ezer éves történelmi vitáinkat és a Szent Koronánkról számtalan elméletgyártásokat is megmagyarázza.</u>

Mercynél Ollos azaz Hollósból lett a Nagykikinda !!!

Károlyliget,Szenthuber,Szentborbála:

Igazi neve még 1780-ban is <u>Horogszeg</u> volt.

Galád felett Horgzeg – a magyar Horogszeg.

Galádmonostor Templommal, felette Horogszeg 1406-ban búcsú engedélyes Templommal. (Lázár térkép)

Nagy-Kikinda helyesen – **Hollós !!!** és nem ‘’Köként’’

Hollós már 1300 előtt és 1775-ig

Össze-vissza Echehidának is írják, ami nem magyar.

A környéken 5000 éves temetők vannak.

Horogszegből csinálták Seultour-Charleville-Szent Hubertet

Horogszeg volt Mátyás királyunk édesanyjának, Horogszegi Szilágyi Erzsébetnek a szülőfaluja.

P***Nevoszella*** magyarul mindig *NAVASZELLA*

Hollós falu és *Hollósvár* volt Mátyás király apjának Corvinus-Hunyadi Jánosnak a lakóhelye-ma Kikinda.

Hollós-Corvinus-Hunyadi Mátyás királyunk Hollóson született – ezt akarták eltüntetni a tudatunkból.

A latin Hollosvariens lett Colosvariens-re hamisítva.

Nem márványpalota volt az hanem a Hazát védő végvár,

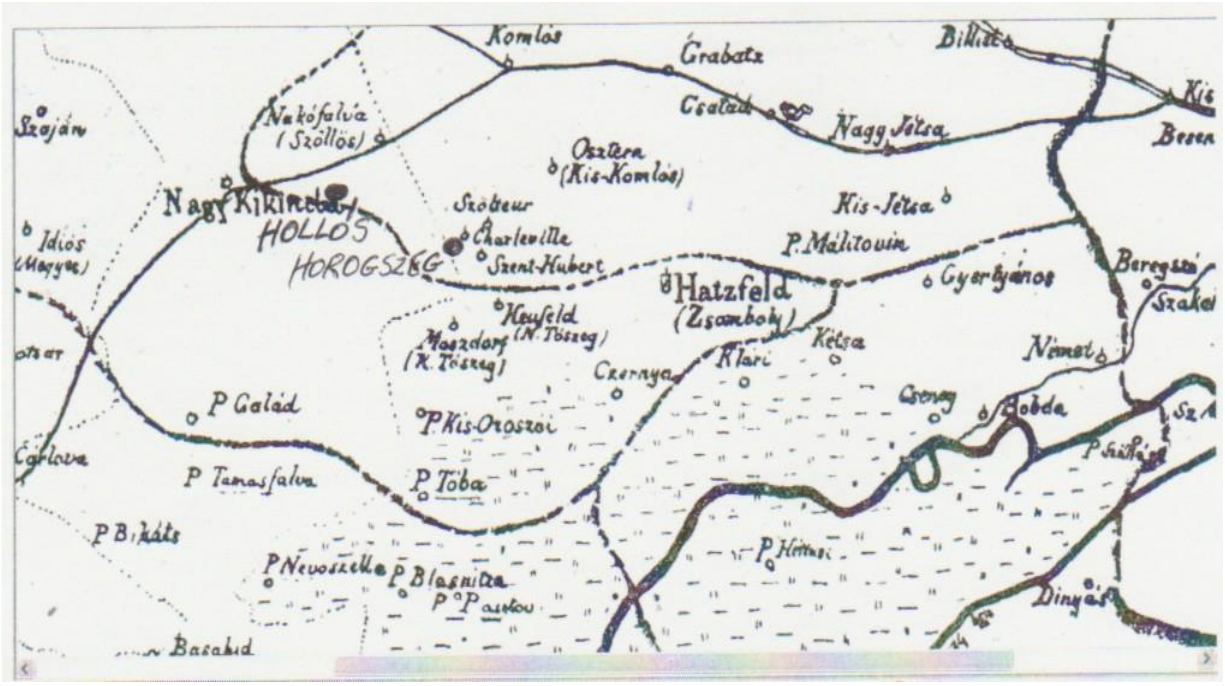
Hollósvár, ahol a harcoló várjobbágyok laktak.

Puszta - Navaszella eredeti neve Újfalu és SOKKAL NAGYOBB VOLT A MAI TOPOLYÁNÁL.

A Puszta lakott hely : telep, major, tanya de nagyfalu is.

Nákófalvához odaírták hogy helyesen – Szőllős volt a tisztes neve 1775-ig

Amikor Hollósról elmentek a janicsárok, Habsburg parancsra megjöttek a granicsárok.

Hollós-Corvinus-Hunyadi János (1387-1456) családjának egyik főfészke volt a mai Kikinda és Szőllős (Nákófalva) területe. A középkorban itt volt *Hollós* ahol nemzetünk dicső hőse valószinűleg született. Itt volt Hollós szomszédságában *Horogszeg* (Szentborbála falu helyén), ahonnan Hunyadi *Szilágyi Erzsébetet* , Szilágyi Mihály nővérét feleségül vette. Hunyadi János apai emlékeivel és örökölt javaival volt a déli vidék legfőbb erősségéhez, Temesvárhoz kötve, irja Szentkláray Jenő dr. kanonok. (Hunyadi János apja erdélyi alvajda – Verebi Péter volt)
<u>Fekete Gyula nagykikindai református lelkésztől is olvassuk:</u> Hollósról még 1752-ből is van említés amikor egy temesvári marhakereskedő bérelt ott legelőt. *Rácz Károly szapárfalvai református lelkész* történeti kutatásai alapján állította, hogy <u>ezen a helyen született Mátyás király</u>. Hollós falu Hunyadi birtoka volt. Akik viszont Kolozsvárt állítják Mátyás szülővárosának azok <u>csak</u> a Health-Heltai Gáspárra hivatkoznak (aki a hitét is 5-6 - szor cserélgette) és aki a *Holosvarini* helynevet *Kolosvarinire cserélte.*
<u>Mátyás király saját udvari történetírója a nagy Olasz Humanista *Antonio Bonfini* viszont 1485-ben azt irja: '' Korvin-Hollós Mátyás, Hunyadi-Hollós János atyjától születve, az előnevek közül az elsőt Erdély legszélső részén fekvő Hunyad várától vette, *a másikat pedig attól a falutól kapta amelyben született.* Bonfini latinul falunak (latinul pagus, vicus-nak), mondja azt a helyet ahol</u>

Mátyás született, Kolozsvár pedig nem volt falu. A Hollós nevet attól a falutól vette ahol született.

Bonfini: ‘’*In Corvino vico (Hollós) natus.’’*

Bonfini: ‘’Hollós faluban született Matthias Corvinus’’

(a család Mátraverebélyről magukkal hozott cimerében is HOLLÓ van, mert az ős-apa, Veréb Péter erdélyi alvajda volt).

Szentklárai Jenő:

Történettudós, kanonok.

Aracson született 1843-ban, Temesváron hunyt el 1925-ben.

1867-ben Nagykikindán tanár, népiskola igazgató.

1869-ben Temesváron gimnáziumi tanár.

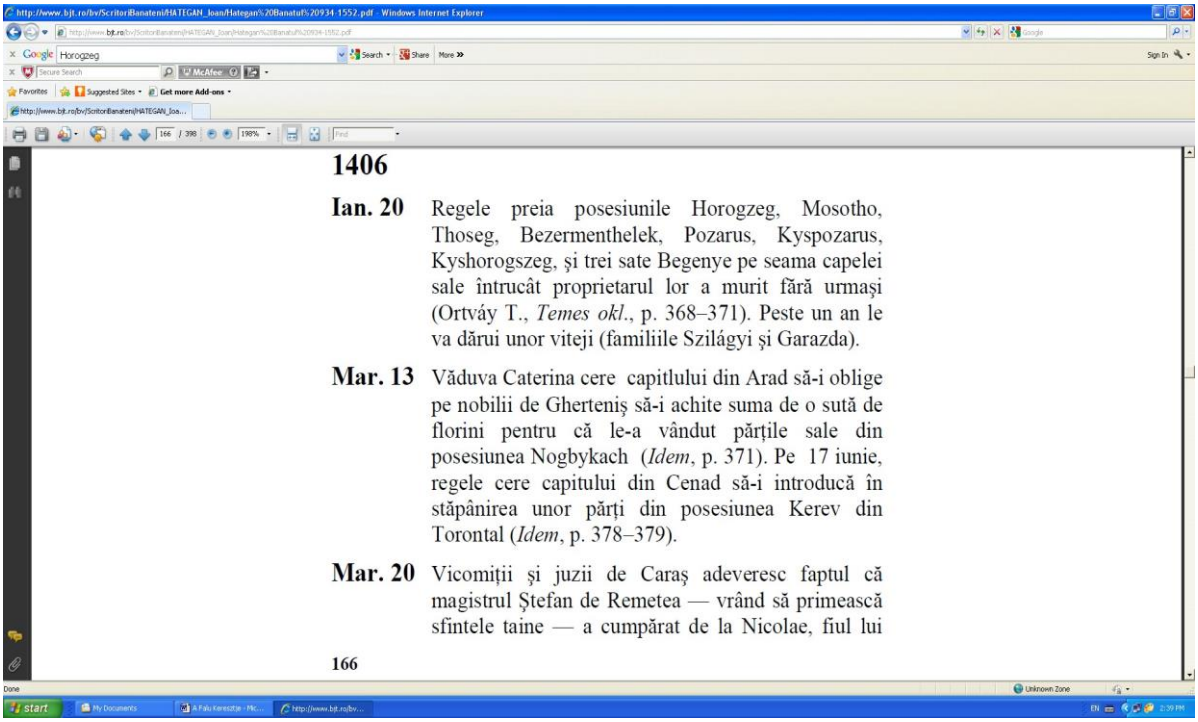
1873-ban Törökbecsén plébános.

1883-ban Budapesten egyetemi magántanár.

Csanádon kanonok.

A belgrádi szerb tudós társaság tiszteleti tagja.

Munkásságát Délmagyarország történeti múltjának a felderítésére szentelte.

1406

Ian. 20 Regele preia posesiunile Horogzeg, Mosotho, Thoseg, Bezermenthelek, Pozarus, Kyspozarus, Kyshorogszeg, şi trei sate Begenye pe seama capelei sale întrucât proprietarul lor a murit fără urmaşi (Ortváy T., *Temes okl.*, p. 368–371). Peste un an le va dărui unor viteji (familiile Szilágyi şi Garazda).

Mar. 13 Văduva Caterina cere capitlului din Arad să-i oblige pe nobilii de Gherteniş să-i achite suma de o sută de florini pentru că le-a vândut părţile sale din posesiunea Nogbykach (*Idem*, p. 371). Pe 17 iunie, regele cere capitului din Cenad să-i introducă în stăpânirea unor părţi din posesiunea Kerev din Torontal (*Idem*, p. 378–379).

Mar. 20 Vicomiţii şi juzii de Caraş adeveresc faptul că magistrul Ştefan de Remetea — vrând să primească sfintele taine — a cumpărat de la Nicolae, fiul lui

166

A Romániai Akadémiáról:

1406-ban Torontál vármegyében: Horogszeg, Tószeg, Böszörménytelek, Posáros, Kisposáros, Kishorogszeg, Begenye, Nagybikács, Csanád .

(Ortvay T. Temes vármegye oklevéltárából 368-379 oldalak)

Hogyan is van ez? Tömörkény novellájában?

Az egykori Soultour és Charleville helyén 1916-ban SZENTBORBÁLA falu állt.

De az egykori ősi Horogszeg település helyét viszont 1770-től a jövevények Soultour-nak nevezték el.
Micsoda települést?
Horogszeg birtokon állt a Szilágyiak várkastélya, a déli végek felett őrködő vár-toronnyal. A középkori harcosoknak a várjobbágyoknak, őrtornya állt ott, ahol a középkori Európa leghatalmasabb királyának, Mátyás királynak az édesanyja, Horogszegi Szilágyi Erzsébet született. A Sibinjanin Jankónak is nevezett, *Hollós-Hunyadi Jánosnak* a felesége. Annak a Hunyadi Jánosnak aki 1456-ban Belgrádnál, az egykori Nándorfehérvárnál mentette meg Európát.
Ennek a középkori Horogszegnek a tőszomszédja volt Hollós, a saját várjobbágyaival a Hollósvár. (ezt Szilágyi Mihály is így mondta 1458-ban amikor Mátyást a Duna jegén királlyá választották – csak nem figyeltünk jól oda.)
Mert Mátyás király 1440-ben született Hollóson,
akármit is írtak róla mások.
A középkori Hollós meg Hollósvár pedig nem más mint a mai Kikinda. Ja, 1947-ig Nagykikindának nevezték, bizonyára a nagyjelentőségű múltja miatt. Csak még arra sem figyeltünk kellően oda.

A térség az 1300-as években már virágzó földművelés terület. A szomszédos **Galád városa** (amely még álmunkban sem a névtelen Anonymus kitalált ’’Glad’’-ja, mert az csak

egy koholmány – ezt ma már a Magyar Tudományos Akadémia helytálló történészei is így tudják).

Hiteles adatok:
Borovszky Samu: Magyarország vármegyéi és városai
TORONTÁL VÁRMEGYE TÖRTÉNETE oldalakról.
Torontál vármegye területéhez tartozott:
Aracsa 1370-ben.
Bazsalhida vagy Basahida ma Basahid 1332-ben.
Becse, Becsej vagy Becső 1342-ben város és várerősség.
Nagybikács 1422-ben.
Böldre, Beldre vagy Beodra 1419-ben.
Csesztreg-Csősztelek 1332-ben.
Csingrad Becse várának tartozéka 1441-ben.
Ecsehida 1439
Galád 1412.
Ivánkahida vagy Jankahida 1332.
Matka (Törökbecse és Basahid vidéke) 1331.
Oroszi vagyis Mally Oroszi helyesen Torontáloroszi 1332-ben. Néha Horoschin néven is irkálták…
Mercy 1723-as térképezésén Mally Oroszin....**de akkor mi volt a csak <u>Oroszi helyén Mercynél?</u>**
<u>Horogszeg 1723-ban hamisan Oroszi a Mercy térképen...</u>

Oroszi Temesvár táján már 1333-ban létezett . Huruzi, Hurusi változatokban is jegyezték, Egyházas hely volt, 1399: Orozy, 1456. Egyházasoroszi , 1456-ban Hunyadi János tulajdona, amikor apjuk halála után Hunyadi László és Mátyás Horogszegi Szilágyi Mihálynak adja. Ezt az adatot az Erdélyi Helynévkönyvben találjuk.
Szent-Király (Törökbecse és Aracs között) 1442. **<u>Eredetileg SZENTHELY VOLT arra egy település neve.</u>**
Szentes vagy Szentelt 1482.

Újfalu a mai Töröktopolyához tartozó Navaszella 1399.
Topolyának - Torontáltopolya volt az eredeti helyes neve.
Vámhalom a mai Tiszahegyes közelében 1405-ben.
Becse vára Hunyadi János kormányzó birtoka, 1458-tól Szilágyi Mihály, **később Hunyadi Mátyás király birtokába tartozott**.
Hozzátartoztak: 1440-ben Aracsa, Ecsehida, Aradi, Szent Király, Bazsalhida, Becskereke, Endréd.
Becse várához tartoztak 1441-ben: Újfalu, Szent-Király, Boldogasszonyfalva, Szent-Endréd, Vegenye, Ecsehida, Irmes, Nyilas.
Városi kiváltsággal Becse, Aracsa, Bazsalhida és Becskerek városok birtak.

TEMES VÁRMEGYE TERÜLETE:
Kisböszörmény, Nagyböszörmény Horogszeg környékén 1408-ban.
Bezd a mai Kikinda táján 1462.
Csonkaegyház, Csatád, Őcse 1472.
Horogszeg (Nákófalva, Komlós és Vizesd vidékén) 1408.
Zsigmond királytól a Szilágyi család 1408-ban kapta szolgálataikért adományul. Szilágyi Mihály halála után 1459-től Horogszeg Mátyás király birtoka. Amikor Mátyás királyt Bécsben megmérgezték, 1490-től a fiára Corvin Jánosra szállott a tulajdonjog.
Kőcse 1470-ben.
Köként – a mai Nagykikinda? 1423.*Eredetileg Kökén vagy Kökéni ősi szó:Származási helyet, gyökeret, szülőhelyet jelent*
Őcse 1467. *Köként-Kikinda: Hollós és Bazsalhida közötti település.*
Posáros Horogszeg határában 1408-ban Szilágyi birtok.
Tószeg 1408. a mai Zsombolyától nyugatra, Horogszegi uradalom. *Köként a mai Basahídba települt.* **Lásd a falu hiteles történetében**: Mercy térképén Bassin-Kollát néven volt jelezve, a régi falu szomszédságába Kiskikinda településre Lovrinból származó szerbek települtek, ez volt Mercy Kikindája, **1751-54**-ben újabb települők érkeztek, 1777-ben a Habsburg kincstár Kiskikinda lakosait **Basahíd-pusztára** költöztette át, ahol 1778-ban 111 ház állt. 1774-ben a **Nagykikinda** kerület szervezéskor – **Kiskikindá**t is ide osztották be.
Vámhalom, Becse vára és Galád 1405.
Virághát 1462. Horogszeggel együtt tűnik fel.
Galád várkastélyát Mátyás király 1469-ben kőfalakkal, mellvédőkkel, árkokkal megerősíttette.
CSANÁD VÁRMEGYE TERÜLETE:
Akács 1323-ban.
Baromlak 1247-ben Csóka mellett.
Bessenyő 1230-ban várbirtok.
Csanád 1030. táján.
Csóka 1247-ben.
Egyházaskér 1247-ben Tiszaszentmiklós és Padé között.

Fazekes 1429-ben a mai Nákófalvától délre.
Füzes 1560-ben Tiszahegyes közelében.
Harangod 1211-ben, Padétól keletre.
Harmad 1333-ban fennállt, 1454-ben Hunyadi János vette meg.
***Hollós a mai Nagykikinda* 1429-ben!!! de már régebben is fennálhatott. Az ásatások majd bizonyítanak.**
Hollós jobbágyfalu 1429-ben Hollósvártól keletre Szőllős felé.
Homokrév 1256. a mai Mokrin helyén.
Szőllős 1384-ben amai Nákófalva helyén.
Sokhalom 1468. Szaján közelében.
Szőllős 1451-ben Nákófalva helyén.

…….

Borovszky Samunál a 13-ik oldalról:
A névtelen Anonymus szerint Ajtony (Achtum) Glád bolgár fejedelemnek volt az ivadéka. De míg egyfelől tudjuk, hogy **Glad egészen koholt (kitalált) személy**, az ilyenféle állítást azért sem fogadjuk el mert tudjuk a honfoglaláskor **Orsovától Belgrádig a Duna volt az új (régi) Haza határa**. Ez a természetes határ volt Szent István király uralkodása alatt is 1000-től. 950-ben Magyarország és Bolgárország között a Duna volt a határ. 1018-tól kezdve a Görög császárság és a Magyar királyság között is a Duna volt a természetes határ. **Tehát: a Dunától északra nem lehetett semmiképpen sem helye a Bolgár fejedelemségnek.** (lásd még: Marczali Henrik: Mill. Tört. I. 277., Karácsonyi János cikke a ‘’Századok’’ 1901. évfolyamában, 1057 lapon.)

Hollós Hunyadi birtok volt.
***1562-ben Kökényd, HOLLÓS*, Nagy-Galád, Rév-Galád és Vámhalom királyi adományban van jegyezve. Habár, Galád, Horogszeg, Kökényd és HOLLÓS is már 1551-ben kerülhettek török kézre.**

1780-ban Szőllős, *Hollós* és Horogszeg még rajta voltak a német úgynevezett ‘’Kriegs Mappe’’-n, 1808-ra a Bécsből irányított új térképező, kifelejtette ősi magyar helyneveinket és idegen nevekkel cserélte fel őket…

Torontál vármegyét Temesi Bánságnak is elnevezett intézkedéskor, szerencsétlen Florimund Mercy (1666-1734) hadvezért küldték Bécsből a gyarmatosítók. Habsburg császári megbízottként 1718-tól a Temesközt kormányozta. A Bánsági terület új telepítési tervét a Bécsi udvar nagyban támogatta mivel gazdasági fejlesztése főként a Habsburg hatalom érdekeit szolgálta. 1733-ban Itáliában Párma közelében a spanyolok elleni harcban Mercy életével fizetett 1734-ben, miután halálos sebet kapott.
Nos, 1723-ban szerencsétlen Mercy nálunk térképezett.
Ha nem nézünk jól szét és csak ismételjük a régi sablont, Torontálban minden mocsár volt. Ismételten és ismételten olvassuk szinte minden, a kort tárgyaló írásban.
Szándékosan soroltunk fel 1300 előtt és utánna fennálló ősi helységneveinket.

Ha mifelénk annyi ‘’mocsár’’ volt 1723-ban mindenfelé, akkor 1300-ban hogyan virultak mégis ősi virágzó településeink ?
Egyszerűen úgy, hogy ne higyjünk el mindent amit rólunk lefirkáltak.
Például, hányan vizsgálták meg a korabeli térképet éppen a szerencsétlen Mercy idejéből akik csak ismételgetik, itt mocsár volt meg ott mocsár volt.

Torontál-Topolya és Navaszella körül a térképezéskor Mercy azt írta oda, hogy: ‘’Truckener Morast’’ – magyarul ez annyi mint: ‘’Száraz Mocsár’’.
Kedves olvasó, ne hagyjuk magunkat megtéveszteni, sem félrevezetni. Ismerünk vizes meg száraz mocsarat?
Milyen mocsár a ‘’száraz mocsár’’ ? Ki talált ilyesmit ki?
Ha esik egy jó heteseső, olvad a téli hó, víz alá kerül a határ. De 1700 óta hányszor is ismétlődött ez már meg? És hányfelé is ismétlődik árvíz, földcsuszamlás manapság is a világon? Ha már olyan nagy ‘’szakértelemmel’’ csapolták le a mocsarakat minálunk, hogy-hogy nem járták körbe a világot, és árvíztelenítettek máshol is? Elsősorban a saját országukban? Meddig olvastatnak még velünk ilyen képtelenségeket? Kérdezzük csak meg a mi földműveléssel gazdálkodóinkat, hány árvizet éltek meg, amikor odaveszett a termés nagy része?
A lényeg: Tószeg, Horogszeg, Újfalu, Vámhalom, Galád, Virághát, Hollós, Szőllős, Kökényd, Őcse, Kőcse 1405 és 1408 között bizony már jegyzetelve található, mert már régóta létező települések voltak (Újfalu közelében 3000 éves cserépedények maradványait szántották ki a barázdákból). Kökénd vagy Kökényd félúton Hollós és Bazsalhida között.

Másik kedvelt híresztelésük, hogy a Török időkben minden lakatlan pusztaság volt minálunk.

Az 1526-os Mohácsi veszedelem után Torontál vármegye török katonai fennhatóság alá került.
Igen ám, de a török azért jött oda, hogy hasznot húzzon a mi vidékünkből. És ha kicsit utánnanézünk a Török DEFTER-nek, ezek az adófizetők névsorát tartalmazó török összeírások, ott bizony megtaláljuk már 1558-ban: Hódegyháza, Hollós, Homokrév, Jánosfalva, Kanizsa Monostor (Törökkanizsától délre), Kingert (Csóka

határában), Szőllős (Nákófalva helyén), Padé, Szaján, Szanád, Szent-Miklós mind mind adófizető települések. (lásd: Borovszky Samunál) és NINCS KIKINDA !!!
A helységeinket pár száz évig össze-vissza térképezgetőkről itt nem veszítünk időt sem papírt. Borovszky Samu könyvében bőven részletezve van.
De, tudjuk a katolikus hívőkhöz a szegedi Ferencrendiek ezernyi veszély közepette jártak mindenfelé, vígasztalva a magukra hagyottakat.
A püspök felszólítására összeírták a településeket amelyeket püspöki birtoknak tartottak. És az egyház is adót követelt tőlük.
1647-1651 között 42 puszta és 60 lakott helység került a listára.
Torontálban akkor lakott helyek voltak: Béb, Becse, Becskereke, Besenyő, Deszk, Egres, Hegyes, Horogszeg, *Hollós – Nagykikinda mai területe* , Monostor, Jára, Kökönyen-Keresztúr, Kanizsa, Loránt, Pordány, Szent-Iván, Szentelt, Szőllős, Teremi, Valkány, és a lista még nem is teljes.

1683-ban megkezdődik a Török uralomtól felszabadító háború Magyarországon.
Soós Elemér (1844-1929) honvéd ezredes gyüjtötte össze: A **Magyarországi várak** történeti fejlődése (1912) munkájában:
Torontál vármegye várai és erődített helyei:
Aracs, Törökbecse, Beodra, Demevár, Egres
Galád, Hollósvár
Horogszeg,
Jobbágy, Macedónia
Nagybecskerek,
Nagyszentmiklós, Oroszlámos, Pancsova, Pázmánfalva, Szárafalva.

De térjünk Nagykikindához: 1562-ben még Kökényd? néven, Nagy-Galád, Rév-Galád és Válhalom községekkel a király Kerecsenyi László gyulai várkapitánynak adományozta. (irta: Fekete Gyula kikindai református lelkész). Ez a Köként-Kikinda település - nem a Nagykikinda - Hollós volt. **Nagykikindától keletre az Oluz nevű tó (a Jezero?) partján feküdt egy Hollós nevű falu amelyik egy 1423 évi oklevél szerint koronabirtok volt amelyet Mátyás király 1458-ban anyai nagybátyjának Horogszegi Szilágyi Mihálynak adományozott. 1647-ben még a lakott helyek között szerepel, és egy 1780-ban készült térképen a Habsburg Kriegs Karte –Hadi Térképén, még fel van tüntetve.**

Navaszella helyén 1390-ben azt írták, hogy Újfalu a település neve.
Gondolkodás nélkül ismételgetjük: ‘’a török hódoltság alatt elpusztult, a szerencsétlen Mercy térképén 1723-ban lakatlan’’ .
Hát ezeknek minden ‘’lakatlan’’.

Navaszellán még 1960-ban is laktak. Mert jártunk ott és ismertük ki lakott ott.

Meg 1723-ban Mercy azt rajzolta a térképre, hogy ott ‘’mocsár’’ van.

Ja, ki nézte meg azt a térképet???

Ott a Mercy azt rajzolta oda, hogy **Truckener-Morast**

- **Száraz-Mocsár.**

Mert ugye, ha odaírják az igazat, hogy Temesvárig az egész térség legszebb, leggazdagabb búzakalászos termőföldje, gyümölcsöse és szőllője virult a tájon, akkor nem lehet azt szajkózni, hogy miért kolonizálták….

A sok megmagyarázások között meg, hogy most ezek lakták, most amazok lakták, minket nem érdekel mikor kik lakták, meg Mátyás királyunk után mikor kik jöttek gyarmatosítani, ha tisztességes munkásnép jött és lakta aki 450 éven keresztül nem ugrott be a parancsnak, hogy irtani az egyik szomszédot a másikkal.

De aki odajött akkor tisztelje a másik embert is mint sajátmagát, ha tudja mi a tisztelet…ha nem tudja, ne jöjjön oda…
A Habsburg Monarchia legnagyobb búzavására volt Törökbecsén.
1718 után a bécsi kincstár kisajátította az egész területet.
Bécsből meg Temesvárról árverezték a magyarok földjét és kebelezték be a jövedelmét. Hat évtized múlva 1778-ban

Mária Terézia rendeletével került vissza Torontál a Magyar Korona fennhatósága alá. Amikor már megrakták a területet a saját szolgáikkal. Az idegen osztrák és német földesurak tömték a saját zsebeiket. A gyarmatosító kolonizáció telepítés a császári udvar igényeinek és elképzeléseinek megfelelően történt. (lásd: Létünk 2007. Kalapis Zoltán és a Szellemi Honvédelem)
1716. okt. 18-án vonul be Savoyai Temesvárra ahol minden történeti alap nélkül Torontál ezen területét ‘’Temesi Bánságnak’’ kezdte nevezni olyan feladattal,

hogy azt a Habsburg császár számára olyan hasznossá kell tegye, amennyire csak lehetséges.

Niczky Kristóf 1778-ban Temesvárra érkezik. Június 6-án Nizcky magyar mágnási bíbor ruhában mellén a Szent-István-Rend középkeresztjével, felszólalt mire gróf Sauer felolvasta az átadási okiratot melynek erejénél fogva átadja (talán visszaadja) az egész Temesi Bánságot, annak összes jogaival – amit Niczky Magyarországhoz tartozónak és a Magyar Szent Korona területébe bekebelezettnek jelenté ki.

Beszüntette a harmincad vám-állomásokat, melyek azt külön vám vonallal Magyarországtól elválasztották (így is húzták a magyar hasznot).

De a bánáti katonai határőrvidéket a Dunáig, egyáltalán nem említette. Ezzel megszűnt a Temesi Bánság 63 éves jogtalan fennállása és még egy évig gróf Niczky királyi biztos igazgatása alatt maradt.

1778. június 12-én Niczky tudósítá Mária Teréziát, hogy a Magyar vármegyék mielőbb felállítassanak.

Svastics Ignátz a győri püspökség Plébánosa írta 1823-ban a **Magyarok ESMÉRETE** c. könyvében az 515-ik oldalon: **Torontálmegye** egy áldott földön terjeszkedik: mert a gabonának minden neme, kivált, az mi legbecsesebb, a buzának java igen bőven terem itt, és annyi riskása, hogy azzal majd egész Magyar Országot kielégiti. Dohány is, melly nagyon betses, bőségesen termesztetik, főképp az eredeti Magyarok által, kik jobban tudnak hozzá, mint egyebek. A bor termesztés sem mulasztatik el. A lovakat, és szarvas marhákat temérdek csordákban láthatod itten a szép legelőkön, noha ezekért sokat fizet a Földes Uraknak a Parasztság: minthogy ennek a házán és ehhez adott két hold földön kívül, mellyeket tulajdonul bír, semmi igaza sintsen a legelőkhöz. Annál több

sereggel járnak tehát, azon zsiros legelőkön a Földes Uraknak marhájik, és juhaik. Az ide szállott Rátzok, Oláhok, Németek, és Frantziák többnyire még most is idegen Nyelvekkel és erköltsökkel élnek. … **Torontálvárnak a Nevét tsak a Megyéje tartja fenn…**

Temes Vármegye. 508. oldalon: Körbefogva Torontál, Csanád, Arad, Krassó-Vármegyéktől, és az Oláh, és Német Illiri Regementek Vidékeitől, igen kies, és termékeny földet foglal, ugyhogy kevés munka után mindenféle gabonának javát bőven megtermi, ugy bort, dohányt, lent, kendert, festő füveket, riskását, és gyümöltsöt. Szarvas marhája ugyan nem czimeres, de sok, valamint a juh és sertés, szinte ugy hegyes részeiben a Vad, Folyójában a hal motsáraiban a vizi madarak, nagy sokasággal tenyésznek. Valamint egyik részében fája elég, ugy az anélkül szükölködő másik részében kipótolja azt a turfa. A Selyembogár tenyésztés, és Méhtartás is divatjában vagyon. Méltó azt itten emlékezetbe hozni: hogy az egész Temesi Vidék, melly a Marostól a Dunáig, és a Tiszától Oláh és Erdély Országig terjed, a Töröknek itten két száz esztendeig tartó kajtorkodása által szörnyen elpusztittatott, minekutánna pedig a Török innét kiveretett, **Banát nevezettel Katona Kormány alá rendeltetett. … Minthogy a Katona Kormány alatt idegen Katonaságtól foglaltatott, ugy**

Népesedése is Idegenekkel gyarapodott, sőt az új Vármegyéket azokkal kelle(tt) gyarapítani. Azért vannak azokban olly kevesen az eredeti Magyarok. Ezeken kivül tehát ezen Temesvármegyében az ő nyelvekre nézve laknak Oláhok, Bolgárok, Németek, Frencziák, Olaszok: ámbár mind Magyar Polgárok légyenek. Mivelhogy ezek eleinte az felett, hogy szabadok voltak az adótól, még segedelmet is kaptak a Habsburg királyi Kintstárból szép Helységeket épitettek…

▲▲▲

(mire jöttek, ingyen új házakat épittettek a részükre, ingyen 10 hold földeket bevetettek a részükre, 5-10 évig nem fizettek adót, ingyen szerszámokat kaptak mialatt a Magyarok semmit sem kaptak, a Magyarokat a falvakból kitiltották és ezért a nagy adóztatástól sokan északabbra húzódtak…)

♣♣♣

Kalapis Zoltán nézett komolyan utánna a bécsi kormány deportáló gyarmatosításának a Bánságban. 1762 és 1768 között a Habsburgok 3130 bűnöst toloncoltak ide, akiket csendzavaróként, erkölcstelen személyként tartottak nyilván Bécsben. Mária Terézia fia a II József Kalapos király írta, miután lóháton bejárta a Temesi Bánságot:''Biztonságot a zárak és a pisztolyok szereznek, a világitást a nap és a hold adja, a tisztaságról pedig az eső és a száraz levegő gondoskodik.'' (lásd:Heckenast 1992:13)

Ismernünk kell még, Kempelen Farkas szerepét a Bánát betelepitésében.

Habsburg becsvágy és anyagi érdekeltség szállta meg a török után a Szülőföldünket.

Hofmansegg gróf jelenti 1794-ben Bécsnek: Száraz a Bánsági ''mocsár'' – sok a fekete sas. Gróf Hofmansegg 1793-ban Pest-Budán is járt, ott a hajóhídról is írt.

♣♣♣

Wallaszky Pál (1742-1824) szlovák földműves szülők gyermeke. Tótkomlósi evangélikus lelkész. **Legismertebb könyve : Tentamen Historiae Literarum sub Rege Gloriosissimo Mathia Corvino de Hunyad in Hungaria – auctore Paullo Wallaszky.**

Wallaszky korában a magyar irodalomról és általában a magyar kultúráról még roszabb fogalommal bírt a külföld mint most. Nem egyszer kellett Wallaszkynak hallani a gúnyos megjegyzéseket, mellyekkel nemzetét a német földön gyalázták.

Keseredve olvasta tulajdon Hazája mocskoltatását az idegen írásokban s megilletődvén a méltatlanságokon, vas türelemmel jegyzeteibe gyüjté mindazt ami a Régi Magyaroknak tudománybeli jártasságukat kedvezőbb színnel festhette.

♥♥♥

Jött a török 1526 után és ment a török 1700 után.
De középkori városaink, falvaink, pusztáink a török adófizető összeírásokban – a DEFTER-ben mind hűségesen megmaradtak ősi, igazi nevükön. Nem mocsarazták le a Szülőföldünket.
500 évig volt Szerbia török katonai fennhatóság alatt, de 500 év után is minden Szerb város és falu neve megmaradt eredeti középkori Szerb nevén az utókornak.
De amikor a Habsburg meg akarta tisztítani Bécset a csavargóktól meg az utcalányoktól, leúsztatta őket a Dunán Torontálba amit találóan elneveztek Bánátnak – majdnem Bánatot írtam, mert az helyesebb név lenne.
Szerencsétlen lányok, nálunk nemigen volt keletjük, némelyiket ötször kellett a Dunán leúsztatni mert mindég hazaszökött Bécsbe. Olvassuk csak el mit kutatott ki ezekről Kalapis Zoltán értelmiségi Szellemi Honvédőnk.

Utcalányok helyett, gondoskodott a falu népe a saját szerelmi viszonyairól, ezekről majd máshol mesélek.

Vicces kedvünkben még nevetnénk is a becsvágyókon.

És aztán mint a sáskahad a Habsburgok nekiláttak a név-rombolásoknak.
HOROGSZEG-ből
Soultour - Szoltur
Charleville – Sárlevél meg Szenthubert lett 1893-ig.
csak 1893 után SZENTBORBÁLA

Szent Borbála a középkori várak védőszentje.
Tömörkény szerint is Horogszeg vártornyának védőszentje
1916-ban SZENT-BORBÁLA volt.

Európában, korának legnagyobb uralkodójának, Hollós-Hunyadi-Corvinus Mátyás királynak, bölcsője volt ez a táj.

’’Oroszlámos és Mokrin után Nagy-Kikindára érkezik a Szeged-temesvári vasútvonal, mely város középpontja és hatósági székhelye volt a megszüntetett kiváltságos délmagyarországi szerb kerületnek. 1875-ben a nagy-kikindai kerület visszakerül az eredeti Torontál-vármegyébe. A lakosság a kincstári földeket magához váltotta. A várost minden oldalról szőllők és gyümölcsös kertek veszik körül. Felépült a vasútpályaház közelében a Magyar császári és királyi huszárság díszes laktanyája, mely a tiszti pavillonokkal együtt idővel külön kis városrészt fog alkotni. Kikinda nagyon élénk gabonakereskedést folytat a környékkel, s malomipara a külföld számos piaczát látja el nagy szállítmányokkal, népes vásárait pedig a bécsi és budapesti kereskedők is nagy számmal látogatják. Vidéke minden oldalról dúsan be van

telepítva virágzó községekkel: Szaján, Bocsár, Tisza-Hegyes. **Temesvár irányába terül el a temesi vidék legtermékenyebb és leggazdagabb földje ..... Szőllős (a mai Nákovó) és Szent-Hubert falvak határában állott a középkorban *Hollósvár a Hunyadiak, és annak szomszédságában Horogszeg,* Szilágyi Mihály lakóhelye'', *(és Horogszegi Szilágyi Erzsébet szülőhelye),*** Irja többek között a törökbecsei plébános Szentkláray Jenő kanonok, Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képekben c. igen elhallgatott nagy történelmi adatgyüjteményben. Az interneten ma már mindenki számára elérhető.

Borovszky Samu, Magyarország-vármegyéi és városai sorozatban : TORONTÁL VÁRMEGYE TÖRTÉNETE részben a 70-ik oldalon: Szilágyi Mihály halála után 1459-ben Horogszeg Mátyás királyra szállott. 1490-ben pedig a fiára Corvin Jánosra hagyta. Ezen a területen a következő erődített helyek voltak: *Galád,* ahol Berekszói Hagymás Miklós és Szentgirolti János építettek várkastélyt. Mátyás király 1469-ben megengedte, hogy e várkastélyt kőfalakkal, mellvédőkkel, árkokkal stb. megerősíthessék.
Mindezt lesöpörték a térképeinkről, mintha sohasem léteztek volna. Esetleg valami félrevezetésként holmiféle ''Glád''-ot szajkóztatnak velünk.....

Mert ugye akkor az öndicsőítgető habsburgévszázadok szakadtak ránk....

Pedig az ő idejüket messze megelőzően már régen Kr.u. 886-ból tudtak értékeinkről.
Európa egyik kimagaslóan legjobb akadémikus történész professzora **A. A. Vasiliev írta le 1952-ben**: A Byzánci Birodalom története 324-1453, cimű munkájában.

A 316-ik oldalon:
Kr.u. 886-ban VI Bölcs Leo császár a bolgár Simeon támadásaitól tartva , segitségért a magyarokhoz folyamodott mivel saját hadseregét az Arábiai kampánya kötötte le.
.....'' Különösen nagy értékű momentum volt ez Európa történelmében. A kilencedik század végén első alkalommal tűnt fel egy új nép, a **Magyarok** (Hungarians, Ugrins, akiket Byzánci források többször Turkoknak, a nyugateurópaiak pedig **Avaroknak neveztek), akik az Európai országok nemzetközi viszonyainak rendezésébe lettek bevonva. Ahogyan C. Grot fogalmazott, ez volt: '' a Magyarok első megjelenése Európa harcainak arénájában, mint az egyik legcivilizáltabb nemzet szövetségesei.''**

Igazi Történelmünk tovább is folytatódott:

A Párizsi Egyetem történelem professzora **Henry Bogdan 1978-ban adta ki: From Warsaw to Sophia – Warsótól Szofiáig című munkáját:**
Independent Hungary at its Height (1458-1490) fejezetben: a 43-ik oldalról:
''Magyarország függetlenségének egyedülálló évtizedei voltak Mátyás király uralkodásának évei 1458-tól 1490-ig . A Magyar Országgyűlés 1458 januárban elutasitotta Habsburg III Frigyes trónkövetelését és helyette Hunyadi Mátyást a nemzeti királyt választotta meg. Mátyás erdélyi nemes családból származott. Apja Hunyadi János történelmi cselekedete volt a török haderő visszaverése, a Nándorfehérvári ütközet 1456-ban a mai Belgrádnál. Mátyást többször ***Corvinus – Hollós Mátyásnak*** nevezték. Ez a név a király cimerére utal. A cimerben holló van, ***latinul-corvus , ami utalás a család Hollós faluból való származására.***

***A 15-ik században Európa leghatalmasabb uralkodója volt Matthias Corvinus.* Uralkodása alatt, a Duna körül terjedő hatalmas birodalmának , Magyarország volt a szíve.''**

♥♥♥

Mátyás király történésze Antonio Bonfini írta 1485-ben:
''In Corvino vico (Hollós) natus .''
''Hollós faluban született.''

♥♥♥

De vissza most kedves olvasó a mi témánkhoz:
(igaz , ez eddig is az volt...)

Töltsünk néhány sort Freud, Piaget, Kohlberg és Erik Erickson pszihológusokkal.

Mélyen méltóságteljesen és emberiesen fogalmazták:

'' Erickson, édesanyjának házasságon kivüli szerelméből született gyermeke volt. – Erickson was his mothers child from an extramarital union.''

Mert mindenkinek joga és lelki tápláléka a szeretet. Káros gonoszkodás az Istentől eredő születési jogunkat torzítani.
Ugyanakkor egy gyermek személyisége olyanná fog fejlődni amit a környezetétől tanul. ''hatéves korára a gyermek azzá lesz amit a szüleitől megtanult.''

Gondolatainkhoz nem fér kétség, Kardos János ellen a saját házában igen, beszéltek arról, hogy hogyan használhatják ki, hogyan járhatnak jól a jövedelméből. Megalázó beszédek folytak ellene. Nem fér kétség hozzá, történt mindez Kardos János háta mögötti beszédben.

Nem kételkedünk: **Kardos János jelenléte a saját házában, a saját asztalánál, korlátozta a rosszindulatú gonosz tárgyalásokat amik a háta mögött végbementek arról, hogy hogyan kaparintsák el a vagyonát.**

Mert itt jön a valóság.

Amit a gyermek tanul, amit a gyerek a szüleitől hall: a gyerek azt fogja csinálni, a gyerek azt fogja mondani.

Bizonyosodjunk csak meg:
2-ik könyv, 41-ik oldalon:
'' Mi csinálta az életünket kényelmetlené a kocsmában az mellett, hogy kis helyen voltunk összeszorulva és el kellett tűrnünk KARDOS JÁNOST, még a következő különleges helyzet is hozzájárult:
8) A kívülálló János mindig jelen volt az étkezéseknél, a családi tárgyalásaink mindig korlátozva voltak, hogy milyen témában és milyen tárgyról beszélhettünk.
(így emlékezik egy gyerek a 4-től 9 éves koráig történtekről amikor ''miről'' – milyen témáról lehet beszélni, a saját tulajdon házában '' kívülálló János''- gazdáról).

Ez bizony még Münchausen bárót is felülmúlja mert még az a hazug sem talált ki ettől cifrább sértegető mesemondást...

▲▲▲

A Kritikai Gondolkodásról néhány sort. Nem kell az Egyetemi előadások jegyzete, a Wikipediában is könnyen hozzájutunk a tudnivalókhoz.
Magyar nyelven nem találok anyagot, szabadfordítás az angolból:
A **Kritikai Gondolkodás olyan** elfogadható ésszerű, indokolt elmélkedő gondolkodás amelyik segítségével meg tudjuk határozni, hogy mit higgyünk el vagy mit cselekedjünk. Az a gondolkodási folyamat amikor meg tudjuk határozni, hogy egy igény vagy követelés mindig igaz, néha igaz, csak részben igaz, vagy hamis. Minden hívatás feladata a Kritikai Gondolkodás alkalmazása.
A Kritikai Gondolkodást Szokrátészhoz (Kr.e. 470-Kr.e. 399) vezeti a Nyugati gondolkodás, az ókori Görög filozófiához.
Mi a méltánytalanság?
Rászedés? Leigázás? Sértés?
Miben áll az, hogy ezek egyaránt méltánytalanságok?
Szokrátész szerint az erény az ember igazi java.
Erény – valakinek a jó oldala, értékes tulajdonsága.
A boldogság az erényben van.
Az erény maga a boldogság.
A legnagyobb rossz ha az ember a saját lelkének okoz kárt.

<u>Jobb igazságtalanságot elszenvedni mint elkövetni.</u>

A tudás nem észbeli ismeret, hanem a jóra való képesség.

A Szokrátészi kérdések széleskörűen segítenek a gondolkodásban: bonyolult ötletek kiismerete, az igazság megismerése, felnyitni a problémákat, a feltételezések leleplezése, fogalmakat értelmezni, megkülönböztetni mit tudunk és mit nem tudunk. Gondolatainkat logikusan irányítani. Az össze-vissza kérdezgetés helyett a Szokrátészi kérdések rendezetten rendszeresek, fegyelmezettek, mélyen komolyak, alapos felfogásra irányulnak, erkölcsös alapon állnak, a lényegre és a probléma megoldására irányulnak.

♣♣♣

1853-ban adta ki Francis W. Newman: Az uralkodó Habsburg Ház saját alattvalóik ellen elkövetett bűntényei, cimű könyvét.
Francis W. Newman: The Crimes of the House of Hapsburg against its own Liege Subjects (az interneten is mindenki számára elérhető könyv.)
160 évet késik ennek a könyvnek magyar nyelvre fordítása. Csak 70 oldalnyi, de világosan rámutat miért mondta a Világ végülis 1920-ban, hogy ezekből mostmár elég ami elég.
Elsőosztályú tárgyilagos helyzetfelmérés. Minden uralkodóház kegyetlenkedés útján kerül hatalomra. De Európában párját ritkítja a Habsburgok 450 éven át végbevitt cselekedete. Jogtalan és kíméletlen harcokban kötelezték egyik szomszédot a másikra. Egyik országot a másik ellen uszítgatták. Saját abszolutisztikus uralmukat a saját családjuk örökségébe adták tovább. Európa egykori legszabadabb népeire kényszerítették rá a saját hatalmaskodásukat (Ausztria, Hollandia, Castil, Aragónia, Szicilia, Bohémia, Magyarország, Németország...) Gonosz törvényeiket egymásnak adogatták át a saját ’’családi örökség’’ nevében.

’’Háborúzzanak mások, te házasodj szerencsés Ausztria!
A királyságokat melyeket Mars másoknak adott, Vénusz neked adta.’’
’’Bella gerant alii, tu felix Austria nube,
Nam quae Mars aliis, dat tibi regna Venus.’’

Ami habsburgéknál annyit jelentett, hogy amit egy Ország háborúval a sajátjának megvédett, azt majd a szerelem istennőjével ők kisajátítják. Magyarán: ’’ ami föld a szomszédom tulajdona – az én Habsburg könyvemben mind az én vagyonom...’’

Megállás nélkül híresztelik (írja 1853-ban Newman), hogy ők mentették meg Magyarországot a Töröktől. A valóság az, hogy Magyarországon végbevitt szánalmas kormányzásuk következtében a törökök mindkét országot elfoglalhatták volna. A töröktől Bécset a Lengyel Király Sobiesky mentette meg 1683-ban, miután I Habsburg Lipót kegyetlen vérengzése Eperjest érte 1687-ben.
1848-ról: Batthyányi, Kossuth kérésére válaszul, a Habsburgok ágensokat küldtek szét a szomszédokat a magyar népre uszítani. A Szabadságharc leverését kegyetlen vérengzésük követte. Cselekedeteik a magyarok törvényének és szabadságának kiirtására törekedtek. Jog a földhöz, jog a törvényekhez, jog a valláshoz, jog a szóláshoz minden törölve. Az adószedők és a hóhérok és a kegyetlen katonaságuk uralkodott az országon amelyik 1809-ben Napóleon ellenében hűséges maradt érdemtelen királyához.
Nem lehet eléggé hangsúlyozni a fordítás szükségét.

Lássuk csak:
Az első világháború áldozatai: 1914 – 1918
Elesett harcosok: 9.722.620
Civil halottak a harcok miatt: 1.000.000
Civil halottak éhinség és betegség miatt: 6.000.000
Összesen halottak: 16.563.868
Összesen harcos sebesültek: 21.228.813

És kedves olvasó, ha nem ismerjük meg az irodalom másik oldalát is, akkor igen félrevezetettek leszünk ma is ezektől az öndicsőítgető grandiózus Habsburg uralkodhatnámságról ábrándozóktól. Mert ők mindenkitől jobbak és mindenki felett érzik magukat.... főleg Kelet Európai szomszédaik felett... Akiket megszálltak, gyarmatosítottak, elnyomtak, kizsákmányoltak, kiírtattak több évszázados könyörtelen háborúikkal.
Jászi Oszkár: The Dissolution of the Hapsburg Empire
(A Hapsburg Birodalom felbomlása) összefoglalójáról olvassuk: Ez egy ’’birodalom’’ volt ahol az oktatás a habsburgok dicsőítésére volt alapozva (400 éven át...) mint egyedüli érvényes nemzeti önismeret. Nehéz józan gondolkodással felfogni a XXI-ik században, hogy még mindig vannak akik Európa letűnt 450 éves viszontagságai után nosztalgiáznak... Ahol a hivatalosan használt állami nyelv a megszálló idegenektől ránkkényszerített Hapsburgok nyelve volt....

▲▲▲

A fentiek figyelembevétele után, nem okoz nagy meglepetést Jacob Steigerwald 2-ik könyvében a 41. oldalon olvasni miként, A mi öregapánkat Kardos Jánost a saját Hazájában, a saját falujában, a saját házában, 2001-ben a nagyvilág felé úgy nevezi meg mint: ’’a kívülálló János’’ - ’’the outsider János’’...

Az a ’’kívülálló’’ akinek egyetlen lánya Szántó Mária született Kardos, 1944 - 45 telén Banatska Topolán, az éjszaka sötétjében titokban, hogy az őrök észre ne vegyék, a kötőjébe takarva, az apja asztaláról és az apja éléskamrájából hordta az ételt a kocsiúton által a Templom-udvarba ahol a falubelijei voltak összeterelve és fogvatartva.
Abból a házból ahol ő született, amelyik ház az ő édesapjának a tulajdona volt, ahol az édesapjával lakott. Könnyes szemmel mesélte évekkel később, hogy surrant át többször a kocsiúton az élelemmel.
1967-ben, férjhezmenésemmel kerültem ehhez a családhoz és a mai napig az emlékezetben maradt anyósom kedves szeretetteljes kifejezése amikor a Német származású édesanyjáról mesélt. Kacagva hasonlítottuk össze a Gimnáziumban tanult Hoch-Deutsche szavaimat az ő Dunai-Sváb tájszólásával. Könnyei közt mosolyogva mesélt az 5 Bálint féltestvéreiről akik mindig gondoskodtak róla és barátságosak voltak hozzá. Mihozzánk is mind a mai napig.

Kardos János legfiatalabb unokája: Józsi a feleségével
Szántó József és Szántóné Veréb Irén 1967-ben Kikindán

Mindannyian mindig tudtuk, Mária – akit – Kardos Marisnak neveztek a faluban, édesapja 1957-ben bekövetkezett halála után apjának egyedüli örököseként lett a házának és földjének a tulajdonosa. Betegeskedő éveiben Mária viselte a gondját az édesapjának. Az ágyát áthozták a nagyszobába ahol az egész család aludt, és senki sem panaszkodott, hogy ''milyen összezsúfoltan'' éltek. Abban a szobában volt a kemence amit télen fűtöttek. A minusz 25C° hidegben.

Kardos János már gyengélkedett amikor a második felesége akitől hivatalosan soha nem vált el, Kardosné-Leitner Borbála a legfiatalabb fiának háztartásában elhunyt. Különösen erős volt a tél **1955 januárjában**. Banatska Topola falura akkora hó esett, hogy nem lehetett átlátni az utca egyik oldaláról a másikra.

Az első világháborúban elesett Bálint István szép özvegyével, Kardos János hivatalos második feleségével, szeretett édesanyjukkal és nagyanyjukkal, †Leitner Borbálával† a magas hóbuckákon át indult a gyászmenet a Temető felé.

A 74 éves idős kocsmáros Kardos János, a saját házában, a saját ágyában feküdt, a saját kemencéjének melegénél melegedett, és a jó melegben öregapja mellett ült az akkor 8 éves legkisebb unokája.
Amikor a falu Boldogasszony Templomának lélekharangja a túloldalon megkondult a mindenki által becsült és szeretett drága halott Leitner Borbála lelki üdvéért, a túloldalon, abban a régi, békés kocsmai házban, a nagy családi szobában, a meleg csendet egy gyászoló öregember csendes zokogása törte meg.
Az ablak felé fordulva könnyezve feküdt az ágyában.
Lesoványodott arcán talán egész életének fájdalmas könnyei csordulhattak végig.
Könnyei ezért a bátor és kedves asszonyért aki egyetlen túlélő lányával ajándékozta meg őt. Talán-bizony folyhattak könnyei a régen eltávozott első szerelme és első felesége Anna rövid életéért.
Könnyezhetett örökké szeretett első édes gyermekéért Viktoriáért, és a túl korán félárván maradt Steigervald Misiért – a félig Magyar – félig Dunai-Sváb kedves unokáért, ennek a Kolorádói jövendő szerzőnek Jaksi-Jakob Steigervaldnak a féltestvéréért.
És ennek az erőtlen fájdalmában könnyező öreg embernek mindhiába potyogtak könnyei, hogy elmossák életének minden szenvedését, elmossák a senkitől sem kért és mégis rádobált szánalmas csúfolódást, ami majd évek múlva irányul feléje, ennek a minden jókhoz és rosszakhoz egyformán gondos és gyengéd ’’Földanyánk’’-nak, a messzi tengeren túli részéről.

Komoly figyelmet érdemel még a könyvek tartalma után, egy bizonyos lakosság-név-összeírása Topolyáról ennek a kolorádói Steigerwaldnak. A németek névsorából érdekes módon **kihagyta a Leitner vezetéknevet.** Könyvében is igen ellenszenvesen fogalmaz (-Leitner-) ''Barbaráról''. Mintha őt is okolná apjának félresikeredett vagyonszerzéséről a Kardos kocsmájában. Egyetlen lányáról is csak annyit írt ''Maris''.
Ez a Steigervald Jaksi a saját édesanyjáról Steigervaldné **Martin Elisabeth-ról (1906-1944 november) aki szív elégtelenségben hunyt el, élt 38 évet)**, úgy fogalmaz, hogy: 4 osztályt járt iskolába de **csak magyarul tanult, mert a rendszertől kényszerítve volt magyar iskolába járni... – Magyarul beszélt és írt.**
Elisabeth szülei: Johann Martin és Anna Springer voltak.
Anna Springer (1878-1920) szív-elégtelenségben szenvedett, élt 42 évet.
Anna Springer szülei pedig **Leonhard** Springer és Kovács Katalin voltak. **Leonhard élt 43 évet. Több mint valószínű a családjában öröklődő, szív-elégtelenségben szenvedhetett.**
Tehát Elisabeth Steigervald (1906-1944.november) anyai nagyanyja Kovács Katharina volt, élt 58 évet.
Érdekes módon nagyon hiányosan, a falu magyarjainak névsorában közreadott vezetéknevekben ez a ''szódás Jaksi'' kihagyta a magyar **Kovács vezeték nevet és a németek közé írta Kowatsch –ra változtatva.**
Nos, kedves olvasó, a Torontáltopolyai Temető sírkertjének időtálló sirkeresztjei viszont, csendes némaságukban is, helytálló magyar történelmet bizonyítanak. A magyar Kovács **NEM** Kowatsch...
A magyar Kovács Katalin nagymama családja több mint valószínűen magyar család volt, otthon

magyarul is beszélt, gyermekeit, unokáit is magyar anyanyelvükön is nevelte és taníttatta.

1901-től itt nyugszik a férj, élt 43 évet.

Torontáltopolyán 1915-ben elhunyt <u>Kovács</u> Katarina unokája volt Steigervaldné-Martin Elisabeth, aki a saját négy Steigervald gyermekével, Kardos János kocsmáros házában és asztalánál talált menedéket és ellátást, szódás Misi volt az ötödik gyerek.

Torontál-Topolya

Nyugodjanak békében
a Springer és Kovács családok ősei.
A megye egyetlen Búcsújáró Kegyhelyén,
a Boldogságos Szűz Templomának
harangja, minden délben és minden Vasárnap értük
is, mert a harang 1456 óta, - mindenkiért szól.

Elisabeth Martin-Steigervald szívelégtelenségben, évekig tartó súlyos betegsége után és amikor már járni sem bírt, a ''Kardos kocsmában'' 1944 november 10-én hunyt el Topolyán. Ott laktak az édesapjával akkor Szántóné Kardos Mária és az első fia Béla aki *'Liszi'* halálakor volt pontosan egy éves. Jaksi ezt jól tudja, nekünk mégis azt írta, hogy ''emlékszik a Marisra amikor odajárt meglátogatni az apját''... mekkora gonoszkodás

A Basahídi doktort hiába hívta Kardos János, az új rendszer rendelete szerint annak akkor már nem volt szabad kezelnie a németeket.

Első kézből tudjuk ezt az adatot is először 2014.2.20-án majd 2014.11.28-ára Bogner Pistától. ''vízi betegsége volt, ott laktak a kocsmába, a gyerekeket aztán szétosztották a rokonokhoz''

Mert: '' igenis ***''Liszi''*** halála előtt 3-4 héttel, a magyar Kardos kocsmába hívták az orvost, de mindhiába.''

Bogner Pista: ''1944 végén ott halt meg a Kardos Kocsmában 'Lisi' Martin Steigervaldné, ott laktak. Vízi betegsége volt, Lisi a Jaksi anyja volt. Halála után a gyerekeket szétosztották a rokonsághoz. Toni fiatal, Rozi a nénje jobban tudja mint Jaksi. János bácsi különleges volt, hun együtt voltak a Pevivel, hun külön voltak. A Bogner Mátyás tanyája Bogner öregapámnak a tanyája volt, a Kardosék tanyája után.''

Leánya Szántóné Kardos Mária gondos ápolása mellett Kardos János békésen és nyugodtan hunyt el a saját családi házában 1957. október 1-én

Örököse az egyetlen 1921-ben született lánya volt, így sajnos nem állja a valóságot a Jacob Steigerwald által terjesztett mese, hogy az ő lakójuk volt Kardos János aki után, az egyetlen örököse csak a kisunokája Misi (1923-1956) volt, aki által pedig a ''Kardos Kocsma'' és Kardos János háza a Steigervaldok vagyona lett. Azt híresztelte 20 éven át a nagyvilágban, hogy Topolyán a ''Steigerwald Gasthaus'' Steigerwaldok tulajdona volt és ők az egyedüli ''örökös-ök''. 1992 óta azt terjesztette:
- ''Laut Abkommen war Michael Steigerwald (1923-1956) der <u>Alleinerbe.</u> '' 1-ső könyv 22-ik oldalon.
Kolorádóból a nagyvilág számos Egyetemeinek Könyvtáraiban helyezte el 500 számra kinyomtatott, félrevezető tartalmú Kardos Jánost és családját megcsúfoló lejáratú, könyveit...

●●●

Steigervald ''szódás'' Misi (1923-1956) a háborúban a tüdején megsebesült, sokáig volt hadikórházban, gyógyíthatatlan sebeibe Németországban hunyt el. Felesége és két gyermeke volt.

Kardos János halálának 55-ik évfordulóján:

A szülők és a hét testvér hagyatéka tovább él, és csendesen megmarad a leszármazottaik, a rokonság és a gondos falubeliek emlékezetében. Aranyember nemcsak Jókai Mór tollából, hanem nálunk Topolyán, akarom mondani ***Tóbán és Navaszellán is született.*** *Kovács János kedves sógorunk okos és bölcs segítsége nélkül, szegényebbre sikeredik ez az összeállítás. A minket mindig meghallgató felesége, a segítőkész édes Bora unokatestvérünk közbenjárása egészítette ki a tudnivalókat. És egy fénykép 1000 elmondott szóval egyenlő. Számos rokonunk bizonyára elgondolkodott váratlan telefonhívásainkon és sok-sok kérdéseinken. Mert a sok kis mozaik-kocka csak valamennyiünk emlékezetével állhatott erre az egészre össze.*

Édes aranyos 93 éves Ácsné Veréb Viktor-nénénk segített nekünk a legrégibb sötét idők homályát megvilágosítani.

A hívatalos helyeken is mindig meghallgatásra és segítőkészségre találtunk.
Hiszen csak egyszerű falusi emberek születési, esküvői, elhalálozási dátumai után kérdeztünk.

Mert amikor a kényszerű adatgyüjtésünk elindult,
több rokonunknak még a nevét sem ismertük.

Tanúság ez az utókor számára, írjunk, írjunk és írjunk.
Mert a mi elődeink tiszteletet és igazságot érdemelnek.

A Nagyutca elején áll: A Falu Keresztje

Dicsértessék a Jézus-Krisztus

Igy tanított 1953-1956 években mindenkinek köszönni Veréb Pál öregapám, és arra, hogy Torontál-Topolyán születtem (1950-ben).

Amit itt nem mutatunk, a Kereszt mögötti ház most romokban hever. A jólálló <u>Pressler</u> Franz (*tehát nem az eddig gondolt Willár Ferenc. Új adatunk* 2014.11.28.) felesége volt a mi rokonunk Roza-néni. Úgy tudjuk a Második Világháború alatt tűnt el Pressler Franz, egyszer elment otthonról és soha többé nem látták. Nem volt gyerekük. Pressler Rozália - Roza nénink örököse Ács Péter volt aki az én nagynénémnek Ácsné Veréb Verának volt a férje. 1942-ben már ebben a házban laktak, az első gyerekük itt született 1943-ban. Akkor a kisfiuk születésének az örömére ültették a ház végében hatalmasra lombozó diófát. Ők voltak az én keresztszüleim. Gyermekkoromban és később is a nyári iskola szünidőkben sokat voltam náluk vendégségben, emlékszem, a Kereszt körüli virágoskertet különösen Búcsú előtt keresztanyám szép virágokkal ültette be és sokszor megkapálta. A Kisútcától a Falu Keresztjéig a gang előtt szinte minden háznál, szebbnél szebben viruló virágoskertek, a nyári estet bűvös illattal megtöltő Estike-bokrok pompáztak. Torontáltopolya gazdasszonyainak szorgos kezeivel Óz varázslójának a fortélya sem versenyezhetett.

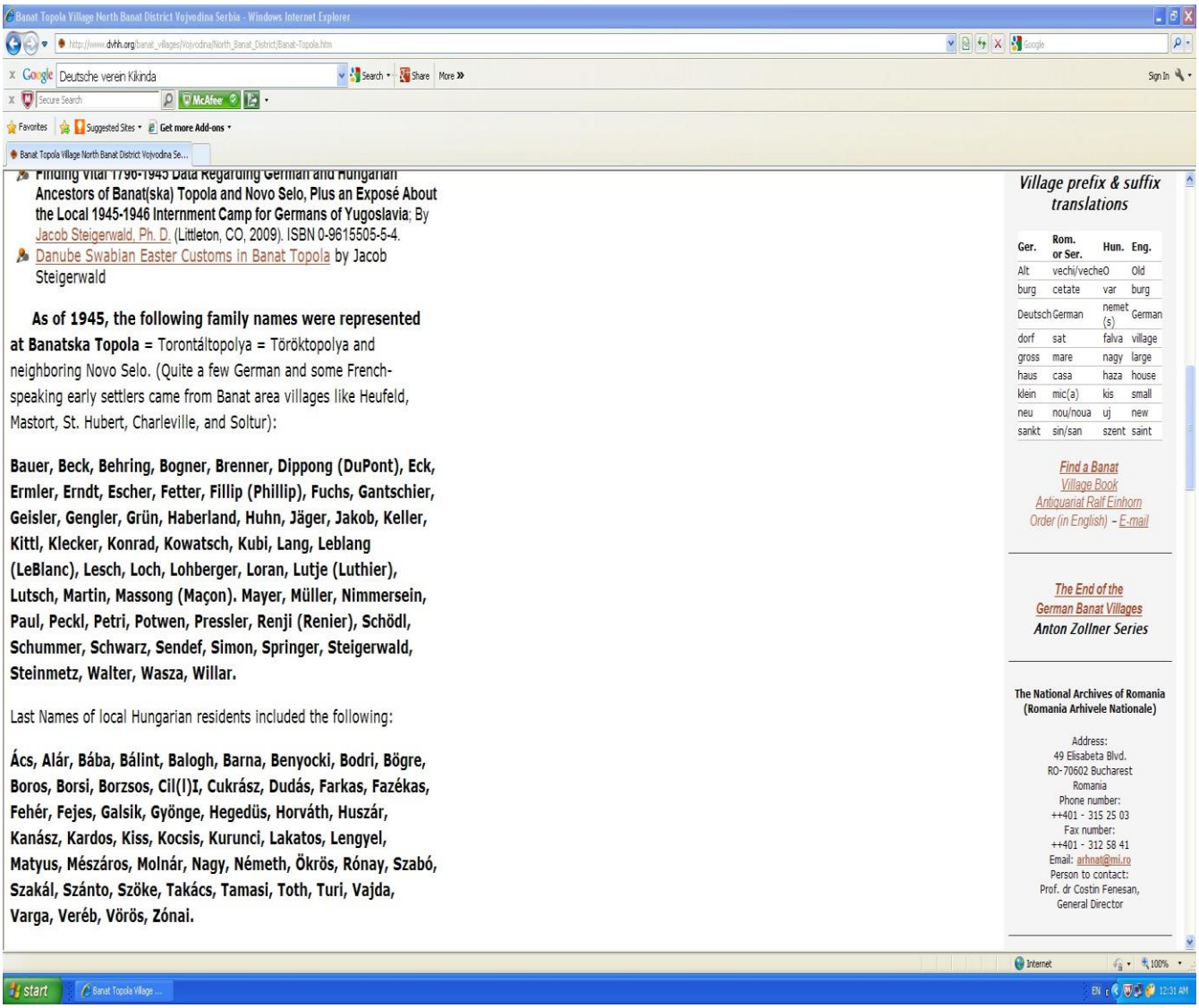
A Kardosék erkölcsi hagyatéka megörökítve:
a Nagyutcán áll fehér márványba vésve
és a topolyai Temetőkertben:

***<u>Nyugodjanak békében édes déd-ük-nagyszüleink:
Kardos József (1850 – 1923. május 16) és
Kardosné született Borsos Klára (1852 – 1930.1.6)</u>***
***Szeretteiknek neveiről sorban megemlékeztünk.
A hamisan álszent csúfolódást a helyére tettük.
Szomorú volt dolgunk, de a helyeset beszéltük.***

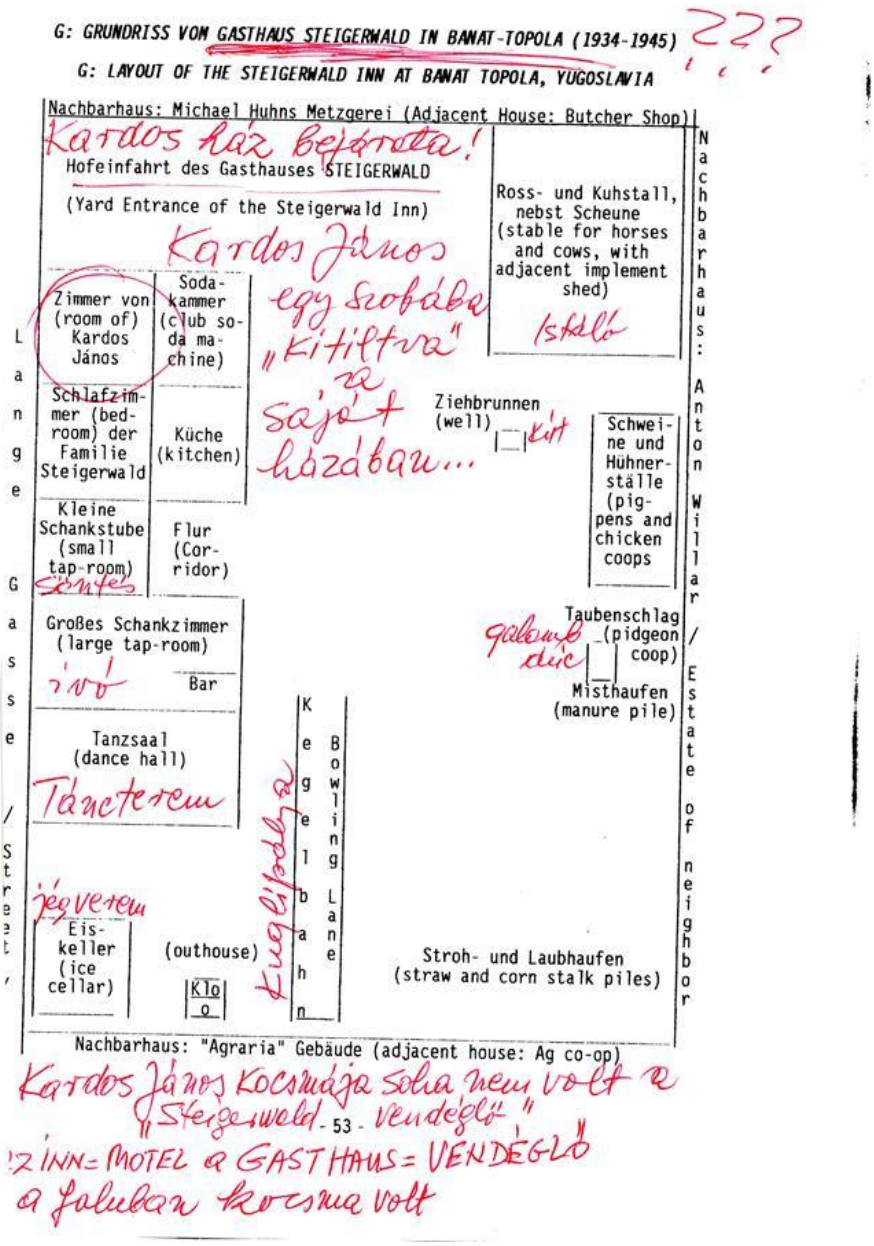
Szántóné Veréb Irén
Sydney, 2013.02.07-én

Novo Selo helység NINCS Topolya mellett, sose volt!!!

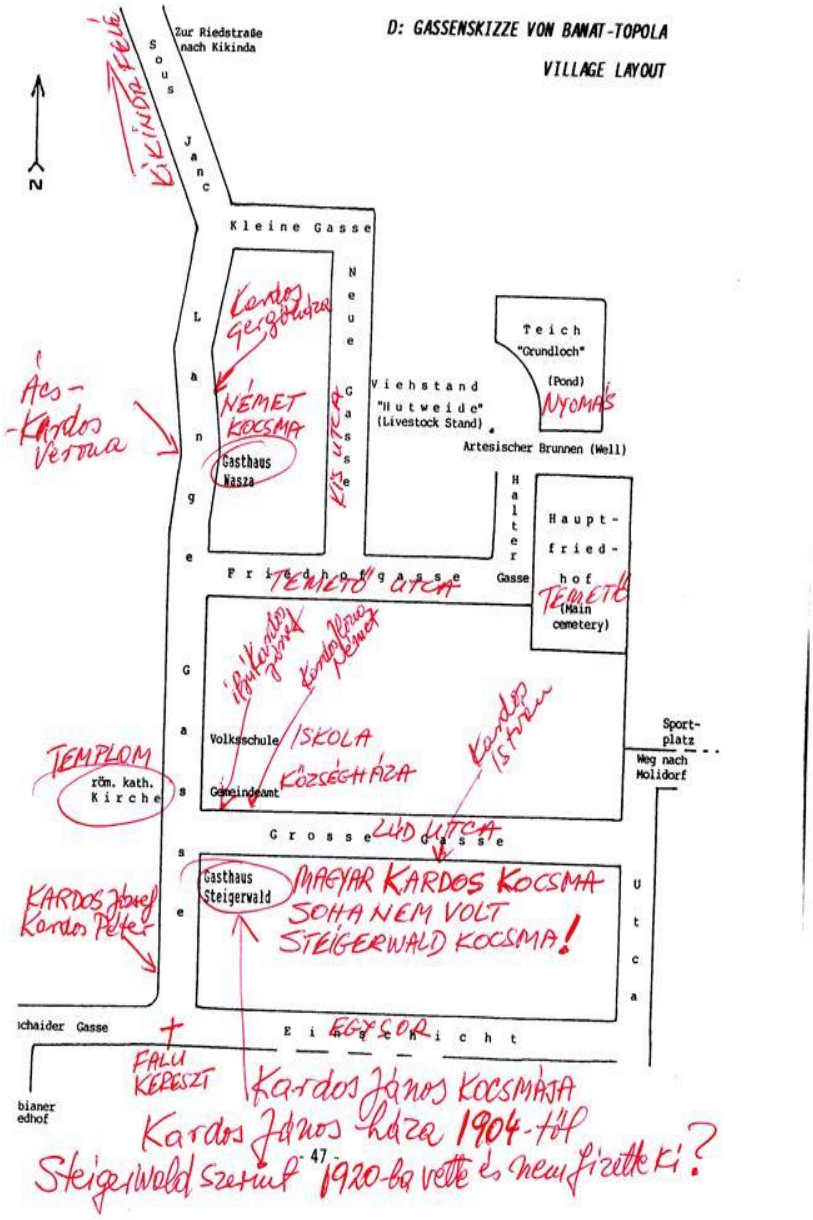

A falu németek névsorából a Leitner kimaradt?
A falu magyarok névsorából a Kovács kimaradt?
A Kowatsch egyszerű hamisítás.
Vagy csak szándékosan megtévesztő?
A mi Topolyánk mellett <u>soha NEM volt Novo Selo,</u>
<u>a Középkori Újfalunkról van itt szó.</u>
<u>Újfalu helyét nevezzük ma is Navaszellának.</u>
<u>Néha Nevoszella vagy Novaszella-nak is félre írták.</u>

Kardos János ’’lakó-tenant’’ a 2-ik könyv 39.oldal
<u>és 1920-ban ‘’meg-szerezte a kocsmáját’’…</u>
<u>ez NEM állja a valóságot.</u>

Kardos János saját jogos háza és a kocsmája Steigerwald Gasthaus-Vendéglőre ’’keresztelve’’ 1-ső könyv, 53-ik oldalon...Ilyen soha nem volt...

Banatska Topola falu tervrajz, ahol két német kocsmát rajzolt be.
A németek ''Wassa'' kocsmáját, meg a magyarok ''Kardos kocsmáját'' amelyet kisajátított német ''Steigerwald vendéglő'' névre csúfolva...
1-ső könyvében a 47.oldal. **Ilyen soha nem volt...**

Még idősb. Kardos Józsefnek a tanyája is Nagykikinda felé fordulva a faluhoz nagyon közel, másfél kilométernyire volt. A Grujityék tanyája a kanyarnál a jobb oldalon a Kardosék tanyája pedig nekik által a bal oldalon volt. Utánnuk Bogner Mátyás tanyája, aki Bogner Pistának az öregapja vagy annak a testvére volt. Susán után Nagykikinda felé az első kanyarnál, bal oldalon: a Kardosék tanyája utánnuk a Bogner tanya.

A Bajterek emlékmű
Asztaná-ban, Kazahsztán fővárosában.
Baj-terek
’’magas nyárfa’’ – az Élet fája

55 évre visszamenő emlékeimhez tartozik Topolya nevének eredetéről hallott ’’magyarázat’’. Édesapám mesélte: Valamikor itt sok nyárfa volt, a magas nyárfákat már messziről látták, és a területet a törökök nevezték így el, mert a nyárfa törökül Topola. És a gyerekkori emlékek csak úgy megmaradtak. Sokszor, legtöbbször ’’érettebb-idősebb’’ korban jönnek csak elő ezek a gyerekkori emlékek. Apám nem mesélte volna ha sehol sem hallotta. A nyárfát szerbül: Topol-nak mondják, itt lehet valami kapcsolat. De hova tegyük Töröktopolya ’’török’’ szó származását?

Véletlenül, - pedig az okosok azt mondják nekem, hogy véletlenek márpedig nincsennek, mert minden ami történik, okkal, céllal, iránnyal történik körülöttünk.

Tehát, ’’véletlenül’’ egyszer, a világhálón néztem utánna, mi a TOPOL? Előjött ám a 30 fajta nyárfa ami a fűzfafélék családjának az egyik faja. **Horvátul: JABLAN.**

Torontáltopolya a vármegye egyetlen szent helye. Berecz Sándor tanító írta le a Nagyboldogasszony csodás jelenéseit a falu imaházában. BOLDOGASSZONYFALVA itt terült el a régi középkorban és ezért a jelenések? Valószinűen. Mert véletlenek nincsenek.

Szentkirály falva is itt volt a szomszédban, Aracs kolostorának irányában.

És előjött ám valami más is a Google keresőben:
Kazakstanban a nyárfa neve: TEREK
Kazakša nyelven a nyárfa: TEREK
Baskír-Baškortska nyelven a nyárfa: Tiräk, TIREK
CSUVAS - Čavašla nyelven a nyárfa: TIREK (magyar nyelvben a török jövevényszavak az OGUR nyelvekből: a Csuvasból jöttek)
Chuvash-Čabašla-Csuvas nyelv, az OGUR nyelvek egyik ága.
Kirgiz nyelven a nyárfa: TEREK
Jakut nyelven a nyárfa: TIREK
Karakalpak nyelven a nyárfa: TEREK
Khakasz nyelven a nyárfa: TIREK
Shor nyelven a nyárfa: TEREK
Déli Altáji nyelven a nyárfa: TEREK
Tatárok nyelvén a nyárfa: Tiräk
Türkmén nyelven a nyárfa: DEREK
Tuvan nyelven a nyárfa: TEREK
ÜZBÉG nyelven a nyárfa: TERAK
Ottomán nyelven a nyárfa: TEREK, TOHRAQ, TURAQ = nyárfa.
Karakhanid nyelven a nyárfa: TEREK, TOHRAQ
Az eredeti ősi Ottomán nyelvet 1923-ban átformálták ''modernizálták''.
Ha nagyon jól odafigyelünk a török betűk átírásos változataira, akkor megfigyelhetjük: u-ü, o-ő, o-u, e & i – é, ë, ï, ö, o betűs váltakozásokat.
Példa: török: magyar:
tekne teknö
tezek tőzeg
Magyar példa: terek-török, meg-mög, kell-köll, evett-övött, ment-mönt, elég-ölég...
UDMURT nyelven a nyárfa: TOPOLJA – miként Bolgár nyelven is.
Kazahsztán új fővárosa Asztana. A csodálatosan szép város központjában áll a **''Bajterek emlékmű'' .**
A ''Baj terek'' - kazahul - ''magas nyárfát'' jelent.
Baj – magas, terek – nyárfa.
Egy különleges 97 méter magas acélváros a "Baj-terek" –"magas-nyárfa" emlékmű, a teteje kosárszerű építmény a hatalmas aranyló üveggömbbel mert ez az ősi mondavilágukból az "ÉLETFA" koronáját jelképezi, ahova a kazahok Szent Madara a Szamruk, minden évben a termetes ÉLETFA koronájába rakja le aranytojását, a Napot.
A Szamruk egy ősi Iráni Örmény mitológia szárnyas madara, a Szasszaniak uralkodói szimbóluma. A Byzánci azaz Kelet-Római Birodalom ikonográfiájában is megtalálható a Szamruk.

Tehát a csodás Asztana fővárosi acélóriás a "Bajterek-magasnyárfa" az ÉLETFÁT jelképezi, amelynek koronái közé a boldogság csodamadara Szamruk jön el, aranytojását odatojni.

Amin én elgondolkodom: <u>Ha van Nyárfa-Nyárfás, miként akácos is van:</u>

akkor Topola – Nyárfa, meg a Terek is – Nyárfa.

Nálunk szögedélyi magyaroknál a terek – török, a meg-mög akkor e különleges szóösszetételekkel maradt meg a Nyárfa – Nyárfa jelentése a Török – Topolya formában mára? Mert más török összefüggés nincs, a török mitőlünk elment már 1700 után...

A Középkorban pedig ÚJFALU volt a ***<u>NAVASZELLA</u>*.**

(soha nem a stejgérvaldi Novo Selo...ja, így gondolkoznak azok akiket nem köt gyökér az ősi földhöz, ami nem baj, de akkor ők ne félre-történelmezzenek)

Szamruk a - bajterek - a magasnyárfa koronáján.

Szamruk a török mondavilág Szent Madara,
Kazahsztán 65 millió éves főnixmadara

TIN UJEVIĆ: VISOKI JABLANI

Oni imaju visoka čela, vijorne kose, široke grudi;
od gromora njina glasa šuma i more se budi,
a kada rukom mahnu, obzori svijeta se šire
i bune, i prodiru u vis, u etire.
Ali, za svoju snagu oni su zahvalni patnji,
bijedi, sužanjstvu, gladi i njinoj crnoj pratnji.
Oni imaju snagu vjere što živi u smaku
i vrelo svjetlosti što tinja u mraku
i sunce u oblaku...
Oni imaju polet orlova, srčanih zračnih ptica,
oni poznaju pjesmu naših najdubljih žica,
uzdušni pilot, nebeski piloti,
za svijet u slobodi, za svijet u ljepoti,
ljudi svojih djela, djeca svojih ruku,
rođena u plaču, sazrela u muku.
Njena muška desna neprestano zida
dvore čovječanstva. Dom Prometeida!
gdje tinja savjest, kao iskra sveta
oko njih se kupi orijaška četa
za slobodu prava.
Ali u samoći njihova je glava
ispravna i čista povrh mračne rulje
gdje ih ne razumiju glupani i hulje,
kao vršak divnih, zelenih jablana,
režući do munje vedri obzor dana.

Tako, uistinu do njih vode puti,
gdje se pojas rijeke u dolinu sluti,
gdje se sitno cvijeće plavi, ruji, žuti;
nagnuti u ponor nebeskoga svoda
dok crvena jesen drumovima hoda.

Mi stupamo bijelim dolom u tišini,
Oni, sami, gordi, dršću u visini,
Muče žednu zjenu ili revnu opnu;
Što ne mogu, što ne mogu da nas u vis popnu.

Povrh njina vrška gdje se pjesme gnijezde
samo vile lete, ili bure jezde;
a nad njima sunca; samo zvijezde, zvijezde!

Putevi, Beograd, 1922.

Augustin "Tin" Ujević (1891-1955) Hrvatski intelektualac, političar, jedan od najistaknutijih poeta.

Tin Ujević: <u>Magas nyárfák</u> című költeménye szorosan kötődik a mi falunk történetéhez is: ''Magasra emelt fejjel, viharban tépett hajjal, erejüket a szenvedés és az éhinség adta, nótájuk fészke ragyog a nyárfák felett a Napban.''
Mert a hit és az igazság ereje minden hatalomnál erősebb.

Eddigi adataink szerint Kardos János a saját házának a jogos tulajdonosa volt 1904-től haláláig 1957-ig.

Az a ház nem volt soha Stejgérvald tulajdon.

A 93 éves Viktor nénink szavaival: ’’ Örökké Kardos János bácsijé volt a háza meg a kocsmája, még 1904-től vagy 1905-től.’’

A Steigervaldok részére tehát csak úgy lehetett ’’Vendéglő’’ az a ház, hogy odamentek Kardos Jánoshoz vendégségbe és elfelejtettek hazamenni. Igy nem is csoda ha Kardos János türelmetlen meg csalódott volt amikor kényszerítve volt ennek a nyolctagú családnak az eltartására.
Nagyon türelmes embernek kellett lennie.

A valóságot soha nem fogjuk megtudni, mi okozhatta Kardos János csalódását amikor 1935-től??? neki kellett gondoskodnia erről a nyolctagú családról.
– De nem is biztos, hogy az 1935-ös év az igaz.
Nincs rá eddig bizonyítékunk, hogy hányban égett le a nádtető és mikor hurcolkodott hozzá az első veje a Josep Steigervald ’’Szódás Szepi’’, a családjával. És miért?

Kardos János talán 1929-től élt külön a feleségétől Leitner Borbálától, de hivatalosan NEM voltak SOHA elválva.
És utána többször is még, ‘’hol együtt voltak, hol külön voltak’’ - 2014.nov 28. adat után jogos a kérdés, Pevi tudott-e vajon a 8 Steigervalddal együtt élni?
Vagy igaz lehet a kérdés amit egyik értelmes rokonunk feltett: ‘’Zsarolták ezek Kardos Jánost?’’ Pevinek 5 fia volt de velük vagyonszerzés vitáról nem tudunk.
Leitner Borbála-Pevi szilénk egy jólálló szorgalmas dolgos asszony volt aki mindig törődött a gyermekeivel.
Talán 1952 körül lehetett, amikor Borbála szilénk a legfiatalabb fiának a háztartásában élt. Abban a családban nevelkedett az akkor 10 éves körüli kisunokája a Bálint Manci. Ezekből az időkből:

Manci egyik szép emléke Kardos Jánosról szól:

Tél volt és Újév Napján volt. A gyerekek azon a napon Újévi köszöntővel lepték meg a falubelieket. A felnőtek boldogsága volt az örömtől ragyogó gyermekarcokat látni akik minden család büszkesége és öröme voltak. A gyerekek viszont a szépen elmondott köszöntő utáni ajándéknak örvendeztek.
Ezt a szép szokást napjainkban is ápolják a faluban.
A gyermekszívet átjáró szeretet érzése a csoda ebben a szokásban, amikor az apróságok a szépen elmondott versike után, szép dicsérő szavak mellett még ajándékot is kapnak.
Minden gyermek egy édes egyetlen-nek érzi akkor magát.
Két kicsi barátnőjével a Fazekas Irénnel meg a Kanalas Cicellel indult aznap Boldog Újévet kívánni Manci is a faluba.
Körös körbe-járta Topolya utcáit a három kisleány.
Bizony az akkor már öregapa kocsmáros, Kardos János bácsi házára is sor került.
''Még most is magam előtt látom'' – emlékezik Manci azzal a kedvesen hangzó lágy szavakkal amelyek a két telefonkagyló közötti 20 000 kilométeres távolságról hozzám szólnak, - ''látom ahogy belenyúlt a zsebébe, ahogy szépen kinyitotta a nagy fekete bukszáját, vette ki a pénzt, a papírpénzt amiből egy-egyet mind a háromunknak adott. Hogy örültünk amikor odaadta. Az egész faluban papírpénzt senki mástól, csak tőle kaptunk''.
-''Tedd ezt is hozzá Irénke.'' ajánlja Manci amikor szinte hihetetlen számára is a hír, hogy a magyarok Kardos Kocsmájáról meg Topolyáról miket olvas a nagyvilág.
A papírpénz bizony ritka nagy valami volt abban az időben mifelénk. Nem sok gyermek kezébe került a papírpénz, hát még hogy ajándékba a sajátja is legyen.

Egyik rokonunk még hozzáteszi, a para mellett a papírpénz az nagy valami volt abban az időben.
A Leitner unokák között olyan is van aki 1954 végéig biztosan, eljárt a nővérével és az édesanyjával a hétvégi bálokra abba a kocsmába. ’’Az egy nagyon szép táncterem volt.’’
Amikor a kocsma már nem ott működött, a bálok még egy ideig azonban ott voltak megtartva.
-Abban a kocsma udvarban állt egy nagy galambdúc is, folytatja emlékeit Erzsi. Olyan szép és nagy galambház nem is volt tán több a faluban. És csuda szép gyerekkor volt télen Hóembert csinálni meg hólabdázni is a kocsmaudvarban.
Kardos János öccsének Gergőnek 1923-ban született egy kisfia akit szintén Gergőnek hívtak.
Ifjú Kardos Gergő kis legényke lehetett amikor a nagybácsijának kisegített a kocsmában amikor a nádtető leégett. Egyik unokája ma arra emlékszik amit az édesapjától hallott ezekről. Az emlékezetben senki sem hallott németekről abban a kocsmában. Arról biztosan nem, hogy a tetőt németek építették volna újra. Különben is annak az épületnek valamilyen biztosítása is kellett hogy legyen, és a biztosító ha nem is az egészet de valamennyit fedezett a kiadáshoz.
Egyszer még fény derül majd ennek a körülménynek az igazságára is. Mindenképpen.
Addig is valamennyiünkben marad a kérdés, mire volt jó ez a furcsa megcsúfolása a Kardos családnak?

Az igazat sohasem tudjuk meg. Nem is érdekel bennünket.

Mi tudjuk, hogy azon a szerencsétlen napon a kocsmában egy még szerencsétlenebb veszekedés volt.

1908-ban Kardos Anna kocsmárosné ennek a vitának a kellős közepén találta volna magát? Vagy a veszekedésben védelmezni szándékozott valakit? Több mint 100 év távlatából mára már ehhez senkinek semmi köze. Miként senkinek semmi köze nem volt sem 1992-ben sem 2001-ben a nagyvilág felé kürtölni, olyan emberek családi tragédiáját AKIKHEZ NEKI SEMMI KÖZE NEM VOLT.

A hatóságok intézkedtek a helyzet fölött.

Továbbá, a Kocsma, a Csárda, a Vendéglő és a Motel között kell a különbséget megismernünk.

A Csárda a Magyar Alföldön a falvakon kívül leginkább nagyobb útak mentén épült Kocsma volt. Ott pihentették a lovakat és élelmet és szállást is ott kaphatott az utas. A régi világban, az útszéli Csárda sokszor a betyárok rejtett szálláshelye is lehetett.
A falvakban viszont a hatóságok három intézmény felett rendelkeztek és határoztak. Ezek a Templom, az Iskola és a falusi Kocsma voltak.
Kocsmát csak engedéllyel nyithatott valaki. A működése is szabályozva volt.
Kardos János háza nem egyszerű háznak hanem külön táncteremmel tervezett Falusi Kocsmának volt építve.
És annak a háznak az eredeti tervrajz szerint biztosan volt éléskamrája. Semilyen Stejgérvaldok vagy akárki mások nem épithettek egy kamrát a már meglévő kamrára.
Semilyen megtévesztés nem változtathat az eredeti házterven.
Az illetékes hatóság szabályai szerint a kocsma tulajdonosa legtöbbször kötelezve volt **egy alkalmazottat is tartani** aki a

vendégeket kiszolgálta. Ezért tudta mindenki úgy, hogy Kardos Jánosnál többen is dolgoztak a kocsmában.
Ezért a **Kardos Kocsma** csak úgy lehetett ''Vendéglő'', hogy a Stejgérvaldok eljöttek vendégségbe Kardos Jánoshoz és elfelejtettek hazamenni. Nem is csoda ha Kardos öregapánk sokszor el volt keseredve és türelmetlen is volt 1938/39-ben, *Viktória leányának* két és fél év házassága utáni, első vejével.

A Jaksi meg még 2001-ben is, az 1923-ra hívatkozva a Kardosoknak 1904-től saját tulajdon vagyonát keresi???

Édes 93 éves Ács Viktor nénénk említette még a Kardos Kocsmában tartózkodó Steigervaldokról, amit jó ha lerögzítünk. –''Azok el voltak adósodva.'' Szavai komolyak, őszinték és határozottak voltak.

Ács született Veréb Viktória (1919 – 2013) idén február 22-én a 94-ik életévében tért örök nyugovóra. Emlékeimben valamikor az 1955-58-as évek találkozásaiban maradt meg. Tavaly kerestük meg újra igen különös kérdéseinkkel. Segítsége nélkül nagyon hiányos maradt volna a családunkról szóló tudnivalónk.

Nyugodjon békében és továbbra is őrködjön múltunk felett.

Viktor néni az én ifj. Veréb Pál (1883-1958) öregapám egyetlen édestestvérének Veréb Péter (1885-1968) bácsinak volt a leánya.

Viktor néni férje volt Ács Sándor bácsi aki Kardos János öregapánk édestestvérének Ácsné Kardos Veronának volt az egyik fia.

Kardos öregapánk pedig példamutatóan szerette, az 1923-ban korán félárván maradt első unokáját a Steigervald ''Szódás Misit'' és törődött az új családba került kisunokája sorsával. És Kardos János mégis –''fogatlan volt akinek evés közben kilátszott a fogatlan szája...'' írja róla 1992-ben a 60, és 2001-ben a 70 éves német-nyelv-tanár. Mintha az is a kocsmáros hibája lett volna. Hiszen a háborús évek járták, és fogorvos helyett a Steigervaldokra költötte a pénzét. Ki is járhatott fogorvoshoz akkoriban Topolyán??? Senki! Sehol! Igaz?

Nem is sejtette Kardos János, hogy minden jótettének egyszer majd gonosz csúfolódás lesz a jutalma...

●●●

Ezuton mondunk most hálás köszönetet mindenkinek akik a segítségünkre voltak a családtagok adatainak felkutatásában.
Az illetékes szerveknél is mindig segítőkészségre találtunk.

Sohasem feledjük, nálunk TÓBÁN, NAVASZELLÁN akarom mondani TOPOLYÁN is született ARANYEMBER.
A ***topolyai Aranyember.***
Kovács János sógorunknak és feleségének Kovács Borbálának, kedves Borának külön köszönjük a számtalan, hosszú telefonbeszélgetést. Kérdéseink, és újabb és újabb kéréseinket mindig megértetted és meghallgattad kedves Bora, és kedves Erzsi, kedves Manci. Nélkületek el sem tudtuk volna kezdeni a több mint 150 évvel ezelőtt született, és a Szülőfalunknak fehér márványra épített Krisztus Keresztet ajándékozó dédszüleinknek, áldott neveit előkeresni.

Azt mondják egy fénykép 1000 szónál többet mesél.

Egy óriási nagy, KÖSZÖNJÜK mindenkinek.

♥♥♥

Az Egyháznál elő kell még keresni azt az 1923 és 1930 közötti dátumot amikor a Katolikus pap Topolyán a Falunak felszentelte a Falu Keresztjét. Mert azt csak a Templomi jóváhagyással lehetett emeltetni. Leitner Borbála-Pevi édes szilénk akkor a magyar Kardos János kocsmáros felesége volt. Tehát a Falu Keresztje az Ő hagyatéka is, a többi összes nagyszámú rokonsággal együtt.

Hungarian Village Wirtshaus – Village Pub
In einem Ungarischen Wirtshaus
Egy Alföldi Magyar Kocsmában
U jednu seosku Mađarsku Krčmu

Let's just observe
human dignity and respect for all.

Emberi méltóságot és megbecsülést valamennyiünknek.

Szántóné Veréb Irén
Irene Szanto born Vereb
2013.06.21. Sydney

Egy lapot utoljára mindig üresen hagyunk. Emlékeztetőül, hogy írjunk, írjunk és írjunk. Mert különben mások csunyán beletaposhatnak a múltunkba.

2013 július 28-án új adatok:

Sikerült telefonon kapcsolatba jönnünk a nagy Kardos család egyik legfiatalabb tagjával. Most beszéltünk először Kardos Gergő fiával, a Kardos Géza bácsival. Öregapánk öccsének Kardos Gergőnek (1888-1953) a felesége a bácskai Öreg Rozália volt. Hat gyerekük született: Irén, Etel, Gergő, Ilona, Rozi és Géza.

Kardos Géza bácsi 1931-ben született a topolyai magyar ''Kardos Kocsmában''. Kardos János öregapánk volt a kocsmában a gazda az öccse Gergő pedig volt a kocsmáros. Azért laktak ott mert akkor építette Kardos Gergő bácsi az új családi házukat a Nagyútcán, a német ''Wassa kocsma'' után pár házzal. Kanász Pista bácsi is többször dolgozott a kocsmában, ő volt a kisegítő.

Kardos Géza bácsi felesége 1929-ben született Topolyán. Édes Kardosné László Bözsi nénink az én ifj.Veréb Pál öregapámnak a közeli rokonságához tartozik, tehát az én rokonom is. Bözsi néni sok mindenre emlékezik ám. És nagyon kedves beszédű és barátságos hozzánk.

''Anyósomék a tanyán (az apjuk id.Kardos József tanyáján) is laktak, a Grujity tanyája felé a bal oldalon. Kardos anya mondta el, a kocsmában összevesztek (1908-ban), akkor is Kardos Gergő (1888-1953) apósom – <u>20 éves korában</u> - volt ott a kocsmáros. János bácsi akarta védeni, de megtörtént a szerencsétlen baj. Két évig volt apósom bezárva, Szögedélyben volt a Csillag Börtönben. Ez a baj ott történt a Kardos Kocsmában.

Kardos János bácsinak a Leitner Pevi a második felesége volt. Az ő lányuk volt a Kardos Maris. Ott lakott és 1943-ban Maris volt a kocsmáros az apjánál. Kardos János bácsi meg volt a gazda. A Kanász Pista bácsi is ott dolgozott, kisegített. Meg a Tamasi Marci is akkor rendezkedett ott, de nem sokáig.'' **(anyósom régi legénye volt a gazdag földműves Tamasi Marci aki akkor már régen a tóbai Cicel néni férje volt, öregapámék első szomszédai voltak a Kisútcán, abban a házban is sokat kellett dolgozni és anyósom tudta, hogy ''nem maradna úgyse ott mert a nehéz munkát nem birta'', mesélte arról az időről amikor otthagyta apósomat is Tordán. Apósom a Népfelszabadító háború katonája is volt valamikor 1943 tavasza és 1945 között. 1945 tavaszán – áprilisban jött el mégis Topolyára lakni, mert 1943-ban ott már megszületett az első fiuk Béla.Sz-V.I.)**

Bözsi néni emlékszik még a házra a Falu Keresztjének által?

- **''Hogyne emlékeznék, azt a Keresztet a Kardos család emeltette, rajta is van a nevük írva.''**

Bözsi néni hány éves volt akkor? A bálba járt? Mire emlékszik?

-‘’Én, akkor (1943-ban) tizennégy éves voltam, hogyné emlékeznék. Jártam hát, persze hogy jártam a bálba.’’

És Magyar zenészek is voltak ott? Magyar bálak voltak?

- **‘’Még milyen szép bálak voltak. Fölöltöztünk, vagy csak abba ami volt, mentünk a bálba. A zenészekre még mindre emlékszek. Azt is meg tudom mondani ki milyen hangszeren játszott. Ökrös János brácsázott, Tóth János citerált,**
  Kis Bodri hegedűlt, Mészáros vagy Galcsik Mihály hegedűs volt. Lőrik Pista (a ‘Paszúr’ Pista bácsi) is hegedűlt. Az egy olyan vidám természetű ember volt. Az tanította az unokáját a Veréb Palit is zenélni. Mán feküdt az ágyban osztán a kezivel elérte a szekrény oldalát, ott ütötte a taktust az unokájának. Úgy tanította.’’

Bözsi néni nemigen talál szavakat, újból és újból felteszi a kérdést: ‘’Miért írhatta ez a német ezeket a csúnyaságokat a családunk ellen? Haragból talán? Milyen haragból?...’’

A két telefonkagyló közötti csaknem 22 000 kilóméterről, 2013. július 28-án újra közelebb kerültünk a sajátjainkhoz.

Ahnenerbe és az Ostforschung tudnivalóit olvasom majd igaz, Magyar nyelven még nemigen forog köztájékoztatáson a tudnivaló…
Die ’’Ostforschung’’- ein strisstrupp des deutschen Imperialismus...
Reichsstiftung für deutsche Ostforschung...

A SHS Szerb-Horvát-Szlovén királyság katonája id.Szántó József (1918-2001) aki egy fejjel magasabb volt az átlagnál. Apja a tordai Szántó Mihály két fejjel volt magasabb az átlagnál aki az Osztrák-Magyar Monarchia katonája volt és Bécsben hatvanad magával a Habsburg Ferenc-Jóska kincstár őreként szolgált.

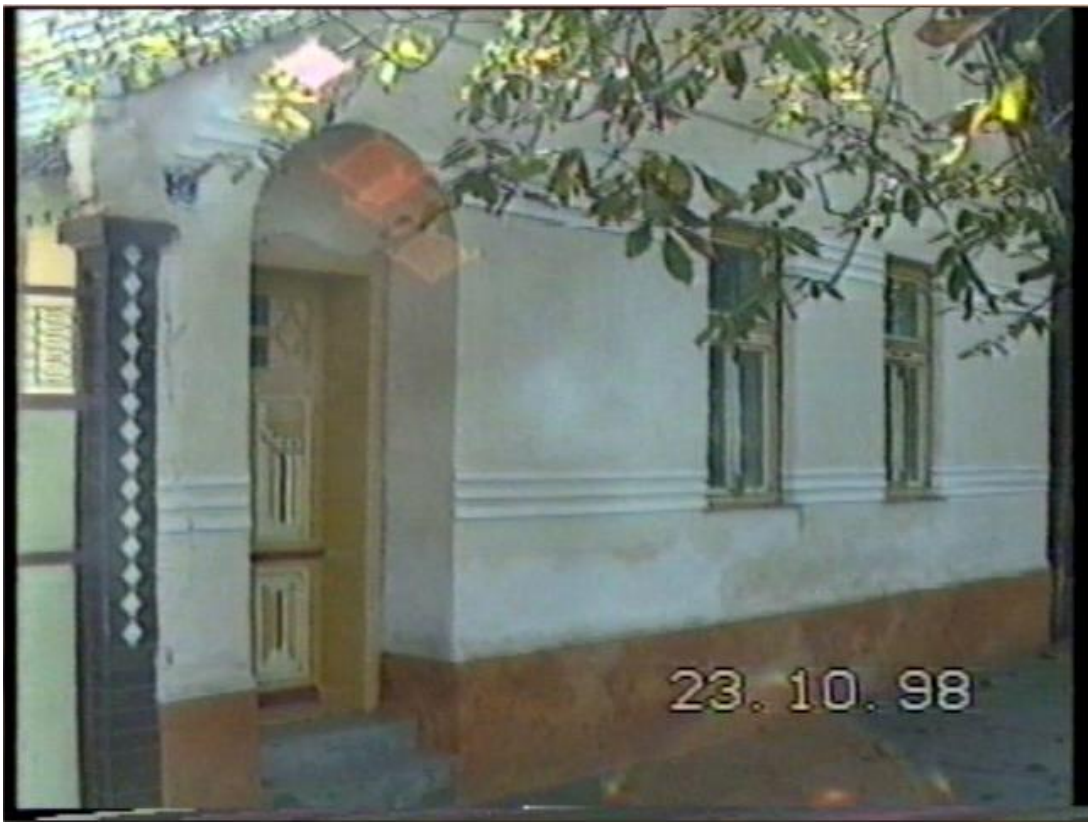
A színes fényképen a magyar Kardos kocsmában született: Kardos Géza bácsi (1931-2014) hosszú betegsége után, végakaratának megfelelően Topolyán a szülőföldben tért meg végső nyugalmára Géza bácsi mellett az özvegye, Kardosné László Erzsébet – édes Bözsi nénivel - szeretve őrizzük emlékét

Abban a tordai régi nagyszülői házban, 1998-ban még álltak a falak, még őrizték a régi képet: Szántó Mihály (1889-1964) és neje Szántóné Gábor Viktória (1893-1975).
Szántó Mihály már négy évig szolgálta a bécsi Habsburg burgot, amikor kitört az első világháború és újabb négy évi szolgálatra kötelezték.

Régmúltak lelki emléke a nagyszülők hálószobájában.

Családfánk gyüjtésekor, szerencsénkre, akkor még állt a tordai ház, csak néhány évig még, de állt Aztán mint annyi más ház is, összedőlt

Topolyán Szűz Mária szobra és Jézus Keresztje nyujtott reményt és védelmet egyik Verébéknél

A tordai Szántó gyerekek: Szántó József és Szántó Katalin
Első képen fent két leány, a jobboldali magyar lány Szántó Katalin, apósom húga.
Mellette Kati néni esküvő képe 1935 körül:
Kocsis Péter (1912-1990) és Kocsisné Szántó Katalin (1919-2001).
Alsó sor balról: apósom id.Szántó József (1918-2001).
Jobboldalon also sor: lakodalomra készül a két vőfély, jobb oldali magasabb és nagyon jókedvű tordai magyar legény id.Szántó József

Miként a dátumok bizonyítanak, családtagjainkról ezeket a képeket a Steigervald téma előtti években gyüjtöttük.

A továbbiakban még közreadunk egy-néhány képet, magunkról
A Torontál - tordai Szántók 1943 február óta részei a Torontál - topolyai Kardos családnak

Kardos József (1850 – 1923) az Édesapa
Kardosné Borsos Klára (1852 – 1930) az Édesanya
Kardos János (1881 – 1957) fiuk, a Falu Magyar Kocsmárosa
Kardosné Fejes Anna (1885 – 1908) az első felesége
Kardos Viktória –Steigervaldné (1905 – 1923 ???) a leányuk
Topolyán a Községházáról hivatalos dátum:
Kardos Viktória – Steigervaldné **1925 március 19-én** *hunyt el*
Steigervald Mihály-Misi (1923-1956) az első unoka
Kardosné Leitner Borbála-Pevi (1882-1955) a második felesége
Kardos Mária –Szántóné (1921-1993) a leányuk
A kocsmáros Kardos János (1881-1957) édestestvérei:
Kardos Gergő (1888 – 1953) édestestvére
Kardos István (1882-1964) édestestvére
Kardos József ( ) édestestvére
Kardos Péter ( ) édestestvére
Kardos Ilona ( ) édestestvére
Kardos Verona ( ) édestestvér

✝ ✝ ✝

Veréb Pál (1883-1958) öregapám arra tanított: ''Kislányom, az utcán mindenkinek
úgy köszönjél, hogy Dicsértessék a Jézus-Krisztus.''

Hagyatékuk Legyen Áldott

Szántóné Veréb Irén
Irene Szanto born Vereb
29.oktober 2013. Sydney

Veréb Pál öregapám szeretett kártyázni (Vasárnaponként babszem meg kukoricaszemre kártyáztak). Kártya partnerei Kardos István (1882-1964) meg Kardos Ilona néni férje Német János bácsi voltak a Lúdutcáról. Még egy valaki volt akinek nem tudjuk a nevét. Ezt azért tudjuk mert ha valamelyikük hiányzott, akkor Kardos Pista bácsi unokáját a Bogner Pistát hívták, hogy kilegyen a létszám. Bogner Pista: '' Ismertem jól öregapádat, szeretett kártyázni. Ha nem voltak elegen Kardos öregapám engem hívott hogy ki legyen a parti.''
Én meg jól emlékszem 1954-56 között, amikor öregapám házán volt a sor, ebéd után édesszilém sietett mosogatni meg elrakodni ''mert mindjárt itt lesznek kártyázni.''

Utoljára egy lapot mindig üresen hagyunk, mert ha további félrevezetésre jövünk rá, azt a tisztesség, a becsület és az igazság érdekében kötelesek vagyunk kijavítani és a helyeset leírni.
Új adat: 2013 november 24-ikei telefonbeszélgetésünk alapján. Egy héttel ezelőtt (november 17-én) már beszéltünk Kovács János sógorunkkal, aki átnézte a könyvben a családi adatokat és észrevett egy téves dátumot. Újra megnézték néhai Steigervaldné-Kardos Viktória sírján a dátumokat és **Viktória** nem 1923-ban, hanem **1925-ben** halt meg.

Jani sógorunk a Községházán kérte, néznék meg Viktória haláláról a jegyzőkönyvezett dátumot.
Steigervaldné Kardos Viktória 1925 március 19-én halt meg.

Tehát az általam feltüntetett 1923-as év fél-re-vezető.

Nézzünk utánna, mi okozhatta ezt a tévedést!

Jacob Steigerwald könyveiből:
1.ső könyv 22-ik oldal: német nyelven – ''Josef Steigerwald Szodás Sepp ... um die Jahreswende 1922/23 heiratete Josef Viktoria. Etwa halbes Jahr nach der Geburt ihres Kindes Michael (1923-1956) starb .... Viktoria. Nach Ablauf des üblichen Trauerjahres heiratete der Witwer Josef im **Sommer 1925** Elisabeth Martin (1906-1944).''
Magyarul: 1922/23 év-fordulóján házasodott Josef Steigerwald a Szódás Szepi ... Viktóriával. Olyan hat hónapra a kisfia Misi születése után(???), meghalt .... Viktória. **Az egy éves szokásos** Gyászév után az özvegy Josef **1925 nyarán** házasodott újra Elisabeth Martinnal (1906-1944).

1-ső könyv 94-ik oldal: angol nyelven –’’Josef Steigerwald and Viktoria Kardos, the two got married in the winter of 1922/23. However, less than a year after giving birth to a son named Michael (1923-1956) **Victoria died** .... in **1924**. **A year later**, in September 1925, Josef married Elisabeth Martin (1906-19449.’’
Magyarul: Josef Steigerwald és Kardos Viktória 1922/23 telén házasodtak. Azonban kevesebb mint egy évre rá – vagy fél évre rá miután a kisfia Misi (1923-1956) megszületett, **Viktória meghalt 1924-ben(?). Egy évre rá**, 1925 szeptemberben Josef megnősült Elisabet Martinnal.

2-ik könyv 34-ik oldal: angol nyelven –’’ In 1922, Josef married Victoria KARDOS **(†1924)** ; she was a daughter of KARDOS János, the Hungarian who had acquired the inn of my eventual mother’s deceased parents**.(ez sem igaz**) Less than a year after giving birth to their child Michael STEIGERWALD (1923-1956) Victoria died ..... whereupon Josef’s mother Marianne (1863-1943) had to care **for the baby** until my father –to-be married my subsequent mother Elisabeth, née MARTIN (1906-1944) in 1925.’’

Magyarul: 1922-ben Josef megnősült KARDOS Viktóriával **(†1924) ,** aki annak a Magyarnak, a KARDOS Jánosnak volt a lánya aki megszerezte a ’’motelt’’ – a kocsmát ennek a Jaksi anyjának a szüleitől miután azok meghaltak.(ez sem igaz) Kevesebb mint egy évre a kisfia Misi-Michael STEIGERWALD (1923-1956) születése után, **Viktória (†1924)-ben meghalt** és ezért a kisbabát a Josef anyjának Mariannenak (1863-1943) kellett gondoznia amig Jaksi apja újranősült az ő következetes anyjával Elisabethel 1925-ben.

Miben tévedtem?

Tévedtem, mert azt hittem, hogy egy német-nyelv-tanárnak hinni lehet.

Tévedtem, mert hittem, hogy Jaksi igazat beszél.

Tévedtem, mert hittem, hogy Viktória halála után, Jaksi szerint, az özvegyen maradt Josef tényleg betartotta ***''a németeknél egy éves szokásos Gyász-évet.''***

Tévedtem mert elhittem, hogy Jaksi az édesapjáról az igazat írta le.

Tévedtem --- mert hittem és nem akartam meghazudtolni sem a Jaksit, sem pedig az elhunyt apjáról olyat állítani, hogy **NEM-IGAZ** mert az **NEM tartott be** semilyen német-szokás **gyász-Év szokásukat**.

A temetőben viszont az édesapja KARDOS JÁNOS emeltetett síremléket a leányának Steigervaldné KARDOS VIKTÓRIÁNAK és az első feleségének ANNÁNAK.

A síremléken nincs 1924-es év.

Az 1925 – ös évet , igen , garantálom , sokszor , hosszan, nagyítóval néztem, néztük és néztük.

Miért hittem volna, hogy a fia félre irkálta mikor maradt özvegyen az apja... **a nagyvonalas német gyász-év-ről mesélve...**

Tiszteletben tartva a német ’’gyász-ÉV- szokást’’, NEM IRTAM, nem írhattam 1925-öt, mert akkor
NINCS EGY ÉVES gyász-ÉV.

Mivel hittem, sajnos a mások szokásainak tiszteletben tartásából kifolyólag, az 1923-as évet láttam, vagy elhitettem magammal, hogy azt láttam odavésve néhai Viktória sírkeresztjére.

Több mint egy teljes év családfakutatás után, micsoda kiábrándulás, és micsoda türelmet edző valóság.

Steigervaldné – Kardos Viktória
(1905 – <u>1925 március 19</u>)

Az özvegyen maradt férje Josef Steigervald a ’szódás Szepi’ <u>1925 szeptemberben</u> nősült újra.

Tehát <u>nem</u> Egy - Gyász – Év után

hanem <u>fél-év-gyász</u> után, 6-hat hónap után.

Igy kapunk fél – igazságokat,
fél – re- magyarázásokat,
ha elhisszük azt amit mások leírnak rólunk, és tiszteletből nem akarjuk az érzéseiket sérteni és őket meghazudtolni.

Kardos Viktória **<u>nem</u> 1924-ben**, hanem 1925 március 19-én hunyt el.

A Steigerwald Marianna mamának pedig nem ''baby'' kisbabára hanem másfél éves kisgyerekre, járni tanuló – totyogó kisgyermekre – toddler-re – kellett gondot viselnie és nem egy évig hanem hat hónapig , ha az is igaz, mert azért a magyar Kardos János öregapja sem hagyta el a kisunokáját az biztos.

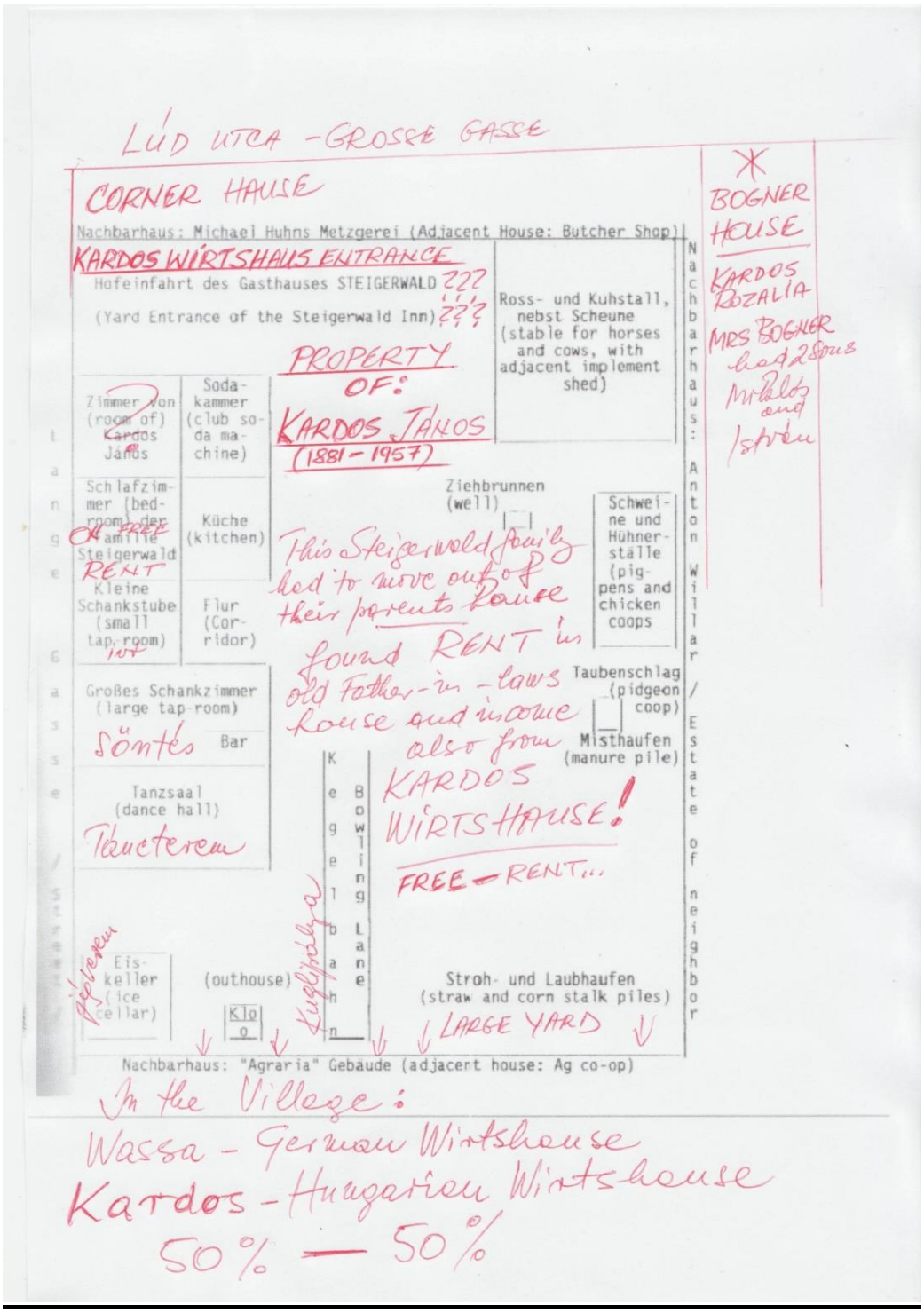

<u>Steigerwaldné-Kardos Viktória (1905 – 1925. 3. 19)</u>

Az 1905-ös születési év tisztán kivehető, Viktória halálának évében az 1925-ös évnél, az 5-öst lehet 3-asnak is nézni.
Ezt néztem inkább 1923-nak, persze figyelembe véve **<u>a Jaksi 1924-es meséjét</u>**. Innen a félretájékozódás.
A siremléken nincs 1924-es év, az biztos.

Emlékük nyugodjon békében.

♥♥♥

A fenti ingatlan tulajdonosa 1904-től 1957-ig Kardos János volt. Örököse egyetlen leánya Szántóné Kardos Mária volt aki 1967-ben adta el a házát. A faluban ez mindig a ''magyar Kardos kocsma'' volt és sohasem valami ''Steigervald Inn''-vendéglő.

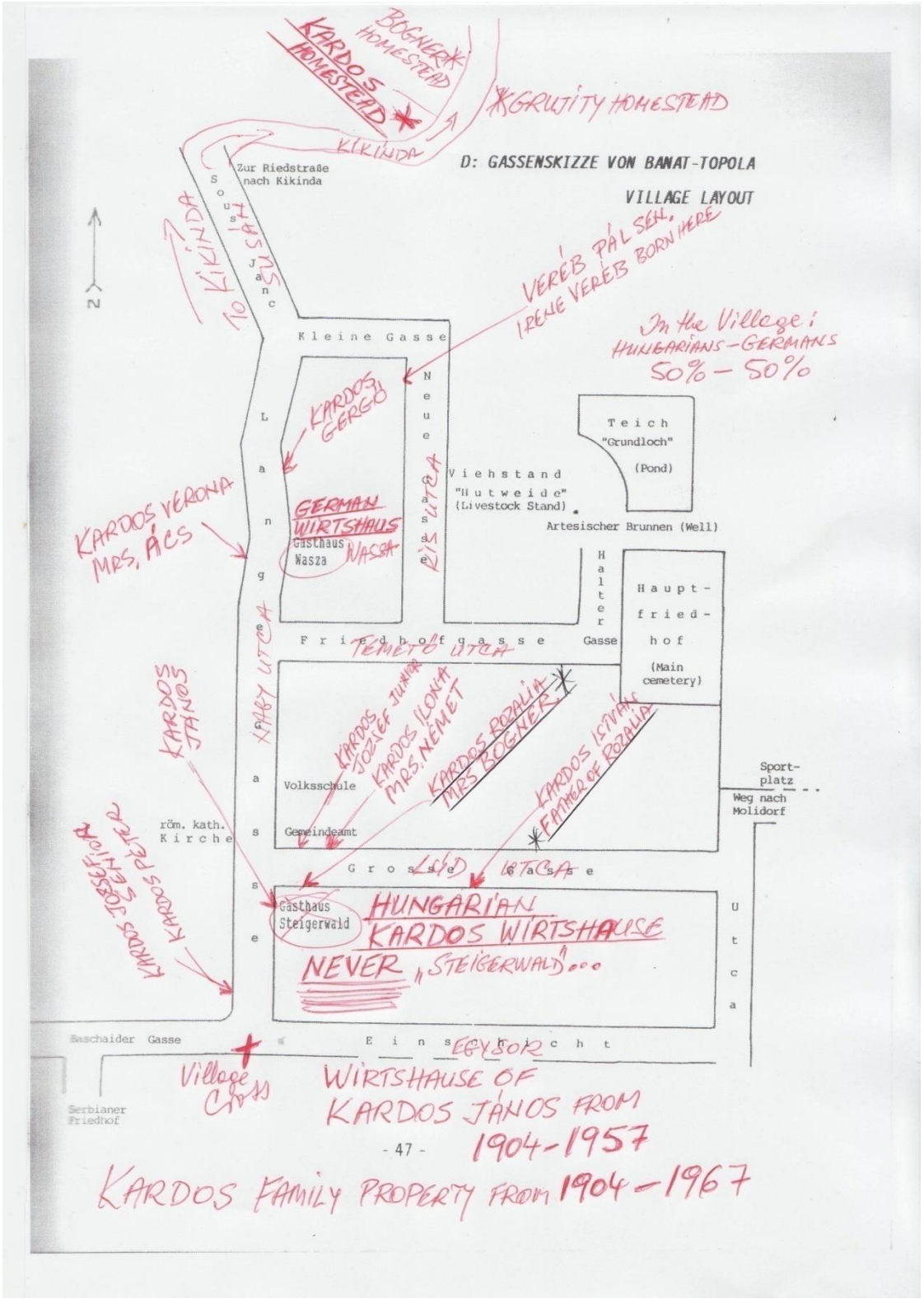
A Jacob Steigervald által családunkról leírtakhoz való tárgyilagos hozzáállásunk érdekében, figyelembe kell vennünk a következő sorokat:
2-ik könyv 48-ik old.
''.... By listening to some customers at our inn (???) –(tovább ezek a sorok magyarul): **némelyik vendéget hallgatva a mi vendéglőnkben (???) akik az alkoholban próbálták elfullasztani a bánatukat, úgy tűnik, a legfontosabb kívánságuk az volt, hogy becsületes őszinte embernek legyenek tekintve ''Tisztességes, becsületes ember vagyok.''** – (ez magyar nyelven van a szövegében kiemelve). ''**A szülővárosomban nagyratartott nevelési erények közé tartoztak a becsületesség, az igazmondás, a szerénység, a szorgalom, a hűségesség, a szomszédhoz udvariasság, mások iránti részvét, takarékosság, kötelességtudat, megbízhatóság, önbizalom.''** *Köszönet mindezekért Jacob.*

1-ső könyv 38-ik és 112-ik old. :
Német nyelven: -''Meine Freizeit verbrachte ich am liebsten in Gesellschaft von Kameraden .... Am häufigsten spielte ich bei Nikolaus und Stefan Bogner ..... .''

Angolul: - Legtöbbször Nikolaus és Stefan Bogner barátaim nagy udvarában játszottunk. (Stefan 1932-ben született, saját Sz-V.I.adatom)

Kedves olvasó, Bognerék háza a második ház a Grosse Gasse- Lúd utcán közvetlenül Kardos János öregapánk háza után, a sarok mögött.
A jólálló id.Nikolaus Bogner háza ma is a legnagyobb abban az utcában. Ez a Nikolaus Bogner öregapánk öccsének, Kardos Istvánnak (1882-1964) volt a veje aki ugyanabban az utcában lakott.
Bognerné Kardos Rozália (1913-2013) szüleinek egyetlen gyermeke volt, aki Hitler WWII háborúja után megannyi több falubelijével együtt maradt özvegyen. Úgy tudják a férje Nikolaus Bogner neve is azon a kőtáblán található amelyiket Kikindán a tejcsarnok mögötti német tömegsír fölé emeltek.
A háború után az új rezsim konfiszkálta a Bogner házat – három szerb családot költöztettek a helyükre (tudjuk, hogy kik laktak ott).

1945 után az özvegy Bognerné Kardos Rozália 2 félárva fiával a jólálló Kardos szülei házában talált menedéket ugyanabban az utcában, a Lúd-utcán. Vigasztalást, fájdalmára gyógyírt pedig a nagybácsijánál Kardos Jánosnál való gyakori látogatásai és az unokatestvérével Szántóné Kardos Máriával való hosszú beszélgetéseiben talált a magányos, haláláig a férjéhez hűséges özvegy.

<u>Mrs Bogner – Kardos Rozália</u> 1945-ig unokatestvérének Szántóné Kardos Máriának és a nagybácsijának Kardos János kocsmárosnak az első szomszédja volt a Lúd-utcában.

1399-ben a magyarok Újfaluja állt itt – amelyet azóta ''Topolyához csatoltak'' ...írják a hitelesek.... mintha minden település Berlintől Bécsig ma is úgy nézne ki mint ahogyan 1399-ben kinézett... Mifelénk ''minden mocsár meg puszta meg ''a Mercy térképen elpusztult''.... Nincs a világon még egy olyan ''mindent elpusztító'' térkép mint ennek a Mercynek a térképe... érdekes, ami 1399-ben virult és virágzott az 1700-ra hirtelen ''elmocsarasodott'' – malo morgen... Újfalunak 1838-ban 4760 lakosa volt 1940.12.14. Kisgazdaköri adat szerint Topolyán 51% magyar és 49% német volt a lakosság aránya.

Kardos János halála után 1957-ben Szántó Mária volt édesapjának örököse. Az özvegy Bognerné – Rozi néni sokszor átjött hozzánk vendégségbe, anyával első unokatestvérek voltak és nagyon közeliek, emlékezik a férjem Szántó József: ''még most is magam előtt látom ahogy télen szeretett a meleg kemencének dőlve beszélgetni. Rozi néni soha többé nem ment férjhez. Tudtuk, hogy az apja halála után a fiaival kiment Németországba.''

2014.február 19. – első alkalom volt ez, amikor telefonon megkerestük Bogner Rozi néni fiát Pistát - Stefan Bognert, Miklós már elhunyt.
Tudtuk, hogy családjának egy látogatásakor Topolyán, az egyik rokon odaadta *A Falu Keresztje* magyar nyelvű példányát.
Stefan elmondta nekünk, hogy ő elkapta Jacob Steigerwald mindkét könyvét, barátok maradtak a mai napig.
Idegen nyelven írott könyv persze nem ad tájékoztatást mindenkinek.
Miután beszéltünk a nagybácsija és a mi öregapánk iránti lealacsonyításokról és lenézésekről ennek a ''szódás Jaksinak'' a könyveiben, a háború utáni német házak konfiszkálásáról is beszéltünk. Kitisztáztuk a tényt, hogy a német gyarmatosítás után, az új rendszer az üres német házakat a faluban főként boszniai szerbekkel telepítette be. Kitisztáztuk a tényt, hogy magyar ember vagy magyar család nem kapott német házat a faluban. Csak a szerbek.
Bogner Pista: *-''Abban 100 százalékra egyezek veled, hogy magyar nem kapott német házat a faluban, az 100 százalékra biztos.''*
Amennyiben a magyar – Kardos kocsma – és ingatlan a Steigervald vagy akárki más német katona tulajdona lett volna, akkor abból a házból ki lettek volna lakoltatva és az a ház is oda lett volna adva a szerbeknek.

Olyan sajnálatosan szomorú ezeket a tényeket leírni, de mi más választásunk maradt, hogy megtisztítsuk a nevét, tisztázzuk a tisztességét és a becsületét, az igazságát az EMBERNEK, Kardos Jánosnak és a családjának.
Tisztázzuk régen elhalálozott embereknek a nevét és becsületét, akik nem tudnak többé beszélni és a nagyvilágban rájuk szórt gyalázkodások miatt, a saját igazságukért szót emelni.
Olyan egyszerű falusi emberek nevét megtisztítani a gyalázkodásoktól akik nem tudják többé mondani, hogy ebben a szánalmasan szomorú mesemondásban, hallgattassék meg a másik fél mondanivalója is.

Kardos János NEM VOLT TOLVAJ és NEM VOLT CSALÓ.
A falu sohasem hallgatta volna el és sohasem bocsátotta volna meg a háztolvajt.
Mert a falu szigorú és a falu őszinte.
Mert a faluban mindenki ismer mindenkit.
Soha nem hallottunk olyat, hogy Kardos János lopott házban lakott volna amit 1920-ban vett és nem fizette ki.
Vagy, hogy lakó lett volna a saját házában.

Milyen ''akadémikus'' az aki idegen nyelveken küldözget szét könyveket, olyan embereknek, akik nem tudják elolvasni, akik úgysem értették volna azt?
Mi volt a célja ennek az embertelen csúfolódásnak? Miért?
Kedves olvasó, emelje közülünk a kezét az, aki nem ismer senkit aki elvált volna, aki a kelletténél jobban szerette az alkoholt, aki sohasem veszekedett a feleségével, a férjével, a rokonával vagy a barátjával...
Én egészen biztosan - egészen jól-jót és egészségeset veszekedtem, kezeltem az alkohol okozta bohóckodást... Ki nem?
Ki szeretne egy ''szenttel'' való életet? Én nem. Mert bizonyára unalmas lenne. Azt mondja nekem a férjem, hogy azok vitatkoznak akik szeretik egymást. Olyan édes tud utána a békülés lenni.
Normális emberi tulajdonságaink ezek. Megbocsájtani és szépen szeretni tovább.
De a másik ember legszemélyesebb dolgait roszindulattal és hamisításokkal telítve a nagyvilágba kürtölni és kiteregetni, nem egy egészséges és elfogadható viselkedés.
Nem elfogadható a másik ember fájdalmán nagyvilágot lovagolni.
ifj.Szántó József szeretteit hiába csúfolta meg a Steigervald.
A tisztességét és emberségét nem károsíthatta meg.
Szántó József nem hitte el amikor Jacob azt írta neki:''Jobb hogy az ő anyja Maris kapta el azt a házat mint a szerbek.''
.....micsoda pofon ez egy elhalálozott személynek, aki már nem tudja megvédeni a saját igazát.....
A topolyai magyar emberek legnagyobb erénye viszont az egymás iránti becsület volt és maradt. Ők sohasem állítottak ''kívülre'' a saját asztaluktól és kenyerüktől senkit.

A feléjük irányított hamisságokra is talán csak nagyon kevesen válaszolnak Topolyán. Mert a topolyai –alias- Újfalu-i magyar ember öntudata és magabiztossága is fél évezreden át elnyomás alatt tengett.
Az öntudatos fellépés lehetőségének gondolata is elkerülte a legtöbb topolyai magyar embert.

Mivel úgy tartják:

Egy kép ezer szónál is többet mesél, ime néhány felvétel, rólunk:

A keresztszüleim Topolyán

Keresztanyám: apámék öt testvére közül az egyetlen nőtestvér,
Ácsné Veréb Vera (1916-2002)
Keresztapám Ács Péter (1912-1986), a Kisgazdakör titkára volt Topolyán.
Az 1945-ös rendszerváltás kegyetlen idejében történt, Apám többször elmondta:
Egy napon bekopogott egy falubeli, öregapámék Kisútcai házába:
-’’Jöjjenek gyorsan a Gazdakörbe, Péter tiszta vér, verik a partizánok.’’ Szaladt is édes szilém Verébné Pénzes Erzsébet (1889-1962), a valóságos földreszállt angyal. Mire odaértek a Nagyútcára, a Wassa kocsmának általi egyik Ácsék házához (annak utcai szobája volt berendezve Gazdakörnek - Bogner Stefan-Pistától tudjuk ezt az adatot), már lemosták és törölgették keresztapám sebeit. Az történt, hogy a Gazdakör könyveit el kellett égetni az udvar közepén. Keresztapámnak a polcról kellett kihordani a könyveket. A kijárat ajtónál kétoldalt egy-egy partizán állt és ahányszor kilépett az ajtón,

kétoldalról puskatussal verték. Befelémenet megint kétoldalról ütötte a puskatus.
Apám nem állt meg ott, hanem sietett hozzájuk haza - *A Falu Kereszt* mögötti házban laktak a Nagyútca elején.
Keresztanyámat a kemence – szájánál találta, egy halom könyv volt összedobálva a padlón. Sírt és gyujtotta be a kemencét: ''Égjen el az egész, ezek miatt ölnek bennünket.'' A látványt apám nem tudta szó nélkül hagyni.

> ''Amikor láttam milyen könyveket dobálna a kemencébe, lehajoltam és összemarkoltam amennyit tudtam. – Már pedig testvér ezeket nem égeted el!''

Elöl hátul az inge alá bujtatta a könyveket, pullóvert húzott és irány a Kisútca.
Útközben elborzadva azon járt az esze, mi történne ha egy partizán észre venné a gelebébe rejtett drága rakományát.
Budapestről rendszeresen járt a Kisgazdákhoz a könyvküldemény, gyümölcsfa gondozása, oltása, konyhakertészeti útmutatás és más hasznos földművelési szakkönyvek. Hát ezeket kellett elégetnie Topolyán a titkárnak.
Keresztanyám tűztől mentett könyvei közül került pedig hozzám 6 éves koromban, a napjainkig féltve gyarapított, éppen bimbót hajtó könyvtáram első példánya Kikindán.
Úgy hívták, hogy ***Tulipántos láda.*** *(valahol valamikor nyoma veszett, ma már nincs meg)*
A többi nevére nem emlékszem, de tudom Petőfi Sándor, Arany János meg Jókai Mór nevével is akkoriban ismerkedtem meg.
Meg az Északi Jeges Tenger állatvilágával. Ez egy nagyon szép, vászonkötésű könyv volt amelyiknek a lapjai mind fényes, fotó minőségűek voltak, sok-sok fényképpel. Most is látom magam előtt a nagyon közelről lekattintott rozmár pofiját. Kicsit féltem a hosszú ritka bajúszától. A fehér bundás jeges medve meg a jégtömbről majdnem belecsúszott a – úgy írta – jeges vízbe, érdekes volt, hogy nem fagyott bele.
Apám sorsunkat meséiből pedig tudom, hogyan kell a magyar könyveket szeretni és menteni.

♥♥♥

Az apám Veréb András (1927.07.07. – 2008)
A nagykikindai magyar Gimnázium kiváló tanulója
tanárai ajánlatára tanítóképzős Nagybecskereken, falusi tanító Hetinben.
Érdekes volt amikor évtizedekkel később itt Sydneyben, egy lakodalomban az egyik Hetini mulatós asszony megismerte: ''- A tanítóm volt.'' Mivel csak G. Kati és a testvére Anna voltak ikrek az osztályban, apám azonnal tudta melyik volt diákja állt előtte – ''Emlékszem az ikertestvérekre.''
1947 januárjától politikai elítélt Kosovska Mitrovicán.
Tíz év börtönre ítélték, 18 havi fogság után, informbiró, amnesztia 1948-ban.
Topolya pénztárosa, ... 1956-tól 1966 novemberig munkavezető Nagykikindán a ''Pyram'' vegyüzemi vállalatnál amikor kirepítették az ajtón mert elutasította a kommunista párt tagságot. Amikor kilátástalanságában mégis meg akarta gondolni magát, Kosovska Mitrovica miatt semmi esélye sem volt.
Azokban az években egy kicsit az éhinséget is megtapasztaltuk...
Alkoholos fájdalomcsillapításaiban többször sírt és csuklóin a bilincs nyomait mutatta. Öregapánk sokat áldozott fia előrehaladásáért. Amikor letartóztatták, Becskerekre a magyarok megmentőjének tartott Várady Imre ügyvéd úr irodájába sietett, fia megmentésének érdekébe. Sajnos nem lehetett segíteni mert nem a civil hanem katonai bíróság ítélte. Várady Imre úr nevével 1997-ben egy *Bokréta* előszavában találkoztam. Emlékeimben a fiát menteni igyekvő drága jó öregapám Becskerekre sietős kétségbeeső segítségkérését véltem látni. *A Várady-ak minden lépésére a jó Isten áldását kérem – kértük a családunkban azóta.* A *Bokrétában* találkoztam még a kikindai Milike kisasszony zene és tánctanárnő nevével, ő a magyar tánccsoportját gyönyörű magyar népviseletben a város háza elé vitte ''akkor'' mert a magyar HONVÉDEKET várták bemasírozni Kikindára. Sokáig vártak, senki se jött. Milike kisasszony autóba ült és kihajtottak a kiserdőhöz a Basahídi úthoz, látni mikor érkeznek. Rémülten szállt ki a kocsiból kicsit később: ''gyerekek gyorsan a mellékutcákon rögtön haza menni, senkivel nem beszélni, otthon a ruhákat azonnal levetni. Otthon maradni.'' Mert nem a várva várt MAGYAR HONVÉDEK hanem Kikindára Hitler katonái masíroztak be ''akkor''. Milike kisasszonyt soha többé nem látták Kikindán mesélte az akkor ott táncoslány mostohaanyám később. Sokszor gondolkodom: Goli otok meg K.Mitrovica miért járt ki azoknak akik a saját őseik szülőföldjére a sajátjaikat várták?... Azóta szeretem a magyar honvédeket.
Apám pedig soha, nem létezik, soha, soha nem Hitleréket hanem csak a sajátjait szerette és várta.
Életünkben irányt adó volt apám Gimnazista fényképéről, homlokán a Magyar Címer és a Koronánk.
A *Bokrétából* még Szupritz kántor nevét is sokszor emlegette apám, ének-tanára volt a Gimnáziumban.

’’Az utcán mindenkinek úgy köszönjél: Dicsértessék a Jézus Krisztus.’’
<u>Öregapám</u> ifj.Veréb Pál (1883-1958 Szept. 12.) Torontáltopolyán
az édesapjával idősb.Veréb Pállal (1858 – 1927.10.27.)
az ő szülei: Veréb Mihály és Verébné Szakál Ágnes
Szibéria hadifogságát szenvedték át a ’’nagy háborúban.’’ Vajon miért, kiért?
anyja neve Verébné Lúcó Veronika (1864 – 1922.02.02.)
az ő szülei: Lúcó Lőrinc és Lúcóné Csanádi Rozália
<u>Veréb szilém</u>: Verébné Pénzes Erzsébet (1889-1962.4.6.)
az ő szülei: Pénzes Pál és Pénzesné Ludányi Erzsébet
Topolyán a partizán kirugta a gyomrából a levegőt mert valaki odasúgta nekik, amikor a padlásokat söprötték, hogy ez az az ember akinek két fia is Tító börtönében van.

A szüleim Banatska Topolán 1949. 8. 25-én
Veréb András (1927-2008) és Verébné Dobróka-(Bácsi) Mária (1931-1984)
(anyám házasságon kívül született, a Bácsiaknak tanyája Oroszlámoson a Tallián Béla tanyája előtti tanya volt. Biológiai apja neve Bácsi József, aki 1942-ben Újvidék alatt esett el. Anyámat születésétől anyai nagyanyja Dobrókané Morlog Erzsébet nevelte fel. Morlog Ferenc üknagyapa 1898-ban borbély-fodrász Oroszlámoson)
1953-ban pedig már én állok őrt a topolyai *Nagyboldogasszony Templom* kerítésén

Apám nyomdokain haladva a kikindai Gimnáziumban 1964 – 65 – 66 – 67-es iskolaévekben. 1967 szeptemberében a topolyai magyar erény példái: Szántó József és Szántóné Veréb Irén Nagykikindán,(nagykorúsítottak)

♥♥♥

A Veréb család szellemi nevelésében Nagykikindán 1959-ben

Veréb Irénke Első Áldozó az Assisi Szent Ferenc Katolikus Templomban.

Dicsértessék a Jézus Krisztus

(Fotó Zsejtlik)

Basahídi utca 1. A Falu Keresztje mögötti háznak a címe, amelyik ház még állt 1998 novemberben. Ebben a házban is égették a magyar könyveket a Népfelszabadító háború végén akkor amikor a falu 5000-re becsült magyar könyveit égették el, valamikor 1945 után. 1998-ban még állt a mára rombadőlt ház.

A középkori Bazsalhidát Kökénd-Kikindával összelakoztatták ez volt Kis-Kikinda, ami mára a Basahíd.

A Nagyútca elején még állt a ház, előtte A Falu Keresztje 1998-ban. Jobb oldalon, a sarok melletti első ház volt néhai Kardos József és neje született Borsos Klára családi háza, akik a falunak a Krisztus Keresztet emeltették valamikor 1923 és 1930 között. Az utókor egyszer ennek is utána néz majd, remélhetőleg.

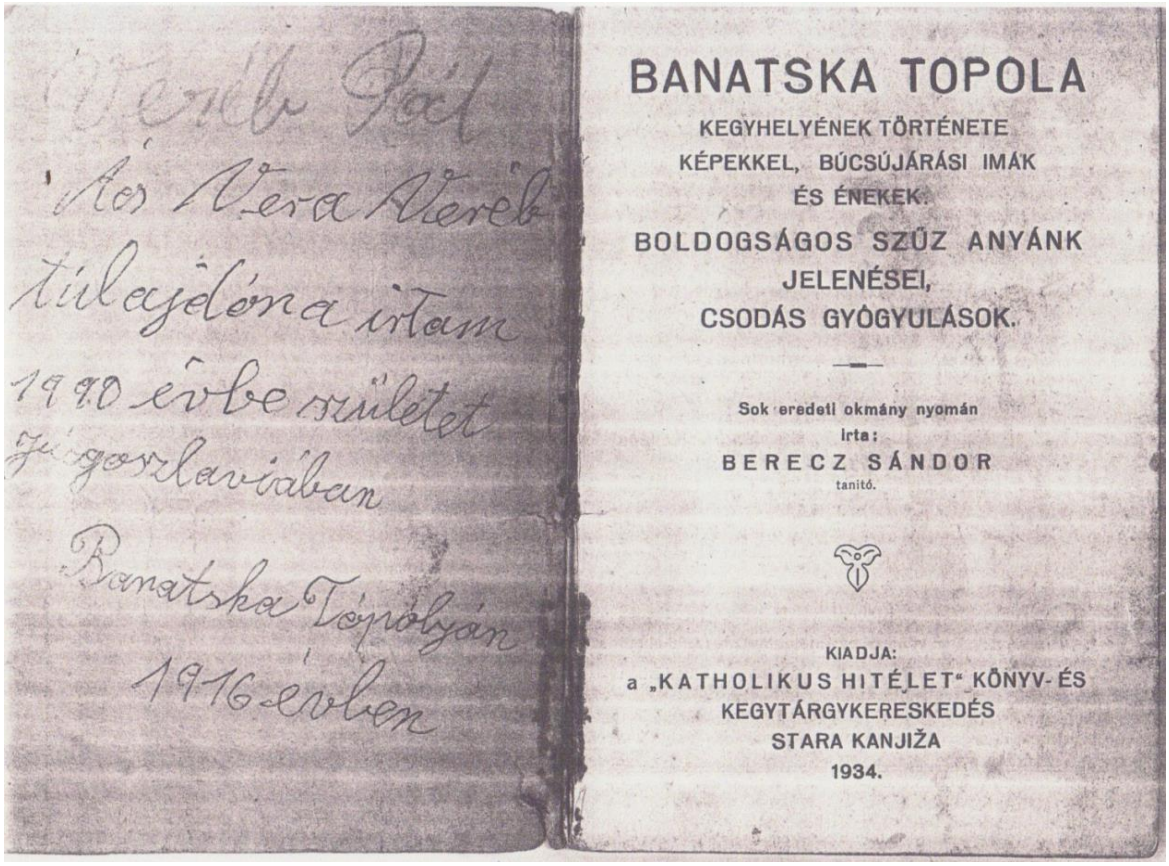
1998 október-november: gyüjtjük a Családfa adatokat. Amit a könyvégetéskor mégsem tudtak elégetni: Ácsné Veréb Vera - Keresztanyám napi olvasmányát, a Veréb az Ács és a Pressler család Bibliáját.

Boldogasszony Mennybevétele szentkép A Falu Keresztje mögötti házban 1998-ban

Bal oldalon a kicsiny barnás szinű füzet Berecz Sándor eredeti okmányok nyomán összeállitott:
BOLDOGSÁGOS SZŰZ ANYÁNK JELENÉSEI, CSODÁS GYÓGYULÁSOK
cimű, mára a bucsujárás.hu Honlapon is olvasható füzete, akkor került hozzánk
Veréb Pál öregapánk hagyatéka, szinte családi ereklyéje volt. Mára ez a fontos okmány szerencsére fénymásolatban megvan mert az eredetit egy itteni nyomdász a sokszorositása előtt ''elveszitette''...

Az eredeti füzet amelyben Veréb Pál öregapám nevét 1934-ben írta oda lehet Berecz Sándor tanító Ácsné Veréb Vera keresztanyám 1990-ben tartotta fontosnak nem véletlenül leírni, hogy ő Banatska Topolyán született 1916-ban, amikor ez a Topolya bizony csak a Torontáltopolya névre hallgatott. A napi kicsinyes politikák szele bizonyíthatóan, életre szóló félelmet vésht az emberek lelkében. 1916 évben még nem létezett a mára már nem létező Jugoszlávia...

Keresztanyám és én 1998 októberben. A Temető felé a Kardos kocsma előtt vitt az út

Veréb Pál öregapám sirjánál, TORONTÁLTOPOLYÁN 1998 Októberben
egyetlen leányával Ácsné Veréb Vera (1916 – 2002 Január) keresztanyámmal.

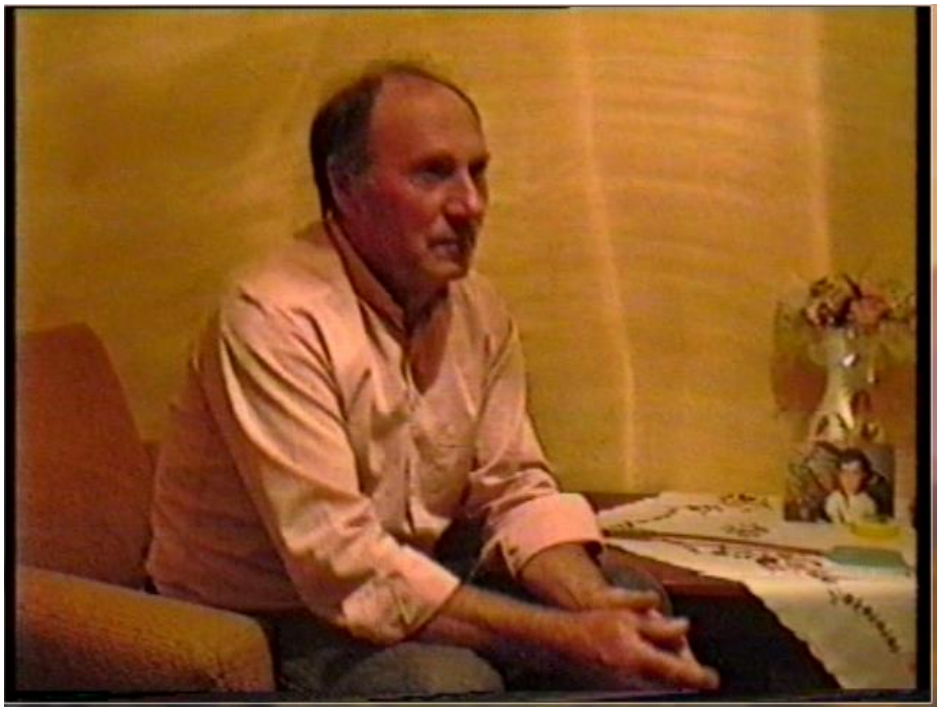
Édes szilémnél Veréb Pénzes Erzsébet (1889-1962.április.06.)
a valóságos földreszállt angyalnak sirjánál

1998 októberben késő este volt az első találkozásunk:
tóbai Kovácsné Bogdán Borbála – Bora – meg én

Bora édesanyja Bogdánné Dobróka Amália meg az én anyai nagyanyám Dobróka Mária, édes testvérek voltak. Borának első unokatestvére az én édesanyám

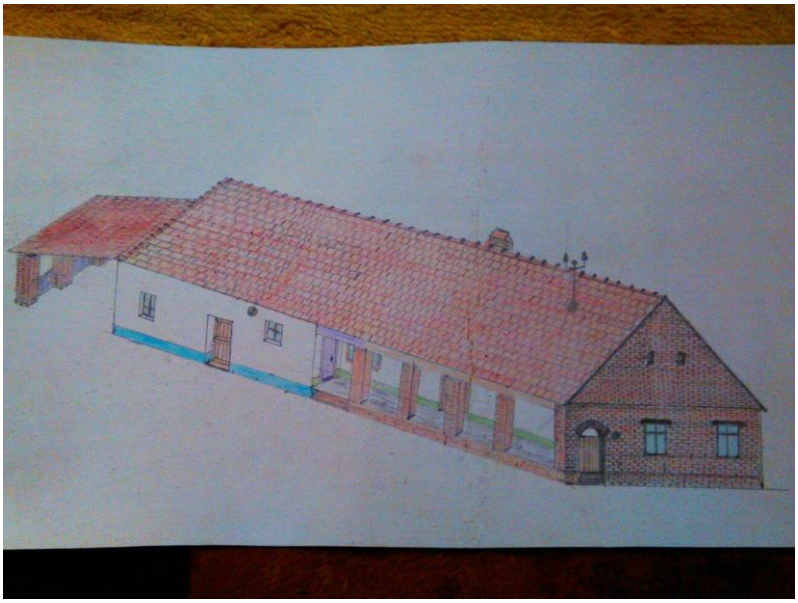

Tóba szülötte Kovács János sógorunk Navaszellán élt a szüleivel. 1950-ben költöztek be Topolyára, A Falu Keresztjének által a sarok házat vették meg, azóta ott élnek. Már 1998-ban is figyelmesen hallgatta a nem mindennapi családi történetünket. Borát a feleségét 1966-ban hozta el Tóbáról a navaszellai Aranyember Jani sógor jól emlékszik 1950-től Szántóhoz jártak a kocsmába egy sörre, utána meg pár évig ott kugliztak

A Kardos kocsma épülete ma a Nagyútcán

Az ivó ajtója meg a táncterem ajtó ablak be van falazva, a táncterem alatti pince ablakok jól láthatók. 1945 vagy inkább 1946 áprilistól id.Szántó József volt a kocsmáros az apósánál Kardos Jánosnál, de olyat sohasem hallottunk, hogy kisajátította volna az apósa tulajdonát. Kardos János örököse mindig csak az egyetlen élő gyermeke a leánya Szántóné Kardos Mária volt.
Második fiuk a férjem, ifj.Szántó József 1947 áprilisban született a Kardos Kocsmában.

Ez meg Veréb öregapám családi háza a Kisútcán
Id. Veréb Pál dédöregapánknak meg Verébné Lúcó Veronika dédszilénknek két fia született, ifj.Veréb Pál meg két év múlva Veréb Péter (1885-1968), mindketten itt születtek a Kisútcán
Itt születtek aztán öregapám meg szilém 5 gyermekei, meg még én is 1950-ben amikor még így nézett ki a családi házuk. Erről majd máshol külön mesélek még.
A gang előtt végig, nyáron édes szilém virágoskertje pompázott meg a melegtől a szőllő lugas árnyékolt

Öregapám házát az egyik fiának Jóska bátyának a leszármazottai és örökösei 1998-ra átépítették
A gang elé falat emeltek, de édes szilénk virágoskertjének egy része mára is megmaradt

Bal oldalon itt, öregapámék háza után a sarkon lakott Kanalasné Veréb Panna néni, aki öregapámnak a közeli rokona volt, talán az unokatestvére. 1955-ben télen viharlámpással jártunk át hozzá beszélgetni amikor igazi finom tökmagot pirított a kemencében. Lámpás helyett akkor a téli hó meg a havon visszaverődő holdvilág árasztott világosságot a meghitten beszélgető falu népére. A kemence meg a szivet lelket megigéző melegét árasztotta miránk, itt a faluvégen. A Kisútca végén itt van a falu fodbalpályája.

Halottak Napja előtt a Mindenszentek Miséjén Nagy-Kikindán a Templomban
Igét hirdet Botka József plébános úr 1998-ban.

Katolikus Templom menyezete Nagykikindán
Itt nem kell kommentálni, ezt itt tudni kell

Botka József plébános lelki táplálékot biztosító szavai a hívekhez szólnak

Tizenhét éves koromig a vasárnapi Szentmise hallgatása íratlan heti kötelesség volt, akkor is amikor azért minden hétfőn reggel fel kellett állni az osztályban. –''Álljanak fel azok akik tegnap templomban voltak.'' Egy jó ideig ezzel kezdődött minden hétfőn reggel a tanítás. 31 év után most újra otthon a Templomban

Másnap Topolyán látogattuk szeretteink sirját a Temetőben
1998 november 2.

Kardos János (1881 – 1957 Október 1.) öregapánk sirjánál 1998 novemberben

Öregapám sirjánál november 1998

Halottak Napján Veréb Pál öregapám sirjánál november 1998-ban

Ifj.Veréb Pál (1883 – 1958 Szeptember 12.)

Veréb Pénzes Erzsébet édes szilém sirjánál, 1998 Novemberben.

Itt nyugszik Veréb Erzsébet (1889 – 1962 Április 6.) született Titelben elhunyt Torontáltopolyán

Édes szilém csodaszép Hagyományunk-hagyatéka. Húsvét előtt mesélte: ''Nagycsütörtökön nem szabad mosni, mert akkor indult Mária, keresni Jézust a fiát. Egy asszony mosott és kiöntötte a lúgos vizet az udvarra. Arra ment a Mária, elcsúszott és eltörte a lábát. Akkor azt mondta – Átkozott legyen minden asszony aki Nagycsütörtökön mos -

A mai napig féltve őrzöm ezen Hagyományunkat, és mindig vigyázok, Nagycsütörtökön nem mosok.

Leitner Borbála szilénk sirjánál november 1998

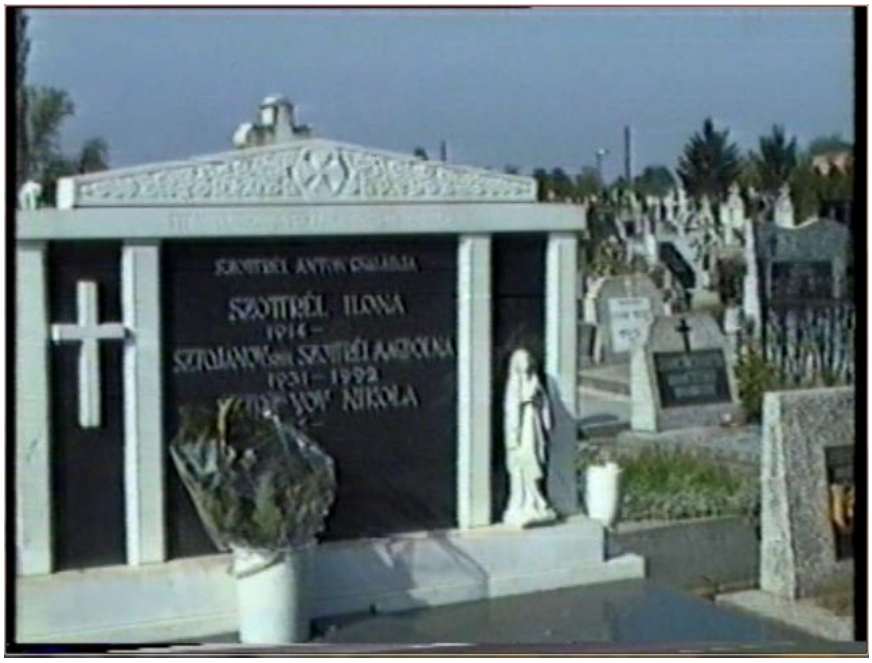
A temetőben Kikindán 1998 november

Anyósom sirjánál Kikindán a fia 1998 novemberben
Nem a mi családunkon múlott, hogy a magyar Katolikus Temetőben
Szerb nyelvű felirat került a siremlékre
Mi csak a siremlék árát küldtük meg, a többit az otthoniakra bíztuk
Ők éltek otthon, ők ismerték a körülményeket
A szerb nászasszonyuk intézkedett, mi hálásak vagyunk, hogy
Egyáltalán áll a siremlék mivel olyan is van, hogy fizettünk, siremléket azonban sohasem láthatunk, mint például édesanyám sirján Újvidéken.

Nem szabad kihagyni Molnár Mihály (alias Murvai Todoresku) és élettársának
a cseh származású Skápik Etelnek – szeretett anyus mostoha nagyanyának a sirját
Vigasztalt amikor fájt valami, törődött amikor kellett, kb tiz unokája között nekem adta az első helyet, az biztos, csak azért mert kiérdemeltem, az is biztos.

Kikindán a mokrini Temető bejáratánál áll
Stojanovné Szottrél Magdolna családi sirboltja
Másodiktól negyedik osztályig a tanítónénim volt. Apámnak iskolatársa volt a kikindai Gimnáziumban
Ha nem éppen a legkellemesebb is, de jó volt reá is emlékezni
Máshol írok még egy-két dolgot azokról az évekről is
1998 november Kikindán

Tordán októberben jártunk Szántó Mihály és Szántó Viktória nagyszülők sirjánál

A két topolyai unokát mint a saját gyerekeiket nevelték a tordai nagyszülők négy éven keresztül amikor a topolyai 6 osztály után az általános iskola 7-ik és 8-ik osztályát ott fejezték be, először Béla utána meg a kisebbik Józsi unoka is. Tordai szilénk kijárt a tordai piacra zöldségeket árulni, hogy aztán az egész bevételét az unokáknak adja. Rendre is tanította őket: ebéd előtt nincs lekváros kenyér, mert akkor nem eszi meg a főtt ételt. Mai napig tordai szilém krumpliját kell sütni – sokáig nem jöttem bele a kunsztjába – meg olyan rétest meg olyan sült kacsát.
Tiszta szerencse, hogy akkor még magyarul is tanultak a gyerekek Banatska Topolán. Mára csak szerb az oktatás nyelve. Érdekes alig 150 éve Kossuth Lajosnál ezek a szerbek követelőztek, hogy ''ők'' Magyarországon szerbül tanuljanak. Mára alaposan kihagyott az emlékezőtehetségük. Szánalmasak...

⁜⁜⁜

Ennyi bemutatkozás után, jó lenne, ha ott künn a nagyvilágban nem mocskolódnának
a Torontáli-Topolyai magyarok emberi méltóságával....

Itt mondunk köszönetet annak a visszajelzésnek, amelyik több fényképet kért tőlünk. Különösen id.Szántó József fényképét hiányolta egy megbecsült falubelink és rokonunk is. Elsősorban ennek az észrevételnek eleget téve kerestük elő a régi felvételeinket.
Hangsúlyozzuk, 1998-ban otthonjárttunkkor a Steigervald szerencsére még nem volt téma, azt sem tudtuk, hogy létezik.
A fényképekkel és video felvételekkel pedig úgy vagyunk, ha közzéteszünk egyet, nem szabad kihagyni a másikat. Ezt a hellytállást talán részben teljesitettük de bizonyára van ami mégis kimaradt. Erre is emlékeztet az utolsó üresen hagyott lap: az írást és adatgyüjtést folytatni kell. (ápr.26.2015)

Most lássuk a folytatást:

Veréb István (Torontáltopolya 1923 – Sydney 2006)

Nem lenne sem teljes sem helyes az ''akkori'' adatgyüjtés, ha kimaradna Veréb szilém és Veréb öregapám 5 gyermeke – Vera (1916-2002), Jóska (1914-1980), Pali (1919-1993), Pista (1923-2006) és András (1927-2008), közül Pista bátya. Maga a csendes megtestesült jóság az életvitelében, bizonyára szilénk gyökereiből is sarjadozott benne tovább. Akkor amikor az ''akkor'' történt NagyKikindán, Pista bátya otthon volt a szülői házban. A Magyar Honvédség bejövetelét, mint majd kiderül, viszont, nemcsak a NagyKikindaiak hanem bizonyíthatóan a Topolyaiak is várták. A magyarok mindenképpen. Arra a bizonyos napra, ez a ?tizennyolc év körüli legény gondolt egyet és a biciklijét piros-fehér-zöld pántlikával teli-s-tele díszítette. A kerekeket is körös-körül a küllők között. Amikor már biztos volt abban, hogy a Honvédek beérkeztek NagyKikindára, nekivágott a 20km-es poros útnak. A faluból kifelé a Susán felé kell haladni, ott elhagyni az út két oldalán a kicsiny akáclombos erdőt, az útszéli Jézus keresztnél kanyarodni jobbra majd nem is 1km után a Grújity tanyája jobbról, a kocsiút túloldalán balról a Kardosék tanyája, utána Bogner Pista öregapjának, az öreg Bogner Nikolausnak a tanyája ahol kicsit visszakanyarodik a poros országút balra, és innen már nyílegyenes az út NagyKikindára.

Olyan 7km-re a Bánáti birtok tanyavilágát kell elhagyni és utánna már csak egy-két tanya esik útközben amire azért figyel fel az utas, mert ott nagy gémeskút integet, hogy a lovakat hol lehet itatni. De a biciklisnek nem kell itt időzni, főként ha nem mindennapi alkalomra igyekszik NagyKikindára.
De az nap , az igyekezet, bizony csak igyekezet maradt.
Miért?
Csak évtizedekkel később adtam össze a gyerekkorban hallott elbeszéléseket.
Jó félúton Kikinda felé, Pista bátya szembe találkozott egy falubelivel.
A jó ember elszörnyedt amikor meglátta a felszínezett – nemzeti színezett – falu legényét. Pista bátyának még a kabát gomblyukban is nemzeti színű pántlikákat lobogtatott a torontáli szellő. 1941.4.14. tavaszának hideg szellője.

- Fordulj rögtön vissza öcsém, szaladj a kukoricásba a biciklidel és szaggasd le a pántlikákat gyorsan. NagyKikindára a német hadsereg vonult be, biztos erre is veszik az irányt, ha így meglátnak nagyon ráfizethetsz.

Mindégre rejtve maradt Pista bátya nemzeti színű szallagja, a termékeny torontáli határ fekete humuszában.
Nem jöttek hát mihozzánk a Magyar Honvédek haza, elment hát Pista bátyám Magyarországra, a megmaradottra.
Hitler háborúját Szegeden élte át, ott tanulta ki az asztalos szakmát.
Sajnálta, hogy becses faragott bútorok helyett, leginkább csak koporsókból állt a sok rendelet.
Véget ért a háború, felszabadult az ország, gondolt egyet az asztalos mester, mert úgy érezte mostmár a szülőfalujában van a helye.
Szegedről át a Bácskába vette az útját, ahol csak Kanizsáig jutott át. Nem a Tiszán át, hanem a Bácskában Ó-Kanizsán maradt. Ott fogták el és mint gyanúsat az ottani gyüjtőtáborba zárták. Két évre.
Ez lehetett az a rettenetes 1947-es év Karácsonya, amikor a Délvidék pokolból szabadult indulatok okozta tömegsírok látványára, szemfedőnek, a könnyeiktől roskadozó nehéz felhők, borzalmukban puha fehér hópihékké fagyott jeges lepellel vonták be a tájat.
Kicsiny falunk árván maradt szobájában édes szilénk azon a Szent Estén, eltűnt öccsét Pénzes Antalt, és elveszettnek hitt két szép legény fiát siratta.
Az egyik Kosovska Mitrovicán a másik Kanizsán élte a felszabadulás rabságát.
Mi történt Kanizsán?
Kanizsán azon a szent estén egy másik magyar édesanya is siratta elveszett fiát. Karácsonyi diós, mákos süteménnyel, sült hússal, friss kenyérrel és tepertővel megrakott karoskosarát a karjára vette és a börtönőr előtt rimánkodott szenvedve.
Adná át a karos-kosarat az ő egy fiának, enyhítené fájdalmát a szenvedő anyának. Fel s alá sétált a fogolytábor előtt az összefagyott asszony. Kérését, óhaját azonban hiába várta, hogy bármelyik őr is meghallgasson.
Amikor már látta, itt jeges és fagyos minden őrnek a szíve, odament az egyikhez és sírva zokogva csak arra kérte: vegye el tőle a szent estére készített karos kosarát és a rabok közt akárkinek adja át.
Nincs semmi kérése, a jó embert csak arra kérte, ha lehet, egy magyar ember legyen az aki ma este elkapja a karos-kosarat.
A szent este sugalata vagy a magyar anya fájdalmas sóhaja, de a szerb börtönőr kemény szívét, úgy látszik valami mégis megpuhította.
Körültekintett a megroppant ember tömegen, néhányat lépett, és a Szegedről csak hazafelé tartó, mégis letartóztatott asztalos mesterre nézett: ’’ Úgy látom te rendes embernek nézel ki, magyar vagy? – Ezt a kosarat egy magyar asszony küldte és csak azt akarta, hogy a fia helyett ezt egy magyar ember kapja. Itt van, te kapod, a tied.’’

Rettenetes lelki vívódást átélt ember tudja csak olyan egyszerűen, annyira szelíden elmesélni azt és ahogyan ezt a történetet Pista bátya elmesélte.
Azon a szent estén, Topolyán édes szilénk asztalánál érintetlen maradt a vacsora.
Kanizsán sült húst, diószt és mákost evett a rab fia. A jéggé fagyott betonpadló ágyon pedig, azon a szent estén Pista bátya feje alatt, puha párna volt a bácskai magyar asszony Karácsonyi élelemmel megrakott karos-kosara.

Röviddel kanizsai szabadulása után Topolyán a ''Kardos kocsmában'' egy este, azt a nótát húzatta a zenészekkel, hogy – A kanyargó Tisza partján, ott születtem - , életre szóló bánatára, mert ott meg az új rezsim egyik embere úgy elmarkolta a torkát, hogy 50 év múlva is azon csodálkozott, hogy életben maradt. Élete végéig ez volt Pista bátyám kedvenc nótája. Karácsony másnapján, Szent István neve napját ünnepelve, minden évben, túl az óperencián, az óceán másik oldalán, itt a messzi Sydney-ben, mindig ezt énekelte.

♥♥♥

Adalékul még egy-két tudnivalónk:
2-ik könyv 33 old. olvassuk,
''Josef Steigervald (1894-1940) Ruskodorfon ''inasként'' kezdte egy ''general-store''-''vegyes-kereskedésben'' ahol b-clarineton is megtanult játszani és ahol, ő és Louise a fiatal boltoskisasszony kezdték megszeretni egymást, amikor a ''boltos-tulajdonos'' Anton BUCHNER azonnal felmondott neki és elküldte onnan, mivel a leányát gazdagabb emberhez akarta férjhez adni amikor majd eljön az ideje. Josef Steigerwald akkor visszajött Topolyára.
1915 októberében Louise Buchner férjhezment a ruskodorfi Josef Ballauerhez.
Több évtizedes és Kisoroszról elszármazott 82 éves jó ismerősünktől , a mostmár néhai Papdi Pista bácsitól kérdeztem mondaná meg ismerte-e a Buchner kereskedő boltját a faluban?
A ''Buchner kocsma'' volt a faluban ahova a jobbmódúak jártak. Az magyaros kocsma volt. A Templom utca és az Oláh utca sarkán a nagy épület volt a nagy kocsma a nagy táncteremmel. Ha volt boltja az csak egy nagyon kicsi helyiség volt.(Érdekes volt mert egy kereskedés-boltban vajon kiknek b-klarinétoztak?)
Buchner Antal kocsmáros veje volt a Ballauer Josef, annak a háza mindjárt szemben a kocsmával volt az a nagy ház amelyikből rendőr laktanyát csináltak Ruszko Selo-n. Ballauert mindenki Balla úrnak szólította és ő dolgozott az apósa kocsmájában, a magyaros Buchner kocsmában.
Ballauer Elza 1935-ben, előtte és utánna is tagja volt a Gazdakör Amatőr Színjátszó-csoportnak.
A Buchner kocsma épületében a szülészeti otthon volt később Kisoroszon.

Sztánics Ferenc kisoroszi magyar tanár interneten is elérhető könyveiből aztán bőven tájékoztatva vagyunk. Erre is kisoroszi ismerőseink hívták fel a figyelmünket. Első könyvéből fénymásolatokat is készítettünk.
Buchner Antal kocsmáros zeneiskolát végzett és zenét tanított a falu zenekarának. Megkövetelte, hogy a zenészei ismerjék a kottát.
A fia Buchner Toncsi Budapesten fejezte a Zene Akadémiát, Eszergomban karnagy és zeneszerző volt a Katolikus Bazilikában 1911-től.

Itt csak azt kell megjegyezni: a Steigervald még véletlenül sem 1935 utántól a topolyai ''Kardos kocsmában'' a magyarok miatt lett alkoholista és halt meg alkoholos májkárosodásban 1940-ben. A kocsmát ezek szerint ő már 1915 előtt jól ismerte, lehet az elsőből alkoholossága miatt el is lett zavarva. A szódavíz készítés ''tudományát'' is onnan ''Ruskodorfról'' hozhatta...

Bogner Pistával való beszélgetésünk után még egy gondolat. Csak egy gondolat:
Pista érthetően, szűkszavú.
Kardos János és a második felesége Leitner Borbála-Pevi nem csak egyszer, egyszerűen elváltak, hanem ''hol együtt voltak, hol külön voltak.''
Öt saját gyereke után 1921-ben megszülte ''Pevi'' a hatodikat, a kisleányukat.
1922/23 telére vajon a 29 éves kitapasztalt és mindenképen gazdagodni akaró Steigerwaldnak a 17 éves Kardos Viktória dunaisváb mostohaanyjánál sikerült-e behízelegnie magát? Leányának korai halálát az apja soha többé nem tudta feledni, sem megbocsájtani – de szerette Misit a kisunokát.
Más kérdés, hogy akart-e Kardosné Leitner Pevi együtt lakni a kocsmába beköltözött 8 tagúra szaporodott Steigervaldokkal???
Gondolatok ezek csupán a tisztánlátásunk érdekében.
Vajon okkal okolta-e Kardos János a második feleségét, amiért a saját 1921-ben született leányuk után, 1922-ben egy 29 éves részeges dunaisváb behizelkedésére, odaengedte hozzá férjhez, a 17 éves mostohaleányát? ...
Sokban megmagyarázza ez, Kardos János engesztelhetetlen ellenszenvét később, az összes ezzel kapcsolatos érintettel. Elsősorban a második feleségével. Másodsorban pedig az ő életébe, a vagyonát követelőzőként befurakodott első vejével, akivel szem és fültanúk bizonyitása szerint nem volt épen a legtürelmesebb viszonyban.Veréb István nagybácsink bizonyitotta: Egy estefelé bementek a faluba, betértek a magyarok kocsmájába, ahol a kocsmatulajdonost igen támadta a más számlájára való részegségében vele gorombáskodó veje, a Josef Steigervald, amire Kardos János határozottan kijelentette neki, az ott jelenlevők füle hallatára: 'Megállj, mert holnap felmegyek a Községházára!''
És ittasan a pisztolyával zavarta Pevit az udvaruk ártézikútja körül. Amikor pisztolyát a kútba dobták, vett magának másikat. De Pevitől nem vált el.

B. Buchner Antal az esztergomi bazilika karnagya az eucharisztikus szentév alkalmából új, szép, hatásos misét komponált.

1937

Bánáti Buchner Antal

(1882-1950) zeneszerző, kamagy. A szegedi tanítóképzőben végzett, majd a bp.-i Zeneakadémián tanult tovább. Szepeshelyen, Szatmárban, 1911-től Esztergomban egyházi karnagy. Az egri Katolikus Kántor egyházzenei folyóirat felelős szerkesztője (1913-19). Megalapította az Esztergomi Zeneegyletet (1916), az esztergomi zeneiskolát (1928). Miséket, oratóriumokat komponált. Zenekari műveket, dalokat, m. nótákat s Pilóta címmel operát írt. Művei gyakran szerepeltek a Magyar Rádió műsorában.

Buchner Antal kocsmáros fia, Buchner Antal-Toncsi karnagy Esztergomban.

Tószegen született 1882-ben. (tehát NEM a kitalációs ’’Mastort’’ meg ’’Heufeld’’ féleségeken, mert OTT NEM volt sem kis sem nagy, hanem csak EGY TÓSZEG nevű település volt ott már a magyar Középkorunkban.)

A tanfolyam résztvevői a Gazdakör szervezésében

Móricz Zs. - Szigeti József A VÉN BAKANCSOS ÉS FIA A HUSZÁR rövid tartalma:
Sugár Mihály kiszolgált katonának - a vén bakancsos - a fia Laci, szereti a Veres korcsmáros lányát. A kapzsi kocsmáros rossz szemmel nézi, mert gazdag vőt szeretne. A kocsmáros cselhez folyamodik. Lacinak ígéri a lánya kezét, ha a fia helyett elmegy katonának. (Friczi) Laci elmegy. Négy év múlva félkarral tér haza. A kocsmáros nem tartja a szavát, Lacit kiutasítja. A vén bakancsos elhatározza, hogy megleckézteti Verest, aki Hangos kántorral együtt járja az erdőket és mezőket, kincset keresnek. Sugár Mihály úgy tesz mintha megtalálta volna a nemlétező kincset, így szinte kierőszakolja Laci és Ilonka házasságát.
Az előadásokat rögtönzött színpadokon mutatták be a Rácz-féle vendéglőben, a nagykocsmában, a Buchner Antal zeneiskolát végzett, kereskedő-kocsmáros vendéglőjében. Ballauer, Buchner veje volt, ő tartotta a kocsmát is. Balla úrnak hívta mindenki.

11

Most értjük miért lett elküldve Steigervald a ’’Buchner kocsmából’’, mert talán ott meg a Kisorosziakat vádolták volna az alkoholos májkárosodásáért. Mert ott egy komoly kocsmát kellett vezetni. Buchner Antal kocsmáros szigorú volt és nem volt elnéző. Kardos János életében ha egyetlenegy hibát is követett el, az az volt, hogy nem vett példát a kisoroszi Buchner kocsmárostól... Hagyta magát kihasználni ettől a Steigervaldtól...

Buchner Antal kereskedő (1908. IV. 17. Kisorosz) és fia Buchner Toncsi karnagy (1923. XII. 28. Esztergom)

- Egy alkalommal, reggel felé egy tanyai paraszt bácsi azt mondja. Emberek, a pénzem már elfogyott. Ha muzsikálnak, akkor délben vagy délután (alvás után) kijöttök hozzám a tanyára, és mindenki kap egy zsák búzát. Összenéztünk és beleegyeztünk.
Szólt a nóta.
-Na, emberek, ahogy megbeszéltük. Zsákot hozzatok! Valójában pihenés után találkoztunk,és irány a tanya.
-Jó napot, gazduram! Jöttünk a búzáért!
-Asszony, gyere csak! Vezesd az embereket a búzaföldre, és szedjenek egy-egy zsák búzát!
A tanya mögött volt vagy öt hold zöld búza. -Na, emberek, mindenki szedjen magának, amennyit csak bír!
Tóbán voltun lakodalomban. Finom paprikásillat terjengett a levegőben.
-Na, emberek, mielőtt munkához láttok, egyetek!
-Ettünk volna, de nem lehetett elvágni.
-Egyetek csak, egyetek, jobban fogjátok kívánni a teheneket! (Bikacsöket darabolt a paprikásba)
- Volt ahol liba- és kacsamájjal vártak bennünket.
Okulva a példákból, nagyon körülnéztünk, mielőtt enni kezdtünk volna.
Egy alkalommal bőséges tállal vártak bennünket. Kirántott hús. Senki sem vett belőle, látszólag nem voltunk éhesek. (Attól tartottunk, hogy ismét valami tréfa). Amikor elvitték, azután mondták, hogy mind kirántott fácáncomb volt.
Egy alkalommal Csernyén voltunk lakodalomban. Másnap reggel emelkedett volt a hangulat. Azt kellett csinálni, amit az egyik mulató szomszéd akart. Kiverte az ablakot, és mindenkinek utána kellett mennie. A háztetőn keresztül ment haza zenekísérettel. Mindent fizetett. Képzeld, milyen jó volt a nagybőgősnek!

BERTA FERENC

Zenét a német kántornál Haász Tóninál tanultam. Hárman: Rácz Jenő, Berta István, Berta Ferenc 1936/937-ben. 1939-ben már zenekarunk volt. Gazsó Sándor, valamilyen Pero, Miloš, Veselin szerb ajkú zenészek is velünk muzsikáltak. Tószögön, Szenthuberten béresbálakban muzsikáltunk. Narancsbál, fügebál, szüretibál és egyéb alkalmakkor szolgáltattuk a muzsikát. Muzsikáltunk magyarul, németül. Szerették azt, hogy mindkét nyelven énekeltünk is. Német idő alatt a Kultúrközösség, Marika tanító néni, Fehér Károly plébános fizettek a kántornak, Fejes Istvánnak, hogy tovább képezzenek bennünket. A feltétel az volt, hogy tanulhattunk, de a rendezvényeken ingyen kell játszanunk. Fel is léptünk a Rajkózenekarral. Néhány nagysikerű koncertet adtunk. 1941-ben Csernyéről volt itt Fekete Misa és a fia, Imre. Zenei tudásunkat akartuk bővíteni. A mestereket magunk fizettük. Mindig másnál aludtak, ettek. Azon a napon ott is tanultunk-gyakoroltunk Berta Istvánnál, Rácz Jenőnél és nálam. Télen három-négy hónapig tanultunk. Prímára, kontrára és bőgőre tanítottak. Minden nap más-más hangszeren kellett játszani. Mi a kottát ismertük, és így kottából tanultunk. A hegedű mellett dzsessztrubán, szaxafonon játszottam, ha szükség volt, akkor doboltam. Jó néhány színdarabban is játszottam. Én voltam Gazsó Bélával Tordán a Sárga Csikó "hátuljáért". Sokszor zenei kíséretet adtunk a színdaraboknál. Egy alkalommal a lenti iskolában próbáltunk. Hiányzott egy zeneszám az egyik színdarabból (1961/62-ben). Amikor hazamentem, a hangszert a kezembe vettem, és próbáltam dalt írni. Ez volt az első szerzeményem. Elég sok nótát, dalt írtam. Zenét és szöveget is magam alkottam. Tudomásom szerint ő az egyetlen kisoroszi zeneszerző. Néhány szerzeményét énekelték az Újvidéki Rádióban. Több dalát

énekelték nóta és irodalmi esteken, legutóljára egy irodalmi esten, ahol csak kisoroszi szerzők munkáit mutattuk be.
-Ma már nem muzsikálok. Ha előveszem a régi fényképeket, akkor tódulnak a régi szép emlékek. Ilyenkor lelki szemeimmel látom, mit csináltunk, hogy csináltuk.

LÁBADI JÁNOS

Muzsikálni Hanák Józsefnél tanultam. Kitűnő hallása volt. Tanító volt, zeneiskolát végzett. (Vak ember volt.) A lánya, Kató, segített neki. Cimbalmozni tanultam. Mivel fúvós hangszerre is szükség volt, megtanultam trombitán is játszani (Fríglihorni, dzsessztruba). Pista bácsiék a Rácznál játszottak. Először ott játszottam zenekarban. (negyedikes koromban) A zenekar tagjai: Terhes István (primás), Szemerédi András (bőgő), Fejes Feri bácsi (cimbalom), Papdi Pál (klarinét és citera), Lúcó István (tercprimás), Gazsó Ferenc (primás) és mi gyerekek: Lábadi János, Berta Ferenc és Berta István. Az apám, Lábadi Péter is muzsikált. Ő több hangszeren is játszott, de csak hallás után. Nem ismerte a kottát. Különben, ahogy mondani szokták, ő ezermester volt. (órás, cipész, kőműves, ács, földműves, zenész stb.) 1953-ban alakult meg a zenekarunk. Kisebb változásokkal, kihagyással kb 1970-ig muzsikáltunk együtt. Én 80-ig muzsikáltam, akkor hagytam abba. Nagyon szerettem a muzsikát, azért is tanultam meg. Muzsikáltam felvonulásokon, stafétaváráskor, temetéseken, táncon, lakodalmakban és sok egyéb alkalmakkor. Néha otthon is a magam szórakoztatására bele-belefújtam a hangszerembe. (Ez így igaz. Szinte naponta elmentem előttük, és sokszor hallottam a muzsikaszót, amikor Jani bácsi muzsikált.) *Lassan az idő elmúlik, megöregszünk, már csak emlékezünk. Megérte, mert szép volt.*

PAPDI PÁL

Diákkoromban asztali citerám volt, ezen játszottam. A fölvégben gyerekbálakon muzsikáltam. A fizettség dió meg sütemény volt. Húszéves koromban kezdtem el tanulni. Egy tanfolyamot szerveztünk, ahol muzsikálni tanultunk. Éppen ekkor lőtték le a királyt. Nem volt szabad muzsikálni, de mi megmagyaráztuk, hogy mi nem muzsikálunk, hanem csak tanulunk. Így megkaptuk az engedélyt. A verbicai Nagy István volt a karmesterünk (fúvósok). Kottából, hallásból tanultunk. A fúvószenekar tagjai: Papdi Pál klarinét, Terhes István friglikorni, Lúcó István bariton, Csányi Pál kontra, Szemerédi Mihály bőgő. A vonósok: Papdi Pál tambura (kisprím), Terhes István szintén prím, Lúcó István A-dur gitár, Csala István cimbalom, Csányi Pál kontra, Szemerédi Mihály bőgős, majd Gazsó Sándor játszott a bőgőn. Kb 15 évig játszottunk ilyen felállításban. Néhaneha más is beugrott, vagy közülünk volt valaki segíteni másik zenekarnál.
Ebben az időben három zenekar volt a faluban. Mi a Rácznál játszottunk. Fejesék Balla úrnál, Gazsó Feriék Pali bácsinál. Így ment ez 1945-ig akkor megtiltották a külön mulatságokat. Közösnek kellett lenniük a táncmulatságoknak (magyarok, szerbek egy helyen). Először a Balla úrnál, majd amikor kész lett az ifjúsági terem, akkor ott. Muzsikáltunk táncon, lakodalmakban, családi ünnepeken. A fúvószenekar a tűzoltókhoz tartozott. Akinek nem volt hangszere, az egyesület vásárolt neki. Felvonulásokon, állami ünnepek alkalmával mi szolgáltattuk a zenét.
A klarinétot Zahári Máritól (német) kaptam. Az ő fia meg a férje is elestek a háborúban. Amikor még három zenekar volt, nagy volt a versengés. Melyik zenekar a jobb. Ha kellett, akkor kisegítettük egymás zenekarát. Tiszteltük egymást. Ha pl. lányé mentünk, akkor időben abbahagytuk, hogy ne zavarjuk az ott lévő zenekart. A meglévő zenészekből egy dzsesszzenekart alakítottunk. Berta Ferenc szakszafon, Papdi Pál klarinét, Lábadi Jani dzsessztruba. Fejes Feri bácsi dobos, Hegyközi János harmonika. Az ifjúsági teremben a belépőjegy után százalékot kaptunk. Igyekezni kellett, hogy minél többen legyenek. A szövetségnek tagjai voltunk, tagságidíjat

Balla úrnál magyar zenészek

akinek a kultúrmunkához vajmi kevés köze volt. Okoskodtak, bíráltak. Sokszor előfordult, hogy az embereknek még a munkakedvét is elvették. Ilyenkor a színjátszó csoport olyan egyesületet keresett, ahol nemcsak okoskodtak, bíráltak, hanem törődtek is a műkedvelőkkel. Szerencsére a műkedvelők kitartóak voltak, az intrikákat elvetették és csinálták emberformáló, nevelő munkájukat. Ápolták anyanyelvünket, egyes szokásokat, amelyek nem ütköztek a pártvezetők gondolatával, elvével. Az emberek békésen tudtak egymás mellett élni, dolgozni, segíteni egymásnak. Nézeteltérés volt, de azt komoly problémák nélkül, gondolkodva oldották – oldottuk meg. *Az elv: szeresd a magad hagyományait, ápold nyelvedet, képezd magad tovább, de tiszteld a másét is. Közben elvárom azt is, hogy tisztelje az enyémet, ha én tisztelem az ő kultúráját.*

Pali bácsi kocsmája

1940 - ES ÉVEK

1940-es évek elején viharfelhők tombolnak Európa felett. II világháború. Szörnyű emberirtás, az úgynevezett népfelszabadító háború, felszabadulás, az OZNA garázdálkodása, beszolgáltatás (börtön, gyilkosság), földosztás, a párt kiszolgálása. Erőszakos tagosítás. Mind emellett ez néhány éven belül egy kicsit sok. És mind ez mellett a kultúrélet, a műkedvelés él. Igyekszenek az emberek lelkében ismét vidámságot élesztení, fájó sebeket gyógyítani. Újra élni, dolgozni, feltámadni.

Az ötvenes évek elején kezd a politikai helyzet stabilizálódni, normalizálódni. A lelkes amatőrök végzik emberformáló munkájukat. Nemcsak szórakozás volt ez, hanem művelődés a szó legnemesebb értelmében. Az egyén, a család anyagi jóléte nagyon fontos, most már a művelődés, a kultúra magasabb fokon való elsajátítása is érdek. Sokkal többen iskoláztatják gyermekeiket, mint eddig, és ez a falu szellemi életének fejlődésével jár. Sokan elhagyják a falut, máshova költöznek. Szabadkára, Újvidékre, Szenttamásra... Sok helységben vannak kisorosziak, vagy azok leszármazottjai. A falunk még mindig el van zárva a világtól, mert nincs bekapcsolva a közúti vérkeringésbe. Nincs kövesútja, ami elősegítené a bekapcsolódást. Új generáció foglalja el helyét a művelődési, az amatőr-színjátszás templomában az új Szövetkezeti otthon színpadán. Nem állt be szakadás, hanem

’’Elvárom, hogy tisztelje az enyémet, ha én tisztelem az ő kultúráját’’, de ahhoz elsősorban minden félnek kultúráltnak is kellene lennie ...

A fia Buchner Toncsi (Antal) Esztergomban karnagy volt. 1938-39-ben építették be Pali bácsi vendéglőjében a színpadot két öltözővel. Egy adoma a kocsma és a moziterem felszenteléséről.

A varrás tanfolyam részvevői (Gazdakör szervezésében)

Buchner Antal kereskedő (1908. IV. 17. Kisorosz) és fia Buchner Toncsi karnagy (1923. XII. 28. Esztergom)

Sztánics Ferenc: Jól csak a szívével lát az ember c könyvéből.

’’Buchner Antal zeneiskolát végzett, **kereskedő-kocsmáros** vendéglőjében **Ballauer, Buchner Antal veje tartotta a kocsmát** is, Balla úrnak hívta mindenki.’’

Az előadást Pali bácsinál mutattuk be. A tanító néni sokat magyarázott, többek között: Ha a közönség kacag, akkor ne mondjuk a szöveget, csak játsszunk (arccal, mozdulatokkal) és utána folytathatjuk. Fejes Pista nemcsak zenész volt, ő is szerepelt. Ő muzsikus cigányt, meg más szerepet is játszott. A bevételt mindig megőriztük, nem költöttük el akármire. Főleg a templomra költöttük. Az előadásokat sokszor karénekkel kezdtük, és azzal is fejeztük be. Ha nem volt új dal, akkor egy régit énekeltünk. Bálba a Balla úrhoz szoktunk járni, mert ott mindig rend volt, jó volt a zene is. Később Pali bácsihoz is jártunk, de ott nem volt olyan rend. Ráczhoz nem szerettünk járni, mert ott nagy volt a ricsaj. Oda tanyasiak jártak. Szombaton a zenészek Tószögre mentek, vasárnap itthon muzsikáltak. A tánc mindig éjfélig tartott, utána sipirc haza.

22

A ’’Buchner kocsmában’’ Balla úrnál mindig rend volt, nem úgy mint amiket a Steigerwald viselkedéséről tudunk Kardos János felé. De erről már nem prédáljuk a papírt sem, mert akkor olyanok lennénk mint a Steigerwaldok mentalitása, és az nem egészséges példamutatás.

Jól csak a szívével lát az ember

A pénztár-könyv kivonata (bevétel ás kiadás)

Amit az erdő mesél (1935.)

Szereplők: Ábrahám Mariska, Rácz Mihály, Nyári Regina, Barna Mátyás, Ördög István, Ballauer Elza, Balla György, Berta István, Lőrik András, Kiss József, Börcsök Imre, Zónai Annus, Balla Bözsi, Müller Miklós, Bálint János (elnök), Berta János, Lenner Sándor, Vida József, Rendező: Pitkó Marika, Fejes István primás.

Ballauer Elza (az első balról?) **1935-ben** a magyar népművelők között.

Nem tudjuk róla, hogy Magyarországon a magyar nyelvhasználat miatt panaszkodott volna a nagyvilág felé, miként körül-nyafogott például ez a Steigervald....

Nagykikinda – alias – Hollós főterén *<u>A Város Keresztje</u>* 1896-1900 körül
1450-ben Petrus Ransanus: ’’Joanne Corvino in paterno pagus Hollós natus.’’

Magyar *<u>Hollós-Corvin Mátyás</u>* <u>király</u> főgimnázium
1485-ben Antonio Bonfini: ’’Mattia rex in Corvino vico –Hollós - natus <u>1440</u>’’
Hollós – a Nagykikinda 1948-ig, mára csak Kikinda

ÜDVÖZLŐ DAL.

(ISTEN HOZOTT!)

Ő Fensége Károly Ferenc József trónörökös és fenséges neje
Zita főhercegnő esztergomi látogatása alkalmára

SZÖVEGÉT IRTA:
DVIHALLY GÉZA.

VEGYESKARRA SZERZÉ:
IFJ. BUCHNER ANTAL
op. 108.

Andante maestoso.

mf
1. O - rom pir - ty az ar - co - kon: ki - bo - gó leng a vár fo - kon! István - nak a
mf
2. Lép fel, gyon - dok ki - rálya, Lép fel István - nak nyomá - ra! Hol az Ő él -
Szentnek szolga az Ma itt az Ő nép: él - ja - zat: Fenség, Isten ho - zott!
dá - va harmatos, Hol e - rőt a harcra kar - ja bor: Fenség, Isten ho - zott!
p a tempo
mf
Jö - vendő ég - föl Hadurunk! Ma itt - ben Ki - rá - lyunk Sze - münkre
Tent a kereszt, az Úrra int; Lent a nép, az ví - rágot hint Ke - zed - re! Te
poco rit.
p più mosso
szállt a bünk multon fölöt - get, e - mát itt találunk Fenség, Isten ho - zott!
vagy a mi reménynk, Te meg jelzi: Tí - ért a vérünk!
Isten ho -
rit.
Fen - ség, Isten ho - zott! Is - ten ho - zott!
rit.
ff

Bánáti ifj.Buchner Antal karnagy egy szerzeménye, 1917-ben Esztergomban...

♣♣♣

Ennyi volt **''Két magyar falusi kocsma története'' ...** dióhéjban

Szántóné Veréb Irén 2014.11.30. Sydney

További hiteles adataink, amelyeket itt is lejegyezni kötelességünk, elődeink tiszteletére és megbecsülésére

A Torontáltopolyai kocsmárosok neveinek forrásul, **az 1891-ben** kiadott Jekelfalussy József könyve szolgál ahol:

Kun Mihály és Szimon István voltak Topolyán (és Navaszellán) kocsma tulajdonosok. (Jekelfalussy a két helységnevet összevonva jegyezte, talán tekintettel arra, hogy a térség lakossága egyszerűen csak gyarapodott. Mi lenne, ha a világon minden területileg terjedő falu vagy város nevét egyszerűen törölnénk, mivel az 2-20 kilóméterrel nagyobb vagy kisebb területre szűkült vagy terjedt. Topolya meg Navaszella alias Újfalu között nincs 500-1000 méter távolságnál több Sz-V.I.)

Marad a feladat, bizonyítani hogy **1904-ben Kardos János** melyiküktől vette meg a Templomnak általi kocsma és ház ingatlant.

1912-ben és 1953-ban a Nagykikindai – alias – Hollósi KATASZTER bizonyítottan Kardos Jánost jegyezte az ingatlan kocsma és ház tulajdonosának.

A Topolyai magyarok származási helyeinek Szeged, Makó és Apátfalva helységeket rögzítettek a telepeseket összeíró születési és halotti anyakönyvek amelyeket 1855-től jegyeztek, (**de ilyen nevűek már 1300-1400-1700-as években is ott élhettek. Sz-V.I.)**

Torontáltopolyára érkezésük évei szerint:

1856-ban Veréb és Galcsik, míg **1857-ben Fejes** családi nevek szerepelnek az összeírásban. Ezek a nevek **1851-ben Apátfalván** voltak jegyezve.

Veréb János született 1797-ben Apátfalván, elhunyt 1859-ben Topolyán

Veréb Mihály szül. 1835-ben Apátfalván, elhunyt 1872-ben Topolyán.

Fejes István szül. 1800-ban Apátfalván, elhunyt 1870-ben Topolyán

Galcsik Imre szül. 1799-ben Apátfalván, elhunyt 1856-ban Topolyán.

Apátfalván 1851-ben pl. Bakai, Benyócki, Veréb, Galcsik, Fejes, Kanász, Keresztesi és Kuruc családi neveket jegyezték. Ezek a családok a 18-ik század folyamán Magyarország északi megyéiből, konkrétan: **Nógrád, Abaúj és Zemplén megyékből származtak** ahonnan talán a túlnépesedés miatt is a falusi lakosság kisebb-nagyobb csoportja tovább a déli Torontál megyébe költözött.

1878-ban Torontáltopolya község adataiból:

A községi elöljáróság: bíró Veréb György, albíró Merkler Mátyás,
esküdtek: Bogner János, Steigerwald József, jegyző: D. Bodó Sándor

A kereskedő neve: Krausz Mór

A községi elöljáróság között Navaszellán, esküdtek között egy Szimon Mátyás neve szerepel 1878-ban.

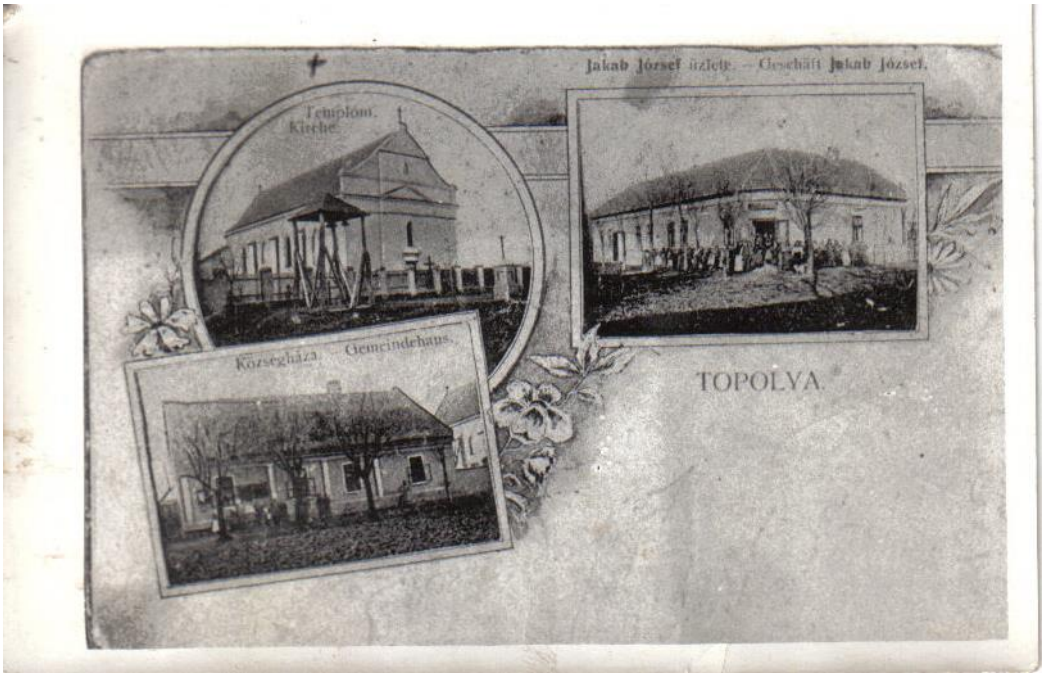
Navaszellán 1910-ben 141 lakós élt: 73 magyar, 62 német, 2 román és 4 szerb.

Torontáltopolya 1922-től lett Bánáttopolya (majdnem Bánattopolyát írtam...)

1879-ben egy Kardos Károly van jegyezve, mint a környező falvakból áttelepültek egyik család neve **Torontáltopolyán.**

mgr. Csömöre Zoltán, Töröktopolya, 2014. Beodra, Bánsági Kultúrközpont kiad. könyve adatainak alapján

1940.12.14-én Topolyán a Kisgazdakör akkori elnökének Kiss Istvánnak adata szerint, 51% volt a magyar és 49% a német lakosság aránya.

Torontáltopolya 1910-ben – itt Községháza épülete a Templom mellett balról, valóban a plébánia épülete volt a helyén ma az Oslobođenje - Felszabadulás emlékparkja áll. A falu egyik elöljárója és üzlet tulajdonosa Jakab József volt Kardos öregapánk második esküvőjén az egyik tanújuk. Jakab József üzlete helyén 1980-ban lakások épültek. 1965-ben még az eredeti volt. Újévváráskor ott ismerkedett meg Szántó József szakdiák és Veréb Irénke gimnazista. szakdiák – mert szakmát tanult – géplakatos szakmát

Nagyboldogasszony Templom oltára az 1970-es években

Az utolsó lap üres, emlékeztetőül a kötelességre:
írni, írni és írni, a saját történetünket, saját szavainkkal
mert ha nem akkor azt mások igen csúnyán kiforgathatják...
meghamisíthatják ...

Szántóné Veréb Irén
2015-03-19. Sydney

Holnap lesz Steigervaldné Kardos Viktória halálának
a kilencvenedik évfordulója.
Fel kell hívnom Topolyán a rokonokat, a Vasárnapi Misén meg kellene róla emlékeznünk,
Nyugodjon Békében.

♥♥♥

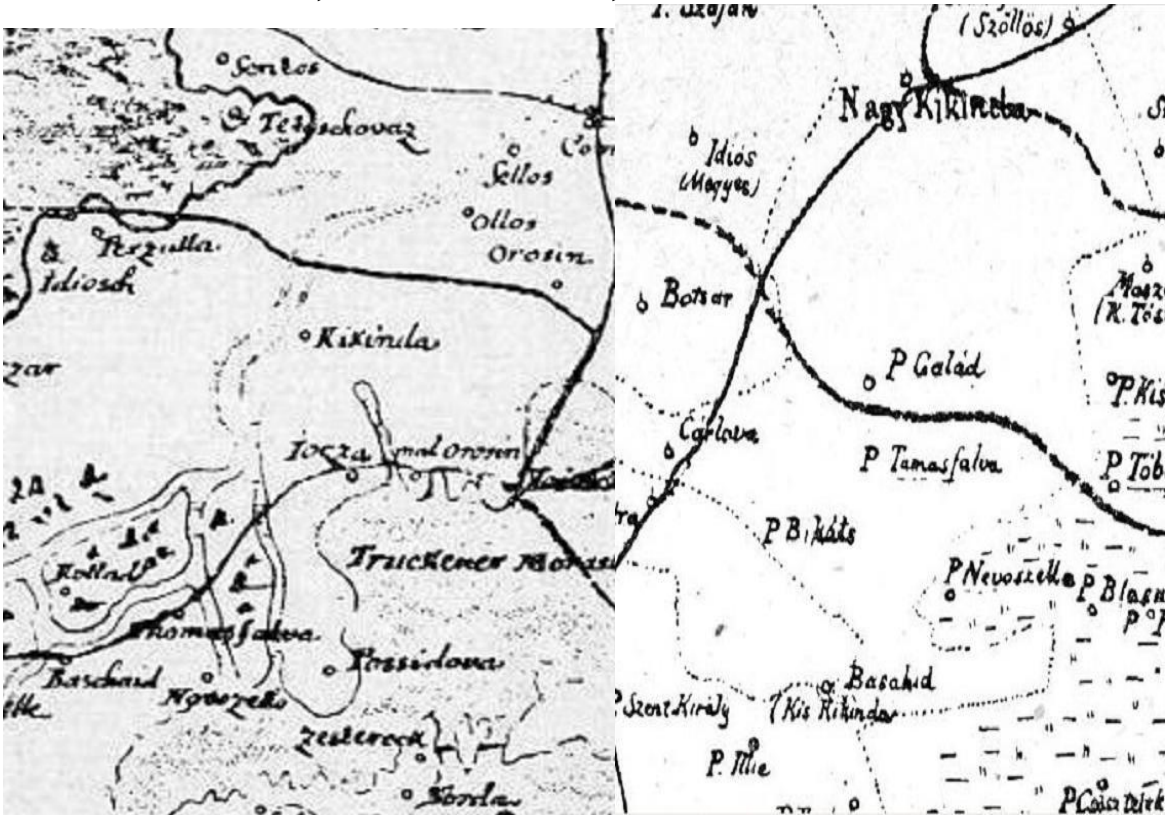
Topolyán a Susán után a Kikindai úton a kanyarnál volt a Kardos tanya, utánna a Bogner tanya, az után volt pedig ifj.Veréb Pál öregapám földjének egyik része, mert ott talán 5 hold lehetett az övé, de ettől sokkal több holdon gazdálkodott, hiszen négy fiával művelték a földjüket. Nos, a két tanya utáni kukoricaföldre azért emlékszem pontosan, mert tudom amikor nyáron kimentünk oda öregapámmal gyalog, hogy vacsorára hozzunk sárgadinnyét.
Hazafelé úgy félúton a kukorica és dinnyeföldje és a Susán előtti útszéli Jézus Kereszt között, öregapám leült az árok szélére.
Mellkasa pihegett, nehezen szívta be a levegőt:
-’’Gyere üljünk egy kicsit ide le, hogy öregapja kicsit megpihenjen’’ mondta.
Azon az alkonyat előtti nyári napon 1955-öt írhatott a Naptár.
Sohasem felejtem el a határban megérett sárgadinnye édesre érett illatát.
Sohasem felejtem el, életében igen megviselt Veréb Pál öregapámnak, levegő utáni szomját, 1958 Szeptember 12-ig, Szűz Mária Szent neve napjáig tartó, levegő után szomjazó megfáradt tüdejének a harcát.
Sohasem felejtem 1953-56-ban, életre szóló embernél emberségesebb tanítását:

- Öregapám: Hogy hívnak?
- Én: Veréb Irénke!
- Öregapám: Öregapádat hogy hívják?
- Én: Veréb Pál!
- Öregapám: Hát szilédet hogy hívják?
- Én: ? (hallgattam)
- Öregapám: Veréb Pénzes Erzsébet.
- Én: Veréb Pénzes Erzsébet!
- Öregapám: Hun születtél?
- Én: Topolyán!
- Öregapám: Úgy mondjad**, Torontáltopolyán.**
- Én**: Torontáltopolyán! - Torontáltopolyán!**
  Torontáltopolyán! ismételgetem azóta is, továbbra is, mindégre is!

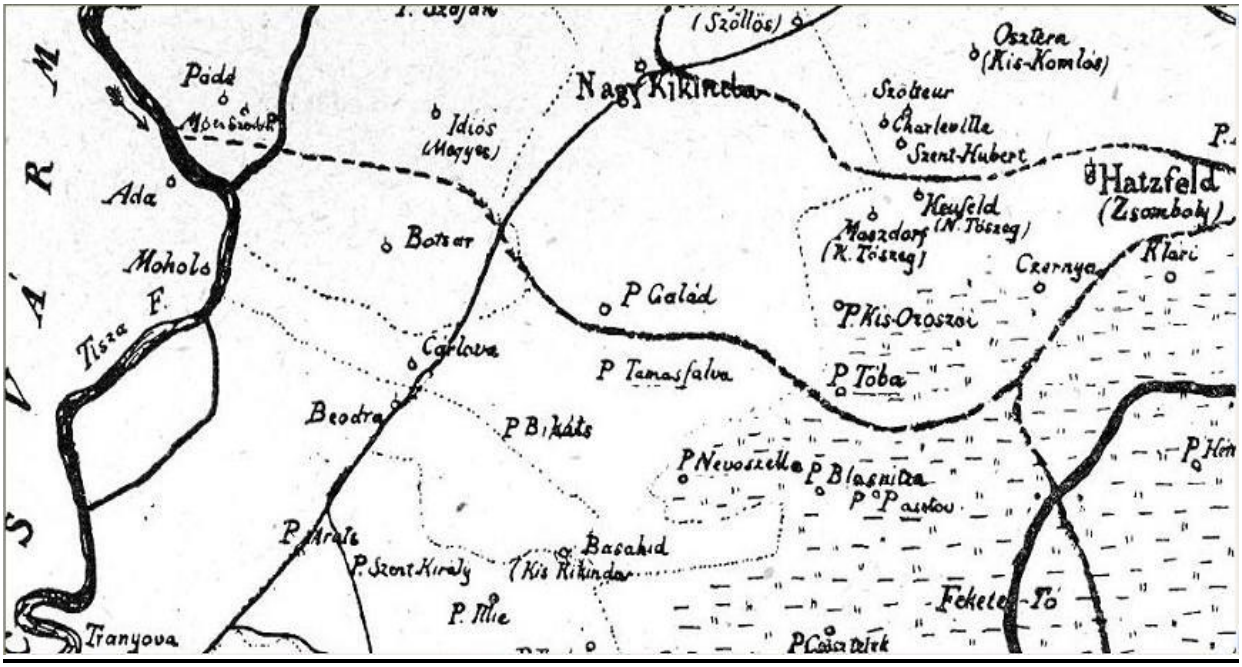
Tanuljunk térképet olvasni: Ime a három Kikinda

1723-ban Mercy térképén: Orosin - Horogszeg
Ollos – Hollós, Köként – Kikinda, Baschaid – Bazsalhida - Basahid

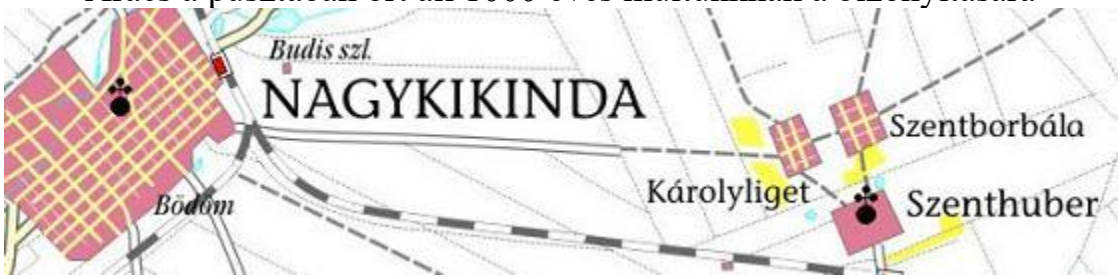
1723-ban Mercy Kikindát csinált a Köként**ből** – bal oldali térképen.
Jobb oldalon: valamikor 1800-ra **Ollos-Hollóst** átkeresztelték ***Nagy-Kikindának.*** **A Köként**ből lett Kikindát az 1800-as években Baschaid-Basahiddal összelakoltatták és csináltak belőle **Kis-Kikindát, lásd a jobb oldali térképen. Igy tüntették el a Hollós-Hunyadi család fészkét és vár-lakát**
Hollós felett Sellos - Szőllőst tanúnak, ha akaratlanul is de meghagyták

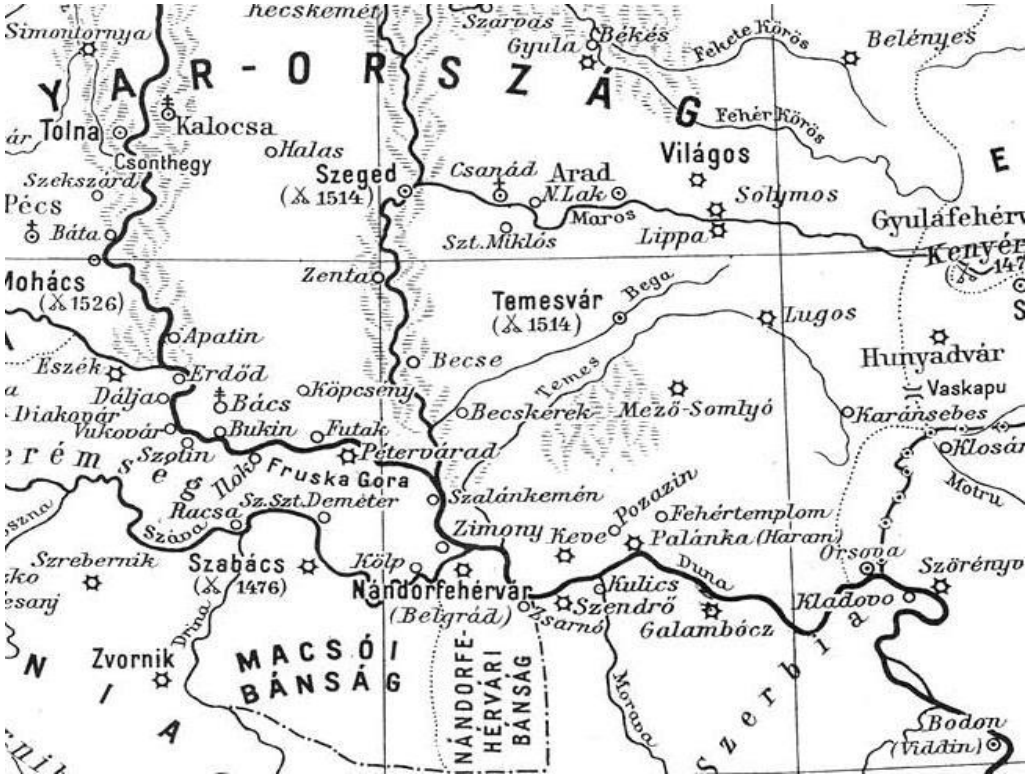
Orosin – **Horogszeg a Szilágyiak várkastélya**
ebből lett a magányos torony: a Szolteur meg Charleville és Szent – Hubert
Szolteur magányos tornyát 1896-ra *Szentborbálának* keresztelték át
1945-ig pedig meg kell tudnunk különböztetni a **három Kikindát**:
a Köként-Kikindát a Kis-Kikindát meg a Nagy-Kikindát

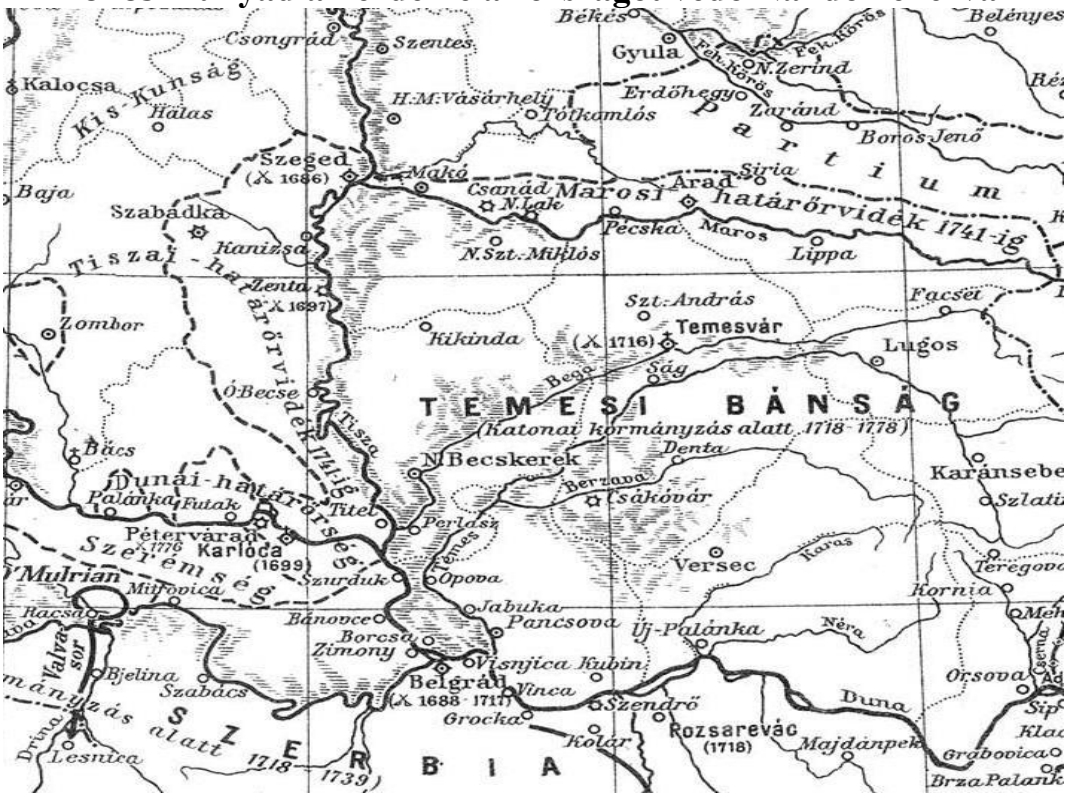
KökéndKikinda összelakoltatva Basahidal és lett belőle a Kis-Kikinda
Aracs a pusztában őrt áll 1000 éves múltunknak a bizonyítására

Szolteur – Szentborbála lett 1896-ra
Charleville – Károlyliget, Szent-Hubert a Szenthubert
Szentborbála őrzi Mátyás király édesanyjának szülői fészkét
NAGYKIKINDA a Hollós – ahol nincs gyűrűtloptaholló mert:
Hollós-Hunyadi Mátyás királyunk és apja is : ''In Corvino vico (Hollós) natus.''

Hollósok fészke Becse-Temesvár-Hunyadvár-Gyulafehérvár
Hollós-Hunyadiak érdeme az országot védő Nándorfehérvár

1718 és 1778 között Habsburg megszállás. ***<u>Itt Kikinda–Hollóst</u>*** **1775-re Marosi határőrvidék granicsárjaival betelepíteték. Hollós-Hunyadi János és családjának emlékét is tönkretették–gondolták ők. Az 1800-as években a Köként-Kikinda Basahidra költözött. <u>1945-ig</u>** ***Nagykikinda*** **a fenti Kikinda!**

Basahid nevét 1331-ben említette először oklevél a titeli káptalan egyik oklevelében, ekkor már mint vásáros helyet. 1422-ben *Bassalhida*, 1440-ben *Basahida* néven írták.

1332-1337-ben már egyháza is volt, a pápai tizedjegyzék szerint, ahol ekkor neve *Bosorhida* néven fordult elő. 1422-ben Brankovics György, rác despota birtoka volt, majd 1440-ben Óbecse várának tartozékai között szerepelt, majd 1441. körül Brankovics György Birini Pálnak ajándékozta. 1561-ben végzett összeírásban Csanád vármegyéhez tartozott és Kányaföldi Kerecsényi Lászlónak voltak itt jobbágytelkei. Az 1564. évi adólajstrom szerint a Telegdyek birtoka volt, rác lakossággal. Basahid a 16. század végén elpusztult, a Mercy-féle térképen is **Bassin-Kollát** néven volt

jelezve, néptelen faluként, majd Lovrinból származó szerbek telepedtek a régi falu szomszédságába, és alapították meg KisKikinda települést.

1751-1754-ben újabb szerb települők érkeztek ide, 1777-ben azonban a kincstár Kiskikinda lakosait **Basahíd-pusztára** költöztette át, ahol 1778-ban már 111 ház állt, 1774-ben a nagykikindai kerület szervezésekor Kiskikindát is ide osztották be, majd 1817. augusztus 1-jén, a kerülethez tartozó többi községekkel együtt kiváltságlevelet nyert. 1876-ban pedig Torontál vármegyéhez csatolták. 1849. április 24-én Perczel Mór honvédtábornok, 9000 emberrel és 27 ágyúval, fényes győzelmet aratott itt a szerb felkelőkön, és az itt folyt harcok nyomán ekkor a falu is leégett és elpusztultak az egyházi és községi iratok is. Az elesettek emlékére a lakosság egy keresztet állított. 1893. áprilisában az itt pusztító nagy tűzvészben 48 lakóház és számos melléképület égett le. 1873-ban pusztító nagy kolerajárványban kétszázan, 1893-ban nyolcvanan estek a járvány áldozatául.

Tehát 1777-ben a ''kincstár'' a Mercy féle *Köként-Kikinda* és mostmár ''KisKikinda'' lakosait átköltöztette Basahíd pusztára.

Mercynél minden ''elpusztult'', amin nem csodálkozunk...

1774-ban ''szervezték'' Nagy-Kikinda azaz HOLLÓS kerületet.

A település a Trianoni békeszerződés előtt Torontál vármegye Nagykikindai járásához tartozott.

Dakle Bašaid. Pokušala sam da pronađem poreklo ovog imena, za sada nisam uspela, samo da je to bio naziv pustare. Našla sam da je ovo selo nekada bilo poznato i pod drugim nazivima, pošto su ga naseljavali pripadnici raznih naroda:

Basahíd, Bašahid, Baschaid, Bazsalhida, Klein Kikinda, Kiskikinda,Bikac,Bosorhid,...

Selo se nalazi se u severnom Banatu, u Vojvodini. Pripada opštini Kikinda i udaljeno je 22 km od Kikinde
na putu Kikinda – Zrenjanin.

Tehát, Bazsalhida, Basahíd, Klein-Kikinda, Kis-Kikinda csere-bere keresztelők lettek, a sok újdonsültek alkotta, középkori Köként nek a sorsa.

A Szeged-Temesvár vasút NagyKikinda keleti részénél halad el Zsombolya felé

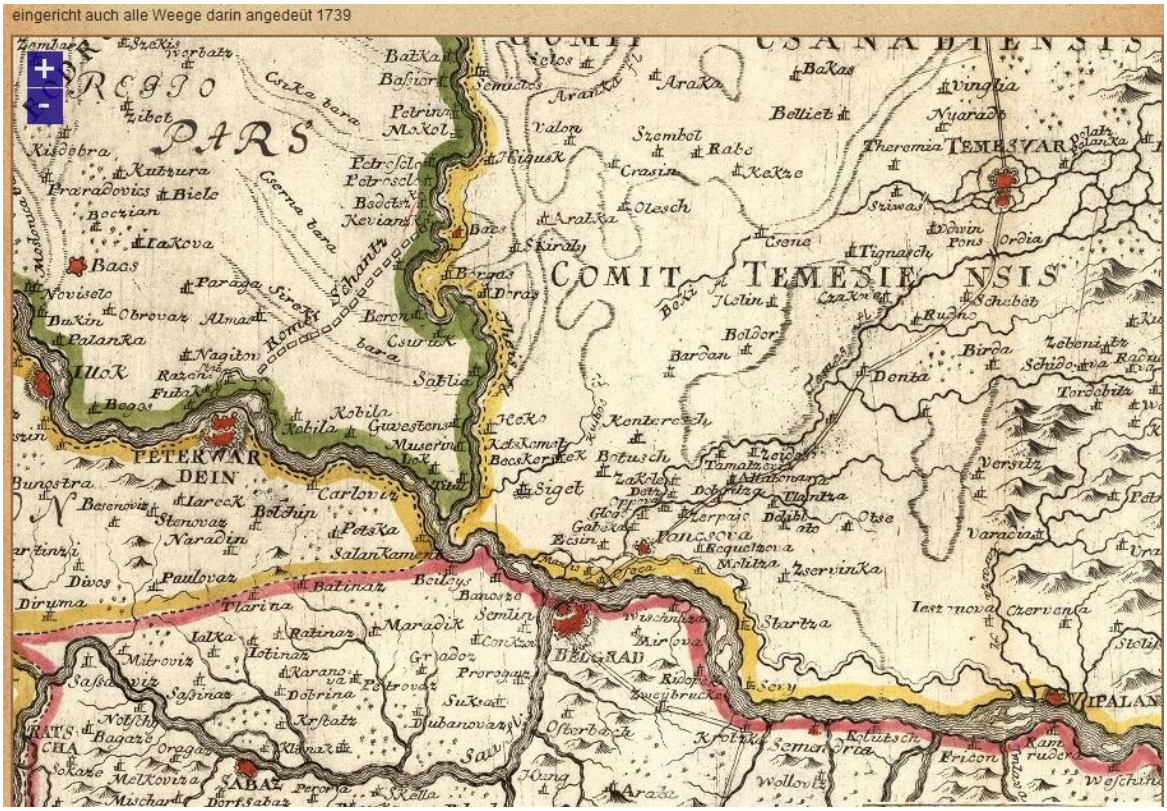
Istorija Grada Kikinde – Kikinda város története az 1918. évig

Milivoj Rajkov (1920-1991) történelemtanár, helytörténész munkáját **2003-ban** adta ki a város Történelmi Archivája – Istorijski Arhiv Kikinda. A tanár helyi kutatásainak eredményeként fennmaradt kéziratait adták ki 216 oldalon.

A 16-ik oldalról: ''Drugo značajno srednjovekovno utvrđenje u severnom Banatu bilo je utvrđenje Hološ. Ono se spominje u istorijskim izvorima kao feudalni posed moćne plemićke porodice Hunjadi. Utvrđenje se takođe nalazilo na obalama Galacke i imalo je vrlo povoljan položaj. Svoj najveći uspon Hološ je doživeo u XVII veku, pred kraj turske vladavine u ovom kraju, u vreme kada su ga u dva maha posetili kaluđeri pećke crkve (2). Sredinom XVII veka Velika Holuša (u to se vreme pod takvim imenom javlja u spisima) bila je upravni i privredni centar okolnih naselja: - Seleuša, Galada, Berčule, Sentoša, Crvenke, Bašahida, Detoševa, Hiđuša, i drugih. Kao takva, ona se u turskim spisima spominje kao mahala na čijem čelu 1660. godine se nalazi knez Radan. Poreske obaveze stanovnika te godine skupljao je Stepan zvani teftedar, dok je mesni vojni starešina – mahalbaša – bio neki Mihajlo. Pećki kaluđeri su 1666. godine zabeležili da je Holuš po broju stanovnika i priložnika bio najveće naselje u severnom Banatu.''

Magyarul: ''Észak Bánság másik nagyjelentőségű erődítménye a középkorban **Hollós** erődítmény volt. Történelmi források mint a hatalmas nemes **Hunyadi család** feudális birtokát említik. Az erődítmény a Galacka partjánál terült el és fekvése igen előnyös volt. A saját legmagasabbra emelkedését a XVII században élte meg Hollós, a térség feletti török uralom vége előtt, abban az időben amikor két alkalommal is Péty templomának szerzetesei látogatták meg (2). A XVII század közepén Nagy Hollós (abban az időben ezen a néven jegyezték az írásokban) a környező települések, mint: Szőllős, Galád, Bercsula, Szentos,

Piros, Bazsalhida, Detos, Hegyes és több más helységnek közigazgatási és közgazdasági központja volt. Mint ilyen, Nagy Hollós a török feljegyzésekben – máhálá – nak van jegyezve, amelynek az élén 1660-ban knéz Rádán állt.
A lakosságtól a kötelező adó terheket abban az évben Stepan gyüjtötte be akinek téftédár – volt a neve, míg a helyi katonaság főnöke a – máhálbasa - egy valaki Mihájló volt. Péty szerzetesei **1666-ban** azt jegyezték fel, hogy lakosainak és adófizetőinek száma szerint **Hollós volt észak Bánság legnagyobb települése**.'' forrás: Péty katasztere 1660-1666 években lásd: (Glásznik 1931-ben Újvidéken valamint az V. könyv 1932. évben Galád, 216-217. old.)

Középkorunk hatalmas *Hollós-Corvinus* családjának hatalmas erődítménye 1739-ben a Galacka partjánál <u>Becse vára és Temesvár között</u>

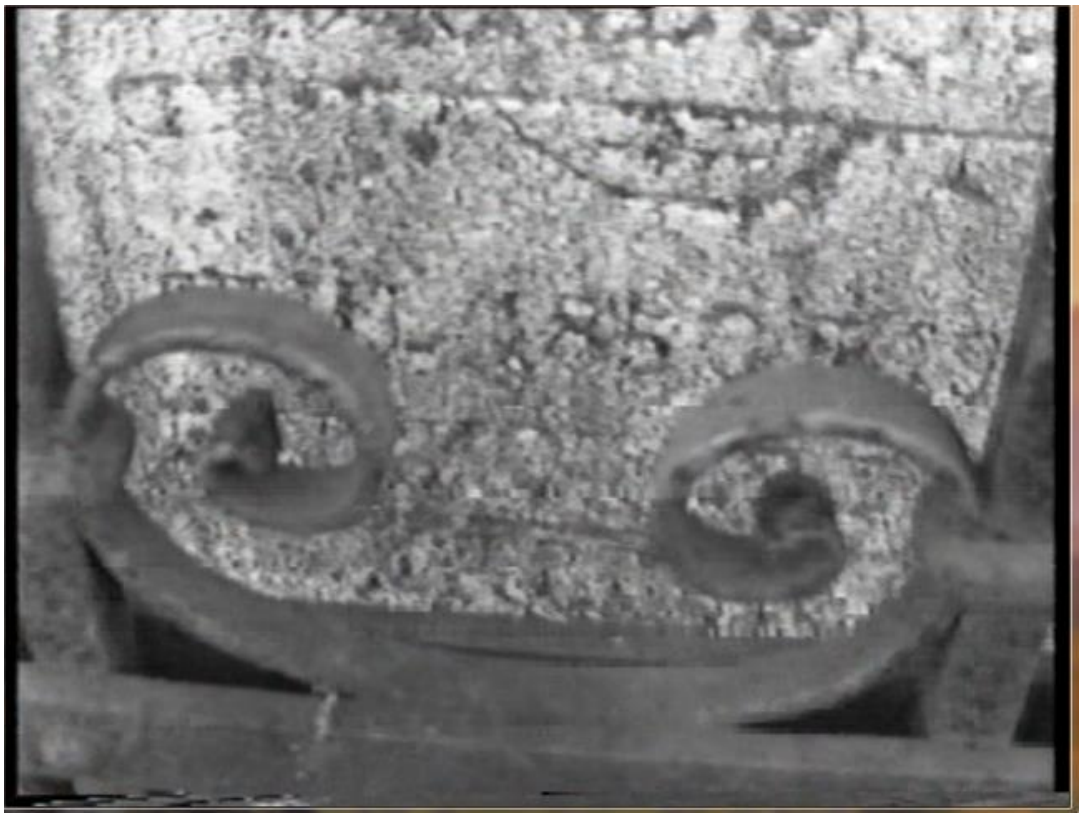
Hollós (itt Olosch) 1800 körül lett Nagykikinda

1947 utántól a mai napig Kikinda névre hallgató terület

‡‡‡

Szántóné Veréb Irén
Irene Szanto born Vereb
2015-03-24. Sydney

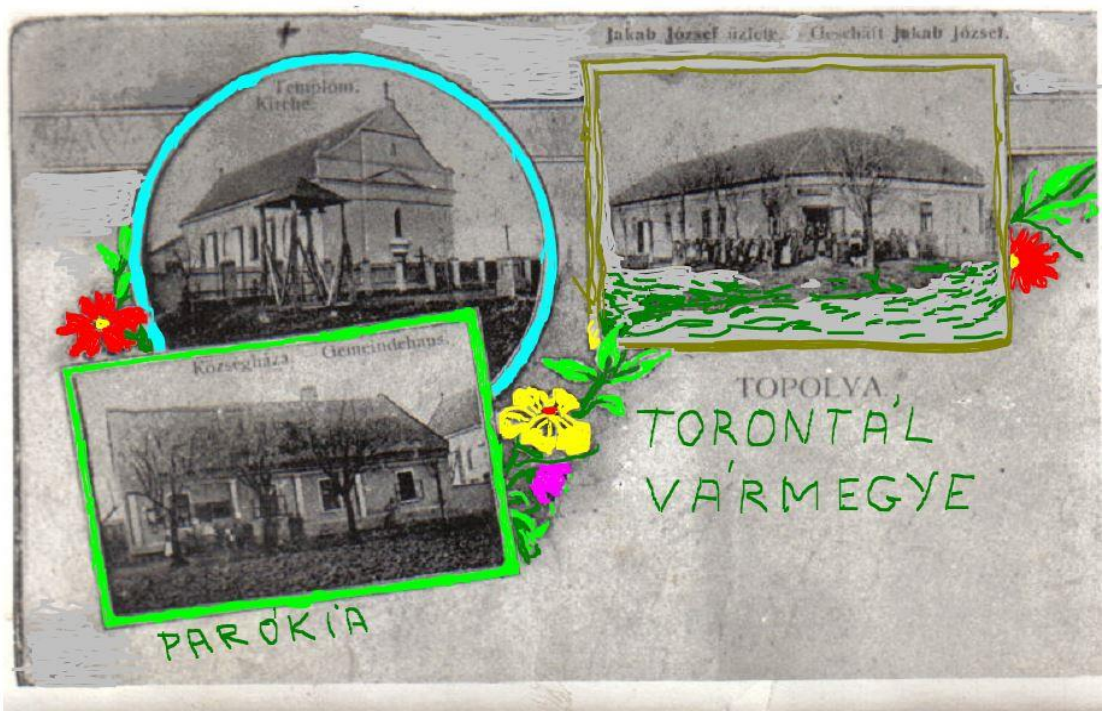

1998-ban még nem tudtuk de valami talán merengett
Én kértem, csak azért mert Kardos a nevük, legyen a felvételen ez a síremlék
Józsi akkor még NEM tudta, hogy a Kardos dédapja nyugszik itt.

Még egy saját felvétel 1998-ból

Kardos József és neje Kardosné Borsos Klára siremléke

1894: a szülőfalu Torontáltopolya, a Templomtól balra a Parókia – tanító és paplak Jakab József üzlete 1980-ig állt. Itt ismerkedtek meg és1965 Szilveszter éjjelén itt volt az első csóknak szép emléke Kardos János kocsmáros meg a Kisútcai Veréb Pál huszár unokájának.

Hollós **1739-ben** Olosch-Olesch a germánok térképén volt, a mai Kikinda eredeti neve

Mert akkor már germánosították ősi magyar helységneveinket.

Becse, SzentKirály, Hollós között terült el **Boldogasszonyfalva amely települést térképen Szent Mária néven is jegyeztek a térképezők majd a Habsburg uralkodók véglegesen megsemmisítettek, térképeinkről töröltek. (lásd Becsén a levéltárban)**

1854-re ***azonban, Boldogasszony megjelent az ő népének, Boldogasszonyfalva közelében csodás gyógyulást adott a híveknek. Bizonyította, hogy őt sem kitörölni sem megtagadni nem lehet. A Katolikus Alföld lakosságának egészségügyi, szociális, kulturális, erkölcsi, lelki gondozása volt ez. Olvassuk csak miként írt erről Temesvári Pelbárt, Ferenc-Rendi híres egyházi szónok már 1496-ban a ''Stellarium coronae Beatae Mariae Virginis'' cimen a középkori Mária irodalom egyik legkiválóbb termékében. A művet a Boldogságos Szűz iránti hálából írta, aki őt a betegségéből kigyógyította.***

KULCSÁR PÉTER örökértékű soraiban olvassuk: Temesvári Pelbárt a középre állított szimbólummal, ''a Napba öltözött Asszony'' jelképével megtestesítette az eszmét, Mária istenanyaságát a legforróbb mozgalmakban, az Oszmánok ellen vívott harcban, a megmaradásunkért való küzdelmünkben.

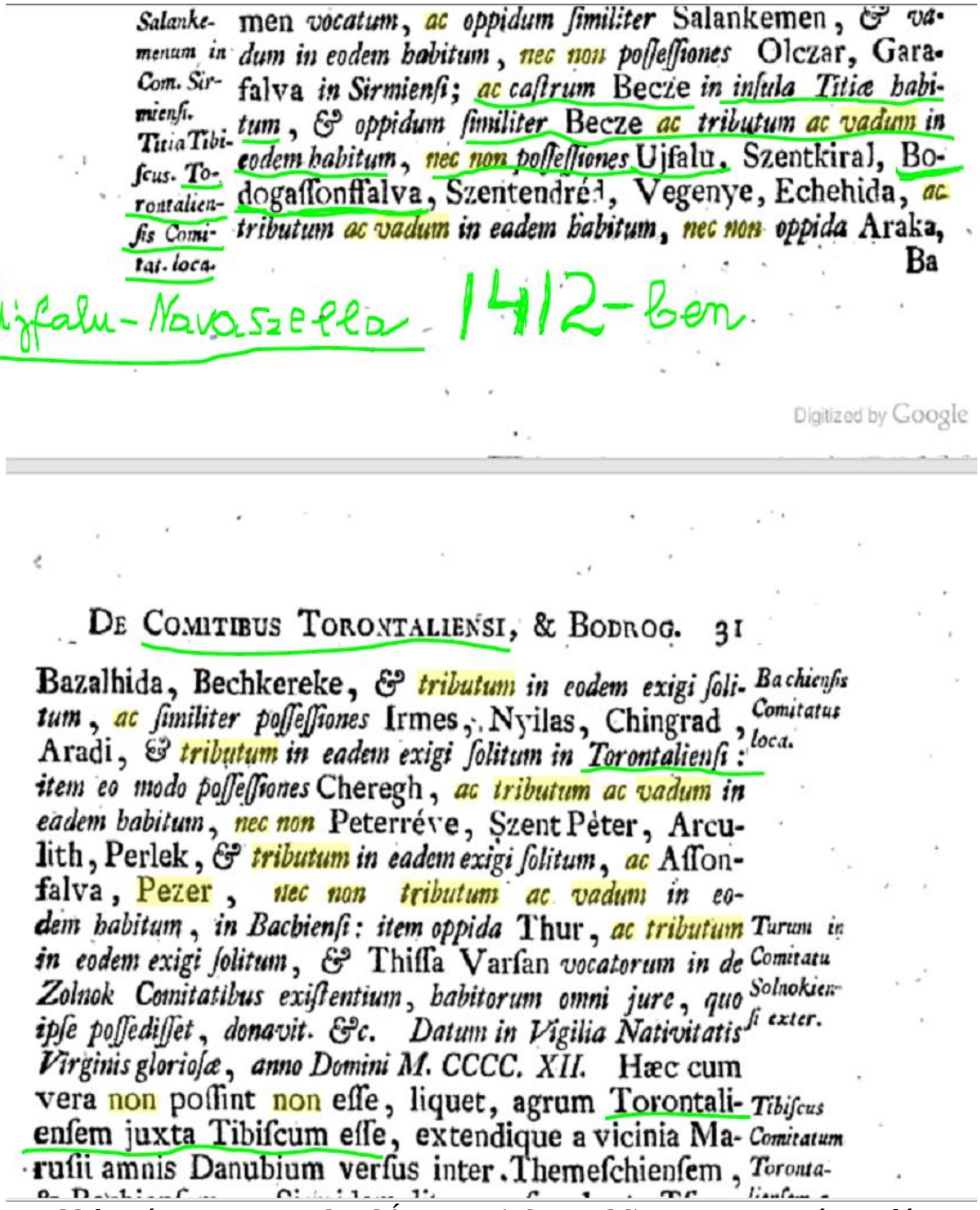
Aztán jöttek a Habsburg megszállások elleni függetlenségi harcok.

1848-49 után, a rettenetes Bach korszak kegyetlenségeinek idejében, ''a Napba öltözött Asszony'' újra eljött az ő népének a védelmére, Torontál vármegye legkisebb településére.

1854-ben Boldogasszony a kis Jézussal a karján megjelent TorontálTopolyán

Igy lett TORONTÁLTOPOLYA Torontál - vármegye egyetlen Búcsújáró Kegyhelye.

Temesvári Pelbárt 1496-ban kelt munkája szerint: Szűz MÁRIA nevének öt betűje az irgalmasság anyját, a világ szószólóját, az angyali és emberi romlás helyreállítóját, az egyház és a világ megvilágosítóját, minden szükségben a segítséget jelenti. (más kérdés és téma, hogy éppen ezeket és éppen a Habsburgok sajátították ki, saját maguknak 1683 után...)

Salankemenum in Com. Sirmienſi. Titia Tibiſcus. Torontalienſis Comitat. loca.

men vocatum, ac oppidum ſimiliter Salankemen, & vadum in eodem habitum, nec non poſſeſſiones Olczar, Garafalva in Sirmienſi; ac caſtrum Becze in inſula Titiæ habitum, & oppidum ſimiliter Becze ac tributum ac vadum in eodem habitum, nec non poſſeſſiones Ujfalu, Szentkiral, Bodogaſſonffalva, Szentendréd, Vegenye, Echehida, ac tributum ac vadum in eadem habitum, nec non oppida Araka, Ba

Újfalu-Navaszella 1412-ben

Digitized by Google

De Comitibus Torontalienſi, & Bodrog. 31

Bazalhida, Bechkereke, & tributum in eodem exigi ſolitum, ac ſimiliter poſſeſſiones Irmes, Nyilas, Chingrad, Aradi, & tributum in eadem exigi ſolitum in Torontalienſi: item eo modo poſſeſſiones Cheregh, ac tributum ac vadum in eadem habitum, nec non Peterréve, Szent Péter, Arculith, Perlek, & tributum in eadem exigi ſolitum, ac Aſſonfalva, Pezer, nec non tributum ac vadum in eodem habitum, in Bachienſi: item oppida Thur, ac tributum in eodem exigi ſolitum, & Thiſſa Varſan vocatorum in de Zolnok Comitatibus exiſtentium, habitorum omni jure, quo ipſe poſſedisſet, donavit. &c. Datum in Vigilia Nativitatis Virginis glorioſæ, anno Domini M. CCCC. XII. Hæc cum vera non poſſint non eſſe, liquet, agrum Torontalienſem juxta Tibiſcum eſſe, extendique a vicinia Maruſii amnis Danubium verſus inter Themeſchienſem,

Bachienſis Comitatus loca.

Turum in Comitatu Solnokienſi exter.

Tibiſcus Comitatum Toronta-

1733-ban írta össze TIMON SÁMUEL (1675-1736) szerzetes, történettudós Torontál vármegye ősi magyar helységneveit.

Semmi sem történik véletlen. 1725 után Torontál vármegyében valakik parancsára térképeinkről törölték Boldogasszonyfalvát. Timon Sámuel értékes munkájának köszönve azonban, van bizonyítékunk a falu létezéséről, 1412-ben Becse, Újfalu és Szentkirály települések közvetlen közelében.

Ezért nem csoda, hogy TorontálTopolyán csoda történt 1854-ben.

Boldogasszony megjelent a falu iskolájának is használatos Templom imatermének a falán. Mert Boldogasszony a sokat szenvedtetett falu népét sohasem hagyja el. Inségében megjelenik és új erőt biztosít a túléléséhez.

TorontálTopolya lett volna a Boldogasszonyfalva???

A gondos utókor majd fényt derít mások homályosítására.

A fényképek mára már megsárgultak, elhalványultak,
de emléküket mint a tavaszi virágoskerteket, mindig felújítjuk.

A magyar Kardos kocsma magyar zenekara:

Kardos János kocsmájában szomorúat, vidámat, fájót, sajgót, büszkét, gangosat, mulatósat, talpalá valót, a szívekhez szólóakat hej de sokat húztátok: Furák Misa bácsi a bőgős, Tót Jani bácsi citerál, Ökrös János, Mészáros-Kiss, Lőrik Pista a „paszúr" Pista bácsi is hegedűjén húzta a falu nótáit: Kis kút kerekes kút van az udvarunkban, Csináltattam egy hegedűt, Valamikor néked vittem minden nyíló orgonavirágot, Csinom Palkó-Csinom Jankó,
Ha kimegyek a temető mély árkába ráborulok édesanyám sirhalmára, Kis ablakok nyílnak egymás után sorban, Ha felmegyek a Doberdói nagy hegyre, Száll az árva madár, stb.

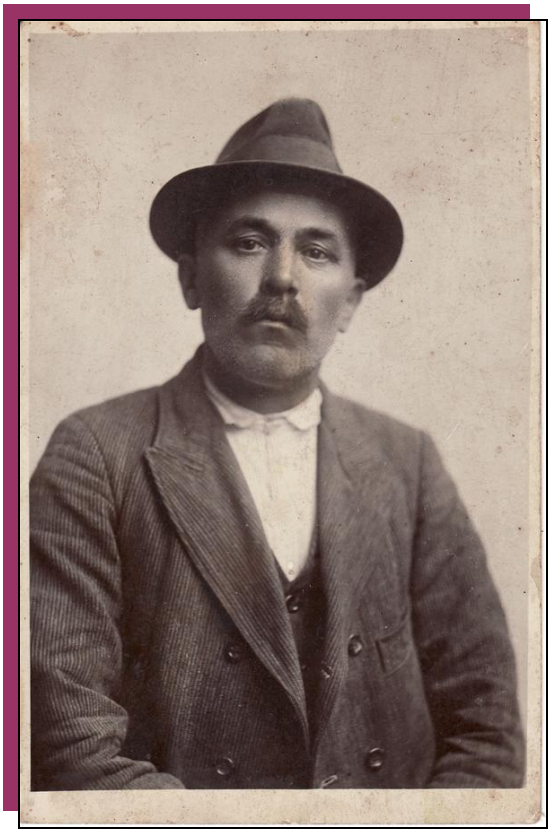

A Kisútcai magyar huszár meg 4 fia, a leánya és a veje

Valaki szerint Kardos János kocsmárosnak az is a hibája volt, hogy egy kicsit kopaszodott...

Kardos Gergő a Szülőfalujában élt, dolgozott, alkotott és megnyugodott

90-ik Születésnapját ünnepelte szerettei körében
Ácsné Veréb Viktória (1919 – 2013)
édes Viktor nénénknek köszönjük minden segítségét – okos szavait

’’Szeresd a virágot és ne féltsd szívedet,
Mert, ki azt szereti, Rossz ember nem lehet;
A virág s az erény Két atyafi-gyermek,
Egy szívben egymással Nem ellenkezhetnek.

Tudod, mi a virág? A földnek jósága;
Tudod mi a jóság? A lélek virága.’’

Petőfi Sándor, 1847 március Budapest

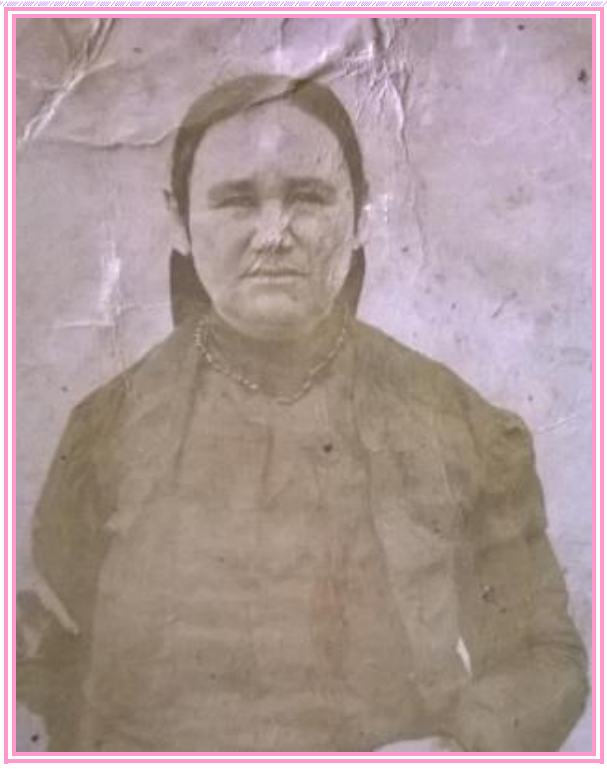

Szorgos kezetek a munkától kérges, szép orcátok a háborúktól bánatos

Anya a Kardos kocsmában született fiával

Özvegyeik gyászolták, árváik hiányolták
Asszonyaik hazavárták, gyermekeik körülrajongták

Apa és legfiatalabb fia.
Az 1940/41-es iskolaévben: a töröktopolyai Magyar Népiskola Iskolaszék tagok: Bálint János, Gyenge Péter, **Veréb Pál,** László János, Kanász István voltak. Veréb András az 1948-as Koszovszka Mitrovica börtönből amnesztia szabadulása után, egy ideig a falu pénztárosa, valamint tanfelügyelő-tanító a Bánáti birtokon. Ezekről többet máshol.

Szelíd arcú és megviselt életű édesanya a fiával. Mellette a férje fiatalkori fényképe. Senki a világon nem kérte, hogy sorsuk, családjuk tragédiája a nagyvilágon át legyen meghurcolva. Komolytalan, a másik ember fájdalmán hírnevet szerezni akaró valaki, senki, érzés és értelem nélküli szánalmas csúfolódását tőle, de senki, nem kérte.
Ja igen, mert mindig vannak akiknek számára
a káröröm a legnagyobb öröm. Szánalmasak...

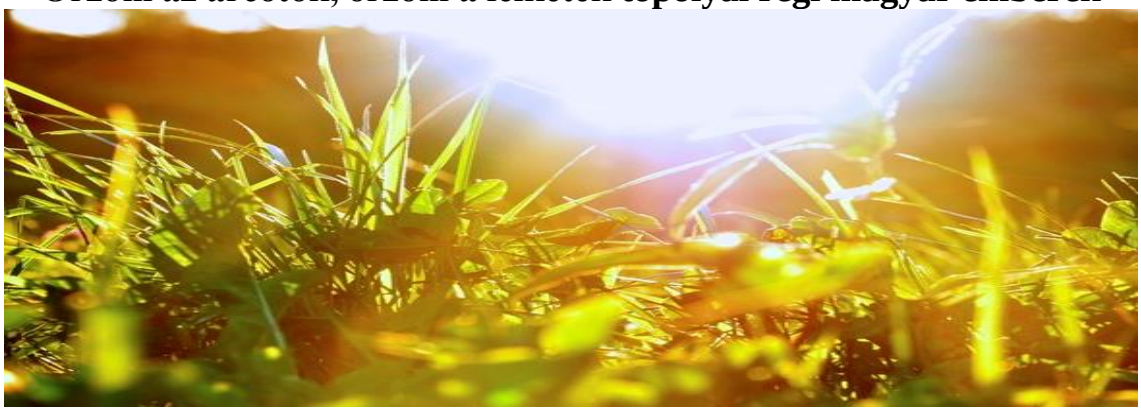

’’Er hatte kahlen kopf’’ - kopasz feje volt – szellemeskedett velünk a ’valaki’ mert micsoda magyar hiányosság, ’kihullott a foga, és kopaszodott a feje’ .....

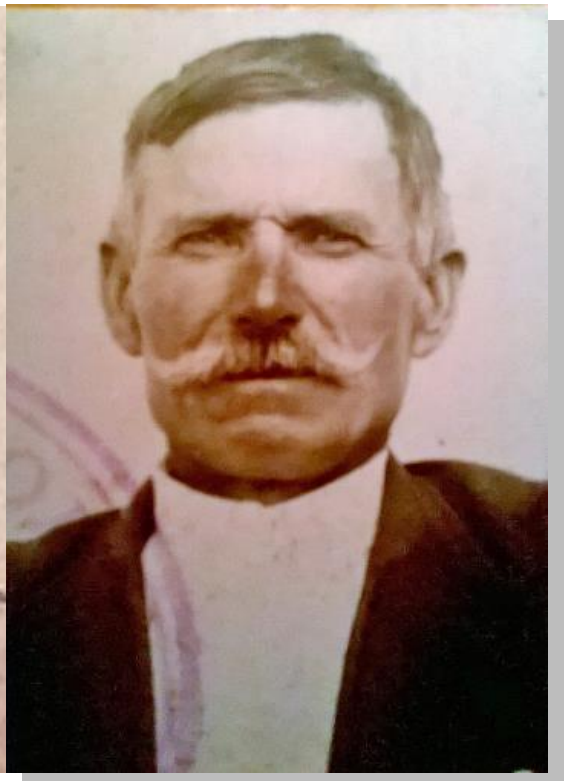
Őrzöm az arcotok, őrzöm a lelketek topolyai régi magyar emberek

A két édestestvér

Ifj.Veréb Pál (1883-1958) **Veréb Péter (1885-1968)**

apjuk neve: id. Veréb Pál (1858 - 1927.10.27)
az Ő szülei: Veréb Mihály és Verébné Szakál Ágnes
anyjuk neve: Verébné Lúcó Veronika (1864 - 1922-02.02)
az Ő szülei: Lúcó Lőrinc és Lúcóné Csanádi Rozália
Ifj. Veréb Pál neje: Verébné Pénzes Erzsébet (1889 – 1962.04.06)
az Ő szülei: Pénzes Pál és Pénzesné Ludányi Erzsébet
Ifj.Veréb Pálnak és nejének a gyermekei: József, Vera, Pál, István, András
Veréb József (1914. 2. 22 – 1980. 12. 21)
Ácsné Veréb Vera (1916 – 2002)
Ifjabb Veréb Pál (1919 – 1993)
Veréb István (1923 – 2006)
Veréb András (1927.7.7. – 2008. 10. 4)
Idősb Veréb Pál (1858 – 1927) mindkét fiával, Pállal és Péterrel is Szibériában volt hadi-fogoly az Első Világháború idejében.

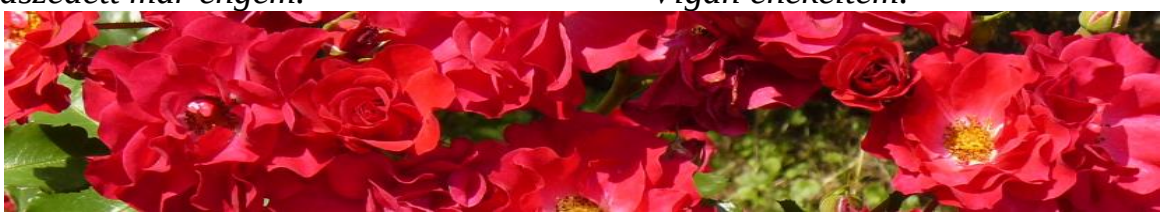
Ejh haj, magyar ember
Összeüti bokáját,
Által karolja az Ő
Kedves babáját,
Olyan büszkén kiálltja:
Három a tánc halálig!
Ejh, haj, ki világos
Ejh, haj, virradtig!

Ejh, haj, magyar ember
Megüríti kupáját.
Búsan siratja az Ő
Kedves Hazáját,
Olyan búsan kiálltja:
Most a tánc is halálos,
Ejh, haj, te Világos
Ejh, haj, Haynauig! (1849)

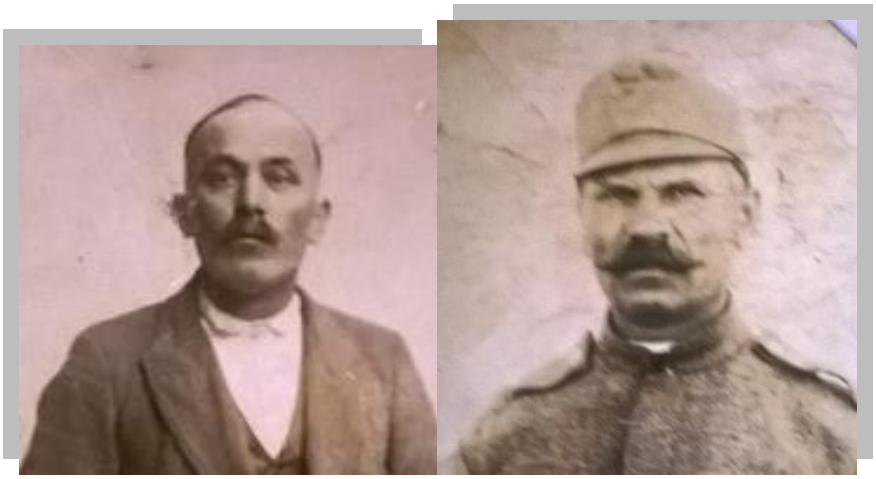

Klarinétos az én nótámat fújja,
Ki van varrva az én szűrömnek újja
Tulipántos a kalapom,
Virágos a kedvem
De sok szőke, barna kislány,
Rászedett már engem.

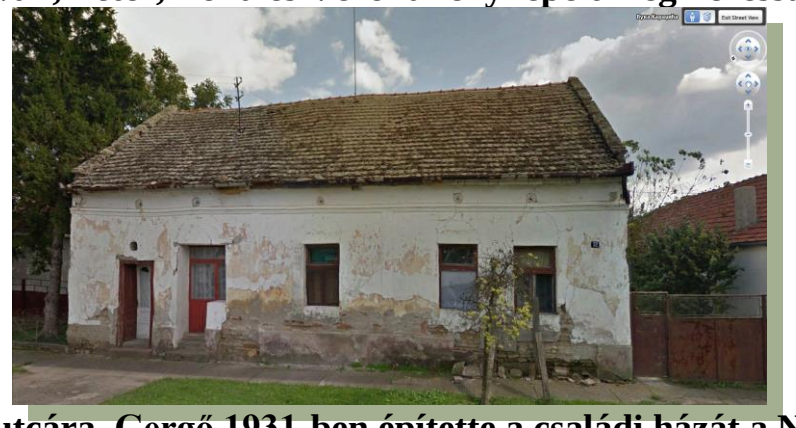
Vígan dalol a pacsírta párja,
Vígan pattog a falunak nótája,
Víg volt egykor az enyém is,
Virágos a kedvem,
Mint a mezők pacsirtája,
Vígan énekeltem.

Hét közül a három édestestvér: Kardos János, József és Gergő István, Péter, Ilona és Verona fényképeit még keressük

3 szoba az utcára, Gergő 1931-ben építette a családi házát a Nagyútcán, addig a Kardos tanyán laktak, a Grújity tanyának által a bal oldalon.
Virágüzlet és pékség utáni szolgálata után is, mára a 84 éves ház összedőlőben áll.

Veréb Pál öregapám a Kisútcai Veréb szülői házában született és 5 gyereke után, még én is ott születtem.

1953 tavaszán az akkor már 5 éve csak Kikindára hallgató NagyKikindára költöztünk a szüleimmel, de már abban az első évben is, én legtöbbet Topolyán öregapámnál meg édesszilémnél laktam. Ez a fénykép szinte bizonyosan abban az évben Topolyán a Nagybúcsúkor készült felvétel mert a Templom előtti kerítésen állok. Akkor még együtt voltak a szüleim de a békétlenségük miatt gyereknevelést Topolyán kaptam a nagyszülőktől.

Egy egész élettapasztalat bizonyítja azt, hogy a nagyszülők befolyása felbecsülhetetlen értéke a családi nevelésnek. A mi esetünkben mindenképpen, mert az elkövetkező két évet is szinte mindig ott töltöttem.

Éppen ezért, és nem véletlenül kísér, már szinte egy életen át egyik kedves emlékem ezekből az időkből. Pontosabban az, hogyan voltam én Topolyán:

A falusi városi kisleány

Olyan csodaszép nyári napok sehol a világon nincsenek mint a gyerekkorban eltöltött topolyai nyári napok. A parasztkocsik naponta kétszer zörögnek végig az utcákon, a Kisútcán is amelyik akkor sok okos ember boldogságára Petőfi Sándor utcára volt átkeresztelve. Azért boldogságára, mert volt az az utca régen valami Mária utca féle is, amivel valakik valami idegen Mária-Terézia császárnénak akartak hízelegni.

A Petőfi Sándor utca végén volt a falu fodbalpályája is, és arra hajtotta ki a kanász a falu teheneit is a mezőre legelni. Kövesutat a falu akkor még nem látott, csak poros út volt minden utcában. A járdák olyan régi téglákkal

voltak kirakva amelyeken csuda élvezet volt lépkedni különösen ott, ahol az idő vasfoga miatt, már imitt-amott hiányzott egy néhány, és olyan jókat lehetett célbavenni azt amelyik a hiányzók után még tartotta magát, és arra olyan jó nagyokat lehetett ugorni. Száraz időben a fodbalpályától a Falu Keresztje mögötti házig, csupa öröm és szórakozás volt végiglépkedni meg szökkenni a téglákkal kirakott utat. De nem volt ám ott sem, minden tégla egyforma, mert voltak olyan huncut téglák amelyek esőben úgy maguk alá bujtatták a vizet, hogy azt csak akkor vettük észre amikor egy nagyot fröccsent amikor ráugrottunk. A fehér harisnya – igazán a strümfli – mert édes szilém mindig azt mondta ha öltözködni kellett, hogy húzzam fel a strümflim meg vegyem magamra a dókám mert megfázok – na, a dóka meg a strümfli is bizony jó sáros-fröccsös lett olyankor – de nem emlékszem, hogy édesszilém ezért valaha is megdorgált volna, igazán soha semmiért sem dorgáltak engem Topolyán. Csak szerettek, igazán, őszintén, csendben, mert nem a szavaikkal hanem a szívükkel szerettek Topolyán engem.
Később már gimnazista koromban Kikindán a szerb-horvát irodalomból talán éppen ezen emlékek hatására, Tin Ujevity egyik versének sorait akkor külön megkedveltem és sokszor a mai napig megismétlem, most csak úgy fejből:
'i lijé na uglu pétroléjszká lámpá, szvijetloszt crvénkászto-zsútu, ná débélo bláto kráj sztárogá plotá, i dvijé tri ciglé ná putu.' Leforditom:
''és a sarkon, az öreg kerítésnél, pirossas-sárga fényét a petróleum lámpás a vastag sárra, meg az úton, az egy-két téglára ontja''

Azon a bizonyos nyári reggelen, amikor fölébredtem a kiságyamban, amelyiket az asztalosmester Pista bátyám csinált, csend volt mindenütt a házban. Jóska bátya meg Pista bátya is még legények voltak, de rájuk úgy emlékszem, hogy mindig dolgoztak, csak ritkán voltak otthon.
Öregapám is a határba volt akkor a legtöbbet, de aznap szilém sem volt otthon. Biztos olyan korán keltek, hogy sajnáltak fölébreszteni.
Az utcai szobában aludtam a nagyszülőkkel, az ő ágyuk kétfelől volt a falnál, a két ablak mellett, középen a két ablak között állt az almárium, rajta kétfelől a két porcelánszobor: Páduai Szent Antal meg a Szűzanya. Az almárium közepén elöl a megfeszített Krisztus ezüst keresztje állt egy ezüst félgömbön amelyik belül üres volt és ez alatt tartotta édesszilém az aprópénzt. Az én kiságyam a szobába lépve a falnál balról állt, szilém ágya meg a kemence között. Azon a falon függött az ingaóra meg egy nagytükör úgy kicsit lefelé hajolva.
Jobb oldalon öregapám ágya után volt a kis oldal ablak amelyik a gangra nézett, utána a ruhásszekrény. Középen a nagyasztal székekkel, télen ott evett a család.
A gangról középre a tiszta konyhába léptünk, onnan fűtötte szilém az utcai meg a belső szobát is. A tiszta belső szobában szép politúrozott bútor volt,

az volt Pista bátya szobája. A gang végében volt a naponta használatos kiskonyha, mellette a spejz onnan a széles falépcsőn a padlásfeljárat a tiszta és kipadlózott padlásra.
Tehát az első kocsizörgés végighaladt a falu utcáin már kora reggel a határba menet. Napközben olyankor szinte senkit sem látni az utcán, mert aki otthon is maradt, akár fiatal akár idősebb, az a ház körül és a kertben szorgoskodott.
Miután biztosra vettem, hogy egyedül vagyok, először végigmentem a gangon, kinyitottam az utcai gangajtót és kiléptem, a szép sárgás-barnás szinű élére állítgatott fényes-tégla lépcsőn, a napsütötte csendes Kisútca kocsiútjának a porába. Nem emlékszem, hogy a legdrágább púder is lenne olyan finom apró puha porú mint amilyen a Kisútca kocsiútjának a pora volt. Az átmelegedett simogató szinte csiklandozó szürke habpor egészen a bokáimig ért. Azt nézegettem éppen, hogy meddig ragad a bőrömre és süppednek el a lábaim a szürke porfolyóban amikor észrevettem, hogy onnan feljebb bizony pucér vagyok. Mert a többiekről nem tudom, de szilémnél pucéran aludtam akkor. Gyorsan körülnéztem és megnyugodva, hogy senki sem látott szedtem a lábaim befelé, felöltözni.
Miután elkészültem, az udvarban néztem akkor körül először az üres istálóban, ahonnan a lovak a határban a tehén a legelőn voltak. A disznóólban a nyugodtan heverésző pocák nagyot röffentettek és gyorsan felálltak, meg is ijedtem tőlük és továbbálltam a kert felé. A kerti ajtó mindig csukva állt mert a tyúkok ott kárt tehettek szilém veteményében. A kert tele volt gyümölcsfákkal. Középen a kisút két szélén jácint illatozott tavaszal. Bal felől a szomszédék nagy házának hátsó fehér falánál végig málna meg a büszke bokrok között lehetett igazi finomságokat élvezni. Nincs jobb ízű málna annál mint ami a szárán érik meg. A büszke csuda finomat tud roppantani az ember fogai között, különösen ha már szép átlátszóan sötétes-sárgás szinűre érett. Mesésen át lehetett bujkálni az egyik bokorból a másikba. Jobb oldalon egészen a kert végében álltak a méhkaptárok. Oda nem volt nagy merészség közeledni, nehogy megharagudjanak Pista bátya méhecskéi.
Egy idő után újra kint lépkedtem a kocsiút átmelegedett habpuha porában. Csak egy a sarokházig és a kocsiút vége a fodbalpályával folytatódik. Át a túloldalra a sarok felé a Horvát bácsiék szép téglaháza állt. És onnan már a határ kezdődött. Kitaposott kisút kerülte meg a házukat ahol jobbra kanyarodva a nyomásra vitt az út. Ott folyt a falú ivóvizét ellátó kút. Jobb oldalon a Kisútcai házak kertekalja, balról meg a határ karolta be a falut. A nagyoktól sokat hallottam azt, hogy kijártak a Galádra szántani meg kapálni meg úgyszintén Navaszellára. A kukoricáról beszéltek, amelyikre rákúszik az aranka. Hát ezt figyeltem meg a bal oldali kukoricás szélén. Tényleg, sok kukoricaszárára rá volt tekeredve a szépszinű és erős szálú növényke, amit alig birtam leszaggatni. Ott gugsoltam és szabadítottam is

fel a kukorica szárakat ettől az arankától, a sor szélén sorban, de belyebb nem merészkedtem hanem kicsit továbbsétáltam a nyomás felé. Kocsisék kertaljáig sétáltam csak el, ez olyan 5-ik ház a saroktól, a teli kanna vízzel szilém náluk járt át a kerten, hogy ne kerüljön nagyot a nehéz kannákkal.
Kocsisékat 'nésztrójéknak' hívta mindenki, nem tudom miért, a faluban mindenkinek vagy a legtöbb embernek két neve volt, talán a megkülönböztetésük miatt. Kocsis Illésel játszottam néha, hogy egyszer kiváltképpen miért játszottunk az éppen hazahordott fehér dinkai tök halmon szilém első udvarában, azt csak 25 év múlva tudtam meg.
A tehéncsorda is hazaért már amikor behajtottak öregapámék az udvarba. Szilém sietve szállt le a kocsiról, a kiskonyha felé vette az irányt a vacsorát elkésziteni amig öregapám a lovakat rendezte.
Az ám, de a kiskonyhában a sparhetban nem lehetett a csumát meggyujtani mert nem volt gyufa. Elfogyott vagy nem találta szilém. Odahivott és ideadott egy réz szinű két-parást, hogy siessek amig nem zár be a bolt és hozzak gyufát ami egy parába kerül, Jani boltos majd visszad egy parát.
Este felé járt az idő, picit volt szürkület, még nem nagyon késő.
A markomba szorítottam a pénzt és indultam a falu központja felé, mert akkor már ott, a Templomnak által volt a falu szép új boltja.

A falusi városi kislány

Ahogy elhaladtam öregapámék nagykapuja után a kotárka mellet, utána a szomszédék szép nagy háza következett. Nem emlékszem, hogy valaha is láttam onnan valakiket az utcán, nem is tudtam kik laknak ott.
De akkor estefelé a szomszéd néni kint állt az utcán, nyilván várt valakit.
Csak sokkal később tudtam meg, hogy a szomszéd néninek Cicel volt a neve.
Amikor odaértem a házuk elé, a néni bizonyára észrevette a lépteimről, hogy sietek és biztosan mivel már jól esteledett is, megkérdezte tőlem:
-Hova mész Irénke?
-A boltba mék, szilémnek gyufát venni.
-És hogy mondod a boltosnak, hogy mit akarsz?
-Hát, aggyon egy kuti gyufát.
-Úgy mondjad Irénkém, hogy kérek egy kuti gyufát. Akkor a Jani bótos tudja, hogy városi kislány vagy.
-Jó, mondtam és gondoltam is magamban, és siettem tovább.
Kérek egy kuti gyufát, ... kérek...
...Ezt megjegyezem mert városi kislány vagyok.
Senki sem volt a boltban, bizonyára már közel volt a záróra.
Kértem is a szép szál és jóképű úriember kinézésű, fehér mantliban kiszolgáló és záróra előtt foglalatoskodó Jani boltostól egy kuti gyufát.
Szó nélkül ide adta és elvette tőlem a pénzt.
Kezembe fogtam a gyufát és szedtem a lábaim hazafelé.

Estefelé szürkületkor olyan különösen szép a falu nyári hangulata.
Imitt amott kanál meg edény csörrenés hangzik ki az utcára. Máshonnan finom ételszag lengedez a levegőben. Néhol egy-egy kuvasz házőrző már mérgeset vakkant a szürkületben járókelőre mintha figyelmeztetne, későn nincs mit keresni az utcán. Ez a falu rendje.
Ami a legfinomabb, a gangok előtti virágoskertekben éppen akkor bontja ki szirmait az estike. Aki végigsétált egy ilyen estikés utcán, az a jövőben sokáig a legdrágább parfümben is azt az illatot keresi majd.
Mondom tapasztalatból.
A Nagyútcáról jobbra a Temetőutcába kell fordulni hazafelé, és onnan balra a Kisútcába.
Valahol a Kisútca elején járhattam, amikor eszembe jutottak szilém szavai: ''Itt a két-parás, a gyufa egy parába kerül, visszakapsz egy parát.''
Hííí, én nem kaptam vissza az egy parát!
Most mit csináljak...!!?
Vissza nem fordulok, mert a bolt úgyis biztosan bezárt már, meg félek is, mert egyre több kutya vakkantgat ahogy elhaladok a házak előtt.
Semmi, megyek haza. Szilémnek is kell a gyufa.
Nem tudom ideges vagy mérges lettem inkább, jó nagyokat ugrottam a téglák között, azokra amelyek jó messzire voltak.
Nem kaptam vissza az egy parást!

> **-''Becsapott a Jani bótos. Becsapott! Biztosan mert kényeskedtem neki. *Kérek* egy kuti gyufát. Úgy kell minek kényeskedtem. Soha többet nem kényeskedek.''**

Amikor beléptem a gangra, a kiskonyhában szilém sparhetjában már nagyban parázslott a csuma, és főtt a vacsora mert Öregapámnál biztosan volt gyufa.
Érdekes, az egy parást szilém sem akkor sem máskor nem is kérte számon. Bizonyára mert rájött, hogy a gyufa ára már nem egy, hanem időközben két-parára emelkedett.
A Jani boltosra pedig mindig szép visszaemlékezni. Udvarias, megbecsült falu embereként emlékezik rá mindenki.

♥♥♥

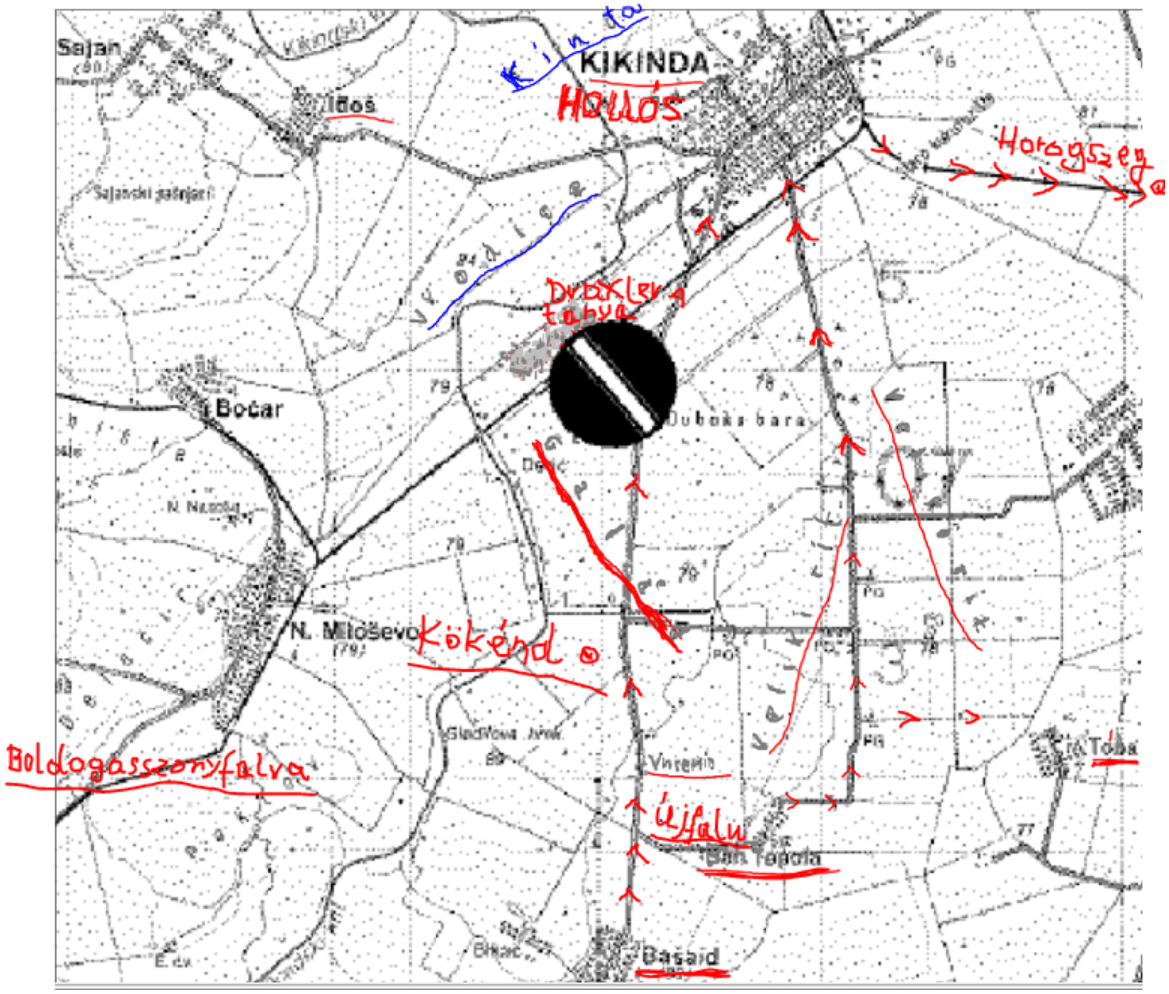
De mire emlékezik még ez a falusi városi kislány,
ha már fontos ezt az emléket is elmondani?

Nos.

Olyan 25 évvel a fenti történtek után, és már a messzi tengeren túlról, hazalátogattunk. Budapestről Szegeden át vitt a vasút a Délvidékre. Szegedre dél körül értünk, ahonnan estefelé haladtunk tovább. Mielőtt a ritka alkalmat hasznositanánk és a híres csodaszép várostnézni mennénk, ebédelni kellene valahol, valamit, de a közelben nem láttunk semmi megfelelő helyet. Elindultunk valamerre, majd az utcán megkérdezünk valakit, hol ebédelhetnénk. Egy fiatal asszony jött is szembe velünk, és hát

megszólítottam. Tekintettel hogy Magyarországon vagyunk, már csak nem Délvidékiesen, hanem szépen –hochmagyarul-.
’’Legyen szives mondani ebédelni szeretnénk, van itt étterem a közelben?’’
A barátságos fiatalasszony kedves hangon csillapította éhségünk:
’’Mönjenek csak a sarokig, ott mög is látni kint van a tábla...’’
-Na hála Istennek gondoltam magamban, helyben vagyunk, most tudom, hogy itthon vagyok!
A szomszéd Cicel néni pedig amikor Torontáltopolyán úgy 1955 nyárutón egy kuti gyufát venni, a városi műveltségre tanított, nem is gondolta, hogy az élet gubancos fonalaiból még milyen sok édesen-fájó emlék-szál fűz majd mi kettőnket össze. De én sem.

Arról hogy végigsivalkodtam a Nagy-Rétet
Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezér családi birtokát

V e l i k i r i t ---- Nagy Rét

Bazsalhidából lett Bašaid az a település amellyel a Kökéndből lett Kikindát összetelepítették és elnevezték Klein-KisKikindának akkor amikor Hollóst átkeresztelték Gros-NagyKikindának úgy 1800 körül. <u>G a l á d n a k</u> a névtelen Anonymus krónikás félrevezető szláv ’’Gládján’’ kívül (olyan ez mintha az akkori ’Glád’ vezér valami éhinség járványtól is szenvedett volna

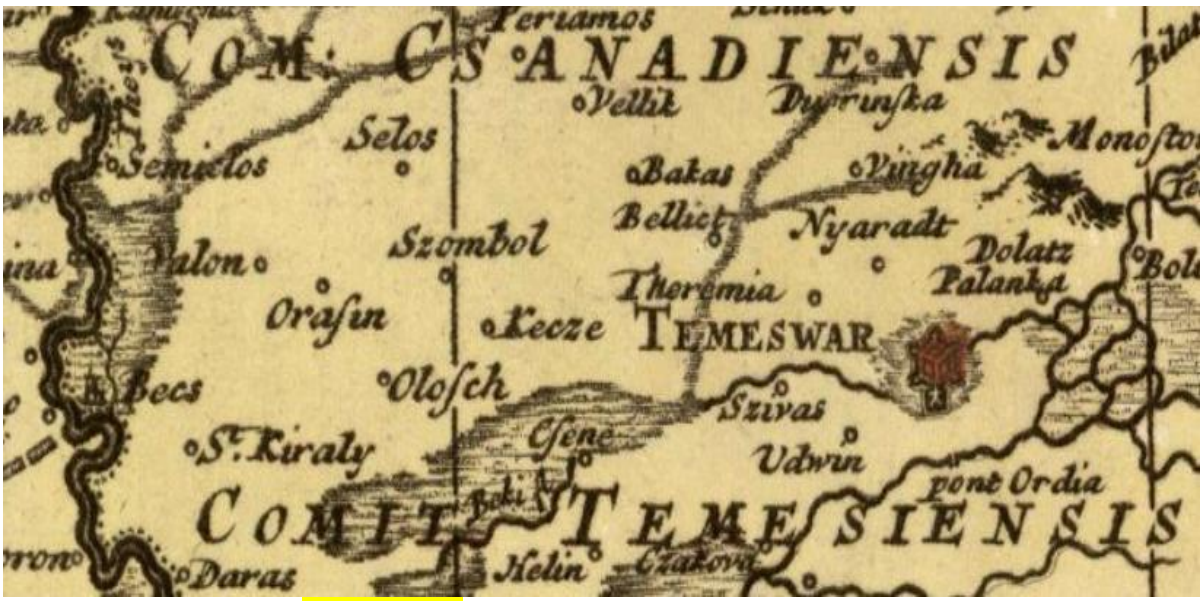
–glád- szlávoknál éhinséget jelent-), Mátyás király idejéből már van bizonyított története amikor a király a területet a külső támadásoktól megvédeni, jóváhagyta az ottani várat sáncokkal és kőfallal megerősíteni.
1948-tól Kikinda elnevezés lett az addig Velika-Kikinda Gros-NagyKikindából. A Draxler Ferenc féle tanyának rettenetes története van. Majd máshol elmondom.
Az 1780-as germán Kriegskarten Hollós még – Ollos formában van feltüntetve. Újfalut elnevezték Navaszellának néha Novoszella vagy Novaszella formában is található és összetelepítették Torontáltopolyával majd azt is átkeresztelték Bánát-Topolának. Boldogasszonyfalvát átnevezték vagy eltüntették, gondolták ők – valakik. Ám Boldogasszony 1854-ben megjelent Torontál-Topolyán az Ő népének. Torontáltopolya a mai napig az egyetlen Búcsújáró Kegyhelye ennek a vármegye területének.
Ezen a különben rendkívül alapos és jó térképen még néhány tudnivalóval ismerkedünk majd és közben köszönettel és megbecsüléssel tartozunk a térkép készítőjének valamint a közreadó intézménynek is.

Miként e rendkívül értékes és ritka térkép is bizonyítja, a Torontáltopolya és Nagykikinda közötti 21km hosszú országutat kétoldalt a V e l i k i r i t – N a gy R é t karolja át.
Igy van ez manapság is.
A Torontáltopolyáról Nagykikindára haladó országút pontosan a *Nagy-Rét* közepét szeli át. Az ám, a *Nagy-Rét*. Hatalmas nagy történeti múltja van ám ennek a *Nagy-Rétnek*, amit szinte biztosra vehetünk, csak nagyon kevesen vagy alig valakik ismernek.
Történeti adatok ezekről is a Szentborbála története c. sorozatban kerülnek részletes összeírásra, mivel itt elsősorban A Falu Keresztje, szülőfalunk története, eleinkre való emlékezések és a saját emlékek rögzítése a feladat.
A Nagy-Rét helye és neve elsősorban azért fontos tudnivaló mivel erről Borowszky Samu Magyarország Vármegyéi sorozatában, a Torontáli kötetben a nagykikindai Fekete Gyula református lelkész dolgozatában találkozunk. Magyar irodalomban szinte sehol máshol nem találkoztam ezzel az adattal, és ha mégis lenne ilyen, akkor talán egyszer majd ennek utánnanézése is munkára serkent valakit. Szerb nyelven megvannak a fontos tudnivalók ezekről, a Kikindai helytörténész Milivoj Rájkov levéltári gyüjteményében is.
Amikor Rájkov munkájában az 1848/49-es években történő Nagy-Rét körüli küzdelmeket tárgyalta részhez értem, sokáig foglalkoztatott a gondolat, hogyan lehet az, hogy nekünk magyaroknak fogalmunk sincs arról, hogy hol terül el a Nagy-Rét és mi ennek a területnek a nem mindennapi története. Elég sok időbe és részletes keresgélésbe került mire a nagyra értékelt fenti térképre találtam. Most akaratlanul is egy Bibliai

idézet jut az eszembe, Jézus mondta: *''Keress és találsz, kérj és megadatik néked, kopogtass és az ajtók feltárulnak előtted.''* **A Nagy-Rét ajtója is.**

Ortschaften Kikinda und SzölWs (heute im Comitate Torontal), und soll es nach ihrer Angabe sich schon 1380 im Besitze von Johanns Vater befunden haben. Von allem dem ist nur wahr, dass sich in dem älteren Gomitate Gsanad ein kumanisches und ein von Hörigen bewohntes Dorf Hollos (aber nicht Burg) befunden, das noch 1433 Eigenthum der Familie Hagymäs v. Beregszo gewesen und erst 1451 in Johanns V. Hunyad Besitz gelangt war; somit lässt sich hieraus durchaus nicht der Beweis dessen erbringen, dass es schon 1380 in der Hand von Johanns Vater gewesen. Mit Bezug auf das Wappen haben wir aber Folgendes zu berücksichtigen : Es gibt Autoren, die die Entstehung des Wappens nicht in die Zeit Johanns, sondern in jene seines Sohnes Mathias verlegen. G. A. Schmidt z. B. gibt an, dass der Babe den Bing von Mathias gestohlen und Mathias den Baben während dessen

A mai Kikinda azaz Hollós 1380-ban az apa tulajdona, ahol Hollós-Corvinus-Hunyadi János is született, de valakiknek nagyon érdeke mindezt cáfolni. Dorf und Burg Hollós a Verebi-Corvinusok tulajdona 1380 előtt is.

Térkép 1717-ből. OLOSCH - Ezt találták Mercyék Torontálban, amit Bécsből értelmetlen módon átkereszteltettek GrosKikindának, legyen ám minden, csak az eredeti Hollós ne.
Becsétől, SzentKirály, Hollós itt a germánosított Olosch, Temesvár területe volt a Verebi Péter erdély alvajdájának és fiának Hollós-Corvinus Hunyadi Jánosnak családi fészke. Nejétől, Horogszegi Szilágyi Erzsébettől az első fiúgyermekük László után, itt Hollóson-Oloschon született a fiatalabb Mátyás is 1440-ben, aki felnőtt korában Magyarország és korának Európájában is a legelismertebb és leghatalmasabb magyar Hollós-Corvin Mátyás királya volt.

Mátyás király még véletlenül sem született 1443-ban – erről is a Szentborbála története cimű sorozatban lesznek hiteles adatok.

A Mátyást lejáratő kampány része volt a holló és a gyűrű meséjének Mátyás apjára, Hunyadi Jánosra való alkalmazása is. Bonfini pontosan megnevezte a forrást is: a magyarokkal szemben ellenséges németek a néhai Cillei gróf segítségével agyalták ki a következő szellemes mesét: „Azt mondják, hogy az Erdélyben tartózkodó Zsigmond összefeküdt egy nemes oláh intelligens és bájos lányával, három hónap múlva megtudta, hogy az teherbe esett tőle, fényesen megajándékozta és emlékeztetőül egy gyűrűt hagyott nála, utasította, hogy szülöttjét gondosan táplálja, nevelje, s ha fölcseperedett, küldje el

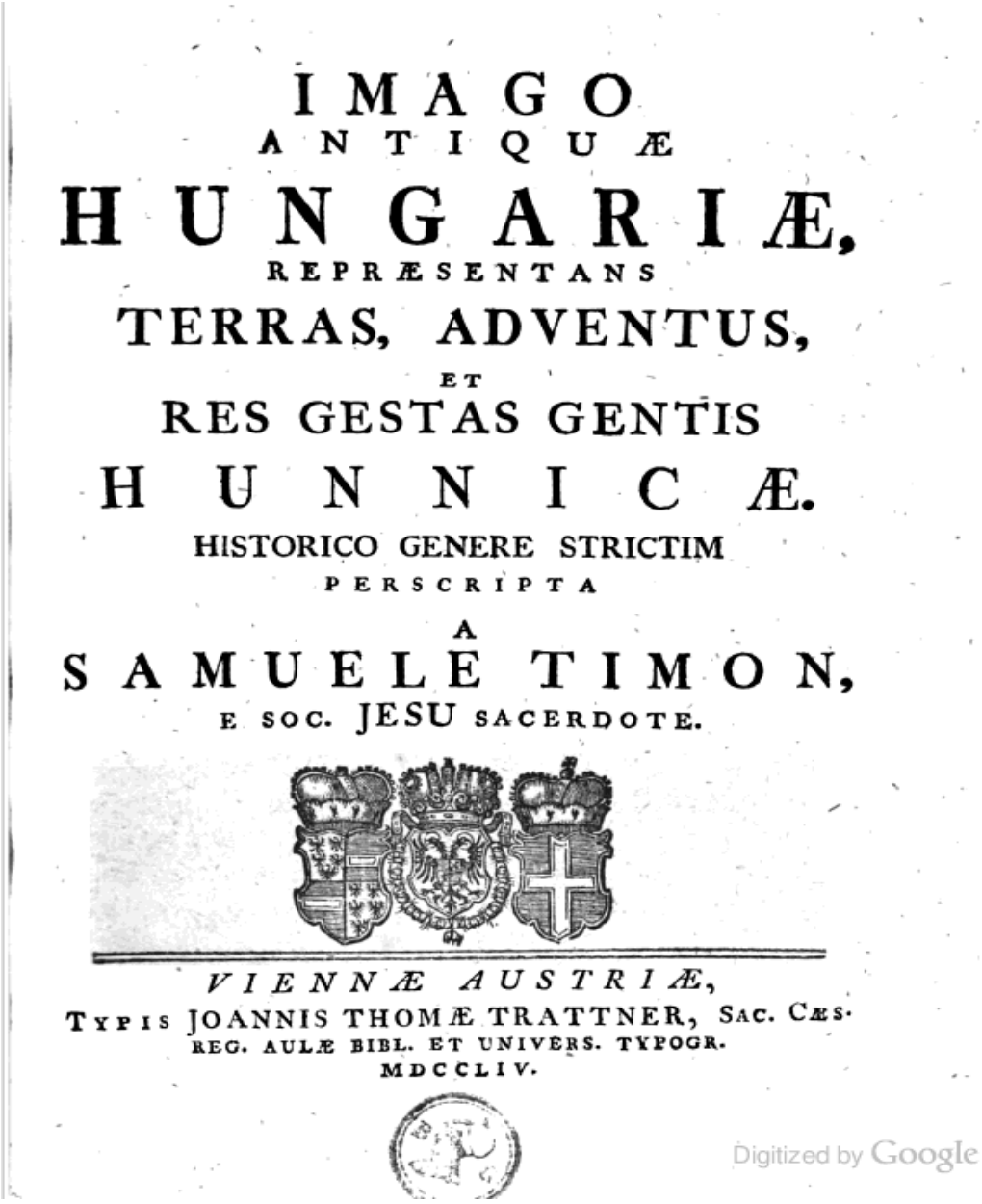
Erdélyben igen, tartózkodott, ennek a családnak az ősapja,
az ehhez a családhoz tartozó Verebi Péter erdélyi alvajda.
Lassan előkerülnek a szomszédék történetét lejáratő hamisítók
Mercy Florimund térképe 1723-ból

Tehát, tisztázzuk már végre, a mai Nákovo-Nákófalva-volt Sellos-Szőllős,
Hollósból – itt Ollosból lett a NagyKikinda, 1948 utántól csak Kikinda
onnan délnyugatra a KÖKÉNDből lett – a Kikinda amelyet
Bazsalhida a Baschaiddal összetelepítettek és ebből lett a KisKikinda,
amikor rombolták ősi magyar településeinket, Újfaluból lett a Novazella
Orosin a HOROGSZEG – Sellos-Szőllős a mai Nákovó Kikinda mellett

Fontos a dátum: 1723.

Mercy térképe 1723-ban....

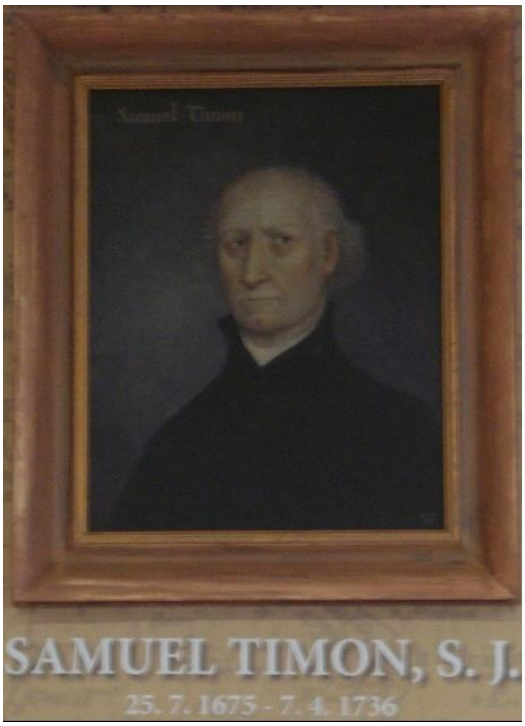
IMAGO
ANTIQUÆ
HUNGARIÆ,
REPRÆSENTANS
TERRAS, ADVENTUS,
ET
RES GESTAS GENTIS
HUNNICÆ.
HISTORICO GENERE STRICTIM
PERSCRIPTA
A
SAMUELE TIMON,
E SOC. JESU SACERDOTE.

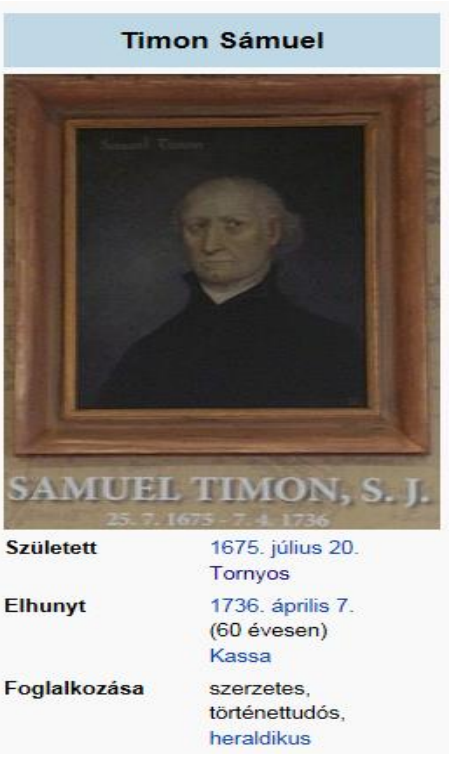
VIENNÆ AUSTRIÆ,
TYPIS JOANNIS THOMÆ TRATTNER, SAC. CÆS.
REG. AULÆ BIBL. ET UNIVERS. TYPOGR.
MDCCLIV.

Digitized by Google

1754-ben Bécsben nyomtaták ki a jezsuita Timon Sámuel könyvét
Timon Sámuel az igaztalanul elfeledett jezsuita történettudós, történész, tanár, szerzetes, heraldikus. (szlovák irodalomból forditotta Bikfalvi Géza)Az ő koráig megjelenő munkák többé-kevésbé a király vagy a munkát megrendelő mecénások kiemelésén és védelmén alapultak. Ezért a tartalom és a stílus is inkább egy megénekelt hőst ábrázolták mintsem egy történeti eseményt. Timon volt a kezdeményezője és megfogalmazója az olyan kritikai történetírásnak ahol nem csupán a királyt dicsőitő krónikákra (az sem mindegy, hogy ki mikor melyik királyt dicsőitette vagy járatta le

Sz-V I) kell támaszkodni, hanem mindenekelőtt a történeti forrásokat kell felkutatni, és nem csak a hazai, hanem a külfödi (a magyarok esetünkben a Bécsit a legkevésbé...) levéltárakat is. Az összegyüjtött anyagot össze kell hasonlitani egymással, mert csak akkor lehet hiteles tényeket felmutatni (a mi esetünkben itt megfigyelendő, a legkevesebbet a Heltai alias Gaspar Health badarságait komolyan venni...Sz-V I) eddig Bikfalvi irásából.
A mek.oszk.hu honlapról: Timon Sámuel (1675-1736) Nagyszombatban, Kassán adott elő retorikát, teológiát.
Timon kutatásainak adatszerű eredményei már a maga korában is érdeklődést keltettek a helyi események és a családi geneaológiát feljegyző nemesi dilettánsok körében. Timonnak a forráskutatásról és a forráskritikáról már sokkal világosabb fogalmai voltak mint elődeinek. Mélyen lenézte azokat akik egyetlen történeti munkával a kezükben mindent tudni véltek, s hangoztatta, hogy oklevelek nélkül semmire sem ment volna.
Hóman Bálint is bőségesen fogalmaz Timon úttörő munkásságának a jelentőségéről. Adatgyüjtő jezsuiták munkásságát és kutatásaik eredményeit valamint ezeknek áttanulmányozását részletezte, oklevélmásolatok (nem a hamisitottak) és levéltári, történeti források gyüjtésének a fontosságát (térképekét is).

''Az igazságra törekszünk,
nem a másokkal való egyetértésre.''

Érdemes megszívlelni Timon Sámuel ezen 1733-as örökértékű gondolatát.

Salankemenum in Com. Sirmienſi. Titia Tibiſcus. Torontalienſis Comitat. loca.

men *vocatum*, *ac oppidum ſimiliter* Salankemen, *& vadum in eodem habitum*, *nec non poſſeſſiones* Olczar, Garafalva *in Sirmienſi*; *ac caſtrum* Becze *in inſula Titiæ habitum*, *& oppidum ſimiliter* Becze *ac tributum ac vadum in eodem habitum*, *nec non poſſeſſiones* Ujfalu, Szentkiral, Bodogaſſonffalva, Szentendréd, Vegenye, Echehida, *ac tributum ac vadum in eadem habitum*, *nec non oppida* Araka, Ba

Digitized by Google

Bazalhida, Bechkereke, *& tributum in eodem exigi ſolitum*, *ac ſimiliter poſſeſſiones* Irmes, Nyilas, Chingrad, Aradi, *& tributum in eadem exigi ſolitum in Torontalienſi*: *item eo modo poſſeſſiones* Cheregh, *ac tributum ac vadum in eadem habitum*, *nec non* Peterréve, Szent Péter, Arculith, Perlek, *& tributum in eadem exigi ſolitum*, *ac* Aſſonfalva, Pezer, *nec non tributum ac vadum in eodem habitum*, *in Bachienſi*: *item oppida* Thur, *ac tributum in eodem exigi ſolitum*, *&* Thiſſa Varſan *vocatorum in de Zolnok Comitatibus exiſtentium*, *habitorum omni jure*, *quo ipſe poſſediſſet*, *donavit. &c. Datum in Vigilia Nativitatis Virginis glorioſæ*, *anno Domini M. CCCC. XII.* Hæc cum vera non poſſint non eſſe, liquet, agrum Torontalienſem juxta Tibiſcum eſſe, extendique a vicinia Maruſii amnis Danubium verſus inter Themeſchienſem,

Bachienſis Comitatus loca.

Turum in Comitatu Solnokienſi exter.

Tibiſcus Comitatum Toronta-

Torontálban: Becze, Ujfalu, Szentkirály, Boldogasszonyfalva, Bazalhida..... Samuel Timon 1736-ban bekövetkezett halála előtt tudott TORONTÁL vármegyéről. Tudott Becséről, Újfaluról, Szentkirályról, Boldogasszonyfalváról, Bazsalhidáról, Echehidáról is tudott Timon szerzetes. Ami felettébb érdekes, ezt a könyvet 1754-ben adták ki Bécsben, tehát jóval Timon halála után. Nem lehet elfogadni, hogy Timon ezek az

összes Hollós körüli kisebb jelentőségű helységek közül kihagyta, vagy kifelejtette volna HOLLÓS település nevét is feltüntetni.
Ez lehetetlenülien lehetetlenség, ugyanis Hollós Mátyás királyról annál jobban tudott és jegyzetelt is Timon, latin nyelven: Hollós-Corvin Mathia:

Variæ ejus vices.

temporibus eadem præfectura modo proſtrata derelictaque, modo in integrum reſtituta erectaque variam fortunam ſubiit, Bulgaris, & Valachis in exitium ejus intentis. Devaſtata demum a Turcis Valachia Tranſalpina, arceque Severinenſi, ubi quondam Zernenſis colonia erat, exuſta diruta-que Principe Mathia Corvino ſublata fuit hæc præfectura, nova vero Temeſchvari conſtituta; qui hanc gerebat Comes dicebatur, & in diplomatis regiis majoribus Baronibus regni adjunctus, Poſonienſi Comiti ſubjungebatur tum quoque, cum a Vladislao Rege, qui Mathiam exceperat, reſtitutus ſuit Banatus Severinenſis. Capto a Turcis Temeſchvaro, quia Tranſſilvaniæ Principes poſſederunt terram Tranſſilvaniæ ſubjectam usque ad Danubium, ubi Pantſchovæ propinquus eſt, creabant quoque Banos, qui

Temeſchienſis præfectura vice Banatus ejus conſtituta.

Mathia Corvino - Hollós Mátyás

Vagy esetleg a halála miatt félbenmaradt munkáját Rost Tamás (1695-1765) kicsit kirostálta.

neæ quibus dabantur.

garis pro officiolatu regia Majeſtas dare, & conferre valeat, bene tamen meritis. Notatione dignum illud hic ſuccurrit, poſt vaſtatam ſubactamque a Turcis, excepto Belgrado, Serviam, Banatum Matſchovienſem a Mathia Corvino ſublatum fuiſſe, & Sirmienſem inſtitutum; ſed Vladislaus in antiquum ſtatum Matſchovienſem reſtituit. Non tamen ſum neſcius, expugnata ab eodem Corvino nova Turcica munitione, cui Savus Sabacii nomen dedit, ereptoque hoſtibus Strebernico, judicia recuperatoria, quæ Hungaris octavalia appellantur, in foro Bani Matſchovienſis aliquandiu caluiſſe, ſilereque; juſſa eſſe lege XI. anni CIↃCCCCLXXVI.

Banatum Matſchovienſem aboleverat Corvinus.

In Banatu Matſchovienſi judicia octavalia ſublata.

Ezek a sorok Timon utáni kéz munkájára utalnak. Mindenképpen.
Itt a Banatus a Macsói Bánságra utal ami már nem a Torontál.

CAPUT VII.

De Comitatibus Torontalienſi, & Bodrogienſi.

GEographi, qui duce Giacomo Cantellio regiones Ungariæ diſtinxerunt, cum in plurimis aliis, tum præcipue in demonſtrando ſolo Comitatuum Torontalienſis, & Bodrogienſis offenderunt. Hunc enim in agro Batſchienſis, illum in finibus Exterioris Solnokienſis, & Biharienſis locaverunt; qua re in errorem ac devia traxerunt viros nobiles, qui anno CIↃIↃCCXXII. ab ordinibus regni miſſi fuerant ad deſcriben-

Torontalienſem, & Bodrogienſ. Comitatus male indicaverunt geographi, ut multos

Comitatuum Torontaliensis 1733-ben, ezt Kassán írta Samuel Timon, pontosan akkor amikor Bécsből rombolták Torontált. Ez nem volt a véletlen műve.

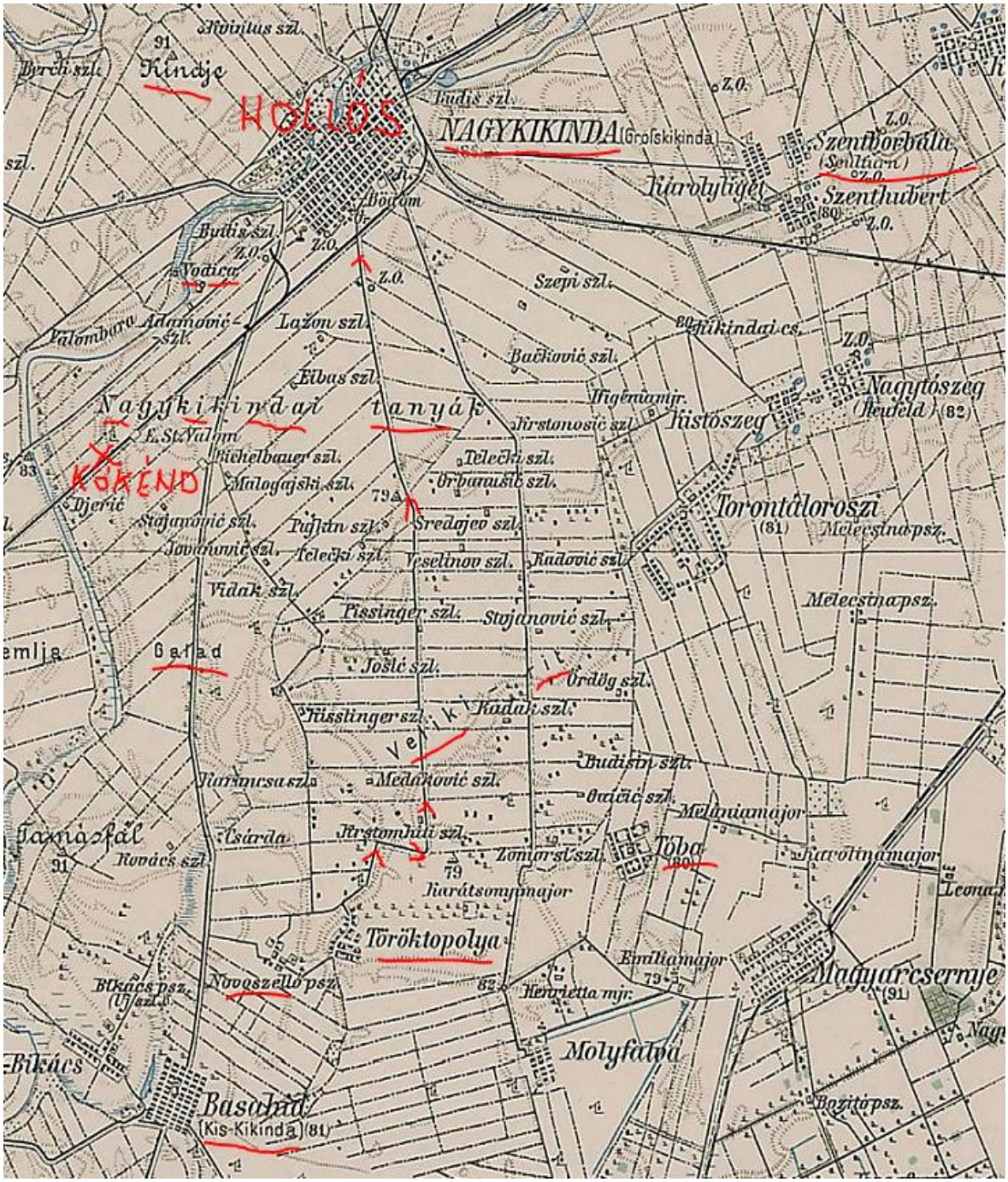
relaxetur 1523. 24." — Ilyenkor törvény könyveink-
ben nagyon ezen évbeli Országgyűlési tzikkelyek
nintsenek feljegyezve, valamint szinte egész hon-
gyűlési végzetek is hibáznak, de itt is győz a' ne-
mes közlő tekintete, melly által az akkor divat-
ban volt Torontál névre új világ derül.

Feltartott múltkori fátuma e' megyének még
is a' többek között egy Oklevelet, a' Budai Kápta-
lanét, 1412-éről, és így 108 esztendővel korábbit,
mint a' J. Úr által közlött írat, melly kételkedni
sem hágy Timon szerint a' fentebbiek igaz voltáról,
Abban e' következő sorok: — „Nos Cap. Eccle.
Budensis etc. quod Georgius Despotus regni Rasciae
etc. confessus est in hunc modum etc. Paulum Bi-
rini de Verona etc. pro eo personaliter contulit ei-
dem etc. Becze etc. Újfalu, Sz. Király, Boldogasz-
szonfalva, Sz Endréd, Vegenye, Echehida etc HOLLÓS
Araka, Bazalhida, Bechkereke etc. Irmes, Nyilas,
Chingard. Aradi etc. tributum in eadem exigi soli-
tum, in Torontaliensi etc. Anno Dni MCCCCXII."
— azt mutatják: hogy Torontált 1412-ben sem ne-
vezék Toronai Megyének, hanem a' mostani kimon-
dás akkor is épen így divatozott.

Vajha támadna Honunkban ollyan, ki e' me-
gyének a' hajdankor homályiba temetett egykori
pályáját fényre derítené! Vajha hajdani petsétje
rajzával, vagy leírásával 's Előljáróival megösmér-
tetne. Lelkes tudósunk Fejérnek Diplomaticájában
1300-ig tsak Fő Ispánira sem találhatánk, 's a' mit

Timon szerint is:

Torontálban 1412-ben: Becse, Újfalu, Szentkirály, <u>Boldogasszonyfalva, Bazsalhida, Hollós, Szőllős, Szentendréd, Becskerek és igy tovább...</u>

Veliki rit - Nagy Rét

Újfalu, Torontáltopolya és Hollós között terül el a Nagy-Rét

Galád, Töröktopolya meg Tóba között a Karácsonyi grófi major

Hollós-Nagykikinda, Köként-Kikinda, Újfalu-Navaszella,

A nagy Horogszeg 1780 után három részre lett felosztva és átkeresztelve:

<u>Horogszeg – 1780 után Seulturn -</u> <u>1893-ban lett Szentborbála</u>

Horogszeg – 1780 után Károlyliget – Charleville

Horogszeg 1780 után – Szenthubert

Kis-Kikinda meg a NagyKikinda

A Basahid meg a Hollós

Tanuljunk térképet olvasni:

ТОРОНТАЛСКА ЖУПАНИЈА

Torontalska Županija – Torontálszká Zsupánijá

Torontál Vármegye

Kikinda a Hollós, Soltour, Charleville, St Hubert a Horogszeg, TorontálTopolya, Újfalu a Novo Selo azaz Navaszella, Basaid lett a Bazsalhidából

még a szerbeknél is 1848 és 1867 között is...

Innen mintegy két kilométernyire van az úgynevezett »Vodica«. E szó értelme magyarul: kis víz. Ezen a helyen áll egy ház és egy kis tornyos kápolna és benne egy forrás, a »Vodica«, melyet a nép gyógyító erejünek tart. A görög keleti szerb egyház tulajdona s népes búcsújáró hely, melyet a nép távolabbi vidékekről is felkeres. Építkezés közben itt embercsontokat is találtak. Úgy látszik, hogy itt hajdan temető volt.

A tóbai és topolyai határ felé, az úgynevezett »Veliki Rit« nevű dűlő fekszik. Itt hajdan falvak állottak. A mult század közepén még akadtak itt fal-alapzatokra, téglákra, találtak itt nagy rakás pénzérmeket is a rómaiaktól egészen az erdélyi fejedelmek koráig, továbbá nagymennyiségü arany- és ezüstékszert, gyürüket, karpereczeket, drágakövekkel kirakott feszületeket. Egy kiásott kődarabról »megállapították, hogy az a legfinomabb szemcséjü porfir volt. Bulgáriából évtizedeken át jártak ide emberek, a kik itt valamely bolgár czárnak az elásott kincseit keresték. Még a mult század hatvanas éveiben is jártak ide. A leletekből arra lehet következtetni, hogy itt hajdan nagy urak lakása állott. A hagyomány azt tartja, hogy itt fekhetett Hollós, a mely Hunyadi János tulajdona volt s a hol Mátyás király is sokat időzött.

A Tóbai és a Topolyai határ felé is fekszik a
Veliki Rit – Nagy Rét dűlő
Nem csak a hagyomány, hanem számos térkép és történeti adat tartja

Külterület.

Nagykikinda területe a legújabb felmérések szerint 49.780 kat. hold és 940 négyszögöl. Ebből szántóföld 42.219 hold, kert 561 hold, rét 80 hold, szőlő 1280 hold, legelő 3395 hold, nádas 62 hold, erdő 33 hold, homok 2145 hold, vízállás 5 hold 940 négyszögöl, városi belterület 1200 hold. A városé, mint testületé mintegy 6000 hold.

A külterületen van a városnak néhány nevezetes pontja, melyeket külön is megnevezünk. A »Gradiste« nevü dülő a nagykikindai határnak a tiszahegyesi határba benyúló háromszögében fekszik. A »Gradiste« magyarul »Várhely«-et jelent. E helyen most is láthatók egy kisebb erődítménynek a nyomai. A néphagyomány szerint itt volt *Szibinyáni* Jankónak, vagyis *Hunyadi* Jánosnak a vára.

A város délnyugati végén, a bocsári és törökbecsei utak között emelkedik egy homokdomb. Ennek a dombnak a tetején valami épületféle volt. Ez a domb arról nevezetes, hogy a régi időben a halálra ítélteket itt végezték ki.

Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezérnek a vára, Hollósvár
Nem márványpalota, hanem castris jobagiones
A harcos várjobbágyok erődítménye - végvára

Göndör Gábor, Katholikus Hitélet. Katholikus Néplap: 11sz. 1856 év.

kereszténységnek kinzatását. Miután a csapások, mellyekkel az Ur koronkint ébreszgető vérengző elleneit, foganatlanul maradtak; jóllehet ezek olly világosan hirdeték küldetésöket, hogy magok a kormányzók családjai is oltárokat emeltek a vértanuk engesztelésére s az isteni látogatások elfordítására: végre a fenyegetések után bekövetkezett az igazság szigoru kiszolgáltatása: isszonyu forradalom ütött ki, melly mindent romboló dühhel közelgett a trónhoz, mellyen egymás után már régóta csak vérszopók váltakoztak; két korona hullott alá hordozóik vérébe. Cochinchina s Tongking uralkodó házai teljesen kiirtattak, kivéve azon egyetlen jogörököt, kit utóbb idegen hitterjesztő emelt vissza hatalma polczára.

Ez az anam-egyház legnevezetesebb eseménye, azért mondok valamit egyes részleteiről, hősei s következményeiről is. —

1774-ben Tayson név alatt ismert három testvér Tongking hegyeiben sereget alkotott össze a háborgó népségből, s azon ürügy alatt, hogy a cochinchinai királyt kiványják megszabaditani nagy befolyásu tanácsosaitól, összeolvasztván a pártfeleket, a trónig jutottak, mellyből kivetették a nyomorult fejedelmet, ki szabaditóit vélte bennök közeledni. Így foglalák el Tongkingot is 1786. Hasztalan küldé China segédseregét, a Taysonok győztesek voltak mindenfelé, sőt egészen Kanton falai alá nyomultak a császárt, győzelmök fejében, hivatalos hübérengedésre kénszeritendők; még Siam királyát is szövetségökbe vonták, s általános félelmet gerjesztettek győztes fegyvereik által. Azonban a zsákmány megosztásán meg nem egyezhetvén, megfordult a koczka, s egymás között huszéves polgárháborut támasztottak, mellynek kegyetlenségei szünhetlenek s elviselhetlenek levének a keresztényekre nézve.

A missio legáldásosabb intézete, a papnövelde szétüzetett. Ft. Pigneaux ur, akkori cochinchinai apostoli helynök meg akara valamit menteni az általános romlásból, s mintegy hatvan növendékkel a simai tenger egyik szigetére menekült. Itt egy más számüzöttre talált, az ifju Gialongra, az utólsó király kisebbik fiára, kit a főpásztor kevéssel előbb mentett meg a királyi család általános romlásából, egy hónapig saját lakában rejtvén el öt, most pedig a legvégső inségben tespedve talált. Ezen trónörökös minden segélytől meg vala fosztva; emberei gyökerekkel élödének; de a püspök nem késett vele megosztani utolsó falatját sem, s a mennyire lehetett, tanácsával is támogatá. Gialong nem is feledé e nagy szolgálatot, s jótevője iránt lekötelezettségét tanusitandó a püspökre bizá, mit legjobban szeretett, saját fiát, ki még akkor gyermek volt. Ft. Pigneaux úr fel tudta fogni helyzete fontosságát, s egész erejével oda törekedett, hogy e jó alkalom kellőleg föl legyen használva a kereszténység számára. Növendéke kiséretében 1787-ben a versaillesi udvarnál is megfordult, hol is XVI. Lajos franczia királytól szép segedelmet nyert a cochinchinai király részére; mert hadi készületekkel három hajót hozott megterhelve; és különösen derék katonatiszteket, miáltal a király képessé lön jog követelése eredményét biztos alapra helyezni. Gialong nem sokára el is foglalá ősei trónját, s a püspököt a kormány első helyével kinálta meg, ez azonban visszautasitá ajánlatát, hogy magát kizárólag szeretett nyája üdvére szentelhesse, s a romokat fölépithesse, mellyeket a Taysonok kalandorai távolléte alatt összehalmoztak.

A visszaállitás ezen müvében hatalmas istápot talált a királyban; de ő már nem soká örülhetett a szerencse ezen fordulatának. 1799-diki Mindszent hó 9-kén az örök életre költözött át Gialong király és fia jelenlétében, kik mindketten atyjoknak tisztelék, s halálát keserün megsiratták. Temetése a kereszténység diadala volt.

Nagy kereszt vitetett elő, ezt az ifjuság követte koronákkal diszitve fejükön, kezökben égő gyertyával s kisérve a nt. hitoktatók által minden szentegyházból. A király egész testőrsége, tizenkétezer ember, még ide nem számitva a koronaherczeg testőreit, fegyveresen, két sorban volt felállitva; az ügyuk kezdék meg a menetet; minden oldalról pedig 120 elefánt czammogott. A koporsót mintegy 4000, részint keresztény részint pogány kisérte; jelenvolt a király minden kormányzóval s a különféle hivatalnokok tömegével; és a mi még feltünőbb, a király anyja, nővére, a királyné, gyermekei, összes udvari hölgyeikkel a szokásos bezárkodás daczára, s igy kisértetett sirjába a ritka férfiu.

De mindezen megtisztelésekhez Gialong még azon rendkivüli kegyességet is csatolá, hogy magas részvéte kijelentéséül levelében fölkereste a püspök családját. Az egész irat egy nagyszerü fuldicsórés, s igy szól:

„Hogy az egész világgal megismertessem ezen nevezetes idegen nagyszerü szolgálatait, és hogy erényei fölséges illatját, mit ő mindig rejtegetett, elterjesszem: adom neki ezen okmánylevelet mint a koronaörökös nevelőjének, kinevezvén öt a király utáni első méltóságra s „Tökélyes" melléknevet tulajdonitván neki. Oh szép lelke a tanitónak, fogadd szivesen ezen kegyelet-kijelentést!"

Megfoghatlanok az isteni gondviselés utjai. Ki hitte, hogy a bekövetkezett 20 éves béke előkészület lesz a későbbi véres üldözésekre? —

(Folyt. következik.) Lassu Lajos.

Katholikus hitélet.

A topolyai lelkészség és bucsujárás keletkezésének története, Bánátban. Torontál megye területén fekszik Topolya, a 600 tisztán katholikus lélekből álló szerződéses községecske, nagyságos Karácsonyi Lajos, a Krisztus rendével feldiszitett Karácsonyi Guido atyjának tulajdona. Temploma, iskolája és községháza egy közönséges szobából állott. A roskadozó falábakon hintázó harangocska inté ide imára a hiveket, hitta iskolába a gyermekeket. Az egész lakosság földhöz tapadt szegénységből áll. Ha szent misére, vagy lelkiügyben pásztorához akart menni a topolyai ember, két mérföldnyi tekervényes és mocsáros utat kelle áthatolnia, mert ennyire volt tőle anyaegyháza a beodrai plebánia, hova mint filialisták tartoztak. Nem egyszer történt, hogy a fenéketlen sárban felakadt a szekér, s az ősz lelkiatya gyalogolni volt kénytelen; s mind e mellett megtörtént, hogy a beteg viskójához közeledvén a család siró tagjaitól hallá: „lelkiatyám már késő!"

A jó népnek szive mindig vágyott tulajdon lelkipásztorért; de a legjobb akarat mellett szegénysége miatt szive vágya megtört. Türte sorsát, s imádkozott. És Isten meghallgatá a buzgó szivek imádságát.

Van Topolyán egy kis házikó, s benne két, munkában elaggott, öreg lakik. A házikó éjszaki oldalán, hova a nap soha sem süt, van egy kis ablak. Ennek egyik üvegtábláján 1854-dik évben egy átlátszó, körvonalokkal ábrázolt alak kezde kifejlődni. Az öreg lakósok bámulattal nézék a ritka tünményt. Elmondák szomszédaiknak s ezek ismét másoknak. Napról napra jobban fejlődött ki az alak, s többen és többen jöttek azt nézni. Napok multával a kifejlődött alakban a boldogságos Szűz alakját, egyik karján a kis Jézussal, másik kezében liliomszállal látták az ablak üvegén lerajzolva. A hivőnép különös csodatünménynek tekinté ez esetet s csakhamar eljutván a hir a szomszéd helységekbe is, minden felölről csoportosult ide a nép, részint a rendkivüli esetet bámulni, részint a Szűz anyát tisztelni.

Az ablakszárny az imaházba vitetett, s innen a mélt. csanádi püspök Csajághy Sándor ur rendeletére ő hozzá Temesvárra. A nép szomorusága nagy vala a kép elvitele végett. A jó főpásztor a szomorkodókat megvigasztalandó különféle szent tárgyakkal és egy széles aranyrámában foglalt a Boldogságos Asszonyt ábrázoló remek olajfestvénnyel megajándékozva, atyai áldása mellett bocsátá haza az üvegképet hozzá vivő topolyaiakat.

A szép aranyrámás képet imaházukba helyezék, s alája

egy egyszerü, a mint szegénységökből kitelt oltárt emelének; a kép mellé egy f e s z ü l e t e t illesztettek, s ezután is ide jártak vasárnaponkint imádkozni, s hétköznap a gyermekek tanulni.

Ugyan a fentérintett év december havában, épen akkor, mikor a katholikus világ püspökei a szeplőtelenül fogantatás hitágazatának érdemében tanácskozának, Topolya szegényes iskolájában oktatá a szegényes, de iparkodó és általánosan szeretett Lengyel Antal nevü tanitó iskolás gyermekeit. Egyszerre a gyermekek a falra bámulnak és egymás között suttognak. A tanitó vigyázat- és csendre inti őket; de a gyermekek csodálkozással elkiáltják magukat: „tanitó ur, tanitó ur! nézzen hátra a falra, épen ollyan fényes kép mozog ott a falon, mint a millyen Hunék ablakában volt. Hun a neve azon öreg embernek, ki ama házikóban lakik, hol az ablak üvegén képződött a Szüz Mária képe. — A tanitó a falra tekint s nagy ámulatára a gyermekek állitását valónak találja, s látja mint csillog vérőfényben a rendkivüli kép-alak, s az aranyrámás képtől mint huzódik a falon függő foszületig, s rezgő fényben megállapodik. Egy darabik nézi, aztán kisiet, előszólitja hitvesét, s egy épen ekkor nála levő párasszonyt, s mind a hárman az iskolaszobába sietnek s csodálják a jelenetet. A tanitó kiveszi zsebkendőjét, s ezzel érinti a tüneményt, ez még fényesebb lesz. A tanitó ismétli a törölést, s mire hármat törült villámfényben eltünt az alak.

Sebes szárnyakon futotta e hir be a vidéket, és százanezrenkint tolult Topolyára a nép.

Voltak kik csalást, kárhozatos népámitást és haszonlesést; — voltak kik megmagyarázhatlan természeti tüneményt; — végre voltak, kik Isten különös csodáját látták a topolyai tüneményben, s mondák: „Uram kinyilatkoztattad azt a kisdedeknek, mit elfedtél a felfuvalkodott világbölcsek szemei elől.“ — A megyés püspök ur a dolog valódi állását kitudandó, szigoru vizsgálatot rendelt, a miből aztán kisült: hogy a dologban csalás vagy ámitás tekintve a körülményeket épen nem lehet. —

A bucusok száma a tiltakozások és gúnyolodások daczára napról napra szaporodott.

1855-dik év vizkeresztj előestéjen számos bucusok előtt a tünemény ismét látható volt, s tartott egy óra hosszat, s a mint a százakra menő népsokaság előtt keletkezett, ugy az ismét eltünt. Ujra vizsgálat rendeltetett, és számos hitletétel melletti tanuság történt. Ehhez járult, hogy egy t ö r ö k b e c s e i vak leányzó a tünemény helyének puszta érintésére szeme világát rögtön visszanyeré, és nem sokára rá, két mankón járó béna a helyszinén hagyá mankóit, jelül annak, hogy rögtön megmenekedett bajától. És mások is szembajok és más nyavalyájoktól megszabadultak. S mind ez czáfolhatlan adatokkal kétségen tul van helyezve. Ezek most történtek, és historicus tények, miket józan észszel és okszerüen tagadni nem lehet. —

Igy állván a dolgok, csoda-e, ha a nép roppant bizalmat nyert Topolyához, s naponta szaporodott a bucusok száma? —

A helybeli lakosság illető főpásztorához papért folyamodott. A hitbuzgó főpap missionariusi minőségben Berecz Imre csanádi áldozárt küldé Topolyára azon utasitással: hogy az ottani dolgok folyamára hü őrszemekkel ügyeljen, lelkiszolgálatokat végezzen, s az alakitandó plebánia ügyében, — ha annak lehetősége kiderül — szükséges előkészületeket megtegye.

Diadallal fogadták a rég ohajtott és várt lelkészt a topolyaiak; mint villám futotta át a környéket a hir: „Topolyán van már pap!“ Az eddig százakra ment bucusok száma ezerekre szaporodott. Roppant vala a más vallásuak száma is, különösen az ó hitüeken meglátszott, hogy nem annyira kiváncsiság, mint lelki vigasz utáni szomj hozta őket az általuk elhitt kegyelem forrásához.

A missionarius elkezdé müködését, s az ernyedetlen szorgalmu és tevékény elöljáróság kézremunkálása mellett, hat hét alatt a legszükségesebbekkel ellátva állott a szerény imaház és födél alatt az ujonnan épülő csinos és elég tágas paplak. A kis rivó harang mellé egy nagyobb vigasztaló hé lyeztetett. —

Minden a legszebb rendben ment, s Topolyán határtalan vala az öröm és lelkesedés, mint határtalan a hitbuzgalom szülte ajtatoskodás. Europa tán egy falujában sem hir dettetett olly lelkesedéssel, és olly roppant hivő sokaság előt ki a szeplőtelen fogantatás hitágazata, mint Topolyán. Pün kösd ünnepen sz. Péter apostol nehezen hirdette több né előtt Isten igéjét, mint szabad ég alatt a missionarius Topolyán.

Régi igaz mondás: a ki nem tud imádkozni, menjen a tengerre; de látván a topolyai ajtatoskodókat, el lehetett mondani: a ki nem tudja mi a hitbuzgalom, menjen Topolyára, megtanulja ott.

A hitbuzgalom ellenei, a rationalisticus és Isten mindenhatóságát legalább practice tagadó korszellem hőseí, és talán a különben nem hitetlen Tamások irigy vagy legalább gyanakodó szemmel nézték a missionarius sikeres müködését és kik eddig csak az ügy ellenei voltak, most a különben magát semlegesen viselő missionarius ellen is törtek, s kivitték hogy Topolya ismét lelkész nélkül maradt. Hitték: ha hogy elüzetik a pásztor, azonnal oszlik a nyáj is.

Láttál-e már szerető gyermeket hosszu utra menő, s tán soha vissza nem térő szülőjétől elbucsuzni? és ha láttál, tudhatod, millyen volt Topolya bucsuzása szeretett missionariusától. Könyes szemekkel, némán csókolá a helység birája s község nevében a bucsuzó missionarius kezét, az uraság nevében pedig a jó lelkü és az ügyért annyit szenvedett uradalmi ispán szinte elfojtott szivvel ölelte át — tán utoljára a szegény hajlékában több boldog napokat töltött lelkiatyát.

A kocsi elrobogott, a por elfödte a távozó missionariust, és csak messziről hallatszott mindig elhalóbban a kocsizörej és az elszomorodott népség zokogása.

A szigoru vizsgálatok szüntelen folytak. A gúny és rágalom felütötte diadalmas fekete zászlaját. Lengyel Antal, a buzgó tanitó szive megtört, gyógyithatlan kórba esett. A Márialeányok és hálás tanitványai naponta hajnal-este körmenettel imádkozának a kedves betegért. De az Ur máshogy akará. Kinek olly nagy tisztelője volt, Boldogasszony születése ünnepén jobb létre szenderült. Imádkoztatok érte Topolya jó gyermekei; Isten ugy akará ő meghalt. Boldogabb ő most mint e földön volt, most talán ő imádkozik értetek Istennél, Ti hisztek a szentek egyességében.

Árván, s elhagyatottan állt a kis falu. A bucusok szomoruan távoztak: nem volt, ki az élet kenyerét megtörte volna nékik. — Árván és elhagyatottan állt a kis falu, de nem csüggedt el: utólsó garasát, sőt ingét is felajánlá, csak hogy papja lehessen.

A vizsgálatokból kisült, hogy az ellenfél minden állitása hiu és alapnélküli rágalom; de azért ne kárhoztassunk senkit is, vessünk fátyolt a multak szenvedésire, s vigasztaljuk magunkat azzal, hogy ártatlanul, s az igaz ügyért szenvedtünk. —

1855-dik évnek Mindszentek napján ujra szent misére kondult meg Topolya harangja: az egykori missionarius mint ujdon kinevezett helybeli lelkész hála-isteni tiszteletet tartott, a nép ismét sirt, de — örömében.

Azóta naponta hallhatod a kis harang csengő hangját, s az a hang, melly olly sivórivó volt, most olly örömteli, s olly kedvesen hi, int: imádjad Istened, és tiszteljed annak szüz anyját, Máriát!

És nefelejtsük soha, hogy a mi csupán emberi mü, az előbb utobb magától elporlik; de Isten országának igazságán még a pokol kapui sem diadalmaskodhatnak.

Göndör Gábor.

Különfélék.

Pest. Sok szép adományról olvastunk már e „Kath. Néplap“-ban, mellyet a buzgó hivek Isten oltárára letettek; most azon nagyszerü adományokból emlitsünk meg néhányat,

A Katholikus Néplap 11-ik sz. 1856-ban, Göndör Gábor írása a 89-90 old.
Jó tudni, hogy Torontáltopolya mégsem volt magára hagyva.
Megjelent ott Boldogasszonyfalvi - Boldogasszony, a Szűz Mária.

Balogh, A. (1872) *Beatissima Maria Mater Dei, qua Regina et Patrona Hungariarum.* Historico-pragmatice-adumbravit Augustus Florianus Balogh de Nemcsicz, parochus

nes, quibus non tantum Sacellum sed et oratorium ligneum plenum est.

Maximus Confluxus solet esse in utroque Patrocinio, maior in latinorum, quo uterque ritus comparet in pluribus millibus. Secus veniunt pii Mariophilli, omnibus Festis B. M. V. diebus Domini, feriis 6 et Sabbatho novilunari, per integrum Annum. Numerus Mariophillorum, ad 14. usque 16000 ascedere putatur, ad Locum hunc sanctum, in quo nostris etiam videmus corruscare miracula temporibus. Vocatur communiter *A kegyelmes Anyához.* [1])

[1]) Rel. J. Szanits Adm. l. d. 10. Jun. 1867, et G. Balogh P. bacsiensis d. 10. Jul. 1867.

Huc pertinet adhuc unus Locus B. M. V. gratiosus, recentissimorum temporum, valde famosus, sed necdum ad superiorum, iam descriptorum seriem qualificatus, quia necdum se evolvit. Nomen illi:

Topolya. Praedium populosum in Banatu Dioecesi csanad. Cottu torontal.

Cum locus hic 600 et ultra animas habens, duobus milliaribus ab Oppido Beodra, Parochia videlicat sua, via lutosa, frequenter nec meabili distaret. Insuper domi Portenta quaedam et ostenta fieri asseveraret, dispositus est illuc Presbyter Emer. Berecz qua Missionarius, penes curam animarum et observare quae fierent. Hic edidit libellum *A topolyai lelkészség és búcsújárás keletkezésének története 1854.* Ministerium austriacum protinus peregrinationes et libellum prohibuit, et hunc postremum probabiliter etiam confiscavit; mihi tamen successit eum inspicere, et exinde haec de verbo ad verbum extrahere, ne versione quamcunque pressa, sensum vel modice dubium reddam, in enarratione eventus istius non solum mirabilis et extraordinarii, sed rarissimi adeo, ut unicum tantum ei simile m detegere successerit. Nostrum ostentum sic sonat:

Van Topolyán egy kis házikó, s benne két, munkában elaggott öreg lakik. A házikó éjszaki oldalán, hová a nap soha nem süt, van egy kis ablak. Ennek egyik üvegtábláján 1854-ben egy átlátszó, körvonalokkal ábrázolt alak kezdé kifejlödni. Az öreg lakosok bámulattal nézék a ritka tüneményt. Elmondák szomszédaiknak, ezek ismét másoknak. Napról napra fejlödött jobban ki az alak, s többen jöttek azt nézni. Napok multával a kifejlödött alakban a b. Szüz alakját, egyik karján a kis Jézussal, másik kezében liliomszállal látták az ablak üvegén lerajzolva. A hivö nép különösen csudatüneménynek tekinté ez esetet, s csakhamar eljutván a hír a szomszéd helységekbe is, mindenfelülről csoportosult ide a nép, s részint a rendkivüli esetet, részint a Szüz Anyát tisztelni.

Az ablakszárny az imaházba vitetett, s innen a mélt. csanádi püspök Csajághi Sándor úr rendeletére, ö hozzá Temesvárra. A nép szomorúsága nagy vala e kép elvétele miatt. A jó föpásztor a szomorkodókat megvigasztalandó, különféle tárgyakkal, és széles aranyrámába foglalt, s a Boldogságos Anyát ábrázoló remek olajfestvénnyel megajándékozva, attyai áldása mellett, bocsátá haza az üvegképet hozzá vivö topolyaiakat.

A szép aranyrámás képet imaházukba helyezék, s alája egy egyszerü, a mint szegénységökböl kitelt, oltárt emelének; a kép mellé egy feszületet illesztettek, s aztán is ide jártak vasárnaponkint imádkozni, s hétköznap a gyermekek tanúlni.

Ugyan a fentérintett év Decemb. havában, épen akkor, mikor a kath. világ püspökei a szeplötelenül fogantatás hitágazatának érdemében tanácskozának, Topolya szegényes iskolájában oktató, a szegényes, de iparkodó, és általánosan szeretett Lengyel Antal nevü tanitá iskolás gyermekeit. Egyszerre a gyermekek a falra bámulnak, és egymás között suttognak. A tanitó vigyázat és csendre inti öket; de a gyermekek csodálkozással elkiáltják magokat: „Tanitó úr, tanitó úr! nézzen hátra a falra, épen ollyan fényes kép mozog ott a falon, mint a milyen Hunék ablakában volt.“ Hun a neve azon öreg embernek, ki ama házikóban lakik, hol az ablak üvegén képzödött a Sz. Mária képe. A tanitó falra tekint, s nagy bámulatára a gyermekek állitását valónak találja, s látja, mint csillog veröfényben a rendkivüli képalak, s az aranyrámás képtöl mint huzódik a falon függö feszületig, s rezgö fényben megállapodik. Egy darabig nézi, aztán kisiet, elöszólitja hitvesét, s egy éppen akkor nála levö pórasszonyt, mind a hárman az iskola szobába sietnek s csodálják a jelenetet. A tanitó kiveszi zsebkendöjét, s ezzel érinti a tüneményt, ez még fényesebb lesz. A tanitó ismétli a törölést, s mire hármat törült, villámfényben eltünt az alak.

Sebes szárnyakon futotta be e hir a vidéket, százan s ezrenkint tódult Topolyára a nép.

Voltak kik csalást, kárhozatos népámitást, és haszonlesést; voltak kik megmagyarázhatlan természeti tüneményt; végre voltak, kik Isten kiilönös csodáját látták a topolyai tüneményben s mondák: „Uram kinyilatkoztattad szemei elött.“ A megyés püspök úr, a dolog valódi állását kitudandó, szigorú vizsgálatot rendelt, a miböl

Reglomontum.

Uj-Bánya. Königsberg.

Hungaria. Diocc. neosol. Cottus bars. Parochia propria.

Et eggressae sunt ex eo aquae, quibus haustis refocillavit spiritum. Judic. 15. 19.

Comitamur Locum novissimum!

Est ad celebrem regiam montanamque Urbem Uj-Bányam, Mons Himmelreich, benedictione revera omnigena refertus, sed novissimis tantum temporibus. In cacumine

1872-ben ismét hírt hallatott Torontál Topolyáról, nem kevesebb mint a

parantur lapides molares, ex quarso, et trachite, omnium praestantissimi, ex quibus Societas huias, annue ad 4000 exemplariorum evehit per universum orbem civilisatum, imo ad Australiam. In radice est vallis Kohutovo. Ibi ad plateam eiusdem nominis est Sanctuarium B. M. V., cuius historia sequens est.

---

aztán kisült: hogy a dologban csalás, vagy ámítás, tekintve a körülményeket, épen nem lehet.

A búcsúsok száma a tiltakozások és gúnyolódások daczára, napról napra szaporodott.

1855-dik évi vizkereszt elővestéjen számos búcsusok előtt a tünemény ismét látható volt, s tartott egy óra hosszat, s a mint a százakra menő népsokaság előtt keletkezett, ugy az ismét eltünt.

Ujra vizsgálat rendeltetett, és számos hitelétel melletti tanuság történt.

Ehhez járult, hogy egy törökbecsei vak leánynyó, a tünemény helyének puszta érintetésre, szeme világát vissza nyeré, és nem sokára, két mankón járó béna a helyszinén hagyá mankóit, jelétül annak, hogy röglön megmenekedett bajaitól. És mások is szembajok és más nyavalyáktól megszabadúltak. S mind ez czáfolhatlan adatokkal, kétségen túl van helyezve.

Ezek most történtek, és historikus tények, miket józan ésszel és okszerüen tagadni nem lehet.

Praefatus Berecz adinvenit Parochiae necessitatem; stabilita Curatia aut expositura, assiduo laboravit. Intra duos menses stetit aedificium parochiale, et interimale oratorium. Universa regio exclamavit gaudens: *Topolyán már van pap.* Multi, et secus adventabant peregrinantes, inter hos Graeci et Acatholici. Multi ex curiositate, plures in necessitatibus, quibus iuvandis humanum auxilium insufficiens putabant.

Rationalistae clamabant. Atheistae ridebant. Et reliqui ii, qui bonum potius obtrectari amant, quam imitari effecerunt, ut Berecz amoveretur. Depulso Pastore dispersa est grex. Ortum est ingens murmur Populi. Docens Lengyel fracto corde 8 sept. mortuus est.

Halucinatio gratis explicuit phylacteria sua. Post inquisitionem apparuit veritas. A. 1855. in festo OOSS. tintinabulum denuo convocavit Fideles, Berecz et cum eo cultus divinus redivit. Expositura stat paulopost in Parochiam elevanda. Populus denuo flevit, sed nunc iam prae gaudio. Et Victor Berecz finit libellum: *A mi az Ördögtől jön, előbb utóbb elporlik, de az Isten országának igazságán még a pokol kapui sem vehetnek erőt.*

Videamus reliqua.

Imago in vitro est 4, figura ipsa tantum 2 pollices alta. Refert Btmam stantem in semiluna, Jesum sinistro, sceptrum dextro tenens sinu. Uterque est coronatus. Icuncula est hactenus Temesvarini apud offum dioecesanum; rectius in Residentia Eppi.

Domuncula, in qua imago apparuit, emortuis proprietariis, antiquitate collapsa est.

Memorati Inquisitores erant Canonicus a latere, et respectivi VADni gremiales. Ord. et Surrog. Ergo: Martinszky Jos. Item Burghard Steph Paroch. nakófalvensis et Jablonszky Joan. Paroch. n.-kikindaensis. Acta inquisitionis, iuxta aliquos missa sunt Romam. Asserit id cumprimis Patronus Guido C. Karácsonyi, qui promittit et aedificationem Ecclae.

Populus non obstantibus variis impedimentis imo prohibitionibus huc frequentat continuo. Curati eos dehortantur, retinent gratis. Hi acceptis ex Ecclis Crucibus et vexillis, veniunt in multis millibus et oblata faciunt. 2000 fl. habentur ex nollula pure elocati, qui annuas necessitates superant. Certa viennensis Matrona Taberuaculum et candelabra inaurata curavit. Alia aradiensis pretiosum pluviale donavit. Tertia pro campana pecuniam legavit, quarta quinta aliud etc. minora donaria sunt plurima, et oratorii parietes tecti sunt imaginibus, inter quas est una notabilis:

Tabula votiva. Non pridem nempe, plures Matronae Aradiuo peregrinatae sunt Jerosolimam. In Ponto euxino tanta procella orta est, ut interitus ab omnibus praemetueretur. Tunc hae vovent imaginem Topolyam. Sedato mari eliberantur, et eventum hunc miraculosum in imagine depictum huc tulerunt pro semper intuendum.

Curatus iam habet indultum pontificium, a reservatis absolvendi. Praesagium est ille Indulgentiarum, hic valde necessariarum. Populus enim tota aestate huc peregrinatur. Per annum 10—12000. Sed A. 1863. in Assumt. Mariae solum erant 15000 Fidelium mariopbillorum. Locus enim pro futuro magnam habet Vocationem. — Kath. Néplap 1856. Nr. 11. Rel. Jos. Arleth. Cur. l. d. 1. Oct. 1868.

Quod ostentum nostrum in mundo rarissimum, non sit unicum, ut iam dixi, ostendit nobis J. Munkay, et sequentibus describit:

A természet ura, ki a szent kereszt dicsőségét, ugymint megváltásunk jelét, a külterméset, az ásvány s növényország különféle tárgyán kimutatta, a B. Szüzet is sokféleképen is kinyilatkoztatá. Igy néhány év előtt Achille tartományában Éjszak-Amerikában fölfedeztek egy csuddálatos Sz. Mária képet. Ezen kép nem került ki egy halandónak kezéből, hanem a természet ecsetével van festve, és a gondviselés szemmértéke szerint különféle Jaspis köből alakítva. A csuddlatos kép Arankóban egy üres s kápolnaszerü boltozati kösziklán szemlélhető. Arcz szine fehér, haja fekete; köpenyének belseje azürkék, külsője vörös, s belső ruhája mintegy rózsából van szöve.

A kép története pedig következő:

A csendes tenger partján hol Branko dll, van egy hely, mely Imbuliennek nevezletik, s melyhez a nagy szikla, s a körölfekvő kövek miatt nem lehet hozzá ferni, a kösziklа ürének irányában vau egy róna térség s egy kisebbszerü domb, s erről kindlkozik a szemnek egy bámulatos s csuddlatra méltó kép, mely az isteni Anyát

Cuivis in recentia adhuc memoria haeret, enormis siccitas anni 1863. quae in universa fere Hungaria saeviit, et Uj-Bányam etiam cumprimis afflixit. Paverunt illo tempore proles oviculas. Ex his una terram pede velut fodicans radebat. Pastores quid animal vellet indagaturi, ultro fodiunt. Et ecce aqua limpidissima prosiliit, in hoc loco, in quo et humidis annis nihil scaturivit. Quantum solatium pro cunctis, qui aquam a longe operose ferebant, et eam in continuo meˈu, quod prae ariditate deficiet.

Paulopost apparuit adhuc maius beneficium.

In gratiarum actionem, pro aqua, ad proximam arborem, quae erat cerasus, aliquis vulgarem chartaceam imaginem B. M. V. appendit. Ad eam multi haurientes stiterunt, piis suspiriis donum persoluturi. Paulo plures venerunt imo plurimi iam ad solam imaginem devotisare, iam A. 1864. Et paulo inventi sunt plurimi, non domestici tantum, sed et extranei, qui usu huius aquae a diversis infirmitatibus sunt relevati. Imo et plures visiones habuerunt, in quorum sequelam A. 1865. iam plures Processiones hunc locum visitare coperunt.

Quare Societas mariana Immaculatae, et Georg. Nemcsok Metallifossor ad Fontem Statuam B.M.V. erexit, quae paulopost se probavit gratiosam, et quam Alexius Petyko VADnus P. l. in confluxu plurium millium 3. Sept. A. 1865. benedixit. Ab hoc tempore plura millia extraneorum, cum Processionibus per Sacerdotes ductis veniebant, cumque et fama Prodigiorum crescceret, Stephanus Moyses Eppus neosol., binam Inquisitionem adornari curavit, Parocho Petyko licet deprecante. Prima peracta est 5. Nov. A. 1865., altera 22. Mariae A. 1866.

Inquisitores erant uterque VADnus gremialis. Ordinarius Laur. Derer Parochus geletnekensis et Surrog. A. Petyko P. l. Testes omni exceptione maiores Catholici, et ex magna parte Cives locales, examinati sunt complures, ex quibus aliquos tantum adferimus. Et hi sub iuramento fassi sunt sequentia:

Koperniczky Joan. 8. Apr. A. 1865. Ad Fontem vidit magnum Splendorem, et figuram albescentem, et id interdiu. Magnitudinis erat humanae. Viderunt id, et affirmarunt et plures Judaei in domo eius habitantes.

Truszka Jac. 13. Jun. A. 1865. pariter vidit ad cerasum circa imaginem magnum splendorem, sed iam noctu.

Horecsny Joan. ad Fontem adlatus, lavit pedes suos tumidos, servitium denegantes et iam incurabiles; et repente ex integro sanati sunt in vegetam ambulationem.

Supala Joan. ablutione visum recepit.

Kalina Francisci, quinquennis filiola, auditum diu amissum hic protinus recepit.

Nehnevay Jos. 6. Aug. A. 1865. Sole splendente, hic adhuc maiorem vidit splendorem. Idem vidit et Theresia Loczner sub Roratis.

Porro: Morauszky Maria, Hrncsár Anna, Teneczer Veronica, Harák Maria, Schály Ma-

---

ábrázolja, az isteni gyermekkel karjain, s mely a természet alkotójának műve.

Egy fekete kö képezi a vállaira lefolyó hajait, és egy fehér kö ábrázolatát, melyet teljesen kivehetni. Csak egy szemet látni rajta, mely csudaszép s egészen arányos. A ruha az övig rózsaszinü, a köpeny fölfelé czitromszinü s lefelé kék. Szóval az emberi vonalak a képen oly feltünök, hogy mindnyájan csudálják, a kik csak megtekintik.

Körülbelül 18 vagy 20 éve annak — scribit A. 1865. — *hogy ezen kép fölfedeztetett, és pedig egy gyermek által, mely ugyanott, a köszikla irányában fekvö térségen anyjával együtt mulatott. Egyszer elkiáltja magát a gyermek: Nézze csak Anyám, nézze csak ott ama szép hölgyet, kis gyermekével karjain. Az anya oda tekint, a megjelölt helyre s fölismeri, hogy a gyermek igazat mondott, s azonnal kihirdeté azt az egész környékben.*

Ennek híre eljutott a hittéritök füleibe is, kik a környékben müködtek, a kik azonnal fölmentek a helyre, és meggyözödtek az asszony monddsának valóságáról.

A pogányok felindulva a csudálatos képnek szemlélésén, melynek értelmét a hittéritöktöl megtudták, általánosan s közörömmel siettek fölvenni a ker. hitet, s a Mária fia tetszéssel szemlélé az ujon megtértek ajtatosságát. Midön egy év mulva utat épitének azon helyre, hol a csudálatos természet tünemény fölfedeztetett, búcsújárások is tartattak oda, és az ég megerösité ajtatosságukat azáltal, hogy ezen szenthelyt feltünö csudák által tevé híressé. — Athan. Kircheri S. J. Mundus subterraneus. In B. Sz. Máriának Élete. p. 306.

Ecce quanta similitudo, quamvis non perfecta inter isthoc et topolyaense phoenomenon marianum. Neutrum manu hominis, sed naturae ipsius est. Unum in lapide aliud in eius progenie vitro. Differentia originis c. 10 anni.

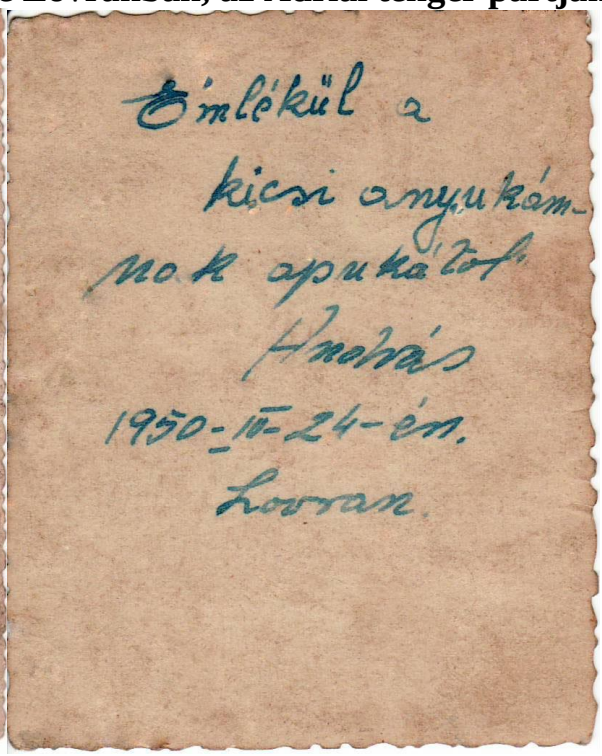
Tehát végigsivalkodtam a Nagy-Rétet
Nem is egyszer, hanem legalább kétszer.
És gyalog egyszer nagyon régen,
Átgyalogolni akartam a Nagy-Réten.
Apám egyszer majdnem bükfencezett,
1952-53-ban Anyám a hátán vitt át
Öregapámék házához, a Nagy-Réten.

.....

A keresztelésem története

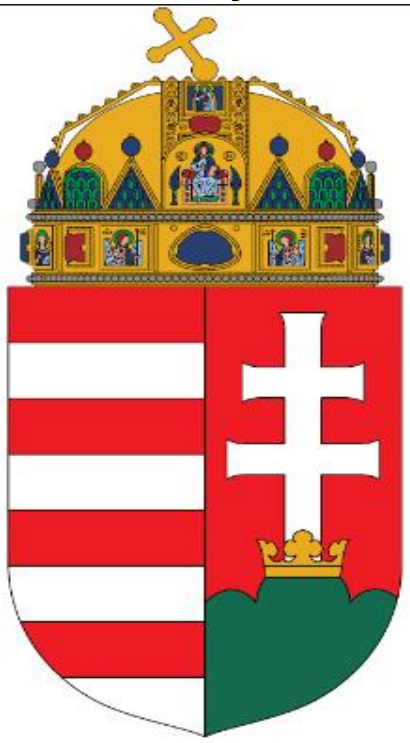
Június hó vége felé mifelénk lassan az aratásra készült a falu népe. Úgy 65 évvel ezelőtti aratásról beszélünk, amikor a mezőgazdaság még nem élte meg a mai reneszánszát. Kaszával, sarlóval, két kezük erejével és vérük verejtékével aratták mifelénk akkor, a mindennapi kenyerünket. Szerencse, hogy június hó vége feléről beszélünk, mert július hó derekán, már nincs veszíteni való idő. Akkor már nagyban áll vagy befejeződött az aratás.
A magyar huszár virtusról, meg a magyar huszárképzésről szinte semmit sem tudok, így nem azt írom le, hogy miért lehetett úgy ahogy a dolgok menete volt a mi családunkban, hanem inkább csak leírom azt ami és ahogyan történt.
Gyerekkoromban többször meséltek erről a felnőttek körülöttem.
Amikor öregapámék házában a Kisútcán megszülettem, apám a kötelező 2 éves katonai szolgálatát teljesítette Lovránban, az Adriai tenger partján.

Hogy Lovránból is gondot viselt anyámra is meg rám is, bizonyítja ez a fénykép, amelyet nem egész 3 hónappal a születésem előtt küldött nekünk. Igazán szép és szerető lélekre utalnak sorai, amikor saját magát máris apukának, anyámat meg a kicsi anyukájának becézte...

(Ezt a csillagot a homlokán nagyon nem kedvelte apám. Amikor kijöttünk Ausztráliába és megkérdezték tőle, hogy hazamegy-e egyszer, mindig azt felelte igen, majd ha lehullik a vörös csillag. Az egyik veje csúfolódott is vele, hogy na azt várhatja, a vörös csillag sose hullik le. És lám, még életében megérte apám, hogy lehullott az a vörös csillag. Ja, azt ugye már kevesen értették meg, hogy egy olyan gimnazista leventétől akinek homlokát diákkorában a Magyar címer ékesítette, az ahhoz való hűtlenséget soha senki ne várja el tőle. Amikor 1985-ben hazalátogattak tartott is az őt korábban megfigyelő és a szomszédságunkban lakó UDBA emberétől aki reggel amikor az utcán apám az út porától mosta a bérelt kocsit, odament hozzá és igen barátságosan köszöntötte a régi komsijá-szomszédját. Apám vonakodó szavaira nevetve mondott valami olyat, hogy ''promenula se vremena - megváltoztak az idők szomszéd, és mi is megváltoztunk, érezd jól itthon magad'' -Apám nem hitt a fülének...)

Tehát, biztos vagyok abban, hogy apám távollétében, Veréb öregapám gondoskodott arról, hogy a keresztelőmre minden a rendjén menjen.
Nálunk falusi Katolikusoknál úgy tartották, hogy a csecsemőt egy héttel a születése után meg kell keresztelni, azért hogy Isten országához tartozzon. Biztos vagyok benne, hogy ezt a szabályt Veréb öregapám a legapróbb részletig ügyelte fel.
Mert a másik ''részlet'' amit öregapám ügyelt fel az volt, hogy Irén legyen a nevem. Mindig úgy mondták, hogy öregapám volt az aki megmondta mi legyen a nevem. Nem is múlasztottam el erről anyámat is, de csak úgy pontosan 30 év múlva megkérdezni. –''Igen,'' felelte, ''de én is azt akartam, hogy Irén legyen a neved.''

Nos,
csak úgy magam előtt akarom látni a képet, amint azon a gyönyörű Vasárnap délelőttön, június hó vége felé, öregapámékhoz megjöttek a leánya aki a keresztanyám lesz, meg a veje, a jövendő keresztapám.
Jóska bátya meg Pista bátya még legények voltak, bizonyára ők is segítettek befogni a lovakat a parasztkocsi elé. A kocsiderékat ahol majd velem ül a keresztanyám, bizonyára megrakták jól szalmával, hogy ne nagyon rázza a kisbabát a nyári göröngyös poros országút Tóba felé. A mi falunk népére akkor a Tóbai lelkész viselt gondot, mivel nálunk nem működött többé a Parókia.
Tóba olyan 7km távolságra van a mi falunktól, és hát elindultunk.
A fentiek után szinte biztos vagyok, hogy anyám nem jött velünk, mert akkoriban úgy tartották a kisbaba mamája otthon marad a vendégeket visszavárni a finom ebéddel. Képzelem, hogy édes Veréb szilém a legszebb tyúkját vagy pulykáját vágta le erre a napra. A tortát meg a keresztanyám szorgos keze sütötte. Tehát, Veréb szilém meg anyám otthon maradtak. Meg miként majd kiderül, otthon maradt Veréb öregapám is.
Szinte biztosra vehető tovább, hogy a kereszt szüleimen kívül, nem jött más közeli családtag velünk Tóbára a Templomba a keresztelőmre.
Elindultunk. Végre.
Vittek hát keresztelésemre kifelé a faluból, Susán után az ottani fából állított Jézus keresztnél jobbra a NagyKikinda felé tartó országútra. Jó meleg volt, engem meg a kisdunnába gondosan bepólyáztak amit még elviseltem valahogy de anyám jelenlétének az illata nélkül amikor a parasztkocsi lefordult velünk a düllőútra Tóba felé, az ismeretlen környezetben megszaporodott sokféle levegők figyelmeztetésére tiltakozni kezdtem. Olyan kisbaba tiltakozással, teli torokból sivalkodni kezdtem. Leendő keresztanyám hiába dédelgetett, hintázott az amúgy is zögyögő kocsiderékban, én nem tágítottam.
Az egyre erősödő zenebonámra egyszer csak hátraszólt a keresztapám:
''Te Véra, mit ríkatod azt a gyerököt. Mit sivalkodik ez a mi kis keresztlányunk, ez a kis – Te – hogy is híjják, a kicsit???!''
Keresztanyám: Hogy híjják, hogy híjják.! Hát nem térád parancsolt apám, hogy minek híjják. Én mán el is felejtöttem minek mondta apám. Te tudod.
Keresztapám: Én nem tudom, én mán nem emlékszök, minek mondta. Neköd köll az eszödbe jutni a neve.
Keresztanyám: Pétör, ha nem körösztöljük annak aminek apám mondta, nagy baj lössz belülle.
Keresztapám: Én nem tudom minek köll körösztölni. Te vagy a körösztannya, neköd köll tudnod.
Keresztanyám: Én nem tudom minek, de tudom, hogy ebbül nagy baj löhet, rögtön forduljunk vissza Topolyának.

Keresztapám: De mán jó félúton vagyunk Tóba felé, odaérünk időre ha visszafordulunk?
Odaérnek-e velem időben a tóbai tisztelendő úr Vasárnapi miséjére vagy nem, az most nem számított, mert ami számított az csak öregapám huszárparancsa volt.
És szépen visszafordította keresztapám a kocsi rúdját, hátrafelé. Közben a lovak biztosan beletapostak egy pár métert valakinek a termőföldjébe és az éppen ott viruló aranykalászos termésébe, mert a düllőutak elég keskenyek arra mifelénk.
Képzelem a házbeliek arcán az ijedt csodálkozást amikor begördültünk öregapámék háza elé.
Dorgálás helyett pedig, biztosan még dicséretet is kapott a két keresztszülő jelölt, amiért olyan példásan viselkedtek és nem sajnálták a fáradságot, öregapám nevemet adó akaratának, a beteljesülése érdekében.
Irén nevét jól a fejükbe vésve, hátra arc hát, újra a Tóbai Templom felé.

Évtizedekig tartó szórakoztató története volt
Keresztanyám családi összejöveteli meséje,
miszerint Tóbától félútról kellett nekik velem visszafordulni,
mert elfelejtették, hogy öregapám minek akart engem keresztelni.

♪♪♪☺ ☺ ☺♪♪♪

Én meg, csakazért is, biztosan sivalkodtam, végig a Nagy-Réten.
.....

A Nagy-Réten Tóba és NagyKikinda felé

A Kisútcai Verébék
A három Veréb fiú meg az öreg Veréb huszár

A faluvégi fodbalpálya felé haladva, az utca vége előtt a bal oldalon az utolsó előtti ház volt öregapámék családi háza. Ott születtek 1883-ban öregapám, meg két év után az egyetlen testvére Péter nevű öccse is. Házassága után öregapám maradt a családi házban, mind az öt gyerekük ott született és ott nevelték fel őket édes szilémmel.

Veréb Péter bácsi háza a Falu keresztjéhez volt közel, mindjárt az Egysor utca elején.

Édes Ácsné Veréb Viktor nénénk volt Veréb Péter bácsiék egyik gyereke.

A Kisútcán öregapámék házával szemben, úgyanúgy az utca vége utolsó előtti második házban szintén egy Veréb család lakott. Verébné Ágnes néni élt ott a három fiával. Ágnes nénit a mi ángyinknak nevezte keresztanyám. A férje a második világháború utáni években hunyt el, úgy tudjuk, vérmérgezésben.

Ezekre a házakra és családokra az volt a legjellemzőbb, hogy onnan alig lehetett látni valakit is az utcán. Ami csak azt jelentette, hogy a megélhetéshez szükséges mindennapi munka töltötte ki mindennapjaik minden éber óráját.

A távoli emlékből maradt fenn a tény, hogy Veréb nénivel élt a három fia Feri, Jóska meg Misa, de nem emlékszem, hogy egyiküket is láttam volna, az a bizonyos és roppant izgalmas nyárvégi vasárnap délután előtt, vagy akár az után is.

A birka bari kútba esett

A Vasárnapi szentmise utáni ebéd elfogyasztva, öregapámnál soros kora délutáni kártyaparti is befejezve, a vendégei éppen hazamentek. Meghitt csend és nyugalom ölelte át a házat és az egész baromfi udvart is, a jó melegben szétnyitott szárnnyal pihenő tyúkokkal, aprójószágokkal.

Az istálóban is csendben voltak és pihentek a tehén is meg a lovak is.

A nagyasztal a székekkel kint volt a gangon, édesszilém az körül tevékenykedett valamit, azért tudom ezt, mert én is ott szerettem körülötte hallgatni okos szavait a szőllőlugas alatt a hűvösben. Öregapám meg a gang végén a kiskonyha előtti rácsos kiskapu előtt állt éppen amikor egyszercsak egy nagy tompa zaj, csapódás szakított véget a meghitt csendnek. Tyúkok kotkodáltak, a kakas rikoltozott, kacsák libák gágogtak gigágoltak, még az istálóban a lovak is nyeríthettek egy nagyot ijedtükben. A pulykák nem tudom milyen hangot adtak, de ijedten ugráltak az biztos.

Öregapám gyors léptekkel az udvar közepén termett, édesszilém a nyomában, én meg szaladtam utánuk.

A megriadt baromfikon kivül semmi nyoma sem volt annak ami zuhant, csapódott vagy loccsanhatott volna.

És akkor egy különösen elrémült, valami mélyről jövő bégetésformát lehetett hallani.

Öregapám egyből az udvar végi akácfával beárnyékolt, jó egy métertől szélesebb átméretű, kút mellett termett. Szilém a nyomában, én meg utánuk.
Öregapám a kút karimája fölé hajolva lenézett a mélységbe, édes szilém is épp csak lepillantott oda, amikor öregapám már egyenesedett is ki és csak annyit mondott neki:

-Szaladj Verébékhez, hívjad a fiúkat!

Szilém lábai nem is érték talán a földet olyan gyorsan suhant az utcai nagykapu felé, és öregapám is szaladt a kotárka felé.

Most, hogy egyedül maradtam a kútnál, én is lekukucskáltam olyan tisztes távolságról, mert addig nemigen fogtam föl mi is történik.
És olyan jó mélyről a kút vizének a közepéből, kikandikált két hegyes fül, meg a hosszú a nem is tudta mit csináljon, tátogjon vagy bégessen birka bari elázott gyapjús arca.
Olyan száraz nyárutója lehetett mert a kútban a víz nagyon mélyen lent volt a falunkban, ahol különben az igen gyakori esőzésektől a talajvíz inkább magas és olyankor a kút vize is egészen fennt van magasan.

Ez a nyárvégi riadalom a baromfiudvarban bizonyította legjobban azt, hogy milyen volt öregapám magyar huszár-képzése.

Minden esetben, minden előadódott helyzetben, feltalálja magát és helyesen jár el a Magyar-Huszár. Nemcsak a Keleti harctéren, hanem otthon is a mindennapi életében.
Pillanatok alatt jött is öregapám sietős léptekkel és hozta a vállán a nagylétrát.
Emelt egyett a válláról és már engedte is le a létrát mélyre a kútba.
Mire az utolsó létrafokát markolta, már mellette termett egy szép szál Veréb legény.

-Eredj lé fiam, én mögtartalak.

A legény lenézett a mélységbe és szó nélkül már lépett is át a kút káváján, megfogódzkodott a kút mélyébe eresztett és öregapám karjain függő létrában és lépett is lefelé a mélyen sötétlő víz fölé.
Öregapám a széttárt lábaival, kicsit meghajlított térdeivel, és a létra utolsó foka alá nyujtott karjaival két öklét a vállaihoz szorítva, tartotta a súlyt.
Én úgy féltem, mi lesz most? Csak nem esnek a kútba?
Erre a gondolatomra már odaért a második fiú is. Ő kisebb volt annál az első Veréb fiúnál, aki már jó félúton lépkedett lefelé a kút mélyébe. Öregapám meg csak szorította a létra foka alá hajlított karjait nagyon, a mellkasához.
Most még jobban féltem. Ez a Veréb fiú fiatalabb annál amelyik a kútba halad lefelé. Mi történik ha itt fönt nem elég erősek megtartani a lentit? Olyan riadalmas gondolataim voltak ezek, amelyeket sohasem felejtettem el, habár a kicsi gyerek fejemmel nem hiszem, hogy igazán érthettem mire is kell nekik erőseknek lenni, abban a pillanatok alatt történő birkamentésben. Csak olyan csuda nagyon izgalmas volt az egész jelenet. Édes szilém mint aki készenlétben tartja minden erejét, szótlanul állt öregapám mellett.

Akkor odaért a harmadik Veréb fiú is. Ő nagy volt és jó erősnek nézett ki.
Most minden rendbe lesz, gondoltam magamban. Jó erősek.
Úgy oldalról oda is merészkedtem a kút közelébe és lekukucskáltam.
Érdekes volt, hogy öregapám nem is szólt rám, hogy menjek el onnan.
Az én öregapám soha semmiért sem szólt rám.
Lekukucskáltam hát, és láttam ahogy öregapám utasítására hogyan fogta meg a birka bundáját a nyakán és emelte ki a mély kút vízéből a szomszéd Veréb fiú.
Lépcsőfokról lépcsőfokra egy kézzel a létrát fogta a másikkal a birkát emelte mind feljebb és feljebb, öregapám –fiamnak- szólította, néhai Veréb szomszédjának három közül, a középső nagyságú fia.
Mire a lenti legény fölért karnyujtásnyira a kut széléig, a legnagyobb és erős kinézésű Veréb legény csak mélyen belehajolt a kútba és az egyik karját olyan nagyon kinyujtotta mignem erős markával az öccsének a honaalját megfogta, a másik karjával meg öregapám karja alatt ő is a létrát tartotta.
Öregapám másik oldalán meg a harmadik legény cselekedte ugyanazt.

Ha a roppant nagy tudású, zseniális Nikola Teszlának igaza volt és minden elhunyt embernek a lelke egy kicsiny erő fénysugár lesz a hatalmas csillagos mennybolton, akkor a torontáltopolyai szomszéd néhai Veréb András bácsi, az ő csillagösvényéről, azon a vasárnap délutánon nagyon boldogan és büszkén ontotta, simogatóan szerető apai fény-sugarát a ő három szép bátor és merész, daliás fiára.
És apjuk a mindenséget átölelő mennyek országából nagyon vigyázott rájuk.

Az öregapám kérésére, szó nélkül a kutban lengő létra fokára lépő középső Veréb fiú most mindkét karjával és minden erejével létrafokról létrafokra feljebb lépve, emelte és húzta felfelé a nehézre átázott bundájú és sorsát egy kukk bégetés nélkül, nagy csendben elviselő, csuda nehézre dagadott szegény birkát.
Jóval birkanyírás után lehetett, mert három legény emelte ki a csurgó csöpögő nagy bundájú bari birkát, az ekkora nagy és roppant izgalmat, még soha meg nem élt falusi baromfiudvar kútjának, a káváján át.

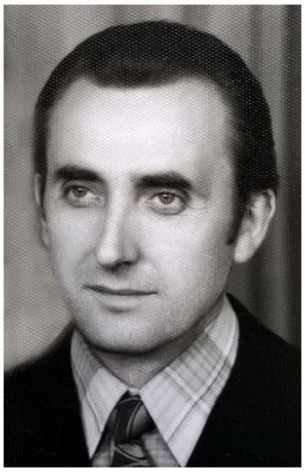
Mire az egyensúlyát kicsit visszakapó bari észhez térhetett volna, édes szilém egy szakajtóból már szórta is elé a szép sárga nagyszemű kukoricamagokat meg olyan apróbb valami árpa vagy zab is volt közte.
Bari birka, mint aki tudta, hogy rossz fát tett a tűzre, csak nagyon lehajtotta a fejét egészen a földig, lassan lépkedett és nyalogatta föl a fáradt napsugárban aranyszínűen fénylő kukoricaszemeket. Amerre mozgott, tócsában csöpögött belőle a kút vize és feketére festette a szép szürkére száradt torontáltopolyai anyaföldet. Körülötte pedig élénk vidámságba csapott minden tyúk, liba, pulyka meg a kakri kakas is, mert hiszen ők meg most azon versenyeztek, melyikük kapkodja fel a szilém fonott szakajtójából elébük szóródó legszebb gabonaszemeket.

A Kisútcai Verébék

Veréb apjuk az égből, az öreg Veréb huszár az anyaföldről vigyázott rájuk 1955-ben

Jóska szül: 1926 Misa: szül. 1928 Feri: szül. 1938

Veréb Jóska, Veréb Misa, Veréb Feri – három topolyai magyar legény dalia. Verébné Maris ángyinak köszönjük, amiért ezeket a nagyon értékes régi szép felvételeket itt, a jelen és jövő nemzedékének megörökíthettük.

Egy régi képet sem szabad veszni hagyni – rokonaink,
nem igazán tudjuk melyik ágról

A mi -birka-barink kútba esett- esetében pedig egyszerűen csak az történt, hallottam a felnőtteket magyarázni, hogy a kicsit mohó birka éppen a kút fölé hajló akáclombról lehulló falevél után kapott de olyan mohón, hogy csak átlendítette magát a kút káváján, és az akáclevéllel együtt pottyant le a mélységbe. Hatvan év távlatából, jó volt ezeket az emlékeket most az utókornak és a kedves olvasónak is elmondani.
Miként, hatvan év távlatából már nem tudhatjuk meg, melyik volt a három Veréb legény közül az amelyik öregapám felügyelete alatt és kérésére gondolkodás nélkül lement a kút mélyére birkát menteni. A legidösebb lehetett biztosan az, amelyik a legerősebbnek látszott és aki utolsónak ért oda. Ő biztosította a fenti erőt arra, hogy a lenti legény biztonságosan emelje ki a csuromvizességtől nehéz birkasúlyát. A két közeli évkorú legény közül nem tudni melyik volt a magasabb és melyik az alacsonyabb növésű 1955-ben.

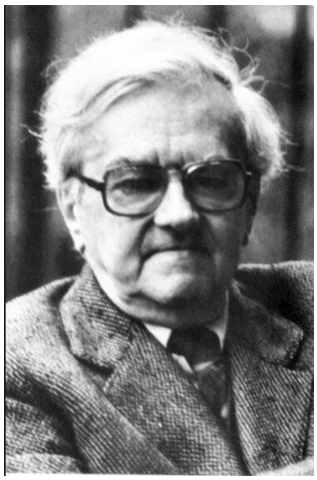
Jutott pedig mindennek megírására késztető, egyik nagyon réginek tűnő verssorocska az eszembe, amelyet egy valaki Weöres Sándor versgyüjteményében olvastam: ***''Három veréb hat szemmel'' .....*** címmel.
Budapestinek vélve az egyént csak úgy elgondolkodtam: Tudnák csak ők ott arra fennt, hogy minálunk itt lennt bizony: ***Hat veréb tizenkét szemmel.....***

Mert azon a vasárnap délutánon minálunk az öt Veréb férfi mellett bizony hellyt állt ott egy hatodik személy is, aki Verébné Erzsébet asszony, édes szilém volt.
De pár szót most Weöres Sándorról:

Weöres Sándor

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Budakeszi **Weöres Sándor** (ejtsd: Vörös[m 1] Szombathely, 1913. június 22. – Budapest, 1989. január 22.) Kossuth és Baumgarten-díjas magyar költő, író, műfordító, irodalomtudós. Felesége, Károlyi Amy költő.

Tehát Vörös Sándor, költő, irodalomtudósnak, édesapja huszártiszt volt

Édesapja, id. Weöres Sándor hivatásos katona, huszártiszt, földbirtokos volt; édesanyja, Blaskovich Mária nagyszebeni, gazdag szerb polgárcsaládból származott.

A pápai evangélikus elemi iskolában kezdte meg, majd a csöngei evangélikus elemi iskolában (1919–1923) folytatta tanulmányait. Csöngén azonban rossz egészségi állapota miatt hamarosan magántanuló lett, az elemi iskolát így végezte el. 1924-ben beiratkozott a szombathelyi Faludi Ferenc Reálgimnáziumba, ebben az időszakban Pável Ágoston kosztos diákja volt, és Pávellel a későbbiekben is fennmaradt fiúi jó viszonya. 1928 júliusában a szombathelyi *Hír* közölte első novelláját *(Egyszer régen...)*, öss Elküldte első verseit Osvát Ernőnek, a *Nyugat* szerkesztőjének

A LÉLEKMADÁR – KÉPZET KÖZELI ÉS TÁVOLI EMLÉKEI

Vörös Sándor munkásságához tartozik a legrégibb magyar versek nagy gyüjteménye, egészen a kezdetektől a múlt századig. Furcsaságok és igazi értékek rejlenek gyüjteményének ősi verssoraiban. Ennek a könyvének azt a címet adta Vörös Sándor, hogy: ***Három veréb hat szemmel***

A címet pedig az egyik nagyon régi, ősi versnek egyik sorából vette a tudós

Árva bornyu, anyátlan,	***Árva Bori anyátlan,***
Puszta pajta, födetlen,	***Puszta pajta fedetlen,***
Három verébnek hat szöme,	***Három beréb hat szemvel,***
Szenes csutak fekete.	***Szenes csutak fekete.***

.....

Árva bornyu anyátlan
Csonka bika szarvatlan
Szenes tőke fekete
Három papnak hat szeme

Vörös Sándor ezt a verset az **1400-as** évek töredékének tartotta amelyik egy ősi pogány szertartásszöveg törmeléke volt és a nép azt megőrizte.

Ősi pogány halottsiratónak tartja a kritika, az árvaság, pusztaság miatt és azért mert a veréb-madár állatidézés, ég és föld közötti ősi védőszellemekre utal.

a veréb – magyar szó
buraabba - a veréb neve ősi szumér nyelven (ezt elég fontos megjegyeznünk)
beriéb - a veréb madár neve, a moldvai csángóknál
A könyv címadó verséhez Kovács Sándor Iván írta a bevezető szöveget ahol az ősi **lélekmadár-képzet emléke** – ként a cseremiszek ősi szokásait vélte felfedezni.
''hosszú pózna végére illesztett, fából faragott kakukk-madarat állítottak a sír fölé, a figyelő madár a halott tájékoztatását és szórakoztatását szolgálta, híven beszámolt az elköltözöttnek a sír körül történtekről''
A nagyon érdekes témához Pozsony Ferenc **Újesztendei szokások a moldvai csángóknál** című dolgozatában a faluköszöntős hejgetős hagyományról írt 16 oldalas összefoglalót. Innen csak röviden.
A múlt század elején az északi csángó falvakban a fiúk és legények külön csoportokban jártak házról házra, Újévet köszönteni. Ezt hívták hejgetésnek.
Keljetek fel bojérek, gyújtsátok meg a gyortyákat, nyisszátok ki az ajtókat, vesszétek meg e padokat, adj Isztennek szent angyala! Memből jöttünk, membe menünk, lelketeket membe visszük, testyeteket földbe tesszük, gyiófából koporszó, leveliből boritó, z ágaiból legyező, gyükeriből hangyázó. Puszta pajta fedetlen, három veréb hat szemvei: Ahá ...
Szabófalván Újesztendő napján kora reggel fiúk és lányok házról házra jártak, s az ajtón át egy-egy marék kukoricaszemet dobtak be a házba, miközben jó termést kivántak. A háziak pénzzel, kaláccsal, bélessel, pereccel köszönték meg a tiszteletadást.
Szinte úgy hangzik ez a csángó Újévi szokás mint ahogyan azt a mi topolyai Bálint Mancink mesélte el nekünk, arról a bizonyos Újévet köszöntő utáni pénz-ajándékról amikor Kardos János öregapja papírpénzzel jutalmazta a három kislány szép Újévi köszöntőjét.

♥♥♥

És itt egy gondolat, kedves olvasó. Csak egy gondolat, de fontos tudni.
Azt írja Weöres Sándor irodalomtudós, hogy a **Három veréb hat szemmel** című vers töredéket a 15-ik századi, azaz **az 1400-as évekből** megmaradottnak találta.

1300. A pálosok vezetője: Esztergomi Lőrinc. (1325-ig)
Halála előtt személyesen meglátogatta őt Károly Róbert király, aki maga is számos kolostort alapított.
A Mátraverebély községhez tartozó Szentkút első templomát már 1210-ben említette egy oklevél. A XIV-XV. században Vereb/Veréb Péter erdélyi alvajda birtoka volt a falu, aki a templom mellé kolostort is építtetett, ami valószínűleg a pálos rendé volt, mert a szájhagyomány csak annyit őrzött meg, hogy fehér barátok éltek itt, akik lehettek templomosok is. Az biztos, hogy a XVIII. századtól remeték tartózkodtak a barlangban, egyes közlések szerint még az első világháború után is lakták.

Veréb Péter (13?? – 1403 Mátraverebély) erdélyi alvajda
az eredeti falu neve Veréb volt, a mai Mátraverebély községnek

plébános 1714-ben rögzítette írásban. Egy másik elbeszélés szerint, amikor a néma pásztorfiú megszomjazott és vizet keresett, a fák lombjai között megjelent neki a Boldogságos Szűzanya és egy lópatkó alakú mélyedésre mutatott. A fiú ivott a forrásvízből, minek következtében megjött a hangja. Örömmel mesélte el apjának a látomást, aki alig akart hinni a füleinek. Az apa a kis forrást nagyobbra kezdte ásni, mélyíteni, s így keletkezett a mai Szentkút.

A területet birtokló palóc kisnemesi család, az Abáktól származó Vereb família a szentkúti zarándokok sokasága miatt építtette Verebély községben az első kegytemplomot. Az építkezés idejét 1210-re helyezik egy 1331-es oklevél birtokperes leírása alapján. Egyébként Vereb (Egyházasvereb, ma Mátraverebély) az 1220-as évektől szerepel oklevelekben, templomának az apostoli Szentszéktől már 1258-ban (!) búcsúkiváltsága volt. 1331-ben Vereb községben már pap is volt, s a templomba özönlő zarándokok az erdőben lévő szent kutat is felkeresték. A verebélyi és szentkúti kegyhely fénykora a 14–15. század fordulóján volt. Vereb Péter 1370 körül kolostort is létesített (a templom mellett, a mai temető helyén), ahová fehér ruhás szerzeteseket – minden bizonnyal pálosokat – telepített. IX. Bonifác pápa 1400. november 9-én kelt oklevelében Nagyboldogasszony ünnepével kapcsolatban tizenkét gyóntatópap alkalmazását engedélyezte a verebi plébánosnak, és azt a búcsút engedélyezte, amelyet az Assisiben lévő Porcinkula és az Assisiben álló Szent Szűz templomában lehetett elnyerni.

Abákhoz tartozó Veréb familia- Szentkút és Veréb faluban

Aba nemzetségből származó Vereb / Veréb familia 1210-ben

Egyházasveréb is volt a falu neve, első templomát Kr.u. 1210-ben építette a Veréb család

Egy-egy táj mondavilága gyakran sűrűsödik *történelmi személyek* körül (MAGYAR Z. 2006). A Kárpát-medencében a dominánsan jelen lévő, népszerű mondahősök Attila hun nagykirály, Szent István, Szent László, IV. Béla és Mátyás király (MAGYAR Z. 2000/b, 2006). Az egyes földrajzi középtájak, néprajzi régiók között azonban különbségek is mutatkoznak, így a Mátraerdő területén is.

Palócföldön Attila hun nagykirállyal indul a történelmi személyekhez fűződő földrajzi hagyományok alaprétege, majd kiegészül Aba Sámuellel, és folytatódik Árpád-házi királyainkkal.

Számtalanszor felvetődött a kérdés: vajon hol lehet *Attila* (Atilla, Atyl, Etele), az utolsó hun nagykirály sírja? Attila sírjáért a Kárpát-medence valamennyi vidéke, az ország számtalan helysége verseng, illetve versengett valaha. A tudományos kutatás a temetés körül sorjázó kérdésekre eddig nem adott megnyugtató választ. A Mátra területén is találunk egy földrajzi helyet, melyet Attila személye szentesít: ez a *szajlai Nagy-halom* (BARÁZ Cs. 2001, 2002/d).

Hollós *Mátyás király* volt Hollós-Corvinus János fia
Hollós-Corvinus-Hunyadi János volt Veréb Péter erdélyi alvajda fia
Mátyás király és az apja Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezér is
Hollós faluban - Hollósváron – születtek
Hollós és Hollósvár volt a mai Kikinda igazi ősi neve még 1780-ban
1800-tól ebből a Hollósból csinálták a NagyKikindát
Bazsalhidából meg akkor csinálták a KisKikindát ami most Basahih.
NagyKikindából 1948-ban csinálták a mai Kikindát

Weöres Sándor Három veréb hat szemmel I-II.

Weöres Sándor életművében kiemelt szerepet kap a Három veréb hat szemmel című, első kiadásban 1977-ben (Szépirodalmi), majd bővített változatban 1982-ben (Magvető) megjelent antológia, amely a költő szavaival rokontalan könyv a világon. A középkortól a XX. század kezdetéig tesz közzé ,,lappangó, rejtett, ismeretlen költői szépségeket, különös izgató zamatú, rendhagyó műveket, amelyekkel éppen különlegességük miatt nem tudtak mit kezdeni, évszázadokig hevertették hajdani nyomtatványokban új kiadás nélkül vagy éppen kéziratban, kiadatlanul". Több mint negyedszázad után a Helikon Kiadó az életmű-sorozatban teszi újra közzé az eredetileg a nagyközönségnek szánt ,,temető-feltáró" antológiát, ami nemcsak rendkívül szórakoztató és tanulságos gyűjtemény, hanem sajátos vonással gazdagítja Weöres Sándorról alkotott képünket. A két kötetet az 1982-es változat szerkesztője, Steinert Ágota gondozta. Helyet kap a műben Kovács Sándor Iván forrásjegyzéke és bevezető tanulmánya, valamint Bata Imre esszéje.

Figyeljünk csak oda**, a középkortól **a <u>Három veréb, ezek:</u>
<u>Vereb / Veréb Péternek, erdélyi alvajdának a három leszármazottja:</u>
<u>A fia Veréb-Hollós-Corvinus-Hunyadi János</u>
<u>Veréb-Hollós-Corvinus-Hunyadi László herceg az idősebb unokája</u>
<u>és Veréb-Hollós-Corvin Mátyás király a kisebbik unokája</u>
<u>a Három Veréb leszármazott aki a másvilágról éber</u>
<u>hat szemmel figyel oda, mit művelnek a birodalmukban</u>
<u>mert a veréb-madár állatidézés az ég és föld között közvetítő</u>
<u>ősi védőszellemekre utal .</u>

Mindezt lehet magyarázni és átmagyarázni, de való igaz, hogy a Veréb községből (ma Mátraverebély községe, Budapesttől kicsit északra a Mátrában, országos Búcsújáró kegyhely) származású Veréb-Hollós-Corvinusok halála után, vész, pusztulás, árvaság, csonkaság, sötétség borult

Veréb-Hollós-Korvin Mátyás király virágzó Magyar országára.

A kakukk madár mifelénk inkább mint másnak a fészkébe betolakodó szárnyas ismert. **Kakukk nem áll őrt a holtak körül a mi magyar hagyományunkban**.

V. Temesvár a Hunyadiak birtokában. - A várpalota és vár újjáépítése.

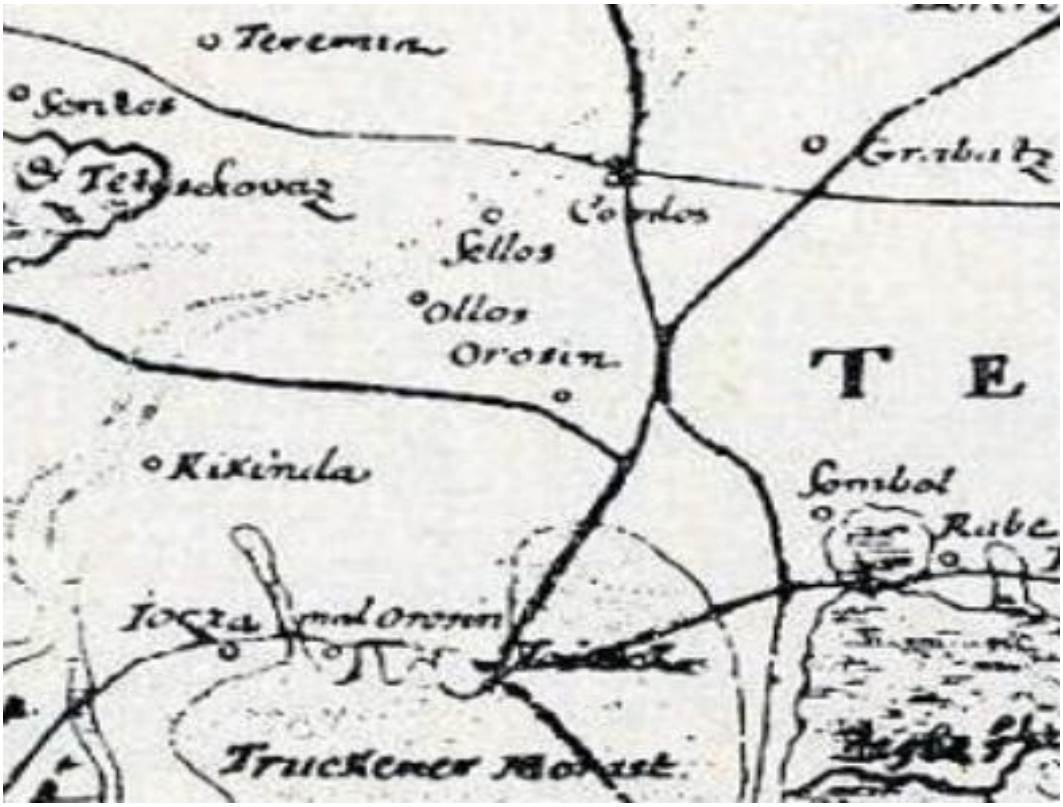
Hunyadi János

Az isteni gondviselés rendelése volt, hogy a legnagyobb veszedelem idején, mikor I. *Ulászló* alatt a török hódítás immár végomlással fenyegette a dunai határvidék népeit és maga Temesvár is már az utolsó erőfeszítésekre készült, Ulászló 1441-ben *Hunyadi Jánost,* kit már Albert király szörényi bánná nevezett ki, korának a hadak vezetésében legügyesebb és legvitézebb katonáját, *temesi főispánná* és Nándorfehérvár kapitányává tette s az ő kipróbált kezeibe helyezte a fenyegetett egész végvidék védelmét. Hunyadit a Délvidék épségbentartása nemcsak mint hazafit és hadvezért, de mint délvidéki földesurat is nagyon közelről érdekelte. Itt volt a mai Kikinda és Szőlős (Nákófalva) között családjának egyik törzsfészke, *Hollós,* hol nemzeti történetünk e dicső hőse valószínüleg született. Itt volt Hollós szomszédságában *Horogszeg,* (a mai Szentborbála falu helyén), a honnan Hunyadi *Szilágyi Erzsébetet,* Szilágyi Mihály nővérét feleségül vette. És itt volt egyik gazdasági középpontja a régi Csanád-, Torontál- és Temes vármegyékben fekvő óriási uradalmainak, melyek három várat, nyolcz várost és 130 vagy még több falut foglaltak magukban s melyek őt hadi érdemeiért a király után egész Délmagyarországon legnagyobb birtokossá tették.[55] Hunyadi János tehát apai emlékeivel, családjával, örökölt és szerzett javaival, százféle személyes érdekeivel volt a déli vidékhez és a vidék legfőbb erősségéhez, *Temesvárhoz* kötve.

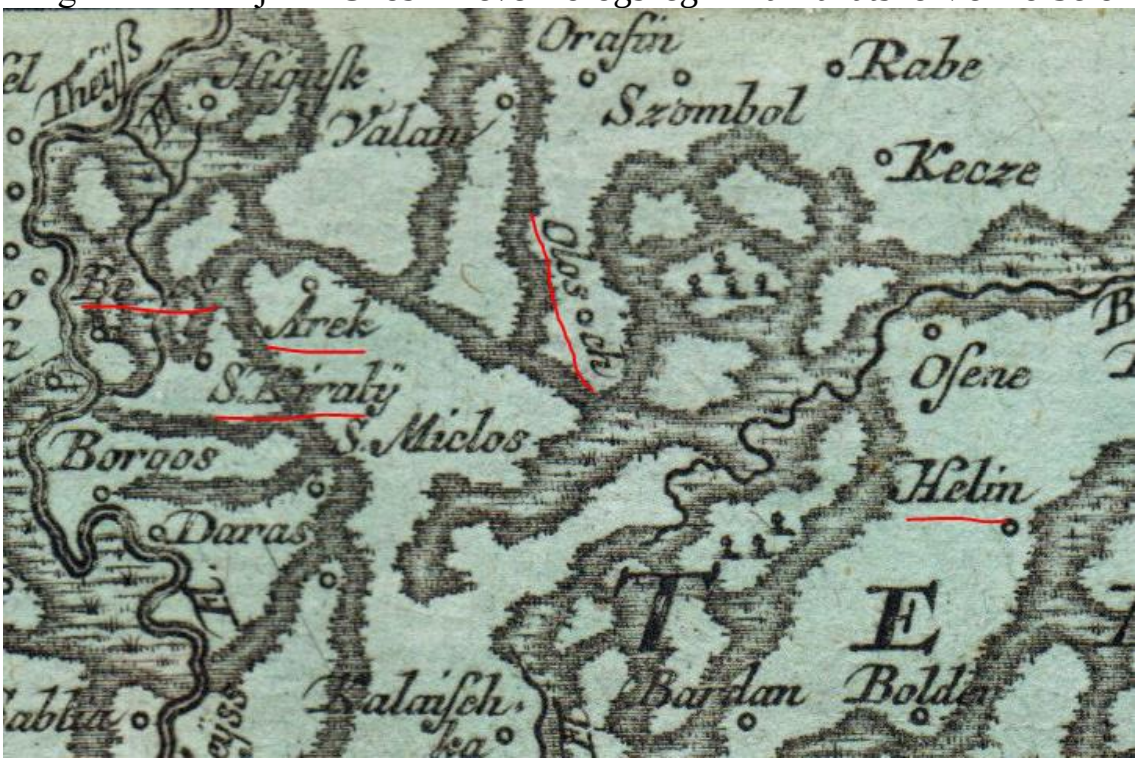
Hunyadi a várat helyreállítja.

Hunyadi most minden gondját a törökök ellen indítandó hadjárat előkészítésére s a temesi terület és Temesvár védelmi állapotba helyezésére fordítá. Egybegyűjtvén [illegible]hadait, 1443-ban Temesvárról vezette át seregét a Balkánra, bevette Szófiát, Bolgarországon diadalmasan átvonult, elfoglalta Nisszát és győztes seregét ismét Temesvárra vezette vissza téli szállásokra, melveket leginkább

Hunyadi családjának fő törzs-fészke *<u>Hollós</u>*
<u>Az akkori Kikinda és Nákovó között ami a Nagykikinda-Hollós volt</u>
Borovszky Samu történettudós kiadása 1906-ban

Sellos-Szőllős ma Nákovó.
Ollos – Hollós – Nagykikinda 1948 utántól a mai napig csak Kikinda
Ez a Kökénd-Kikinda félúton volt Hollós és Basahid között
A germános kiejtésű **Orosin** neve Horogszeg – ma Banatsko Veliko Selo

1744-ben: Becse, Szentkirály, Olosch – Hollós a mai Kikinda eredeti neve

Brankovics György.

Lazarevics István halála után Brankovics György a magyarországi uradalmakhoz, még Zsigmond király uralkodása alatt, az 1427-1433 közötti időben, számos birtokot szerzett. Zsigmond uralkodása alatt Brankovicsé volt a mai Torontálban: Becse vára (Törökbecse) a hozzátartozó várossal, továbbá Szent-Király (puszta Aracs mellett), Ujfalu, Szent-András, Arács, Banzalhida (Bassahíd vagy Kiskikinda), Becskerek (Nagybecskerek), Arad (Aradácz, ma Alsóaradi és Felsőaradi), Boldogasszonyfalva, Chingrad, Irmes. (Pesty Frigyes: Brankovics György, rácz despota birtokviszonyai, Millenn. Tört. III. 566.)

Lázárevity másnál sok birtokot szerzett , de mit adott helyébe? Semmit

1407—1424: Pipo vagy Ozora Fülöp. Mig Ozora az 1435-ki zsinaton időzött, helyettese Marczaly Imre volt.
1427: Gara János.
1428—1439: Rozgonyi István.
1440: Harapkai Bathos István, ki mint áruló halt meg a csatamezőn 1441-ben.
1441: Ujlaky Miklós.
1441: Hunyady János.
1456: Hunyady László.
Horogszegi Szilágyi Mihály.

Temesi grófok: 1407-ben Ozorai Pipo, 1441-ben Hollós-Hunyadi János,
1456-ban Hollós-Hunyadi László,
1456-ban Horogszegi Szilágyi Mihály - Nándorfehérvár hadvezére

Ozorai Pipo sókamara ispán, hadvezér volt az aki Veréb Péter erdélyi alvajda 1403-ban bekövetkezett halála után a fiát, az akkor 17 éves Hollós – Corvinus – Hunyadi Jánost tovább nevelte, taníttatta és a reá váró nagy hadvezéri feladatára kiképeztette.

felirat a Kalemegdánon, a Nándorfehérvári diadal emlékére

(Nagybikács 1422-1450.) Boldogasszonyfalva (1441.), Becse várához tartozott. Borgyas (Törökbecse mellett hasonnevü puszta 1332-1428.), Garai családnak volt itt része. Böldre, néha Beldre (a mai Beodra 1419-1482.), a Himfi, a Berekszói Hagymás és a Dóczi családok birtoka. Csalános (ma Csináros pusztarész a Bega mellett 1399). Cserbefalva (a Tisza vidékén fekhetett 1414-1444.), a Cserbefalvi Cserbe család birtoka. Csesztreg (a mai Csösztelek 1332-1337.); Csingrad (a mai Alsóaradi és Felsőaradi táján 1441.), Becse várának tartozékai között találjuk. Czeczk (Temes megye határán, Papd környékén 1447.), a Papdi és a Beréndi Bak család birtoka. Ecsehida (a mai Ecsehida, vagy Écska 1439-1441.), Becse várához tartozott. Endréd, néha Endröd néven említik az oklevelek. (Törökbecse szomszédságában 1341-1441); részben Becse várához tartozott. Füzesfalva (Alsóelemér és Felsőelemér közelében 1454.), a Maczedóniai Péterfi és a velük rokon Dancsfi családok birtoka, a kik a Forgáchoknak adják zálogba. Galád (Nagykikindától délre eső Gladszkai puszta), 1412-ben Torontál, 1462-ben Temes és 1561-ben Csanád vármegyéhez számítottak. 1462-ben a Berekszói Hagymás és a Szentgirolti családok birtoka. Gyarman (Temes vármegye határán Papd környékén 1447-1473.), a Papdi és a Beréndi Bak család birtoka. Ilemér (a mai Alsóelemér és Felsőelemér 1454), a Ghymesi Forgách család veszi zálogba. Irmes (1441.), Becse várához tartozott. Ivánkahida (a mai Jankahid 1332-37.); Ivánosi Nagybecskerek és Törökbecse között fekhetett 1341.) Jakabfalva (1450.), az Apátfalvi Monai család birtoka. Kovászi (1421.), a csanádi püspökség nyerte adományul Zsigmond királytól. Kozafalva (1410.); Köre, néha Kere néven is elöfordul (1410-1503). Kürt (1410; lehet, hogy Temes vármegyéhez tartozott). Lovász (1332), Matka (Törökbecse és Basahid vidékén 1331). Mene (Temes vármegye határán 1447-1473.), alkalmasint a krassómegyei Patakiak birtoka, a kik e helység fölött a Martonosiakkal és a Tekesekkel egyezkednek. Murony (1416-1479.), a Muronyi, majd a Muroni Kónya család birtoka. Nyilas (1441.), Becse várához tartozott. Olnas, Keve és Torontál vármegyék nemessége 1347-ben itt tartotta közgyülését. Oroszi (a mai Torontáloroszi 1332-37.); Pakencz (Alsóelemér és Felsőelemér táján), a Maczedóniai Péterfi és a vele vérrokon Maczedóniai Dancsfi családok birtoka, a kik 1454-ben a Forgáchoknak zálogosítják el. Páktető (1447), a Papdi és a Beréndi Bak család birtoka. Szeg (1482.), a Dóczi család birtoka. Szele (1332-37.); Szent-Demeter (1454.), a Maczedóniai Péterfi és Dancs családoké, a kik a Ghymesi Forgáchoknak zálogosították el. Szent-Király (ma puszta, Törökbecse és Aracs között. 1422-1440.) Becse várához tartozott. Szent-Lélek (Csánki Dezső szerint inkább Keve vármegyéhez számítható.) 1447-ben a Papdi és a Beréndi Bak család tagjai egyezkednek e helység fölött. Szentes (1482), a Dóczi család birtoka. Szöllös (Törökbecsétől délkeletre 1399.). Tarros, (a mai Tiszatarros.) Már III. Béla király névtelen jegyzője is megemlékezik e földterületről 1332-1439. Torni vagy Tornyi (1423-1461.). Tótfalva (1473.), e helység fölött a krassómegyei Patakiak a Martonosiakkal és a Jolsafői Tekesekkel kölcsönös örökösödésre nézve egyezkednek. Újfalu (a mai Töröktopolyához tartozó Novoszellópusztának felel meg. 1399-1441), a becsei uradalomhoz tartozott. Vámhalom (a mai Tiszahegyes közelében fekhetett. 1405-1462.), Temes vármegyéhez is számítják, Becse várához tartozott Vasvár (a mai Nagybecskerek mellett fekhetett 1332-37.); Vegenye (1441.), Becse várához tartozott.

A középkori Torontál vármegye területén csupán egy erődített hely volt, *Becse* (a mai Törökbecse). Vára már 1342-ben fennállott. 1386-ban Zsigmond brandenburgi örgróf, az ország gyámjaként Losonczi István két fiának, Lászlónak és Istvánnak adományozta. A XV. század elején, alkalmasint még 1411-ben Lazarevics István rácz despota birtokába került s tőle szállhatott örökségkép Brankovics Györgyre, a ki 1433-ban birta, s 1440-ben Geszti Mihály fiának, Lászlónak zálogosította el. Brankovics György hütlensége következtében I. Ulászló a várat a hozzátartozó uradalommal együtt tőle elvevén, azt a raguzai származású Thallócziaknak adományozta. 1450-ben ismét Brankovics György birtokában találjuk, azonban az országgyülés rendelkezései következtében Hunyadi [illegible]János kormányzó tőle elfoglalta. 1451-ben visszakerült Brankovics birtokába, a ki 1458-ban Szilágyi Mihálynak adta. Szilágyi Mihály azonban még ebben az évben visszaadta Brankovicsnak. Később Hunyadi Mátyás király birtokába jutott. Tartozékai: 1440-ben Aracsa, Ecsehida, Aradi, Szent-Király, Bazsal-hida, Becskereke, Endréd. 1441-ben pedig: Ujfalu, Szent-Király, Boldogasszony-falva, Szent-Endréd, Vegenye, Ecsehida, Irmes, Nyilas, Csingrad és Aradi falvak, továbbá Becse, Aracsa, Bazsalhida és Becskerek városok. Városi kiváltsággal csupán az utóbbi négy helység bírt a régi Torontál vármegyében. Aracsa 1422-ben már vásárjoggal bírt, az 1441. évi oklevél is oppidumnak nevezi. Bazsalhida szintén vásáros hely volt. Becse városáról 1440-ben van első izben adatunk. 1442-ben itt tartotta gyüléseit a vármegye. Száraz és vizi vámját az 1440. évi oklevél említi. Becskerek (a mai Nagybecskerek) 1331-ben civitasként tünik fel. 1441 táján kelt oklevél oppidumnak nevezi. A becsei vár tartozékaként annak sorsában osztozott. (Csánki Dezső: Magyarország Történelmi Földrajza II, 124-130).

Újfalu a mai Töröktopolyához tartozó Navaszellának felel meg
Ecsehida az Écska – soha nem Kikinda
Ne hagyjuk magunkat becsapni és megtéveszteni
1441-ben Boldogasszonyfalva ott volt a mi határunkban
Az agyonszajkózott ''Ecsehida-Kikinda'' egy lehetetlenség kitaláció
Horogszeget sokszor Orosinak kevergették és félrerajzolták
Ecsehidát talán Écskával kevergették össze, mert a mai Kikinda helyén mindig csak Hollós és Hollósvár volt.

Ott születtek Hollós-Corvinus-Hunyadi János és a két fia, László és Mátyás

„Zapamtite: nijedan čovek koji je postojao, nije umro. Pretvorili su se u Svetlost i kao takvi postoje i dalje. Tajna je u tome da se te svetlosne čestice povrate u prvobitno stanje.“ Nikola Tesla..... Smrt je oduvijek bila nešto od čega je

’’Jól jegyezzük meg Nikola Teszla szavait: Egyetlenegy létező élő ember sem nem halt meg. Csak világosságos fény-erővé változtak és mint olyanok továbbra is léteznek. A titkos rejtély csak abban van, hogy ezek a félylő erő sejtecskék visszaváltozzanak eredeti mivoltukba.’’

Leigázott igazságuknak ereje pedig egyszer úgyis feltör a felszínre, és Hollóson a helyére teszi közös dolgainkat.

Ime:

Temesközből Bánság a 18. században

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A Duna, a Maros és a Tisza közötti gazdag vidéket, amelyet Magyarország Kánaánjának, Szent István koronája egyik legszebb gyöngyének neveztek - lakatlan, elvadult pusztasággá tette a török.[1.] A Császári abszolutizmus alatt a hasonló megfogalmazások szinte kötelezővé váltak. Temesközben a pápai tized jegyzékekből ismert középkori ősi falvak megtalálhatók sürün lakott vidék „elvadult lakatlan pusztaság.”nak nyoma sincs a török 1716-ban elvonult. Temesközt IV. Károly osztrák Császár vette joghatósága alá a haditanács katonai irányítása alatt, így is maradt 62 évig, de külön közigazgatási területté nem szerveződött. II.József Császár 1765 ben vizitációt tett Bánságban, anyjának Mária Terézia Királynak írja, "Bánságban teljes a zürzavar...Bécs úgy szabadul meg a tolvajoktól...a parázna nöktől, hogy Bánságba toloncolja öket.Feltartoztathatatlan a balkániak áradata." 3100 rabot is küldenek a tartományba. Bánságban a 18. századi betelepítésekröl léteznek részletes adatok. Megkerülhetetlen adatok kerültek elö az öshonos lakosságról, akiknek a házait a térképeken láthatová váltak. A telepeseket az öshonos lakosság házaiba helyezték. A bánsági betelepítés nagyon különbözött az elöbbi magyarországi telepítésektöl, ott az öshonos lakosság helyben maradt, a szatméri béke után /1711/a magyar jogrendszer kezdett helyre állni. Bánságot IV.Károly császári területként kezelte, amojan gyarmatként, de nem tett semmit, hogy 62-évig rendes közigazgatási területté szervezze, még a Csanádi püspököt is kiutasittatta saját püspöksége területéröl, Mercy Florimond katonai föparancsnokkal. Az öshonos lakosság jogfosztott lett,"hazátlan zsellér" A Császáriak minden nagybirtokot, bánya jogot eladtak idegeneknek, a telepeseknek termöföldet adtak, majd 1778.ban Bánságot Mária Terézia Apostoli magyar király joghatósága alá helyezték. Nagy meglepetést hozott az 1769-1772 évi németül „Banat”-ra átnevezett temesközi katonai térképek nyilvánosságra hozatala a Wikipédián. 208 nagyméretü táblán,[2.] pótolják a hiányzó szakmonográfiákat, látható a bánsági terület, a kézzel rajzolt múlt, láthatóak az ösi falvak portái, házai, felismerhetök az ösi falvak nevei, helyi földrajzi nevek. Ezek még nem a sakktábla szerüen épitett falvak házai, templomai, melyek késöbb a XVIII. század végén és a XIX. században épültek.

Magyarország 1000 éves Kánaánjának egyik legszebb gyöngyét lakatlan pusztaságnak hamisította 1718 után a telhetetlen bécsi Habsburg, másokon uralkodhatnám ököljog hatalmaskodása.

’’Bécs a nemkívánatos tolvajjait meg parázna nőit a Bánságba azaz helyesen a mi Torontál-Temes-Krassó vármegyéinkbe toloncolta.’’ 1750 utáni években

Temesköz őshonos lakossága

A síkság rendkívül gazdag termöföldje sürün lakott vidékké tette, már a középkortól, a fönnmaradt pápai tizedjegyzékek, a XVI. századtól a református egyházi összeírások, majd a török adólajstromokból láthatóvá vált, hogy az őshonos lakosság létszáma Bánságban a török hódoltság megszünéséig nem csökkent. /2/ 1718 után Bánságban a IV. Károly császár uralma alatt, katonailag irányított terület jött létre Temesközben. az első kinevezett katonai főparancsnok Mercy Florimond főtiszt lett. IV. Károly császár elrendelte, hogy az átnevezett Bánságba németeket telepítsenek, Mercy Florimond /3/ főparancsnok utasítást kap, készítse föl a falvakat a német telepesek fogadására ami nem volt más mint az őshonos lakosság kirekesztése. A három megyényi területen élö őshonos lakosság kitelepítéséről, közvetett adatok léteznek, a bécsi katonai archívumai, Bánságra hivatkozó adatok, máig feltáratlanok. Böhm Lénárt az 1864. évi monográfiában „Dél-magyarország vagy az úgynevezett Bánság „ oly befolyás alatt keletkezett, amely csak félig szabadelvü történelem megírását is lehetetlenné tette és oly időben midön minden levéltár úgy szólván, hét lakatra volt zárva és megközelíthetetlen volt. /4/ A német betelepítés az őshonos lakosság házaiba történt, amiről pontos nyilvántartások készültek. Egyben a kitelepítettek létszáma is követhető, a közzétett Mercy-féle 1723-1725. évi térkép, de sokkal aprólékosabb az 1769-1772-ben készült bánáti katonai térkép, sürün lakott vidéket mutat, az őshonos középkori falvak neveit felismerjük, a Borovszki Samu Csanád v.m. 1896-ban kiadott monográfiájában. /5/ Az ősi falvak nagy része létező falu, részletes adatokat találunk faluról- falura, nyoma sincs a lepusztult vidéknek. A spontán kialakult ősi falvak házai állnak, azokban helyezték el a folyamatosan érkező telepeseket. Az 1723-25 évi Mercy-féle összeírás 662 régi falut 21289 házat számoltak össze, a pusztákról tanyákról nincs adat (4.) www.pg001.jpg /pg208/ Mercy-féle összeírás, a hontalan zsellérekét tett, őshonos lakosságot számba sem vették. Az elvándorlásra esély sem volt fegyveres örség állt a Maros és a Tisza mentén, Pusztákon tanyákon húzták meg magukat. A szögedi nép, vagy a tömösközi /ami ugyanaz/, a Tisza mindkét oldalán élte át a több mint félévszázados kirekesztést. 1778 után visszatért hozzájuk ősi püspökségük, az újraalakult Csanádi Püspökség, Temesváron és 1778 után a magyar Király alattvalói lettek. Ma is a volt Csanádi, ma temesvári egyházmegye többségi hívöi az őshonos magyar lakosság./6/

Dél-alföldi újrakezdés a kereszt alatt

A Tisza Maros folyók jobboldali falvak kegyetlen pusztítása bekövetkezett. Az utolsó török harcok után az újrakezdésre nézve fontos adatot olvashatunk Lambian mérnök 1695-ből származó följegyzéseiből. A mérnök, Gyula bevétele után beutazta a Körös, Tisza, Maros közét és térképet készített a bécsi haditanács megbízásából. Makóról ezt írja: „nagy falu de nem lakják, a házak mind romokban hevernek”. Vásárhelyről pedig azt, hogy „nagy falu de nem lakják a házak megvannak”. Szentesről azt jegyezte föl „Szentes falut magyarok lakják”/7/ A XVII. századvégi hadjáratok a Tisza-Maros bal oldali, bánáti területeit nem érintette. Az 1699-évi karlócai békekötésben az új határt, a Tisza és Maros folyók képezik. A császáriak részéről kérték a béketárgyaláson, hogy a Tisza és a Maros mentén a nagyobb biztonság végett, „pusztává tétessék”-a falvak. A török meghatalmazott által mint törvényeikkel ellenkezöt elvetették, ”melyek népesítést, nem pedig elnéptelenedést parancsolnak” /8./ Abban megállapodtak, hogy a határ menti várak megmaradhatnak jelen állapotukban, de újat nem építhetnek, így maradt fön az időben Szeged és Csanád vára is.

Amikor a török katonai megszállás 1716 után tőlünk harc nélkül kivonult, őseink lakosságának a száma a középkortól, nem csökkent. IV.Károly Habsburg a szerencsétlen szórahallgató jófiú Mercy Florimundnak elrendelte az ősi magyar lakosság megsemmisítését, kiűzését, őseink tűzhelyeitől, hogy a helyükre és otthonaikba a germán nemkívánatosait lakoltassa.

Ősi falvainkban sehol nyoma sem volt semmiféle pusztulásnak.

A szórahallgató Mercy a magyar kifosztott őslakosokat számba sem vette.

Temesköz továbbra is (1699) török hódoltságban

Bánság az időben még Temesköz, török hódoltsági terület volt, elkerülte a Rákóczi-szabadságharc véres évtizedét is amiben a török nem vett részt. Bánság kiváló termőföldje, az enyhén kiemelkedő fekvése árvíz mentességet biztosított Temes völgyéig sűrün lakott vidék volt a török hódoltság végén is. A karlócai béke /1699/ tovább biztosította a vallásszabadságot.

Kurucok, labancok, délszlávok

1699 és 1718 közötti években, Temesközt a Tisza-Maros vonaláig még török hódoltság volt, így az őshonos lakosság elkerülte a falvaik pusztulását. A háború a folyók jobb oldalán dúlt abban a török nem vett részt, és a temesközi lakosság sem. Szeget – Arad - Gyula vidékein a közel 10 évig tortó véres összecsapások, a Rákóczi szabadságharcosai és a labancok, a Magyarországra menekült, zsoldért és a letelepedés ígéretéért harcoló délszlávok között dúlt a háború.

Bánság, Szeged, Makó, Arad vidéke katonai terület

A török 1718-ban harc nélkül kivonult, lemondott, a három megyényi Temesköz területéről. 1718 után, a császár uralma alatt, katonai irányítás következett. Szekernyés János „A magyarság emlékjelei a Bánságban" nagymonográfiában idézi Bartuszi István /1853-1922/ kiváló helytörténészt, annak a merész és eredeti koncepciónak a levonását, megkockáztatja, hogy a Temesköz magyarságára az osztrák uralom 1717-1778-ig terjedő korszaka sokkal veszélyesebb volt mint a török hódoltság több mint másfél évszázados periódusa. /9/ A betelepítés Bánságba katonai eszközökkel történt. Leopold Kollonitsch volt esztergomi érsek /aki hamarabb lett püspök mint misézö pap/ elvei szerint. IV. Károly császár vagy III. Károly magyar király /személyében ugyanaz fölrúgta a magyar rendekkel kötött szatmári békét /1711/, a magyar alkotmányt. A közös hadsereget a Habsburg hatalom kiterjesztésére használta. Bánságot a „jure armorum" fegyverrel szerzett osztrák területnek tekintette, megtagadta a temesközi magyar rendek birtok jogait, a jobbágyaik is hazátlan zsellérekké váltak. IV. Károly osztrák császár Bánságot az uralma alá vette, katonailag megszállta.

Az önhatalmú rendelkezésnek egyik megfontolatlan következménye az ősi /1030/ Csanádi egyházmegye fölszámolása Bánságban, vagyis az egyházmegye teljes területén. A Bánsági katonai főparancsnok Mercy Florimond, Nádasdi László Csanádi püspököt 1718-ban kiutasította Bánságból, püspöksége teljes területéről, ezzel a Csanádi püspökség saját ősi területén megszünt. Mercy főparancsnok 1724-ben magyar honosítást, rendi jogokat és grófi címet, földbirtokot kapott Baranyában. Bánságban nem kaphatott, az a császár uralma alatt volt a birtokjog és az egyházi jog ott még rendezetlen volt. Magyar rendi jogok az alkotmányos magyar jogok és a Csanádi egyházmegye egyházi jogai 1778-tól került vissza a magyar Király joghatósága alá, minden a föld idegenek birtokába került. A következő uralkodó /bánság fölött is/ I. Ferenc a Német–Római birodalom császára, 1736-1765-között, őt követte II. József császár. 1765-1790. Mária Terézia apostoli magyar király uralkodása bánsági terület fölött mint magyar királyság része 1778-ban következett be, újra magyar király rendelkezik Bánságról mint magyar királyi területről, és a három megyét vissza szándékozik vezetni a magyar megyerendszerbe. Alapvető akadályba ütközött, hogy az előbbi fél évszázada császári uralom alatt tartott terület, Bánságban a magyar király apostoli jogát 1778-ig nem alkalmazhatták, Rendezetlenül áll a kegyúri és főkegyúri jog ami a Szentszék joga /mások szerint a magyar apostoli királyé is/ rendezésre vár az új bánsági idegen földbirtokosok honosítása, A Csanádi püspökség mint a magyar püspöki kar tagja 1778-

Kiváló és magasabban fekvő termőföldjeink árvízmentesek voltak a magyar középkorunkban. Sűrűn lakott lakosság voltunk 1699-ben!!!
1718 után ránkszakadt a bécsi germán Habsburg kegyetlen uralma.

1717-től 1778-ig terjedő osztrák Habsburg uralkodhatnámok korszaka sokkal veszélyesebb és rombolóbb volt a több mint 150 éves török katonai megszállásunktól. Hazátlan zsellérekké gyarmatosították őseinket.

tól újra müködni kezdett. 1780 után II. József abszolutista uralkodó nem müködött együtt a főpapsággal, a Szent székkel, rendeleteivel a korlátozta a magyar püspöki kar jogait, megtiltotta a kapcsolat tartást a Pápával, míg nem a Magyar Püspöki Kar szembefordult, megtagadták az engedelmességet. Joachim Bahlcke lipcsei egyetemi tanár 1995-ben monográfiát ír "A Magyar Püspöki Kar és a Habsburg Monarchia" rá mutat, hogy a Bánság volt a laboratórium meddig lehet elmenni az abszolutista hatalom kiterjesztésével? /10/

Csanádi vár az egyházmegye székhelye és a Szent György katedrális lerombolása

A legtragikusabb sors a Csanádi egyházmegyét érte, székhelyét /1718 után/ a Szent György katedrálist a várral együtt a Habsburg katonaság lerombolta, Nádasdy Lászlót 1710-1829/ Csanádi Püspököt, 1718-ban Mercy Florimund katonai főparancsnok IV. Károly császár parancsára kiutasította, egyházmegyéjéből, Bánságból. Az egyházmegye 50.000 kh. Földbirtokát eladták macedón marha kereskedönek. A Magyar királyságban hiteles helyen nyilvántartott birtokjogot és rendi jogokat Bánságban a magyaroktól megvonták, ezzel a magyar jobbágyok de a rendek is nincstelen hazátlan zselléreké váltak. A magyarokat kitiltották Bánságból, Mária Terézia magyar király uralma alatt /1778-1780/ Bánság vissza tért a magyar király joghatósága alá, a királynö 1780-ban elhunyt, a magyar királyságot, fia II. József veszi át, aki az abszolutista uralkodásáról vált ismertté. 1781-ben a Bánságban 41 faluban 141 földbirtokot adtak el, örmény, macedón és más balkáni kereskedőknek, adtak hozzá magyar honosítást és rendi jogokat, (11.) Az új földbirtokosok új jobbágyokat hoztak. Temes, Torontál és Krassó-Szörény megyéket visszasorolták a magyar megyerendszerbe. II. József a betelepítést folytatta. A betelepített németek szabad menetü jobbágyok lettek 24 kh. Szántóföld, 6 kh. legelö, saját ház, fölött rendelkeztek, a kegyúri jogot fölöttük, /ellentétbe az egyház joggal/ nem a földesúr, hanem a magyar apostoli király mint főkegyúr, biztosította. II. József még a magyar királlyá koronázását is mellözte, így lett a köznyelvben a kalapos király, de nem lett apostoli magyar király. Az utolsó magyar apostoli királyi jogcím felhasználó Ferenc József császár volt, azonban ö akkor nem volt sem magyar király, sem erdélyi fejedelem, 1864-ben Karánsebesen, Nagyszebenben, Aradon román ortodox egyházat hozott létre ezt azonban az ortodox Pátriárka nem ismerte el.

Bánság egyházmegye nélkül 1778-ig

Bánságban a császári katonai uralom alatt 1718 és 1778 között nem müködött egyházmegye, a fölszentelt Csanádi püspökég müködését IV. Károly császár megakadályozta Az 1710-ben kinevezett Nádasdi László Csanádi püspököt, Mercy Floribund katonai parancsnok 1718-ban kiutasította Bánságból az az a teljes magyar Csanádi egyházmegyéje területéről. IV. Károly császár, mint III. Károly magyar Király utasította, Nádasdi Lászlót, hogy hozzon létre egy másik püspökséget a Tisza és Maros jobb oldalán, a Kalocsai püspökség területén elkerülvén a nyílt konfrontációt a Szentszékkel, ott viszont az oda telepített szerbek nem voltak hajlandók egyházi tizedet fizetni. Nádasdi László Csanádi püspök 1729-ben elhunyt, III. Károly. Király, Mercy főparancsnok unokaöcsét Falkeinstein Bélát nevezte ki püspöké a Tisza Maros jobb oldalán /1730-1739/ azzal föltétellel hogy Bánságban, azaz Csanád egyházmegye teljes területén nincs joghatósága. Bánságban a császári uralom alatt rendes egyházmegye nélkül a katolikus papság a birodalom különböző helyeiről verbuválódott, sok esetben a miséző papnak sem minősültek.

Hollós-Corvinusok ősi birtokait marhakereskedőknek árulták, profitálták. Hiteles birtokjogot és rendi jogot a magyaroktól megvonták. A betelepitett németjeiknek bezzeg, szántóföldet, legelőt, a magyarok házait, vagyonát osztogatták. Szegények, mit lehet velük kezdeni, a sajátjaikat nem osztogathatták, ha semmijük sem volt..... ráveselkedtek hát a szomszédék vagyonára, ősi germán gonosz szokásaik szerint.....

Az unokaöcsköst meg kinevezték 1730-1739-ig püspöknek, biztosítva ezzel a magyar jogtalanságot. Isten nevében.....

Az ősi (1030) Csanádi egyházmegye temesvári székhellyel

A Szent István által 1030-ban alapított Csanádi egyházmegye első püspöke Szent Gellért. 6 évszázados müködés után arra kényszerül, hogy székhelyét a magyar Királyi területre költöztesse, folyamatosan volt kinevezett Csanádi püspök, aki a török hódoltságban élö hívei egyházait ellátta. A török nem tiltotta a keresztény vallások gyakorlását. A Csanádi egyházmegye területén a földbirtokosok a török hódoltság alatt sem mondtak le a birtokjogaikról, azt tovább nyilvántartották hiteles helyen, ragaszkodtak a rendi jogaikhoz amit folyamatosan használtak a királyi területeken, sok esetben az egyházi tizedet is beszedték. 1718 után a Temesköz a császáriak fennhatósága alá kerül a haditanács irányítása alá Kollonich Lipót /1631-1707/ elmélete szerint, de Savoyai Eugen /1668-1736/ a császári haditanács nagyhatalmú ura is úgy vélekedett Bánságot meg kell tartani és németekkel betelepíteni. A betelepítést katonai eszközökkel végezték, úgyszintén az öshonos lakosság kitelepítését. A birtokba vételt németes pontossággal előkészítették. Bánság területén az öshonos nép templomait. várait lebontották, nem maradhatott egyetlen történelmi emlék, ami az előbbi századokban épült, a szó szoros értelmében kö kövön nem maradt. A bontást 1718 után katonaság és a robotmunkások végezték. A később Bánság annektálását a császáriak nem tudták megvalósítani, maradt a teljes kifosztása, 1759 és 1769 között 10 millió Ft. adósság fejében zálogba adták a bécsi banknak 10 évre. A földbirtokokat amit nem osztottak szét a német telepeseknek, azt eladták az utolsó barázdáig. idegen földbirtokosoknak később /1778/ adtak hozzá magyar rendi jogokat, jobbágyjogot. A Csanádi egyházmegye, mint a Magyar Királyság egyháza újra indul. Első újkori püspök Christovitch Imre, temesvári székhellyel, Megkezdi az első bérmálásokat 1780-ban a török óta először. A következő fölszentelt püspök Köszeghy László /1800-1828/, megépítik és fölszenteli a temesvári Szent György katedrálist 1803-ban. Hatalmas fejlödés következik, megépülnek a katolikus templomok, iskolák és a sakktábla elrendezésü falvak. A magyarság visszatelepülése föleg a városokba történik, a század végén a lakosság többsége katolikus, magyarság létszáma közelíti a németek létszámát. Az elvesztett szabadságharcot a bánsági magyarok 1849-et úgy tartják akkor volt a "szaladás" az ellenforradalmárok a magyar lakosságot a Tiszán-Maroson túlra üzték, tavasszal térhettek vissza a felperzselt otthonaikba. 1849 után a német főpapság állt a Csanádi Egyházmegye élére. Ekkor a magyar, német, román és szerb lakosság aránya szinte azonos volt, a katolikus lakosság volt többségben. 1855-ben Ferenc József császár az egész birodalma nevében Concordátumot kötött a Vatikánnal, többek között bele foglaltatott, hogy a püspökség független az államtól /császártól/ Az egyházi vagyon a Püspökségé, a rendelkezési jog a Püspöké. A pápai nuncius székhelye Bécs. A német befolyás tovább erösödött. A Magyar Királyi állam felbomlása után a Csanádi temesvári püspököt 1923-ban kiutasították Temesvárról, ezzel a három országra vágott Püspökség müködésképtelenné vált. Románia 1929-ben, Concordátumot kötött a Vatikánnal, fontos közremüködö volt a temesvári /Csanádi/ új német püspök jelölt és rokona aki szenátor a bukaresti parlamentben. Újra meg fogalmazást nyert, egyház szuverenitása, vagyona a püspökségé a püspök rendelkezése alatt, /nem a királyé/ Ezen passzus nyomán a Temesvári Püspökség minden előbbi vagyon birtokosának tekintette magát, aminek, máig hatása lett a számottevö vagyon okán. A temesvári Püspök székbe ültetése után /1930/ a magyar oktatást a szemináriumban és többi iskolákban beszüntette. 1934-ben a temesvári katolikus Püspök és a fent említett német szenátor rokonával vizitációt tettek Hitlernél./12/ Megalakult a „Deutsche Volz gruppe" német nacionalista szervezet saját vagyonnal rendelkeztek. A zsidók vagyonát az állam 1938-ban elvette. A német oktatást a Volz gruppe, átvette a katonaköteles férfiak német hadseregbe állhattak, nagy részben a Waffen SS-ben szolgáltak joghatóságukat kiterjesztették a megszállt szerb Bánátra is ahol menedéket nyújtottak az 1941 telén a véres bukaresti progromok vasgárdista elkövetőinek. 1948. évi 151 dekrétum a temesvári püspökséget a gyulafehérvári Főegyházmegyéhez csatolja, A maradék német lakosság, a titkosszolgálat, a kollaboráns német papság és a németországi titkosszolgálat nem éppen törvényes eszközökkel kiárusítják a maradék német

A török nem tiltott el minket a hitünktől.

Savoyai sem volt különb. Őshonos népünk várait, templomait lerombolták, kő kövön nem maradhatott a Hollós-Corvinusok történelmi emlékeiből. Az utolsó barázdánkból is kifosztották őseinket. 1849-ben mindenünket felperzselték. Erősitették a germán befolyást.

lakosságot. Kialakult a bennfentesek vegyes klikkje, nagy értékü ingatlanok cseréltek gazdát, A kitelepített németeket lemondatták állampolgárságáról, minden vagyonáról, a nyugdíj jogosultságáról, 1989-ig a németek kitelepítése befejeződött. /13/ Az 1990-ben a temesvári Püspökség föl állt az 1982 óta a hatóságokkal jól együtt működő német főpapság vette át a püspökség vezetését, annak ellenére, hogy a német hívők negyed évszázada eltávoztak. A Csanádi három részre szakadt ősi katolikus egyházmegye Temesvári, Csanádi, Szeged Csanádi és Nagybecskereki Csanádi egyházmegye híveinek nagy része őshonos magyar. Az egyház az 1030-ban Szent István és Szent Gellért által alapított egyházmegye hagyományát őrizni, a sok viszontagságot átélt őshonos népe az elkötelezett és jogosult. A kufárok pedig, akik a XX. században német népük eladásából harácsoltak vagyont és befolyást, szerep tévesztésben vannak, népüket régen eladták /13/ Mára pedig fondorlatos módon az egyházmegye híveinek legdrágább kincsét a magyar liturgikus anyanyelvét, kizárták saját egyházából, megtévesztve a magyar hívőket, az egyházi liturgikus nyelvnek, nincs köze az állami hivatalos nyelvhez a püspök szuverén, az államnak nincs joga a beleavatkozni az egyház ügyeibe. Az idegen főpapság ideje Bánságban régen lejárt. 25 év alatt az egyház vagyonát nem szerezték, vissza Azon fáradozni, hogy az egyház és vagyona idegen kézre kerüljön nagy bün lenne.

Mária Terézia apostoli magyar király

„III. Ferdinánd német-római császár, magyar király /1625-1657/ sikertelenül tett lépéseket Rómában az iránt, hogy az apostoli cím használatára jogot kapjanak. Az uralkodók főkegyúri jogát a Pápaság az újkorban hivatalosan soha nem ismerte el./14/ „Mária Terézia 1758-ban XIV. Benedek pápa/ 1758, halála után összeülő bíbornoki Collegiumhoz intézett levelében, először használja az Apostoli királyi címet. Elrendelte, hogy címében közvetlenül Magyarország mellé helyezzék." E címmel az udvar úgy fogta fel együtt jár a királyi hatalom felsősége a nemzet egyházban." Mária Terézia Királynö uralkodása alatt már előbb mint 1758 élt a főkegyúri joggal, a főpapok kinevezésével, az áthelyezésről elmozdításról és a világiaknak egyházi javadalmakba helyezéséről. Elődei: I. Lipót /1657-1705/ I. József /1705-1711/ és III. Károly 1711-1740 Magyar Királyok is többször használták a főkegyúri jogot, de nem nevezték magukat apostoli királynak. I. Lipót /1657-1705/ német római császár, magyar király a karlócai békeszerződésben a 1699-ben lemondott az ősi magyar Csanádi egyházmegye területéről a török javára ami ellenkezett a magyar alkotmánnyal, A karlócai békeszerződés biztosította a keresztények vallásszabadságát a török hódoltságban az az Temesköz területén, 1718-ban. A török lemondott Temesközről /későbbi Bánság/, az utolsó volt Magyar királysági területről, harc nélkül kivonult. Az az abszurd helyzet állt be III. Károly uralkodása alatt, a szatmári békeszerződésben foglaltak /1711/ ellenére, Bánságban megszünt a vallásszabadság az őshonos lakosság minden jogát vagyonát a császár elvette. Bécs újabb trükköt eszelt ki, III. Károly Magyar király, IV. Károly néven osztrák császár a bánsági területet császári katonai uralom alá helyezte, mondván hogy, fegyverrel szerzett terület /jure armorium. A magyarokat kitiltották Bánságból a rendek birtokjogait elvették, A Temesközt átnevezték „Bánát" névre és az császárok uralma alá került. IV. Károly császár 1740-ig, majd I. Ferenc császár 1765-ig. következett II. József császár 1778-ig Bánság 60 évig császári katonai terület volt. A betelepített németeknek szabadmenetü jobbágyjogot ígértek abban a tudatban, hogy császári alattvalók, és a római katolikus vallást a kegyúr, és a főkegyúr jogot a szentszék biztosítja az egyházmegye által. II. József szembesül azzal, hogy Bánság birtokjogait rendezni kell. A megoldást abban látták, hogy Bánságot 1778-ban vissza csatolták az" Apostoli Magyar Király Mária Terézia joghatósága alá. A királynö /császár sosem volt/ Bánságban megkezdte a főkegyúri jogok alkalmazását, a német telepesek a magyar király alattvalói lettek aki a "főkegyúri" jogon a vallási jogokat is biztosította /más vélemények szerint a főkegyúri jog csak a Pápa joga/ Elrendelte 1778-ban, a IV.

A mi nevünkben de nélkülünk alkudoztak a török hatalommal. Főkegyúri jog nem Habsburgocskák hanem csak a pápa joga volt.

Az osztrák császári katonai hatalom a magyarokat kitiltotta a germán kreálta Bánságból azaz Torontál-Temes-Krassó-Szörény vármegyékből.... Isten nevében – mert már apostoliaknak is fölfúvalkodtak.....

Károly császár által 1718-ban megszüntetett ősi Csanádi Egyházmegye újra fölállítását Temesváron. Püspököt nevezett ki Christovitch Imre személyében, az első bérmálásokat 1780-ban végezte a török óta. 1778-ban született meg a döntés Bánság területe, Temes, Torontál és Krassó-Szörény megyék visszacsatoltatnak a magyar megye rendszerbe. 1778-ban a magyarokat sújtó rendelkezések megszüntek, vagyon vissza adás azonban nem követte. A beáramlott ortodox lakosság nincstelen zsellérek lettek az új földbirtokokon, ahhoz, hogy a jobbágy lehessen az unitus görög katolikus vallást el kellett fogadni. Bánság teljes föld vagyona ide értve a Csanádi Egyházmegye birtokait is az erdőket Bécs már előbb eladta a tulajdonjogba juttatás 1781-ben fejeződött be. 1780–ban Mária Terézia magyar apostoli királynő elhunyt. Újra fia, II. József lett a magyar király. Ő nem tartott igényt az apostoli jogforrásra, az abszolutista uralkodási módot alkalmazta, a betelepítést folytatta. Mária Terézia magyar apostoli király 1740 és 1780-között uralkodott /császárnő sosem volt/ Bánság az uralkodása végén került uralma alá, Előbb a császár joghatósága alá tartozott, 1778-ig. A két év uralkodása alatt történtek, 1780-ig, mégis emlékezetes marad uralkodása. 1778-ban visszavonta a bánsági magyarokat sújtó törvényeket. Újra létrehozta a Csanádi püspökséget 1778-ban. A három vármegye, Temes, Torontál és Krassó-Szörény vármegyéket vissza sorolta magyar vármegye rendszerbe.

Temesköz vagy Bánság?

Az 1718. évi pozserováci békeszerződést IV. Károly császár úgy értelmezte, hogy Bánság a császár joghatósága alatt katonai terület lesz. Önálló közigazgatási tartomány vagy bánság nem lett. A síkság Dél-alföld része Temesköz legrégebbi tájneveink egyike, a hegyvidéke Erdélyhez is tartozott, ugyan azt a területet csak a török hódoltság alatt, utolsó 18 évben /1699-1718/ és mint császári katonai terület 1818 és 1778-között jelentett, amit később átneveztek Bánságnak. 1778 után visszakerült a magyar király joghatósága alá, újra fölállt a három magyar megye: Temes, Torontál és Krasószörény. A Bánság románul, szerbül és németül Banat. Állítólag egy helytelen német fordításból került a köztudatba.

Apostoli király

A bécsi udvari klérus a XVII. században hangsúlyozni kezdték hogy a magyar királynak apostoli jogai voltak, az egyház ügyeit is maga rendezhette /a pápa nélkül/ Püspökséget alapíthatnak, élhetnek a főkegyúri joggal, elvégezhette a püspökök kinevezését és székükbe helyezést. élhetnek a főkegyúri egyházjoggal, Az abszolutista uralkodók a középkori szokásjogra, hivatkozva, olykor éltek is a kegyúri jogokkal, püspökségeket alapítottak püspököket ültettek székbe, több esetben rendhagyó módon ortodox püspökségeket alapítottak magyar országon, ortodox püspököket helyeztek székbe, azonban az ortodox Pátriárka nem ismerte el ezeket az egyházakat. (7.) A magyar országgyülés határozata szerint a főkegyúri jog csak a megkoronázott magyar király joga volt./ /ezt a szabályt II. József uralkodása alatt átlépte. Legutoljára ezt a kivételes egyházjogot Ferenc József császár kísérelte meg felhasználni 1865-ben ortodox egyházat hozott létre Nagyszebenben. Az ortodox Pátriárka viszont ezen egyházat nem ismerte el. Ferenc József császár 1865-ben nem volt sem erdélyi fejedelem, sem magyar király.

Török időkben mindig bérmálkozott a mi népünk.
Kalapos király legalább annyira tisztességes volt, hogy a magyar koronát nem bitorolta. 1778-ban visszavonta a magyarokat sujtó törvényeket.
Visszakerülhettünk ősi helyünkre a Magyar Vármegyerendszerbe – ahonnan soha el sem mentünk, csak az osztrák uralkodhatnámok ököljoga viccelődött velünk. Kinevették-s saját magukat vajon?

A 18 évesen Habsburg Ferenc Jóska 1865-ben nem volt sem Erdély fejedelme, sem Magyar király. Akit Kossuth Lajos Torinóból soha nem ismert el sem császárnak sem magyar királynak. *Én sem.*

Böhm Lénárt szül. 1833. Nov 25. Fehértemplomban Temesmegyében (1355-ben Fehéregyház) ma Bela Crkva - Szerbia

DÉL-MAGYARORSZÁG

VAGY AZ ÚGYNEVEZETT

BÁNSÁG

KÜLÖN TÖRTÉNELME.

ÍRTA

BÖHM LÉNÁRT.

MÁSODIK KÖTET.

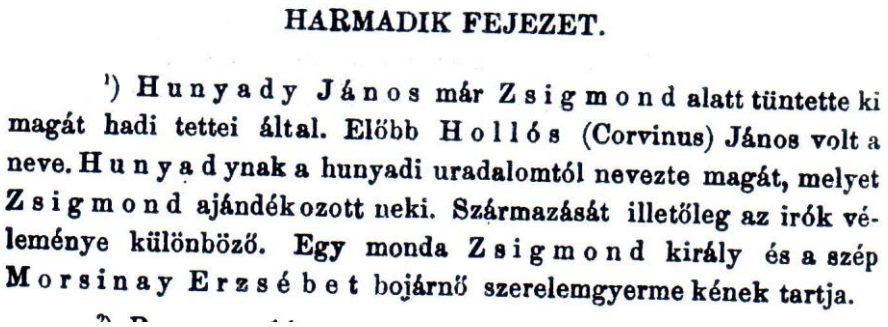
— 144 —

HARMADIK FEJEZET.

Hunyady János. — A várnai csata. — Hunyady harczias vállalatai. — Ehös utósó diadala. — Halála és jelleme. — Kapistran János. — Hunyady László és Czilley. — V. László Temesvárott. — Esküszegése és halála.
(1440—1447.)

Miután I. Ulászló alatt a törökök részéről fenyegető veszély mindinkább nagyobbodott, Ulászlónak minden gondját a temesi területre kellett fordítnia, minek következtében kora legvitézebb férfiát, Hunyady Jánost, 1441-ben temesi gróffá és Belgrád kapitányává nevezte.[1])

1441 előtt Hunyadi Jánosnak Erdélyben kevés hivatása volt, Kolozsváron a legkevesebb – ezért hamisítják, hogy a fia Mátyás király csak 1443-ban született, mert akkor már járt arra. Debizony Hollós Mátyás királyunk 1440-ben született Hollósváron, a nagy király saját udvari történésze a humanista Antonio Bonfini írta ezt le 1485-ben.

HARMADIK FEJEZET.

[1]) Hunyady János már Zsigmond alatt tüntette ki magát hadi tettei által. Előbb Hollós (Corvinus) János volt a neve. Hunyadynak a hunyadi uradalomtól nevezte magát, melyet Zsigmond ajándékozott neki. Származását illetőleg az irók véleménye különböző. Egy monda Zsigmond király és a szép Morsinay Erzsébet bojárnő szerelemgyerme kének tartja.

Fontos !!!

Böhm 1868-ban Pesten kiadott könyvében a 144-ik oldalon olvassuk:

Előbb Hollós - Corvinus János volt a neve.

Temesmegyében, Fehértemplomban élt Böhm Lénárt polgármester, birtokos akinek az 1848-49-es események szakították meg a szegedi piaristák gimnáziumában a pályáját. Ezért apjánál kovácsmesterséget tanult, majd Bécsben is tartózkodott ahol önműveléssel töltötte ideje nagy részét. 1868-ban szülővárosa tanácsossá 1872 jan. 3. polgármesterré választotta. Utánna visszavonultan a családja körében és a tudományoknak élt. Számos munkája jelent meg, a határőrvidék kérdésében több politikai történelmi és régészeti cikket is irt.

Hozzánk magyarokhoz sem volt mindig kegyes, munkáiban azonban komoly adatokkal bizonyitotta Dél-Magyarország – Bánságnak elnevezett terület rombolását.

''Mint kányák a dögre – úgy rontottak a Habsburgok Torontál-Temes-Krassó-Szörény vármegyékre.'' A Veréb-Hollós-Corvinus-Hunyadiak családi fészkére és birtokaira.

És akkor jöttek a történelem-hamisítások és falu-város rombolások véget nem érő évszázadai.

Az osztrák császáriak minden magyar nagybirtokot, bánya jogot eladtak idegeneknek, az őshonos magyar lakosság jogfosztott zsellér lett.

Nagy királyunknak **Hollós Mátyás királynak** családját, származását meghamisították, és azok a senkitől sem kért hamisítások uralják ma is a tömegtájékoztatást, a hanyagul átmásolgatók szánalmas irodalmában.

Hunyadi Jánosnak ''előbb Hollós (Corvinus) volt a neve '' Hunyadinak csak a Hunyad birtok után nevezte magát, amit harci szolgálatáért csak úgy 1429 után kapott, hivatalosan. Ennek fontos utánnanézni !!!

Azért mert történelemhamisítás a román Vojk meg Vajk származtatás !!!

Hunyadi János kapta Vajdahunyad várát?

Hajdanán úgy tanultuk, hogy Hunyad várát Hunyadi János, Vajk fia kapta törökverő érdemei elismeréséül, Zsigmond királytól.

De ki volt valójában Vajk (Wayk) ?
Ki kapta valójában Hunyadvárt érdemeiért?

Nézzük először a történelem válaszait:

1. Serbe oláh bojár és Morsinai Erzsébet fia Wayk.
2. Zsigmond király és Morsinai Erzsébet fia.
3. Péter Verebélyi vajda, egykor Erdély al vajdájának fia.
4. Anjou Mária lovasbalesetben meghal, csecsemőjét más neveli fel, Wayk nevet kapva.
5. Nagy Lajos özvegye, Erzsébet királyné szüli meg, mint fattyút.

És itt van a kezdet. Eredetileg azt a képtelenséget taníttatták, hogy az általuk 1407-ben születtetett Hunyadi János 1409-ben kapta Zsigmond királytól Vajdahunyad várát. Amikor Hollós Corvinus János pontosan 2 éves volt, ugye? Az általuk törökverő 2 éves kisbaba. Micsoda képtelenség ha még tudjuk, hogy Hunyad megyében 1409-ben nem volt sem vár, sem város a majd csak 1450 körül maga Hollós János által felépített vár helyén. Akkor kitalálták a Vojk Wajk mese-mese mátkát aminek 1820-ig sehol semmi bizonyitéka nincs, nem volt, amit abban az időben a legnagyobb magyar nyelvújítónk Kazinczy Ferenc is mindhiába keresett.
De rámondták a kitalációjukra, hogy nem baj ha nincs is rá bizonyítékuk, majd megtalálják. És hát meg is ''találták'' a ki tudja már hányadik oklevél-hamisításban, amit aztán minden Habsburgpárti firkász a saját szája íze szerint ''megmagyarázott''..... Itt a példa:

Hollós János édesanyja – a görög császári családhoz tartozott – amit ott kell keresnünk, hogy Szent László királyunk leánya Piroska a görög császár felesége volt. A Görög Egyház avatta szentté és Szent Eirene néven tisztelik a mai napig a magyar királyleányt. Tehát ennél az ÁRPÁDHÁZI Piroska királyi családjánál kell keresni az édesanyát, akinek Páter Lénárt szerint Dorottya volt a neve. Annál is inkább ennél a családnál kell keresnünk Hollós-Hunyadi János anyai ágon való származását, mivel apai ágon a Verebélyi Szent kút az ősi családi fészkük, ahol bizony Szent László királyunkról szóló legenda is szorosan Szent kút térségéhez tartozik. Amikor a kunok üldözték Szent Lászlót, menekülése közben Szent kúton a lova patája fakasztotta a Veréb forrás vizét. Ez nem a véletlen, hanem ősi hagyományt őrző fontos tudnivalónk.

Csak komolyan utánna kellene nézni. A titkos levéltárban is, Bécsben...

Hunyadi János

(1407[?]–Nándorfehérvár, 1456. augusztus 11.)

Hunyadi János – Fametszet.
Thuróczy János: *A Magyarok Krónikája.*
Brünn, 1488. MNM

Egyes vélemények szerint 1407-ben született Hunyadi János, a több évszázados törökellenes küzdelem legnagyobb alakja.

Apja, Vajk, minden bizonnyal Havasalföldről került Magyarországra, és 1409-ben kapta Zsigmond királytól az erdélyi Hunyad birtokát. Olyan urak szolgálatában kezdte katonai pályáját, mint Ozorai Pipo, István szerb despota, a Csákiak és az Újlakiak. 1430 táján került Zsigmond udvarába, s elkísérte a királyt Itáliába. 1431 decemberétől 1433 végéig Filippo Maria Visconti milánói herceg szolgálatában nyílt módja a kortárs európai hadművészet megismerésére és elsajátítására. Első bárói hivatalát Zsigmond utódjától, Habsburg Alberttől kapta 1439-ben, amikor szörényi bán lett. Karrierje 1441-től kezdett meredeken felfelé ívelni, miután az I. Ulászló és Erzsébet királyné párthívei között kitört polgárháborúban bizonyságát adta kiemelkedő katonai képességeinek. 1441 elején döntő szerepet játszott Ulászló seregeinek bátaszéki győzelmében, s jutalmul a király erdélyi vajdává és temesi ispánná nevezte ki. Ettől kezdve gyakorlatilag ő szervezte az ország délkeleti végeinek védelmét.

Kisebb győzelmek után az ún. hosszú hadjáratban (1443. október–1444. január) Hunyadi a Balkán

Most már kicsit lódítottak a történelemírásukon és ráfogták egy sohasem létező valaki Vajkra, hogy az kapta 1409-ben – de mostmár vigyáznak, mert ott Hunyad megyében az a földrész üres volt, tehát csak ''birtokot'' kapott ott, a ki tudja kicsoda ''Vajk'' – és hát ráfogják, hogy azért Vajk mert hát Szent Istvánnak is a keresztneve Vajk volt... azaz mielőtt megkeresztelték volna – a pogány nevű Szent Istvánt ... aki az Erdélyi keresztény Gyula fejedelem Sarolta nevű leányának és Géza fejedelemnek volt a fia. Tehát keresztény anya szülte, de azért a gyereke ''pogány'' volt....

550 éve, 1456. augusztus 11-én halt meg Zimonyban Hunyadi János hadvezér, Magyarország egykori kormányzója.

Szláv eredetű vlach, romanizált illír-trák családból eredt, ősei a Balkán-félszigetről érkezett néptöredékek vajdái lehettek. Első ismert őse, Serbe a 14. század végén a Hunyad megyei románok kenéze volt. Vojk fia udvari katona volt, 1409-ben kapta Zsigmond királytól Hunyad várát, s 1414-től Hunyadinak nevezte magát. Felesége, Morsina Erzsébet román nemesi család lánya, negyedik gyermekük Hunyadi János. A szerbek Szibinyáni Jánknak nevezték. Hunyadi Budán született, más források szerint az olténiai Hollókőn, vagy a Hunyad megyei Hollós várában, esetleg Hunyadon vagy Hátszegen. Születési ideje is bizonytalan, többek szerint 1405–1409 közti, Teleki József viszont 1387-re teszi. Zsigmond király fiának is tartották.

Ez a mese-mese változat még egy kicsit vadabb. Mostmár szláv eredetű volt akinek a Vajk apja 1414-től Hunyadinak nevezte magát. A szerbek Szibinjánin Jankja viszont Budán, Hollókőn, Hunyadon, Hátszegen, vagy a ''Hunyad megyei Hollós várában''.... született 1405 és 1409 között...

Igen ám, csakhogy *az a Hollós vára nem Hunyadon hanem Torontál vármegyében volt.*

Hunyad megyében, akárhogy is elhazudják, nincs, nem volt Hollós. Torontálban viszont volt, és 1744-ben is térképezték Hollóst , igaz csak Ollosch germanizációval.

Home / Maps and Prints / Europe / BANAT OF TEMESWAR: Neu und Verbessertes Ungarisches Kriegs-Theatrum in Servien und dem Bannat Temeswar verfertigt und verlegt von Matth. Seutter

Zoom

Download original image

BANAT OF TEMESWAR: NEU UND VERBESSERTES UNGARISCHES KRIEGS-THEATRUM IN SERVIEN UND DEM BANNAT TEMESWAR VERFERTIGT UND VERLEGT VON MATTH. SEUTTER

Author: Matthäus Seutter
Place and Year: ca 1744
Technique: Copper engraving with original colour: 25,5 x 19,5 cm
Code: 55604

Originally colored map of Banat and Temeswar embraces the area between Temeswar in Romania, and Vidin and Petrovaradin in Serbia.

After the Treaty of Passarowitz (1718) the Habsburg Empire got the Banat from the Ottomans. They started populating the vacant towns and villages and rebuilding the infrastructure.

The maps shows new constructions such as the Bega canal – a canal constructed from 1720 on and enlarged in 1759, in order to dry the swamps west of Timisoara and effect navigation between Danube and the Black sea. It also shows the new city Aradul Nou. After the city was abandoned at the beginning of the 18th century it was populated by German immigrants in from 1720 on. Another wave of immigrants from Hessia, Schwarzwald and Württemberg came from 1764

Matthaus Seutter (1678-1757) was the official cartographer to the Holy Roman Emperor and one of the leading mapmakers of his time. He apprenticed under Johann Baptist Homann of Nuremburg, and founded the Seutter-Lotter dynasty that would produce important cartography until the 1790s. The map was publishes in *Atlas Minoris* in Augsburg around 1744.

Matthaus Seutter 1744-ben készült térképén bizony ott van Ollosch-Hollós Pontosan az 1800-tól Nagykikinda mai Kikinda földrajzi helyén!

Hunyadi János

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Hunyadi János (Kolozsvár, 1407 körül[1] – Zimony, 1456. augusztus 11.) a Hunyadi-házból származó magyar földesúr, kiemelkedő hadvezér, számos déli vármegye vezetője, Erdély vajdája, valamint a középkori Magyar Királyság kormányzója 1446 és 1453 között.[2] A „nagy törökverő" néven ismerték.

Ha még van türelmünk kedves olvasó és talán jókedvünk is, hogy kacagjunk is a bohózatok netovábbján, akkor itt van még egy szánalmas kis szerencsétlen példa: ''Hunyadi János Kolozsváron született 1407 körül, a Hunyadi házból származó de itt már hál' Istennek magyar földesúr lett belőle, számos déli vármegye vezetője, na végre, de kifelejtették, hogy az ország vezetője is volt, Erdély vajdája, hát igen mert az apja a mátraverebélyi Veréb Péter ügyvéd már Erdély alvajdája volt 1380 körül, 1396-ban pedig a király utáni legmagasabb rangú sókamara ispán volt 'Petrus comes filius Georgii de Vereb' a Verebi György fia Péter comes-ispán. 1466 és 1453 között a Magyar Királyság Kormányzója volt Hollós-Corvinus János kormányzó úr, ... de ezen a nevén nyilván a kegyetlen Habsburg cenzúra miatt, nemigen merte senki emlegetni korának Európa legnagyobb hadvezérét...

Janko Hunjadi, grof Bistrički (mađ. *Hunyadi János*; rum. *Iancu/Ioan de Hunedoara*; lat. *Ioannes Corvinus*; 1387. – Zemun, 11. kolovoza 1456.), bio je tamiški župan, severinski ban, vojvoda Erdelja (od 1441.), kapetan Beograda (1444.–1446.) i regent (1446.–1453.) Hrvatsko-ugarskog kraljevstva. Bio otac Matije Korvina, jednog od najmoćnijih hrvatsko-ugarskih kraljeva.

Még a horvátok is megmondják, hogy 1387-ben született és hogy egyike a leghatalmasabb Horvát-Magyar királynak, Korvin Mátyásnak az apja volt

Jan Hunyadi (maďarsky: **Hunyadi János**, německy: **Johann Hunyady**, rumunsky: **Ioan (Corvin) de Hunedoara**, srbsky: **Sibinjanin Janko**), v dobových pramenech nazývaný také **Turkobijec** nebo **Bílý rytíř**, (narozen pravděpodobně v roce 1387 na hradě Hunyad/Hunedoara – zemřel 11. srpna 1456 v Zemunu (Bělehrad)) byl sedmihradský šlechtic, vojevůdce a jedna z významných osobností 15. století.

Od roku 1441 byl sedmihradským vojvodou, temešským županem a bělehradským kapitánem. Na Slovensku bojoval proti Janovi Jiskrovi z Brandýsa. V letech 1446-1453 byl regentem Uherska.

Giovanni Hunyadi, in romeno **Ioan de Hunedoara**, o in ungherese **János Hunyadi** (1387 circa – 1456), è stato un condottiero e politico ungherese.

Acquistò fama combattendo i Turchi a Varna (1444) e Belgrado (1456). Fu voivoda di Transilvania (1441-1456), capitano generale (1444–1446) e poi reggente del regno d'Ungheria (1446 –1453)

A cseheknél 1387-ben az olaszoknál is 1387-ben született Corvin-Hunyadi *Hollós-Corvinus-Hunyadi János , Ioan Corvin de Hunedoara*

Johann Hunyadi

aus Wikipedia, der freien Enzyklopädie

Johann Hunyadi (ung. *Hunyadi János*, rumänisch *Ioan de Hunedoara*, kroatisch und serbisch *Sibinjanin Janko*, Spitzname *Janko* bzw. *Yanko*[1]; * 1387[2] oder 1407[3]; † 11. August 1456) war ein für Ungarn tätiger Staatsmann und Heeresführer. Er stammte aus Siebenbürgen und war vermutlich der Sohn des Vojk (Voicu) Corbu, eines von Sigismund von Luxemburg geadelten Walachen, und der Elisabeth Morzsinay. Er leitete seinen Familiennamen von dem kleinen Gut Hunyad ab, in dessen Besitz sein Vater 1407 kam. Hunyadi ließ auf diesem Gut die Stammburg der Familie, die heutige Burg Hunedoara, errichten.

A németek aztán kicsit tetőznek. 1387 és 1407 között született és gyanithatóan egy Vojk – Voicu – Corbu román nemesnek volt a fia. Tehát a Sigismund-Zsigmond király által nemesített román Corbu Vajknak volt a fia Hunyadi János. Tehát a németek szerint aztán Hollós-Corbu román Vajk volt az apja aki Hunyadban egy kicsi birtokot kapott és a fia arról a birtokról vette fel a Hunyadi nevet amit az apja 1407-ben kapott.

Jó lenne tudni ennek az 1407-es adománylevélnek az eredetijét hol találták ki a németek. Vagy az ilyen történeti félrevezetéseiket hogyan merészelik félretömegtájékoztatni.

Serbe Vojkról bohóckodnak többfelé, de a Corbu Vajk germán hamisítás, újkeletű. Tehát még több papirost kell prédálni, amikor szelektáljuk a **Corbu Voicu** bohóckodást is.

hatalom alá kerültek. Zsigmond király 1401 január 17-én Csáki István fiaival, Miklós temesi főispánnal, György visegrádi várnagygyal és Istvánnal elcserélte Rév-Kanizsát, hozzáértve a révet és a vámot, s Csák és Csőze helységeket is. *Szentelt*. A kun Szenteltszéknek volt régi, fontos fővárosa és eleintén független volt minden földesúri hatalomtól. Szenteltszék már 1315-ben külön szervezet alakjában tünik elénk. Ekkor említik az első kun kapitányokat, ez a tisztség örökös volt a Kór nemzetségben. A Szenteltszékhez a következő kun birtokok tartoztak: Szenteltegyház, Benedekszállása, Hollós, Kojam-Pál-Szállása, Kunszöllös, Valkány-szállása és Vizesgyán. Szenteltnek, mint városnak, voltak vásárjai, hetipiaczát egy 1384. évi oklevél tanúsága szerint minden szerdai napon tartotta. 1429 augusztus 24-én itt tartotta törvényszékét Hédervári Lőrincz kir. lovászmester, a kunok birája. A kilenczed behozatala után a kunok elszegényedtek, a kun birtokok egymásután tönkrementek s a város már Zsigmond király uralkodása alatt a királyra szállott. 1425-ben a kunok már Ozorai Pipó temesi és csanádi főispán hatósága alatt vannak. Zsigmond 1433-ban királyi birtokul átadta Csalapia Dávid török császári herczegnek. Az ő földesurasága alatt az elköltözött kunok helyébe a szomszéd falvakból jobbágyok jöttek, a mi ellen a szomszéd földesur, Berekszói Hagymási László 1433-ban tiltakozott. Midőn 1460-ban Mátyás király Szentelt helységet Temesvárhoz csatolta, már elvesztette városi kiváltságait. Mátyás király 1460 julius 17-én Dóczi László szörényi bánnak, Dóczi Péter kevei várnagynak és Dóczi Imre udvari vitéznek adományozta, a kiket csanádi káptalan ellenmondás nélkül beiktatott. (Borovszky: Csanádvárm. tört.)

1315-ben Hollós már létezett Temesmegyében.
1425-ben Ozorai Pipo temesi főispán aki
1403-tól volt Hollós-Corvinus—Hunyadi János nevelője.

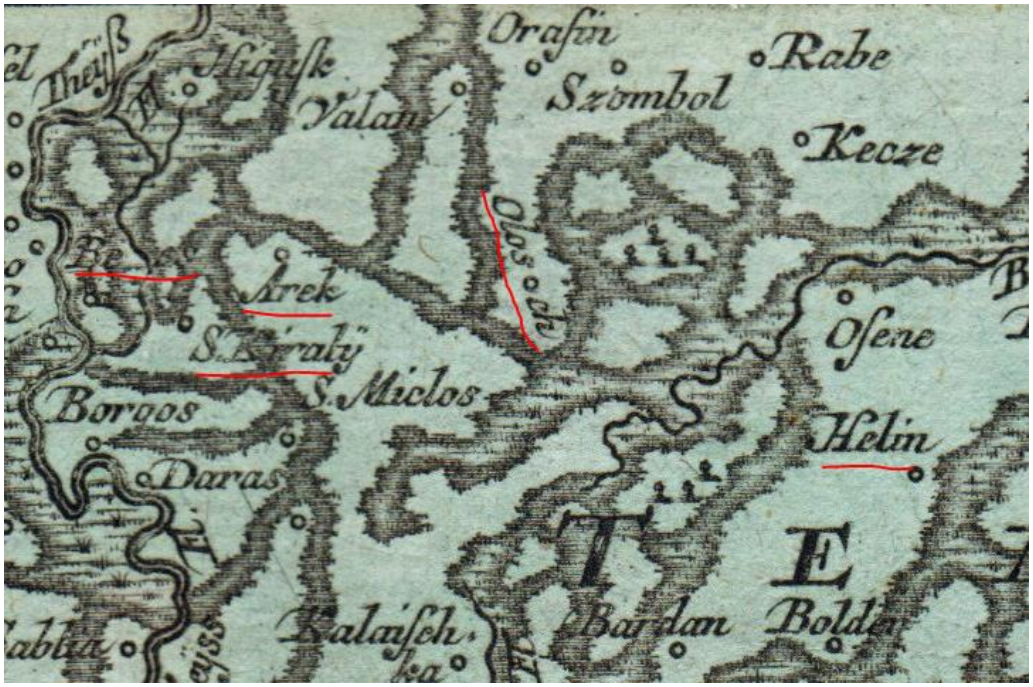
Temesi grófok:

1407—1424: Pipo vagy Ozora Fülöp. Mig Ozora az 1435-ki zsinaton időzött, helyettese Marczaly Imre volt.
1427: Gara János.
1428—1439: Rozgonyi István.
1440: Harapkai Bathos István, ki mint áruló halt meg a csatamezőn 1441-ben.
1441: Ujlaky Miklós.
1441: Hunyady János.
1456: Hunyady László.
Horogszegi Szilágyi Mihály.

Hunyady János méltóságai és birtokai örököse idősb fia, László lőn, ki tehát a temesi grófságban is utóda lőn atyjának, azonban azoknak nem sokáig örvendhetett.

Mint kánya a dögre, ugy rohantak ellenségei a nagy hős halála után védtelen családjára, és azon töltötték mérges boszúvágyukat, mihez elég sajnosan az ország ingatag lelkületü királya is közvetve kezet nyujtott. Cilley Ulrik, ez alávaló csélszövő, Hunyady és családja ellen fölizgatva V. Lászlót, ez Ausztriában szedett sereggel, szinleg lemosandó az 1455-diki hadjárat kezdetén tanusitott gyáva megfutását, és a harczot a törökök ellen folytatandó, valóban azonban csak azért jött Magyarországba, hogy a várakat, melyeket Hunyady halálakor fiának s barátjainak a király rendelkezéseig átadott, azoktól elvegye, és ellenük áskálódjék. E végből Futakra, Bács megyében, országgyülést hit össze, melyre a Hunyadyakat is meghitta. A zonban

Csak azért jött Magyarországra, hogy a várakat Hunyadi fiaitól elvegye. Böhm Lénárt 1868-ban nem tudta szó nélkül hagyni az alávalóságukat.
''Mint kánya a dögre, úgy rohantak a védtelen családjára''

Hollós 1315-ben és 1744-ben is ott volt mai Kikinda területén.
Becsétől nem messze keletre
Mathaus Seutter térképe 1744-ben

E birtokok legnagyobb része a mai temesi Bánságban feküdt, és a következők voltak - Bechey (Becse,) Ujfalu (Novaszeló ?) Sz. Király (Kumand vidékén,) Sz. András, Nyilas, Vegenye,[20]) Echehida [redacted] Araka (Aracs,) Banzalhida (Bassahid,) Becskerek, Arad (Aradácz,) Boldogasszonyfalva, Chingrad, Irmes, melyek Torontálmegyében feküdtek, továbbá Salankemen (Slankemen,) Kevlpen (Lippa,) Világosvár s több uradalom számos faluval, azután egy ház Budán (pro descensu et hospitio.) A despotának e birtokokból, hol számos szerb telepedett le, évenkinti 50,000 arany jövedelme volt.

Nemsokára az öreg Lazarevics meghalt, és az uralkodásban Brankovics György követte.

Zsigmond Szerbországba ment seregével, hogy

Zichyfalván született katolikus pap – **fráter Sipos Lénárt** 1934-ben Budapesten adta ki adatgyüjteményét a saját helytörténeti megfigyeléséről, nem kevesek heves támadásának téve ki munkásságát. Könyve a www.hollosvar.info honlapon olvasható. Itt mind ’dorf’ lett a falu. Most csak néhány oldal ebből:

Még a ferencesek történetírójának: *Wadding*-nak könyvében is a következő feljegyzés olvasható *Kapisztránói Szent Jánosnak* Hunyadi halálakor kifejezett baráti szent érzelmeiről:

„Cum adhuc animam ageret Corvinus, Capistranus ingemuit: Invideo — inquit — Corvinus morti tuae, qui consummato quoque praestantissimi Ducis officio et fuso fugatoque hoste, quem terrorem orbis appellabant, ne qua tua felicitas labe inficeretur — extemplo ad Superos evolas, et amplissima utriusque vitae gloria potiris. (Tom. XII. p. 273)“.

Magyarul: Mikor Corvinus még a halállal vivódott, Kapisztránói felsóhajtott: irigylem halálodat, oh Corvinus, mert teljesítve legfőbb fővezéri kötelességedet is, — meg-

*) Speculum Minorum — Firmamenta trium Ordinum“-ban magyar vonatkozású kiegészítések 1517-ből való kéztől. Szeged. Szentferencrendi archivum.

Kapisztránói szent János 1456 augusztusban Corvinusnak nevezte a Belgrádnál, Zemun várában haldokló Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezért. Ez dokumentum.

Fejér, br. Naláczira hivatkozva említi, hogy Hunyadi atyját, *Vajkot*, már Nagy Lajos ajándékozta volna meg 1378-ban donatioval és nemességgel.

A hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat Évkönyve 1880—81. I. kötetében leközöl egy 1414-ben kelt oklevelet, melyben szintén egy *Vajk* szerepel, akit Nádasdi László erdélyi alvajda megint, hogy a vár népeinek sanyargatásaival hagyjon fel.

Ennél a legutolsó Vajknál dr. *Sólyom Fekete* megjegyzi, hogy ez *nem lehetett más, mint Hunyadi János atyja*. És még hozzáteszi, hogy *ezzel érdekes adatot nyerünk Vajk családi életéről.*

De semmit sem bizonyít! Egyszerűen, minden bizonyító érv nélkül, csak mint *magától érthető* dolgot veti oda: „*ki nem lehetett más, mint Hunyadinak apja!*" És azóta ezt az apának odaállított jobbágynyúzó Vajkot tartja a történelemtudomány Hunyadi atyjának!

Sajnos, az állítás még nem bizonyítás!

Ugyanezzel az erővel és ugyanezen a jogon ráfoghatta volna ugyanezt a *Nagy Lajos* előtt *megjelenő* Vajk-

A jobbágynyúzó Vajkot kreálták apjának

fiak atyjára — *Vajkra* is, az épen úgy megfelelt volna ennek a szerepnek.

A fent említett két oklevélben előforduló *Vajk*-szót keresztnévnek veszi mindenki, mert így szokták közönségesen olvasni, *bár ehhez is szó fér!* Nem lehet azonban a Hunyadi okleveleiben előforduló *Vajk* kifejezésen ilyen könnyen napirendre térni. Itt bizonyos kételkedésre ad okot az utána következő nagyapa neve.

A paleográfusok ugyanis a nagyapa nevét *kétféleképen* olvassák: *Serbe és Sorbe*. És azt modják: mind a kettő helyes, mert *Serbán* és *Sorbán* vezetéknév ma is közkeletű.

Lehet-e oklevélben egy szót kétféleképen olvasni és lehetséges-e, hogy mind a kettő jó és helyes legyen? Az a cancellista biztosan csak egyet írt és *helyesen* csakis *egyféleképen* lehet olvasni.

Nem gondoltuk, hogy e nyilvánvaló hibás olvasást a bírálat jónak és helyesnek tartsa és annak helyesbítési kisérletét egyszerűen önkényes névváltoztatásnak minősítse. Azért bővebben kitérünk ennek indokolására.

Fejérpataki László a tulajdonnevek kezdő „G“ és „S“ betüiről azt mondja a pápai tizedek kötetéhez írt előszavában, (Mon. Vat, I. k. latin XXXV. magyar LXV. 1.) hogy azokat a másolók — *nem ismervén a magyar helységneveket*, — nagyon gyakran felcserélik. — Itt, úgylátszik, a paleográfusok mindkét tábora ugyanebbe a hibába esett. Ugyanis *ők sem ismerték Hunyadi nagyatyját* s így ő náluk is ugyanaz az ok ugyanazt az eredményt szülte, vagyis a nyomtatott „S“-hez hasontó irott betü, — *tehát a látszat* — őket is *megtévesztette*. Így S-nek nézték azt, ami tulajdonképen G.

Ez ugyan épenséggel nem megszégyenítő, mert hol az a nagy ember, aki sohasem tévedhet? Megszégyenítő legföljebb a tévedést be nem ismerni, vagy ahhoz görcsösen ragaszkodni.

De, mert S-nek vették, azért az „r“ betübe beolva-

S - nek nézték a G betűt.

Össze vissza kevergették.

Ha tehát a nagyapa nevénél ilyen kézzelfogható hibás olvasás történt, vajjon nem történhetett-e ilyen tévedés az apának: *Vajk*nak a nevénél is? És ha csakugyan ilyen tévedés történt, akkor a **Vajk** többé nem keresztnév, hanem esetleg valami *hivatal* vagy *foglalkozás*, vagy épen *ismeretlen cím!*

Ne feledjük, hogy már az olvasásnál is történhetett tévedés, mondja Teleki épen a neveknél. — Hogy ilyesmit sejtettek, mutatja az, hogy erőltetve segítségül vették még a *Buthi Wojk* kifejezést is, pedig ez Hunyadi okleveleiben sehol sem fordul elő.

De a Vajk apaságánál nehézséget okoz az a tény is, hogy Hunyadi a csatában elesett öccsének fényes síremléket állított a gyulafehérvári templomban, ahol eltemettette és ugyanott nagy alapítványt is tett annak és sajátmagának lelkiüdvösségeért. — Sehol sem olvassuk és semmi emléke sem maradt annak, hogy az ő állítólagos atyjáért: *Vajk*ért ilyes intézkedést tett volna. — Az ő vallásos Istent félő lelkétől pedig igen messze állott a gyermeki hálátlanság. — Sőt még azt is érdemes volna kutatni, hogy micsoda címen és jogon temethette öccsét a megnevezett templomba?

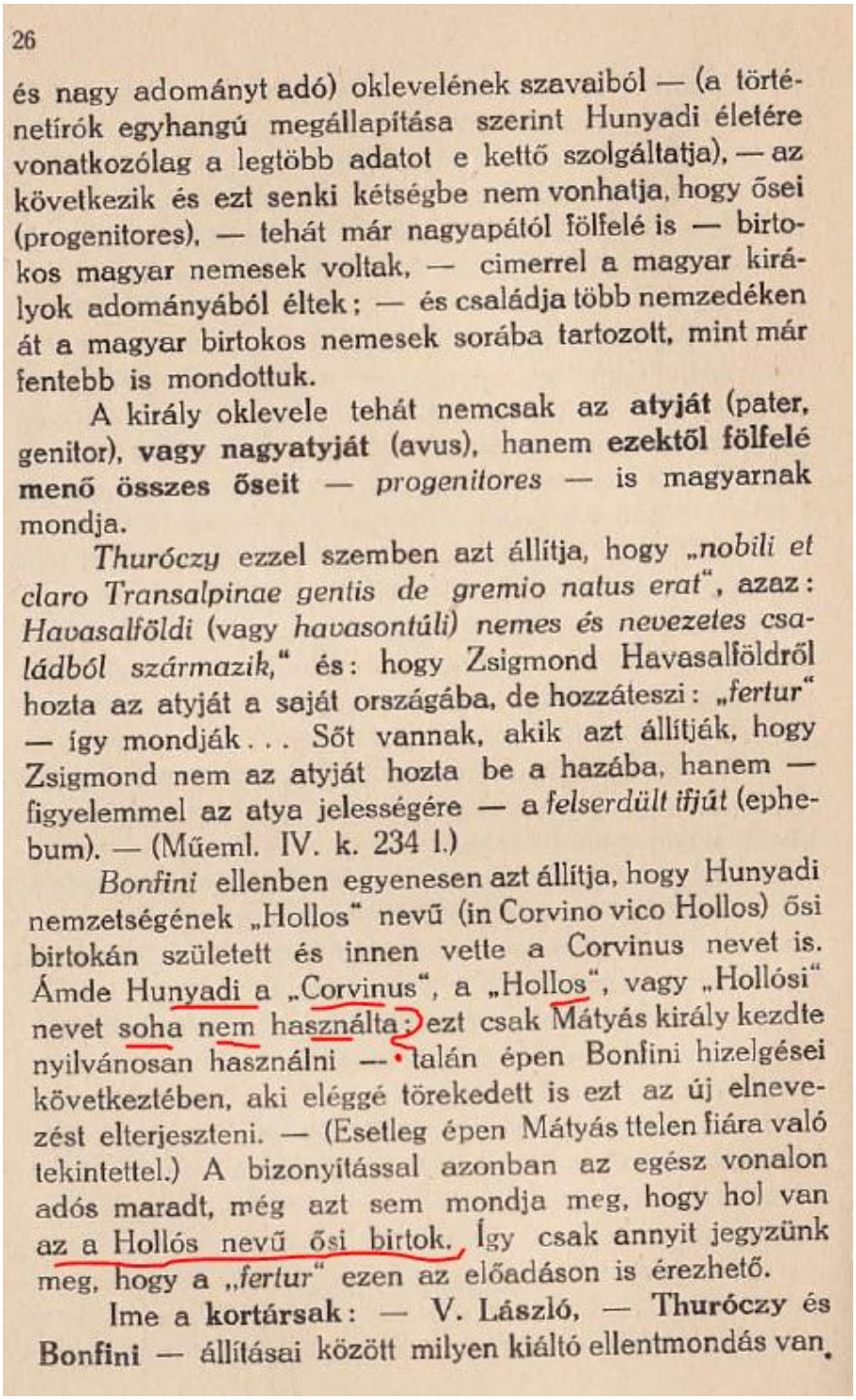
Mindezekből világosan látható, hogy mily kevés valószínüség, — és mennyi valószinütlenség van abban, hogy *Zsigmond*, vagy *Vajk* volna Hunyadi atyja.

De mivel mindez csak okoskodás, amivel tényeket bizonyítani nem lehet, azért ezekre még visszatérünk.

c) Anyja — testvérei.

Az apa bizonytalansága teljesen homályban hagyja az anya személyét is. Ennek a világ által megcsodált nagy hősnek édesanyjáról a történelem egy árva betüt sem tud, egyetlen egy történelmileg hiteles adat sem található róla sehol sem. Anyját csak a legendák emlegetik, de ezek is csak Zsigmond kalandjával kapcsolatban. Ezen legendás

Se nem Zsigmond , de még kevésbé a Vajk-Vojk okoskodás

26

és nagy adományt adó) oklevelének szavaiból — (a történetírók egyhangú megállapítása szerint Hunyadi életére vonatkozólag a legtöbb adatot e kettő szolgáltatja), — az következik és ezt senki kétségbe nem vonhatja, hogy ősei (progenitores), — tehát már nagyapától fölfelé is — birtokos magyar nemesek voltak, — cimerrel a magyar királyok adományából éltek; — és családja több nemzedéken át a magyar birtokos nemesek sorába tartozott, mint már fentebb is mondottuk.

A király oklevele tehát nemcsak az **atyját** (pater, genitor), **vagy nagyatyját** (avus), hanem **ezektől fölfelé menő összes őseit** — *progenitores* — is magyarnak mondja.

Thuróczy ezzel szemben azt állítja, hogy „*nobili et claro Transalpinae gentis de gremio natus erat*", azaz: *Havasalföldi* (vagy *havasontúli*) *nemes és nevezetes családból származik,*" és: hogy Zsigmond Havasalföldről hozta az atyját a saját országába, de hozzáteszi: „*fertur*" — így mondják . . . Sőt vannak, akik azt állítják, hogy Zsigmond nem az atyját hozta be a hazába, hanem — figyelemmel az atya jelességére — a *felserdült ifjút* (ephebum). — (Műeml. IV. k. 234 l.)

Bonfini ellenben egyenesen azt állítja, hogy Hunyadi nemzetségének „Hollos" nevű (in Corvino vico Hollos) ősi birtokán született és innen vette a Corvinus nevet is. Ámde Hunyadi a „Corvinus", a „Hollos", vagy „Hollósi" nevet soha nem használta; ezt csak Mátyás király kezdte nyilvánosan használni — talán épen Bonfini hizelgései következtében, aki eléggé törekedett is ezt az új elnevezést elterjeszteni. — (Esetleg épen Mátyás ttelen fiára való tekintettel.) A bizonyítással azonban az egész vonalon adós maradt, még azt sem mondja meg, hogy hol van az a Hollós nevű ősi birtok. Így csak annyit jegyzünk meg, hogy a „*fertur*" ezen az előadáson is érezhető.

Ime a **kortársak**: — V. László, — **Thuróczy** és **Bonfini** — állításai között milyen kiáltó ellentmondás van.

Sipos Lénárt tisztelendő itt bizony téved, hiszen 1456-ban Kapisztrán is Hollós-Corvinusnak nevezte Hunyadi Jánost. Ezt ő maga is leírta, de valahogy elnézte, mivel láthatóan a mátraverebélyi Szent Kút forrásnál elterülő Veréb község, Templom és annak építőire, az 1200 óta nagy múltú Veréb családra öszpontosította a gondolatait.
Pietro Ransano Lucera-Lúcsera püspöke is 1450 előtt Corvinusnak nevezte.
Mert bizony éppen Hollóson született, ez az igazság.

RÉGI ADATOK — UJABB NYOMOK.

Oklevelek, egykoru és későbbi történetirók följegyzései, legendák és költészet himes virágai az elröppent! 500 év folyamán Hunyadink származása körül oly óriási irodalmat teremtettek, hogy annak csak felsorolása is több kötetet követelne. De nem érdemes vele tovább foglalkozni, mert érdemben ujat egyik sem mond és igy csak ismétlése volna az eddig rövidre-fogott ismertetésnek.

Mint legmegalázóbbat, megemlithetjük még az állitólag Velencében talált okiratot, melyben — ugymondják — Velence vérdijat tűz ki Hunyadi fejére és ebben ugyancsak lecsepüli már megszégyenitő és megbélyegző törvénytelen származása miatt is.

— Mintha bizony valaha is dicsérték volna azt a szerencsétlent, akinek fejére vérdijat tűznek ki!

A szitok—szitok marad, akár a Czillei gróf, akár a velencei hatóság mondja is ki!

Lehet-e, szabad-e ezt komolyan venni?!

Azonban az oklevelek között is akadnak olyanok, amelyekre föltétlen biztonsággal épiteni nem lehet, mint ahogy azt már eddig is egyiknél, másiknál megemlitettük. — Ezek Zsigmond oklevelei Hunyadvár és tartozékainak adományozásáról (1409, 1419.) Az 1409-ik oklevél szerint Vajk vérrokonaival és János fiával ekkor kapja Hunyadvárát. Az ebben szereplő János volna Hunyadi, kit ebben az időben (1409) 2—3 évesnek tartanak a történetirók. 1419-ben, Vajk halála után, megosztották ezt a donációt. Kazinczy Ferenc idejében a donációnak és Statutoriának még semmi nyoma sem volt — mondja

A hamisítások netovábbja. Kazinczy Ferenc Erdélyi utazásának idejében 1816-ban, ennek a hamis donációs levélnek sehol semmi nyoma nem volt. 500 éven át hamisítanak. Ez igaz.

Kazinczy maga — és *ugyancsak kemény szóval rója meg Benkőt*, mert irásában *előre megjövendölte*, hogy azok elő fognak kerülni. (3 ért. 31. 1.)

És ime: előkerültek!

Ezekkel az oklevelekkel történetiróink megoldottnak veszik a relytélyt. Pedig ezek világosság-gyujtás helyett még jobban elhomályosították, mert úgy az ősök, mint Hunyadi életkora lehetetlen helyzetbe kerülnek.

V. László már említett okleveléhez ugyanis semmi kétség nem fér. Ebben a király **ősökről** — **progenitores** — tehát nem apáról vagy nagyapáról, hanem **feljebb menő** ősökről beszél, akik *már a birtokos magyar nemesek közé* tartoztak és cimer használati joguk volt több nemzedéken keresztül. Hogy egyeztethető ez össze azokkal az oklevelekkel, ha az apa csak ekkor lesz magyar földbirtokos? — A nehézségeket áthidalni akarván, megpróbálták Hunyadi életkorát megfiatalítani, de ez sem változtathatja az *atyát — ős—sé, a genitort — progenitorrá!* És maga Hunyadi sem szolgálhatott 14—20 éves korban 6 meg 12 lóval főnemesi udvarokban. — Ime így növekszik a homály, mert ezek szerint az oklevelek szerint ugyan hiányoznak a magyar birtokosok közé számítható ősök és Hunyadi még gyermekkorban szegődött volna el 6—12 lóval, mikor még legföljebb belső apród lehetett, ha a cimer-okozta nehézséget nem is említjük.

V. László oklevelének értelmében megcáfolhatatlan adatok: — *ősei birtokos magyar nemesek voltak, cimerhasználati joggal, több nemzedéken keresztül* — olyan alap, amelyet a kutatónak semmi esetre sem szabad figyelmen kívül hagyni és ha a kutatásban erre eljutni nem tud, akkor ebből kell kiindulnia.

A régi módszer eddig hiába taposott nyoma helyett tehát új nyomokat kell keresni, **új módszert** *kell választani*, mert a kérdés minden fáradságot megérdemel.

A régi oklevelekkel és irodalommal való bajlódás helyett tehát **új módszert** keresünk, **új módszert válasz-**

És bizony, jól látta Kazinczy, hogy kikkel volt dolguk. Előkerültek a sehol sincs eredeti, hamis oklevelek ...

tunk. — V. László oklevele alapján *keresünk* egy **magyar családot,** mely a **magyar birtokos nemes családok** sorába tartozott, **több nemzedéken át, cimer-használati** joggal s így V. László adatának megfelelni látszik.

A család kiválasztásában *útmutató az az 1403-ból való siremlék,* mely ma is látható a *mátraverebélyi* templomban. A templom dombon áll, melynek lábánál folyt egykor a honfoglalás korában is szerepet játszó Zagyva. Ennek medrét a későbbi birtokosok ugyan megváltoztatták, de az 1360-as években épült templom ma is áll. A török és hitujitási zavarok idejében ugyan ezt is lerombolták, alig egy-két fal maradt meg a régi diszes gotstilü templomból, háromhajós belsejében füvek és fák nőttek, de 1709-ben nagyjából — nem régi szépségében — helyreállitották. A templom törmeléke eltemette s igy megmentette a siremléket, mely ekkor a szószékre vezető lépcső falába került, és ott van ma is.

A templom és siremlék fényképmásolatát leközölte Békefi „ A pásztói apátság történetének" II. kötetében, de mert tárgyától messze vezetett volna, azzal bővebben nem foglalkozhatott. Hogy ő ezt csak epizódnak szánta, mutatja az, hogy a siremlék feliratának helyes megoldására sem fordított nagy gondot.

A siremlék körirata (a rövidítéseket zárójel közé betoldva) a következő:

HIC · REQUIESCIT CORPUS · STRE(*nui*) · IMVI(*cti*) · MILITIS · MAG(*ist*)RI · PET(*ri · filii*) · GEO(*r*)GY · OLI(*m*) · VICEVAIVODE · T(*ranssilvaniae*) · FU(*n*)DATO(*r*)IS · HUI(*us*) · E(*cclesiae*) · QU(*i*) · OBIIT · A. D. MCCCCIII.

A köriraton belül van az évszám; a sirkő alsó részén igen szépen kifaragott *kereszt alakja,* felső részén a cimer, azzal a bizonyos közismert és legendás madáralakkal: **a hollóval.**

A körirat magában cimer nélkül, — vagy a cimer

1403-ban hunyt el Mátraverebélyen
Veréb Péter erdélyi alvajda
Hollós-Corvinus-Hunyadi Jánosnak az apja

magában a körirat nélkül, — vagy mind a kettő az évszám nélkül, — föl se tünnék, semmit sem mondana.

Így azonban, — a Hunyadi eredetével még csak ügyszeretetből foglalkozók szemében is — megállásra kényszerítő meglepetést okoz. Jobbra dűlő, három hajlított oldalú, osztatlan mezejű cimerpajzs, benne egy halmon álló madáralak, — a pajzson szemréses arcvédő sisak, ennek tetején, mint dísz, egy ugyanolyan madáralak, és az egész hátteret — a sisakról leomló még a durva és megkopott kövön is — szépen elfedő-lepel.

— A felirás szerint:

Itt nyugszik a rettenthetetlen, legyőzhetetlen katonának, Péter Mesternek, György fiának. Erdély egykori alvajdájának, ezen templom alapítójának teste, ki meghalt az Úrnak 1403. évében.

Az itt nyugvó tehát egykor Erdély *alvajdája* volt, még pedig biztosan jóval 1403 előtt, mert akkor már meghalt.

Nem! *Ez a sirkő ezzel a cimerrel nem lehetett közönséges, semmitmondó emberé!*

Alvajda volt, tehát csak egyszerű köznemes, mert főnemesek ilyen tisztségre nem igen vállalkoztak; — alvajda volt, még pedig **Erdélyben!** — Tehát innen messziről, idegenből, — ha nem is épen Oláhországból, vagy Havasalföldről, hanem innen: *Magyarországból*, tehát *hegyeken tulról*, mondhatni: *havason tulról*, került Erdélybe; — a templom az ő alapítása, tehát *vagyonos köznemesnek kellett lennie*; — *elhalálozási éve 1403*, ennélfogva a Hunyadiak korát jó pár évtizeddel *megelőző* esztendőkre esik élete és müködése.

Tehát nagyon is megérdemli érdeklődésünket.

De érdeklődésünket még jobban fokozza már maga az a tény, hogy ha csak 60—70 évet élt is ez az alvajda: élete és szereplése már is nagyon érinti az Anjouk korát, melyről a történetirók azt állítják, hogy ez van még a

Fontos tudni: Veréb Péter mester aki Veréb Györgynek volt a fia és Erdély alvajdája volt, 1403-ban hunyt el Veréb – ma Mátraverebély nevű községben – Magyarország legnagyobb Búcsújáró kegyhelyén

legkevésbé feldolgozva. Ime egy megmaradt emlék abból a feldolgozatlan korból!

Ez a felcsigázott érdeklődés azonban csakhamar nyugtalan, lázas tudásvággyá fokozódott.

Tapogatódzó tudakozódásunkra ugyanis azt az értesítést nyertük, hogy *Verebély Pál* mátraverebélyi lakos birtokában sok régi irás van, amelyekből esetleg valami közelebbit is meg lehet tudni. *Marosi József* plébános ur közvetítésével meg is kaptuk e régi irásokat: régebbi okleveleknek, József nádor parancsára, 1837.-ben készült másolatai voltak azok.

A lemásolt oklevelek legnagyobb része 1616 utáni időkből való. **Egyetlen egy oklevél van 1441-ből,** ennek a másolata azonban 2, **azaz kettő, teljesen egyforma példányban** van meg. A többi másolaton a **hitelesítési záradék** többé-kevésbé meg van sérülve, vagy egészen hiányzik is, e kettőn azonban ez is **teljesen ép és sértetlen.**

A két oklevél-másolat egyikét jelenleg *Budapesten őrzik: Margit-körút 23. sz. alatt;* a másik *dr. Dornyai Béla főgimn.* tanár úrnál van *Salgótarjánban.* — Reméljük, hogy a *tulajdonos: Verebély Pál* egykor bele fog egyezni abba, hogy e kettő közül legalább az egyiket elhelyezze az országos levéltárba.

Könyvünk végén közöljük.

Ezt az oklevelet Ulászló adta ki 1441. március 12-én, Márványkőnél, hadbamenet alkalmával. Az oklevél értelmében *János,* a *Verebélyi vajda fia* és *Boldizsár* az ő unokaöccse, valamint ennek fia: *György,* beiktatandó *Sápon,* Külső-Zolnok vármegyében.

A sirkő körül egyszerre ennyi adat együtt — bizony lenyügözően megfogja a lelket.

Erdély alvajdája itt — ezzel a címerrel — János nevü fiával, aki királyi donatiot kap 1441-ben: ezekkel már a történelmi igazság kedvéért is kötelesség tovább foglalkozni, mert hiszen ez a kor van még a legkevésbé

34

feldolgozva és történelmünknek épen ezen szakából annyi szép adat nincs még kiderítve.

Bár a síremlék felirata vezeték-, vagy családi nevet nem mond, de ez is hamar kiderült.

Itt van *Zsigmond* királynak 1405 nov. 24-én átírt, 1389. jún. 20. keltezéssel jelzett oklevele, melynek bizonysága szerint **Petrus, filius Georgii de Vereb,** vagyis **Vereb György fia: Péter** meg van nevezve, hogy *Tar István* fiának: *Lászlónak* birtokbaiktatásánál királyi emberként szerepeljen. — (Békefi: Pászt. ap. tört. I. k. 278—285 lap). —

Verebély és Tar ma is szomszédos helységek.

De ugyanezt: **Petrus, filius Georgii de Vereb:** számos oklevél is mondja: DL. 8775—5477—7206—8871—24489 stb.

A család vezetékneve tehát: *De Vereb* — magyarul is **csak „Vereb"** — és **nem** Verebi, (mint ahogy rendes szokás szerint írni kellene), mert a család leszármazói ma is élnek; 1714.-ben kelt, régi nemességüket és címerüket megújító oklevelüket magam is láttam, de csak *Vereb* nevet használnak ma is. (dr. *Vereb* György ügyvéd és dr. *Vereb Lajos* orvos Gyöngyösön stb.).

A Vereb-család ősfoglalású birtoka volt **Verebély,** Nógrádvármegyében, a birtoktest azonban átnyúlt Hevesvármegyébe is.

Először tehát magának a *birtoknak* történetét fogjuk röviden kutatni; azután az itt birtokos *Vereb-családét* s végül az *alvajdának* és *fiának: Jánosnak* adatait.

Veréb az eredeti hiteles neve és nem Verebi
Verebi olyan mint topolyai, kikindai, budapesti, tóbai
Mert Veréb az eredeti település neve.

Mára Mátraverebélynek hivják

A VEREB-CSALÁD BIRTOKA

A Zagyva völgyében, Nógrád-vármegye salgótarjáni járásában van *Mátraverebély*, nem nagy jelentőségű kis község. Hatvantól Salgótarján felé menet a vasúttól balra esik a község, a Cserhát hegység nem magas, de festői csoportozatával, jobbra a Mátra ide nyúló végső láncolatával. A két hegység között kanyarog a Zagyva, mely oklevelek bizonysága szerint valaha még vízimalmokat is hajtott, amit mai vízbősége után alig tudunk elképzelni.

A község régi neve: *Verebel*, vagy *Werebell*. Csak 1660 tájától kezdődőleg találjuk *Mátraverebély* néven az oklevelekben. A török előtti időkben nem sok lakója lehetett. Talán csak az uraság, a szállás-birtokot foglaló család, egypár jobbágy, zsellér és az uradalomban szükséges iparosok képezték a lakosságát. A török idő alatt ez a község is elpusztult. A török veszedelem elmúltával az élet itt azonnal megindult; a lakosság évről-évre igen szépen szaporodott, úgyannyira, hogy mai száma meghaladja az 1400-at. Azonban igen nehéz megélhetési viszonyok között tengődnek, bár a község határa több, mint ötezer hold, de ebből csak 700 a lakosságé, a többi uradalmaké.

Magát a községet azonban igen híressé teszi a határában lévő *Szentkút* búcsújáró hely, melyet *Mátraverebély-Szentkút* néven az egész országban ismernek és még a legmesszebb vidékről (Csanád és Csongrád megyékből, sőt Dunántúlról) is látogatnak. Évenként több, mint százezer zarándok megfordul e helyen.

Ennek a kegyhelynek sajátlagosan különleges jelleg-

Mátraverebély határában Szent Kút
Búcsújáró kegyhely

filii Vajvode de Verebel. Boldizsár, az egykori Pálnak, a *„verebélyi vajda"* fiának fia. (Kapr. Ms. Tom. B. L. p. 60.)

Ő tehát *nem Vereb György fia: Péter*; — nem: *Péter mester*; — mégcsak *nem is Erdély alvajdája*; hanem ő *a*: *„verebélyi vajda"*.

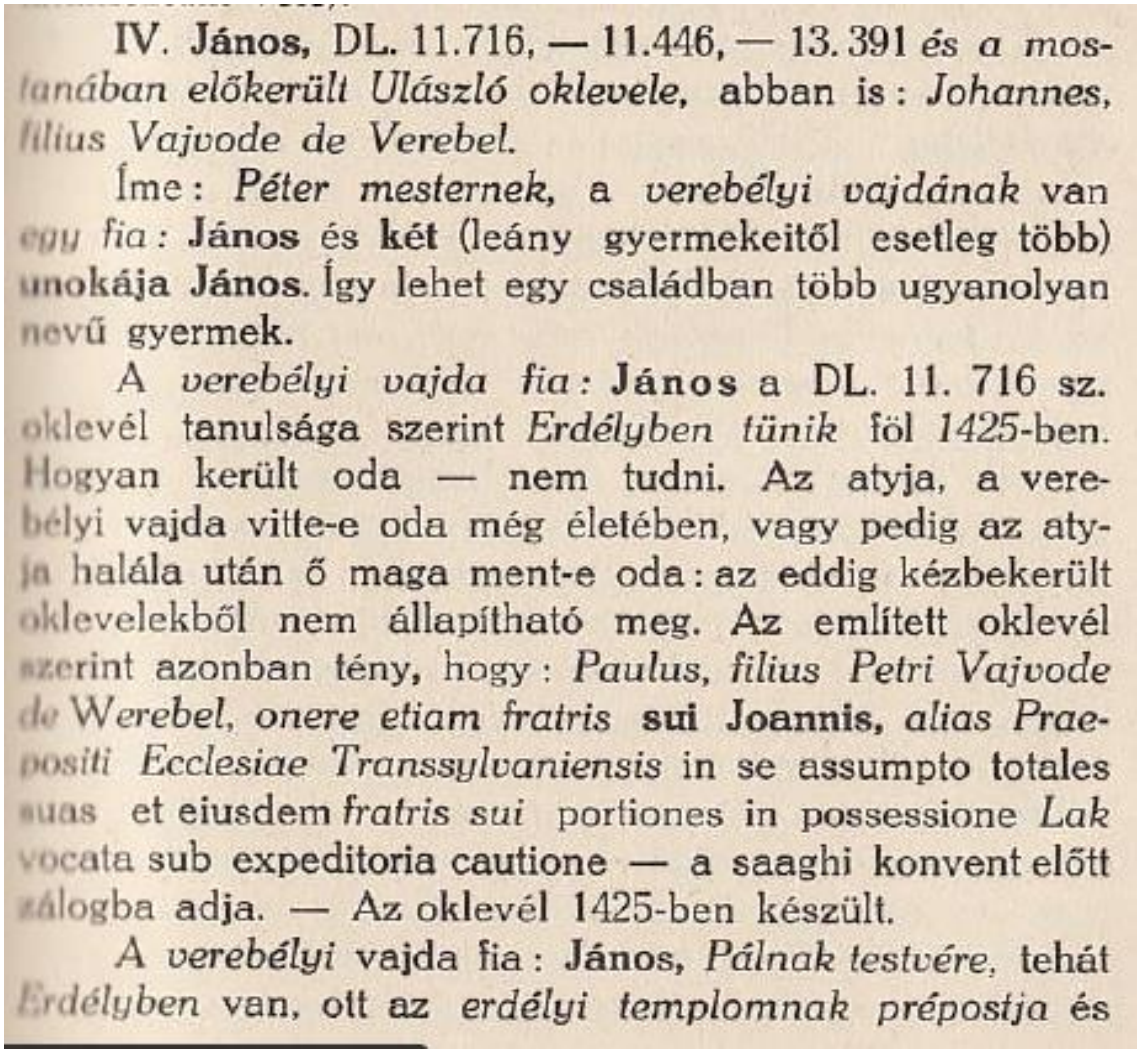
Még pápai irat is így nevezi meg a másik fiát, Andrást, a váci kanonokot 1402. dec. 17-én Andree . . . *nobilis viri, Petri Vajvode de Vereb* . . . (Mon. Vat. IV. k. 480 l.)

Általánosan ismert dolog, hogy aki egyszer vajda, bán, vagy ispán tisztséget viselt, az a címet holtáig megtartotta. Az ilyenek gyermekeit természetesen: vajda fia — Vajdafi, — bán fia: Bánfi — stb. néven nevezték és így nevezik vala az oklevelek is. De, hogy valaki a tisztségtől való megválás után rangemelésben részesüljön és hogy ezt a rangemelést nem viselt tisztségének helyéhez, hanem **lakóhelyéhez** kössék: erre még a mi — változatokban nagyon gazdag történelmünkben sincs több példa. Ez csak **Péterrel**, Erdély alvajdájával történt meg, hogy az *erdélyi alvajdaságtól* való megválás után megkapta *otthon a* **„verebélyi vajda"** *címet*, ami azután annyira átment a köztudatba, hogy az oklevelek is, sőt még **pápai oklevelek is**, *nevét egyszerűen elhallgatva*, hangsúlyozottan csak **„verebélyi vajda"** néven nevezik, mert őt így ismeri mindenki.

Kortársai bizonnyára nem tisztelték volna meg ezzel, ha el nem ismerik kiválóságát, rátermettségét és szerzett érdemeit.

Rokkantsága miatt a tényleges katonai szolgálattól ugyan megvált, de azért mindvégig katona maradt. Így nevezi őt pápai oklevél 1399 febr. 1-én és 13-án. (nobilis miles) — (Mon. Vat. IV. k. 97 és 98 l.) és ezt mondja róla sírfelirata is.

Mindez azonban nem akadályozta, hogy lovagias lelkületében lánggal lobogó tetterőt a polgári élet mezején érvényesítse. Karddal kezében nem küzdhetvén Isten dicső-

IV. **János,** DL. 11.716, — 11.446, — 13. 391 *és a mostanában előkerült Ulászló oklevele,* abban is: *Johannes, filius Vajvode de Verebel.*

Íme: *Péter mesternek,* a *verebélyi vajdának* van *egy fia:* **János** és **két** (leány gyermekeitől esetleg több) **unokája János.** Így lehet egy családban több ugyanolyan nevű gyermek.

A *verebélyi vajda fia:* **János** a DL. 11. 716 sz. oklevél tanulsága szerint *Erdélyben tünik* föl *1425*-ben. Hogyan került oda — nem tudni. Az atyja, a verebélyi vajda vitte-e oda még életében, vagy pedig az atyja halála után ő maga ment-e oda: az eddig kézbekerült oklevelekből nem állapítható meg. Az említett oklevél szerint azonban tény, hogy: *Paulus, filius Petri Vajvode de Werebel, onere etiam fratris* **sui Joannis,** *alias Praepositi Ecclesiae Transsylvaniensis* in se assumpto totales suas et eiusdem *fratris sui* portiones in possessione *Lak* vocata sub expeditoria cautione — a saaghi konvent előtt zálogba adja. — Az oklevél 1425-ben készült.

A *verebélyi* vajda fia: **János,** *Pálnak testvére,* tehát *Erdélyben* van, ott az *erdélyi templomnak prépostja* és

A Verebélyi vajda – sókamara ispán fia János Erdélyben 1425-ben

De 1387-ben az apja birtokán Hollóson született.

Ezt Ransanus püspök irta le 1450 előtt. És ez az igazság!!!

valami anyagi baja van, mert szükségből zálogba adják *Lak* nevű birtokukat és bátyja: Pál vállalja a kezességet.

De *nem fölszentelt pap*, mint ahogy az *atyja sem volt fölszentelve, mégis váci kanonok* volt. A *préposti* cim azonban minden esetre azt mutatja, hogy igen *vallásos* ember lehetett *ez a János* és, hogy 1425-ben az egyház körül már érdemeket is szerzett. Tehát már nem lehetett gyerek-ember. (Kb. 38 éves.) Mindez nagyon is egybevág Hunyadi János közismert mély vallásosságával. Prépostságának jövedelme azonban nagyon vékony lehetett, mert adóssága van és a fivére: Pál vállalja magára a terheket.

De ez a János, a *filius Vajvode de Verebel* 1439-ben, tehát 14 évvel később, már *Albert király* donaciójával kapcsolatban mint tiltakozó szerepel és DL. 13.391 oklevél szerint ő és unokaöccse: *Boldizsár*, a már *nem élő Pál fia*, azt a donaciot meg is kapja. Ugyanazt, vagyis *Sápot* Külső Zolnok vármegyében kapja az *Ulászló* oklevele szerint is, 1441-ben.

A bírálat szerint *ez a János* nem nagybátyja, hanem *édestestvére Boldizsárnak*, mert a „*frater carnalis*" jelentése szerint *nem a vajdának*, hanem a vajda *Pál fiának* fia.

Ez csak akkor volna ilyen határozottsággal állítható, ha a „*frater carnalis*" mellett ott állana az „*uterinus*" jelző is. — Így azonban már a belső tartalom is *nem* az édestestvér, hanem az *unokaöccs* mellett bizonyít.

Ugyanis *Pál fia: Boldizsár* — elsőszülött volt; atyjuk halála után ő maradt a családi vagyonban; édes testvére: *János*, aki fiatalabb volt, csak a szerzett vagyonból örökölhetett, ami az ősi vagyonhoz mérten bizony csak morzsát — négyesfogat helyett csak egyes fogatot, esetleg csak egy ostornyelet — jelenthetett.

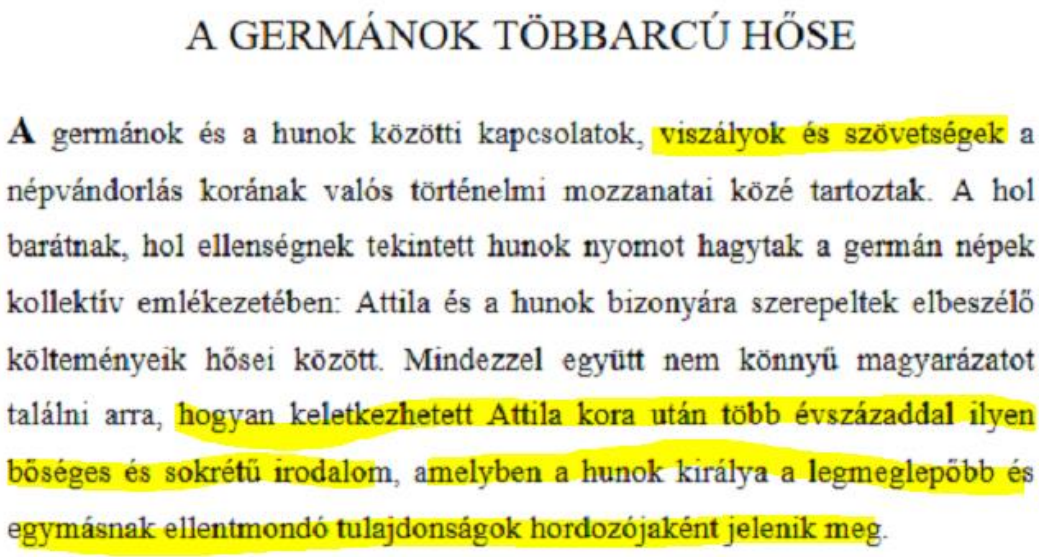
Elhihető-e ilyen körülmények között, mikor az elsőszülötthöz hasonlítva a később szülött szinte szegény em-

1439-ben Albert király hiteles, hivatalos adománylevele Jánosnak aki *filius Vojvode de Verebel* DL.13.391 számú oklevél szerint
És ehhez nem mernek nyúlni a hívatalosak, mert akkor összedől a hamis kártyavár. Ennyi.

Fényesen szép példánk kedves olvasó a 2015-ben kiadott Bozóky Edina: <u>Attila a hun király és legendái</u> című, számos és számtalan hamis és szinte botrányos tartalmú irodalmakról készült összefoglalója, amelyben a szerző felsorolja a lejáratásokat, megbecstelenítő förmedvényeket amelyek már a kora középkortól ellepték az akkor még gyér, mára villámgyorsan terjedő világhálós tömegtájékoztatást. És csak attól függően, hogy ki kik felett akart uralkodni, hatalmaskodni, jól felhasználta a történelemmel manipuláló hatalmaskodó firkákat.
Hozzánk közelebb álló témáknál, meggyőződhetünk: Attilát pozitív személynek beállító szerző nem volt a Habsburg hatalom szekértolója, mig a hunokat és vezérüket barbárnak, kutya és ördög ivadékának megbélyegzők azok voltak akik a magyarok földjére, vagyonára ácsingóztak. Elsősorban a nyugat és ott is az osztrák Habsburgok és az apszolutista kamarillájukhoz hűséges bérenc-tollnokok.

Páratlanul értékes és felvilágosító munka Bozóky Edina könyve.

A GERMÁNOK TÖBBARCÚ HŐSE

A germánok és a hunok közötti kapcsolatok, viszályok és szövetségek a népvándorlás korának valós történelmi mozzanatai közé tartoztak. A hol barátnak, hol ellenségnek tekintett hunok nyomot hagytak a germán népek kollektív emlékezetében: Attila és a hunok bizonyára szerepeltek elbeszélő költeményeik hősei között. Mindezzel együtt nem könnyű magyarázatot találni arra, hogyan keletkezhetett Attila kora után több évszázaddal ilyen bőséges és sokrétű irodalom, amelyben a hunok királya a legmeglepőbb és egymásnak ellentmondó tulajdonságok hordozójaként jelenik meg.

Itt csak néhány sor a könyvből
A legendák sokszor csak kitalációk mások lejáratására

Ezután Kézai a hunok és a magyarok eredetmondáját összekapcsolja a bibliai történettel. Nem pusztán azt kívánja bizonyítani, hogy a hunok és magyarok az emberi fajhoz tartoznak, hanem az emberiség jobbik ágához köti őket. A krónikás egészen Noé idejéig megy vissza.[270] Állítása szerint a hunok/magyarok bibliai ősét, Nimródot (Kézainál Menróth) Noé egyik fia, Jáfet és Thana nemzette. Azt írja, hogy a Bábel tornyát Menróth kezdeményezésére kezdték el építeni. A vállalkozás kudarca, a nyelvek összezavarodása után Menróth „Eviláth földjére" (Perzsiába) ment, ahol is két fia – Hunor és Mogor – született, akiktől a hunok vagy magyarok *(Huni sive Hungari)* származnak.[271]

Kézai Simon pap Krónikája ki akarja menteni Attilát a sok lejáratásból, de nekünk fontos amit leírt: **Nimród volt a bibliai Nóénak az egyik fia. Noha Kézai Menrótnak nevezte.** Ez fontos.

Érdemes lenne utánna nézni, ki és kinek az érdekében írta más nyelveken is a lejáratást mint például a következőt is:

ATTILA, EGY AGÁR ÉS EGY KIRÁLYKISASSZONY IVADÉKA

Igaz ugyan, hogy az itáliai krónikák egyre jobban bővítik-színesítik az Attilával kapcsolatba hozott városok alapításáról szóló elbeszéléseiket, de a hunok királya csak a XIII. századtól válik irodalmi hőssé, mégpedig francia vagy velencei francia nyelven íródott munkákban. Egyrészt egy *Estoire d'Atile en Ytaire (Attila története Itáliában)* című prózai műről, másrészt egy nagy terjedelmű, francia-olasz verses eposzról, a *La Guerra d'Attiláról (Attila háborúja)* van szó. Ezek az írások abban a korban születtek, amikor Észak-Itáliában a francia literatúra – mindenekelőtt a lovagi irodalom (eposzok és regények) – nagy népszerűségnek örvendett. A későbbiek során e munkák olasz nyelven írt népszerű költemények, kisebb terjedelmű könyvecskék születését ihlették, amelyek ugyancsak jelentős sikert arattak.

Ezek az elbeszélések – amelyekben Attila először jelenik meg „kutyafiaként" – bővelkednek a hun vezér ellen harcoló itáliai hősökről, királyokról szóló, pusztán képzelet szülte epizódokban.

A francia nyelven írott prózai mű, az *Estoire d'Atile en Ytaire*[152] már egy valódi eposz elemeit tartalmazza. Két kézirat is megőrizte: egy XIII. századi, amelyet a zágrábi Horvát Nemzeti és Egyetemi Könyvtár őriz (MR

Igy néz ki a pusztán képzelet szülte gonoszkodás legendája

Mátyás királyról elsősorban a Habsburgok írattak rengeteg hamisításokat, mivel Mátyás katonaságának ereje le tudta állítani az ő magyarokat leigázó törekvéseiket.

A RENESZÁNSZ „ANTIKIZÁLT" ATTILÁJA

Az Attiláról és a hunokról alkotott kedvező kép, a hunok és a magyarok azonos volta, a kettős honfoglalás elmélete nemcsak a középkorban, hanem a későbbi idők történetírásában is általánosan elfogadott. A XV. század végén, Mátyás uralkodásának (1458–1490) korában ismét fölélénkül az érdeklődés az ország története, a nemzet múltja iránt.{290} A tizenöt évesen, konfliktusoktól terhes politikai viszonyok között uralkodóvá választott Hunyadi Mátyásnak az 1460-as évektől sikerült a királyi hatalmat megszilárdítania, és a Magyar Királyság függetlenségét a Habsburgok részéről fenyegető törekvéseket kivédenie. A Balkánon előrenyomuló törököket is megpróbálja visszaszorítani. Nagyra törő külpolitikát folytat: 1469-ben elnyeri a cseh királyi címet, és az 1480-as években – egyidejű küzdelmet víva a Habsburg-uralkodó III. Frigyes és a mind harciasabb törökök támadásai ellen – még Bécset is beveszi, Ausztria és Stájerország nagy részével együtt. A múlt történései és a belőlük nyerhető presztízs iránt igen nagy érdeklődést tanúsító Mátyás vagy környezete számos történeti munkát rendelt. Ezekben Attila alakja saját politikai ideálját testesíti meg.

Thuróczy János *Magyar krónikája* (más kiadásban: *A magyarok krónikája; Chronica Hungarorum;* 1488) szellemében a középkori történeti munkák sorába illeszkedik, ugyanakkor korának szóló üzenetet is hordoz, amikor Attila megformálásával mintegy előrevetíti Mátyás hatalmát.

Mátyás király még kivédte Magyarország függetlenségét

Attilát Thuróczy Mátyás politikai előfutáraként mutatja be: a királyt „második Attilának" nevezi. Mátyás uralkodásával tehát Attila és a hunok dicső korszaka tért vissza. A mű különböző kiadásait díszítő metszeteken a hun fejedelem meghökkentő hasonlóságot mutat Mátyás királlyal: a trónuson ül, fején a királyi koronával, vállán bő, vörös színű palást, jobb kezében kard, baljában zászló a turullal.

A közte és Attila között megállapított hasonlóság minden bizonnyal kedvére volt Mátyás királynak, és amikor az itáliai humanista, Antonio Bonfini (1427–1502) 1486-ban Magyarországra érkezett, a király fölkérte, hogy írja meg a magyarok történetét. Bonfini lenyűgöző, mintegy ezer nyomtatott oldalt kitevő munkája, *A magyar történelem évtizedei* a legnagyobb hatást gyakorolta a modern kor istoriográfiájára.[295] Átültetik németre, és 1575-ben kivonatos magyar fordítása is napvilágot lát.

Bonfini könyvének jelentős részét szenteli a hunok történetének és Attilának. A hunokra és a magyarokra vonatkozó anyagot túlnyomórészt Thuróczy krónikájából meríti, de – főleg az „egyetemes" történet

Mátyás király saját udvari történésze volt a nagy olasz humanista Antonio Bonfini (Ascoli Piceno**1427 - 1502**Buda**) magiszter, történetíró**
(halálának éve a wikipediákban: olasz 1505, angol 1503, spanyol 1502, latin 1503)
1485-ben írta Bonfini Mátyás királyról:

''In Corvino vico (Hollós) natus''
''Mátyás a Corvino Hollós nevű faluban született.''

És 1458 januárban a Duna jegén Budán, Hollós Mátyás királlyá választásáról azt írta Bonfini amit ott akkor a nagybátyja Horogszegi Szilágyi Mihály hadvezér az országgyűlésnek mondott :

''In castris natus est''
''Várban született''

Hollós és Hollósvár volt a mátraverebélyi Veréb Péter erdély alvajdájának, sókamara ispánnak, Péter comes-nek családi fészke.
Ott születtek a fia János és a két unokája László és Mátyás is.
Ezt Petrus Ransanus – Lúcsérá püspöke írta le 1450 körül.

Ezeket nekünk azért is kell tudnunk és lerögzítenünk, mert a Topolya és Kikinda közötti Veliki-Rit nevű határ a Nagyrét területe ennek a hatalmas múltú Hollós családnak volt a családi fészke, ősi birtoka.

(Mielőtt a topolyai történeteket folytatnám, most egy másik érdekes dologról kell beszélni, ami elsőre úgy tünik távol áll tőlünk, de mint majd kiderül, nagyon is közeli hozzánk.) Mire és hogyan vezetett rá egy távoli csillagkép.

Tanúságos történet arról hogy mit jelent a Dél-Kereszt csillagképe és hogyan lett ennek magyar vonatkozása – útvonala

azaz arról hogyan kerül a világon minden velünk kapcsolatba

Január 26-ika a mai **Ausztrália** kezdetének a története.
Erre az alkalomra a különböző ünnepi rendezvényeken, az intézményekben, főtereken és úgy általában mindenhol feszesre emelt zászlók hirdetik a **Nap** jelentőségét. Ezen a nemzettisztelő alkalmon, a nagyárúházak is kitesznek magukért, miként kitettek idén is, január második felében.
Nem tudni honnan rendelték meg a kiállítandó ünnepi zászlókat, amelyeket szépen díszes sorrendben ki is feszítettek.
És aztán, láss ám csodát, Ausztrália.
A baklövésről ami a szorgos ünnepre készülők figyelmét elkerülte, a napilapok azon nyomban nagy tömegtájékoztatásba csaptak.
Mert manapság nem kell 100 vagy mint a mi esetünkben 500 évet is várni arra, hogy egy téves történelmet valaki majd merészelje kijavítani, a helyére tenni.
Idén az Ausztrál zászló Dél-Keresztje csillagok helyeinek a megjelölésével valaki nagyon melléfogott. Hamis helyre került a kicsi Epszilon.

Tekintettel arra, hogy több mint három évtizeddel ezelőtt és jó három évig, Ausztrália egyik legismertebb, legjobb zászlógyárában dolgoztam, komolyan lekötötte a téma a figyelmemet. ’’Southern Cross Flags’’ volt a szakműhely neve, amelyik a világ országai és tengerei, harcos intézményei számára készített sokféle módon előállított zászlókat, lobogókat. A varroda részlegen pedig munkavezető voltam.
Éppen ezért kicsit resteltem is magam a családom előtt, hogy nem értettem miért is Epszilon a görög Epszilon, és Dél-Keresztjéről is vajmi keveset tudtam.

Coles Toowong's patriotic celebration of Australia Day features a line of Australian flags hanging from the supermarket's ceiling, but all the flags have the Southern Cross printed the wrong way.

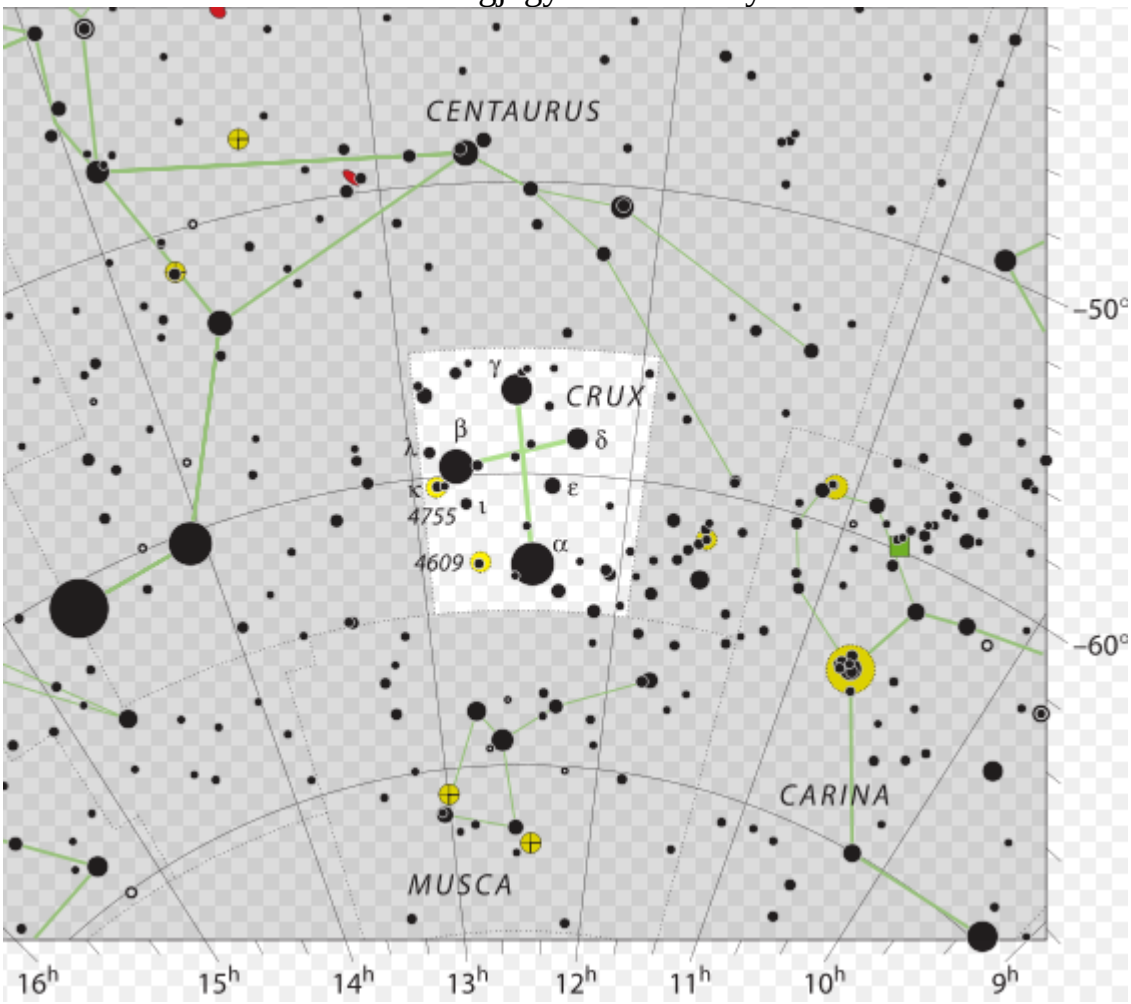
The iconic constellation of stars, the Southern Cross, features five stars - Alpha, Beta (also known as Mimosa), Delta, Gamma and Epsilon Crucis - that are 10 to 20 million years old.

And while the closest is 88 light-years from Earth and the furthest 364 light-years away, the little star (Epsilom Crucis) always appears on the right side - not the left - under Delta.

The diagonal stripes of the Union Jack have also been reversed on the flag.

Hát még amikor elolvastam, hogy a Dél-Keresztje – Crux (latinul) csillagképet amelyik öt csillagból, az Alfa, Betta, Gamma, Delta és Epszilon csillagokból tevődik össze, és **10 és 20 millió közötti évesnek tartják**, már nem volt halasztani való idő. A legközelebbi 88 fény-évre a legtávolabbi 364 fény-év távolságra van tőlünk.

Ennek utánna kell nézni és ezt megjegyezni. De milyen hiba is történt itt?

Itt van ám. CRUX a Dél-Keresztje. Az óramutató irányába haladva: legalól **ᵅAlfa**, onnan balra a **ᵝBetta**, legfelül a **ᵞGamma**, jobbról a **ᵟDelta** és itt van ám**,** a **kicsi ᵋEpszilon amelyik** mindig középtől a jobb oldalon van a Delta alatt és nem a bal oldalon a Betta alatt mint ahogyan azt valaki itt, tévesen az ünnepi Ausztrál zászlókra helyezte.

<u>De mi az, hogy constellation csillag-kép – a csillagok állása?</u>

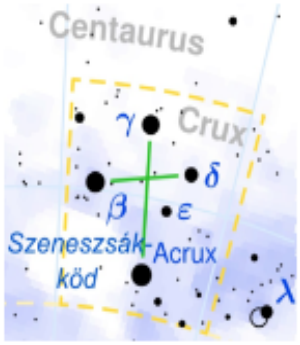
A Dél Keresztje és a Kentaur csillagképek

A Dél Keresztje (latin: *Crux*)[1] a déli égbolt legkisebb, de egyik leghíresebb csillagképe. A Kentaur csillagkép öleli át, a *"Szeneszsák"* alatti szomszédja a Légy csillagkép. Az északi féltekéről csak a 20. szélességi kör alatt látható, a horizont közelében. Nevét négy legfényesebb csillaga alkotta keresztről kapta, ezek: Acrux, Mimosa, Gacrux, Crucis.

Tartalomjegyzék

- 1 Története, mitológia
- 2 Látnivalók
  - 2.1 Csillagok
  - 2.2 Mélyég-objektumok
  - 2.3 Szeneszsák
- 3 Irodalom
- 4 Jegyzetek
- 5 Fordítás
- 6 További információk

Dél Keresztje csillagkép

Adatok

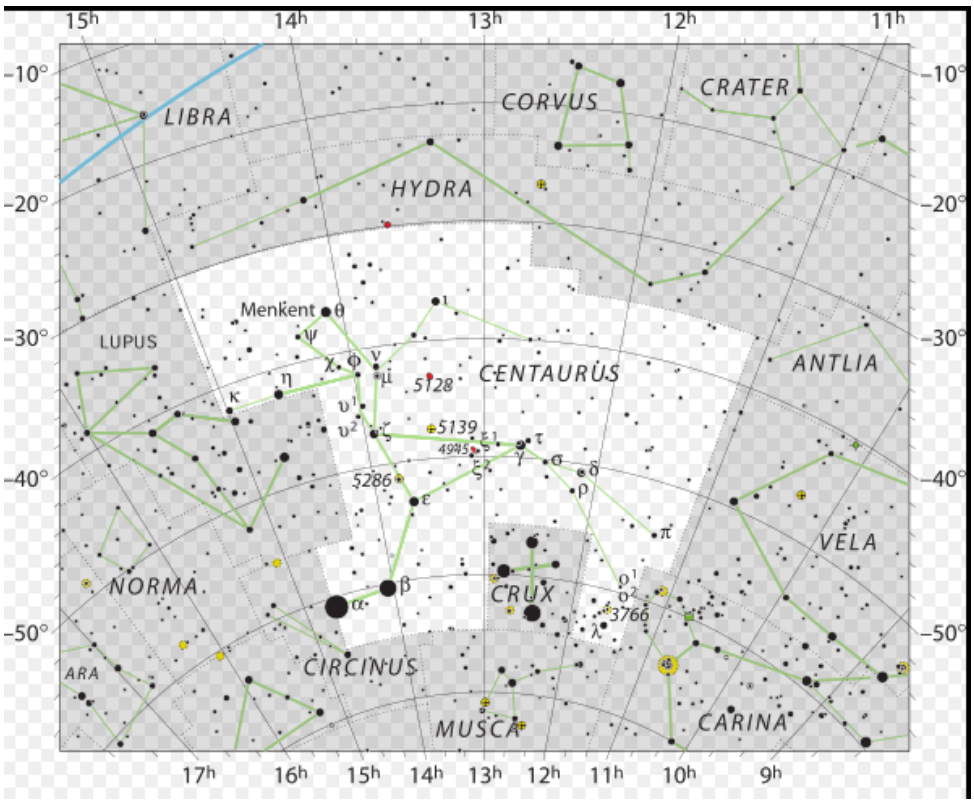
Latin név	Crux
Latin birtokos eset	Crucis
Rövidítés	Cru
Rektaszcenzió	11h 56m – 12h 58m
Deklináció	-55°40′ – -64°40′
Területe	68 négyzetfok
Nagyság szerinti	88

Története, mitológia

A Dél Keresztje csillagkép olyan jellegzetes, hogy nagyon sok ország kultúrájában található vele kapcsolatos legenda vagy utalás.

Ausztrália: az őslakosok csillagászatában a Szeneszsák egy emu feje, a csillagkép pedig egy fán ülő oposszum.

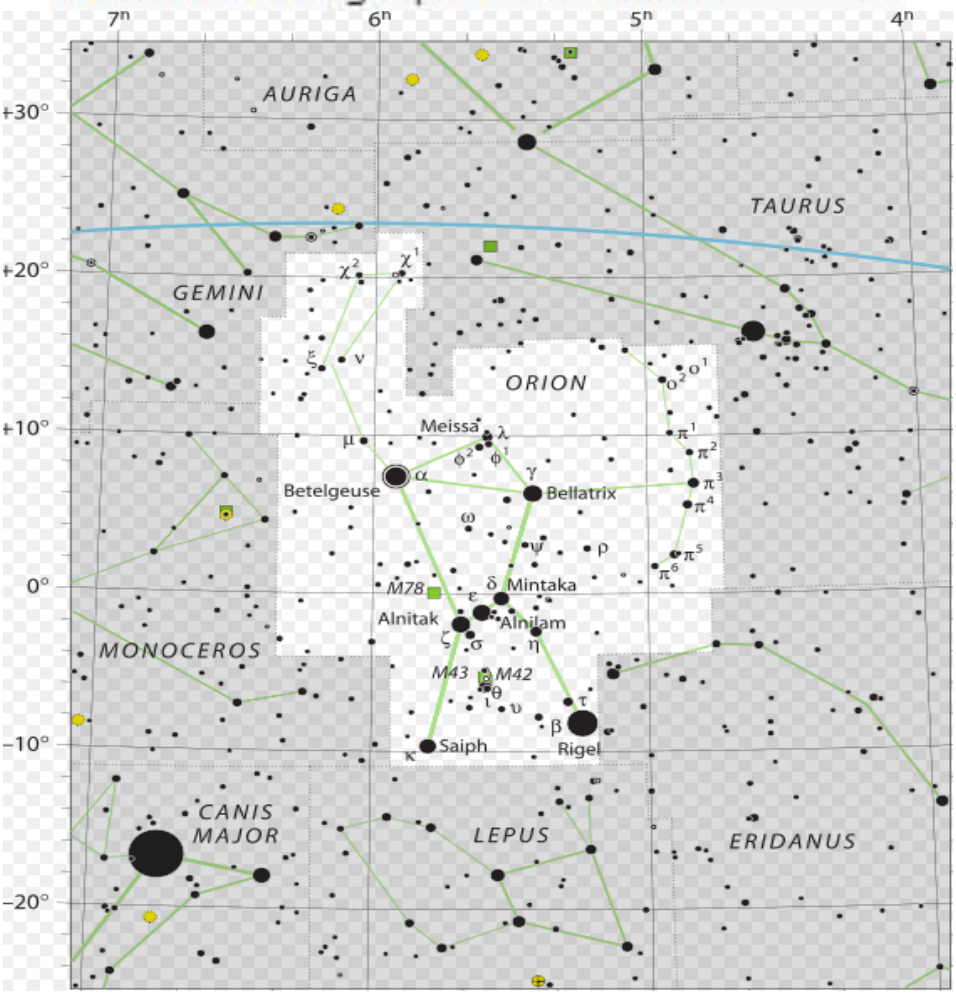
Dél-Keresztje az egyik leghíresebb csillagkép és a Centaurus- Kentaur csillagkép öleli át.
A Kentaurusz a görög mitológiában egy félig ló félig ember kinézésű lény

Kentaurusz felett a Corvus Holló csillagkép – alul CRUX Dél-Keresztje

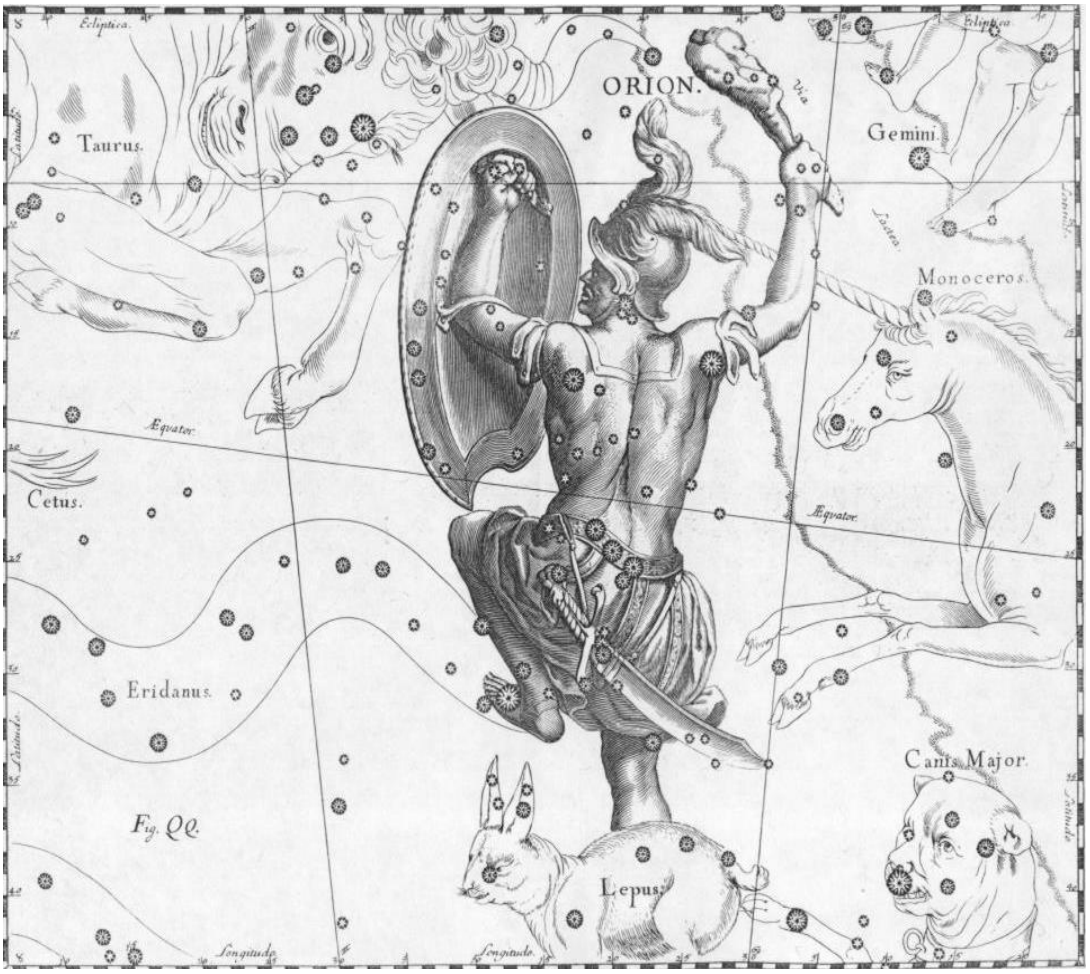

A Kentaur csillagkép a Mercatorban

A 48 csillagkép között nagy helye van az ORION csillagképnek

Magasan az égbolton az egymáshoz közeli három csillagot kell keresnünk az Alnitak, Alnilam és Mintaka csillagokat, így a legkönnyebb megtalálni.

European folklore

In old Hungarian tradition, "Orion" is known as (magic) Archer (*Íjász*), or Reaper (*Kaszás*). In recently rediscovered myths he is called Nimrod (Hungarian "Nimród"), the greatest hunter, father of the twins "Hunor" and "Magor". The "π" and "o" stars (on upper right) form together the reflex bow or the lifted scythe. In other Hungarian traditions, "Orion's belt" is known as "Judge's stick" (*Bírópálca*).[16]

és angol irodalomból jövök rá, hogy az egyik legismertebb csillagkép az Orion amelyik magyar hagyományban NEM kaszás és nem mágikus íjász mert maga *Nimród király tulajdonképen az Orion csillagkép*, aki nem más mint a magyarok őseinek, Hunornak és Magornak atyja.

Figyeljünk csak oda ORION - magyarul NIMRÓD

A ''kaszás'' csak egy lejáratásunk akar lenni- valakinek a szegényes bibliai fordításában

Orion csillagkép

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Orion, a vadász

Az **Orion** az egyik legismertebb és leglátványosabb csillagkép az északi égbolton. Az Égi Egyenlítőn fekszik, ezért a világ minden tájáról jól látható, Magyarországról nézve télen figyelhető meg legjobban. Ősszel késő este kel, kora tavaszi esténként a nyugati égbolton ragyognak csillagai. Régi csillagtérképeken *Kaszás, Scytus* (vagyis „szkíta"), *Ozirisz* vagy *Nimród* néven is említik.

Számos mélyégobjektumot tartalmaz; a Lófej-köd és az Orion-köd a laikusok körében is ismert.

Szorosan kapcsolódik a körülötte látható csillagképekhez; Orion, a vadász éppen a Bikával küzd, aminek a vérben forgó jobb szemét a vörös színű Aldebaran jelképezi. Mellette vannak kutyái; a Nagy Kutya és a Kis Kutya, akik a Nyulat és az Egyszarvút üldözik, valamint lábánál ered az Eridanus-folyó.

A szkíta – magyar Nimród a vadász

Innen már fontos és komoly tudnivalóink vannak, nekünk Topolyai magyaroknak kedves olvasó. Ha nem hiszed csak tartsál velünk és rájössz milyen nagy emlékű háttere is van a mi történetünknek.

Nimródról kellett tájékozódnom, körülnéztem hát a nem éppen lebecsülendő 2000-nél biztosan több és szépen legalább 2500-3000 felé tartó könyvtárgyüjteményemben. Amit eddig észre sem vettem, egy a Történelmi Tények Fóruma Inc. gondozásában került, és 2000 január 14-iki dátummal ellátott angol nyelvű könyvön akadt meg a figyelmem:
SONS OF NIMROD The origin of Hungarians
ANTHONY ENDREY szerző nevével fényjelzett, 1975-ben Melbournben kiadott tanulmányáról van szó.
A szerző nevét emlékszem, elég sokszor hallottam bizonyos körökben emlegetni. Néha pozitivan, értékelően emlegették, máskor voltak akik munkássága ellen beszéltek. Az kivehető volt, hogy magas értelmiségiről volt szó, aki egyetemen is előadó jogász volt.
A 100 oldalas könyvet addig nem tettem le amig át nem olvastam, közben jegyzeteltem.
A nevenincs Anonimusz pap és Kézai Simon pap Krónikáját kellett ismerni a témához. **Anonymus jelentése magyarul: ismeretlen, névtelen**
Ahhoz, hogy a magyarság eredetét NIMRÓD két fiától HUNORTÓL és MAGORTÓL vezessük le.
Presztízses helyzetükből ezek az egyházi tanult emberek igen sok adatot, előítéletesen, feletteseik érdekéből is írták. Ez mindig így volt és úgy tűnik marad is.
A baj csak akkor keletkezik, ha a meggondolatlanul átmásolgató utókor a téves adatokat, a maguk hamisságában tömegtájékoztat tovább. Mint például itt:

Nimród (király)

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Nimród (sztenderd héber: נִמְרוֹד **Nimrod**, tiberi héber: נִמְרֹד **Nimrōḏ**; a magyar hagyományban **Ménrót**[1]) mezopotámiai király a Bibliában, illetve népmesékben és legendákban. A Bibliában Noé dédunokája; hatalmas vadászként, és az erő szimbólumaként is ábrázolják. Gyakran őt tekintik Bábel tornya építőjének. Kézai Simon középkori krónikás szerint a magyar nép őse. Előképe a sumer tüzisten Gisdhubar lehetett, aki a sémi mitológiában a Naphoz kötődő hérosszá vált.[2]

Olyan nem létezik, hogy Nimród a magyar hagyományban Ménrót lenne. Olyan ez mintha Pista lenne Pali, Ákos meg a Sándor, Antal meg az Andor

Anonymus 1200 körül írta A magyarok viselt dolgai **Krónikáját egy valaki – N- a Béla király jegyzőjének a kérésére.** Béla királyunkból persze három is

volt és hát találgathatjuk. Sok mindent megmagyaráz, hogy ez a mű nyomtatásban 1746-ban került közre. Akkor nagyon sok pártfogója és dícsérője akadt (nem csodálkozunk) ennek a könyvnek **de magyar történészek a kezdetektől bírálták a mű hitelességét.**

Ami Anonymus érdeme mégis, leírta, a szerinte Szittya magyarok eredetét:

Magóg király ivadékából ered Ügyek, Álmos vezér apja. Ugyanis Ügyek nagyon sok idő múltán Mágóg király nemzetségéből való igen nemes vezére volt Szcítiának.

***Kézai Simon mester, királyi udvari pap Krónikája 1283 körül keletkezett* és a művét Kézai IV.László királynak ajánlotta. A magyar nyelvre mint ''A MI NYELVÜNKRE'' HIVATKOZIK.** Nyomtatásban először Bécsben jelent meg 1782-ben, másodszor a javított kiadás ugyanazon évben Budán. A magyar fordításban 1862-ben Pesten, és Szabó Károly forditotta le.

A BEVEZETÉSBEN – Jáfet magvából Ménróth óriás ered.

2. §. A Bábel tornyáról.

Minthogy az özönviz csapása által Noén és három fián kivűl minden test elpusztúlt, végre Semtől, Kámtól és Jáfettől az özönviz után hetvenkét nemzetség származott: Semtől huszonkettő, Kámtól harminczhárom, Jáfettől pedig tizenhét. S midőn azon nemzetségek, mint Josephus mondja, zsidó nyelven beszéltek, az özönviz után a kétszázegyedik esztendőben a Jáfet magvából eredt Menróth óriás, Thana fia, minden atyafiaival a mult veszedelemre gondolva tornyot kezde építeni, hogy ha az özönviz ismét találna jönni, a toronyba menekűlve a bosszúló ítéletet elkerűlhessék. Azonban az isteni titkos akarat végzése, mellynek emberi értelem ellent nem bír állni, úgy megváltoztatta és összezavarta nyelvöket, hogy miután rokon rokonát nem érthette, végre különböző tájakra széledének. Az említett toronyban, mint Josephus mondja, a legtisztább aranyból istenek templomait, drága kövekkel kirakott palotákat, arany oszlopokat s szinezett kövekkel különbnél különben kirakott utczákat csinálának.

1Móz 10,1-32

Sém, Khám és Jáfet nemzetsége

„Ez pedig a Noé fiainak, Sémnek, Khámnak és Jáfetnek nemzetsége; és fiaik születének az özönvíz után. Jáfetnek fiai: Gómer, Mágog, Madai, Jáván,Thubál, Mésekh és Thirász. A Gómer fiai pedig: Askhenáz, Rifáth, és Tógármah. Jávánnak pedig fiai: Elisah, Thársis, Kitthim és Dodánim. Ezekből váltak ki a szigetlakó népek az ő országaikban, mindenik a maga nyelve, családja és nemzetsége szerint. Khámnak pedig fiai: Khús, Miczráim,Pút, és Kanaán. Khúsnak pedig fiai: Széba, Hávilah, Szábthah, Rahmáh, Szabthékah. Rahmáhnak pedig fiai: Séba és Dédán. Khús nemzé Nimródot is; ez kezde hatalmassá lenni a földön. Ez hatalmas vadász vala az Úr előtt, azért mondják: Hatalmas vadász az Úr előtt, mint Nimród. Az ő birodalmának kezdete volt Bábel, Erekh, Akkád, és Kálnéh a Sineár földén. E földről ment aztán Assiriába, és épité Ninivét, Rekhoboth városát, és Kaláht. És Reszent, Ninivé között és Kaláh között: ez az a nagy város. Miczráim pedig nemzé: Lúdimot, Anámimot, Lehábimot, és Naftukhimot. Pathruszimot és Kaszlukhimot, a honnan a Filiszteusok származtak, és Kafthorimot. Kanaán pedig nemzé Czídont, az ő elsőszülöttét, és Khétet. Jebuzeust, Emoreust, és Girgazeust. Khivveust, Harkeust, és Szineust.

Tehát Nóé fiai: Sém , KHÁM, és Jáfet

<u>Jáfet fia a Magóg és az ő magvából ered Ménrót</u>

<u>KHÁM fia</u> Khús <u>és az nemzé NIMRÓDOT</u>. Ezért khusiták is a nevük.

Ami itt minket érdekel: Nimród a Khámnak és Khúsnak a leszármazotta

Nimrod's Dream.
—Critical View:
—In Arabic Literature:
Nimrod and Abraham.

—In Rabbinical Literature:

Nimrod is the prototype of a rebellious people, his name being interpreted as "he who made all the people rebellious against God" (Pes. 94b; comp. Targ. of pseudo-Jonathan and Targ. Yer. to Gen. x. 9). He is identified with Cush and with Amraphel, the name of the latter being interpreted as "he whose words are dark" (אמר אפל; Gen. R. xlii. 5; for other explanations see below). As he was the first hunter he was consequently the first who introduced the eating of meat by man. He was also the first to make war on other peoples (Midr. Agadah to Gen. x. 9).

His Feats as a Hunter.

Nimrod was not wicked in his outh. On the contrary, when a young man he used to sacrifice to Yhwh the animals which he caught while hunting ("Sefer ha-Yashar," section "Noah," pp. 9a *et seq.*, Leghorn, 1870). His great success in hunting (comp. Gen. x. 9) was due to the fact that he wore the coats of skin which God made for Adam and Eve (Gen. iii. 21). These coats were handed down from father to son, and thus came into the possession of Noah, who took them with him into the ark, whence they were stolen by Ham. The latter gave them to his son Cush, who in turn gave them to Nimrod, and when the animals saw the latter clad in them, they crouched before him so that he had no difficulty in catching them. The people, however, thought that these feats were due to his extraordinary strength, so that they made him their king (Pirḳe R. El. xxiv.; "Sefer ha-Yashar," *l.c.*; comp. Gen. R. lxv. 12).

A Rabbik irodalmában: Nimród a lázadó népek előde volt.
Khám fia Khús vagy Cúsh, annak fia Nimród.

Ter 9.26
Azután ezt mondta: "Áldott legyen az Úr, Szem Istene és Kánaán legyen a szolgája.
Ter 9.27
Isten adjon tág teret Jáfetnek, lakjék Szem sátraiban, és Kánaán legyen a szolgája."
Ter 9.28
Noé a vízözön után még 350 évig élt.
Ter 9.29
Noé egész életkora 950 esztendőt tett ki, akkor halt meg.
Ter 10
Ter 10.1
Ezek Noé fiainak, Szemnek, Kámnak és Jáfetnek az utódai. Fiaik a vízözön után születtek.
Ter 10.2
Jáfet fiai: Gómer, Magóg, Madai, Javan, Tubal, Mesek és Tirasz.
Ter 10.3
Gómer fiai: Askenász, Rifát és Togorma.
Ter 10.4
Javan fiai Elisa és Tarsis, a kittimek és a dananimok.
Ter 10.5
Ezektől ágaztak ki a népek szigetei. Ezek Jáfet fiai országuk és nyelvük szerint, törzseik és népeik szerint.
Ter 10.6
Kám fiai: Kus, Micrajim, Put és Kánaán.
Ter 10.7
Kus fiai: Szeba, Havila, Szabata, Ráma és Szabteka. Ráma fiai: Szeba és Dedán.
Ter 10.8
Kus nemzette Nimródot. Ez volt az első uralkodó a földön.
Ter 10.9
Nagy vadász volt az Úr előtt. Innen a szólás: Nagy vadász az Úr előtt, mint Nimród.
Ter 10.10
Uralma kezdetben kiterjedt Bábelre, Erekre, Akkádra és Sineár földjén minden városra.
Ter 10.11
Erről a földről indult ki Asszur és megépítette Ninivét, Rechobot-Irt,
Ter 10.12
Kalachot és Rezent, Ninive és Kalach között. (Ez a nagy város.)
Ter 10.13
Micrajim fiai a luditák, anamiták, lehabiták, naftukiták,
Ter 10.14
patraziták, kaszlukiták és a kaftoriták, akiktől a filiszteusok származnak.
Ter 10.15
Kánaán utódai: az elsőszülött, Szidon, azután Het,
Ter 10.16
továbbá a jebuziták, amoriták, girgasiták,
Ter 10.17
hivviták, arkiták és sziniták,
Ter 10.18
arvaditák, zemariták és a hamatiták. Később a kánaániták nemzetségei szétszóródtak.
Ter 10.19

Az Ószövetség Mózes könyvében is**: Kám fia, Kús nemzette Nimródot**

Ezután Kézai a hunok és a magyarok eredetmondáját összekapcsolja a bibliai történettel. Nem pusztán azt kívánja bizonyítani, hogy a hunok és magyarok az emberi fajhoz tartoznak, hanem az emberiség jobbik ágához köti őket. A krónikás egészen Noé idejéig megy vissza.[270] Állítása szerint a hunok/magyarok bibliai ősét, Nimródot (Kézainál Menróth) Noé egyik fia, Jáfet és Thana nemzette. Azt írja, hogy a Bábel tornyát Menróth kezdeményezésére kezdték el építeni. A vállalkozás kudarca, a nyelvek összezavarodása után Menróth „Eviláth földjére" (Perzsiába) ment, ahol is két fia – Hunor és Mogor – született, akiktől a hunok vagy magyarok (*Huni sive Hungari*) származnak.[271]

Vigyázat Kézai Krónikájában is kevergették valakik Nimródot meg Menrótot
Habár Mózes könyve is helyesbít és Kézai világosan leírta, hogy

Jáfet magvából ered Ménrót óriás

//Erről annyit kell tudni, hogy a latin nyelven írt magyar krónikára Szulejmán szultán tolmácsa, Mahmud Terdzsüman bukkant Fehérvár elfoglalása után 1543-ban a levéltárban. 300 év múlva Vámbéry Ármin fedezte fel Törökországban és hozta haza. A MTA könyvtárába került, de nem hozták nyilvánosságra, hanem zárolták. Nagy nehezen sikerült a török levéltárból 1971 után megszerezni a másolatát és megjelentetni.//

Idézzünk belőle: „A régi időkben a Madzsar törzs nemzetsége Nemród gyermekeitől származott. Nemródnak volt egy Ankisza nevű felesége, s ettől a feleségétől két fia született. Az egyiket Magornak, a másikat Hunornak hívták."

1543-ban Fehérváron talált Krónikában pedig áll az igazság:
A magyar törzs nemzetsége NIMRÓD gyermekeitől származott
Nimród két fia: HUNOR és MAGOR voltak.

A középkori Magyarország, a magyar birodalom tehát a hunok politikai hagyományain alapult. Szent István, Nagy Lajos, Hunyadi Mátyás magyar királysága mindvégig Atilla király országa maradt. Ez az ország bukott el a mohácsi vérmezőn, ez próbált romjaiból újra és újra életre kelni a hosszú Habsburg uralom alatt, ezt darabolták fel durva idegen kezek Trianonban.

Ennek az országnak volt központi elve és alapköve a Szent Korona-eszme, melynek gyökereit szintén a hun politikai hagyományokban kell keresnünk.

(Endrey Antal, Az ország koronája, Boldogasszony Könyv- és Lapkiadó, Hódmezővásárhely, 1999. 17-18 old.)

Hunyadi Mátyás királysága mindvégig Atilla király országa marad
Mert a Habsburg uralom is csak rombolta

A hun testvéreink népről, a nagy jogász múltú családból származó és 6 nyelvet beszélő maga is jogász Dr. vitéz Andrey Antal, könyvének 53 oldalán és számos hiteles forrással bizonyítva jegyzi meg, hogy a szerzők közös egyetértésének ritka pillanatában szinte valamennyi történész egyetért abban, hogy a Hunok Török nép voltak és egy ősi Török tájszólást beszéltek. (8)

7. F. Altheim, Geschichte der Hunnen, Berlin, 1950-62, Vol. I, p. 21.

8. Altheim, op. cit., Vol. I, pp. 7, 22; J. Wiesner, 'Die Kulturen der frühen Reitervölker', Handbuch der Kulturgeschichte, Frankfurt am Main, 1968, p. 147; McGovern, op. cit,. Pp. 96-99; Gy. Németh, A honfoglaló magyarság kialakulása, Budapest, 1930, pp. 127 and ff.

Kr.u 158 és 166 között a Hunokat bőséges Kínai források említik a saját helyes nevükön, mint népet amely Mongólia nyugati tájáról és kelet Turkesztánból a Hiung-nu északi ága által lett kiűzve, és Turkesztán nyugati területére kényszerült települni.

Ezek szerint tehát bőséges bizonyíték van a Török népek olvasztótengelyéről, Kína észak és északnyugati területén amelyből a Hunok bukkannak fel a mi időszámításunk második évszázadának közepe táján és megkezdik nyugatra nyomulásukat, ami 375 körül a Volgához hozta őket.

A Hunok azonban nem voltak egyedüliek akik ebből a fajból a történelem lapjaira kerültek.

Ami itt minket érdekel: Nimród nem származik Jáfettól.

nagyobbra duzzadt. És az asszonyt, bizony, nem csalta meg az álom, mert királyok dicső sokasága származott tőle idegen tájakra. Az ezután született Álmos tehát nevét az almuról kapta, amit a hunok álomnak mondanak, leszármazását igen hosszan adják elő. Álmos Előtől, Előd Ügyektől, Ügyek Edtől, Ed Csabától, Csaba Attilától, Attila Bendegúztól, Bendegúz Tordától, Torda Szeménytől, Szemény Etétől, Ete Opostól, Opos Kadicsától, Kadicsa Berendtől, Berend Szultántól, Szultán Bulcsútól, Bulcsú Balogtól, Balog Zombortól, Zombor Leheltől, Lehel Leventétől, Levente Kölcsétől, Kölcse Ompodtól, Ompod Miskétől, Miske Mikétől, Mike Besztertől, Beszter Budlitól, Budli Csanádtól, Csanád Bökénytől, Bökény Bondofardtól, Bondofard Farkastól, Farkas Otmártól, Otmár Kádártól, Kádár Belértől, Belér Kértől, Kér Kevétől, Keve Keledtől, Keled Damától, Dama Bortól, Bor Hunortól, Hunor Nimródtól, Nimród Kústól, Kús Kámtól, Kám Jáfettől, Jáfet pedig Noétól született. Ezután Álmos nemzette Árpádot, akitől Zoltán,[377] Zoltántól Taksony[378] származott. Eddig nincs értesülésem arról, hogy ezt a genealógiát a magyar évkönyvírók honnan halászták ki, hacsak nem koholmányt adnak elő, vagy ha az egész nem az ősöktől jutott generációkon keresztül az utódok tudomására. Azon is meglehetősen csodálkozom, hogy miféle emlékek alapján jutnak vissza a leszármazással Noéig, akiről sem a görögök, sem a latinok nem tudtak valós képet alkotni, hiszen nincsenek is saját íróik. Valószínű, hogy a régi népek szokása szerint a szülők adták át gyermekeiknek évszázadokon keresztül, mint a longobárdokról fentebb elmondtuk.

''Nimród Kústól, Kús Kámtól, Kám Jáfettól...''.. ez hamis

Vigyázzunk tehát az ilyen és hasonló félretájékoztató, meggondolatlan átmásolgatásoktól, miként azt itt 1485-ben Antonio Bonfini is megjegyezte 'A magyarok történetének tizedeiben' c. és Mátyás király felkérésére írt munkájában, ahol a nagy humanista Bonfini megjegyezte – nincs értesülése ilyen származásról, hacsak nem koholmányt adnak elő. Ez így van.

Ugyanilyen megjegyzést tett Bonfini a Mátyás király és családját lejáratő Cillei és mások koholmányáról, amit még sokan nem tudnak észrevenni.

Orion csillagkép

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Orion, a vadász

Az Orion az egyik legismertebb és leglátványosabb csillagkép az északi égbolton. Az Égi Egyenlítõn fekszik, ezért a világ minden tájáról jól látható, Magyarországról nézve télen figyelhetõ meg legjobban. Õsszel késõ este kel, kora tavaszi esténként a nyugati égbolton ragyognak csillagai. Régi csillagtérképeken *Kaszás*, *Scytus* (vagyis „szkíta"), *Ozirisz* vagy *Nimród* néven is említik.

Itt pedig minket ORION a vadász érdekel, akinek csillagképe a világ minden tájáról és Magyarországon télen jól látható. ORION aki , *Szittya – szkíta – azaz* *NIMRÓD király, a vadász ORION.*

Tudnunk kellett ezeket, mert 1940 telére, hozzánk is Torontáltopolyára – a Bánságba – a Bánátba

Hóman Bálint kultuszminiszter gondos tömegtájékoztatása és Kardos János magyar kocsmáros gondos jóindulata hozta meg falunknak, NIMRÓDNAK a magyarok őskirályának

ORION RÁDIÓJÁT

Falunk első ORION Rádiójáról már részletesen volt szó a 41-ik oldalon.

Dr. Endrey Antal írásából még néhány sor erről a témáról:

A Nimród-monda háttere

.....

A modern történettudomány minden különösebb vizsgálat nélkül ''szép mesének'' nyilvánította a Nimród-mondát, Kézait pedig azzal vádolta meg, hogy Nimródot egyszerűen csak ''kölcsönvette'' az Ószövetségből, hogy a magyarságnak elfogadható bibliai őst szerezzen.

A feltételezett kölcsönzésnek azonban sok akadálya van. Nimród ugyanis mint Kám leszármazottja szerepel a Bibliában, viszont a keresztény egyházatyák, kiket Kézai jól ismert (hiszen ő is egy volt közülük) a magyarokat és a hunokat egyöntetűen Noé másik fiától, Jáfettől származtatták. Ha tehát Kézai egyszerűen a Bibliából szedte volna Nimródot, az egyház tanítása ellen járt volna el mivel ő nem Jáfet hanem Kám nemzetségében keresett őst a nemzetének. Ezt pedig mint katolikus pap, főként, mint a király saját lelkésze (a kun IV. László király lelkésze volt ugye), nem tehette meg.

A Biblia arról sem tud, hogy a bábeli tornyot Nimród építette volna.

A modern Bibliatudomány azt is megállapította, hogy a Teremtés könyvében Noé leszármazottaiként szereplő személyek nem egyéneket képviselnek, hanem népeket és országokat és, hogy az Ószövetségi zsidók Kám nemzetségébe azokat a népeket sorolták, amelyek az ellenségeik voltak.

Ezt a régi ellenszenves beállítást a korai keresztény egyházatyák is átvették.

Ezért hol istentelen Nimródról írtak, hol meg arról, hogy Nimród a népeket Isten ellen lázadásra vezette.

Szent Izidor szerint Nimród tanította a perzsákat a tűz imádatára, ''és a fekete Kus fia Nimród fedezte fel a csillagászatnak és a mágiának gonosz tanait.''

Most a közismert történelemtudomány nagy kutatójának Bunyevác Zsuzsának erről a témáról szóló tanulmányából:

NIMRÓD NYOMÁBAN
VILÁG KIRÁLYA, MAGYAROK KIRÁLYA

Kézai Simon magyar királyi pap viszont azt is tudta Kr.u. 1283 körül, hogy az Árpád-házi királyaink származásának a *legelején Nimród király állt.*
Kézai valószínűleg azért írt róla mert az ő korában még élő hagyományon keresztül bontja ki ezt a kérdést, bizonyára a népi és nem az egyházi hagyományon keresztül foglalkozott a kérdéssel, tehát a magyar népi hagyományon keresztül találta meg *Nimródot, az őskirályt.*
A hagyományunk szerint a magyarok őskirálya a *Turul* nemzetségen keresztül az Árpád-házban hagyományozódik tovább.
Ha az európai királyi dinasztiákat nézzük, látjuk, hogy próbálnak mitikus gyökeret találni királyi családjaiknak, a mi néphagyományaink pedig Nimród őskirályunkig vezetnek vissza aki jószándékú, megbecsült király volt.
Csillagmítoszaink szerint Nimród a csillagok felett jár, mint vadász.
Ez hatalmas vadász vala az Úr előtt, azért mondják: hatalmas vadász az úr előtt mint Nimród.
Ezért van a mi magyar mese hagyományunkban, hogy Nimród fiai Hunor és Magor az aranyszarvasra vadásztak. Ezek a gyökerek vezetnek a legrégibb időkig.
Több kutató az Orion csillagképet Nimróddal azonosítja.
Csak a magyar mitológiában Orion nekünk nem egy tájoló pont (mint például a tengerészeknek akik a csillagok járását kísérték az Óceánokon, az volt az iránytűjük) hanem Orion nekünk Otthon. Orion az otthona a szkíta Nimród királynak, otthona Csaba királyfinak. Égi otthon. Égi központ. A ''fényes otthon'' és az első kereszténységünk az úgynevezett fehér kereszténységünk.
Az alföldi parasztasszony a családja hagyományából tudja, hogy Nimród gyűrűje létezik, a szkíta Nimród a halálával nem ''ment'' az égbe, hanem Attilához ment, majd Árpád fejedelemhez ment, és végül a ''fehér atyákhoz'' a Pálosokhoz került.
A *régi szkítáknál létező Nimród-Gilgámes hagyomány* még Mátyás király körében is élt, és bizonyos többek között az is, hogy Mátyás király szobrot emelt a nemzet ősapjának Herkulesnek, mert az akkori időben a történetírás ősatyjának tartott és elismert görög történész Hérodotosz, a Szkítákat Herkulestől származtatta, akinek három fia volt: Agatirsz, Gelon és Szkíta.
Oriont az égbolt urának tartották mert az egyetlen csillagkép amelyik az északi és a déli félgömbön is egyformán látható. A hozzá való tartozás nem kiválasztottságot, hanem Istenhez kapcsolódó kötelességek elvégzésének

hivatását jelentette. A szkíták magas erkölcsisége ezen a hiten nyugodott, nemcsak az egyének, hanem az egész társadalom felfogását és életmódját irányította annélkül, hogy hiearchikus papi szervezettel rendelkezett volna. Ez volt a híres szkíta erkölcs, szkíta hitvilág.

Az ősi Nimród hagyomány a Nimródi népeknek az Isten oltalmát hirdeti az égen látható hatalmas Nimród-Orion mindenüvé elérő tekintete által. A Nimródi népek ezt a hagyományt nemzeti vallássá fejlesztették, és ez tette oly erőssé nemzetségüket, hogy mindig kiverekedték szabadságukat.

Van adatunk arra is, hogy Oriont Herkulesznek is nevezték.

Ma az egész nimródi vagy nimrudi (egyik és másik változat is érvényes) – hagyomány csak a mondavilágban zsugorítottan éldegél a nép emlékezetében, a Habsburg, illetve a marxista történetírás elpusztította azt is, ami még megmaradt belőle.

Jó tudnunk ezeket az ősrégi hagyományainkat nekünk is, kedves Topolyaiak, mert most Nimród király csillaga is az égboltról, meg Hóman Bálint kiváló történész kultuszminiszter is, meg a kocsmáros Kardos János bácsi erő-fénye is a csillagos égboltról, még fényesebben ragyog le a Kisútcára, meg a Nagyútcára, meg a Lúdutcára is, meg úgy általában az egész Topolya falura, hogy lám-lám micsoda régi ősi magyar hagyomány jutott el elsőnek mihozzánk is, 1939 – 40-ben a Budapesti ***Orion*** Rádióval.

Jó volt ezt megtanulnunk, hogy másoktól nehogy lemaradjunk, mert bizony olyan világban élünk, ahol egyik nép sem hagyja magát, mind keresi az őseit. Nimródot pedig különösen mindenki a sajátjának akarja.

Itt van csak egy példa:

*** Srpska drzava 2.000 godina pre Hrista**

Jedanaesta i najvisa titula je "car", cije postojanje obavezno podrazumeva i postojanje drzave, isto kao i u slucaju kralja. Ovo je vrlo stara titula i pojavljuje se oko 2.000 godina pre Hrista. Ova titula je nastala od uloge boga Varune, koji je smatran carem bogova i vladarom nebeske tvrdjave-vara. Titula se pojavljuje istovremeno kada i prva srpska drzava, sa Ninom Belovim, koji se u starom Zavetu zove Nebrod, a u staroj srpskoj tradiciji jos i Bak. Prema Euzebiju Pamfilu, Nino je ziveo 52 godine, od 2054. do 2002. godine. Nino je posao iz Srbije oko 2025. godine, osvojio je Malu Aziju, Misir, bliski Istok i sve do reke Inda. To je bio prvi prodor Arijevaca u Indiju. Ostavio je svoju zenu Semiramu da dovrsi izgradnju Vavilona, a on se vratio u Srbiju oko 2007. godine. Po povratku u Srbiju proslavio je prvi trijam u cast njegove velike pobede. Stari Srbi su svake trece godine proslavljali trijam od vremena Ninovog povratka pa sve do srednjeg veka.

Nino je imao titulu cara, sto se moze procitati iz jednog nadjenog zapisa u Mesopotamiji, u kome stoji ime "Ninssar". Na Bliskom Istoku su pisali car kao "sar" ili "ssar". I Misirci su ovu titulu pisali kao sar. Vladari iz dinastije Lagica, koji su vladali u Misiru i zvali se svi Ptolomejima, sve do poslednjeg od njih - Kleopatre, nosili su titulu "ka" i car. "Ka" je misirski bozanski princip koji faraonima daje bog Ta. Ovu titulu je od Lagica preuzeo Kaj Julije, prilikom njegove zenidbe sa Kleopatrom, a ona na latinskom ima svoj oblik: ka et sar, kaesar.

A szerbek Nimródját **Nebrodnak**-Ninonak hívták aki elfoglalta ’’a fél világot’’ 4000 évvel ezelőtt... írja egy valaki Dr. Jovan Deretić a történelmében

The Book of Jubilees mentions the name of "Nebrod" (the Greek form of Nimrod) only as being the father of Azurad, the wife of Eber and mother of Peleg (8:7). This account would thus make him an ancestor of Abraham, and hence of all Hebrews.

Azt mondja Nebrod a görögöknél Nimród

Nimrod

Izvor: Wikipedia

Za ostala značenja v. Nimrod (razvrstavanje).

Nimrod (hebrejski: נִמְרוֹד, Standardni *Nimrod* Tiberijski נִמְרֹד ; Nimrōḏ) je mezopotamski vladar koji se spominje u Knjizi postanka, a također je junak mnogih legendi. U Bibliji je prikazan kao moćni vladar i graditelj države koji je osnovao mnoge gradove uključujući moćni Babel ili Babilon. Iako je bio moćan vladar, reputacija mu je narušena tradicionalnim povezivanjem s Kulom Babilonskom. Izvan Biblije, Nimrodovo ime se spominje na nekoliko ruševina,[1] a spominje se i u *midrašu*.

Kula Babilonska Pietera Bruegela prikazuje Nimroda kako nadgleda zidare.

Napomene

1. Harris, Stephen L., Understanding the Bible. Palo Alto: Mayfield. 1985.

Eksterni linkovi

- Nimrod, entry in the Jewish Encyclopedia (http://www.jewishencyclopedia.com/view.jsp?artid=295&letter=N&search=nimrod)
- Dr. Jovan Deretić, Srpski car Nino (Nimrod) (http://web.archive.org/20010522162608/indic1.tripod.com/istorija.htm)

Nimrod na Wikimedijinoj ostavi

Dr. Jovan Deretić szerint Nimród szerb cár volt és Nino volt a neve

.....

* TRAGANJA DR DERETICA

Istoricar iz Cikaga dr Jovan I. Deretic vec godinama po najvecim bibliotekama sveta pasionirano istrazuje gradju vezanu za daleku proslost Srba i prvih srpskih drzava. Da bi to uspesno obavio, morao je da nauci nekoliko stranih jezika, a medju njima i grcki i latinski. U svojim neumornim traganjima naisao je na mnoge falisifikate drevnih istorijskih dokumenata koje je razotkrio uporedjujuci lazne prevode sa znatno starijim originalima. U tome je, nazalost, prednjacila Vatikanska crkva.

Nalazi dr Deretica (objavljeni u nekoliko istorijskih knjiga u inostranstvu) ruse dosadasnja istorijska saznanja i norme o starosti srpskog naroda i srpske drzavnosti i nailaze na oprecna tumacenja na koja dr Deretic nastoji da odgovori obiljem dokumenata, uglavnom dosad nepoznatih za jugo-istoricare, i na toj dokumentaciji zasniva sopstvenu teoriju - dokazujuci istovremeno kakva je neprocenjiva steta bila nanета nasoj istoriografiji.

Zapisi o Istoriji Srba i radu Dr. Deretica - uradjeni na osnovu pisma gos. Branka Zivkovica, objavljenog na Sorabiji 30.10.1999. (c)

Овај сајт подржава покрет за ослобођење Републике Српске.

De összekevergették az Ószövetség tanítását is mert Nimród királynak semmi köze sem volt a Bábel tornyához

ták apjuk meztelenségét. [24]Amikor Noé fölébredt részegségéből és megtudta, mit tett vele legkisebb fia, [25]így szólt: „Legyen átok Kánaánon, legyen a legkisebb szolga testvérei között.” [26]Azután ezt mondta: „Áldott legyen az Úr, Szem Istene és Kánaán legyen a szolgája. [27]Isten adjon tág teret Jáfetnek, lakjék Szem sátraiban és Kánaán legyen a szolgája.”

[28]Noé a vízözön után még 350 évig élt. [29]Noé egész életkora 950 esztendőt tett ki, akkor halt meg.

A föld benépesítése

10 [1]Ezek Noé fiainak, Szemnek, Kámnak és Jáfetnek az utódai. Fiaik a vízözön után születtek.

[2]Jáfet fiai: Gómer, Magóg, Madai, Javan, Tubal, Mesek és Tirasz. [3]Gómer fiai: Askenász, Rifát és Togorma. [4]Javan Ráma és Szabteka. Ráma fiai: Szeba és Dedán. [8]Kus nemzette Nimródot. Ez volt az első uralkodó a földön. [9]Nagy vadász mindegyiknek nyelve, törzse és nemzetsége szerint.

[6]Kám fiai: Kus, Micrajim, Put és Kánaán. [7]Kus fiai: Szeba, Havila, Szabata, Ráma és Szabteka. Ráma fiai: Szeba és Dedán. [8]Kus nemzette Nimródot. Ez volt az első uralkodó a földön. [9]Nagy vadász volt az Úr előtt. Innen a szólás: Nagy vadász az Úr előtt, mint Nimród. [10]Uralma kezdetben kiterjedt Bábelre, Erekre, Akkádra és Sineár földjén minden városra. [11]Erről a földről indult ki Asszur és megépítette Ninivét, Rechobot-Irt, [12]Kalachot és Rezent, Ninive és Kalach között. (Ez a nagy város.)

[13]Micrajim fiai a ludíták, anamiták, lehabiták, haftukikák, [14]patraziták, kaszlukiták és a kaftoriták, akiktől a filiszteusok származnak. [15]Kánaán utódai: az elsőszülött, Szidon, azután Het, [16]továbbá a jebuziták, amoriták, girgasiták, [17]hivviták, arkiták és sziniták, [18]arvaditák, zemariták és a hamatiták. Később a kánaániták nemzetségei szétszóródtak. [19]A kánaániták határa Szidontól Gerar irányában Gázáig terjedt; Szodoma, Gomorra, Adma és Cebojim irányában pedig egészen Lesáig. [20]Ezek Kám fiai törzsük, nyelvük, országuk és nemzetségük szerint.

[21]Szemnek, Éber fia ősatyjának, Jáfet idősebb testvérének is születtek fiai. [22]Szem fiai: Elám, Asszur, Arpachsád, Lud és Árám. [23]Árám fiai: Uc, Hul, Getel és Mas. [24]Arpachsád fia Selak, Selaké pedig Eber. [25]Ebernek két fia született. Az egyik neve Peleg, mivel az ő idejében osztották fel a földet. A testvére neve Joktán. [26]Joktán fiai: Almodás, Selef, Hacarmavet és Jerák, [27]Hadorám, Usab és Dikla, [28]Obál, Abimael, Seba, [29]Ofir, Havila és Jobab. Mindezek Joktán fiai. [30]Lakóhelyük Mesától Sefárig, a keleti hegységig terjedt. [31]Ezek Szem fiai törzsük, nyelvük, országuk és nemzetségük szerint.

[32]Ezek Noé fiainak törzsei családjuk és nemzetségük szerint. Tőlük származnak a népek a földön a vízözön után.

A bábeli torony

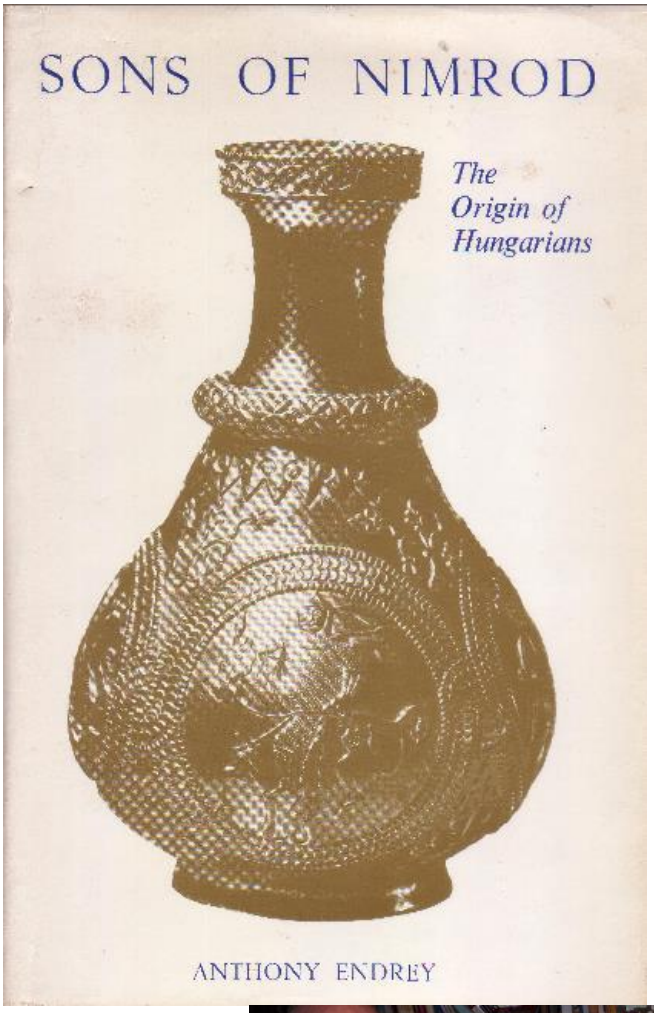
11 [1]Az egész földnek ugyanaz volt a nyelve és ugyanazok voltak a szavai. [2]Amikor keletről elindultak, Sineár földjén találtak egy nagy síkságot és ott letelepedtek. [3]Így szóltak egymáshoz: „Gyertek, csináljunk téglát és égessük ki.” A tégla épületkő gyanánt szolgált, a szurok pedig kötőanyagul. [4]Azután így szóltak: „Rajta, építsünk várost és tornyot, amelynek teteje az égig ér. Szerezzünk nevet magunknak és ne szóródjunk szét a földön!”

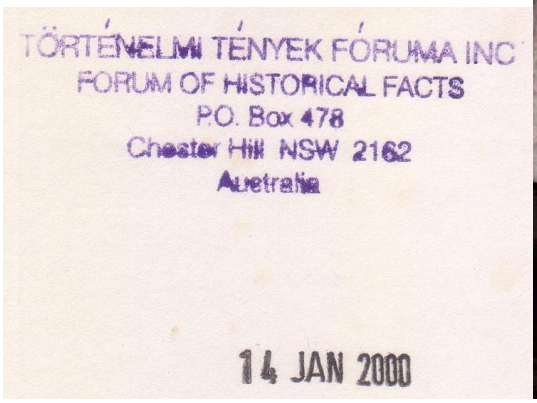
[5]Akkor az Úr leszállt, hogy megnézze a várost és a tornyot, amelyet az emberek építettek. [6]Így szólt: „Nézzétek, egy népet alkotnak és egy nyelvet beszélnek. Ez csak a kezdete tevékenységüknek. Ezután semmi sem lesz nekik lehetetlen, aminek a megvalósítását elgondolják. [7]Ezért szálljunk le és zavarjuk össze nyelvüket, hogy senki ne értse a másik nyelvét!” [8]Az Úr tehát szétszórta őket onnét az egész földön, s abba kellett hagyniuk a város építését. [9]Ezért nevezik azt Bábelnek, mivel az Úr ott zavarta össze az egész föld nyelvét és onnét szórta szét őket az Úr, az egész földön.

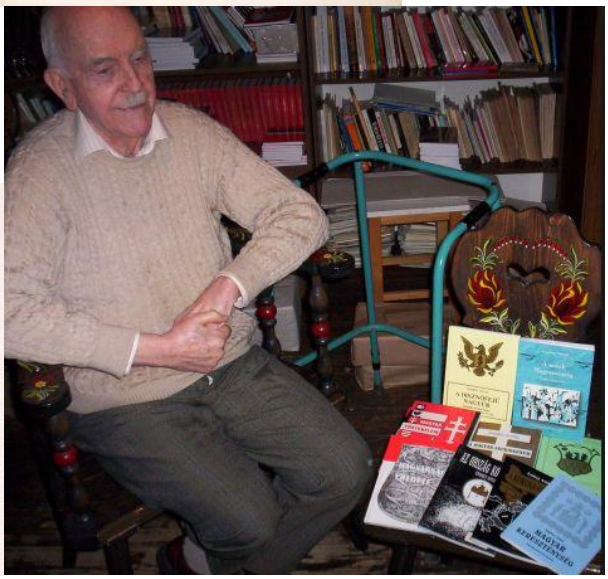
A vízözön utáni nemzetségek

[10]Szem utódai ezek: Amikor Szem 100 éves volt, a vízözön utáni második évben nemzette Arpachsádot. [11]Arpachsád születése után még 500 évig élt, és fiai meg lányai születtek. [12]Arpachsád 35 éves korában Selákot nemzette. [13]Selák születése után még 403 évig élt, és fiai meg lányai születtek. [14]Selák 30 éves korában nemzette Hébert. [15]Héber születése után Selák még 403 évig élt, fiai és lányai szü-

Ószövetség, Teremtés könyve: Kám fia Kus, Kus nemzette Nimródot
Ez volt az első uralkodó a földön.
- ’’Nagy vadász volt az Úr előtt mint Nimród.’’
NIMRÓDnak FIAI a Magyarok Ősei

Dr. Endrey Antal

Dr. Endrey könyvének adatai a Történelmi Tények Fórumában kifejtett közreműködésem tevékenységét voltak hivatva gazdagítani. Néhai elnöke most a csillagok közül bizonyára megelégedéssel néz le e sorokra, gondolva: gondos előadásai és tanításai mégsem voltak hiába. Máshol többet írok róla

Ami a lényeg, Nimród nem Ménróth, mert a kettő nem egy.

A magyar úgy írja: Ménrót és soha nem Menroth
<u>De a hatalmas vadász és király az Úr előtt Nimród volt</u>

SRBI NAROD NAJSTARIJI:
<JOVAN I. DERETIC>

SRPSKA DRZAVA TRAJE 4.000 GODINA

Drevna drzava Srbina cara Nina (oko 2.000. god. st.e.) bila je svetsko carstvo kome je pripadala polovina savremene Evrope, deo Azije i Afrike. - Ilirska, Daccka i Karpatska Srbija
U casopisu "Nase slovo" ekskluzivno objavljujemo prilog dr J.I. Deretica o Srbima, narodu najstarijem
Zahvaljujuci krupnim uspesima nove srpske samorodne istorijske skole na polju istrazivanja stare srpske istorije, mi danas mozemo govoriti o tragovima stare srpske drzavnosti, o prvim srpskim drzavama, u kome vremenu su se one pojavile i kakve su bile. Radi se o drevnim vremenima kada drzave nisu imale tako razvijene sisteme i ustanove kao danasnje drzave. Pre svega treba da odredimo sta znaci drzava u antickom vremenu. Drzava iz toga vremena je bila organizovana drustvena zajednica zasnovana na obicajnom pravu.
Posto smo mi Srbi Evropljani, da vidimo koji drzavni oblici su postojali u drevnoj Evropi. Da napomenemo i to da prvobitna Evropa, za stare Grke, nije mnogo prelazila granice Srbije i nije pokrivala celo Helmsko (danas Balkansko) Poluostrvo. U prvobitnu Evropu oni nisu ubrajali ni njihovu Grcku. Evropa je za njih bila Srbija i nista vise, a mi, za razliku od njih, u prvobitnu Evropu ubrajamo i Grcku. Bez obzira na suzeni prostor prvobitne Evrope, mi danas govorimo o Evropi u danasnjim geografskim razmerama.

Nem hagyják magukat – minden vagy legalább a fele az övéké volt

Ami fontos és amit mi itt megtanultunk kedves Topolyaiak az, hogy a lélektan szerinti munkálkodásban, ha hiszünk, a megtartó erő sohasem fogy el, abból mindig erőt lehet meríteni, akkor amikor nagy szükség mutatkozik

rá. 1939-40-ben az ORION nevű falu-rádióban, Nimród a nagy Úr jött el hozzánk, és aki küldte és aki ezt a nevet adta, tudta mit és miért cselekedett.

Miként tudta a nagy történetíró, debreczeny **Bárány Antal is 1845-ben**, hogy a Torontál területén végbevitt politikák szele és rombolása valami nagy terv szerint rombolt és okozott károkat.

Torontál. Ha Torontál' vára létezék hajdan, — miben nem kétkedünk, — akkor illy nevű helység is állott; mert a' magyarok, bizonyos határok közé szorított falvakat rendelének a' várak alá. Alkalmasint e' falu is, a' várral ugyan azon időben szenvedé a' végcsapást; de mikor? e' titkot föltárni nem jogosíta végzetünk. Úgy látszik azonban: Olnas falu' települése előtt pusztúlt-el Torontál helysége. Különben alig hihető: hogy ez új telep a' torontáli vár' nevét fölolvaszthatta volna, Egykori létét a' barandai határban — most a' németbánsági végvidékben — fekvő „Turuntal" nevű puszta tartá-fön.

Újfalu. Ez aligha nem egy a' mai Novaszelával. Akármint legyen azonban, 1422-ben Ujfalu már állt, 's birtokosi azok kik Szentkirályé.

Torontál-sziget-vár bizony nagyon is létezett a Tisza parton a Bánáti oldalon, pontosan Titelnek által.

Újfalu 1332-ben és 1422-ben is bizony már állt, és város is volt, az a település amelyik területét a közelmúltban és ma is csak *NAVASZELLÁNAK* ismert a falunk népe és ismer ma is. Mellette volt Becse irányába Szentkirály település, amelyiknek a neve nem volt véletlen. Szent István faluja volt, róla nevezték el, mert Szent István rendelte el 1030-ban, hogy Aracson újítsák fel a már ott létező régi keresztény templomot. Navaszellára az árok partjára jártunk szödröt szedni, mert a világon sehol sem olyan finom a szödör kompót mint az amelyiket Topolyán készítettek.

Ecsehida

A középkori Ecsehida, melyről az **1439–1441**. évekből kelt oklevelek emlékeznek meg, a mai Ecsehida közelében fekhetett. E helység vám- és révhely is volt. Az **1440–1441**. évi oklevelek Becse várának tartozékai között sorolják fel. Innen származik az Ecsehidai Bírósi család, melynek egyik tagja Balázs, torontáli királyi emberként szerepel.

A község túlélte a török hódoltságot. A hagyomány szerint a hódoltság alatt a terület Despotov Aga tulajdona volt. Az **1717**. évi összeírás alkalmával 20 lakott házát vették fel. A Mercy-féle térképen *Eczka* alakban a becskereki kerületben, a lakott helyek között találjuk. **1767**-ben, Mária Terézia királynő rendeletére, marosmenti oláhokat telepítettek ide. **1788**-ban az orosz-török háború kitörésekor a Szerbiából és Boszniából menekülő családok közül kilenc nyert itt elhelyezést. **1781**-ben a helységnek azt a részét, melyből később Écska lett s mely addig a kincstáré volt, árverés útján Lázár Lukács bérlő vette meg. **1838**-ban Lázár Zsigmond tábornok volt a helység földesura. **1833**-ban 60 háza égett le.

Az **1848–49**-es szabadságharc alatt a szerb felkelők Perlaszról jövet átvonultak a községen, de összeütközés nem történt. **1876**-ban, **1894**-ben és **1910**-ben kolera pusztított a lakosok között. A szerbek temploma **1711**-ben, a románoké **1856**-ban épült.

Ecsehida – néha Ekeida a becskereki kerületben van és Écska a neve
A mai Kikindát nagyon szeretik valakik az Ecsehidával kevergetni.
Echehida félre-írkálással is olvassuk, ami nem magyar írásmód.

Tamásfalva. A' Griseliniféle földabroszon, mint falu jelenik-meg, a' mai Novaszelához közel. 1779-ben, a' vármegye' törvényhatósága alá, már mint puszta kerűlt.

Tamásfalvát amelyik falu mindjárt Topolya közelében létezett, nagyon jól ismerem apám elbeszéléseiből, mert egy időben, vagy mindjárt a börtönből szabadulása után 1948-ban vagy a katonasága után 1952-ben, Tamásfalván volt egy rövid kis ideig traktorista.
Mert a tanítói hivatását soha többé nem gyakorolhatta

Szentkiral. Szentendréddel egy oklevélben áll ez is. Birtokosi azok, kik amazé, Népe kipusztúlt. Nevét azonban, a' kumándi határban fekvő szentkirályi puszta, ma is föntartja.

Tamásfalva mellett volt Szentkirály falu

Galad, Gallod, Galas. Illy nevek alatt találjuk azon egykori helyet, mellyet ma Galád-nak nevez a' magyar. Napfényre a' pápai tízedlajstrom hozza.

Galádot minden Topolyai tudja hol van

1332-ben r. cath. plebaniával bírt, hol Péter lelkésze ápolá híveit. 1536-ban Oláh Miklós említi e' helyet. 1551-ben már várral díszlék, mellyet azonban azon évben, a' 80-ezerrel Becse alól e' rónákra zúdúlt Mohamet beglerbég, könnyű szerrel vett-meg. Ma puszta. Búja hantjait ekevas hasígatja.

A pápai összeírás az úgynevezett pápai lajstrom adatai szerint 1332-ben Galádnak Katolikus plébániája volt. Katolikusok ezen a tájon akkor pedig csak a magyarok voltak.

üdvéért oltáralapítványban nyilvánult meg. A csanádi székesegyházból pl. tizenegy oltár alapítványról tudunk, többek közt a kerekegyházi Laczkfyak és Keszi Balázs alapítványáról. Ez utóbbi Szent Balázs oltárának két falu jövedelmét adományozta. Ebből az áhítatból keletkezett aztán az a szokás, hogy a nemzetségfők területükön monostorokat építettek azzal a meghagyással, hogy haláluk után nyugvó helyükről az egyház és a szerzetesek gondoskodjanak. Ilyen nemzetségi monostor volt többek között Galádmonostor (1462) Nagykikinda és Basahíd közt, melyet Glad fejedelem egyik utódja épített.[30] A templomépítő nemzetségek legjelesebbike azonban Doboka fia, Szent István unokaöccse, Csanád volt. Családi monostoruk Kanizsamonostor volt (1247) Oroszlámos és Törökkanizsa között.[31] Az ő nemzetségi monostoruk volt Óbébától keletre a mai Pordány (Pordeanu) helyen fekvő Pordánymonostor is (1247).[32] Karácsonyi János a Csanád nemzetségről szóló dolgozatában felsorolja a család osztozkodó levelében szereplő összes templomokat köztük a bánságiakat is (Csávos, Kanizsa, Oroszlámos, Szécsány).[33] Templomaik egyedüli maradványa a zombori román stílusú templom romja.[34] III. Béla (1173-96) 1179-ben alapította a Marostól délre fekvő Egres (Igriş) falu helyén fekvő egresi ciszterci monostort.[35]

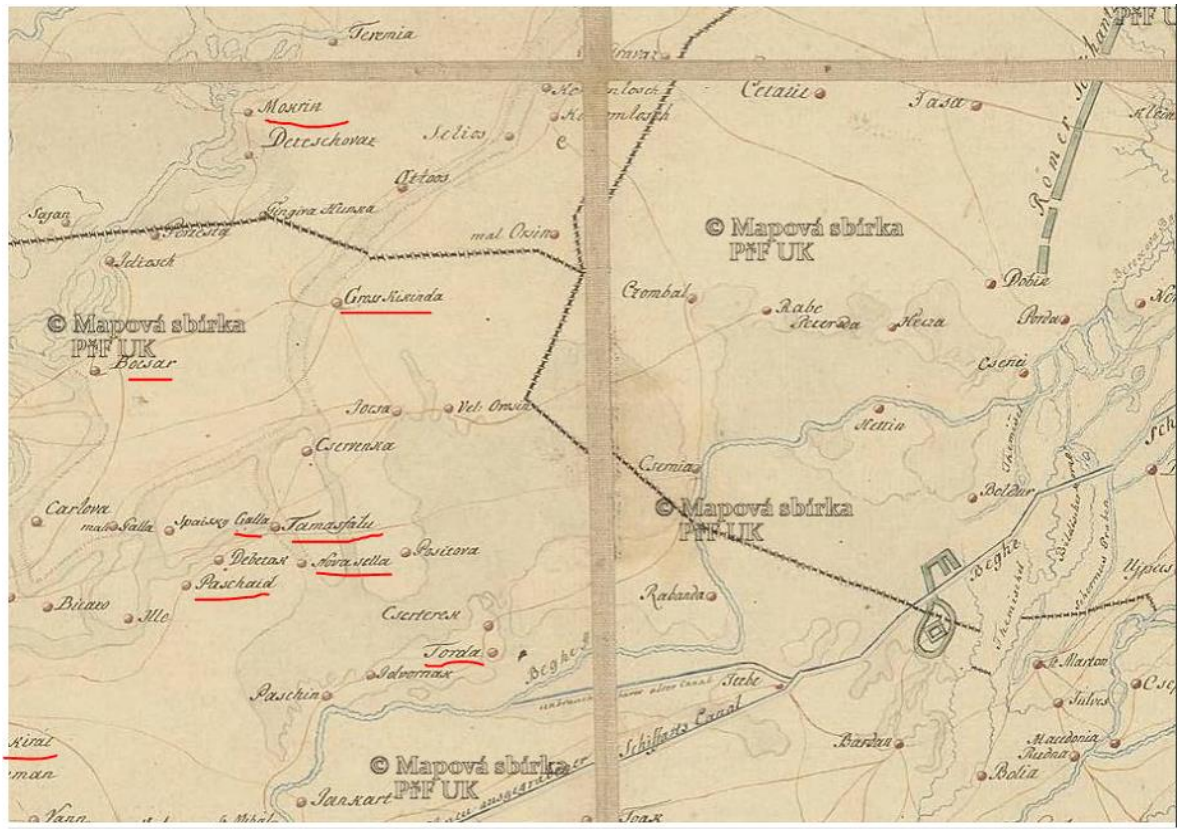
Itt nagyon figyeljünk oda, kedves olvasó:
1462-ben Nagykikinda és Basahíd között állt Galádmonostor (30)
Igen állt, csak 1462-ben Hollós és Bazsalhida volt az igazi nevük.

És még azt is szajkózzák unos untalanig, sokan sok felé, hogy a Galád valami Glád fejedelem lett volna a mi vidékünkön.
Nos, itt a szerzők ki is javítják a téves hamis Glád fejedelem körüli hóbortot. Ugyanis:
A 30-as számmal jelölt adatnál olvassuk a következőket:

Nincs, sose volt olyan, hogy GLÁD – az helyesen mindig GALÁD
Szláv – éhinség – glád - hagyomány nincs ezen a tájon.

30 Glad fejedelem valójában egy Anonymus által kitalált alak, akit regényes gesztájában a Marostól az Al-Dunáig terjedő terület urának és egyúttal e területet 1028. évi haláláig bíró Ajtony ősének tette meg. (Ld. Kordé Zoltán: Galád In: KMTL 229.) Magáról Galádmonostoráról annyit tudni, hogy egy ismeretlen rendű monostor, amelynek nevét 1462-ben említik a fennmaradt források. A monostor történetéről semmi közelebbit nem tudni, feltehetően még az Árpád-korban alapították. A falu 1405-ben Galád néven a Berekszói család birtoka volt. Ma romjai a beodrai (Novo Milešovo-i) határban, a Galacka folyó mellett láthatók. F. Romhányi 2000. 26. (G. Tóth Péter megjegyzései, a továbbiakban mindig rövidítve: GTP)

Glad fejedelem csak egy kitalációs regényes alak aki valójában egy Anonymus – tehát névtelenségbe burkolt állítólagos pap – agyában született először aki az 1200-as év körül,
össze-vissza írkálgatott minden kitalációkat a magyarok őseiről.
Aki ma az Anonymus Krónikájára, tehát a mese-mese mátkájára hivatkozik manapság, annak a történeti adatait nem szabad komolyan venni, mert az csak egy kitalációs handa-banda... Ennyi.
Galád monostorát még lehet az Árpád korban alapították
(tehát 895 és 1300 között)
De 1405-ben már ismert monostorral bíró falu volt.

Tamásfalu, Galád mellett és Navaszella fölött 1778-ban is ott volt

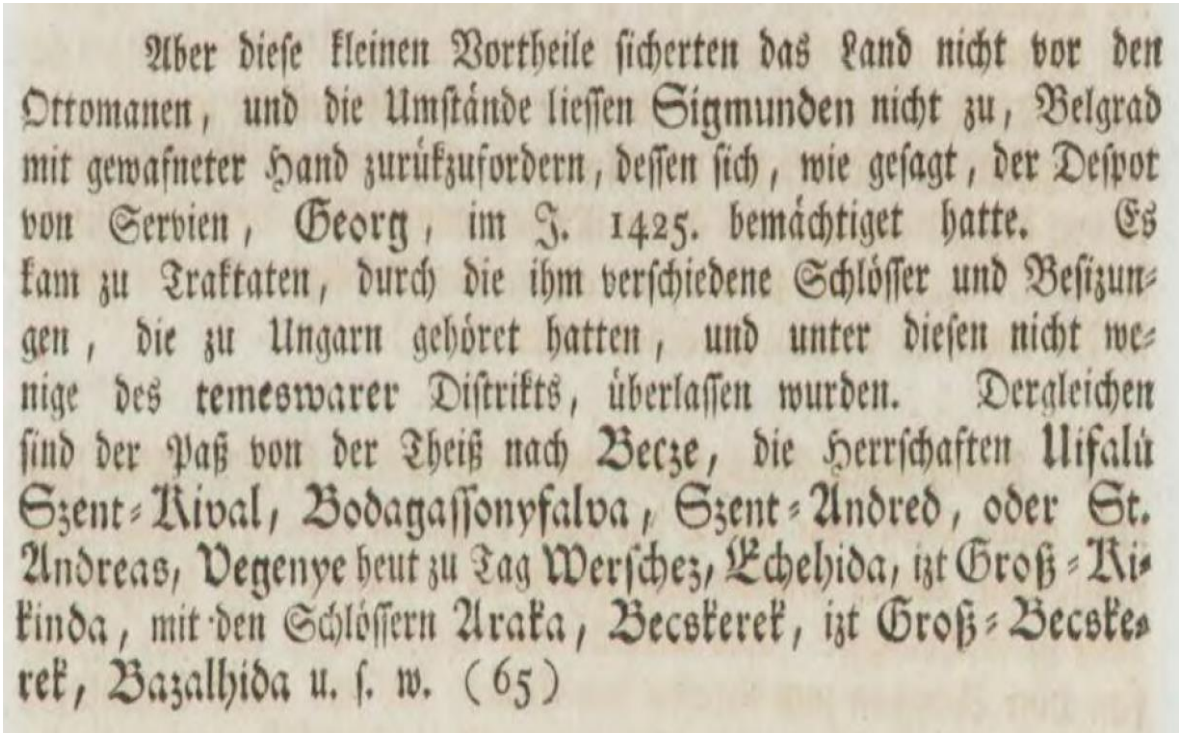
alatt előadánk. Mikor vette-föl a' Kikinda nevet, íróink róla hallgatnak. A' szentesi pusztarész 's a' mai Kikinda közt egy halom most is Kingyahalomnak neveztetik, hol valami földúlt helység' nyomain akad-meg a' szem. Itt állhatott hajdan Kinda falu 's ennek elpusztúltával innen alakúlhatott később kettőztetett első szótaggal a' mai Kikinda akkor, midőn Echehida a' földszínéről eltűnt. Griselini 1544-ben erős várat helyez ide. Azonban ez nem áll. Kikindát soha vár nem díszesité, hanem igen Galádot melly a' mai Kikindához nem messze emelkedett. A' Kriegsgeschichte' írója 1695-ik évről még említi arról; hogy a' szászválasztóherczeg a' mocsárok miatt, Kikinda felé nem vezérelheté seregeit. Azonban ez időtájban Müller' földabroszán már nem áll. Hihető: már akkor vagy elenyészett, vagy kevés jelentőségű hely volt. Midőn e' tájakat a' török elhagyá, rácz-gyarmat népesité-meg e' tért 1750-ik évben. 1774-ben az N. alatt nyertek szabadalmat a' torontáli ráczok, kerűleti tanács' 's a' t. alakítása iránt; 's 1776-ban a' tisztkar már behelyeztetett; tagjai a' hűségesküt letevék, 's a' kerület, kikindai kerület-névvel czímeztetett.

Kikindáról is sok kérdése volt Bárány Ágostonnak 1845-ben.
Mert hivatalosan sehol sem találták ezt a nevet 1800 előtt.
De a nagy olasz tudós Francesko Griselini leírta 1780-ban, amikor a Habsburgok utasítására minden helységet kipusztult pusztának kellett rajzolnia, hogy Kikinda helyén 1544-ben erős vár állt.
Úgy bizony, mert erős vár volt a Hollós-Corvinus család Hollósvára

És miként itt is leírta Bárány Ágoston, Galádon is vár állt akkor, amit oklevelekből is tudunk, Mátyás király 1460-ban rendelte el, hogy a Galádi várat erős fallal – árokkal és sáncokkal erősítsék meg.

Francesco Griselini (1717 – 1787) olasz tudós, természettudós, utazó: 1774-ben tanulmányi utazásra hívták meg a Brigido testvérek a Bánságba ahol Temesváron tartózkodott 1777-ig. 1780-ban hazautazott és közreadta munkáját: *''Versuch einer politischen und natürlichen Geschichte des temeswarer Banats in Briefen an standespersonen und Gelehrte''*

Próbálkozása volt tehát az akkori politikai helyzet írásba foglalásának. Azt tudjuk, hogy szavát emelte az őslakos magyarok kényszerű kilakoltatásai ellen.

Aber dieſe kleinen Vortheile ſicherten das Land nicht vor den Ottomanen, und die Umſtände lieſſen Sigmunden nicht zu, Belgrad mit gewafneter Hand zurükzufordern, deſſen ſich, wie geſagt, der Deſpot von Servien, Georg, im J. 1425. bemächtiget hatte. Es kam zu Traktaten, durch die ihm verſchiedene Schlöſſer und Beſizungen, die zu Ungarn gehöret hatten, und unter dieſen nicht wenige des temeswarer Diſtrikts, überlaſſen wurden. Dergleichen ſind der Paß von der Theiß nach Becze, die Herrſchaften Ilifalú Szent-Kival, Bodagaſſonyfalva, Szent-Andred, oder St. Andreas, Vegenye heut zu Tag Werſchez, Echehida, izt Groß-Kikinda, mit den Schlöſſern Araka, Becskerek, izt Groß-Becskerek, Bazalhida u. ſ. w. (65)

Griselini gót betűkkel kinyomtatott munkáját elég nehéz kibogozni. Nem tudni magyar nyelvre átforditották-e már a történettudósok, de annyit tisztán kiveszünk itt, hogy Becse, Újfalu, Szent-Király, Boldogasszonyfalva, Szent-Endréd, a mi környezetünk. Nagyon tévesen azt jegyzetelte Griselini, hogy a környékünk Vegenye nevű faluja a Werschez lenne. Nos azt tudjuk, hogy ez egy nagy tévedése, hiszen Versec egészen lennt van délen, közel a Dunához és sohasem tartozott a Torontált Bánátnak átkeresztelt területhez. Ugyanúgy nagyot tévedett Griselini amikor Echehidát-Ecsehidát összekeverte a Gros-Kikinda – NagyKikindával ugyanis Ecsehida – Éczka alakban van feltüntetve a Mercy 1725-ös térképén és Becskerekhez tartozott, ami azért elég messze van Kikindától.
Kikinda helyén Hollós és Hollósvár állt, amit azért Griselini is lejegyzett, ugyanis azt írta, hogy Kikinda helyén 1544-ben erős vár állt.
Ezt a valóságot a hivatalos Budapesti történelem-átmásolgatók a mai napig kényelmesen agyonhallgatták.

gata eſt pag. 523. Ad hunc Comitatum olim Becze caſtrum cum oppido, Araka, Bazelhida, Becskereke, oppida, et poſſeſſiones Vjfalu, Szent-Király, Boldog Aſzonyfalva, Szentered, Vegenye, Echehida pertinuiſſe dicuntur.

Bél Mátyás 1792-es munkáját kritizálta Bárány Ágoston meg, mondván, Echehidát tette meg több másokkal együtt Kikinda helység régi nevének, de, hogy ezt a valótlan forrást honnan szedték elő, egyikük sem mondta.
Olyan ez kedves olvasó, mintha mi manapság elmennénk egy nagyon messzi országba, és középkori történelmet fabrikálnánk nekik, össze-vissza kevergetve a településeik neveit. Hiszen aki a nyelvet sem beszélte, látható micsoda kiforgatott zagyvaságokat irkált rólunk. Tisztelet a kivételnek és tisztelet a jóindulatért, mert nélkülük talán még ennyi sem maradt volna fenn, őseink agyon-gyarmatosított földjének a történetéből.

Ecsehida, azelőtt Román-Écska, a Bega mentén fekvő kisközség. Házainak száma 508, lakosaié 3.188, akik vegyesen román és szerbajkúak és görög-keleti vallásúak. Postája, távírója és vasútállomása helyben van. A középkori Ecsehida, melyről az 1439-1441. évekből kelt oklevelek emlékeznek meg, a mai Ecsehida közelében fekhetett. E helység vám- és révhely is volt. Az 1440-1441. évi oklevelek Becse várának tartozékai között sorolják fel. Innen származik az Ecsehidai Bírósi család, melynek egyik tagja Balázs, torontáli királyi emberként szerepel. A község túlélte a török hódoltságot. Az 1717. évi összeírás alkalmával 20 lakott házát vették fel. A Mercy-féle térképen Eczka alakban a becskereki kerületben, a lakott helyek között találjuk. 1767-ben, Mária Terézia királynő rendeletére, marosmenti oláhokat telepítettek ide. 1788-ban, az orosz-török háború kitörésekor, a Szerbiából és Boszniából menekülő családok közül kilenc nyert itt elhelyezést. 1781-ben a helységnek azt a részét, melyből később Écska lett s mely eddig a kincstáré volt, árverés útján Lázár Lukács bérlő vette meg. 1838-ban Lázár Zsigmond tábornok volt a helység földesura. 1833-ban 60 háza égett le. Az 1848-49-iki szabadságharc alatt a szerb felkelők, Parlaszról jövet, átvonultak a községen, de összeütközés nem történt. 1876-ban, 1894-ben és 1910-ben kolera pusztított a lakosok között. A szerbek temploma 1711-ben, a románoké 1856-ban épült. A lakosok takarék- és hitelszövetkezetet tartanak fenn. »Agricola« néven. Ide tartozik a Despotovacz nevű dűlő, mely a nagybecskereki hasonnevű dűlő folytatása. A hagyomány szerint a hódoltság alatt a terület Despotov Aga tulajdona volt. Itt van még az Alt-Ecska nevű dűlő is, a hol állítólag a régi Ecsehida község feküdt.
Forrás: Borovsky Samu, Torontál vármegye községei

Echehida – az Ecsehida
1440-1441 években oklevelek Becse várához sorolták

A Mercy-féle térképen Eczka alakban a becskereki kerülethez tartozott

De Hollós a Mercy-féle térképen 1725-ben Ollos néven van feltüntetve és pontosan ott terült el ahol a mai Kikinda létezik.
Kényelmesen ezt is agyonhallgatták a hívatalosaink...

Ne kevergessük a szezont a fazonnal, Echehida – Eczka jó messze lent van tőlünk, Mercy térképén Titelnek által és Szigetvárlak felett a Torontáli oldalon

A középkori Ecsehida, melyről az **1439–1441**. évekből kelt oklevelek emlékeznek meg, a mai Ecsehida közelében fekhetett. E helység vám- és révhely is volt. Az **1440–1441**. évi oklevelek Becse várának tartozékai között sorolják fel. Innen származik az Ecsehidai Bírósi család, melynek egyik tagja Balázs, torontáli királyi emberként szerepel.

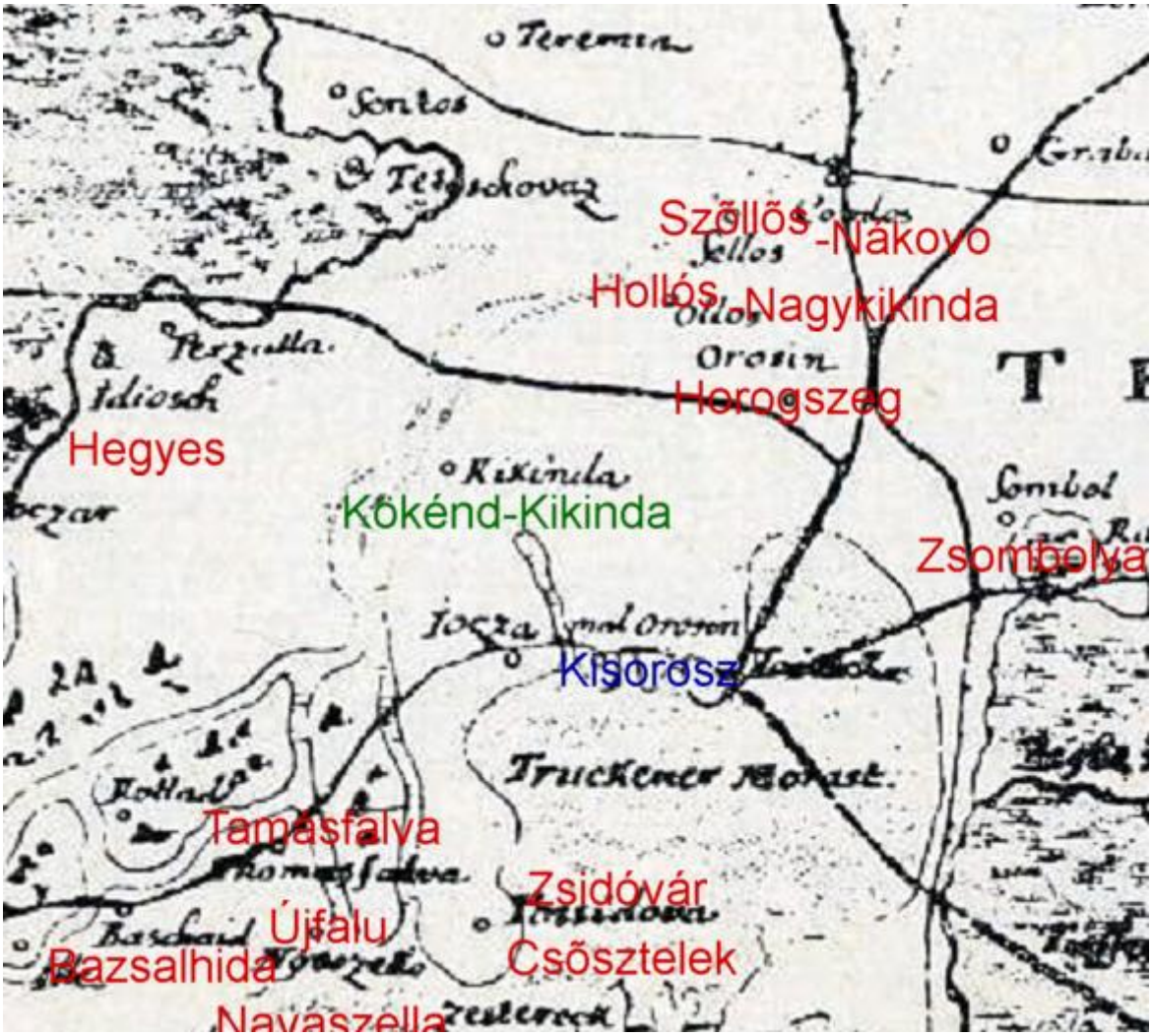
A község túlélte a török hódoltságot. A hagyomány szerint a hódoltság alatt a terület Despotov Aga tulajdona volt. Az **1717**. évi összeírás alkalmával 20 lakott házát vették fel. A Mercy-féle térképen *Eczka* alakban a becskereki kerületben, a lakott helyek között találjuk. **1767**-ben, Mária Terézia királynő rendeletére, marosmenti oláhokat telepítettek ide. **1788**-ban az orosz-török háború kitörésekor a Szerbiából és Boszniából menekülő családok közül kilenc nyert itt elhelyezést. **1781**-ben a helységnek azt a részét, melyből később Écska lett s mely addig a kincstáré volt, árverés útján Lázár Lukács bérlő vette meg. **1838**-ban Lázár Zsigmond tábornok volt a helység földesura. **1833**-ban 60 háza égett le.

A középkori Ecsehida 1439-1441 oklevelekben vám és rév-hely is volt
Azt jelenti kikötője is volt, persze a Begán.
Hollós-Kikindáról nincs sehol lejegyezve, hogy kikötője is lett volna

Tamásfalva. A' Griseliniféle földabroszon, mint falu jelenik-meg, a' mai Novaszelához közel. 1779-ben, a' vármegye' törvényhatósága alá, már mint puszta kerűlt.

Olasch, Olesch, Olasz. Lehet: olaszgyarmat adhatott nevet e' falunak. Fekvését a' történetírók nem messze helyezik a' Begéhez; 's Müller' földabroszán is e' helyet Olesch névvel látjuk jelölve, ugyancsak a' Bege' mocsárai mellett, körűlbelől, hol ma Rácz-Czerna áll. 1696-ik évben, diadal súgárzá itt, egy véres ütközet után a' törökfegyvereket. Sok ember' élete leáldozék itt, 's ezek közt sok előkelő. A' falu később elpusztúlt, 's most tudtuńkra neve is kihúnyt.

Olasch – Olesch pedig a Hollós volt bizony, de a digitális információ mai adattára nélkül, Debreczeni Bárány Ágoston Nagybecskerekről ezt 1834-ben honnan is tudhatta. Amit tudott, azt pedig lejegyezte és manapság könnyen utána tudunk járni a sok félrevezetésnek és hamisításnak

Azt pontosan tudjuk, hogy Sellos azaz magyarul Szőllős a mai Nákovó Nákovóhoz alig pár kilóméterre fekszik Nagykikinda ami itt az Ollos azaz a középkori Hollós és Hollósvár területe a Mercy térképén 1725-ben.

<u>Orosin egy nagyon érdekes eset, érdemes vele foglalkozni:</u>

<u>A középkorban Horogszeg volt a Szilágyiak uradalma és várkastélya, Mátyás király édesanyjának Horogszegi Szilágyi Erzsébet magyar nagyasszonynak a szülőhelye és családjának ősi fészke.</u>

Baschaid mellett Novazella a középkori Újfalu, fölötte Tamásfalva nevű falu ahol apám traktorista volt. Ezt többször emlegette amikor kérdeztük miért nem vizsgázik hajtási engedélyre, amikor pedig traktort már vezetett.

Hurusi, Orusi, Orasin nevek alatt fordúl-elé oklevelekben a' mai Oroszi. Nevét a' hajdankorban, alkalmasint a' bevándorlott oroszoktól vette, kiket a' tatárok e' tájakról elpusztítának. A' pápai lajstrom, 1332-ben említi mint parochiát, János lelkészével. Még Müller' földabroszán 3-ik Károly alatt, mint falu áll; de csak-

<u>Horogszeget 3-ik Habsburg Károly emberei nem tudták sem kimondani még kevésbé leírni, csináltak hát belőle Hurusit – ez ugye kicsit horogszeges</u>

de azt is össze vissza kevergették mert egy mal Orosint is odarajzolt Mercy épp oda ahol a mai Kisorosz fekszik. A Hurusi – Orosin pedig a SZILÁGYIAK HOROGSZEG falu-várkastélya a javából abból csináltak 1780 körül és 1893-ig Sárlevélt – Charleville cifrázással 1893-tól aztán SZENTBORBÁLA lett az új neve 1920 utántól pedig Banatsko Veliko Selo a Kökénd-Kikinda félúton Basahid meg a mai Kikinda-Ollos között mára nem létezik. Olyan nem létezett hogy Orosin-Orosz meg a Kisorosz .

Borovszky - Magyarország vármegyéi és városai ***Page 2 of 138***

VI. Nagybecskereki járás, székhelye Nagybecskerek; 25 községgel, melyek a következők: Alsóaradi, Alsóelemér, Begafő, Begaszentgyörgy, Bótos, Ecsehida, Écska, Ernőháza, Felsőaradi, Felsőelemér, Felsőmuzslya, Jankahíd, Katalinfalva, Kistárnok, Lázárföld, Lukácsfalva, Magyarszentmihály, Nagyerzsébetlak, Nagytárnok, Orlód, Perlasz, Rezsőháza, Szölősudvarnok, Törzsudvarnok és Zsigmondfalva. A járás területe 165.730 k. hold, lakóházak száma 9463 és a lélekszám 52.431.

VII. Nagykikindai járás, székhelye Nagykikinda; 11 községgel, melyek a következők: Basahíd, Bocsár, Magyarpadé, Máriafölde, Mokrin, Nagybikács, Nákófalva, Padé, Szaján, Tiszahegyes és Töröktopolya. A járás területe 94.756 k. hold, a lakóházak száma 5903 és a lakosság 31.69 lélek.

Ecsehida bizony mindig a Nagybecskereki járáshoz tartozott.
Nagykikinda járásban nincs sem Echehida sem Ecsehida
Ne hagyjuk magunkat megtéveszteni

1835-ben azt írta Debreczeni Bárány Ágoston, hogy Echehida- ily nevű helység nem létezik Torontálban. **Bél Mátyás és többen is állítják, hogy Echehida a mai Kikinda helyén terült el - de bárcsak a kútfőt is megnevezték volna, honnan e tudományt merítették! Nincs kútfő, sose volt**

Ezt már felkiálltójellel mondta Bárány Ágoston, mert bizony hiteles kútfő nélkül mára nagyon sokan átmásolgatták ezt a hamis adatot, nem kevesek megtévesztésére.

Egy könyvismertetésben olvasom: ***Szentkláray Jenő: Debreczeni Bárány Ágoston élete és munkái*** Emlékezés Délmagyarország első magyar történetírójáról. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia 1914.

A Törökbecsén született Szentkláray Jenő pap volt, a mi vidékünk legjobb ismerője. Ő nézett utána és gyüjtötte össze Bárány Ágoston életrajzát a családtagjaitól, mert a hívatalosak azt elmúlasztották.

Bárány Ágoston 1798 december 28-án született Miskolcon. 1821-ben Pesten ügyvédi oklevelet kapott. Irodalommal, versírással kezdte, Kazinczy Ferenc is támogatta. Ennek a munkásságának kevesebb értéket ad az utókor mint az 1825-ik évtől kezdődött tevékenységének Torontálban. A vármegye szolgálatában **Nagybecskereken** két évtizedig dolgozott először mint tiszteletbeli aljegyző majd **Torontál vármegye** második alispánja volt.

Amikor a bécsi udvar egyetértésével Torontál vármegyét eltöröltnek nyilvánitották, 1849 február 1-én Bárány alispánhoz csatlakoztak Torontál tisztikarának emberei, és Makóra menekültek. Nedves, zuzmarás hideg idő volt,

a gyenge szervezetű Bárány Ágoston oly erősen áthűlt a hosszú úton, hogy már az első hetekben ágynak döntötte a hagymázas idegláz. Súlyos és kínos betegsége 1849 április 11-én 50 éves korában vetett véget, Bárány Ágoston számunkra egyedüli és kiváló munkásságának. Hetekig eszméletlen állapota alatt papot sem hívtak hozzá. Makra Imre kerületi alesperes temette el másnap, de sírját a mai napig nem találják. Bárány özvegye nagy szegénységben élt és végül hazatért Nagybecskerekre és néhány évig a saját házában élte özvegysége bánatos napjait. Szülővárosában Egerben elvonultságban még harminc évet élt.
Bárányt, Torontál egykori híres alispánját, az osztrák kormányzat alatt senki sem említette többé. Még a magyarok sem mertek róla beszélni az absolutizmus éveiben, nehogy a politikai érzelmek után szimatoló beamterek előtt gyanúsakká legyenek. A derék hazafinak, a magyar írónak a nevét úgy elsöpörték a megváltozott viszonyok, mintha sohasem élt volna a földön.

Debreczeni Bárány Ágoston (1798-1849)

Agošton Baranj (1798-1849)

A Délvidéki vármegyéknek erkölcsi és hazafias kötelessége lenne megfelelő módon leróni hálájukat *Bárány Ágoston* iránt ki egész életét Dél-Magyarország múltjának felderítésére szentelte- írta Szentkláray Jenő 1914-ben.

Híres nagy emberek törődtek szülőföldünk múltjának a felderítésével.
Hóman Bálint Kultuszminiszter is egy volt közöttük 1939-40-ben.
Falunk első Rádiójával *ORION* csillagképének hatalmas nagy ura,
a nagy vadász *Nimród fejedelem* is eljött hozzánk.

De ismerjük-e a róla szóló ősi regét? Mi is a rege?

REGE A CSODASZARVASRÓL

Száll a madár ágrul ágra,
Száll az ének szájrul szájra...

(Arany János Buda halála)

Ahogy a madár száll ágról ágra, úgy száll szájról szájra a magyarok származásának mondája. Az apa elmeséli fiának, az később az ő fiának. Egyszer majd ti is elmesélitek utódaitoknak, honnan jöttünk, hogyan kerültünk ide ebbe a szép országba.

Hallgassátok meg!

Hol volt, hol nem volt, messze napkelet felé volt egyszer egy híres-nevezetes fejedelem, akit Nimródnak hívtak. Száz gulyása, ezer csikósa, tömérdek nyája, ménese volt ennek a fejedelemnek. De ő nem azokra volt büszke, hanem két fiára. Hunornak hívták az öregebbiket, Magyarnak a fiatalabbikat. Egyformán derék, jó növésű legény volt mind a kettő. Sas a szemük, villám a kezük.

Nagy vadászember volt Nimród, s akármerre űzte-kergette a vadat, mindenfelé elkísérte a két fia.

Mondta is neki a felesége, Enéh királynő: - Nem jó vége lesz annak, uram királyom, ha te úgy rákapatod a gyerekeket a vadászatra.

- Ahogy az isten akarja - felelt mosolyogva az öreg fejedelem. - Én már csak annak örülök, hogy nem kell már azokat félteni a vadállattól se, mert azzal is elbánnak.

Később a fiúk apjuk nélkül is elmentek vadászni.

A rege a szájhagyományban élő ősi mesés monda-történet

Egyszer éppen apjuk országának a határán vadászgattak kíséretükkel. Ötven deli levente kísérte Hunort, ötven nyalka legény Magyart. Sok madarat halomra nyilaztak, dárdájuk számtalan vadat leterített.

A két testvér már éppen hazafelé készülődött, mikor hirtelen egy gímszarvas bukkant fel előttük. De olyan ám, amilyent még sohase láttak. Fehér a szőre, mint a hó, ragyog a szeme, mint a gyémánt, ágas-bogas két szarva pedig egymásba fonódva olyan, mint a koszorú.

- Ezt már csak nem hagyjuk itt! - kiáltott Hunor, lovára pattanva.

- Legjobb volna elevenen elfogni, és hazavinni édesanyánknak! - Azzal felszökött paripájára Magyar is. Hajrá, száz vitézükkel utána a csodaszarvasnak! Árkon-bokron keresztül, hegyről le, hegyre fel, sűrűből tisztásra, mezőről berekbe.

Reggeltől napszállatig nyomában voltak, de csak nem érték el a szarvast. Mikor már úgy volt, hogy mindjárt elfogják, nagyot szökkent a gyönyörű állat, s egy locsogós, mocsaras ingoványban végképp elveszett a szemük elől.

A daliák egymásra néztek.

- Szeretném tudni, bátyám, hová kerültünk - szólalt meg Magyar.

Körülnéztek, s csudaszép tájékot láttak maguk körül. Selyem a füve a legelőknek, mézes a gyümölcse a fáknak, az erdőben seregestül az őz, nyüzsög a folyóban a hal.

- Hej, öcsém, szeretnék én itt sátrat verni! - sóhajtott Hunor.

- De megszakadna apánk, anyánk szíve, ha többé nem látnának bennünket - felelte Magyar.

Hunor és Magor neveiben itt, a mesemondó a Magyar nevet adta Magornak

- De látnak ám! - fordította hazafelé Hunor a lova fejét. - Szüleinkhez hazatérünk, szándékunkra áldást kérünk!

Haza is ment a két testvér az öregekhez. Nimród fejedelem helyben is hagyta szándékukat, csak Enéh királyné sopánkodott:

- Jaj, édes gyerekeim, mi lesz belőletek azon a vadon helyen? Ki főz nektek ebédet, ki mossa ki gyolcsruhátokat?

- Majd csak ád az isten arra is valakit - biztatta az öreg fejedelem a feleségét. Csakugyan adott is. Mire a fejedelem fiai a száz vitézzel visszatértek a szigetre, már messziről vidám muzsikaszó és ének fogadta őket. Egy szomszéd fejedelemnek, Dul királynak a két lánya mulatott, mind a kettő ötven-ötven lánypajtásával. Táncoltak, bújócskáztak, libegtek-lebegtek a holdfényben, mint liliomvirágok a szélben.

Hunor és Magyar összenéztek a vitézekkel.

- No, fiúk, lesz már, aki főzzön, mosson ránk! Ebből lesz csak nagy lakodalom!

Úgy is lett! Közibük vágtattak, minden legény a nyergébe kapott egy lányt, és azt mondta neki:

- Én az urad leszek, te a feleségem. Ásó-kapa válasszon el bennünket egymástól.

Hunornak és Magyarnak a két királylány jutott. A helyet pedig megfelezték egymással. Napnyugati fele jutott Hunor népének, s azok voltak a hunok. A keleti fele jutott Magyar leventének, s ezeknek utódjait nevezték magyaroknak. Az országot Szittyaországnak. Ez a szép monda pedig szálljon tovább is szájról szájra.

Nimród (király)

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Nimród (sztenderd héber: נִמְרוֹד **Nimrod**, tiberi héber: נִמְרֹד **Nimrōḏ**; a magyar hagyományban **Ménrót**[1]) mezopotámiai király a Bibliában, illetve népmesékben és legendákban. A Bibliában Noé dédunokája; hatalmas vadászként, és az erő szimbólumaként is ábrázolják. Gyakran őt tekintik Bábel tornya építőjének. Kézai Simon középkori krónikás szerint a magyar nép öse. Előképe a sumer tűzisten Gisdhubar lehetett, aki a sémi mitológiában a Naphoz kötődő hőssé vált.[2]

Id. Pieter Bruegel festménye (1563), Bábel tornya építése.

Nimród a Bibliában

Nimród a Bibliában meglehetősen homályos körvonalakkal felrajzolt alak, a későbbiekben azonban Josephus, illetve a Midrást összeállító rabbik szerint számtalan legenda vette körül. Ezek közül a leghíresebb, hogy ő építtette a Bibliában is szereplő Bábel tornyát, bár ezt a Biblia nem erősíti meg. A

A Biblia nem erősíti meg, mert nem Nimród építtette
De helytelen a Ménrót meg Nimród kevergetés, ez a kettő nem egy
<u>És most a mi házunk tájára:</u>

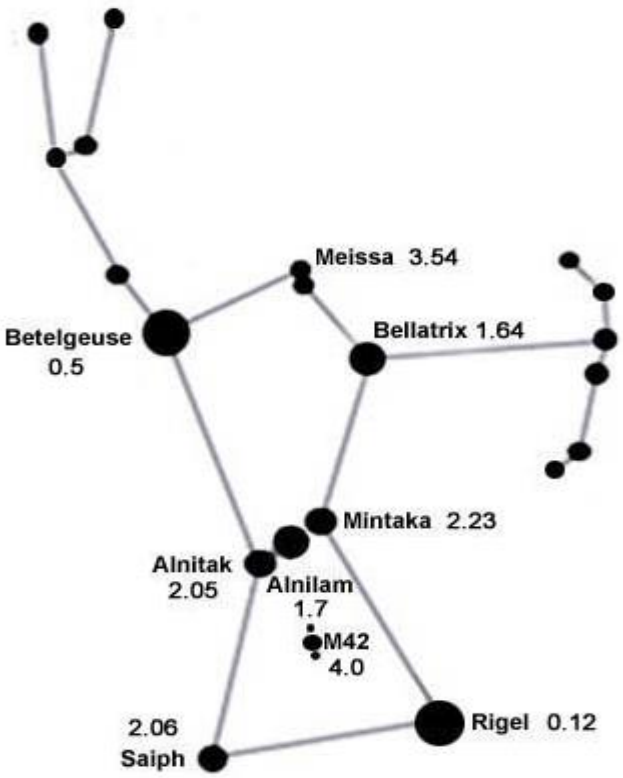
Corvín Mátyás gyakran megfordúlt Csanád' keblében; 's közte 's Szilágyi közt, a' kölcsönös bizodalom 's egyetértés, az 1460-ki csanádi összejövetelben erősbűlt még inkább; minek következtében, megfosztá a' király tisztségöktől mind azokat, kikben Szilágyi, maga iránt ellenséges indúlatot gyaníta.

Horogszegi Szilágyi Mihály hadvezér Magyarország kormányzója volt Hollós Mátyás királlyá választásakor 1458-ban.
A hadvezér Hollós Mátyás királynak a nagybátyja, az édesanyjának volt az édestestvére.
Ha gyakran megfordult Csanád keblében Hollós Mátyás király, az azért volt mert Csanád megyéhez is sorolták a szülőhelyét Hollóst és Hollósvárat.
És azokat a főurakat, akik Horogszegi Szilágyi Mihály hadvezér ellen ellenséges indulattal voltak, a király megfosztotta a tisztségüktől.

Minden megtévesztő híresztelés ellenére, a király egyetértésben és kölcsönös bizalomban volt a nagybátyjával. Már az édesanyja által is.
És a Topolya és mai Kikinda közötti Nagy-Rét ennek a hatalmas középkori családnak a birtokához tartozott.

Orion azaz Nimród csillagképe éjszaka, középen a 3 úgynevezett őv csillag

In Hungarian mythology, Orion is identified with Nimrod, a famous hunter and father of Hunor and Magor, the two twins also known as Hun ad Hungarian. In

Magyar mitológiában Orion csillagképe Nimródot a híres vadászt jelképezi, az ő fiai az ikrek Hunor és Magor akiktől a Hunok és Magyarok származnak.

Neveik alatt pedig egy egész népet, törzset kell értenünk.

Egyik rokonunk itt, aki fizika tanár és nagy csillagászati szakértő is, azt mondja nekem amikor Orionról kérdeztem, hogy magasan az égen kell ezt az egyike legfényesebb csillagképet keresni és a három csillagra kell odafigyelni, az Alnitak, Alnilam és Mintaka csillagokra. Ha ezeket megtaláljuk, könnyen kivesszük a teljes csillagképet. Még beszélgetek erről majd a tanárral. De addig is, csillagfényes éjjelen, Topolyán és a Nagy-Rét felett is, magasan az égen, kicsit talán a déli égtáj felé, tisztán kivehető a többi csillagkép közül a ragyogása.

A tavaszi Orion

: APOD mai felvétele egy asztrotájkép, amely a kora esti égbolton látható Orion csillagképet mutatja.

VCSE - A tavaszi Orion.

Az Orion az egyik legismertebb és leglátványosabb csillagkép az északi égbolton. Az Égi Egyenlítőn fekszik, ezért a világ minden tájáról jól látható, Magyarországról nézve télen figyelhető meg legjobban. Ősszel késő este kel, kora tavaszi esténként a nyugati égbolton ragyognak csillagai. Régi - különböző nemzetek által készített - csillagtérképeken Kaszás, Scytus (vagyis „szkíta"), Ozirisz vagy Nimród néven is említik.

Számos mélyég objektumot tartalmaz. A Lófej-köd és az Orion-köd a laikusok körében is ismert.

Szorosan kapcsolódik a körülötte látható csillagképekhez; Orion, a vadász éppen a Bikával küzd, aminek a vérben forgó jobb szemét a vörös színű Aldebaran jelképezi. Mellette vannak kutyái; a Nagy Kutya és a Kis Kutya, akik a Nyulat és az Egyszarvút üldözik, valamint lábánál ered az Eridanus-folyó.

Falunk első Orion Rádiójával kapcsolatban, jó volt mindezekről tájékozódni
Estére megkeresem az égbolton a három fényes őv csillagot.

A csillagok üzenete

A Nap és a Hold mozgásának hátteret adó csillagos eget jól ismerték a bibliai időkben: Jób könyve Isten nagyságának bizonyítékaként sorolja fel a Fiastyúk csillaghalmazt, az Orion csillagképet (ez a „Kaszáscsillag" Károli Gáspár fordításában), a Nagy és a Kis Göncölt (38:32-31), „délnek titkos tárai" (9:9) pedig valószínűleg a déli félteke egyes olyan csillagképeit jelenti, melyek Jób idejében még láthatók voltak a Közel-Keletről is. Isten hatalmát és bölcsességét jelzi az égi mozgások rendezettsége, például ahogy a Nap a nyár közeledtével egyre északabbra, ősszel megint egyre délebbre kel fel, erre utal a Jóbhoz intézett kérdés is: „Parancsoltál-é a reggelnek, amióta megvagy? Kimutattad-é a hajnalnak a helyét?" (38:12) A bolygók közül a Vénuszt, vagyis a Hajnalcsillagot és a Szaturnuszt említi több helyen a Biblia – utóbbi az a „Remfánnak csillaga", melynek vallásos tiszteletét István vértanú beszéde ítéli el az Apostolok cselekedeteinek könyvében (7:43). A bolygók egymáshoz való viszonyáról azonban nem tartalmaz részletes tanítást, ezzel is kifejezve elkülönülését a többi ókori nép hiedelemvilágától, melyekben általában fontos helyet foglalt el az asztrológia.

Prof. Badiny Jós Ferenc
SCYTHA – Nimrud hagyomány
Mazopotámiai története

Nimrud fejedelem khusita nemzetének már a történelem előtti időkben is lakott örökös otthona volt a Kárpát-Medence. **(mert azt már tudjuk Mózestól is az Ószövetségből, hogy Khám fia volt Khús és Khús nemzette Nimródot és ezek a nevek soha nem csak egy embert hanem mindig egy egész nemzetet törzset jelentettek)** Tehát a Khus nevéből eredt a khusita nemzet. Órión az ős csillag is őrzi tehát a Nimród hagyomány Kusita örökségét.
Jöttek aztán a Habsburgoktól Bécsből az 1870-es évek körül többen az úgynevezett finnugoristák akik közül élen járt a Hundsdorfer – Hundsfalvi – Hunfalvi – akiről Badiny professzor a következőket írta: '' Hunfalvinak Batu Káni szerepe volt, földúlt és elégetett minden hagyományunkat. A hun – magyar rokonságunkat merőben megtagadta, s Attila magyar dicsőségét bedobta a Magyar Tudományos Akadémia szemetesládájába.'' – Batu Kán volt az 1240-es évek tatárjárásának a vezetője akik felégették és feldúlták Szent István Magyarországát.
A khusita időket a Vizözön utáni időre teszik, ami ugye Krisztus előtt
Kr.e. 6000 évvel ezelőtt volt, tehát jó 8000 évvel ezelőtt. Amikor már otthon voltunk a mai Kárpát-Medencében.
Krantz Groover szerint 12 000 éve vagyunk otthon a Kárpát-medencében.
Hatalmas irodalma van, a világ szinte minden nyelvén, úgy az Orion csillagkép történetének a mitológiájában, miként a csillagkép – constellatio Nimród nevével való azonosításáról is.
Tehát, nem lehet ránkfogni, hogy ilyen hatalmas ősöket követelünk magunknak, hiszen ezt a világ legtöbb nyelvén is leírták rólunk magyarokról.
A nagy amerikai tudós-kutató Krantz Groover azt is leírta rólunk, hogy azon a földrajzi helyen ahol éltünk, 12 000 évnek kellet eltelnie, hogy a helyi magyar nyelvünk a maira kialakuljon. A többi európai nyelvek kialakulását is a földrajzi helyeiken 12 000 és 14 000 évre tette Groover.
De most vissza Topolyára, nahogy eddig is ott voltunk.

Az utcán mindenkinek úgy köszönjél
Dicsértessék a Jézus Krisztus

Vasárnap délelőttönként 1955-56-ban öregapámmal mentünk a vasárnapi szentmisére. Még ma is jól emlékszem arra a keskeny csigalépcsőre amelyiken a templom kórusába kellett felmenni. Öregapám ott a padokban a középre ült mert énekelt a kórusban. Én a lépcső felől a pad szélén ültem.

De útközben találkoztunk nénikkel, bácsikkal az utcán, akiknek öregapám úgy köszönt, hogy *Dicsértessék*. Én biztosan hallgattam mert öregapám akkor azt mondta, az utcán mindenkinek úgy kell köszönni, hogy:

Dicsértessék a Jézus Krisztus.

Ezt megjegyeztem.

Vasárnap délutánokon néha édesszilém fogta a kezem és mentünk a keresztanyámékhoz, az egyetlen leányához látogatóba. Ők ott laktak a Nagyútca elején a Falu Keresztje mögötti szép nagy házban.

A Kisútcán végig a házak előtti kispadokon több helyen kint ült és beszélgetett néhány néni. A feje mindegyiknek fekete kendővel volt bekötve és a széles bokáig érőráncos szoknyájuk is fekete vagy igen sötét szinű volt. A szoknyák feletti blúzokra is mint sötét szinűekre emlékszem. Szilém blúza sötétkék szinű volt apró pici fehéres virágokkal. Az ő szoknyája is széles és ráncos volt és a bokájáig ért. Szilém mindig papucsban járt.

Amikor közel értünk a nénikhez szilém is úgy köszönt *Dicsértessék* én meg akkor kimondtam az egészet *Dicsértessék a Jézus Krisztus.*

Dicsértessék felelték vissza a nénik, *Dicsértessék.*

Búcsúkor volt érdekes amikor aztán az egyik unokatestvéremmel sétáltuk végig a falut, a Kisútcától a Pizdáig.

Útközben akkor is ültek kint az utcán nénik a kispadokon. Amikor hallotta, hogy én hogyan köszöntem, az unokatestvérem is úgy köszönt. Ami feltűnt pedig az volt, hogy néhány kispadon ülő néni a köszönésünkre nagyon barátságosan a megszokottnál valami mást felelt vissza. Azt mondták volna, hogy Zbogom?

Próbálok visszaemlékezni, mit is mondhattak, de nem jut az eszembe.

Amire emlékszem az, hogy ezek a nénik egy kicsit különböztek szilémtől. A hajuk elöl a középen szét volt választva, szilém csak egyenesen hátra fésülte a haját. Az ő fejük is be volt kötve, de a szoknyájuk is másmilyen volt mint szilémé. Nem volt olyan széles és olyan hosszú, inkább háromnegyedes szűkebb és vastag anyag. Amit még megfigyeltem, ezek a nénik többen kötöttek – ezt érdekes volt látni, szilém nem kötött, és a lábukon is jó hosszú vastag kötött zoknit viseltek. Vastag pamutból. Olyan szúrósnak nézett ki.

Egyszer régen volt egy szúrós gyapjú szvetterem amit nagyon nem szerettem. Azóta sem szeretem a szúrós gyapjút.

Csak sokkal később tudtam meg, hogy ezeket a néniket a nagyok boszánkáknak nevezték. Ők másképp is beszéltek mint mi.

A falunk fele sváb lakosainak a helyére jöttek ezek az új boszánác családok.

A faluban minden utcának másik neve is volt

A Nagyútca elején kétoldalt utca vezet ki a faluból. Balra fordulva volt az Egysor utca. Biztosan azért egysor mert akkor régen, csak az utca bal oldalán sorakoztak házak, a jobb oldal már szántóföld volt. A földek mögött manapság a Duna-Tisza-Duna csatorna egyik ága kígyózik.

Jobbra fordulva a Kikinda-Basahidi kövesútra vezet ki az út. Azt az utcát Basahidi utcának is hivták a hivatalosok.

De azt az utcát mindenki – legtöbben csak Pizdának mondta.

A férjem emlékezik többször:

Ha fiatal gyerekkorában otthon megdorgálták valamiért, vagy meg is verték, ami elég sűrűn megtörtént, mivel szerinte igen rossz gyerek volt, mindig el akart menni otthonról. El is ment.

Egy este amikor sötétedett, ki a faluszélére arra amerre a tordai sziléjéhez is vezetett az út, Basahid felé, onnan balra meg Tordára.

A Pizda utca végénél kicsit jobbra fordulva onnan a Templom mögött kanyarodott a düllőút a nagyon közeli Navaszellára.

Kiment tehát a Pizda utca végéig de ott a sötétedésben, eszébe jutott amikor egyik pajtásával kint jártak Navaszellán. Jót játszottak és ő észre sem vette amikor a pajtás szépen hazament nélküle a faluba. Ő meg kintmaradt egyedül. Mire észbe kapott és rájött, hogy egyedül maradt, korom sötét volt. Sehogyan sem tudja elfelejteni, milyen félelmetes élménye volt akkor megtenni a faluig az utat szántóföldek kukoricásai között a korom sötétben egyedül. Már csak a Pizdáig érjen, akkor közel a házuk.

Később aztán, amikor a kiérdemelt dorgálások miatt világnak akart menni, nekivágott, elment teljes 15-20 ház hosszat, egészen a Pizda végéig, ahonnan gyorsan visszafordult, és irány haza.

Apósom többször nevette, amikor újra el akart menni világnak, már mondták is neki: ’’Eredj, mész a Pizdába meg vissza.’’

Ez a régi Újfalu-Navaszellai temető a Topolya-Basahidi úton.
Bal oldalon a távolban alig kivehetően a Basahidi templom tornya látszik.

Öregapámat majd az árokba lökte a dunai svábja

Apám mesélte párszor, amikor a svábokkal gyarmatosítottak a Habsburgok mifelénk, ezeket eredetileg a mi falunktól úgy kicsit délnyugat felé helyezték el a Karácsonyi grófok, de a tűrhetetlen viselkedéseik miatt haragjában a Karácsonyi gróf leromboltatta azt a lakhelyüket és betoloncoltatta őket Topolyára a faluba, hogy rendet tanuljanak.

Akkor meg a viselkedésük olyan volt, hogy kifogták, mikor jön Kikindáról hazafelé a Karácsonyi gróf hintója, a Topolya-Kikindai országúton, akkor a gróf hintója elé hajtottak és a nyári poros úton úgy vágtattak, verték fel a port, hogy az a hintót meg az utasát is jól ellepje.

A mi falunk tudta a rendet, ha a keskeny dűllőúton üres parasztkocsi találkozott egy megrakott kocsival, az üres mindig kitért, hogy a gabonával megrakott el tudjon férni mellette.

A fenti képen is jól látszik a Topolya-Basahidi úton, hogy ez az út magasabb a szántóföldeknél. Ennek az útnak, ami régen csak poros út volt, a két oldalán mély árok húzódott. A képen hátrafelé kell menni Topolya felé, és ott a faluszéle utáni árokban jobb oldalon keresztanyámmal szedtük a szödröt, egészen Navaszella feléig, nyáron, miután learatták a búzát. Még most is emlékszem a tarlós földre ahol a szúrós szalmacsonkok között szedtük a szödröt. Vödörszámra. Télire csuda finom befőttet készítettek belőle a falunk gondos háziasszonyai.

Nos, arról az útról mesélte apám, hogy neki is van egy emléke onnan.

Veréb Pál öregapámnak arra is volt földje és egy alkalommal megrakott kocsival tartott hazafelé, ki tudja, a kukoricáját vagy aratás után a csépelésre való búzáját hordta be, amikor még svábvilág volt mifelénk.

A falu alatt szembe jött vele egy sváb üres kocsival kifelé a faluból és olyan nagyon az út középe felé irányította a lovait, hogy öregapám kocsiját majd bele fordította az árokba a rakományával. Csunya viselkedésük volt a lelkiviláguk.

’’Különösen a második világháború alatt kapták fel nagyon a fejüket az ilyen viselkedésű itteni svábok’’- mondja nekem az új falunk-bölcse 86 éves néni.

Ők a Kulturbundi tagságuk után, szépen és jól el voltak látva mindennel, amiből a magyaroknak semmi sem jutott.

A gyerekeik az iskolába megpucolták a narancsot és a narancs-héját dobálták a sokszor éhes magyar gyerekek elé a földre, mondván: ’’Netek egyétek ezt, narancshaját. Gyertek kulturbundba akkor nektek is lesz narancs.’’

Az éhező magyar gyerekek pedig szedték föl a földről a narancshéját és ették.....

Van ettől még csunyább viselkedésük is a sváboknak Hitler alatt a mi falunkban.

A Nagyútcán volt a ’’Wassa kocsma’’ ahova a németet jártak szórakozni. Mindjárt a Nagyútca és Temető utca sarkán lévő Jakab József féle falusi boltja után, Kikinda felé a Nagyútcán.

Amikor ott valamiféle összejövetelük volt a sváboknak, a magyaroknak nem volt szabad a ’’Wasza kocsma’’ előtt eljárni, hanem ki kellett kerülni úgy, hogy át kellett nekik menni az utca tulsó oldalára.

Ja, a több évszázados abszolutista Habsburg kényhatalmaskodás igen megrombolta sokak lelkivilágát. Ennek utóhatása pedig, bizonyítottan még ma is érezhető. Sajnos...

A gondos sváb néni meg a lyukas kerítés

A faluban minden ház nagyon vigyázott a baromfiudvarára.
A régi kerítések nem ritkán adtak gondot a gazdasszonynak amikor az elkorhadt léckerítésen keletkezett nyílás szabad utat nyitott a fürge jércéknek vagy a legjobb tojóstyúknak. Kellemetlen párbeszédek követték az ilyen helyzeteket amikor az egyik szomszédasszony a másiktól próbálta visszakérni a neki járó pár tojást vagy az egy két jércét, amelyiket napok óta a szomszéd udvarban lát kapirgálni.
Ilyen eset volt Topolyán az egyik sváb néni esete is a kerítésével meg a tyúkjaival.
Amikor észrevett egy jó nagy nyílást a kerítésén gyorsan munkához látott és megreperálta azt, mielőtt megszökne az udvarából egy pár csavargó baromfi**.**
Megnyugodva számlálta az aprójószágait, mind megvolt és a helyén volt az ő udvarában.
Másnap kora reggel megelégedve tekintett a hanyag kerítése felé, nem adsz több gondot, nem kell újra osztozkodni a szomszédasszonnyal, hány tojást tojt oda a legjobb tojóstyúkja. Hanem amit meglátott attól nem hitt a szemének. A kerítésen bizony ott tátongott egy nagy hézag, még nagyobb mint amit ő becsinált tegnap. Gyorsan munkához látott hát, visszaállítgatta a léceket, alul egy kéve tányericaszárral is jól kitámasztotta. Most biztonságban a tyúkjai. Csak másnap reggel csodálkozott egy nagyot, és mérgelődött is még nagyobbat. A szár félrelökve, lécek szétesve, a tyúkjai szabadon sétalhatnak a szomszédba. Erős elszántsággal nekilátott hát újra a kerítéstfércelő dolgának.
Csak ez alkalommal, gondolt egyet, itt utána kell nézni, mi történik a kerítés körül, amikor ő nincs az udvarban. Várakozott hát és, figyelt. Egész nap, semmi sem történt. De ő figyelt később is, a sötétben.
És másnap reggelre bizony, újra szét volt esve az ő gondosan összefércelt kerítése. Sebaj, mostmár nagyon elszántan reperált, mert tudta, mit kell tennie. Csak figyelte a sváb néni a szófogadatlan kerítését, egész nap és este is sötétedés után.
Másnap reggel aztán, az ártatlanul szétlökve hintálózó kerítés lécek fölött sürgölődve, már mondta is ki a vádat, mert megleste és tudta, hogy kit kell okolnia: ’’Hát én találni luk, én pecsinálni luk, a Károj átpúkni a Rézikön, kicsinálni luk.’’
’’Én újra pecsinálni luk, a Károj megint átpúkni a Rézihön osztán kicsinálni luk.’’

Arról már nem maradt fenn emlékezet, hogy az esetnek mi lett a folytatása.

Egy sváb néni szörnyű sorsa

A falu összeszokott a környékre úgy 175 évvel azelőtti gyarmatosításunkkor odatelepített újonc úgynevezett dunai svábokkal. Néha szerelmek is fellobbantak a mieink régiek és az övéké újak között, és házasságok kötöttek össze több családot. A világháborúk viharai aztán rettenetes lélek romboláshoz vezettek. Tetézte mindezt a második világháború alatt és utáni, kölcsönös és kegyetlen, könyörtelen leszámolások sorozata. 1945 a svábok veszteségét jelentő háborúvége volt. Akkor újra egy embertelen leszámolás zajlott mifelénk. Nyiltan, és szabadon ezekről alig beszélt valaki. Bizonyára a megfélemlítések miatt, inkább hallgattak és csak belülről szenvedtek a mieink. A nagyon kevés emlék amelyet csak évtizedekkel később és inkább csak sóhajos fájdalomként nagyon hallkan meséltek, megérdemel egy néhány sort. A tehetetlenül szenvedők emlékének a tiszteletére.

Topolyán a Lúd utca arról volt ismeretes, hogy ott a jobbmódúak laktak. A leszámolás és kilakoltatás ebből az utcából zajlott. Először a helyi lakosok voltak soron, utánnuk ide hozták a környékről azokat akiktől megvonták az állampolgárságukat. Szörnyű sors, apám mesélte, a topolyai temetőben biztosan van olyan rész, ahova az időközben ott elhunytakat, tömegsírba temették.

A Lúd utcai Szusszi néni sorsát apámtól, a nagybácsimtól és másoktól is hallottam.

Szusszi néni egy nagyon kövér sváb néni volt. A népfelszabadító harcosok akkorra már annyi borzalmon mehettek át, hogy erejük egy végső dühös érzéketlen, emberállattá tehette őket.

Vagy csak visszafizetni akarták, a második világháború alatt mifelénk kerékbe tört szerb emberüknek a sorsát.

Mivel lehet nem tudtak mit kezdeni az idős, nehezen mozgó nénivel, ez történt:

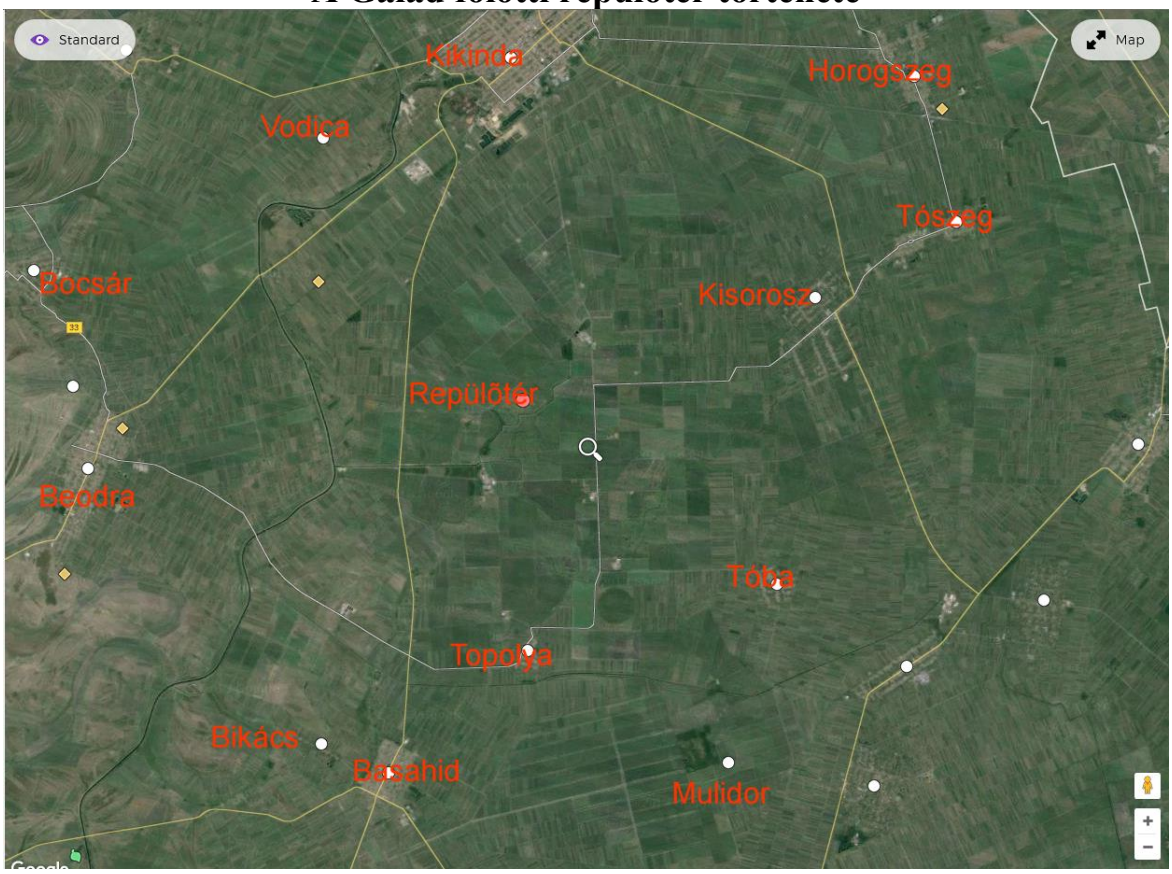
Szusszi néni szép sváb házának a kertjében gödröt ástak és az élő nénit oda belelökték és földdel betakarták. Lehet elszámították magukat, mert az élő öregasszonyban volt annyi életerő, hogy kikaparta magát a friss föld alól, alig szuszogva, kimászott a neki ásott gödör szélére, ... és ott szörnyethalt.

A nagybácsim mesélte, hogy a saját kétéves börtönből szabadulása után, a népfelszabaditók toboroztak, párttagokat gyüjtöttek. A túléléshez, tanácsos volt az új rendszerhez csoportosulni, habár azzal a fasiszta régivel soha semmi közös dolguk nem volt. Feliratkozott hát a népfelszabadítók közé. Csak amikor első dolgukként azt a feladatot kapta, hogy a falu német házait kell járnia és ott házkutatni, meg összeszedni az értékeket, úgy mesélte, azt ő nem tudta cselekedni azon falubeliekkel akikkel együtt élt és akiket ismert. Nem tudta és nem akarta a ruhásszekrényeiket nyitogatni, és kiürítgetni.

Miközben a régi falubelieket hiányolták, az újonnan telepítettekről azt is megjegyezték, hogy például az egyik szomszédasszonyuk is, egy nagyon kedves és nagyon helyes boszánka asszony volt.

Micsoda zavaros életeket teremtett a hatalmaskodás utóhatása...

A Galád fölötti repülőtér története

Ez igazi csoda kedves olvasó, hogy ezt a ritka térképet ide tudtam helyezni. Topolyáról elindulva Hollós-Kikindára, Susán után elfordulunk jobbra és a kanyarnál balra, onnan egyenes az út Hollós-Kikindára. A kanyartól olyan 7km körül a Bánáti mezőgazdasági birtok bal oldalon. A Bánáti birtoktól kicsit följebb és balra van Galád. Galád fölött pedig a repülőtér. Sokáig kerestem ezt a térképet mert más térképezők kicsit eltérően rajzolják meg a dolgokat.

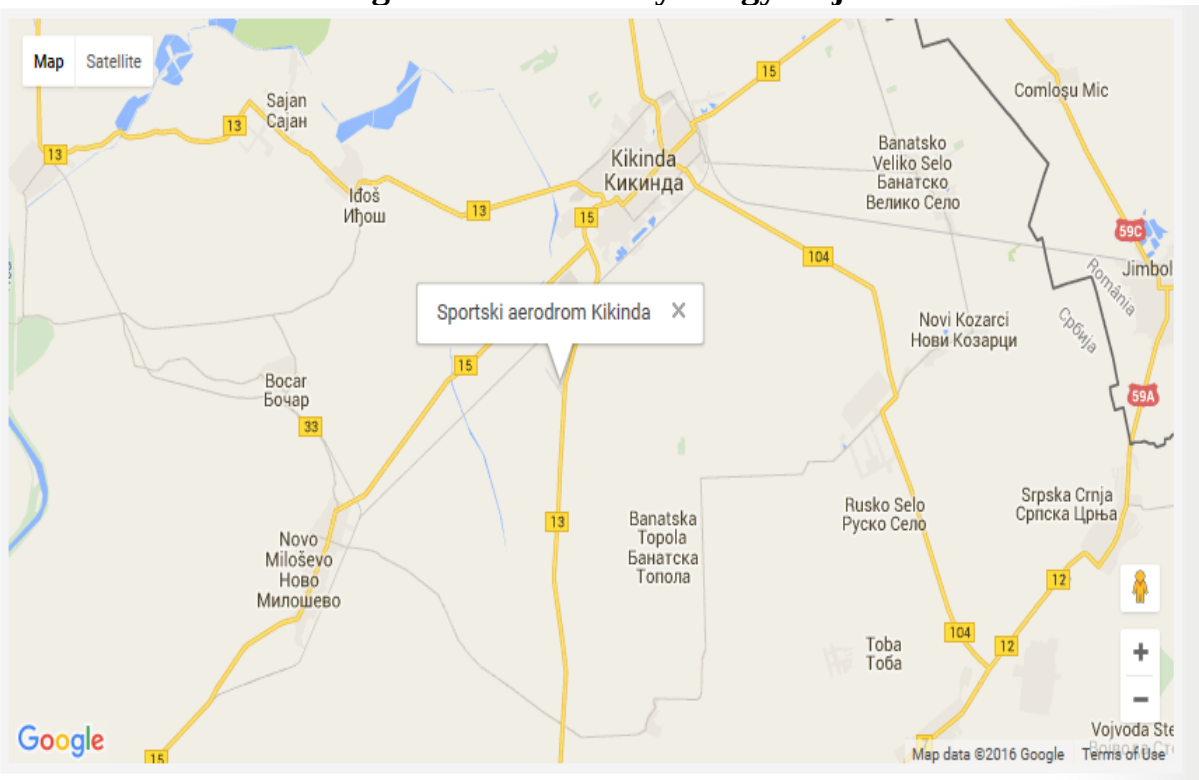
Apám mesélte egyszer amikor nagy ritka alkalomkor a fiatalkoráról beszélt. Hitler háborújának ideje alatt történt. Ezt a repülőteret a németek a saját ellátásuk célját szolgáló légi szállításokra használták. Talán a fegyverszállításokra is. A környéken azonban az is köztudott volt, hogy némely tanyákon a helybeliek partizánokat bujtattak. Ez így volt igaz, mert a rokonságunkban is volt egy néni aki a szerb férjével a tanyájukon bujtatta a partizánokat. Tera néni első férje a szerb Szávó bácsi volt akivel kint laktak a tanyájukon, a Mumper tanyája mellett. Szávó partizán volt akit a németek a háború alatt agyonvertek mert a tanyáján partizánokat rejtegetett.

Nos, éppen ezért, a német parancsnokság nagyon vigyázott arra, hogy a repülőtér körül nehogy valamilyen partizán akció történhessen.

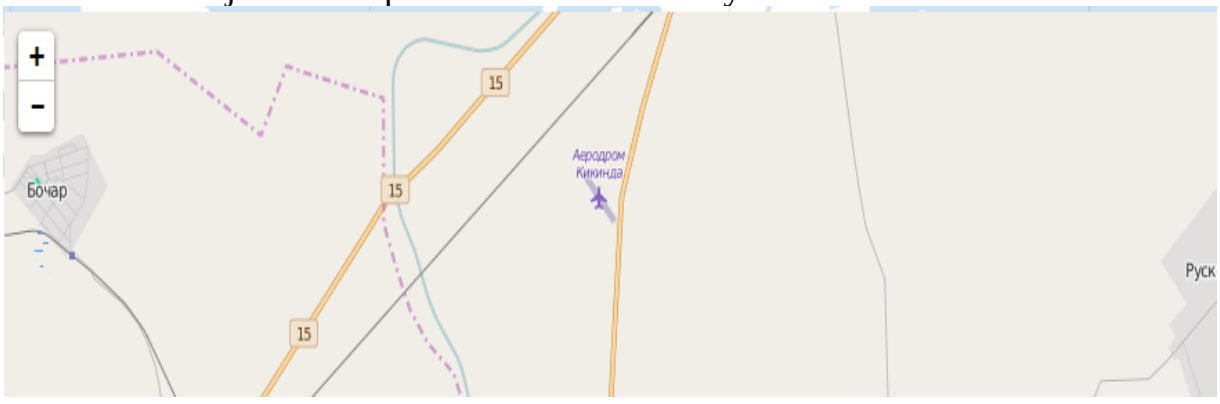
’’A németek azt is megcsinálták velünk magyarokkal, hogy kirendelték az egész falut, fiatalt, öreget, Galád fölé, botokkal a kezünkben lépésről lépésre kellett haladnunk a határban és minden göröngy alá és minden vakondoktúrásba bele kellett szúrnunk a bottal, meggyőződni hogy nehogy le legyen aknázva a repülőtér területe.’’

’’És maga is ott volt köztük?’’- kérdeztem apámat elszörnyűlködve.
’’Persze hogy ott voltam, azért tudom pontosan mi történt’’ , felelte apám.
’’És mi ha akna volt??? És ha robbant volna???
Apám csak vállat vont, olyan kicsit keserű arcvonással, szinte kimondva:
akkor robbantunk volna...
Embertelenül gonosz háborúzás, évszázadokon át embert ember ellen, szomszédot szomszéd ellen uszítani a hatalmaskodás érdekében.
Milyen gonosz volt a másokon hatalmaskodás...

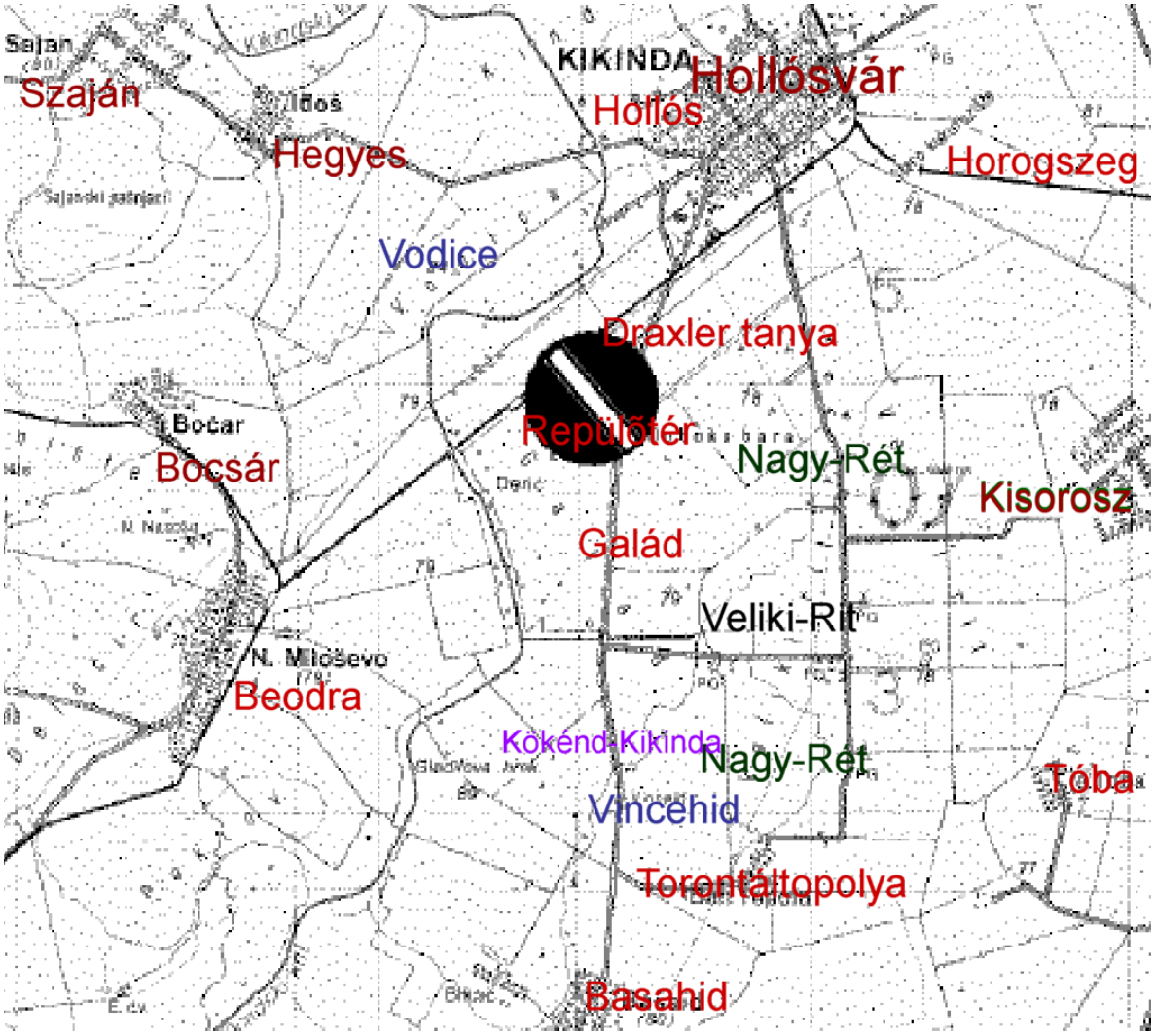
Tömegsir a Draxler tanya nagykútjában

Egy másik térképen a kikindai sportreptér a Kikinda-Basahidi út nyugati oldalára van rajzolva. Ez pontosan a Draxler tanya melletti terület.

Tehát Bocsár és Kisorosz között a repülőtér.
Tehát pontosan Бочар és Руско село között

Horogszeg ma Banatsko Veliko Selo.
Kökénd-Kikindát Basahiddal összelakoltatták, csináltak belőle Kiskikindát, mára csak Basahid a neve a középkori Bazsalhidának.

Draxler Ferenc földbirtokos palotája Kikindán a városháza melletti impozáns még ma is szép nagy díszépítmény. Többezer holdas földbirtokát a Kikinda-Basahidi országút szelte át. A második világháború befejezése utáni kölcsönleszámolások idejéből mesélte a mostohaanyám, aki Kikindán született 1924-ben, és ott élt és sok mindennek szemtanúja is volt. November elsején, halottak napján az akkori mártírok sokszor téma volt a családunkban. Akkor ő arról is mesélt, kiket akasztottak fel Kikindán, elrettentőnek a lakosság közül. Egy alkalommal valami ettől sokkal elrettentőbb is az eszébe jutott. Skápik Mária mostohaanyám mesélte, hogy rettenetes borzasztó volt amit csak suttogva mondtak tovább a magyarok. Amikor a népfelszabaditó háborúnak vége lett és jöttek a leszámolások, mi történt a Draxler tanyáján. Azokban az időkben még több felé a határban magas gémeskutak jelezték a kocsisoknak, hogy merre van a kút ahol a lovakat itathatták. Több ilyen fúrott kút sokkal szélesebb volt a falusi udvarokban fúrott kutaknál. Nos, ilyen széles átmérőjű fúrott kút volt a Draxler birtokán is, legalább az amelyikről itt szó esett. Az új állam kitiltott

lakossága vagy menekült, vagy gyüjtőtáborokban találta magát vagy valahol elfeledve elfedve érte a sorsának végzete.
Egy egész ilyen fúrott nagy-kutat megtöltendő embertömegnek az élete bizony ott ért véget a Draxler tanyájának abban a bizonyos nagy-kútjában a kövesút mellett Kikinda alatt.
A hangja is elakadt a mostohaanyámnak, amikor arról beszélt, hogy mit suttogtak az emberek Kikindán.
A Draxler tanya nagy-kútjába, élve beledobált embereket, miután a kút megtelt, földdel betakarták, és a puha friss földnek a teteje még másnak is mozgott.
Itt apám folytatta a rémtörténetet: ''Ez így volt bizony, azt én is tudom, mert ott akkor abban a nagy-kútban ért véget az élete három topolyai falunkbelinek is.''
Ez a történet csak megmaradt az emlékezetben, és aztán 2000. év után amikor a Steigervald könyvének tartalma aktuális lett a családunkban (akkor említettem is ezt az esetet egyik e-mail levelemben Jaksinak), egyszer újra megkértem apámat mondja el, ott három topolyai magyar ember is rettenetes kínok között halt szörnyet? Hol volt az?
Apám azt mondta a Kikinda-Basahid autóúttól jobbra a Draxler tanyán.
A kút mélye és a kávája mára bizonyára el van símúlva a határ szántóföldjei között. Esetleg torontáli vadvirág terem fölötte, és néhány gerlice turbékolása sír az elfeledteknek csonjai fölött.
Az elszörnyűlködéstől fölocsúdva még azt kérdeztem apámtól: ''És tudja, hogy ki volt a három topolyai magyar ember, ismerte őket?''
''Persze, hogy tudom, hogyne tudnám.'' – válaszolta.
''Cili Dezső a Kisútcáról, meg Mészáros Andris és Borsi Jóci – és még másnap is mozgott a kút tetejére dobált föld fölöttük.''
Eddig nem találtam irodalmat arról, hogy ezeket az embereket kereste-e vajon valaki a családjukból vagy a hivatalosak közül, vagy esetleg haláluk helye és annak okozója hova van felírva?
De abban biztos vagyok, hogy ha apám ezeket így tudta akkor annak komoly forrásának kellett lenni. Tehát, nagykútnak nevezték a helybeliek ezeket az átlagnál jóval szélesebb országútmenti fúrott kutakat mifelénk.
(most olyan 2 hete tudtam meg, Bogner Pistától, hogy Cili Dezső német rendőr, HIPO volt. És ő is úgy tudta, hogy meghalt de nem tudta a részleteket. 2016.5.)

A KIKINDAI NAGYRÉT sohasem volt uradalmi föld. A nagybirtok itt mindössze három-négyszáz holdra korlátozódott. De a talaj zsíros, fekete, nagyon jól termő televény. Szinte furcsa arra gondolni, hogy alig húsz kilométerre innen vannak Vajdaság legmeddőbb földjei, ahol még mindig kamillát, gombát termelnek és az aszályos nyarakon a birka is alig talál harapnivaló füvet. Itt minden dús és haragoszöld. És innen minden messze van. A vasút tizenöt kilométer. Kikinda húsz. A legközelebbi falvak: Tóba, Bánát-Topolya és Kisorosz. Egyetlen egy faluból sem vezet valamire való út a nagyrétre. Amikor először itt jártam, 1948 őszén, kátyús, hepehupás dűlőutakon nyolc órán át utaztam a városból parasztszekéren. Félig rombadőlt, elhagyott tanyák, elvadult, elgazosodott földek őrizték egy régi világ emlékét. Az elhanyagolt puszta kellős közepén, ahol a két háború között három-négyszáz holdas

1947-ig álltak a Nagy-Réti birtokok

NAGYRÉT – VELIKI RIT

Már azt hittem kedves olvasó, hogy Mátyás királyunknak és édesapjának Hunyadi Jánosnak Nagyréti birtokának még a nevét is tisztára elemésztette a feledés. Milyen kellemes valóság, hogy a NAGY-RÉT bizony még 1960-ban is köztájékoztatás témája volt a HID irodalmi, társadalomtudományi folyóirat Januári számában. Petkovics Kálmán újságíró járt kint nálunk az akkor már Bánáti birtok névre hallgató egyik Nagy-Réti gazdaságon, és megszólaltatta az ott elsőként elszálásolt munkáscsalád fejét, a dolgos és bizonyára sokak által ismert Alár Istvánt a mostmár Bánáti birtoki lakost.

Az már nem biztos, hogy csak 3-400 holdról lehetett szó, csak Draxler Ferenc földbirtoka több ezer holdat tett ki erre. De hogy a környék legjobb termőföldje termett itt minálunk, az már egészen biztos. **Nem volt az a terület csak úgy véletlenül a Verebélyről elszármazott Hollós-Corvinusok családi fészke**.

szekéren. Félig rombadőlt, elhagyott tanyák, elvadult, elgazosodott földek őrizték egy régi világ emlékét. Az elhanyagolt puszta kellős közepén, ahol a két háború között, három-négyszáz holdas magángazdaságon mezőgazdasági birtokot kerekítettek. Itt nem épültek kastélyok, kúriák, sem iskolák. Még csendőrlaktanyára sem volt szükség. A gazdák kint éltek a tanyákon. Hosszú, dísztelen, egyszerű, tornácos, hambárszerű épületekben laktak. Ez a pőre egyszerűség jellemezte a tanyákat is. Ezerkilencszáznegyvenhétben, amikor a Delibin, Draxler, Budisin, Telbicz földekből mezőgazdasági birtokot kanyarították, kopár, elhanyagolt, fátlan és szegényesen rendezetlen tanyákat és tanyaházakat iktattak a leltárba. Tágas szérűk, nagy bedudvásodott szalmakazlak, vérszegény, fáradt akácok világa volt ez a világ. És ezerkilencszáznegyvenhét februárjában Alár István egész családjával Telbicz Károly tanyájáról áttelepedett az újonnan alakult Bánát birtokra.

EZERKILENCSZÁZNEGYVENHÉT februárjában megszűntek a nagyréti birtokok. Megalakult a *Bánát* mezőgazdasági kombinátus. Ma fejlett, erős és korszerű mezőgazdasági szervezet. Ötszáz állandó és körülbelül ötszáz idénymunkást foglalkoztat, akik a környező falvakból, Bánát-Topolyáról, Tóbáról és Kisoroszról járnak dolgozni. Az ötszáz állandó munkás közül alig van kettő-három, aki a régi nagyréti tanyákon is kommencióskodott. Hova lett a többi? Mi lett velük? Nehéz válaszolni. Minden bizonnyal az örökkön parázsló vágy vált valóra. Maguk gazdái lettek, vagy a városba szivárogtak. A birtok új munkásokat kapott. Alár István nem ment el. 1947 februárjában, nyomban a birtok megalakulása után, elhagyta régi lakását. „Áttettek bennünket egy olyan lakásba, ahol padlós volt a szoba. A konyha pedig köves. Azelőtt gépészlakás volt. Tanult embernek való la-

előtti foglalkozása van. Hivatalosan az éjjeli őr munkahelyét tölti be. Ezért az illetményszabályzat szerint tizenkétezer dinár fizetést kap. Éjszakánként nyolc órán át őrködik a tanya körül. Napközben van egy mellékfoglalkozása. Hentes és mészáros. Ezért hatezer dinár honoráriumot kap. Hogy a honoráris munka mellett mennyi hús és zsírféle kerül a konyhára jutányos áron, erről szándékosan nem beszélek, bár ezek a tételek is jelentősek a családi költségvetésben. Mindent összegezve, Alár Istvánék havi keresete, az esetleges jövedelem részesedések és egyéb juttatások, kedvezmények figyelembe vétele nélkül havonta 46.300 dinár. Vagyis: a családfő 18.000 dinárt, József 13.000 dinárt, a „kurir" 9.200 dinárt hoz a házhoz — a két gyermekpótlék pedig hatezer dinár. A megélhetésről így beszél az asszony: „Most azért élünk jobban, mint valamikor, mert több ruhafélét bírunk vásárolni".

1947 februárjában Alár István a régi Nagy-Rétre költözött

megélt... Oszintén mondom. Ezerkilencszázhuszonnégyben kezdtem a szolgálatot Csernyén. Akkor még katona se voltam. Kilencszázhatban születtem. Huszonnégyben, mikor először „elállított" az apám, tizennyolc esztendős voltam. Éves cselédnek szegődtem. Az is maradtam két esztendeig. Csernyén. Azután, katonaság. Később Tóba, Tolszög, Szent Hubert és újra Csernye... Harmincnyolc tavaszán kerültem a kikindai nagyrétre. Azóta itt vagyok. Megállapodtam. Itt sose volt igazi nagy birtok, uradalom. Kastélyt se lehetett látni errefelé. Nem ismertem az uradalmakat. Csak az öregek meséiből tudok Csekonicsról is. Akkor Zsombolyánál kezdődtek az uradalmi földek s valahol lent Udvarnoknál végződtek. Ott voltak puszták, erdők, parlagok, kastélyok, kúriák, települések... De hát az uradalom még a boldog világban tönkrement. Az uradalmi cselédek ivadékai mind, mind önálló, földes parasztok lettek. Jó dol-

CSERNYÉT a Csekonics uradalom telepítette. Az egyre nagyobb és nagyobb munkaerőhiány késztette az uradalmat, hogy az Alföld inségesebb vidékeiről szabad költözködésű jobbágyokat hozasson Bánát legtermőbb televényére. A telepesek ingyen telket kaptak. Így mondják az öregek. De az ingyen munkáról, amire az ingyen házhely fejében kötelezte őket az uradalom, már megfeledkeznek. De azt nagyon tudják és emlegetik is, hogy az uradalom, templomot és csendőrlaktanyát is építetett a faluban. Később minden család kapott nyolc lánc árendás földet. Akkor kezdett kialakulni a hatalmas nagybirtok testében a sokoldalú egyéni gazdálkodás, később szervezett, belterjes kisáru termelés. Csernyét dolgos, nagyon szorgalmas és törekvő falunak ismerik. A csernyei ember keze munkáját jól megfizeti a föld. S ezt nagyon egyszerű

hid

IRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALOMTUDOMÁNYI FOLYÓIRAT / ALAPITÁSI ÉV: 1934. XXIV. ÉVFOLYAM 1. SZ. 1960. J A N U Á R
SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: ÁCS KÁROLY / MAJOR NÁNDOR / SAFFER PÁL / VÉBEL LAJOS / VUKOVICS GÉZA / FELELŐS SZERKESZTŐ MAJOR NÁNDOR

Milyen szerencse, hogy a HID szerkesztősége tudott a Hollósi-Nagykikindai-Kikindai NAGY-RÉTről még 1960-ban. Ne hagyjuk a feledésbe merülni hatalmas elődeink történetét. Csak rajtunk múlik mit őrizünk meg, ne másoktól várjuk, hogy a mi történelmünket írja nekünk, mert nagyot csalódhatunk.

Tíz év börtönre Koszovszka Mitrovicára

Egészen részletesen sohasem beszélt róla apám. Valamikor 1947-ben a leszámolások idején, politikai nézete miatt rá is sor került. A Nagykikindai Gimnáziumi tanulmánya után, Nagybecskereken járt tanítóképzőbe, abba a gyorsképzőbe, amit a háború végén működtettek. Falusi tanító pályafutását Hetinben – a régi Hetényben kezdte. Nem tudom meddig dolgozott ott, de arra emlékszem úgy mesélte, hogy amikor letartóztatták, a rémháznak is emlegetett szabadkai sárga házba is vitték.

Amikor vallatták, egyik vallatója pisztolyt tartott a fejéhez és úgy követelte tőle, vallja be, hogy hány embert ölt.

-’’Az én kezeim tiszták’’, felete apám, és még azt is hozzátette: ’’Lako je uništiti čoveka, samo teško je podići. Az embert könnyű megsemmisíteni csak nehéz felemelni.’’

A katonai bíróságon ítélő bíró, tíz év börtönbüntetésre ítélte.

Tizennyolchavi fogsága után, 1948-ban az úgynevezett Informbiró politikai változások után, amnesztiát kapott és szabadon engedték.

Az őt tíz évre ítélő bírót akkor, az új politika széljárása húsz év börtönre ítélte. Ezt többször emlitette apám.

Tehát, Koszovszka Mitrovicára vitték, börtönévét és hónapjait ott töltötte.

Ott látta abban a börtönben a **Tordáról** oda börtönreítélt **Bodai József** katolikus papot.

A börtön főnöke egy nap magához hívatta apámat és megkérdezte tőle, hogy ő tényleg Kikindán is élt?

Igen, felelte apám, ott jártam Gimnáziumba.

Akkor a Katolikus templomot is ismered?

Hogyne ismerném válaszolta apám. A Gimnazisták számára követelmény volt a rendszeres vasárnapi szentmisén való résztvétel.

A templom kántorát Szupritz József római katolikus kántort többször említette apám, aki énektanára volt a Gimnáziumban.

A börtönfőnök még azt mondta, ő a háború alatt amikor már a felszabadító akciók folytak, Kikindán tartózkodott a csapatával, és ők a vezetők, a kikindai katolikus templom parókiáján voltak elszállásolva.

Talán azért is nézett apámra egy kicsit a szétnyitott ujjai között.

Tudván azt is, hogy apám magyar volt, még megkérdezte tőle, tud-e ő szilvalekvárt főzni?

-’’Akkor arra gondoltam, hogy láttam anyámat otthon, hogyan főzte a lekvárt, kavargatta, hát azt feleltem, hogy tudok’’ mesélte apám.

’’Azért, mert a mi asszonyaink nem tudnak, válassz ki magad mellé még egy valakit, és mehetsz a konyhára, lekvárt főzni’’ utasitotta a börtönfőnök.

A börtönben együtt raboskodott apámmal egy Bácskai magyar fiú, aki úgy maradt életben, hogy amikor a felszabadító partizánok a házukba berontottak, ő az ágy alá bújt, onnan látta hogyan ölték meg az egész családját, szüleit, kistestvérét, a nagyapját. Gondolta apám, az is magyar lévén, majd tud segiteni

a lekvárfőzésben. Persze, hogy vállalta és hát főzte is a két magyar fiú a muzulmán asszonyok helyett Rigómező Mitrovicáján a szilvalekvárt.
Ott a rabok között aztán, olyanok is voltak akik belülről is tudtak szervezkedni.
Egy néhányan szökést terveztek. Albánia határa felé vezetett volna az út ahonnan már tudták hogyan tovább.
A csoporthoz apám is odatartozott.
És szöktek.
Gyümölcsfák között futottak.
Az őrök észrevették őket és lövöldöztek utánuk. Bekerítették őket.
Akkor valamennyien a földre feküdtek és bevárták üldözőiket.
A szökevényeket padokra fektették, hassal lefelé, és rettenetesen elverték a hátukat, a veséjüket.
Apám élete végéig szenvedett a derekától a kis lába-újjáig nyilamlóan kínozó fájdalmaktól.

Tordai bálak Sydneyben

Tizenöt húsz éve is annak amikor a közösségünkben, a jótékonyságot tenni akarók körében, Tordai bálak rendezésére is sor került.
Többen hiányolták, hogy a helyi magyar újságban a mi kis Délvidéki Magyar közösségünkről kevés szó esik.
Gondoltam, ez a szép humánus dolog megérdemel néhány sor írást. Leírtam hát a báli hangulatot és a célját, leginkább mivel Tordán tevékenykedő közszemély, Dobai József falutörténetét felvázoló adatgyüjtésének a könyvével is akkor találkoztunk. Ezt emlitettem is és dicsértem gondos munkáját.
Úgy hallottam, jól is esett ezt az otthoniaknak is tudni, nincsenek elfeledve, a templomban is felolvasták a rövidke tájékoztatóm.
Elolvasta ezt a rövidke cikket apám is Queenslandban.
Mivel akkorra már 1000km távolságra költöztek innen, születésnapjára egy évi előfizetést kapott az itteni magyar újságra. Az olvasás napi első számú foglalkozása volt egész életében.
Csörög nálunk a telefon, felveszem, apám szól Queenslandból.
Nagy örömmel köszöntem, amire apám szinte felelőségre vonó hangja volt a válasz. Nem értettem mi történhetett.
-’’Ugye te lány’’, kezdte – akkor már tudtam, valami nem lesz rendben. Mindig úgy szólított lányom, de ha ’’te lány’’ voltam, akkor rossz folytatás következik...
-Ugye, miket írkáltál te a heti magyar újságba????!
-Hát, a tordai Jótékonysági Bálban voltunk és csak leírtam pár sort, hogy nyoma maradjon.
-Miket írsz te a Dobairól?????!!!
-Hát, nem is ismerem, de megvan a könyve, leírta a falu történetét és csak megdicsértem.
-Tudod te, hogy kicsoda az a Dobai???????????!
-Nem.

-’’Az a Dobai volt egy a három magyar feljelentők közül, akik miatt Koszovszka Mitrovicára kerültem.’’
Nem tudtam mit felelni, a semmit is szótlanul mondtam.
-’’Amikor Tordáról elhurcolták és letartóztatták a Bodai plébánost, az emberek úgy emlegették – **elment a Bodai , megjött a Dobai**....’’ oktatott tovább apám.
Dobai József együtt járt apámmal Nagybecskereken a tanító képzőbe, és hallotta amit apám magukközött beszélt, és ő továbbmondta..... feljelentette.
Kommunista ellenes felfogását Topolyán sem hallgatta el apám.
Ott a Kisútcai **öreg Benyócki Miska bácsi** volt a második feljelentője.
Kis István topolyai Kisgazdakör elnökének a fia Kis Pista is Kikindán járt a Gimnáziumba apámmal.
A topolyai **öreg Kis István** a régi Kisgazdaköri elnök volt a harmadik feljelentője, az Informbiroi kommunizmus előttit nem elfogadó és hangját hallató Veréb András értelmiségi topolyai magyar embernek.

.....

Apám tájékoztatása után, pár évvel később ezt a ritka érdekes esetet említettem is itt egyik ma már néhai, tragikus halállal halt, tordai jó ismerősünknek. ’’Hát igen, felelte, azok olyan idők voltak, az én öregapám sem fogadta el a kommunista rendszert. De a Dobai Jóci bácsi maga mesélte melyik falukba járt és döntötte le a Jézus kereszteket. Ez igaz, ezt ő maga mesélte.’’
Emlékezett a tordai ma már néhai Vastag Feri.

.....

Koszovszka Mitrovica után Topolya pénztárosa

Katonai szolgálata előtti időnek kellett lenni, amikor apám a falu pénztárosa volt. Ez azért rendkívől érdekes eset mert a falu készpénzét a gelebében hozta haza Nagybecskerekről.
Amikor az új pénztártosnak adta volna át a Becskereki banknál tartott pénzbetétrekről szóló bankutalványokat, Gyorgyé Latinovity a leendő pénztáros, kijelentette semilyen papirost nem vállal el. Neki a készpénzt kell átadni, a dinárt.
Nem volt mit tenni apámnak, irány Becskerekre a Bankba, onnan meg reszketve-félve haza. Nem volt egyszerű dolog vonattal Becskerekről Kikindára, onnan meg parasztkocsival vagy gyalog vagy ki tudja hogy, a gelebébe megrakott készpénzzel szerencsésen megérkezni Topolyára.
-’’Nem tudom mi történt volna velem’’, emlékezett vissza, ’’ha útközben történik valami, és odaveszítem a falu készpénzét’’.
De választéka, úgymond semmi sem volt, az új rendszer emberei voltak a ki tudja már hanyadik új uralkodók felettünk, és amit ők kitaláltak, vagy ahogy ők muzsikáltak, a mieinknek úgy kellett táncolni.
Egy egész falu ing alá rejtett bankbetétének a készpénzével.
Még szerencse, hogy a rengeteg pénz nem lett ’’elmulatva’’.
Mert akkor következett volna egy újabb nemulass...

Katonaság után a Bánáti birtokon

Másfél éves voltam amikor apám a kötelező katonai szolgálata után végre újra hazajött Topolyára.
Úgy mesélte, hogy tél volt és ő este későn ért a faluba. És úgy mesélte, nem voltunk otthon, ő várt, és amikor beléptünk a gangra és megláttam őt, mindjárt tudtam, hogy kicsoda mert nagyot kiáltottam, hogy –''apuka''.
Abban az első évben lehetett, hogy apám a Bánáti birtokra kapott kihelyezést.
Úgy tudom többek között tanfelügyelő kötelessége is volt. Ez később lett fontos.
Az idő alatt mig a Bánáti birtokon laktunk, öregapám fekvő beteg lett egy időre.
Édesanyám oldaláról közeli rokonom mondja napjainkban:
- ''szilédnek meszelni kellett, öregapád beteg volt és anyád ment el neki segiteni. A Bánáti birtokról gyalog ment be Topolyára, az egyik kezében a vödröt, a másikban a meszelőt vitte, téged meg a hátán vitt anyád.''
Milyen jó tudni, anyám hátán és vele lépkedtem át már kétéves koromban a hatalmas Hollós-Corvinusok egykori Nagy-Réti birodalmán.
1953 tavaszán apámat a munkájának lehetősége Kikindára vitte.
Ez idő előtt és valószinűleg ott kint a Bánáti birtokon született meg a kis édestestvérkém, Marika, akiről csak annyit tudunk, hogy akkor született amikor én két éves voltam és lehet csak napokat élt, anyám úgy mondta amit tőle személyesen hallottam 1965 nyarán, hogy frászban halt meg.
Topolyán az anyakönyvben kerestettük, de nem találtak róla bejegyzést. Azt viszont több forrásból is tudjuk, hogy Topolyán nyugszik egy elfeledett, jeltelen sirban. Anyám mesélte 1980-ban nekünk, hogy Pista bátya csinálta a koporsóját. És azt is tudjuk, hogy nagyon régen, a keresztanyám gondozta is a sirját. Ezt én is tudom, ott voltam vele amikor öregapám sirja után egy másik sirt is rendezett de a kérdésemre, hogy ez ki, csak annyit felelt, valaki akit ismertem.
Van felvételünk egy Kisútcai néniről kint a temetőben, 1998-ból aki ott mesélte, hogy ő barátnője volt anyámnak, és ő volt egyik aki a kicsi fehér koporsót a kezében vitte amikor a kicsi Marikát temették Topolyán. Bár akkor többet kérdeztem volna tőle, ma már késő...

Másodszor sivalkodtam végig a Nagy-Rétet

1953 tavasza és 1956 ősze között kicsi kiesésekkel én legtöbbet Topolyán éltem és apai nagyszüleim neveltek.
1956 Búcsú utánig, én már igazi Topolyai kislány voltam. El sem tudtam volna képzelni, hogy Topolyán kivül máshol is lehet élni.
Ehhez biztosan hozzásegített az is, hogy apám a második feleségével jött értem, akihez nem hiszem, hogy nagyon vonzódtam.
Legnagyobb fájdalmamra és tiltakozásomra is, összecsomagoltak hát, és irány Kikinda. A Nagy-Réten át, biciklin.
A poros nyári úton a mostohám elöl hajtott a női biciklijén, apám utánna a férfi biciklijén, amelyiknek hátul paktartója volt és én ott ültem. Már Susánig is tiltakozhattam, hogy én nem akarok sehova menni, akarok vissza öregapámhoz,

de nem hallgattak rám, hanem csak pedálozták a biciklit elég gyorsan. Biztosan tudták, hogy az olyan jó 20 kilométeres utat nem lehet egy óra alatt megjárni.
Susán után elfordultunk jobbra és amikor öregapám földjét is elhagytuk én rákezdtem ám, úgy telitorokkal. Sivalkodtam, hogy nem akarok sehova elmenni. Sivalkodtam, sivalkodtam, de nem törődtek velem. Hallgattak és csak bicikliztek tovább. Akkor úgy éreztem a paktartó kezdte törni a fenekem. Izegtem, mozogtam, sivalkodtam. Semmit sem csináltak.
Kicsit elhallgattam. Talán új erőt gyüjteni a következő felvonásra.
Akkor aztán újra rákezdtem, visítottam, sivalkodtam és rug-kapálóztam.
A jobb lábam-feje pedig valahogy belekeveredett a bicikli küllők közé.
Apám akkorát fékezett, hogy fejest majdnem átrepült a kormány felett.
Az kicsit érdekes is volt, majdnem úgy nézett ki mint aki bükfencezett.
Jó vastag gumitalpú volt a szandálom, a lábamnak nem lett nagyobb baja, kicsit fájt egy darabig amikor lépkedtem.
Érdekes volt, nem szóltak rám. Apám megkérdezte, jól vagyok-e és hogy legyek csendben, mert Kikinda még nagyon messze van.
Én meg csakazért is tovább sírtam, igaz kicsit csendesebben, végig a Nagy-Réten. Már jól besötétedett mire Kikindára értünk.
Azóta is, valahányszor is, otthon jártam, és Topolyát el kellett hagyjam, legszivesebben azt csináltam volna mint amit akkor régen, amikor sivalkodtam.

Ha Istent ismernek

Azt hiszem, az én szüleimnek volt a világon a legcsunyább válópere.
Azért is nem volt az véletlen, hogy azokról az évekről, soha egy szó sem hangzott el a családban.
Anyám munkanélküli, iskolázatlan szegény és árvalány volt. És nagyon szép.
1953 tavasza óta, Kikindán apám volt az egyedüli családfenntartó, házbért, megélhetést nem lehetett könnyű dolga fedezni.
Édesszilém minden vasárnap reggel az akkor még legény Pista fiát küldte be biciklin hozzánk friss túróval, tejföllel megrakva. – ’’Már egyszer azt mondtam anyámnak, miért nem kötik kendtek a tehenet a biciklim után, oszt azt viszem be nekik, hogy ne minden vasárnap biciklizgessek Kikindára meg vissza ’’ mesélte Pista bátya.
Kikindán pontosan a Magyar Otthon melleti Református templomnak által laktunk egy nagyon szép házban. Csoda szép rózsakertje volt annak a háznak, és nagyon szép fényes, diszes szinű lapokkal kirakott verandája. Emlékszem egy szép napos alkalomra, amikor anyám ott a lépcsőn ült a napon és apám zokniját foltozta, közben dúdolt valamit. Én mellette ültem a szép lépcsőn.
Annak a háznak a közepén volt a széles nagykapu, mellette az utcára kijárat kapu ahol csak egyenesen átjártam szemben a túloldalra a Református templom udvar bejáratához. Ott lent az udvarban a Kozma család lakott. Szilém unoka testvére lehetett a Nyári Panna néni a Barandából (ez Kikinda egyik északi külkerülete) akinek a Kati lánya volt férjnél a Kozma Gyuránál, aki egy nagyon nagyhangú és bizony igen goromba, könyörtelen ember volt, még a saját

gyerekeihez is. Kozma Kati néni a Kikindai kórház mosodájában dolgozott, nagyon szerény, csendes és gondos teremtés volt. Sokat játszottam az ő, nálam idősebb három gyerekével. Azon a nyáron egyszer nagyon meleg volt, bementem a Református templom nyitott ajtóján, és ott olyan jó hűvös volt. Biztosan mert az épület, magasan be volt futva szép borostyánnal. És emlékszem, hogy utána a télen is voltam Kozmáéknál párszor, tudom mert emlékszem ahogyan Kati néni gyujtotta be a kályhát, hogy mindjárt megmelegszünk bent a jó melegben.
Szüleim békétlensége és apám csunya viselkedése akkor 1954 tavaszán a külön menésükhöz vezetett.
A szülők nélkül és a nagyanyjától nevelt anyám, akkor elment Oroszlámosra. Engem is magával vitt, pár hétre.
Mire visszajöttünk, apám már bevitte a lakásba a szeretőjét, anyám szétverte az ajtóra tett új lakatjukat, és kidobálta a saját szekrényéből az új szerető holmiját.
A közös életük aztán, anyám akaratának ellenére is, akkor véget ért. 1954-ben a szerető gyereket szült, a szüleim csak 1955 októberben váltak el hivatalosan, mert anyám kerülte, halasztgatta, nem volt hajlandó elválni.
1954 július 17-től visszafelé három hónapot számolva volt az idő amikor anyám végleg elhagyta vagyis végleg ki lett zárva, a közös lakásukból.
Oroszlámos után talán 2-3 hét után, ahol a három nagynénije, anyjának testvérei, fogadtak be bennünket, Szanádra mentünk egy másik nagynénijéhez, Vera nénihez.
Ott otthagyott engem anyám, és ő Novi Sad – Újvidékre utazott, munkát keresni. Még most is látom a kövesutat, mögötte a Tisza parti sűrű fákat, ahol elbúcsúzott tőlem anyám. Azt mondta: ’’anya mén munkát keresni’’.
Csak évtizedek után tudtam meg mi történt tovább.
Szanádon emlékszem a házra ahol laktam, Vera nénire és a férjére is. Meg emlékszem, hogy az utcán egyszer egy szomszéd cigány néni magyarul beszélt hozzám, és behivott a házába. Leültem a padkára, és egy szelet krémest adott. Még ma is érzem a krémes ízét. És akkor arra gondoltam ugyan kiknél koldulta ki ezt a kalácsot? Azóta szeretem a cigányasszonyokat.
Anyám nagynénjei közül egy Tóbán élt, és persze tudott mindenről.
Apám úgy mesélte azaz ő úgy tudta, hogy állítólag egy topolyai magyar ember járt Szanádon, és amikor hazajött elment öregapámékhoz és azt mondta nekik:
- ’’ha Istent ismernek menjenek és hozzák el a kislányt Szanádról, mert annak ott tönkre kell menni, mindig az utcán van és azok ott olyan szegények, hogy nem birják etetni se a gyereket.’’
Öregapám akkor magához hívatta a szeretőjével élő András fiát Kikindáról.
-’’Ugye fiam, szereted te a lányodat?’’
-’’Szeretem hát, apám hát hogyne szeretném’’válaszolta a fülig szerelmes fia
-’’Ha szereted akkor azonnal menj érte, és ha neked nem kell akkor hozd ide a kislányt mihozzánk, majd mink felneveljük.’’

Vera nénje Szanádon rosz kedvében lehetett aznap 1954 július 16-án. Tudom, hogy valamiért mérges volt rám és megdorgált.
Akkor este sötétben kopogott az utcai ablak.
-’’Apuka!’’ Szóltam egy nagyot, mert a hangját megismertem.
Jöttem a kislányért, mondta az utcán, de éjjelre valahol meg kell aludnom, majd reggel lesz az első vonat Kikindára, korán eljövök és felveszem Irénkét.
Mondták neki, hogy a helyi kocsmárosnál van szoba éjszakára és apám elment.
Akkor Vera nénje olyan kedvesen mondta nekem, tegyem be a Kati babámat a szekrénybe és menjek szépen aludni mert apuka jön korán reggel értem.
Tudom, pontosan emlékszem, hogy akkor mig a Kati babámat gondosan lefektettem csicsiskálni a szekrénybe, arra gondoltam, na, most milyen szépen beszélsz hozzám, az elébb meg kiabáltál.
Reggel korán indultunk.
A vonat már dél előtt beérkezett velünk a Kikindai vasútállomásra.
Onnan, egyenesen a főutcával párhuzamosan nyúló Pósta utcában haladtunk a központ felé, és bementünk a Póstára.
Ott apám intézett valamit a salternál, és egy kicsi fülkébe vezetett ahol telefonon beszélt valamit, valakivel, majd ideadta a telefonkagylót és azt mondta, mondjam: ’’anyuka itt van a te kislányod Irénke.’’ Mondtam.
Nem emlékszem, hogy bármit is visszahallottam a kagylóban. Azt hiszem, csak csend volt.
Akkor bementünk a (Lole Ribara 7 sz. – ezt ugye csak később értem fel ésszel, hogy hova mentünk) házba ahol arra emlékszem, hogy két igen furcsán öltözött (szegényesen) és rám is igen furcsán néző fiú meg lány álltak az udvaron.
Akkor hátul az udvar végében összedőlőben álló ház egyik szobájába mentünk ahol szép politúrozott hálószoba bútor volt, és lefeküdtem aludni, mert korán keltem.
Amikor délután felébredtem és kimentem az udvarra, ott állt apám meg egy asszonyszemély akire apám azt mondta, kislányom ott van anyuka.
Én odaszaladtam: ’’anyuka’’ - és ahogy csak birtam átöleltem ameddig elértem, úgy a feneke körül. 1954 július 17-ike volt.
Azt hiszem, ott volt életem első és legnagyobb csalódása. Az én anyukám engem visszaölelt volna és összepuszilt volna.....
Ez az anyuka csak hallgatott és a fejemre tette a kezét. Ennyi.
A gyermeklélektant ismerők megegyeznek velem, hogy ezután a tapasztalat után, életem minden más csalódás tapasztalata csak egy kis macskanyávogás volt csupán.
Ez az anyuka, nagy kommunista párt tag volt, akit a párt Versecen iskoláztatott, két évet a gyorsképző óvoda és bölcsöde-nevelő iskolában.
Ez az anyuka Kikindán a Toza Markovity cserép és téglagyárnak a nappali bölcsődéjében dolgozott, ahova engem is magával vitt, reggel munkájába menet.
De nem sokáig, csupán pár napig, mert ott ebéd után amikor lefektették a kicsiket aludni, én feláltam a kiságyban és sivalkodtam. Mindenkit felzavartam.

Akkor a két dolgozó felnőttnek nemigen volt más választásuk, kivittek Topolyára öregapámhoz meg szilémhez lakni. Ott sose sivalkodtam.

Öregapám 71 évesen vállalta a nevelésem édes szilémmel, akiről nincs fényképünk. Egy nagyon régi és mindenképpen a családunkhoz tartozóak fényképéről, ez a néni emlékeztet legjobban szilémre, a fejkendőjével, az összekulcsolt kezeivel, és a blúzával mindenképen.

Van olyan találgatásunk is a családban, hogy ez Verébné Szakál Ágnes ükszilénk lenne a két unokájával, öregapámmal meg Péter bácsival, meg a két lánytestvérével. Mert három Szakál lány testvérek voltak öregapám Szakál nagyanyjáék.

Három hónap múlott el tehát, amióta anyám elment velem Oroszlámosra, és onnan elment Novi Szádra, munkát keresni. Ez idő után én újra Topolyán éltem. Öregapámmal mentünk vasárnap délelőtt a templomba, amikor éppen csak a szomszéd Cicel néni háza elé értünk.
Ott leszált előttünk a bicikliről, anyám. Nagyon szép hullámos sötét szinű haja volt, és szép piros szájfesték ékesitette szép arcát. Olyan huza-vona kezdődött közte és öregapám között. Anyám felemelt és a biciklire akart ültetni, magával vinni. Öregapám átkarolt és kivett a kezéből. Akkor öregapám ökölbe szorította a kezét, anyámra emelte, és azt mondta anyámnak, hogy: '' engedd el a gyereket, mert...'' Anyám visszahúzódott, a táskájából kivett egy kicsi zacskó cukorkát és ideadta. Öregapám nem bánta.
Akkor anyám elment, és én őt a következő tiz évig nem láttam. De mint majd kiderül, ő engem igen.
Öregapám akkor elvitt a keresztanyámékhoz, és egyedül ment a templomba.
A keresztanyám azt mondta, nehogy egyek a cukrokból, menjek és dobjam a dudvarakásra. Én szót fogadtam. Pedig szivesebben elszopogattam volna.
Amikor 1980-ban meglátogattuk anyámat Újvidéken, akkor mesélte, hogy kicsi gyerekkel nem jöhetett munkát keresni, de amikor elkezdett dolgozni, egy havi kereset kellett, hogy lakást rendezzen, a másik havi kereset kellett, hogy biztositani tudjon valami ellátást nekem, de mire értem jött Oroszlámosra, már nem voltam ott.
Levél általi találkozásunkkor 1979-ben azt írta, hogy kislányom én annyit sírtam utánnad, hogy abban mindanyian meg birnánk fürdeni. Ez a levele most is megvan.
1980-ban azt is elmesélte, hogy párszor eljött Topolyára, és Cicelnek könyörgött: ''Engedj Cicel be, hogy láthassam a kislányom. Ott áltam órákig Cicel konyhaablakja előtt és vártam, hogy kigyere az udvarra, hogy lássalak.''
Ez roppant érdekes. Emlékszem amikor egyszer édesszilém átment a túloldalra Nesztróékhoz – a Kocsisékhoz, és áthívta a legfiatalabbat, Illést és odaküldött bennünket a határból éppen hazahordott nagy dinkai tök rakásra, hogy ott játszunk. A hely pedig, az első udvarban volt, éppen Cicel néni szilémék udvarára néző konyhaablakja előtt. Emlékszem erre az alkalomra mert kicsit furcsállottam miért küldött engem szilém épp Illéssel játszani oda a tökrakásra.
Az anyai érzés édes szilémben, nem tudta megtagadni anyámtól, hogy legalább láthasson.
Hogyan is jött össze tiz év után az első találkozásunk?
1965-ben nyáron meghalt a Dobróka dédnagyapa Oroszlámoson. Akkor onnan a temetésről anyám egyedül eljött Kikindára és felkeresett. Több mint valószínű a Tóbai nagynénijének a bátorítására.
Este 7 óra körül értem haza a napszámos kapálásból, ez a befejezett első év Gimnázium utáni nyári szünidőben volt. Kellett a pénz a szép stiklis cipőre meg szép ruhára, azt a keresetemet magamra költhettem.

Anyám már ott volt, sovány, törékenynek látszott. Az ottománon ült a konyhában, amikor beléptem azt mondta a mostohám, nincs abban semmi, eljött, hogy lásson. Én elsírtam magam és azonnal mosakodni mentem. Amikor kijöttem, anyám átölelt, csókolt, én meg visszacsókoltam és hozzásimultam. Ott maradtam szorosan mellette ülve.
A mostohámnak 9 órakkor dolgozni kellett menni a Primába, éjjeli váltásba. Elment. A lelki érzelmei rettenetesen fel lehettek kavarva.
Anyám még maradt, és csak hirtelen, egyszerre, csunya viharos zápor támadt. Az utolsó vonat pont éjfélkor indult Novi Szádra Kikindáról. Arra ki kellett érnie. Mivel az eső még mindig esett és anyámon csak egy lenge nyári ruha volt, odaadtam az új szép barna suskavác esőkabátom amit majd ő otthagy a vasútállomás portásánál.
A házunk előtt búcsuzáskor apámmal is megcsókolták egymást, amit a mostohám nővére aki szintén abban a házban lakott, a harmadik ablakból kukucskálva figyelt.
Én kikisértem anyámat hét ház hosszan a főutca sarkáig, ahol ölelt és csókolt és búcsúzásul azt mondta: ''anya ajtója mindig nyitva áll előtted'' – igazán most ma értem ezen szavak számomra hatalmas jelentését.
Ha jól emlékszem másnap reggel vasárnap volt. Hangos nagy veszekedésre ébredtem. Apám a feleségével veszekedett, mindketten velem, rám kiabáltak. Csunyán szidott a mostohám, de rögtön takarodjak és hozzam haza az esőkabátom, amit minek adtam oda stb...stb... annak a .... a ....
Biciklire ültem, én, kerek tizenöt évesen, és irány a Kikindai vasútállomás, rendezni a veszekedés okozóját. Csakhogy a vasútállomáson a suskavácnak hire hamva sem volt, és senki sem tudott vagy hallott róla.....
Ami utánna következett otthon, az csunya volt, napokig, hetekig.....
Olyan két-három hét között, nem az esőkabát küldemény hanem levél érkezett anyámtól amelyben azt kérte, hogy a nyári szünidőben látogassam meg, és nem küldte a kabátot, majd ugyis ott leszek és elhozom.
A hadd-el-had még csak most kezdődött minálunk. A mostohám kiabált, gorombáskodott, most ha én elmegyek, mit csinál ő a két lányával, akikre persze én vigyáztam, az egyik négy a másik hat évvel fiatalabb nálam.
Anyámmal való találkozásomról szó sem lehetett, addig nem hagyott apámnak békét, amig ügyvédet nem fogadtak és beperelték anyámat, hogy elvitte és nem akarja visszaküldeni az esőkabátom. .....
Nekem életemben nem volt szabad emlékezni, tudni, emliteni, hogy nekem is van édesanyám. Nekem mindig csak anyukát kellett tudnom aki a Skápik Mária volt, aki apám szeretője volt, aki 1954 november végén gyereket szült, habár a hivatalos elválásuk csak 1955 októberben volt. Házasságot csak 1956 májusban kötöttek. 1956 novemberben apám hivatalosan örökbe fogadta és Verébre iratta az addig Skápik vezetéknéven szereplő két éves első lányt.
1959-ben voltam első áldozó. Egész évi hittanoktatás vége felé a tisztelendő minden gyereket megkérdezett, a szülei nevéről.

Én az mondtam apám Veréb András, anyám Skápik Mária.
A következő héten a tisztelendő az egész gyerek előtt felszólitott, hogy Irénke, a te anyukád adataid nem találom. Persze nem is Kikindán kereszteltek.
Akkor nagy tapintatosan kellett otthon utánnakérdezni apámtól, mi az anyám vezetékneve, mert a pap nem találta a Skápik Máriát. Jut eszembe, olyan volt ez, hogy ''ez az anyád, de nem ez az Anyád – amaz nem Anyád, de az az anyád'' – akár Trianon óta ''ez a hazád de nem ez a Hazád, - amaz nem a Hazád de az a hazád---'' Az igazat apám is szinte félve emlegette. Rettenetes. Egy művelt, iskolázott embertől. Mert félt. Félt a nagy kommunista párttagság nyujtotta hatalomtól, aminek azonban ő hamar végét vetett, mert már házasságuk után pár évre, megtiltotta a sok éjfélekig terjedő párt-szásztánákokat. És vége lett a nagy tagságnak. A Tóza Márkovity bölcsöde főnöke igaz már 1954 tavaszán megkérdezte a Skápik Máriskától: ''Mariška, jel ti znaš za koga se udaješ?'' Tudod te kihez mész férjhez?
''Znam'' felelte és dicsekedett is vele nekem évek múlva – ''udajem se za oženjenog čoveka sa detetom-'' .....-Tudom, nős emberhez megyek férjhez akinek gyereke van- ''i on je jedan svoje vrste'' felete neki a főnök, amit a Mariška nem ért fel ésszel, ha i on je - az azt jeleni hogy te sem vagy különb.
még mással is dicsekedett nekem a mostohám.....
Azt mesélte, hogy ő kijárt az én nős apámmal, moziban voltak, ... és utána egyszer úgy sikerült, hogy a főutcán összetalálkozott velünk. Én anyám és apám között mentem, fogták a kezem, amikor odaértünk egy szép kirakat elé, akkor amikor ő is. Én akkor nagyot kiálltottam: ''apuka, azt a babát vegyék meg!''
Akkor ő arra gondolt, -''mit akarok én a nős emberrel.''
-''Nahogy aztán, mégis....'' folytatta , mintha az ő diadala az én számomra is olyan nagy öröm lehetett mint az övére. De, hogy a kijátszott és senki a saját közelije nélkül, tehetetlenül szenvedő első feleség milyen lelkivilágon mehetett át azokban az években, ó az nem jutott eszébe. Neki csak fontos volt a saját diadala, mert ugye a Korpa fodrász, aki a legénye volt, kiment Németországba, megigérvén, hogy ha hazajön feleségül veszi, csakhogy a Korpa fodrász Németországból hazajövet magával hozta az ott talált fodrász feleséget. És hát erre elégtételt kellett keresni a hoppon maradt harminc éves Skápik öreglánynak. Korpa újonnan nyitott fodrászszalonja pedig alig volt pár házzal odább, a Magyar Otthonnak általi háztól ahol az én szüleim albérletben laktak. És hát, csuda diadal lehetett a harminc éves Skápik öreglánynak, hogy éppen a szomszédságban ő mégis férjhezment, a Korpa fodrásztól iskolázottabb huszonhét éves házas-emberhez. Nagy diadal lehetett ez, azért is mert a Kikindai magyar családok nem biztos, hogy olyan nagyon be akarták fogadni maguk közé, a szökevény Murvai Todoreszku román katonaszökevény gyerekeit, aki azért horgonyozott le Kikindán Molnár Mihály álnév alatt mert Romániában a szülöhelyére Jasra nem mert visszamenni, mivel az erdélyi magyar katonák az első világháború végén megfenyegették, leszámolnak vele azért a sok magyar katona életéért akiket a viharos Pó folyón átkelésükkor a tutajról a vizbe lökött.

Szinte önmentegetőzően és saját magához beszélve emlegette a Todoreszku Murvai, évekkel később előttünk gyerekek előtt, ’’akkor ott a tutajon vagy ők halnak meg vagy én – nem volt más kiút’’ és hát irtotta a magyar katonákat, a Pó folyón, a háttérből... Jobb kezén a hüvelljkujja kicsit csonka volt, egy golyó ellőtte.
Veréb öregapám Kikindán házvevéssel segítette a házaséletét tönkretett fiát. A Szutjeszka utcában vett apám házat, olyan hatalmas, fél holdas vagy még nagyobb portával, ahol a hosszú kertben a körtefa az égig ért, a finom cirkás almát termő fák hosszan sorakoztak, utánuk a szilvafák. A piacon a legszebb földiepret az az utcánkbeli néni árulta aki zsákszámra vitte tőlünk az almát, földiepret, paradicsomot. Én Topolyán laktam, a válópert apámnak nem lehetett kikerülnie, 1954 november végén megszületett a gyerek, kommunistáéknál, és ott helyt kellett állnia, a kommunistaellenes börtöntjárt falusi tanító embernek.
A tanúság itt igazán az volt, hogy az olyan öreglány aki nem tartózkodott vissza, a családos ember életébe beavatkozni, és nem törődött azzal, hogy a feleség hogyan érezhette magát miatta, bezzeg amikor ő lett a feleség, bizony ki nem álhatott semmilyen kapcsolatot a mostohalány és annak édesanyja között...

általbeli szomszédunk volt:

a Református Templom Nagykikindán – alias – <u>Hollóson</u>.
Bal oldalon a református lelkész-lak, jobbról az iskolájuk, Tító idejében a Magyarok-Otthona volt, ma a magyarok, dunai-svábok-evangélikusok művelődési otthona.
Hátul az udvarban lakások ahol a Kozmáék laktak és ahova átjártam játszani.
A Református Templom kertjében áll a Székely Kopjafa, alatta a felirat:
’’Itt élned, halnod kell’’

Itt vagyunk mi hárman: anyám anyja, anyám meg én
akiknek a sors megtiltotta még azt is, hogy ismerjék egymást

Dobróka Mária (1910-1993?) Verébné-Tubityné-Gásityné Dobróka Manci (1931-1984)
(három esküdött férje mellett háromszor harmincháromszor volt boldogtalan, anyám élete)

1965 nyarán három órát ültünk együtt, utána 1980-ig nem találkozhattunk, mert nem volt szabad, azaz meg volt tiltva. A mostohám megtiltotta én meg szóra hallgattam.

1979-ben apósom itt volt nálunk két hónapig vendégségben.

Hazautazása előtt és miután itt megfigyelt dolgokat, megkérdezte tőlem, hol van az én anyám? És miért nincs vele kapcsolatod?

-Nem tudom hol él, és nem szabad tudnom róla.

’’Én most ha hazamék, fölkeresöm. Ha csak az országba van én mögtalálom.’’

Olyan két hónapra rá, jöttek is a levelek, kétfelől. Egyikben jelentették, hogy apósom járt Újvidéken a Telepen és találkozott a nászasszonyával, aki azonnyomban csirkepaprikással vendégelte a nászát. Ennek nagy hatása volt.

Anyám fényképet küldött, a fentit, mert addig azt sem tudtam hogyan nézhet ki, és akkor írta, hogy mennyit sírt utánam. –’’Kislányom, én annyit sírtam utánnad, hogy abban mindanyian meg birtunk volna fürdeni’’ írta. Már beteg volt, nagyon beteg, gyomorrákról operálták és Kamenicán a kórházban is kezelték.

1980 januárban hazalátogattunk és 15 év után újra láttuk egymást, most néhány napra. Kétszer. Megérkezéskor és a búcsúzáskor.

Hogy mennyire lettünk közeliek? Nehéz felmérni. Az elmúlasztott évtizedeket, bajos volt pótolni. Mindkét oldalról.

Pontosan négy év múlva 1984 januárban halt meg, ötvenhárom évesen. Árvaságában sok mindent nélkülöző szive, kórházban a röntgenasztalon szünt meg dobogni.

Hogy számára mit jelenthetett a találkozásunk, nem tudhatom. Nekem nagy elégtétel volt a férjemnek bemutatni anyát, - lám lám, látod, nekem is van

édesanyám. A kisfiunknak is emlékezetében maradt, hogy ő is láthatta, ki volt a Dobróka Manci nagymama. A dédnagymama neve is Dobróka Mária volt.
Két év múlva, 1986-ban, levél érkezett Belgiumból. Egy néni jelentkezett, hogy ő az anyámnak az anyja, az én nagymamám. Tudtam róla de sohasem volt kapcsolatunk.
Egész évben leveleztünk, sok fényképet küldtünk egymásnak.
1986 december elején a Belga nagymamát vártuk Sydney-ben a reptéren. Két hónapra jött el hozzánk.
Igy lassan összeállt a családfa. Amit otthon húsz évig nem tehettünk, a világ legtávolabbi pontjairól mégis összehoztunk. Valamennyire.
Az igazira, a valósra, az eredetire – nem nagyon biztosan.
Harminc vagy negyven év kiesés és egészen más irányzatú életvitelek, nem mindig és mindenben lesznek harmónikus eggyek.
Nevelésem minőségének meghatározója volt Veréb öregapám közbelépése, akkor, hogy ne hagyjanak Szanádon hanem hozzanak haza, Topolyára.
Pár évvel ezelőtt beszéltünk erről egyik Oroszlámosi újonnan felkeresett rokonnal, anyai nagyanyám egyik nőtestvérének a már néhai lányával. Amikor elmondtam neki, hogy úgy tudom a falunkból valaki járt Szanádon és utánna felkereste öregapámat és arra kérte ha Istent ismernek hozzanak onnan el, mert ott tönkre fog menni a kislány, akkor Freibergerné Pösze nénje azt válaszolta: ’’Az Amál nénje volt, aki üzent öregapádnak, azért, hogy ne vesszél el. A te apád tanító volt, igaz?’’
Amál nénje volt a Belga nagymamának egy másik nőtestvére. Ők azt hiszem heten voltak testvérek, öt nő és két férfi: Gyura, Bandi, Vera, Amál, Annus, Maris és Bözse. Az ő szüleik voltak Dobróka András és Dobrókané Morlog Erzsébet. Morlog Erzsébet dédmama apjáról a Morlog Ferenc - Feri bácsiról tudjuk, hogy Oroszlámoson fodrász és borbély volt. A neve benne van a Magyarországi iparosokat összeíró 1898-as adatokban.
A Dobróka oldalon, cséplőgép tulajdonos gépész volt a család. Az oroszlámosi családi vagyont Dobróka András dédapa a részeges kártyapartikon mind elkártyázta. Földönfutó nincstelenségben tengették életüket. Tanyáról tanyára költöztek, ahol éppen alkalmi munkát kaptak. Aratás után igen, amikor a csépelésnél jó gépészre volt szükség. De az akkor télire vett malacka azonban nem sokáig röfögött az ólban, mert Bandi dédapa azt is elkártyázta. Egyik unokatestvér emlékezik: Morlog dédmama sírva könyörgött, a kártyán nyerteseknek, emberek ne vigyék el a malacot, mit ad télen a gyerekeknek enni. Márpedig tél előtt meg után is, az ól üresen kongott.
Kicsit emlékeztet ez, Torontál vármegye főszolgabirájának majd főispánjának, Botka Béla (1861-1938) hasonló kimenetelű életére. Igaz, más erőviszonyokban, de ugyanolyan eredménnyel.
Nagyon kevés irodalmat lehet Torontál történetéről találni, a sok külső hatalmaskodások lefedték az itteni őslakosság szinte minden lábanyomát, mintha a föld nyelte volna őket el. Sok dolguk lesz hát a jövő értelmiségieknek

tárgyilagos kutatómunkájukban (nem az átmásolgatásokban, mert az nem történelem).
Csak pár figyelemreméltó sort találtam egy Budapesten kiadott újság oldalán: Torontálban 1906-ban Botka Béla a főispán, ez igaz mert ugye ő volt jelen Nagykikindán a Nagyságos Fejedelem II. Rákóczy Ferenc és bujdosó társainak valamint az ő édesanyja Zrinyi Ilona hamvainak hazahozatalakkor a nagykikindai vasútállomáson megrendezett hazaváró ünnepségen is. Nagybecskerek országgyűlési képviselője, Torontál vármegye főispánja, aki miután elkártyázta a vagyonát, ó-léci kastélyának tornyában felgyujtotta magát és kiugrott az ablakon.
Ennyi.
Na most, tudnunk kell erről a Magyar államberendezésről, hogy a vármegyék főispánjai voltak az illető őrvárak ispánjai. Ahol több várispánság volt ott a várispánok a főispánok alá voltak rendelve. Örökértékű és örökre értékelendőek nemzetünk egyik hatalmas személyének munkásságában kifejtett tudnivalónk: egyik legnagyobb és legjobb barátunk és tanítónk a történész és országgyűlési képviselő:

Pesty Frigyes (Temesvár, 1823.03.23. – Budapest, 1889. 11. 23.)

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Pesty Frigyes (Temesvár, 1823. március 23. – Budapest, 1889. november 23.) történész, országgyűlési képviselő.

Tartalomjegyzék

- 1 Élete
- 2 Művei
  - 2.1 Főbb munkái
  - 2.2 Helynévgyűjtésének modern kiadásai
  - 2.3 Melléklet
- 3 Külső hivatkozások

Pesty Frigyes

Született	1823. március 23. Temesvár
Elhunyt	1889. november 23. (66 évesen) Budapest
Foglalkozása	történész, országgyűlési képviselő

A Wikimédia Commons tartalmaz *Pesty Frigyes* témájú médiaállományokat.

Élete

Fiatalkoráról, neveltetéséről nagyon keveset tudunk. Annyi bizonyos, hogy 26 éves korában, 1849 áprilisától a debreceni kormány hadügyminisztériumában dolgozott, s ezért a szabadságharc bukása után előbb menekülnie kellett, majd miután hazatért, rövid fogságot szenvedett. 1850 és 1864 között a temesvári iparkamara titkára volt, s e munkája mellett 1857-től a helyi gazdasági egyesület titkári teendőit is ellátta. 1858-ban indította útjára a *Delejtű* című lapot, melyben elsősorban természettudományi és gazdasági cikkeknek adott helyet. Ezekben az években alapozta meg anyagilag is az életét, ami elengedhetetlen volt a későbbiekben a tudományos munkássága folytatásához.

1860-ban újabb osztrák fogságot szenvedett, 1861-ben pedig megtartotta akadémiai székfoglaló beszédét (1859. december 16-án választották levelező taggá) *A templáriusok Magyarországon* címmel. Indult az 1861-es választásokon is az újaradi körzetben, ahol országgyűlési képviselői mandátumot nyert.

A következő években kezd hozzá ahhoz a nagy szervezési vállalkozáshoz, amely nevét igazán ismertté tette. 1863. február 2-án kelt levelében tárja a helytartótanács elé a földrajzi nevek összegyűjtésére irányuló tervét, majd kinyomtatja a kérdőíveket, rendezi a beérkezett anyagot, kiegészítéseket és új

1849 után menekül, fogságba esik, 1860-ban újra osztrák fogságot szenvedett

gyűjteséket kér. A gyűjtés megszervezése mellett történeti tárgyú munkák írása töltötte be, de természetesen gondolt az óriási gyűjtött anyag felhasználására is. Az 1875–1878-as parlamenti ciklusban ismét parlamenti mandátumot nyert, ezúttal Körmöcbánya képviseletében.

Amikor 1877. május 24-én a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjává választották, székfoglaló beszédjét például a helynevek a történettudományban való felhasználásáról tartotta *A helynevek és a történelem* címmel. Ha azonban nyomtatásban megjelent munkáit vesszük, feltűnő, hogy mindössze egy van közöttük, amelyik kifejezetten a helynevekkel foglalkozik: az az 1888-ban kiadott *Magyarország helynevei történeti, földrajzi és nyelvészeti tekintetben* című kötet. Mindez persze nem azt jelenti, hogy más munkáiban nem hasznosította a gyűjtött nagy és értékes anyagot. A Magyar Sajtó, a Vasárnapi Ujság és a Pesti Napló című folyóiratokban is megjelentetett kisebb írásokat, amelyekben a helynévgyűjtést propagálta, azzal kapcsolatos tapasztalatait közzétette /1858: Magyar helynevek, 1863: A helyiratok érdekében, 1864: Hazánk helynévtára ügyében/. Történészként azonban érdeklődése egyre inkább Magyarország középkori történelme felé fordult.

Pesty Frigyes idősebbkori képe

Pesty Frigyes sírja Budapesten. Új köztemető: 114/10-1-70.

Művei

Főbb munkái

- A perdöntő bajvívások története Magyarországon (http://real-eod.mtak.hu/755/) (Pest, 1868.)
- A Temesi bánság elnevezésének jogosultsága (http://real-eod.mtak.hu/760/) (Pest, 1868.)
- A világtörténelem napjai (Pest, 1870.)
- A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek (http://real-eod.mtak.hu/805/) (Budapest, 1876.)
- Brankovics György rácz despota birtokviszonyai

Örökértékű munkái ma az interneten minden történész számára elérhetőek ezekből most néhány oldal, a tisztábbanlátásunk érdekében: a korról amelyikbe Botka Béla Torontál főszolgabíró-főispánja is beleszületett.

Pesty Frigyes: A Temesi bánság elnevezésének *jogosulatlansága* cimmet írt és még véletlenül sem holmiféle ’’jogosultságot**’’.... Pesten 1868-ban.**

A TEMESI BÁNSÁG

ELNEVEZÉSÉNEK JOGOSULATLANSÁGA.

PESTY FRIGYES

LEVELEZŐ TAGTÓL.

(Olvastatott a Magy. T. Akadémia 1868. jun. 8-dikai ülésében).

Midön az alapos történetirásnak barátja olyas valaminek bizonyitására készül, a mit a nélkül is minden ember tud, minden esetre oly helyzetben fogja magát érezni, mely nem egészen kényelmesnek mondható, mert nincs természetesebb ellenvetés ilyen szándékra nézve mint az, hogy az illető nyitott ajtót akar berontani.

Alig lesz hazai iró, ki, ha megkérdeznök, vajjon létezték-e hajdan temesi bánok, létezett-e valaha a magyar birodalom határai közt statusjogilag temesi Bánság? erre azt felelné, hogy igen. És még is alig van hazai iró, még a legérdemesebb történetirókat sem véve ki, a ki ezen helytelen elnevezés alkalmazását Magyarország bizonyos déli részére következetesen elkerülte volna.

Már ezen egy körülmény elég mentségemül szolgálhatna, hogy e tárgygyal itt tüzetesben foglalkozom; érdemesebb dolog a jelesek tévedéseivel foglalkozni, mint a különben is gyarló irókéval; és midön azt teszszük, nem gáncsoskodási viszketegből teszszük, hanem inkább azon tiszteletnél fogva, melylyel neveik iránt viseltetünk, és azon hatásnál fogva, melyet épen a tekintélyes irók gyakorolni képesek; de indit erre azon tapasztalás is, hogy a hanyagul választott szavak és elnevezések, hamis fogalmak, hamis tanok előidézői valának, és hogy ha gondtalanul menni hagytuk a dolgokat, a mint véletlenül mentek, abból oly igények fejlödtek ellenünk, melyeket később a legszebb jogczimmel felvértezve, leküzdeni nem állt hatalmunkban.

JOGOSULATLANSÁGA nem azonos a jogosultsággal !!!

Pesten 1868 június 8-án a MTA

Magyar Tudományos Akadémián

kormányozták. Már II. Béla király az esztergomi gyülekezetben 1137. fiát Lászlót (a későbbi II. László magyar királyt) herczegi ranggal Bosniába küldi. (Fejér II. k. 88. lap.)

IV. László király anyja Erzsébet királyné Macsó és Bosnia herczegnőjének (Ducissa de Machov et de Bosna) nevezi magát [1]). Mátyás király egy vasallusát Újlaki Miklós herczeget még királyi méltóságra is segítette Bosniában 1470. év körül [2]). Culinus már 1203-ban említtetik mint bosniai bán, és e méltóság fennmaradt, míg a mohácsi vészben ezen tartomány a magyar koronára el nem veszett (1528).

A bosniai kormányzók közül Hervoja volt az, ki, — egyébként is a trónkövetelő Nápolyi László király helyettese lévén Magyarországra nézve, — a báni czím helyett, 1393. évben: inferiorum Bozne parcium Vajwoda, később, úgymint 1401. supremus vagy summus Vajvoda Bosnensis czímmel élt. Ezen czím látszik nekem felderíteni azon viszonyt is, melyben némely ismeretlenebb bánok állhattak. Azon bánok t. i. kik a XIII. században mint bani de *Uzora* (Wazara, Wozora), de *Soó* (Sala, Sou, Sohul, Zalnik) [3]), Bosniának kisebb részeit valamely vár környékét igazgatták, — önállósággal nem bírtak, hanem a bosniai bánnak alá voltak vetve. Ezért nevezhette magát Hervoja summus vajvoda Bosnensisnek. Ernő bosniai bán, ki IV. László alatt 1273-ban e tartományt kormányozta, mind ezen kisebb báni czímeket magában egyesítette. Ha Lehoczky (Stemmatographia I. 87. lap.) azt állítja, hogy „erant etiam Bani Bosniae seu Ramae ab anno 1138", — akkor az évszám hitelességét alig bizonyíthatná

Valamint az uzorai és sói bánság hivatala egy személyben szokott egyesítve lenni, úgy találjuk, hogy a *bronchi* és *kuchoi* bán is ugyanegy személy által képviseltetett. Hol

---

[1]) Timon: Imago Hung. II. köt. 32. lap.

[2]) Szorosan nem lehet meghatározni Újlakinak bosnyák királlyá neveztetését. Az irók ingadoznak 1458—1472 közt. (V. ö. Teleki: Hunyadiak kora IV. köt. 250. lap.)

[3]) Jorney szerint (*Nyelvkincsek*) ezen bánság vagy megye a Sala folyónál Horvátországban létezett, mely rész most Bosnia határába esik. — Bosniában Sala superior és Sala inferior körület létezett. 1446 Kovacsics János ussorai bán a bosniai királyt ismerte urául.

Horvátországban, továbbá Szörényben, Nándorfehérváron és Jajczán valamint más végvárakban, másnak mint érdemes magyaroknak nem adandja, ne is adhassa [1]). Ezen — ha úgy szabad mondani — középrangu bánok sokszor párosan hivataloskodtak együtt; mert az 1518. évi 18-dik cz. rendelte, vagy igazabban ismételte azon rendeletet, hogy *Bani castrorum finitimorum* semper in eisdem castris finitimis maneant, et unus eorum, sub nota perpetuae infidelitatis, nunquam de castro egredi audeat. (A végvárak bánjai mindig jelen legyenek azon végvárakban, és egyik közülök soha ki ne merjen menni a várból, különben örökös hűtlenség bünébe esvén).

Nándorfehérvári bánul már ezen törvény hozatala előtt említtetik Móré György mint újra kinevezett, és Szokolyi Albert, 1505. évben Kanisay György és Csulai Móré György, ki előbb szörényi bán volt, de a nevezett esztendőben mint nándorfehérvári bán vett részt a rákosi országgyülésen; 1508-ban Enyingi Török Imre. Hedervári Ferencz, belgrádi bán hűtlenségi pörbe esik, mert 1521-ben a várt elvesztette.

Jajcza bánjai valának 1446. Radivoj, a bosniai és szerb király mostoha testvére, 1508-ban Kavendi Székely Miklós és Stresemlen György. *Sabáczi* bán volt 1505-ben Csulai Kende Miklós [2]), 1508-ban Baochay András és Kende Miklós együtt [3]). *Szreberniki* bán volt 1508-ban az alnádor Keserü István. Ezen várak közül a sabáczi vár Szerbiában feküdt a Száva jobb partján, Mitroviczhoz keletre; Jajcza és Szrebernik pedig Bosniában, az egyik Banyalukához délre, a másik Bosnia éjszaki részén a Bozna és Drina folyók közt.

Jajcza, Sabácz és Szrebernik bánjai távol sem oly ős régiek, mint például a horvát, macsói vagy szörényi bán, de még azoknál is újabbkoriak a karánsebesi és lugosi bánok, kik az erdélyi fejedelmek által neveztettek ki, midőn Magyarországnak Királyhágón túli része Zápolyának trónrajutása és annak török pártfogoltatása következtében elvált. *Lugosi*

[1]) Kukuljevics, u. o. 262. lap.

[2]) Nagy Ivánnál (M. Családai) úgy látszik sajtóhibából 1555.

[3]) A sabáczi várat építette 1471-ben Isa bég, a Száva folyónál. (Teleki IV. 231.) Lógody Simon, a sabáczi vár kapitánya, 1521-ben ezen várat hősileg utolsó csepp vérig védelmezte

Sohasem feledjük, a castris – végvárat jelent – ezt fontos megjegyeznünk mert Mátyás király ''In Corvino vico Hollós – in castris natus''
Hollós faluban a várban született, Hollós-Corvin Mátyás király (1440-1490).

A hazánk déli részein szerepelt ama nagy urak egyik pályatársát nemzetünk különösen élénken véste be emlékezetébe, és a szennyet nem türő férfias megtorolás jelképéül tekinti. Bánk bánról szólok, ki irodalmunkban a legremekebb dráma, más részről nemzeti zenénk épen oly remek és nagyszerü költeményének hösét képezi. Azon catastropha, mely Gertrud királyné eröszakos halálával végződött, egy összeesküvés eredménye, melynek részesei Petur bán — mint Katona József czimezi, — és Simon bán. Ezen Petur nem a gyilkolás idejében, hanem 1197. évben bihari főispán volt, és a báni czím öt sehogy sem illeti; ő IV. Béla által 1237. évben a merénylet elkövetőjének neveztetik, amiért Szerém megyében feküdt javai, különösen Pétervárad, — mely tőle nyerhette nevét, — elkoboztatnak [2]; a másik társ pedig egy 1214. évi okmány szerint Simon Banus, frater Michaelis Bani[3]), — Czinár mindkettőt a slavoniai bánok sorába helyezi, mit helyesnek is tartok, ámbár nem azon források alapján, melyekre ő hivatkozik [4]). Bánk bánt, a fő személyt, Szalay László mint

''In castris natus'' – '' várban született'' Corvin Mátyás.
Ezt a nagybátyja Horogszegi Szilágyi Mihály mondta Budán 1458 januárban, amikor a Duna jegén a Magyar Országgyűlés a Habsburg Frigyes helyett a magyar Hollós Mátyást választotta Magyarország királyának.
Horogszegi Szilágyi Mihály hadvezér volt Mátyás anyjának Horogszegi Szilágyi Erzsébet magyar nagyasszonynak az édes testvér-öccse.

Annak a Horogszeg végvárnak volt ez a család a birtokosa amelyik helységet ma Banatsko Veliko Selonak neveznek.

<u>Horogszegi Szilágyi Mihály hadvezér pedig csak tudta, hogy hol szült gyereket a saját édestestvére.</u>
<u>A hálátlan utókor történetírása ezt nem akarja vagy nem tudja a helyére tenni, mert ugye, ez a valóság kijelentése ütközne a nekünk 500 éve félrevezető hamis megtévesztések adagolásával.</u>

<u>''In Corvino vico (Hollós) natus''</u>
''In castris natus est''

Voggenhuber Vilma mint Szilágyi Erzsébet Erkel Ferenc Hunyadi László című operájában. Nemzeti Színház, 1861. július 23. Kőnyomat fénykép után. Országos Széchényi Könyvtár, Színháztörténeti Tár

Figyeljük meg az évet kedves olvasó, <u>1861</u> amikor nem véletlenül került bemutatásra Erkel operája
Horogszegi Szilágyi Erzsébet magyar nagyasszony alakját és nevét őrző Nemzeti kincsünk, Voggenhuber Vilma alkotása 1861 vészterhes idejében
Igazi magyar neve Szivessi Vilma (Pest 1841 – Berlin 1888), de a német szinpadokon álneve: Irma von Voggelhuber volt.

Anne de la Grange mint Szilágyi Erzsébet Erkel Ferenc Hunyadi László című operájában. Nemzeti Színház, 1850. július 18. Barabás Miklós litográfiája. Országos Széchényi Könyvtár, Színháztörténeti Tár

La Grange, Anne de

(Párizs, 1925. júl. 24.–Párizs, 1905. ápr. 26.): énekesnõ (szoprán). Francia származású. Tanulmányait Milánóban Francesco *Lampetinél* és Marco *Bordegninél* végezte, a Scalában a *Norma* címszerepében (Bellini) debütált 1847-ben. Ezt követõ hangversenykörútján 1850-ben Pesten a Nemzeti Színházban *Rosina* szerepében (Rossini: A szevillai borbély) mutatkozott be. A *Lammermoori Lucia* (Donizetti) címszerepét és *Lady Macbeth*et (Verdi: Macbeth) m. nyelven énekelte. Hatalmas hangterjedelme és énektechnikája hatására Erkel Ferenc ekkor írta meg Szilágyi Erzsébet bravúráriáját a Hunyady László c. operában, amely „La Grange-ária" néven vált ismertté. Az ária 1850. júl. 18-án hangzott fel elõször az énekesnõ elõadásában. F.Sz. *Lammermoori Lucia* (Donizetti); *Lady Macbeth* (Verdi: Macbeth); *Fides* (Meyerbeer: Próféta).

1850-ben Szilágyi Erzsébet bravúráriája: a ''La Grange-ária''
És Erkel Ferenc a Hollós-Corvinusokkal is, mert foglalkozni, már ez is diadal.
A magyar nagyasszony ruha viselete itt helyes, a számos hamisitás mellett.

hűségest akarja feltüntetni a királyi család iránt [1]) — igaz, hogy később is, nevezetesen 1217 és 1218. években, tehát jóval Gertrud halála után, találjuk Bánkot a báni czímmel királyi okmányok záradékában, olyanokban is, melyek tartalma a királyné megöletésére vonatkozik; de kérdem, miért hallgatja el Szalay László IV. Béla király 1262. évi levelét, mely Bánkot világosan hűtelennek mondja, és azért jószágait elkobozza? [2]).

Azonban ezen kérdések fejtegetése nem lehet mai feladatom. E helyen csak azért foglalkoztam Bánk bán személyével, hogy rajta is kimutassam, miszerint ő, ki 1208- és 1209-ben slavoniai bán volt, bánmak még 1217 és 1218. években is neveztetett, midőn a slavoniai bán méltóságában már nem ült, a mi annál nevezetesebb, mert időközben, t. i. 1212 és 1213. években a sokkal kitünőbb nádori méltóságot viselte, és II. Endrének távolléte alatt a hadsereggel, az országot kormányozta.

Ipolyi Árnold egy kiadatlan 1296. évi okmányra hivatkozik, melyben a Sághi családhoz tartozó Gugebanus, azaz Guge bánról van szó [3]). Ilyen nevü bán eddigelé ismeretlen, de könnyen meglehet, hogy ő slavoniai bán volt, mert nemcsak 1296. évre nem, de az egész 1292—1300 közti időszakról sem ismerjük a slavoniai bánok neveit. A Szénási család egy Gogán bánt számit ősei közé, kikhez Kún László idejében a Borsod megyében nagy birtoku Hégen gróf tartozott. Fiait így említi egy versiró:

Három magzatja lett ezen gróf Atyának.
Ambus volt a neve az első fiának,
Másik László; *Gogán* a harmadikának
Neve, kit a haza esmere Bánjának [4]).

Úgy látszik, hogy a vajdákra nézve némelykor szintén azon

Bánk bán jószágai (az adományozott vagyona) hűtlesége miatt el lettek kobozva, tehát valójában nem bán többé.
Bánk már 1212-ben nádori méltóságot viselt.

Érzékelnünk kell a magyar méltóságok között a **nádort** és a számunkra idegenül hangzó **bánt**. Ennyi.

stílusát. Heem Benedek különben 1368-ban Bolgárország bánja volt, 1371. évben már más utódja vala, mégis Nagy Lajos azt írja a megye lakosainak: vos vero villici populi et Jobagiones nostri eidem Benedicto *bano* obediatis [1]). Látjuk tehát, hogy ez alkalommal a báni czím valakinek adatik, ki e hivatalt már nem viseli, — épen úgy, mint a XIII. században. Kevés évvel később, t. i. 1374. évben, Heem Benedek temesi főispán már tüzetesben *condam* Banusnak neveztetik. Vajjon neveztethetnék-e Heem néhai bánnak, és temesi főispánnak ugyanegy pillanatban, ha mind a két méltóság azonos volna? Még a legtúlzottabb kételyt is a *condam Banus* mikénti értelmezésére megszünteti azon körülmény, hogy midőn Heem Benedek 1379. évben nem temesi, hanem pozsonyi főispán volt, a királyi oklevélben Benedictus filius Heem, condam Banus Bulgariae, Comes Posoniensis-nek ratik [2]). Ha Lehoczkynak hitelt adhatni, ezen Heem 1371. vben többi közt *Banus* castri *Horom* volt, — Horom vára éa mai Új-Palánka helyén állt és egy külön vármegye központja vala, mely azóta elenyészett [3]).

A TEMESI BÁNSÁG ELNEVEZÉSÉNEK JOGOSULATLANSÁGA. 21

A temesi főispánok díszes sorában sokan voltak, kik ezen főispáni hivataluk mellett még valamely országrész bánjai is valának. A nevezett Koroghi Lászlón és Heem Benedeken kivül, kiket már mint bolgár bánokat említettem, tudjuk, hogy I. Losonczi István, Ozoray Fülöp, Hunyadi János egyszersmind szörényi bánok, Ujlaki Miklós (1441) és Szokolyi Péter macsói, Thallóczy Ferencz keöi bánok voltak; — de egyetlen egy sincs, ki a századok hosszu sorában a temesi bán czímét viselte volna. Temesi bánt, temesi bánságot nem ismernek okmányaink, nem ismer egész törvénykönyvünk.

Ha mégis mintegy másfél század óta a Temesi Bánság neve létezik, — jogosan vagy jogosulatlanul, mindegy, — keresnem kell ezen elnevezés okát, eredetét és forrását.

Hogy minden országrész, melynek kormányzására valamely bán hivatott, bánságnak neveztetett, az oly természetes mint a miként Comitatusnak neveztetik azon kerület, melyet valamely Comos igazgat. Így méltán szólhattak királyaink Banatus Slavoniae [1]), Banatus regni Bulgariae [2]), Banatus Sewerinensis, és több hasonlóról; de ha temesi bánok soha nem léteztében, mégis három magyar vármegye azon sorsra jutott, hogy Bánságnak neveztessék, ez csak úgy történhetett, ha tudatlanság és önkény szövetkeztek. A dolog annál sajátságosabb, hogy míg Slavoniában, Horvátországban, Dalmatiában, Szörényben, Macsóban, Bulgáriában a bánság csak nomen appellativumot képezett, mely az illető tartomány eredeti nevét nem zavarta, a Temes környékén e név geographiai új fogalmat teremtett, és egy becsempészkedő, bitor tartomány tulajdonnevévé alakúlt.

A német kormány Bécsben, mely Magyarországon döntő befolyással birt, a nemzet érdekével és jogaival nem sokat törödött; és ezen végzetteljes iránya sehol sem érvényesítette magát nagyobb mértékben, mint azon országrészek újra alakításában, melyeket a fegyveres hatalom, a törökök kiszoritásával lassanként visszafoglalt. Ha már Magyarország egyéb részei igen súlyosan érezték a német, vagy

[1]) Fejér, V. 2. k. 278. lap.
[2]) Fejér, IX. 2. k. 120. lap.

<u>Tehát latinul a Castri Horom – magyarul a - Horom vára</u>
ami a finnugoristás Szabó Károly **castri-tábor félrevezetésén lett**
Hollós Mátyás királyunk születési helyének a meghamisítása.

németspanyol absolutismus kíméletlen terhét, az új visszaszerzett országterületen még a régi jogok árnyékát is eltörölték, — minden ősi köz- és magánjog ezen területen megszüntettetett, s a föld, elv szerint másnak, mint a dynastia magán birtokául nem tekintetett. Az önkény ezen virágzó korszakában, hol még a nemzet azon győzelmeknek sem tudott egész szívvel örülni, melyek a török zsarnok hóditón nyerettek, csirázik a Temesi Bánság első elnevezése. A Karloviczi béke, mely 1699. év január 26-án köttetett, Erdélyt régi határaiban I. Leopoldnak engedi át, míg az úgynevezett „temesi bánságot" a zultánra hagyja, kikötvén, hogy Karánsebes, Lugos, Csanád, Lippa, Becse és Becskerek erődítései lerontassanak. Hammer-Purgstall ezen békekötést leirván, a temesi bánságnak további megmaradásáról szól török fensőség alatt, és ez által a bánság elnevezését anticipálja [1]). A karloviczi béke korában megjelent német iratokban a kérdéses terület igy neveztetik: in denen Temesvárerischen Ländern, — Temesvárer Region, — Temesvárer Provinz, mindannyi synonimumok, de a Bánság nevét még akkor nem ismerik [2]). Fessler e névtől óvakodik, és mindenütt csak Temeser Bezirkről szól, a hol Temes, Krassó és Torontál megyéket együttesen kell érteni, mint a zultán kezén maradt országrészt [3]). Nincs kezemnél a békekötési okmány eredeti szövege, de úgy látszik, hiven közölte az illető pontot Szalay László, t. i. a második pontot, mely szerinte igy hangzik: „A Temesvárnak alávetett tartomány, összes kerületeivel és folyóival, melyek áthasitják, maradjon a magasságos ozmán uradalom birtokában és hatalmában." Alább: A „temesvári tartomány és a császári hatalomnak és birtoknak alávetett tartományok között a Maros és Tisza folyók használata közösen illesse

[1]) Hammer: Geschichte des osmanischen Reichs III. 917. lap. Hammer különben távol van a szabatos előadástól, mert már a XV. század első felében beszél Temesi Bánságról. (Lásd idézett művét I. k. 290. lap.) Ugyan ezen elnevezést használja a békekötési korszakra nézve Horváth Mihály: Magyarország történelme IV. köt. 234. lap.

[2]) Theatrum Europaeum XV. köt. 518, 519. lap, hol a karloviczi békekötés egész terjedelmében közöltetik.

[3]) Fessler Geschichte der Ungern IX. köt. 474. lap.

1699-ben elrendelik a bécsiek, hogy Karánsebes, Lugos, Csanád, Lippa, Becse és Becskerek várait, erődítményeit rombolják le. Le is rombolták...

1774 után Hollós erődítményt úgy tüntették el, hogy átkeresztelték Gros-Kikindának.

mindkét birodalom alattvalóit" [1]. De ha a békeokmányban a Bánság elnevezése mint tartományi név használtatott volna is, ezen legkevésbbé sem csudálkozhatnánk; mert épen ezen békekötésben Magyarország álladalmi jogai szántszándékosan ignoráltattak, a szerződésben csupán csak a *császári* felségről van szó, a magyar király létezése agyon hallgattatik, a miként is a béke csupán csak a romai-német birodalom császára és a török zultán közt köttetett. Így tehát megfelejtkezének a koronázási esküről, mely az uralkodót arra kötelezi, hogy a mely területe az országnak idegen kézre jutna, az a visszafoglalás alkalmával Magyarországba visszakebleztessék. Magyarországban ezen eljárás élénk elégedetlenséget szült. Épen ezen békét kellett volna a magyar király nevében kötni, de ezt a bécsi cabinet szükségtelennek tartá, és mily távol volt attól, hogy e tekintetben igazságos és törvényes érzelmü legyen, azt a következés még inkább megmutatta.

A temesvári pasának tartománya, mely a XVI. század második felében keletkezett, a karloviczi békekötés idejében körülbelül azon területnek felelt meg, melyet a gondtalan jelenkor a Temesi Bánság neve alatt szokott érteni. Ezen karloviczi béke csak a végnek eleje volt, és Savoyai Jenő herczeg győzelmes fegyverei folytatták Magyarország felszabadítását a török járom alól, mely alatt hazánk minden vidéke közt Temes, Krassó és Torontál megyék áldott térei legtovábbig nyögtek. A temesi vidék ezen kivételes helyzete, igaz, hogy két évtizedig sem tartott, de ezen kis idö is már elég volt az uralkodó hangulatnál és nézeteknél, hogy ezen különálláshoz a magyar nemzet iránt nem barátságos körök hozzászokjának, és ezen körülményböl oly eszméket szivjanak, melyeket az autocratia nem sokára értékesíteni tudott.

Temesvárnak meghódítása Jenö herczeg által 1716. october 13-án tettleg befejezte a török uralmat Magyarország összes területén; — még ugyanez évben vette át gróf Mercy Florimund cs. altábornagy azon egész tartomány kormányzását, mely azelött a temesvári pasaságot képezte; már 1717.

[1]) Szalay: Magyarország története V. kötet 546. lap.

A magyar király létezését is agyonhallgatták
Savoyai Jenő fegyvereinek hatását Temes, Krassó és Torontál nyögte
a végnek kezdetét

január 4-én kelt jelentést bírunk a bécsi udvari kamarához a „Temesvárer Banat“ népességi, termési és elszállásolási viszonyairól, melyben Mercy szervezése „téli kormánynak“ neveztetik, melynek mielőbbi megszünése kivánatos; — 1718. év január elsején alakult Temesvár városának tanácsa, de még csak 1718. év julius 21-én köttetett meg a passarowiczi béke, mely ezen tartományt diplomatikailag és népjogilag is III. Károly királyra hagyta.

És még csak itt kezdődhetnék, hamár ilyent irni akarunk, a Temesi Bánságnak története; mert ilyen tartomány, Magyarországtól lényegesen elütő szervezéssel, 1716-tól 1779. évig, tehát alig 63 esztendeig, jogilag ugyan nem, de tettlegesen mégis létezett. Annak van értelme, hogy a Temesi Bánságnak 63 esztendőre terjedő története megirassék, de az nincs indokolva, hogy a sem előbb, sem utóbb nem létezett Temesi Bánság neve alatt Magyarország bizonyos déli részeinek sok százados története közöltessék. Hatvanhárom esztendő áll egy évezreddel szemben, és arra akarja a maga bélyegét ráütni!

Hunyadi János idejében „az alsó vidék főkapitánya“ — partium regni inferiorum capitaneus czím kezdett használatba jönni, és ezen czímmel, — melynek nyoma már Nagy Lajos korában létezik, — Hunyadin kivül éltek gyakran még Kinisy, Somlyai Báthory István, Drágfy János és Petrovics temesi főispánok is; az osztrák házból származó magyar királyok alatt elenyészett e czím a temesi főispán méltóságával együtt. Hogy ezen kapitányság eszméjéből nem keletkezhetett a Temesi Bánság kiszakitása, mutatja azon körülmény, hogy az 1525-ki rákosi országgyülés Kovachich által napfényre hozott végzéseinek 36-ik czikkelye az „alsó vidék“ magyarázatául Temes, Torontál, Bács, Valkó, Szerém és Posega megyéket nevezi. Igaz, hogy II. Ulászló III. decretumának 16-ik czikkelye 1498. évről a partium inferiorum kapitányságához Posega, Valkó, Szerém, Bács, Csongrád, Csanád, Torontál, Arad, Temes és Békés megyéket számítja, — és igy az előbbi leirástól különbözik: de megegyezik az előbbi leirással abban, hogy a kapitányság területe, az úgynevezett Temesi Bánságéval nem azonos, (a mint

Hunyadi János az alsó vidék főkapitánya

Az oszták usurper királykodók rombolták le magyar értékeinket

lenni kellene, ha a kapitányság eszméjéből keletkezett volna a Bánság alakítása); mert részint hiányzik belőle Krassó megye, részint sokkal több megye tartozott hozzá, mint az egykori Temesi Bánság rögtönzésére fordíttatott. Találtatik a bécsi cs. udvari könyvtárban kézirat Magyarország jövedelmeiről és kiadásairól 1494—1495 években, a mely kimutatás 12 megyét rendel alá a temesi főispánnak, mint az alsórészek kapitányának, és ezekben a temesi főispán szedte be az adót. Ezen 12 megye Arad, Bács, Békés, Bihar, Bodrog, Csanád, Csongrád, Horom, Krassó, Temes, Torontál és Zaránd. Látjuk ebből, hogy az alsó kapitányság hatáskörének kerülete soha sem volt állandó, és egy tartomány fogalmát kizárja; de különben is, ha ezen főkapitányi hivatalnak az alsó vidéken annyi befolyást tulajdonítunk, hogy megszünte után még századok múlva hajlamot ébreszszen egy — a magyar diplomatikát bizonyosan csak roszul ismerő bécsi kormányban, külön tartomány alakítására, és az ország geographiai felosztásának megváltoztatására, hasonlót kellene várnunk Magyarország éjszaki részén vagy a Dunán túli vidéken; tudjuk azonban, hogy azért, mert például Zápolya Imre 1463-ban és Magochy Ferencz 1609-ben Partium superiorum Regni Hungariae supremi Capitanei voltak, vagy mert gyarmathi Balassa Menyhért Supremus Capitaneus partium Regni Transdanubianarum néven is előfordúl, a Karpátok tövében, és a Dunán túl semminemü uj tartomány nem keletkezett [1]).

A Temesi Bánságnak mint tartománynak létre jöttére tehát csak a török uralom itteni megfészkelése és különösen a temesvári pasaság időntúli tartása és jelentősége adhatta az eszmét, — valósitotta azt a bécsi kormánynak állandó hajlama a magyar alkotmány megvetésére. Maga Savoyai Jenö herczeg, Temesvár és vidékének lovagias felszabaditója, ugyanazon Jenö, ki Magyarország fontosságát beismervén, azt mondá, hogy Ausztria súlypontja Buda, a visszafoglalt új

[1]) Magyar Történelmi Tár XII. köt. 193—196. lap., jegyzeteim Temesvármegye főispánjai czímü munkám folyamában. — Kovachich Márt. Gy.: Formulae solennes styli XLVII. lap.

1494 – 1495

Arad, Bács, Békés, Bihar, Bodrog, Csanád, Csongrád, Horom, Krassó, Temes, **Torontál** és Zaránd

Tehát léteztünk mi Torontáliak, a mi magyar Mátyás királyunk idejében

Mária Terézia tanácsosai hihetőleg a magyar tengerpart táján, sejditették a szörényi bánság egykori létezését, azért a királyné 1776 évben elhatározta, hogy a régi Vinodol vármegye és a fiumei kerület együtt ezentúl új megyévé szerveztessenek, mely Szörény vármegye nevet nyerjen; — a megye megalakúlt 1777-ben, de már 1786-ban felbontá azt újra II. József, hogy soha többé fel ne támadjon [1]).

Háládatlan munka az önkény indokait vizsgálni, — a Temesi Bánság elnevezésében pedig bizonyosan nem rejlik egyéb önkénynél. Valami zavaros fogalom az Al-Duna tájain létezett bánságokról lebeghetett az illetők előtt, de sehol valami határozott nyilatkozatra nem lehet akadni, mely az akkori kormányférfiak eljárását magyarázná, midőn az ország épen olyan részének adták a „Bánság" tulajdonnevet, a melyben bánok soha sem kormányoztak.

A törökök kiüzetése után Temes, Krassó és Torontál vármegyék, és az azokból később kiszakitott katonai őrvidék határai összefolytak, az egész tartomány 11 járásra osztatott fel, minden tekintet nélkül a megyék régi határaira, és

Akkor jött a hálátlan Habsburg önkény korszaka
Mert a megyék régi határait tekintetbe sem vették

Pesty Frigyes történész abban a korban élt, amikor a nagy nemzetünkrombolása teli erőből folyt a bécsi Habsburg kamarilla utasítására.

Pesty Frigyes lelkiismerete nem tudta elhallgatni a sok pusztítást.

29-én azt irja Sadoleto Jakab püspöknek: Pensasi di levare con buon modo el Waywodato di Transylvania, et el *Capitanato di Themesvár* [1] . . . a mely név a temesi grófnak fökapitányi méltóságáról származhatott; a bíbornok egy hontársa Del Burgio ugyan ezen korban a temesi föispánokat Conti di Temesvár néven említi [2].

A legelső irók egyike, ki Temesi Bánságról szól, Marsigli, egy hazánkra nézve is fontos munkájában, midőn egyik helyén azt irja: Bacsiensem Comitatum Banatus Temesvariensis excipit, qui a fortalitio Temesvár ita adpellatur [3]. Ő III. Károly kortársa volt. Azóta egész raja támadt, az iróknak, kik állhatatosan Temesi Bánságnak nevezik Temes Krassó és Torontál vármegyéket. Teszik azt olyanok, kiknek irodalmi termékeik méltán becsültetnek, és érdemeik folytán irodalmunkban kitünö helyet foglalnak el. Teszi azt az okmányvizsgáló Jerney, midőn azt irja, hogy Karánsebes a tömösi bánságban fekszik; teszi azt Palma, azon állításával, hogy Mátyás király suffecit *banum* Temesiensem, qui etiam Comes Temesiensis audiebat; teszik ezt Engel, [4] Palugyai Imre, Kemény József, Horváth Mihály, Hunfalvy János, Nagy Iván, Toldy Ferencz [5])valóban nagybecsü munkáik számtalan helyein. Spruner történeti térképei közt előfordúl egy,

[1]) Theiner: Monumenta Hung. II. 677. lap.

[2]) Theiner: u. o. 716. 735. 760. lap. Del Burgio ugyan ez alkalommal Jajcza várparancsnokait bánoknak nevezi, és ez által megmutatta, mennyire érti, hogy kit illet a báni czím.

[3]) Az ő híres munkájában: Danubius Pannonico-Moesicus, cum observationibus geographicis, astronomicis, hydrographicis, physicis perlustratus, mely 6 ívrét kötetben megjelent Haagban 1726.

[4]) Engel szerint Robert Károly 1342-ben az országos tanácsba a föispánokat nem hivta meg, kivévén a temesi és pozsonyi föispánt mint kik egyszersmind b á n o k (!) és határszéli parancsnokok voltak. (Geschichte des ungarischen Reichs II. köt. 16. lap). Itt tehát a temesin kivül még egy pozsonyi bánt is kapunk. — Gebhardi még oly nyilatkozatot is koczkáztat, hogy Attila halála után a „temesi Bánságban" megtelepedett keleti gótok, szabadságukat visszaszerezték. (Geschichte Siebenbürgens 15. lap.)

[5]) Azt irja például, hogy 1571-ben az unitarius vallás a *Bánságban* és a Dráva mellékén 37 községet számlált. (Irodalomtörténet III. köt. 11. lap.)

Elöljáróban ezen az Engelen már nem is csodálkozunk, meg a másodikon sem

sagyai (sági) és morsinai kerületek Temes vármegyébe vissza kebleztessenek.

Téves úton járnak jogtörténetileg az akadémiai nagy magyar szótár irói is, midön Bánság czikk alatt azt irják: „A hajdani (!) temesi bánság (kis b.) ma is megtartotta nevét, ámbár vármegyékre és katonai vidékekre van osztva.“ Mintha új dolog volna az a vármegyékre való osztás, és a bánsági tartományi név fogalmánál kevésbbé jogosúlt.

A magánélet nyilatkozatainál jobb nem volt az álladalmi élet által elöidézett hivatalos nyelv és levelezés. Mária Teréziának kormányzása jellemzetes azon önkényes geographiai beosztásokról, melyeket a Dráván túl tett, és azon kiméletlenségről, melylyel az ország területéből egyes részeket kiszakított, a katonai határvidék tágitására. Ez ellen Horvátország rendei gyakran fájdalmasan szólaltak fel, és nevezetesen, midön 1777. october 27-én kelt felterjesztésükben az új Szörény megyének rendeletek útján történt alakitását Vinodol vármegye és a tengerpart részeiből megszüntetni, és az egész ügyet a magyar országgyüléshez utasitani kérik, nagyon alkotmányosan jártak el; de megfelejtkezének az alkotmány követelményéről, midön 1770-ben Varasdon tartott tartományi gyülésükből többi közt azt kérik, hogy a kereskedés Horvátországba a „Temesi Bánságból“ (e Banatu Temessiensi) könnyíttessék [1]).

A közvélemény nem késett az első kinálkozó alkalmat megragadni, hogy a Temesi Bánság alkotása ellen nyilatkozzék, és azért 1722. év elején, midön az ország hangulata kipuhatoltatott, vajjon a nemzet miként fogadná a pragmatica sanctiót, egyik fősérelmül az hozatott fel, hogy Erdély, a „temesi főispánság“, a Szerémség, Servia és a katonai véghelyek

Az önkényes geografiai kiméletlen beosztásokat Habsburg Mária Terézia kezdte, a saját hatalmukat biztosittatott pragmatica sanctiójukkal

az országba nem kebleztetének [1]). Az országgyülési választmány ez évben azt sürgeté, hogy *Comitatus* Tömössiensis, *Banatus* Severiensis, és a többi területek az országhoz visszakapcsoltassanak [2]) Ime tehát oly időben él a Comitatus Tömössiensis nevével, midőn Temesvármegye nem is létezett, hanem a bécsi találmányu Bánság javára elkoboztatott. Ezen országgyülésen, mely a pragmatica sanctiót elvben elfogadá, Torontál, Csanád, Posega vármegyék, mint oda tartozók, megemlíttetnek ugyan, de mint Salamon Ferencz véli, területük határőrvidék lévén, még képviselve nincsenek rajta. Temes és Krassó megyék még meg sem említtetnek, mert nem rég foglaltattak vissza [3]). — Azt hiszem, derék történészünk jobban meriti ki a valót, ha azt mondja, hogy Temes, Krassó és Torontál megyék ez időben a bécsi kormány által magyar területnek nem tekintetvén, és mint vármegyék nem is létezvén, az országgyülésre azért nem hivattak meg.

Az első országgyülésen, mely Mária Terézia alatt 1741. évben tartatott, az ország rendei azt kivánják a 18-dik törvczikkben, hogy Erdély visszacsatoltassék, hogy a Bács, Bodrog, Csongrád, Arad, Csanád és Zaránd megyékben fekvő katonai helységek az ország és a megyék hatósága alá visszabocsáttassanak, és hogy *Districtus Tömössiensis*, Sirmiensis, et inferioris Slavoniae, mihelyest a közcsend helyre áll, szintén a közhaza területébe visszakebleztessenek, egyúttal azok élére főispánok állíttatván.

Ezen törvényes kivánat teljesitése soká késett — addig azonban, midőn a három megye területéről kellett szólni, az országrendek a Districtus szóval éltek. Talán ugyanazt jelenti az idézett helyen a Districtus kifejezés, mint a Banatus? bizonyára nem, mert különben oly következtetésekre jutnánk, melyeket senki sem akar elfogadni. E kifejezés csak azért használtatott, mert amaz időben Temes, Krassó és Torontál megyék valóban már nem léteztek. A visszakeblezés után, t. i. az 1790/91 évben hozott 28-dik törvény-czikk „Comitatibus

[1]) Salamon: A magyar királyi szék betöltése, 135. lap.

[2]) Palugyay Imre. A kapcsolt részek történelmi és jogviszonyai Magyarországhoz, 223, 224. lap.

[3]) Salamon: A magyar királyi szék betöltése, 142. lap.

Comitatus Tömössiensis névvel politizáltak amikor azt jogilag eltiporta a bécsi kitaláció – találmány ''Bánság'' ....
Erre ma már senki oda sem figyel, Pesty Frigyes vajon békésen nyugszik-e sirjában?

Districtus Temesiensis" avagy Temes, Torontál és Krassónak, mint már újra alakított, és az alkotmány kötelékébe fogadott megyéknek ülést és szavazatot ad az országgyülésen.

Sem III. Károly, ki a nevezett három megye területét, mint ha idegen uralkodó birtokán hódítást tett volna, jure armorum magán tulajdonául nézte, régibb jogokat el nem ismert, és mint valamely tabula rasa-n a Temesi Bánságot alapította itt, — sem Mária Terézia nem foglalta eléggé hosszas czímeibe a Temesi Bánságot. De úgy látszik, az alsóbb hatóságok némelykor túl tettek az uralkodó fejedelem akaratán. Több példák közül ez az egy szolgáljon bizonyságul, hogy midőn Mária Terézia 1752. junius 12-én szigoru tilalmat bocsátott ki a párviadalok ellen, ezen legfelsöbb rendeletet a Temesi Landes-Administration is köröztette az alsóbb hivataloknál ugyanez év augusztus 12-én, a körözvény Mária Terézia czímeivel kezdödik, és ezek közt olvasom: F r a u auf der Windischen March, zu Portenau, zu Salins, zu Mecheln, und in dem T e m e s v á r e r B a n n a t; Herzogin von Lothringen und Bar, Grossherzogin von Toscana. A körözvényhez csatolt, és a párviadalokat tiltó patensben is a császárné czimei hasonló sorozatban rekesztetnek be, csak hogy ezek közt hiába keresnök a Temesvárer Bannat nevét[1]). Pár évvel késöbben, 1760. körül a tartományban székelö kormányhatóság jelentést tesz Bécsbe ezen országrész közgazdászati viszonyairól, mely alkalommal e tartományt Grafschaft Bannat-nak nevezi[2]), egy eddig soha nem hallott név! Egy, báró Gerliczy érdemeit elismerö levelében 1777. évröl Mária Terézia lelkében Temes megyének régi emléke látszik felmerülni, de vajmi homályosan, mert egyértelmünek veszi a megyét és bánságot, „in Comitatu seu Banatu Temesiensi" kitétellel élvén. Mint láttuk, a török szultán csak Temesvár urának nevezte magát nagyúri czimében, a Temesi Bánság alkotója, és annak közvetlen örököse elkerülte annak használatát, csak Bach rosz emlékü kormányrendszere alatt tudott besompolyogni a Grosswoywode der serbischen Woywodschaft und des Temeser Banats az uralkodó fejedelem czímei közé, mely — a többiröl nem szólv án — a kifejezés helyessége ellen is vét, miután csak nem illik össze a Groswoywode des Temeser Banats.

[1]) Arpadia. Történeti zsebkönyv I. 222. lap.

[2]) Saját gyüjteményemben.

1849 után jött a Bach rendszer amikor szomszédainkkal irtatták, Bach pribékjeivel akasztatták, hazánk fiainak legjavát.

A haza területéből a közjog ellenére elszakitott részeknek visszacsatolása, az ország integritása ellen elkövetett merényletek orvoslása, mindig a legnehezebb feladatok egyike volt, a nemzet legnagyobb erélyét vette mindig igénybe. A „Temesi Bánság“ sem képezett kivételt és a mit III-dik Károly koronázási diplomájának 3-dik pontjában fogadott, a mit az 1741-dik évi országgyülés 18-dik cikkelye elrendelt, az csak 1779. évben teljesült[3]) a midőn is Temes-, Krassó és Torontálvármegyék az anyaországhoz vissza kebleztettek, és a volt Temesi Bánságban a megyei alkotmány újra életbe léptettetett. A közigazgatásnak Bécsben feltalált formái eltöröltettek, de egészen még sem irtatott ki ezen 63 éves korszak minden gyöke, mert ime fennmaradt Temesvárott egy katonai kormányszék, mely a banater General-Commando nevet viseli, és mely annál veszedelmesebb a magyar közjog szempontjából, mert az ország egy jelentékeny vidéke fölött, törvénykivüli úton Magyarország földén szervezett katonai határörségi kerületekben valóságos kormány-hatalmat gyakorolt, és mert ott az ország polgári főhatóságainak, sőt magának az országgyülésnek semmi befolyása nem volt. A banater General-Commando létezéséből ment át a Temesi Bánság elnevezése a közéletbe, az iskola tanitotta a nemzet által ellen nem őrzött földrajzokat, minden hibáival, melyeket a korlátlan kormány szivesen látott, a kereskedelmi világ felkarolta a bánsági búza, bánáti érczek, és más termények hasonló elnevezését, és azt közforgatuvá tette; életben maradt a „Temesi Bánságnak“ a magyartól különböző urbariuma; még a napjainkban is alakuló társulatok (gyárak, bankok, tanitói egyletek stb.) ezen a törvény és közjog által kitagadott tartomány nevével különitik magukat el hasonló hazai társulatoktól, a nélkül, hogy szándékuk volna magukat más mint magyar társulatoknak tekinteni. Azonban a pokolba vezető út csupán jó szándékokkal van kövezve.

Nehezen megy nálunk mindig a régi igazságtalanságok orvoslása. Már a visszacsatolás évében (1779.) volt Temes megye szervezve. De még 1784-dik december 18-án ír

[3]) A megyék szervezésére bizottmány székelt Temesvárott, annak tagja volt puchoi Marczibányi István, ki 1780-ban a felséges commissió feladására a temesi Districtusban Provincialis Commissarius hivatallal, és kir. tanácsosi czimmel tiszteltetett meg. (Tudományos gyüjtemény 1818.)

Még a török katonai megszállás szultánja is csak Temesvár urának nevezte magát... ja, mert a pokolba vezető út...

Volt idö, midön a Bánság nevének használatában még haladást láttunk, t.i. a kérész életü, senki által nem szeretett szerb vajdaság korában, mely az 1848. évi diesö forradalom mögött támadván, 12 évi tengödés után, azon az úton, a melyen életbe hivatott, el is töröltetett 1860. év december 29-én. Törvénytelen volt a Temesi Bánság, törvénytelen a szerb vajda

*) Szilágyi Ferencz a Budapesti szemlében 1867-ki évfolyam 5-ik füzet 35. lap.

Látjuk, hogy noha Temes, Krassó és Torontál megyéknek közös politikai szervezése nincs, mely azokat az ország más megyéitöl elkülönitné, és mely azoknak ethnographikailag külön jelleget adna, a Bánság még napjainkban kezd diplomatiai szerepet bitorolni. Ki ne emlékeznék arra, mily roppant indignatiot szült, még a jelen év folyamában két katonai hatóság eljárása, a mely hirdetéseiben a Temesi Bánságról és szerb vajdaságról még mint fenálló tartományokról szólt? Még a félénkebb bureaucraták, a hivatalos statisticusok, számvevöségek, sugalmazott irók is ezen néhai politikai felosztásokról, legalább még mint volt Temesi Bánságról, mint volt szerb vajdaságról szólnak, mintha lelki könnyebbségükre szolgálna, ha frivol kézzel egyet csavarhatnak a nemzet közjogán, ha dulakodhatnak jogérzelmünk oltárán. Maga a volt magyar kir. helytartótanács sem kerülte el ezen hibát, és 1865.évi november 21-én kelt intézményével rendeli, hogy Magyarország, beleértve Muraközt, Erdélynek visszakeblezett részeit, a fenállt szerb vajdaságot és temesi bánságot[1]) 1866. évre 25,587 újonczot állitson. Nem érdemelnek-e az ilyen jelenségek figyelmet? Nem volna-e vétkes közönyösség az ilyen visszaélés ellen fel nem szólalni.? [2])

A mi itt vétkes szánd ékból történt, az történik másutt figyelmetlenség vagy hanyagság miatt, mint például, ha még csak néhány nappal az elött elöfordúlhatott, hogy Kikinda vidékén a földbirtokosok szerb vajdaság és temesi Bánság feliratu ivekkel szólitattak fel adófizetésre, vagy ha még ma is oly iskolai térképek vannak használatban, melyekben a szerb vajdaság s temesi Bánság elkülönített határai láthatók.

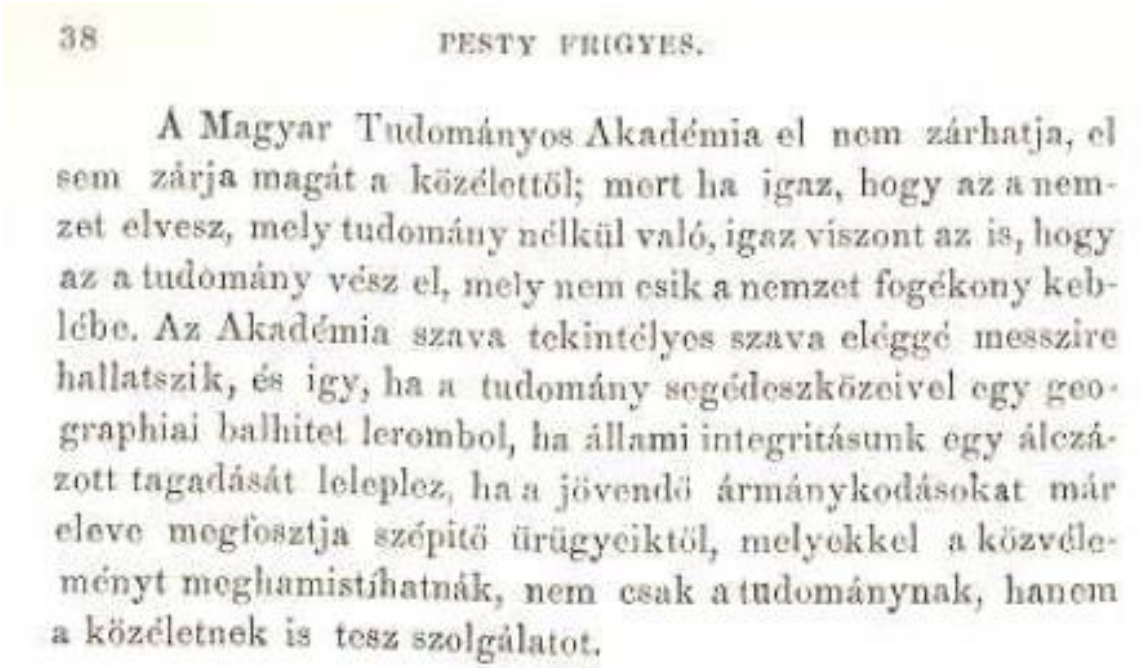
A rosz szokás ragad, és körülfonja legjobb embereinket is. Bem Magyarország függetlenségért harczolt, mégis proclamatiói midön Erdélyből győzelmesen Temesvár felé vonult, „az erdélyi és bánsági hadsereg föparancsnoksága" nevében adattak ki.

A hiba hiba marad, bár ki kövesse el, csak a szándék tehet különbséget, de nem adhat mentséget.

[1]) Temesvárer Zeitung 1867. 104. szám.

[2]) Szólhatnánk még azon irókról is, kik az utolsó absolutisticus rendszer által hirdetett politicai és geographiai beosztást oly készséggel elfogadták, hogy Magyarországról szóló munkáikból Temes, Krassó, Torontál és Bács megyék leirását kihagyták, mintha minden rendszer daczára nem Magyarországhoz tartoznának. De ez messzire vezetne.

Kikinda vidékén a földbirtokosok -. Mert a rossz szokás ragad...

38 PESTY FRIGYES.

A Magyar Tudományos Akadémia el nem zárhatja, el sem zárja magát a közélettől; mert ha igaz, hogy az a nemzet elvesz, mely tudomány nélkül való, igaz viszont az is, hogy az a tudomány vész el, mely nem esik a nemzet fogékony keblébe. Az Akadémia szava tekintélyes szava eléggé messzire hallatszik, és igy, ha a tudomány segédeszközeivel egy geographiai balhitet lerombol, ha állami integritásunk egy álczázott tagadását leleplez, ha a jövendő ármánykodásokat már eleve megfosztja szépitő ürügyeiktől, melyekkel a közvéleményt meghamisíthatnák, nem csak a tudománynak, hanem a közéletnek is tesz szolgálatot.

Amit az önkényes uralkodhatnám vétkes szándékból elkövet, azt mások figyelmetlenség vagy hanyagság miatt, tovább kürtölik, és igy halmozódik hiba a hibára,

Igy történhetett meg, hogy Kikinda azaz *Hollós* vidékén a földbirtokosok, szerb vajdaság és temesi Bánság feliratú cédulákkal lettek felszólítva, az adófizetésükre.

Mert a rossz szokás ragad....

Figyelmetlenség – vagy hanyagság???

Mindkettő...

A magyar Wikipedia Pesty Frigyes ezen tanulmányának könyvére való utalásakor a címet úgy írta, hogy:

''A Temesi Bánság elnevezésének 'jogosultsága' ??? ''

Jogosulatlanság a helyes

Utánna lehet nézni, itt a 329-ik oldalon is olvasható a sajnálatos figyelmetlenség, vagy hanyagság – vagy mind a kettő.....

Pesty Frigyes munkásságát nem lehet elég sürgősen ajánlani minden magyar történész követendő példájának.

A Magyar Tudományos Akadémiára nagy és felelős munka vár még. Felelőség a nemzet hitelesen megírt múltja iránt.

Nemzetünk nagyjai magas pozicióikból küzdöttek a sok hamisitások ellen amit a Habsburg hatalom a mi vidékünkön végbevitt.
Nemzetünk kicsiny falvaiban a körülmények engedte kicsiny lehetőségek között küzdöttek azok, akik a sok igazságtalanságok előtt nem tudtak fejet hajtani.
Veréb Pál magyar-huszár ember egy volt, az ilyenek között.

Veréb Pál öregapánk olyan korszakban élt, amikor Magyarország visszakapta hajdani méltóságát, területével, nemzetiségeivel együtt. Mert a Habsburg hatalom 1900 körül újra a magyar megtartó erőre volt szorulva, lévén hogy a saját önkényuralmának ideje hanyatló hadilábon állt.
Öregapám neveltetése és katonai képzése kísérték életútját.
Ezért nem kell csodálkoznunk a következő cselekedetein:
Amikor a legkisebb fia Kikindán tönkretette a családi életét, természetes hogy öregapám mentette a menthetőt. A régi családi házában és ötödik unokája szülötteként úgy tűnik, én álltam az első sorban. Értem küldte a nagy kátyúba keveredett fiát, hogy Szanádról azonnal hozzon haza, és ha neki nem kellek, akkor hozzon Topolyára, és majd öregapámék fölnevelnek.
Kiábrándultsága pedig még csak azután tetőzött.
Mielőtt fiának mostmár gyermeket váró szeretőjét megismerte volna, utánaérdeklődött milyen családdal keveredett a fia.
Mire bemutatni az új asszonyt, kijöttek Topolyára, mindent tudott, és semmit sem elfogadott.
Édes szilém, a megszokott hagyományos falusi vendégvárás szerint, újra a legszebb pulykáját vágta le, arra a bizonyos vasárnapra. 1954 augusztusa, lehet éppen a Nagybúcsú ideje lehetett. Erre az alkalomra nem emlékszem, lehet én keresztanyáméknál voltam. Csak apám meséjéből tudom.
Amikor asztalhoz ültek ebédelni, öregapám megkérdezte a vendéget: ’’Hogy hívnak téged?’’
-’’Skápik Maris’’ , - volt a válasz.
Öregapám akkor felkelt az asztaltól, azt mondta: ’’mind Maris’’ – bement a nagyszobába és nem jött ki többet onnan.
A gyermeket váró vendég erre megmakacsolta magát, azt mondta nem szereti a pulykát, és nem nyúlt az ételhez.
Képzelem hogyan érezhette magát édesszilém erre.
1955 októbere előtt, újabb komoly intézkedésre volt szükség.
Apám perelte be anyámat, a válópert ő inditotta meg, mert anyám nem akart elválni tőle.
Öregapám közbenszólására, intézkedni kellett és bizonyítani, hogy engem apámnak itéljen oda a bíró, mivel anyám munkanélküli, családnélküli, állandó otthona nélküli nincstelen aki nemmorális életet él, és nem fog tudni engem eltartani.
Bizonyitásként, apámnak vagyon nyilvánítást kellett adni, hogy ő biztosítani tudja az eltartásom és nevelésem.

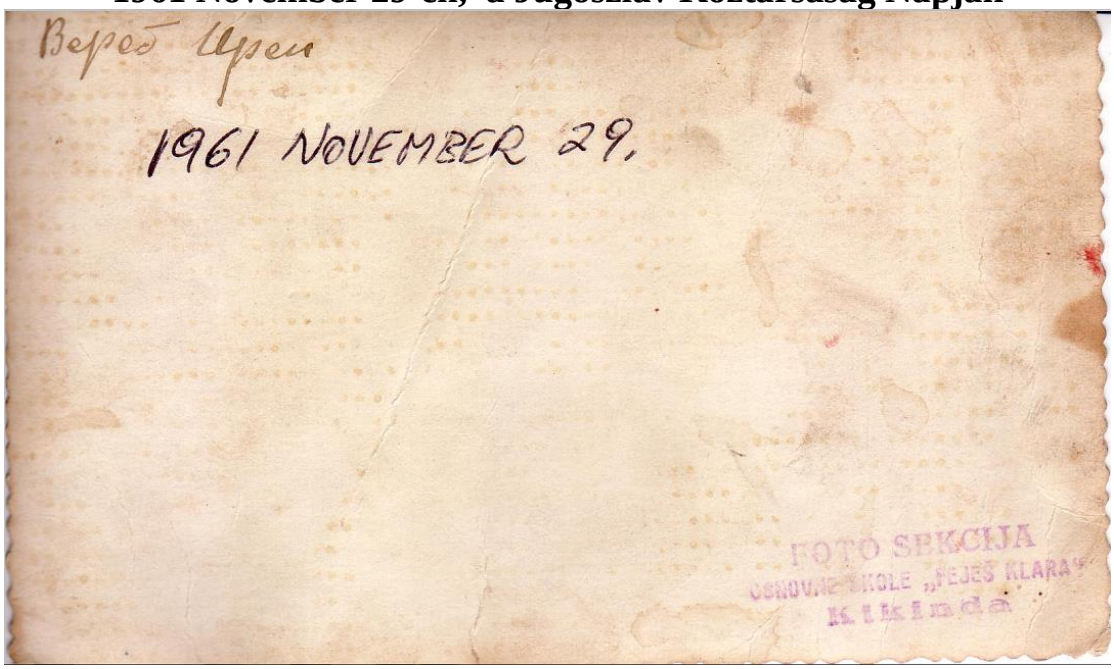
Öregapám ott állt a háttérben, és mindent felügyelt.
A legjobb földjéből, ott a Kikinda felé vezető Nagy-Réten mindjárt a Kardos tanya utáni szántóföldeken, 5 holdat a saját földjéből ráíratott apámra, azzal, hogy ez biztosítja majd az eltartásomat.
1955 októberben a saját ház és az 5 hold vagyon meghatározó bizonyíték volt a Becskereki törvényszéken és anyám távollétében, megtörtént a hivatalos elválasztásuk, azzal, hogy a felperes hiába hordott össze tücsköt-békát (ezek az én szavaim) anyámra a tanúk egész sorával (akiket aztán apám évekig nem győzött kifizetni a véget nem érő követeléseikben...) a törvény kimondta, hogy nemcsak az alperes hibája a válás hanem a felperes is ugyanolyan hibás mivel a feleségétől való különélésekor azonnal házasságon kívüli viszonyban kezdett élni egy másik asszonnyal.
Arról, hogy 1955 októberben a törvényes elválásuk előtt, apámnak már egy 23 hónapos gyereke volt ettől a másik asszonytól, egy szó sincs említve a válópapirosokon, sehol.
Csuda jó ügyvéd lehetett a kikindai ügyvéd aki összeírta apám és a leendő, nagy kommunista párttag, mostohám érveit.
Nem tudom a mai világban lehet-e elhallgatni és a feleségre ocsmányságokat szórni, amikor egy kivülálló nő gyereket vár és szül a házasságban élő férjtől...
Érdekes lenne tudni, mai világban, hogyan döntene a bíró ??? ...
Mindegy, 1956-ban ősszel 6 évesen orvosi engedélyes igazolással, első osztályba kezdtem járni Kikindán. Miután a Nagy-Réti sivalkodásom közepette Kikindai lakos lettem.
Az öt hold földünket Topolyán apám cukorrépával ültette be, úgy látszik az volt a legbiztatóbban jövedelmező. Ez már 1955 végén lehetett.
A földet azonban munkálni kellett. Még kocsit, lovat is vett, egészen biztosan öregapám pénzén, mert akkor már nem dolgozott a Tóza Márkovity téglagyár raktárosaként.
Kikindáról földet művelni kocsival, lóval kijárni a 20km távoli Topolyára nem lehetett valami okos dolog, apám egy alkalommal kivitte magával az amúgy is munkanélküli és álnév alatt tengődő román születésű apósát is a határba.
Úgy határoztak, estére kint maradnak Topolyán hogy másnap kora reggel folytathassák és befejezzék a kapálást.
Behajtottak hát este öregapámhoz az udvarba, aki addigra már jól tudta kik közé került a nagy jövőnek előkészített és iskoláztatott legkisebb fia.
Késő este lévén, a kocsi ló körül intézkedve, apám odaszólt szilémnek, váratlanul jöttek de készítene vacsorát.
Öregapám erre közbeszólt, hogy nincs, és aki dolgozni megy, vigyen magával ennivalót.
És öregapám nem engedte be a házába a Román hazájából katonaszökevény Murvai Todoresku – Molnár Mihály álnév alatt élő valakit, aki a násza lett.
Éjszakára, kint aludtak az istálóban. Büntetés volt ez a legkisebb fia számára is.

Hogy Kikindán azután ezeknek egy kicsit én is ittam a levét, már csak a gyarló emberi tulajdonságnak a részéhez tartozott.

Amikor át akartam gyalogolni a Nagy-Réten

1961 November 29-én, a Jugoszláv Köztársaság Napján

Вереб Ирен – Veréb Irén

Apám néha, amikor csunyán veszekedtek, titokban nekem panaszkodott és azt mondta, mindenütt keresi az édesanyámat, de nem találja.

Hajnalokkor járt haza, és mindig veszekedtek. Egy ilyen hajnal után, amikor a belső szobában mi három lányok már nem birtuk hallgatni őket, mert félő volt, hogy tettlegelésre mennek, én kimentem közéjük, és kiabáltam apámra. Soha nem őt, hanem mindig a mostohát védtem. Akkor pofon vágott apám.

-Titokban hizeleg, pár nappal ezelőtt anyámat kereste most meg pofoz, gondoltam.
Én itt nem akarok tovább lenni. Megyek Topolyára, szilémhez.
Reggel jóval hat óra előtt volt az idő, vettem a nagykabátom, magas szárú cipőm, és elindultam Topolyára. Mert többé nem akartam részese lenni apám zagyvás, részeges, veszekedős rossz családi életének. Olyan november végi zimankós, felhős volt a reggel. Sem a kora reggeli utcán, sem kint a határban a szántóföldek között, senkivel nem találkoztam. Tudtam, hogy Kikinda után, mindig csak egyenesen kell menni a poros, most sáros országúton, és biztos voltam, hogy estig odaérek. Dél körülre, csunya viharos eső ereszkedett a Nagy-Rétre, a bokáig süppedő sárban, vízzuhatagban, a zivatar elől egy jobboldali tanyára szaladtam be. Az idős szerb néni elhálálkodott, ''Bozsé, milyen anya engedi ilyen időben gyalog a kislányt Kikindáról Topolyára''. Semilyen, gondoltam, mert engem nem anyám engedett.
De kérdésére azt feleltem, szilémhez megyek Topolyára, mert ott fogok járni iskolába. Éjszakára ott aludtam a tanyán ahol az idős szerb néni meg azt hiszem olyan ötvenes évesek lehettek a lánya meg a veje, vagy a fia és a menje laktak. Másnap azt mondta a néni, holnap mennek a piacra és bevisznek Kikindára, mert Topolya felé nem lehet menni, ennyi eső után elakadnak a lovak a nagy vizben, sárban. De az iskolának már jelentette apám, hogy elszöktem otthonról. A tanári karban pedig, többen ismerték a családi helyzetünket. A következő iskolanapon, tudtam, hogy nincs tanítás, mert az egész város ünnepelt. November 29-ike volt 1961-ben. Előtte öt-hat hónappal volt az esemény, amikor öregapám halála után, édesszilém előbb bejött hozzánk lakni Kikindára 1960 késő őszén, de 1961 késő tavaszán már el is ment tőlünk, vissza a falujába. Nálunk nem volt elfogadva, senkitől a házban.
November 27-én utánna akartam menni, és Topolyán járni iskolába.
November 29-én nem volt tanitás. Ünnepelt és koszorúzott az egész város.
A Gimnázium és a Fejős Klára ellemi iskola előtti parkban voltak eltemetve és állt, a népfelszabaditó háború elesett hőseinek az emlékműve. A környező falvakból Verbicán is volt Fejős Klára partizánhős nevét viselő iskola. A diákok onnan is jöttek, koszorúzni.
Amikor reggel bementem a diákokkal teli iskolaudvarba, Pásztor Vera osztályfőnök odajött hozzám, szótlanul megfogta a kezem, vezetett, valahova, a kezembe adott egy nagy képet, és azt mondta, figyeljek majd, hogy mikor mondják, induljak, mert én haladok a menet élén, utánnam a koszorúzó diákok, a Tűzoltók fúvós zenekara, utánnunk meg az iskolák vonulnak fel. Az iskolaudvarból ki a piac felé, onnan a főutcára, ott elfordulni jobbra a Szerb templom felé és onnan befordulni jobbra a Néphősök emlékművéhez. Ott valaki újra irányitott, hogy fenn magasan az emlékmű elején, álljak előre, utánnam a koszorúzó diákok, alattunk az iskolák diákjai és a város éppen ott lévő népe. És harsogott a pléh-zene.

Mindezt olyan ködösen láttam és éreztem, mint amilyen ködös volt a Nagy-Réti esőzuhatag előtte napon.
Érezni igazán csak a jéggé dermedt fagyos ujjaimat éreztem, szinte fájtak az előttem védpajzsként tartott fagyos képkeret és jeges üvegét érintő ujjaim. Csak belül éreztem valami jó meleget, olyan jól véd ez a nagy Tító marsal kép, mert eltakar, mert eltakarja mindazt ami velem történt ... ami most történik.... a nagy sikertelenséget. Mert nem jutottam ki Topolyára.
Csakhogy akkor már szilém nem a saját házában, hanem a lányánál lakott. Amit én nem tudtam. Valamikor 1962 elején meglátogattuk. Ágyban fekvő beteg volt már. A mostohám gonosz tekintetét sohasem felejtem el, amelyikkel az ágyban fekvő szilémre lenézett. 1962 április 4-én, édesszilém megviselt és megfáradt szive megállt dobogni. A temetésén, a sirásó azon kérő szavai mögött, hogy emberek, siessetek, mert nem győzöm a talajvizet kimerni a sirból és félő hogy beomlik a sir, én arra gondoltam: Én szilémnél akartam járni iskolába, és milyen hamar meghalt. Mi lett volna most velem?
Pásztor Vera tanárnő a pedagógia magasiskolájának a pedagógusa volt, amikor egy szót sem szólt, csak cselekedett. Kedves emléke egy pillanatra sem halványul, évtizedek és földgömbnyi kilóméterek távolságából sem.
Valahányszor erre a fél évszázadnyi éves November 29-e emlékét megörökitő fényképre nézek, szeretett magyar tanárnőm gondos és okos arcát látom.

Pyram, Tóza, Lápovó, Rád - után a vándorbot

A saját életút között el kell még mondani néhány sorban az utolsó öt évünket otthon.
1964 őszén és apám ajánlatára, a magyar általános iskola tiszta kitűnő egy négyessel éretségi bizonyitvány után, következtek a szerb Gimnáziumi évek.
A szerb nyelvet igen alap ismeretekkel kezdtem, tekintettel hogy mindig csak magyar könyveket olvastam-olvastunk.
Más választásról nem is esett szó, mivel már ötödik osztályban a magyar nyelvet előadó Pásztor Vera osztályfőnököm is azt mondta, hogy mi ketten egyszer kollégák leszünk. Otthon apám ezt megerősitette, mondván, ő is Gimnáziumba járt, én is ott folytatom majd, és onnan Ujvidékre a Pedagógiai Fakultásra járok majd és magyar-tanárnő lesz belőlem.
Kikinda város és a kerületéhez tartozó környező vagy tiz falu lakosainak szine java, tovább tanulásra mintegy vezényszóra, Kikindára a Gimnáziumba iratta a gyerekeit.
Induláskor jól éreztem magam közöttük. Többek között a város elnök lányával is egy osztályban jártunk. Az én apám akkor a Pyram vegyipari vállalat három üzemrésze felett volt munkavezető. Státusban nem éreztem magam kisebbnek egyik osztálytársamnál sem. Egy osztályba járt még velünk az a Crnjanin Milorád is aki az egyetem után újságiró műsorvezetőként dolgozott az Újvidéki televizióná l. Mivel Bocsári gyerek volt, ő a többi naponta faluról utazóktól eltérően, a Gimnázium titkáránál lakott kvártélyban. Kicsit macerálták is néha a

lányok, a kiváltságos helyzete miatt. Neki is ki lehetett jelölve a biztos jövő, tekintettel elsősorban, hogy kitűnő tanuló volt, az apja pedig második világháborús hadirokkantként elvesztette az egyik lábát, amelyik helyén az akkoriban használatos bot láb volt a helyetesitő és mankókkal járt. Igazi, kicsit félelmetes 'bórác' – harcos- arca volt. Sok rettenetes helyzetet élhetett át Hitler háborújában.
Az osztályban hárman voltunk magyarok, a többi, javarésze boszánácok voltak, nem tudom kik voltak még a régi szerbek, néhányan.
Tehát, induláskor jól éreztem magam, nagy erővel is indultam a biztos sikerem felé.
Valamikor a következő évben történt, hogy a párt politika újra nagy erővel toborzott és a párt fentről, újabb változásokat hozott be.
Úgy mondták, a helyi szerbek helyére boszánácokat hoztak be és akkor leváltották a Pyram nyugdij előtt álló szerb – láló - igazgatóját a Milán bácsit, és boszánác igazgató került a helyére. Iskolázott biztosan, de a régit menesztették.
Milán bácsi trafikos lett a tőlünk olyan hét háznyira lévő főutca sarkán lévő trafikban, a Mosa Pijádé (ma Szent Száva) iskola saroknál. Apám minden hónapban előre kifizette nála a Magyar Szó napilapot.
Az új boszánác igazgató apámat is magához hivatta egy nap és közölte vele, hogy tovább nem töltheti be azt a munkahelyét ha nem kommunista párt tag.
Apám erre azt felelte: '' ha nem, akkor nem.''
És akkor úgy repült ki az ajtón, hogy a lába sem érte a földet. A beállt helyzete kilátástalanságában, aztán, meggondolta magát, és kérte az igazgatónál a párt tagságot. Amire azt a választ kapta, hogy utánnanéztek az adatainak, és még ha akarna sem jöhet számitásba. Egy halom papiros tanúskodik róla, és a Koszovszka Mitrovicai börtön itélete miatt szó sem lehet a pártba való felvételéről.
És az utcára került. És hiába szaladgált munka után, sehol sem vették föl.
Sokáig nem dolgozott, majd a Tóza Márkovity téglagyárban talicskázta a kemencében kiégetett téglákat. A régi fizetésének a feléért sem.
1966 év vége felé beteg lett, kórházba került. A derekától a lábaiban isiásznak mondott nyilamló fájdalmak, görcsök kinozták. A fogait is kihúzták egy párat, gondolván, attól beteg.
Otthon is ágyban feküdt, közvetlenül Újév után.
A Pyramból vele együtt menesztelve volt még két magyar, nem tudom tehnikusok vagy vegyész mérnökök voltak, a Pető Józsi meg a Csiszár Mihály.
Pető József azokban a hetekben, hónapokban többször meglátogatta apámat és tárgyalt vele valamiről.
Pető felesége szerbijánka nő volt, akinek hozzátartozói város-vezetőség állásban voltak lent Szerbiában, Lápovó városban.
A tárgyalásoknak az lett a vége, hogy apám beleegyezett, közéjük áll és Lápovo városban, a város hozzájárulásával, ők hárman vegyipari vállalatot működtetni.

Megtárgyalták, hogy amint ott beindul a termelés, a család is utánuk megy. Én is szóba kerültem, Pető azzal biztatta apámat, hogy én majd Kragujevácon folytatom az iskolát, ott járok egyetemre és vegyészmérnök leszek. Azt nem tudhattam, hogy Lápovo városban volt-e Gimnázium. Valahogy minden összedőlt előttem. Igaz, már előtte is beállt a reménytelenség. Apám kicsi fizetéséből, amiből kenyérre is alig marad a hónap végéig, biztosan nem járhatok egyetemre Újvidéken.

De, hogy vegyészetet tanuljak Kragujevácon, azt sehogyan sem tudtam elképzelni.
Kizárt dolog minden továbbtanulási reményem.
Valamikor az 1967 év elején aztán nagy terveik közepette elutazott apám Lápovóra, lakni.
De amire ők hárman magyarok meg Lapovo város vezetősége nem számítottak, arról Kikindán a Pyram vezetősége határozott.
Az akkori Állami törvények szerint, az Autonomna Pokrajina Vojvodina - Autonóm Vajdasági Kerületből, nem vihettek át semilyen üzem-működtetést Jugoszlávia másik területére, birósági határozat és engedély nélkül.
A Pyram igazgatósága megfenyegette Lápovó város vezetőségét, hogy Belgrádban a legfelsőbb biróságon kötnek ki, ha azonnal nem állitják le ennek a három magyarnak a vállalkozását.
Kudarcot vallot tehát a nagy vállalkozási terv.
Nincstelenség, reménytelenség, kiábrándultságos légkörben, otthon többé nem volt érdemes erőltetni azt, aminek úgysem volt értelme.

1967 március 8-ikán, Nőknapja volt szerelmes fiatalságom legszebb napja. Akkor **Szergej Jeszenyin** válogatott szerelmes verseinek kötete hozta meg az új reménységet. A legszebb ajándékot és a bizalmat, egy másmilyen jövő felé.
Csak most tudom, hogy 1966-ig tiltott volt a Jeszenyin költemények kiadása és én abból az első kiadásból kaptam. Mekkora szeretet, milyen szerelmes álmok között.
Mert a szerelem semmit sem lát. Sem szegénységet, sem nincstelenséget, sem rosszaságot, sem hamisságot, semmit. Csak önmagát látja a szerelem. Meg a képzeletet a szépre, a jóra, a boldogságra.
1967 júniusban vége lett az iskolaévnek, még vártam ameddig kiosztják a bizonyitványokat. Június 17-én este elindultam a magam választotta élet felé.

Apám Lápovo városából készült hazalátogatni ugyanaz nap.
Csak később tudtam meg, hogy Lápovón lekéste azt a vonatot Belgrádnak, amelyikről további köttetéssel, úgy este nyolc óra körül Kikindára ért volna.
Hat óra múlva volt újra vonatja, igy hajnal két órakkor ért Kikindára.
Ahol akkor hajnalban a hátrahagyott levelem fölött sirt, búslakodott vagy örömkönnyeket ejtett a mostohám. Mert leírtam, eleget vádaskodott rám,

anyámra célozva. Elmentem, és ne keressenek, nem jövök vissza és rossz lány sem leszek, mert nem is vagyok az, sohasem voltam. Kész.
Apám csak annyit mondott, a születésnapomra jött haza. Elkésett.
Amikor megtudta, kihez szöktem el, a jövendő anyósomra célozva óvni akart attól ami rám várhat, de nem sok szava lehetett. Hiszen a házastárs iránti legroszabbat, ő saját maga követte el, anyám ellen.

Csak megtaláltam ezt a képet, Lápovo város vasútállomásáról, ahova oly nagy tervek között nekünk is el kellett volna kerülnünk.
Fontos ez a kép azért is, mert milyen jó, hogy apám itt lekéste 1967 június 17-én azt a vonatot amelyik köttetésével este 8-kor Kikindára ért volna.
Milyen jó, hogy sohasem ismertelek meg, Lápovó városa.
Lápovó után újra munkanélküliség szakadt apámra. Kikindán sehol sem vették fel dolgozni. Elég hosszú idő után, a Rád épitkezési vállalatnál aztán mégis sikerült neki, téglát, maltert talicskázó állást kapni. A fizetése olyan alacsony volt, hogy a hónap végéig, még kenyérre sem volt elegendő.
Mivel az 1968-as évben a nagybácsim, Pista bátya már többször járt Bécsben és ott családjával a külföldre távozását rendezte, a mi családunkban is napirendre került a tovább vándorlás emlegetése.
Mindezt határozott célként tervezte, az akkor már férjem, ifj. Szántó József.
A kötelező katonai szolgálatának másfél éve alatt a hozzám és az édes kicsi baba kisfiunkhoz küldött minden levelében sürgetett, hogy jelentkezzek a – Biró rádon – ez a munkanélküliek hivatala volt, és kérjem a Németországba vendégmunkára szóló engedélyüket. 1969 tavaszán ezt meg is kaptuk, június hó végén Wuppertalba, a Vorwerk und Sohn Gummiverke – nyers gumit feldolgozó vállalathoz, mint vendégmunkások utaztunk. A következő év júliusában Ausztráliába vándoroltunk és Sydneyben telepedtünk le.

Ó, RÉTEK, RÉTEK, RÉTEK!

Ó, rétek, rétek, rétek!
Kolomnai magány.
A szíven a múlt még; de
a szívben, benn: Hazám.

Verszták csíz-füttye hallik
a lópaták alól.
S esőt is, pár maroknyit
a nap nyakamba szór.

Ó, dühödt áradással
és csönddel telt vidék!
Itt jártam iskolába,
itt, hajnalonta, rég...

Olvastam meg-megállva
írástok, jó szelek,
és Ézsaiás vigyázta
arany üszőimet.

JOBBÁGY KÁROLY

Ó, OROSZHON, DRÁGA FÖLDEM

Ó, Oroszhon, drága földem,
Kunyhód szentkép díszesen...
Végtelenül körülöttem
Csupa kéket szív szemem.

Mint zarándok, messzetévedt,
Nézem mezőid sorát,
Jelzik lent a faluvéget
Sírva senyvedőn a fák.

Alma- s mézillatu Krisztus
Halkan templomodba lép,
S domboldalon döng a ritmus,
Hangos tánctól zeng a rét.

Lábam is tapos göröngyöt,
Hív szabadság, suhanás...
Felém, mint fülön a gyöngyök,
Cseng a leánykacagás.

Angyalsereg bár üzenjen,
"Jer és élj a mennybe fenn",
Én azt mondom: "nem a menny kell,
Inkább hazám kell nekem."

1914

ERDŐDI GÁBOR

4

Mint mátka, a kis falu úgy eped
sok messzi legénye után.
Levelet, hírt küldeni mért feled?
Még villog-e fény szuronyán?

A nyiresben tömjénillatot,
csontzörgést hordoz a szél...
De egy nap a kis falu hírt kapott:
megjött a levél, a levél!

Falujához sok fia hű maradt -
biztattak a görbe sorok.
Gyülekeztek a parton, a fűz alatt
hitért a derék rokonok.

Betüértő Lusa anyó körül
kuporogtak, csüggve szaván:
falubéli vitézeik emberül
helytállnak a messzi csatán.

ZENG ZSIVAJA VEREBEKNEK

Zeng zsivaja verebeknek,
Éjszaka van, de világos,
Ó, az idő de vidám most,
Éjszaka van, de világos.
Friss zeneszót, üde kedvet
Zeng zsivaja verebeknek.

Árad a holdnak a fénye,
Dobd magad érte habokba.
Nincs nyugalom ilyen éjen,
Szíved az éjnek adod ma.
Árad a holdnak a fénye,
Dobd magad érte habokba.

Kedvesem ó, tán ez? tán az?
Ím ez a száj sose száraz -
Szája, a hűs puha hullám
Csókkal eloltva lehull rám.
Kedvesem ó, tán ez? tán az?
Vagy a rózsanesz csupán az?

Nem tudom én, mire kellek.
Innen-e vagy valahonnan
Sír fuvolán pici dallam.
Csendben a Hold tüze mellett
Mint liliom a te melled.
Sír fuvolán pici dallam.
Nem tudom én, mire kellek.

1925

ERDŐDI GÁBOR

CSÉPLÉS

Kel a nap. Nagyapám
hiv a házból elő:
"Gyere hát, unokám!
Ide kell az erő!"

Csak ugy ég a dolog,
gyül a kévehalom,
csap a lánc, csikorog,
sír a cséphadarón.

Veri szét nagyapám
a halom sürüjét.
"A kenyér dagad ám!
No, csak üsd, ne kiméld!"

Ide csap, oda vág,
mag esője ömöl.
Gyül a liszt, teli zsák,
lakomára a sör.

Faekénk ha nehéz,
vigadunk, ez a bér.
A sörünk csupa méz,
ha az árpa kövér.

RAB ZSUZSA

Magyar fordításban, néhány Jeszenyin vers sor, a régieknek szép emlékére Meg a költemények iránti szeretet éberen tartására: Jeszenyin imádta a falut, a tájat, ahol rövid és drasztikus, tragikus sorsa volt. Itt Jobbágy K., Erdődi G., és Rab Zsuzsa fordításaiban.

Öregapám nincs többé de emléke örökké él

1958-ban tilos volt Nagyboldogasszony napján a Búcsú Topolyán. Kitaláltak olyasmit, hogy valakit üldöz a rendőrség aki a határban bujkál a kukoricásban. És ezért nincs Búcsús zarándoklás. Ágyban fekvő öregapámat, csak apám látogathatta meg, miután a falu előtt először visszautasitották.

Szeptember 12-én, Mária napján elhunyt öregapám.

Milyen szerényen és mégis milyen hatalmasan magasztos volt ő, ott az utcai nagyszobában, a ravatalon.

Arca olyan nyugodt volt, lehunyt szemei fölött, szép magas homloka sima.

Többé nem kinozta a levegőért kapkodó mellkasa. Úgy feküdt a koporsóban, mintha aludna. Kicsit felpipicskedtem, hogy arcom az arcáig érjen.

Szép sima homlokát akkor megpusziltam. Hideg volt.

Már nem szólt, csak hallgatott, pedig tudom, ő tudta, hogy nagyon szeretem.

Estefelé virrasztani jöttek a rokonok, meg a nénik akik a kórusban énekelnek, hogy neki és érte énekeljenek. Olyan szivfájlasztóan szólt a hangjuk, olyan keservesen lehetett sírni azon az éjszakán.

A koporsója két oldalán székek sorakoztak.

Öregapám bal oldalán, az első széksorban, közel a fejéhez, egy bácsi ült.

Én a következő sorban mögötte ültem.

Néha kimentem a gangra, ott álltak néhányan és csendben beszélgettek.

Aztán bementem a nagyszobába, leültem, virrasztani öregapámat.

És zokogva, keservesen sírni, csak sírni.

Sokáig, szinte késő hajnalig, vagy kora reggelig. Mintha tudtam volna, hogy soha többé nem láthatom. Pedig nem tudtam. Akkor még nem.

Ami akkor éjjel feltűnt, az volt, hogy az a bácsi aki ott ül öregapám fejénél, nem mozdul el onnan. Egész este a késő éjszakába, mozdulatlanul és szótlanul ült ott, és vagy öregapámra, vagy csak úgy maga elé nézett. De nem mozdult.

Ezért is volt könnyű észrevenni, hátul, a nyakán az inggallérja felett, egy olyan diónyi nagyságú csomót.

Azt a bácsit, nagyon jól megjegyeztem akkor, arról, hogy az egész virrasztás ideje alatt el nem mozdult öregapám koporsója mellől, és hátul a nyakán furcsa volt az a csomó. Olyan szinű volt mint a bőre, közvetlenül a haja alatt.

Másnap, a falu népe kint volt a temetőben.

Amikor eresztették le a koporsót a földbe, én újra keservesen sírtam.

Akkor a közelünkben az egyik néni a másiknak azt mondta:

’’*Ona je Mancikina’’ – ’’Ő a Mancié’’*

És akkor valahogy sejtettem, tudtam is talán, hogy az rám szólt.

A faluban én voltam a Manci lánya.

És nagyon szeretem a Mancikat.

Évtizedekkel később, egy alkalommal a férjemmel beszélgettünk, úgy mindenfélékről.

Öregapám haláláról az jutott eszébe, hogy abban az időben még, olyankor, az egész falu népe kikísérte a halottat. Emlékszik, hogy elment a Kisútcára ő is a halottas házhoz, és ott hallotta, hogy beszélték az utcán a népek: Kikindáról várták még hogy megérkezzen a fia a családjával.
Öregapám temetésén látott először, mondja a férjem, és mondja kicsit hízelegve is, azt hiszi, már akkor ott megszeretett. Mert kiváncsian megnézte ő is, kik voltak azok akik a városból jöttek.
Olyan ritkaságnak számítottunk mi akkor a mi kicsiny falunkban.
Azt mondja még, gyerekkorában a nyakán kinőtt egy olyan kukoricaszem nagyságú csomó. És nem akart elmúlni. Ő úgy félt, mert arra gondolt, olyan csomó lesz neki is a nyakán mint amilyent a faluban látott. –''A te öregapád testvérének, a Veréb Péter bácsinak volt egy diónyi csomó a nyakán, és én biztos voltam benne, hogy az én nyakamon is olyan lesz'' mondta .
És akkor eszembe jutott, persze hogy emlékszem, a bácsira aki nem mozdult öregapám koporsója mellől. És egész este láttam hátul a nyakát. Azért vésődött az emlékeimbe.
És most értem, miért nem mozdult az a bácsi, a bátyja ravatala mellől 1958. szeptember 12-én. A Veréb Péter bácsi, Öregapám egyetlen édes testvére.
Milyen kicsi a világ, évtizedek múltával, a világ legtávolibb másik végén kerülnek elő emlékeinkben, legközelebbi rokonainkhoz fűződő emlékeink.
Emlékszem a napra, amikor 1968-ban jelentették Topolyáról, hogy meghalt Veréb Péter bácsi. Még Kikindán éltünk. Nem voltunk a temetésén. Apám sem.
De nekem fogalmam sem volt akkor, hogy ki volt az a halott.
A mostohám miatt apám rokonságáról kevés szó esett a mi családunkban.
És az a kevés is, szinte csak, szótlanul.

***

''Ha kimegyek a temető mély árkába, ráborulok édesanyám sirhalmára,
Kellj fel anyám, kellj fel, kellj fel a sirodból,
Nézd meg milyen csavargó lett a fiadból.'' (részegen, néha úgy énekelte apám, hogy gazember lett a fiadból, és olyankor sírt.... évtizedekig mardosták lelkét valami fájdalmak amelyeket csak ő érzett, és borral, pálinkával érzéstelenített...)

***

2003-ban úgy szeptember körül, nagy ráhajtásos aranykarikagyűrűs házassági évfordulós képeslappal, a szüleinek az aranylakodalmuk ünneplésére hivogatta a jónépet az egyik Sydneyben élő félhúgom. A rokonságot, minket, a gyerekeinket, és a mi tudtunk nélkül, a nászainkat, is. Ez a cselekedete több volt, sokkal több annál, mint amennyit hajlandó voltam elviselni. Kikindán kivetettem apám második házassági anyakönyvi kivonatát, amelyik 1956 május 25-iki dátumra volt kiállitva. Fénymásolatokat készitettem róla, szüleim esküvői fényképét sokszorositottam, és szétküldtem, a rokonoknak. Legalábbis azoknak akikről addig azt hittem, vagy úgy tudtam, hogy a rokonaim.

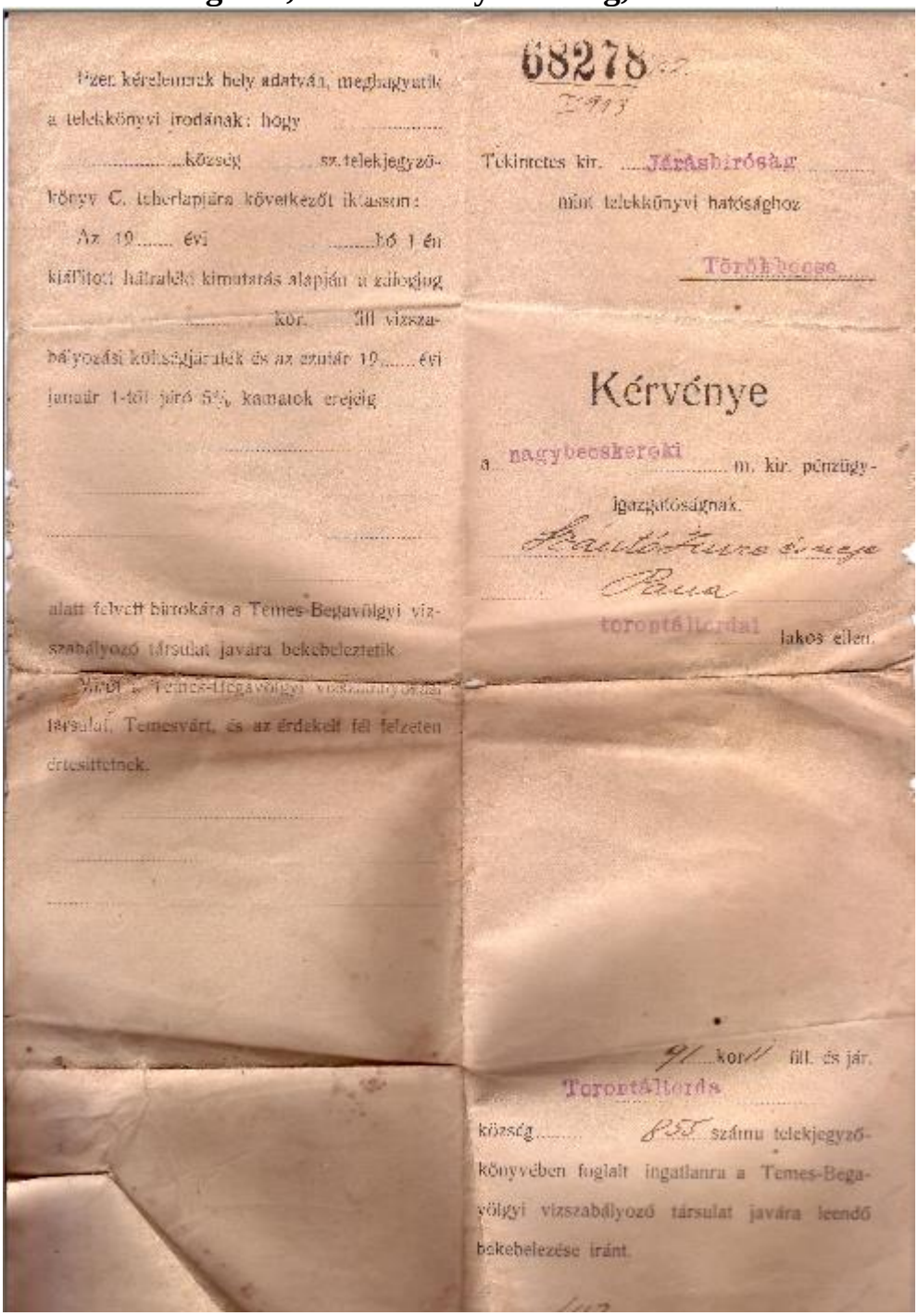
A küldeményeket az a szöveg kisérte:'' Édesanyám 1984 január óta nem él. Ezért ne várja el tőlem senki azt, hogy az ő sirja felett és az ő emlékét meghazudtolva, az ő emlékét megcsúfolva, az ő emlékét kijátszva, én erre a hazug ötvenéves házassági évfordulós dátumjukra velük, vagy akárkivel sampányos poharakkal koccintgassak és iszogassak.''
A cselekedetük kivette belőlem azt a neheztelésem is, hogy évtizedekig néznem kellet a kinagyított berámázott nagyképet, ahol a szüleim esküvő fényképéről, kivágták anyámat és a mostohám egy lánykori fényképét tetették oda, és menyasszonyi slajert meg virágokat rajzoltattak a fejére, a házról házra járó siptár fényképésszel még Kikindán, úgy 1963-64 körül.
Szüleim esküvői fényképét csak 1998 novemberben kaptam el Topolyán, a keresztanyámtól. Persze, hogy azonnal észrevettem, 'a mindenit a világnak', ezt az arcot apámról már évtizedek óta látom, az ágyuk feletti hamis esküvő képen.
A válasz erre ugyanattól a félhúgomtól az volt, hogy mindenkinek szabad kivágni és betoldani fényképeket ahogy és amit akar, és ''az ő ügyvédjével'' fenyegetett meg, amiért szóba merészeltem hozni ezt a fényképhamisitási ügyüket.
Mindenki számára nyitott levélnek cimeztem meg a válaszom erre, kijelentve, hogy felőlem mindenki olyan képeket vagdos ki és ragasztgat össze, amilyenekre éppen kedve van, ***feltéve, hogy nem hamisítja az én családom történetét.***
A mai napig nincs rá vissza-válasz. Igaz szóváltásunk sem. És igy a helyes.

Az Erdélyi Illyés Kinga ittjárttakor, az előadásán jegyeztem meg a művésznő repertoárjának egyik részéből, a módot arra, hogyan lehet megtanulni úszni, meg megúszni, a nehéz, kilátástalan helyzeteket, helyzetekből.

Saját élettapasztalataim ezen néhány oldaláról is, újra átgondolva a múltakat, bizonyítom magamnak, annyi kihívás ért már, hogy az élet olimpiai úszóversenyén, éremdijjas eredményt érnék el, biztosan.

Mert nekem, az életvitelemet meghatározó és személyiségemet megformáló hat éves koromig, a világ egyik legjobb, legerkölcsösebb, legemberségesebb tanitóim, védelmezőim voltak édesszilém a valóságos földre szállt angyal, és a drága jó Veréb Pál öregapám, a Torontál vármegye Magyar-Huszár katonája.
Apám is keveset.
Négy éves koromig pedig, velük együtt nevelt az édesanyám is.
És csak ez, az ami számít.
A többi csak ilyen-olyan-amolyan korlátokat átlépni, félreseperni, semmibe venni az élet néha göröngyös, néha viszont gyönyörű napsütéses útján.
Haladni előre, tisztességesen, felemelt fejjel, minden rossz és akadály között is.

A családunk másik ágából, most néhány ritkaság, dokumentum érték

68278

Tekintetes kir. Járásbíróság

mint telekkönyvi hatósághoz

Törökbecse

Kérvénye

a nagybecskereki m. kir. pénzügy-igazgatóságnak.

Szántó Imre és neje

Pana

torontáltordai lakos ellen.

Pzen kérelemnek hely adatván, megbagyatik a telekkönyvi irodának: hogy

.....község sz. telekjegyzőkönyv C. tehertapjára következőt iktassun:

Az 19..... évi .....hó 1 én kiállított hátralékú kimutatás alapján a zálogjog

..... kor. ..... fill visszabályozási költségjárulék és az ezután 19..... évi január 1-től járó 5% kamatok erejéig

alatt felvett birtokára a Temes-Begavölgyi vízszabályozó társulat javára bekebelezteik.

Végül a Temes-Begavölgyi vízszabályozási társulat Temesvárt, és az érdekelt fél felzeten értesítteinek.

91 kor 11 fill. és jár.

Torontáltorda

község..... 855 számu telekjegyzőkönyvében foglalt ingatlanra a Temes-Begavölgyi vízszabályozó társulat javára leendő bekebelezése iránt.

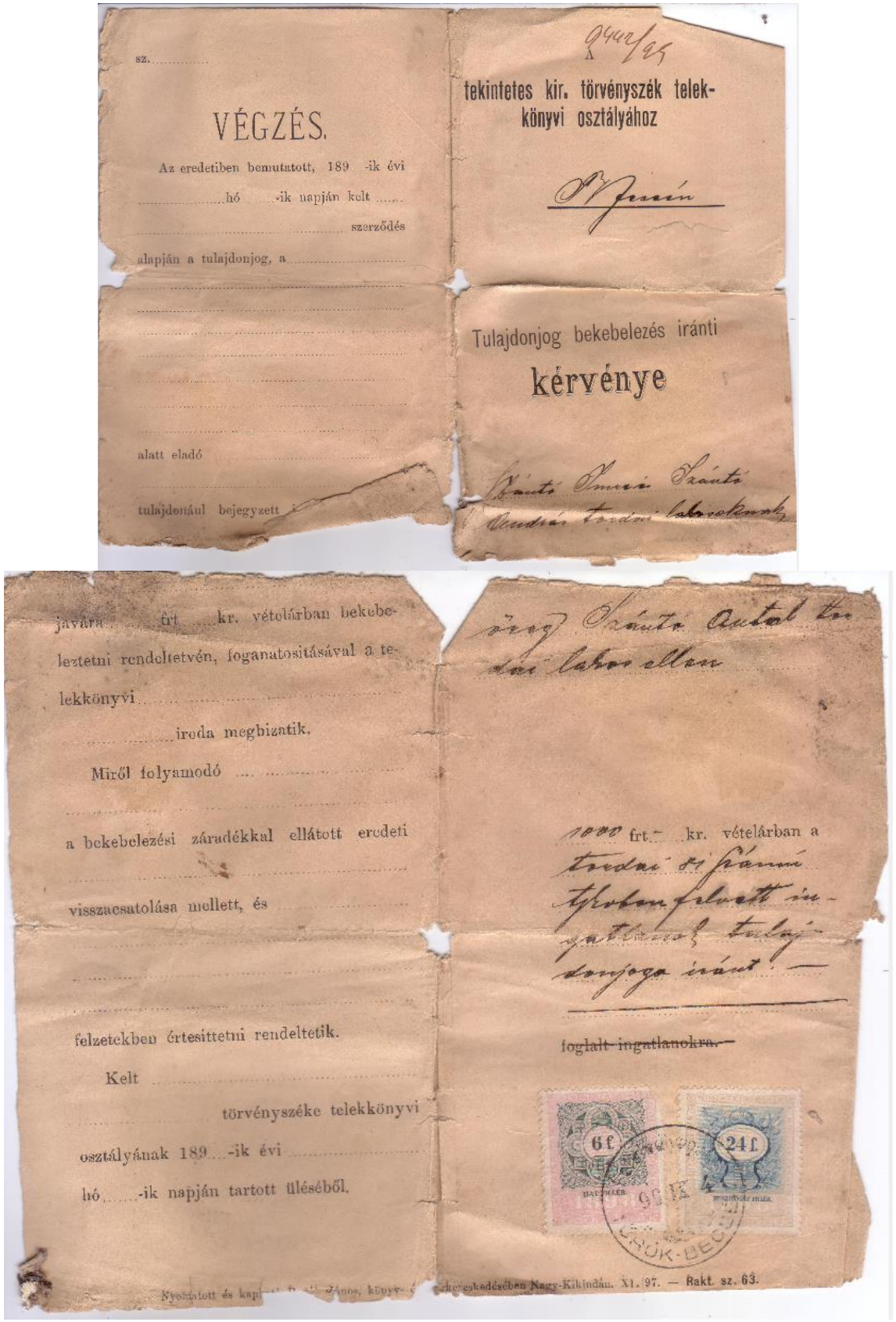
A Magyar Királyi Pénzügy Igazgatóság hatóságnál Kérvény a torontáltordai Szántó Imre és neje Panna (itt elirva Pana) torontáltordai lakosok ellen, mivel a Temes-Begavölgyi vizszabályozó társulat javára a birtokát bekebeleztetik. Magyarán, elvettek a földjéből.

A lényeg itt kedves olvasó, hogy Torontál vármegyében igen is, a Torda nevű településünk helyes neve Torontáltorda volt.

Miként Becskerek is Nagybecskerek volt helyesen.

8551/905. Kérvény.
Tegzes
8551/905
Kérvénye
Szántó Imre és Panna
Szántó András és Panna
Torontál-tordai
120 kor. 65 fill. és jár. a
855
Törökbecsén, 1905 évi szeptember hó 19-én
Törökbecse

A végzés a Temes-Begavölgyi vízszabályozó társulat bekebelezési javára 1905. szeptember 19-én, Törökbecsén
Itt már Szántó Imre és Panna
Valamint Szántó András és Panna Torontál-tordai lakosok ellen

sz. .....

VÉGZÉS.

Az eredetiben bemutatott, 189 -ik évi
.....hó ....-ik napján kelt .....
..... szerződés
alapján a tulajdonjog, a .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
alatt eladó .....
.....
tulajdonául bejegyzett .....

9442/95

tekintetes kir. törvényszék telekkönyvi osztályához

Tulajdonjog bekebelezés iránti

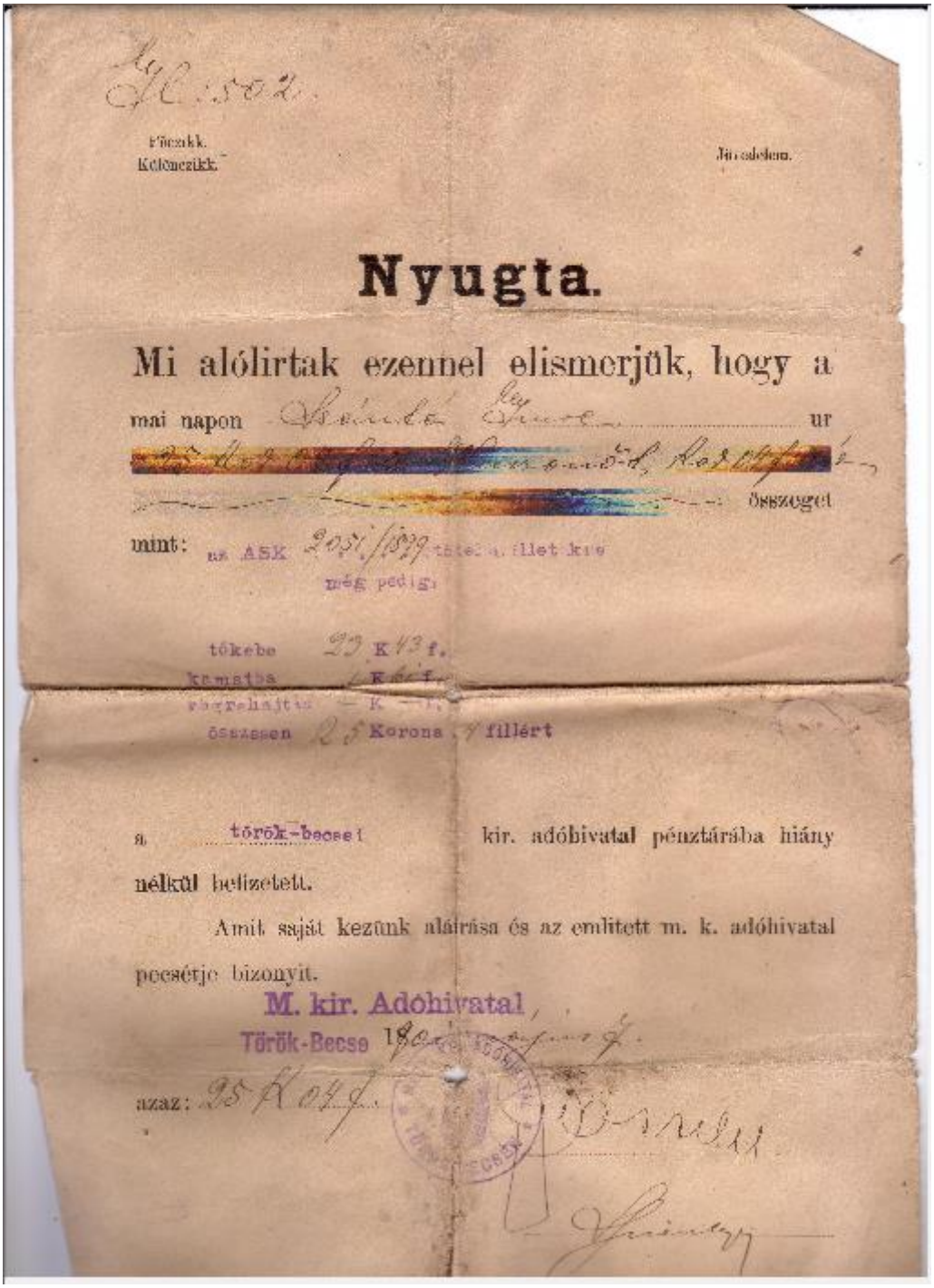
kérvénye

javára ..... frt .... kr. vételárban bekebeleztetni rendeltetvén, foganatosításával a telekkönyvi .....
.....iroda megbizatik.
Miről folyamodó .....
.....
a bekebelezési záradékkal ellátott eredeti
.....
visszacsatolása mellett, és
.....
.....
.....
felzetekben értesittetni rendeltetik.
Kelt .....
..... törvényszéke telekkönyvi
osztályának 189...-ik évi .....
hó .....-ik napján tartott üléséből.

Nyomtatott és kapl[illegible] János, könyv- [illegible]kereskedésében Nagy-Kikindán. XI. 97. — Rakt. sz. 63.

1000 frt.— kr. vételárban a
.....
foglalt ingatlanokra.—

Itt csak jó látni, hogy ezek a hatósági űrlapok Nagy-Kikindán XI. 1897-ben lettek nyomtatva, az 1905-ös évben még forgalmazva

Fiúczikk.
Kalácsczikk.

Jövedelem.

Nyugta.

Mi alólirtak ezennel elismerjük, hogy a

mai napon [illegible] ur

[illegible] összeget

mint: az ASK 2051/1899 tétel a illet kre

még pedig:

tőkebe 23 K 43 f.
kamatba [illegible] K [illegible] f.
végrehajtás — K — f.
összesen 25 Korona 7 fillért

a török-becsei kir. adóhivatal pénztárába hiány nélkül befizetett.

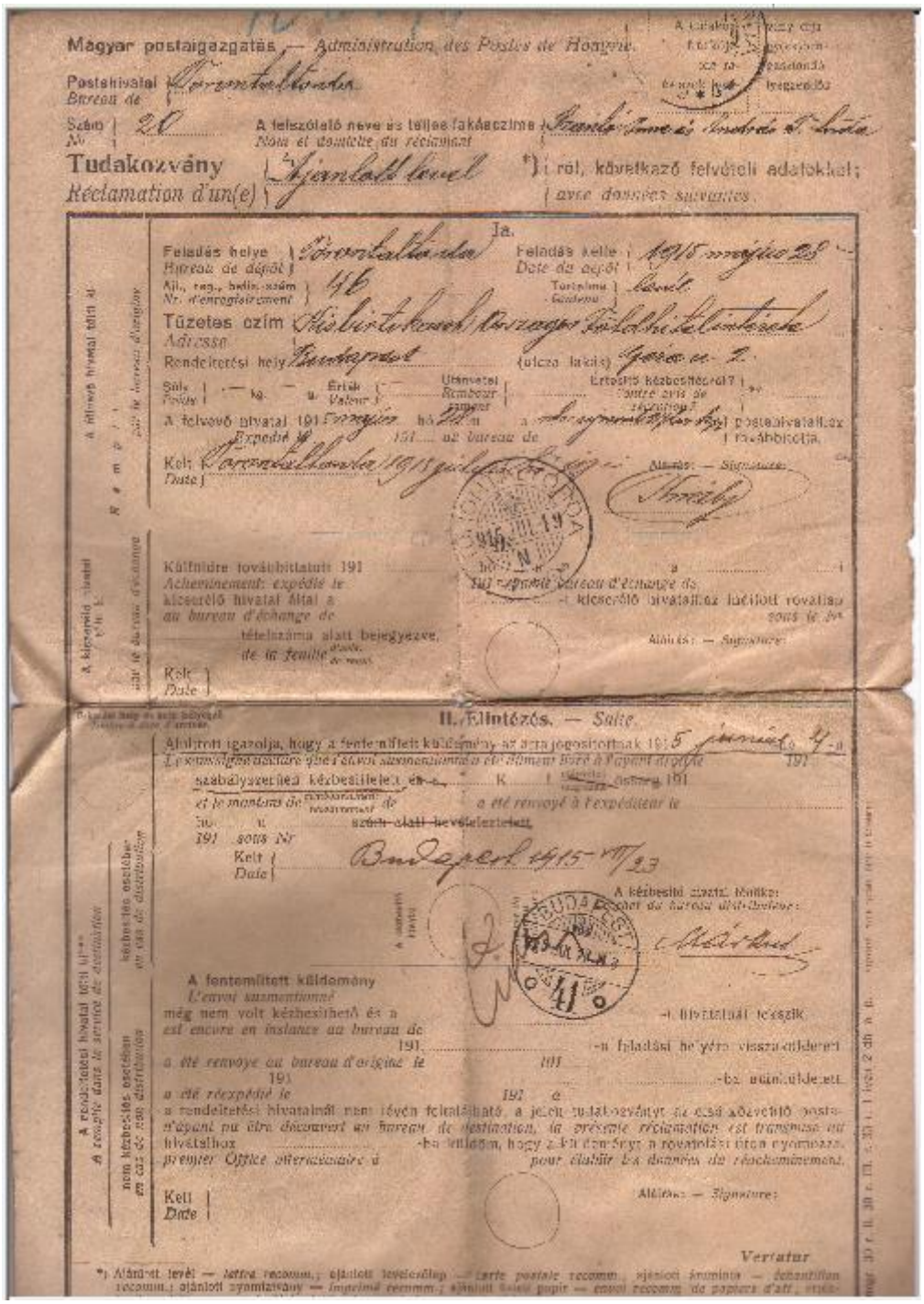
Amit saját kezünk aláírása és az emlitett m. k. adóhivatal pecsétje bizonyit.

M. kir. Adóhivatal,
Török-Becse 1901 [illegible]

azaz: 25 K 07 f.

Az előre kinyomtatott állami hatósági űrlapokat nem lehetett csak úgy utánna nyomtatni. Az 1800-as években nyomtatott nyugta itt 1901-re dátumozva Török-Becsén

<u>A Magyar Királyi Adóhivatalnál</u>
1901 május 7-én

Magyar postaigazgatás — Administration des Postes de Hongrie.

Postahivatal Torontáltordán
Bureau de

Szám 20
No

A felszólaló neve és teljes lakáscíme Szántó Imre és András d. Torontáltordán
Nom et domicile du réclamant

Tudakozvány Ajánlott levél *) ról, következő felvételi adatokkal;
Réclamation d'un(e) avec données suivantes.

Ia.

Feladás helye Torontáltordán
Bureau de dépôt

Feladás kelte 1915 május 28
Date de dépôt

Ajl., reg., bdin.-szám
Nr. d'enregistrement 46

Tartalma Levél
Contenu

Tűzetes ozim Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete
Adresse

Rendeltetési hely Budapest (utca lakás) Géza u. 2.
Destination

Súly — kg. — g. Érték Utánvétel Értesítés kézbesítéséről?
Poids Valeur Remboursement Avis de réception

A felvevő hivatal 191 Torontál hó 29 n. a Budapesti postahivatalhoz
Expédié le 191 au bureau de továbbította.

Kelt Torontáltordán 1915 július 19-ig
Date

Aláírás — Signature: Szántó

Külföldre továbbítatott 191
Acheminement: expédié le
kicserélő hivatal által a
au bureau d'échange de
tételszáma alatt bejegyezve,
de la feuille

Kelt
Date

a
-i kicserélő hivatalhoz küldött rovatlap
sous le

Aláírás — Signature:

II. Elintézés. — Suite.

Alulírott igazolja, hogy a fentemlített küldemény az illető jogosítottnak 191 5 június 4-én
Le soussigné atteste que l'envoi susmentionné a été délivré régulièrement à l'ayant droit le 191
szabályszerűen kézbesítteték el a K
et le montant de remboursement de a été renvoyé à l'expéditeur le
191 sous Nr
szám alatt levélelterjedt.

Kelt Budapest 1915 VI/23
Date

A kézbesítő aláírása tömbje:
Cachet du bureau distributeur:

A fentemlített küldemény
L'envoi susmentionné
még nem volt kézbesíthető és a
est encore en instance au bureau de
191 -i hivatalból tovább
-i feladási helyére visszaküldetett
a été renvoyé au bureau d'origine le 191
-ba visszaküldetett
a été réexpédié le 191 a
a rendeltetési hivatalnál nem lévén felvehető, a jelen tudakozványt az első adóvételi posta-
d'époque au lieu de destination, la présente réclamation est transmise au
hivatalhoz -ba leltam, hogy a kért összeget a rovatlási ívben nyomozás
premier Office ultérieurement à pour établir les données de réclamement.

Kelt
Date

Aláírás — Signature:

Veritatur

*) Ajánlott levél — lettre recomm.; ajánlott levelezőlap — carte postale recomm.; ajánlott irományok — échantillon recomm.; ajánlott nyomtatvány — imprimé recomm.; ajánlott üzleti papír — envoi recomm. de papiers d'aff., stb.

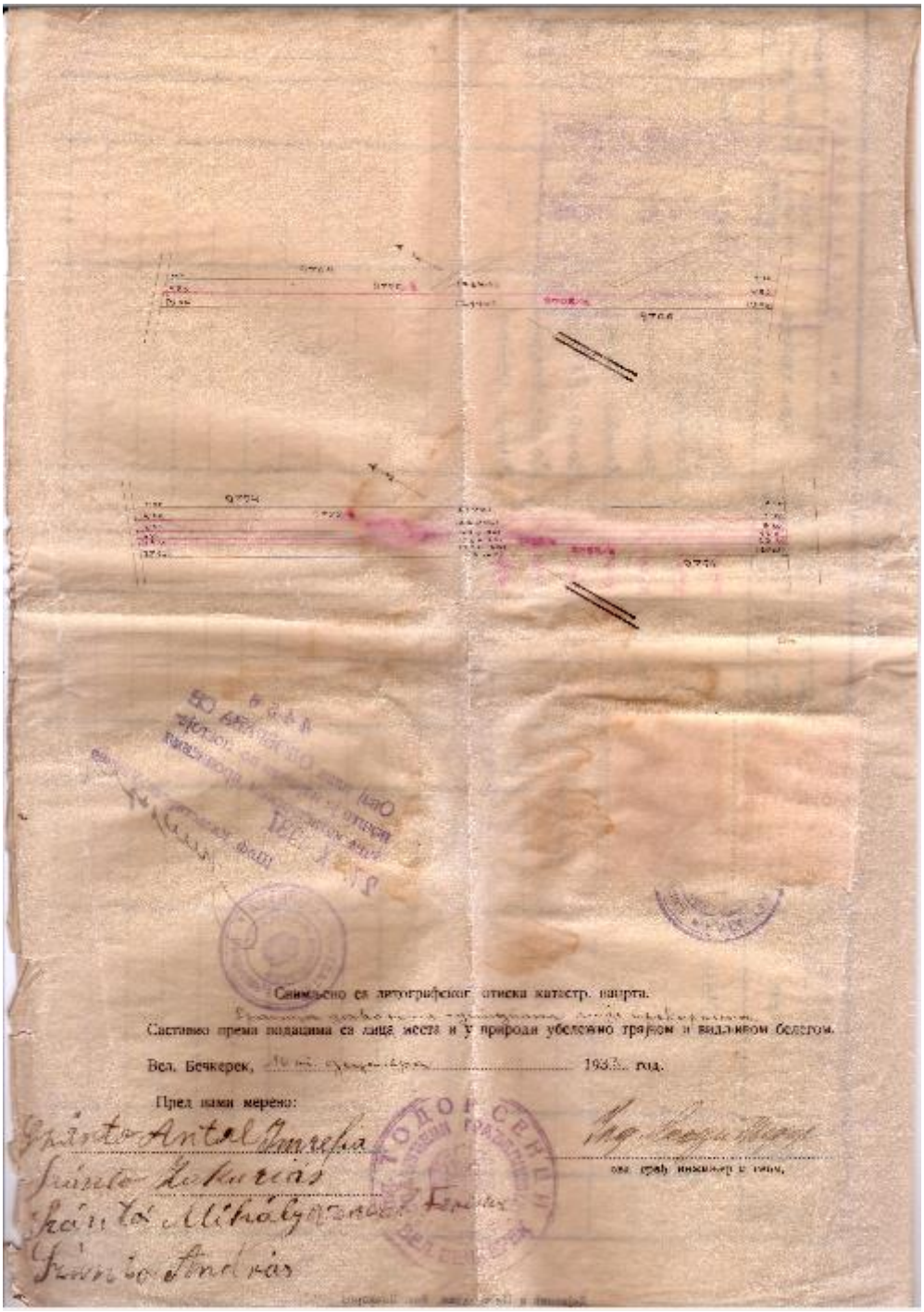
Szántó Imre és András 1915 július 19-én Torontáltordáról ajánlott levelet küldtek Budapestre a Géza u. 2-es számra a Kisbirtokosok Országos Földhitel intézetéhez

<u>Jó tudni és látni, hogy Magyarországon eleink 1915-ben magyarul írtak, olvastak, magyarul intézték mindennapos dolgaikat Torontálban</u>

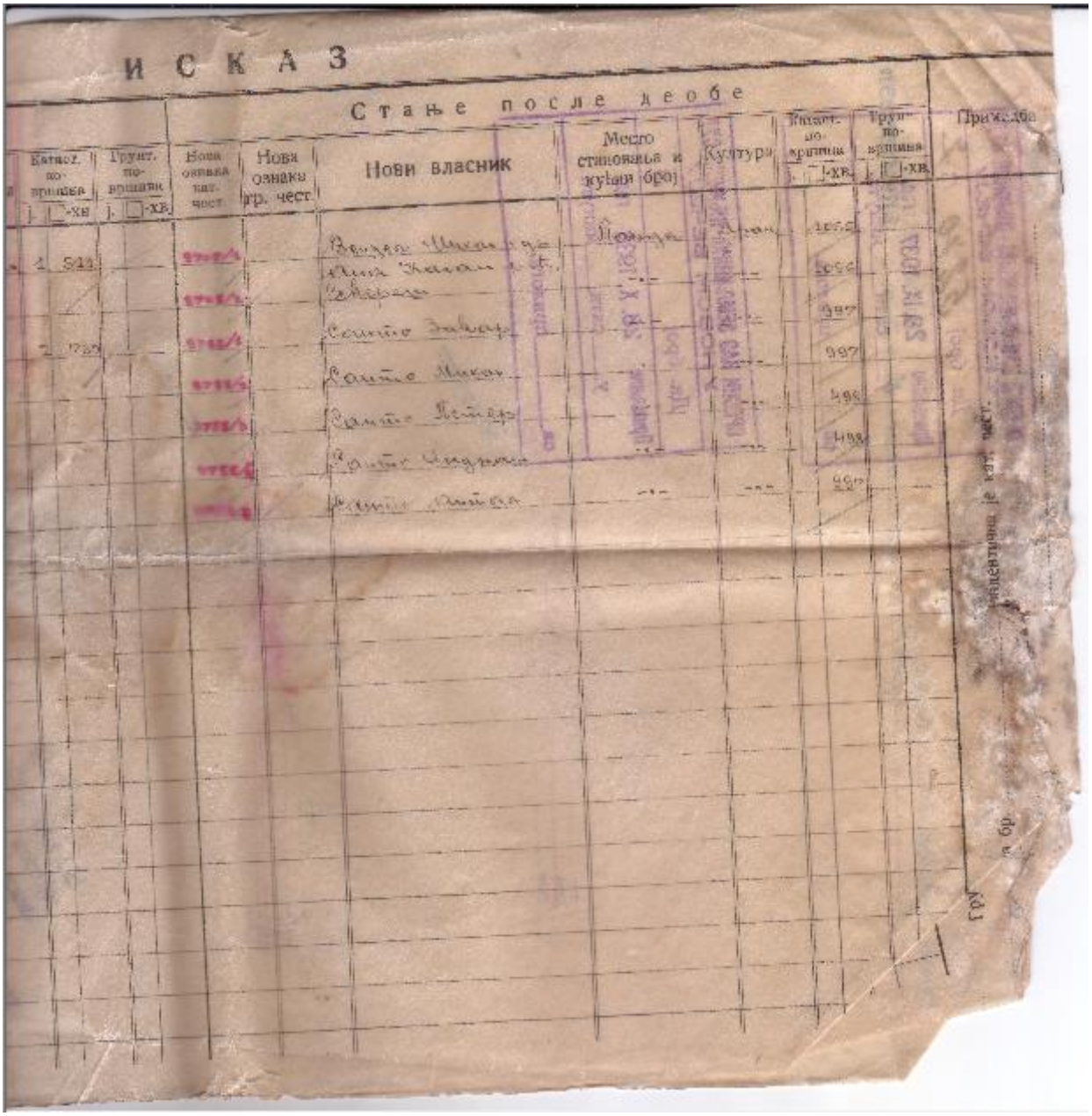

1937-ben már nagyot változott a mi kicsiny világunk

Legtöbben azt sem tudták milyen nyelv keveredett hozzánk, de a betűk biztosan idegenek és érthetetlenek voltak eleinknek, mifelénk...

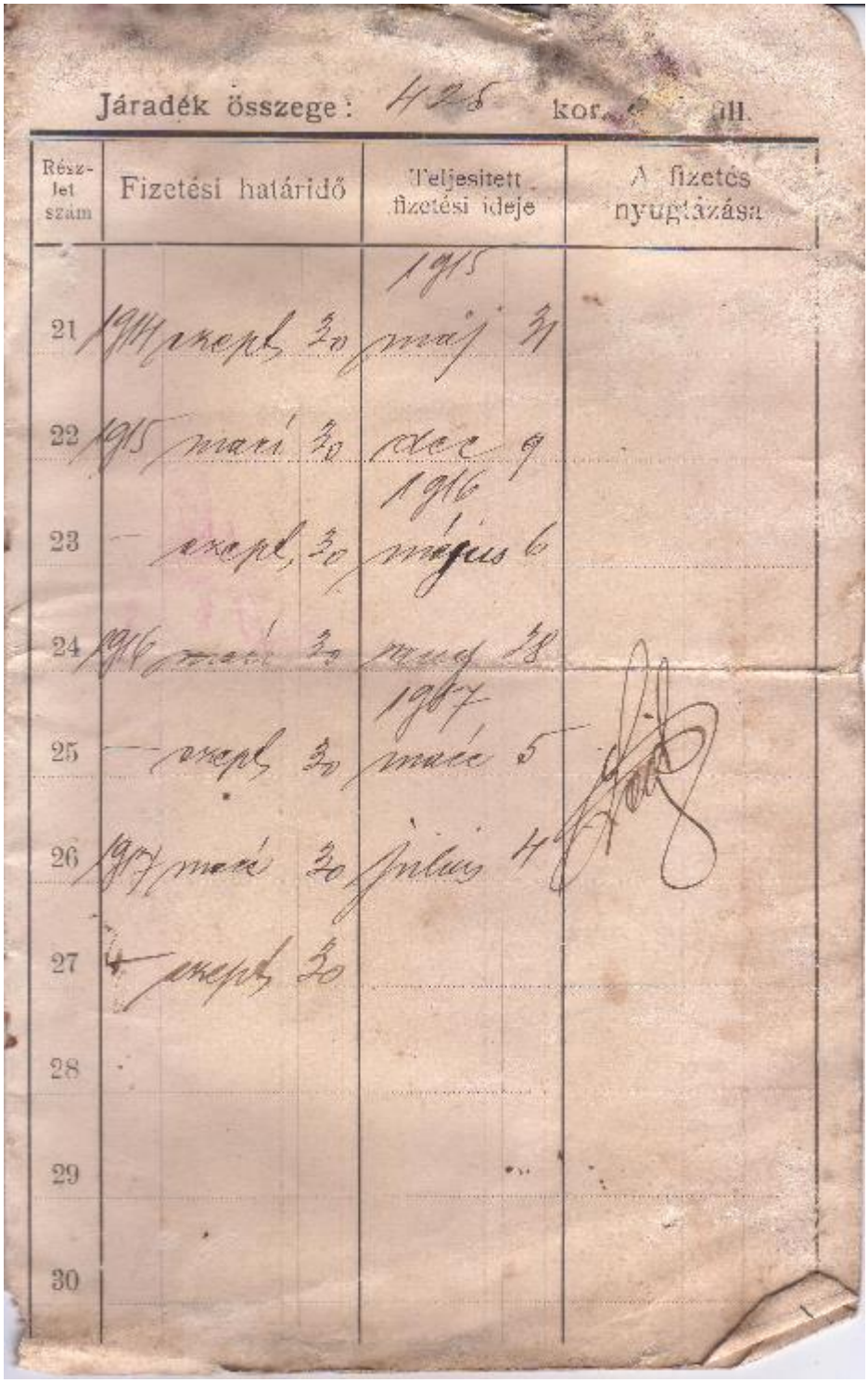

1933 a dátum, Magyar földön az érthetetlen idegen betűk között
ezért Magyar nyelven is fontos volt lerögziteni
a magyar emberek neveit
itt megtudjuk, hogy Szántó Antal, Szántó Imre fia volt
miként Szántó Mihály is Szántó Imre fia volt
Szántó Mihály fia volt id. Szántó József Tordai születésű lakos
id. Szántó József az apósom, a férjem ifj. Szántó József édesapja

Vagyonöröklési Kataszter adatok 1933-ban

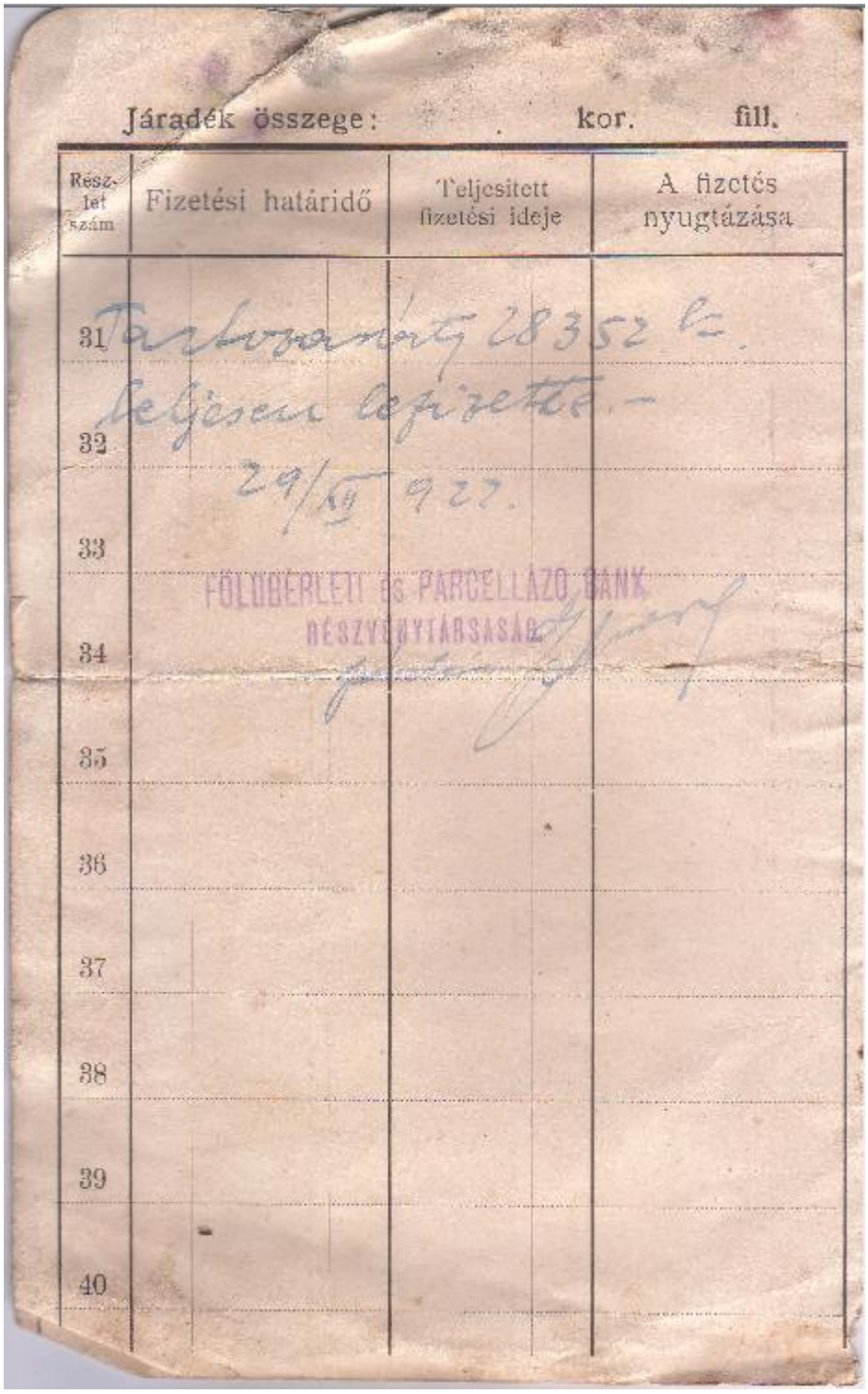
Érthetetlen betűs adatok a magyar emberek számára

Járadék összege: 4 25 kor. fill.

Részlet szám	Fizetési határidő	Teljesített fizetési ideje	A fizetés nyugtázása
21	1914 szept. 30	1915 május 31	
22	1915 márc. 30	1916 május 9	
23	— szept. 30	1916 május 6	
24	1916 márc. 30	1916 aug. 28	
25	— szept. 30	1917 márc. 5	
26	1917 márc. 30	1917 julius 4	
27	— szept. 30		
28			
29			
30			

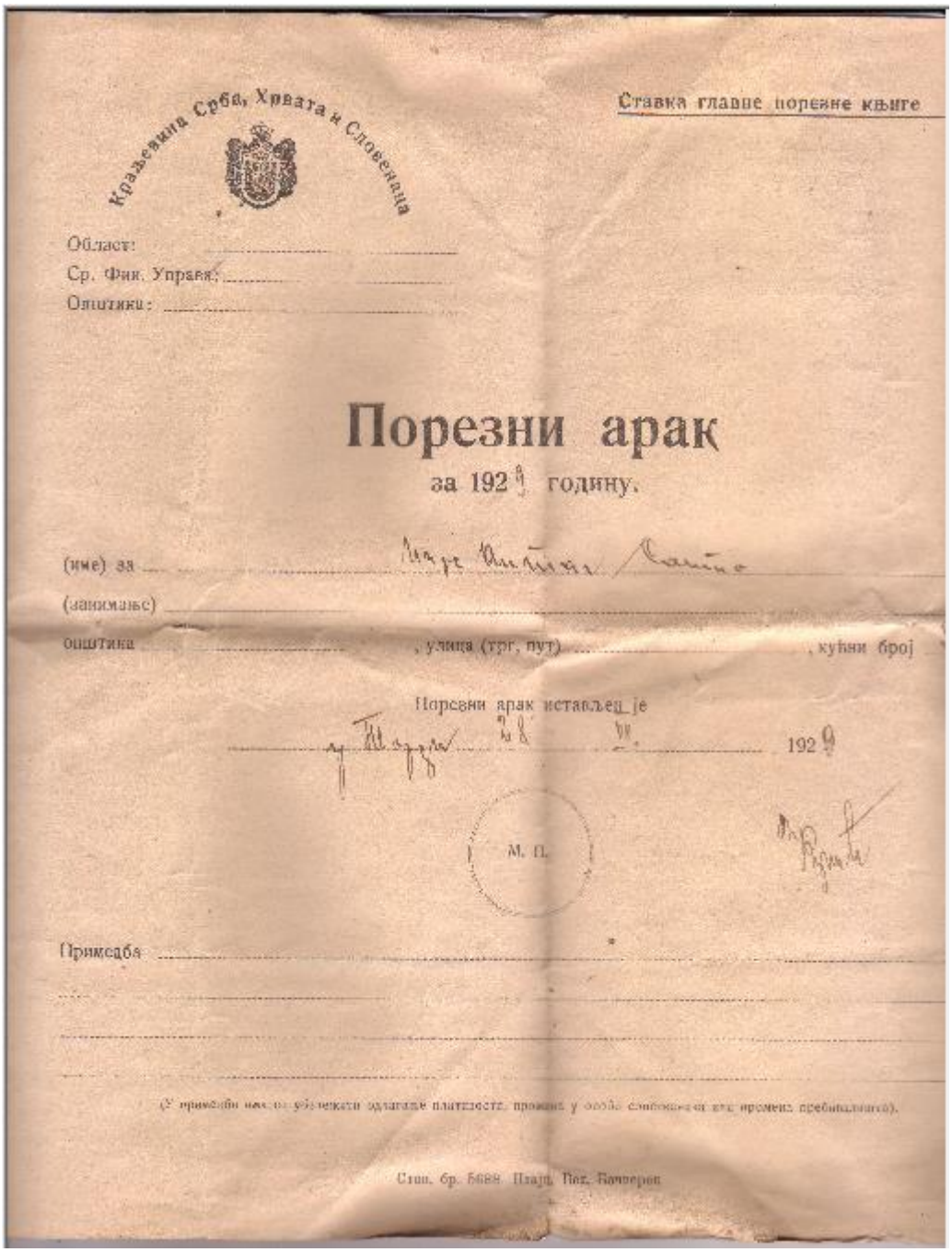
Hiszen 1917-ben még a saját országukban, a saját anyanyelvükön éltek a mi eleink

Járadék összege: . kor. fill.

Részlet szám	Fizetési határidő	Teljesitett fizetési ideje	A fizetés nyugtázása
31	Tartozásárul 28352 K.		
32	Teljesen kifizetve. –		
33	29/12 922.		
34	FÖLDBÉRLETI ÉS PARCELLÁZÓ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG		
35			
36			
37			
38			
39			
40			

1922 december 29 a dátum amikor a
Földbérleti és Parcellázó Bank (ilyen is volt?)
Részvénytársaságnak a Tordai magyar ember
Minden tartozását teljesen kifizette

Ставка главне пореске књиге

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца

Област: .....

Ср. Фин. Управа: .....

Општина: .....

Порезни арак

за 1929 годину.

(име) за .....

(занимање) .....

општина ..... , улица (трг, пут) ..... , кућни број

Порезни арак састављен је

..... 1929

М. П.

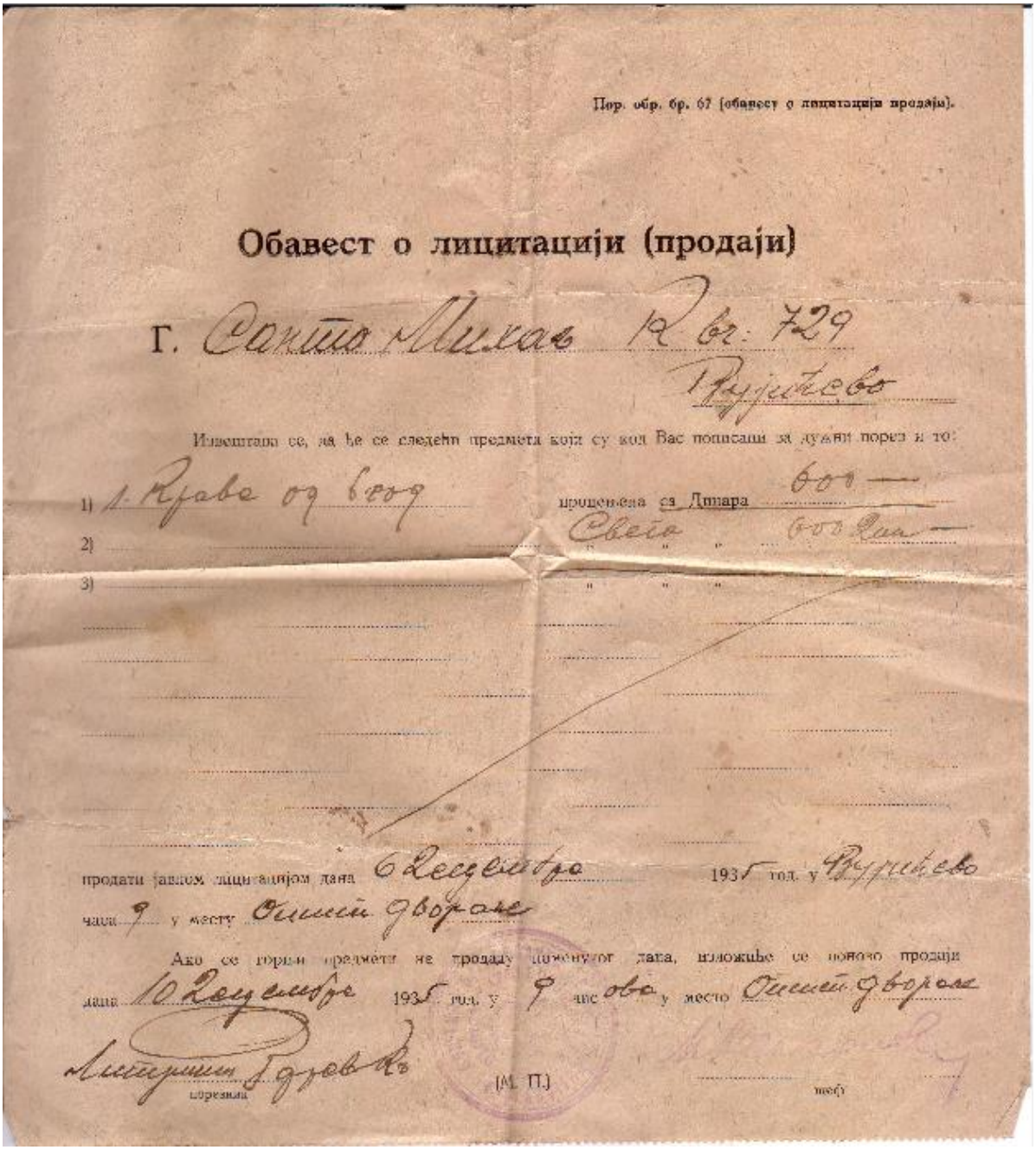
Примедба .....

(У примедби навести све евентуалне одлагање платежете, промене у погледу занимања или промене пребивалишта).

Стам. бр. 6688. Штам. Пав. Бончеров

Szinte azt mondhatnánk: ’’bevégeztetett’’
kiknek a hibájából is?
Na, nem a ’’Nagyhatalmakéból’’ csak a másokon nagyhatalmaskodókéból...

<u>1929-es dátum a bizonyíték, akkor már egy valamilyen</u>
- <u>Szerbek, Horvátok és Szlovének Királysága - hatalom</u>
<u>mára rég letűnt nevű tákolmány szakadt a Magyar föld ezen tájára</u>
’’Királyéviná Szrbá Hrvátá i Szlovénácá’’
A magyar emberek megadóztatásáról ezek sem feledkeztek meg

Пор. обр. бр. 67 (обавест о лицитацији продаји).

Обавест о лицитацији (продаји)

Г. Санто Михаљ Кућа бр. 729

Вуковево

Извештава се, да ће се следећи предмети који су код Вас пописани за дужни порез и то:

1) 1 крава од 6 год. процењена са Динара 600.—

2) " " Свега " 600.—

3) " " "

продати јавном лицитацијом дана 6 Децембра 1935 год. у Вуковеву

часа 9 у месту Општи двор

Ако се горњи предмети не продају поменутог дана, изложиће се поново продаји

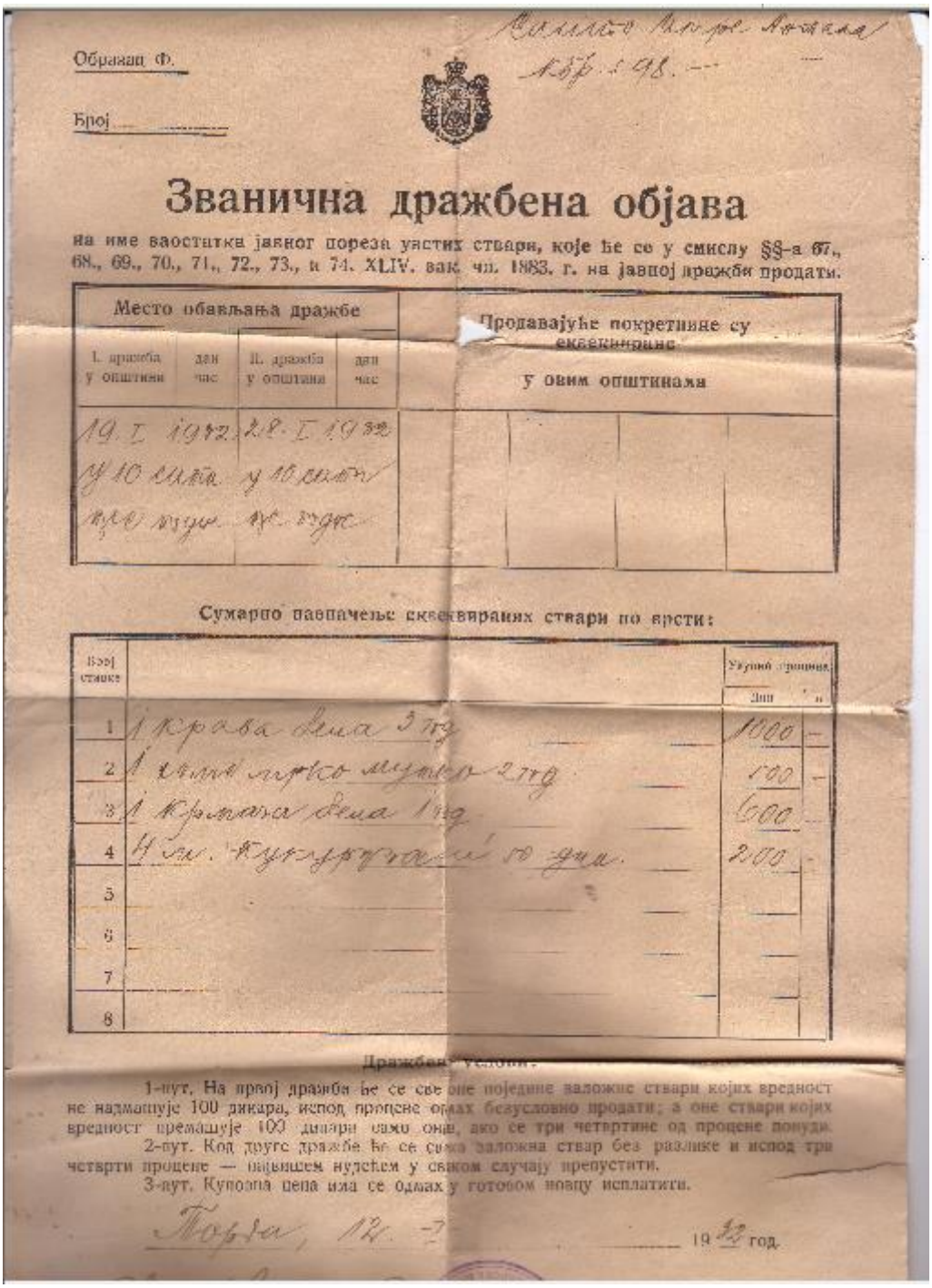
дана 10 Децембра 1935 год. у 9 часова у место Општи двор

Пореска управа

(М. П.)

Пореза

1935 december 10-én САНТО МИХАЉ Szántó Mihály
öregapánk Torda *729-es sorszámú ház lakosa* és tulajdonosa biztosan
minden betűt megértett
Licitálással, elárveréssel fenyegetik
viszik az egy fejős tehenét ha azonnal nem fizeti ki az adót

Образац Ф.

Број

Званична дражбена објава

на име заостатка јавног пореза увстих ствари, које ће се у смислу §§-а 67., 68., 69., 70., 71., 72., 73., и 74. XLIV. зак. чл. 1883. г. на јавној дражби продати.

Место обављања дражбе				Продавајуће покретнине су секвестиране у овим општинама
I. дражба у општини	дан час	II. дражба у општини	дан час	
19. I 1932. у 10 сата пре подне		28. I 1932 у 10 сати пре подне		

Сумарно пописање секвестираних ствари по врсти:

Број ставке		Укупна процена Дин.
1	1 крава бела 3 год.	1000
2	1 јалова црно шарко 2 год.	100
3	1 кртица бела 1 год.	600
4	4 м. кукуруза 10 дин.	200
5		
6		
7		
8		

Дражбени услови:

1-пут. На првој дражби ће се све оне поједине заложне ствари којих вредност не надмашује 100 динара, испод процене одмах безусловно продати; а оне ствари којих вредност премашује 100 динара само оне, ако се три четвртине од процене понуди.

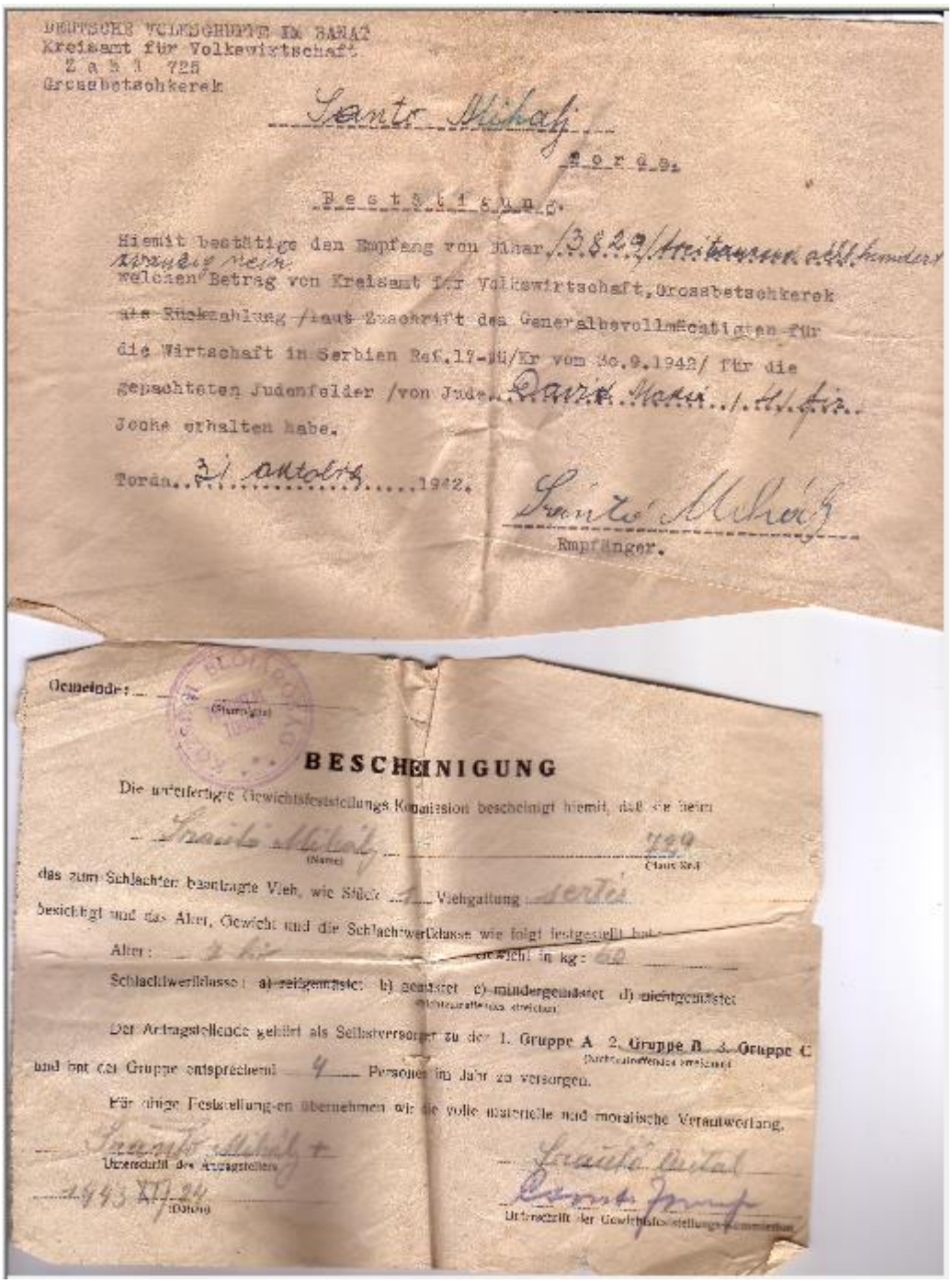
2-пут. Код друге дражбе ће се сама заложна ствар без разлике и испод три четврти процене — највишем нудећем у сваком случају препустити.

3-пут. Куповна цена има се одмах у готовом новцу исплатити.

Торда, 12. 2. 1932 год.

Igy éltek, küzdöttek és szenvedtek eleink
1932 február 12-én dátumozták a másik adóbehajtási figyelmeztetést
Tehenét, lovát, sertését és 4 métermázsa kukoricáját viszik

Torda , 12 – 2 - 1932 év.
Szántó Imre fia Mihály
’Szántó Imre Mihályá’

DEUTSCHE VOLKSGRUPPE IM BANAT
Kreisamt für Volkswirtschaft
Z a h l 725
Grossbetschkerek

Santo Mihaj

P o r o b a.

B e s t ä t i g u n g.

Hiemit bestätige den Empfang von Rhar 138.29/Hundertachtunddreissig Pengö neun
welchen Betrag von Kreisamt für Volkswirtschaft, Grossbetschkerek
als Rückzahlung /laut Zuschrift des Generalbevollmächtigten für
die Wirtschaft in Serbien Ref.17-3d/Kr vom 30.9.1942/ für die
gepachteten Judenfelder /von Jude David Mayer i.H.für.
Jocke erhalten habe.

Torda, 31. oktober 1942.

Santo Mihaj
Empfänger.

Gemeinde: Torda (Stempel)

BESCHEINIGUNG

Die unterfertigte Gewichtsfeststellungs-Kommission bescheinigt hiemit, daß sie beim
Santo Mihaj (Name) 429 (Haus-Nr.)
das zum Schlachten bestimmte Vieh, wie Stück 1 Viehgattung Sertes
besichtigt und das Alter, Gewicht und die Schlachtwertklasse wie folgt festgestellt hat:
Alter: 2 Jahre Gewicht in kg: 60
Schlachtwertklasse: a) vollgemästet b) gemästet c) mindergemästet d) nichtgemästet
(Nichtzutreffendes streichen)
Der Antragsteller gehört als Selbstversorger zu der 1. Gruppe A 2. Gruppe B 3. Gruppe C
(Nichtzutreffendes streichen)
und hat der Gruppe entsprechend 4 Personen im Jahr zu versorgen.
Für obige Feststellungen übernehmen wir die volle materielle und moralische Verantwortung.

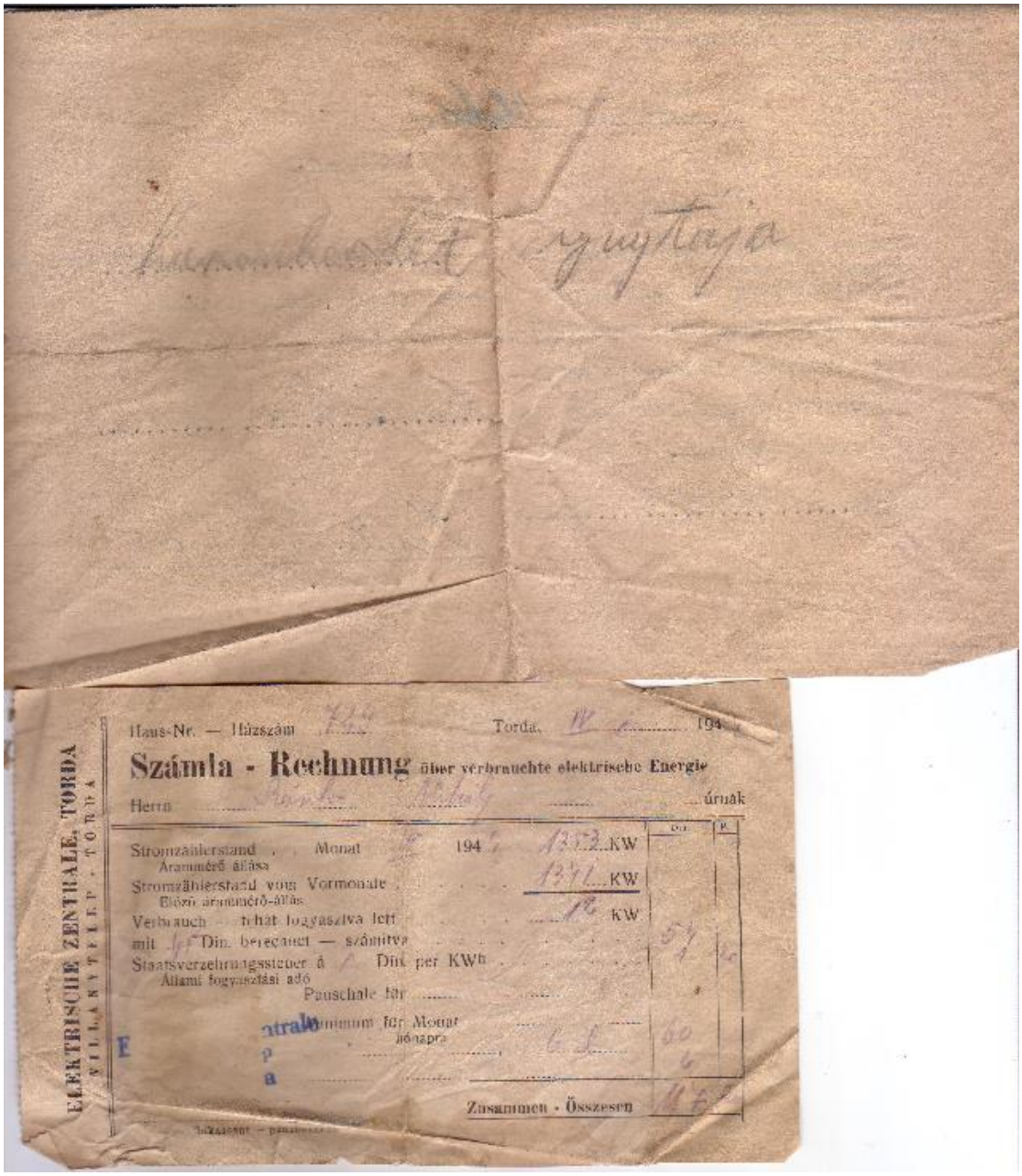
Santo Mihaj
Unterschrift des Antragstellers

Santo Mihaj

1943 XI 24
(Datum)

Unterschrift der Gewichtsfeststellungs-Kommission

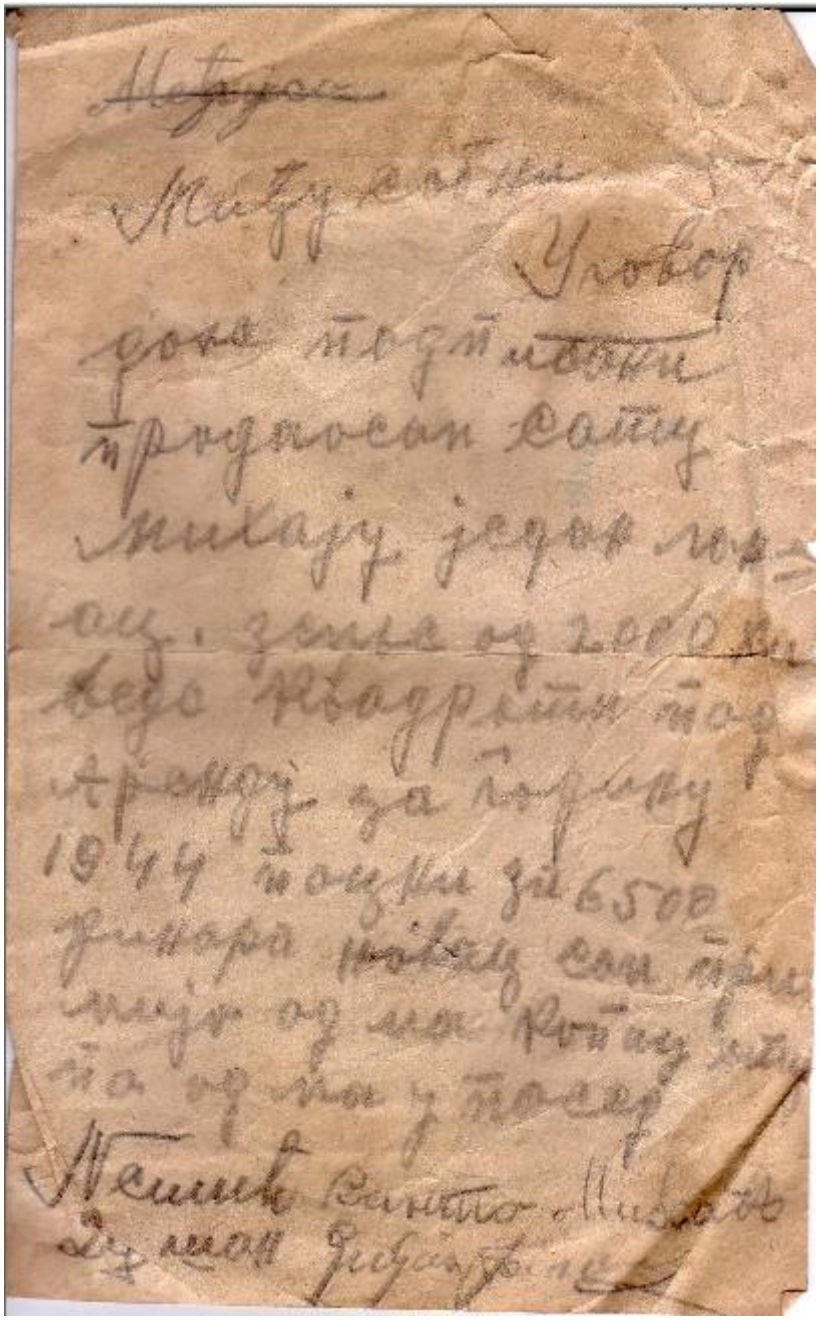
Szántóból itt már Santo lett. **1942 október 31 vészes idejében**
Az elkobzott Judenfelder megművelése utáni adó behajtás
Sajátkezűleg: Szántó Mihályt írt a nagyapa, felemelt fejjel, magyarul
1943 november 24-ére, a Karácsony előtti disznótorok idejére egy, 60 kilós sertést volt engedélyezve levágnia – idegenebb nyelven, még idegenebbektől
DEUTSCHE VOLKSGRUPPE IM BANAT
Kreisamt für Volkswirtschaft
Magyar földön Torontálból bánatos Bánátot fabrikáltak az idegen jövevény hatalmaskodók....

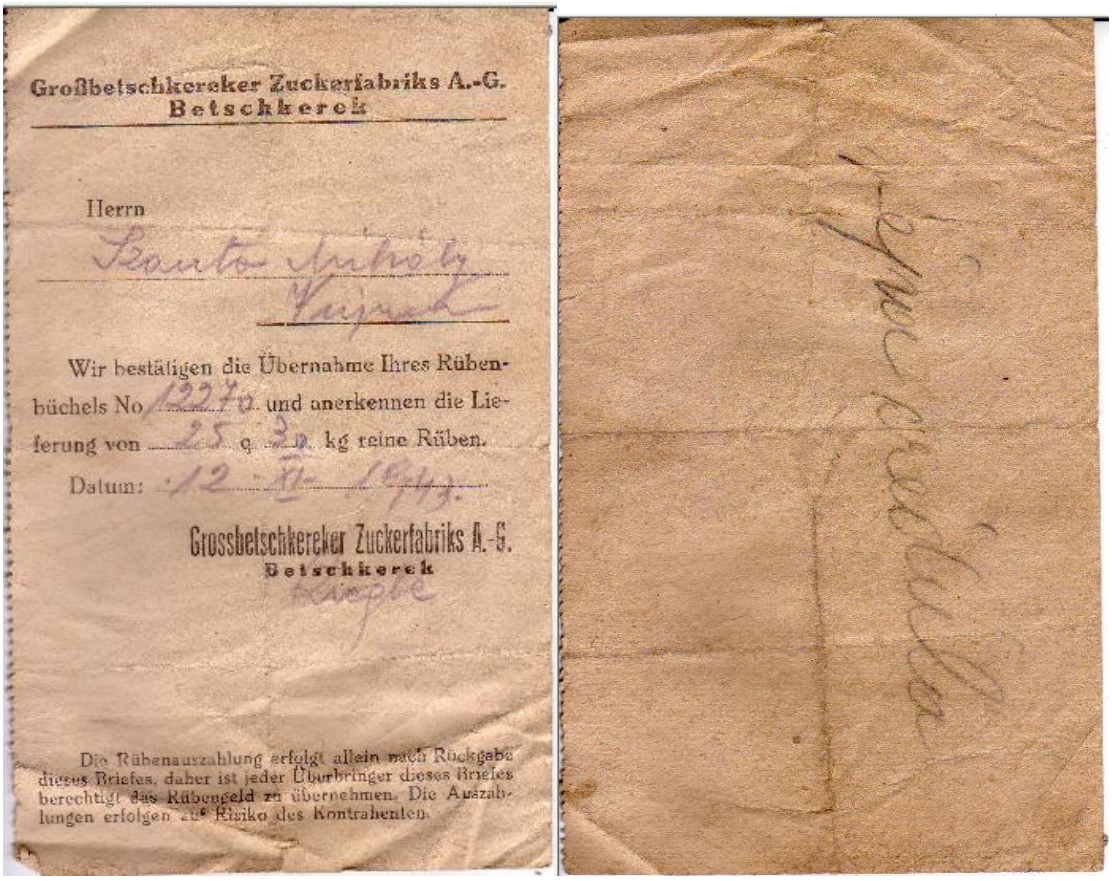
A Judenfelder cédula hátuljára írta oda öregapánk hogy az a ’’haszonbérlet nyugtája’’ volt, amiért keményen megdolgozott **<u>úgy veszem ki, hogy a ’’ / von Jude ... David Maksa ...’’</u>** nevű egyén volt.
Az 1944 - IV hó 1-én kelt villanyszámla, ahol még tudtak magyarul az uralkodhatnámok. Igaz a saját nyelvükön, saját maguknak is odairták...
az: ’’über verbrauchte elektrische Energie’’
szavakat nem tudták magyarra forditani
a mieink meg nem biztos, hogy tudták mi az, az ő nyelvükön...

31 oktobra 1942.

Mert a hasznot mindig mások húzták a mi tájunkról...

1944-ben egy magánszerződés, ahol az alulírott CATY Михалу (mostmár újra ciril betűkkel) Szátú Mihálú – ami Szántó Mihálynak akart lenni így: ''Szántú Miháljú'' egy lánc földet árendába adott az 1944-es évre és felvette erre a 6500 dinárt, egy valaki Nétity Dusán nevű egyén. Szántó Mihály nagyapa itt már megtanult ciril betűvel aláírni, azonban a tanú Gulyás János szépen magyarul írta alá a nevét.

Großbetschkereker Zuckerfabriks A.-G.
Betschkerek

Herrn
Szantó Mihály
Vujak

Wir bestätigen die Übernahme Ihres Rübenbüchels No 1227 und anerkennen die Lieferung von 25 q 30 kg reine Rüben.

Datum: 12-XI-1943.

Grossbetschkereker Zuckerfabriks A.-G.
Betschkerek

Die Rübenauszahlung erfolgt allein nach Rückgabe dieses Briefes, daher ist jeder Überbringer dieses Briefes berechtigt das Rübengeld zu übernehmen. Die Auszahlungen erfolgen auf Risiko des Kontrahenten.

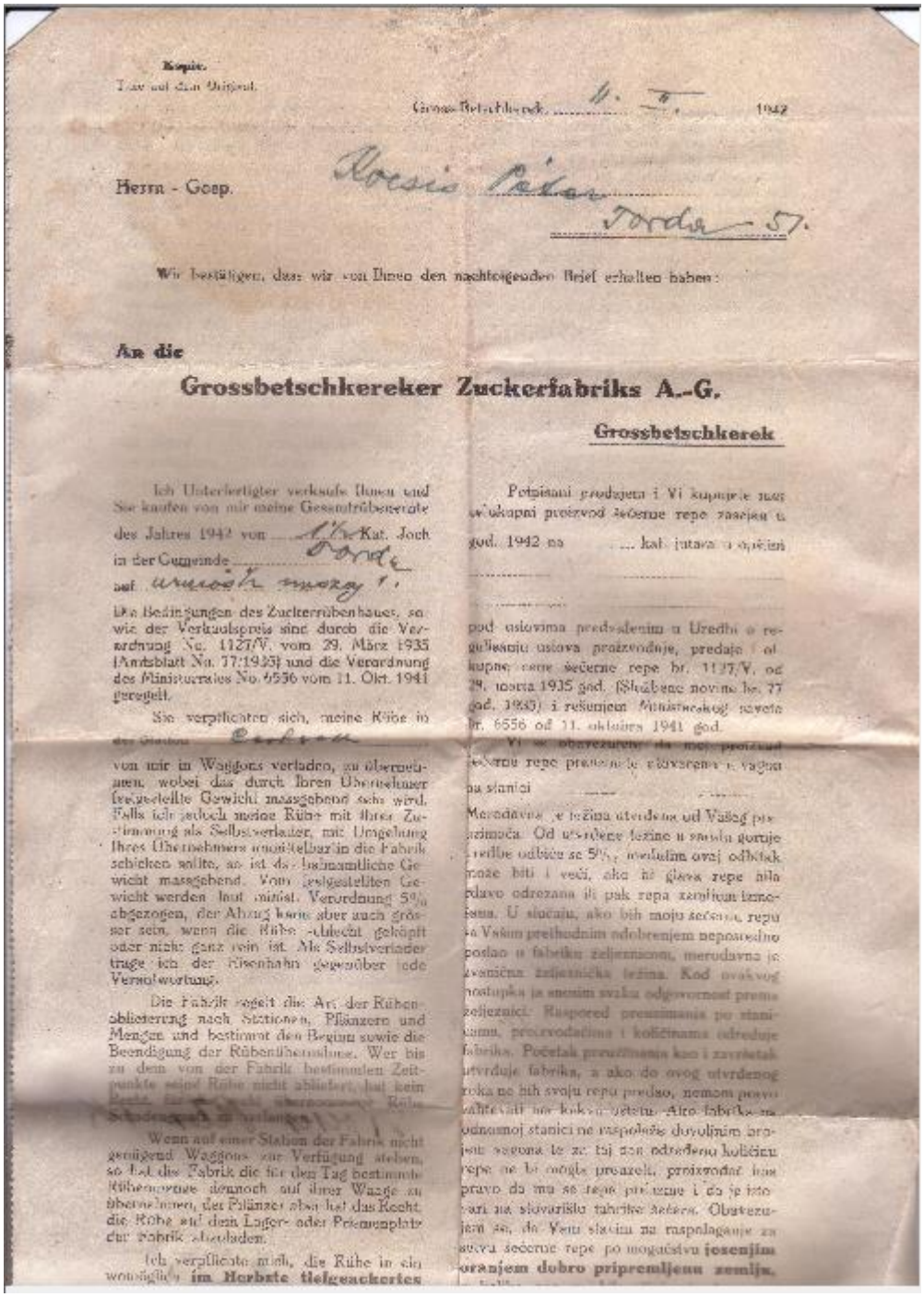
1943 november 12-én Szántó Mihály tordai lakosnak mostmár szülőfaluja nevét úgy kell neveznie, hogy Vujityevó.
A földjén kitermelt 25 mázsa 30 kg cukorrépáját a Nagybecskereki cukorgyárnak szállította le.
A Cukorgyár neve most csak: Zuckerfabrick
Nagybecskerek – Grossbetschkerek

A mi tájunkon a magyarok igazán alkalmazkodásra beállitott lelkek voltak
Még akkor is ha a rájuk szakadt sokféle hivatalos nyelvek szinte évenként változtak...
Ennek a bestätigung – elismervénynek a hátulját azonban a Torontál - tordai Szántó Mihály nagyapa, biztos ami biztos, elnyugtázta, hogy az

’’répa cédula’’

Mert az már nem biztos, hogy jó szótár hiányában, azt is kidolgozhatta, hogy a répája – ’’Rüben’’ a jövevényeknél

Mert a Rübenauszahlungért bizony pénz járt, keményen megdolgozott pénz.

Kopie.

Herrn - Gosp.

Wir bestätigen, dass wir von Ihnen den nachfolgenden Brief erhalten haben:

An die

Grossbetschkereker Zuckerfabriks A.-G.

Grossbetschkerek

Ich Unterfertigter verkaufe Ihnen und Sie kaufen von mir meine Gesamtrübenernte des Jahres 1942 von ... Kat. Joch in der Gemeinde ... auf ...

Die Bedingungen des Zuckerrübenhauses, sowie der Verkaufspreis sind durch die Verordnung Nr. 1127/V. vom 29. März 1935 (Amtsblatt No. 77:1935) und die Verordnung des Ministeriums No. 6556 vom 11. Okt. 1941 geregelt.

Sie verpflichten sich, meine Rübe in der Station ... von mir in Waggons verladen, zu übernehmen, wobei das durch Ihren Übernehmer festgestellte Gewicht massgebend sein wird. Falls ich jedoch meine Rübe mit Ihrer Zustimmung als Selbstverlader, mit Umgehung Ihres Übernehmers unmittelbar in die Fabrik schicken sollte, so ist das bahnamtliche Gewicht massgebend. Vom festgestellten Gewicht werden laut mittel. Verordnung 5% abgezogen, der Abzug kann aber auch grösser sein, wenn die Rübe erfroren, gehöpft oder nicht ganz rein ist. Als Selbstverlader trage ich der Eisenbahn gegenüber jede Verantwortung.

Die Fabrik regelt die Art der Rübenabliefterung nach Stationen, Pflanzern und Mengen und bestimmt den Beginn sowie die Beendigung der Rübenübernahme. Wer bis zu dem von der Fabrik bestimmten Zeitpunkte seine Rübe nicht abliefert, hat kein Recht, für [illegible] zu verlangen.

Wenn auf einer Station der Fabrik nicht genügend Waggons zur Verfügung stehen, so hat die Fabrik die für den Tag bestimmte Rübenernte dennoch auf ihrer Wage zu übernehmen, der Pflanzer aber hat das Recht, die Rübe auf dem Lager- oder Präsentplatz der Fabrik abzuladen.

Ich verpflichte mich, die Rübe in ein wenmöglich **im Herbste tiefgeackertes**

Potpisani prodajem i Vi kupujete moj ukupni proizvod šećerne repe zasejan u god. 1942 na ... kat. jutara u opštini ...

pod ustovima predsednim o Uredbi o regulisanju ustova proizvođanje, predaje i ot kupne, cene šećerne repe br. 1127/V. od 29. marta 1935 god. (Službene novine br. 77 god. 1935) i rešenjem Ministarskog saveta br. 6556 od 11. oktobra 1941 god.

Vi se obavezujete da moj proizvod šećerne repe preuzmete u vagonima na stanici ...

Merodavna je težina utvrđena od Vašeg primaoca. Od utvrđene težine u slučaju gotje utvrđuje se 5% [illegible] ovaj odbitak može biti i veći, ako bi glava repe bila odavno odrezana ili pak repa zamrljana [illegible]. U slučaju, ako bih moju šećernu repu sa Vašim prethodnim odobrenjem neposredno predao u fabriku železnicom, merodavna je zvanična železnička težina. Kod ovakvog postupka je onemu svaka odgovornost prema železnici. Raspored preuzimanja po stanicama, procentualnima i količinama određuje fabrika. Početak preuzimanja kao i završetak utvrđuje fabrika, a ako do ovog utvrđenog roka ne bih svoju repu predao, nemam pravo [illegible] ni kakvu ustanu. Ako fabrika na odnosnoj stanici ne raspolaže dovoljnim brojem vagona te ne bi mogla preuzeti, proizvođač ima pravo da mu se repa primi i da je isto [illegible] na slovarištu fabrike šećera. Obavezujem se, da Vam stavim na raspolaganje za ovaj šećerne repe po mogućstvu **jesenjim oranjem dobro pripremljenu zemlju,**

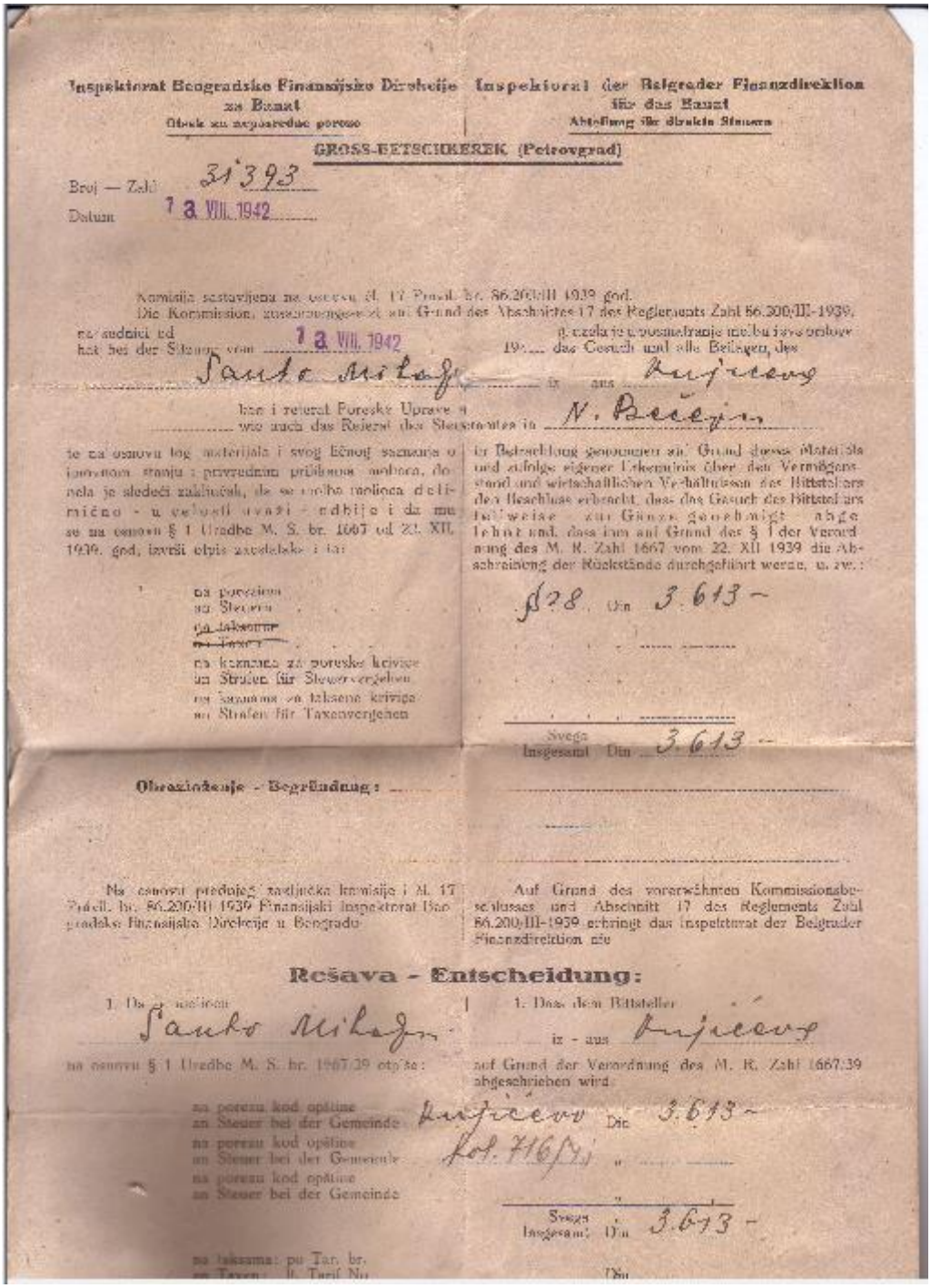
Torontálban 1942 február 11-én, úgy tűnik, a hatalmaskodásoknak még egy változata is működött.

A főcím Grossbetschkerek ZuckerfabrickA.-G.

<u>A vezető főhivatalos nyelv a későbbi jövevényeké, a korábbi jövevényeké a második, kísérő nyelv... olyan mint amikor az úrnak van egy a sarkában haptákoló kísérgető szolgálója...</u> majdnem azt írtam kiszolgálója...

az –unterwerfenek- mindig kiszolgálnak –dienen-

<u>Az ősi Torontáliak, Hollós-Corvinusok nyelvét pedig a föld nyelte el?</u>

Inspektorat Beogradske Finansijske Direkcije za Banat
Odsek za neposredne poreze

Inspektorat der Belgrader Finanzdirektion für das Banat
Abteilung für direkte Steuern

GROSS-BETSCHKEREK (Petrovgrad)

Broj — Zahl 31393
Datum 13. VIII. 1942

Komisija sastavljena na osnovu čl. 17 Pravil. br. 86.200/III 1939 god.
Die Kommission, zusammengesetzt auf Grund des Abschnittes 17 des Reglements Zahl 86.200/III-1939,

na saslušanju od 13. VIII. 1942 je u prisustvu molbu izvršenoj
hat bei der Sitzung vom ... 19... das Gesuch und alle Beilagen, des

Sauko Mihajo iz Banjičevo
... iz ...

kao i referat Poreske Uprave u ... N. Bečkerek
... wie auch das Referat der Steuerbehörde in ...

je na osnovu tog materijala i svog ličnog saznanja o imovnom stanju i povređenim prilikama molbara, donela je sledeći zaključak, da se molba molioca delimično - u celosti uvaži - odbije i da mu se na osnovu § 1 Uredbe M. S. br. 1667 od 22. XII. 1939. god. izvrši otpis zaostalske i to:

in Betracht genommen auf Grund dieses Materials und zufolge eigener Erkenntnis über den Vermögensstand und wirtschaftlichen Verhältnissen des Bittstellers, des Beschluss erbracht, dass das Gesuch des Bittstellers teilweise zur Gänze genehmigt abgelehnt wird, dass ihm auf Grund des § 1 der Verordnung des M. F. Zahl 1667 vom 22. XII 1939 die Abschreibung der Rückstände durchgeführt werde, u. zw.:

za porezom na Steuern	Din 328
za taksama ...	...
za kaznama za poreske krivice an Strafen für Steuervergehen	...
za kaznama za taksene krivice an Strafen für Taxenvergehen	...
Svega Insgesamt Din	3.613 -

Obrazloženje - Begründung: ...

Na osnovu prednjeg zaključka komisije i čl. 17 Pravil. br. 86.200/III 1939 Finansijski inspektorat Beogradske Finansijske Direkcije u Beogradu

Auf Grund des vorerwähnten Kommissionsbeschlusses und Abschnitt 17 des Reglements Zahl 86.200/III-1939 erbringt das Inspektorat der Belgrader Finanzdirektion die

Rešava - Entscheidung:

1. Da se molioca Sauko Mihajo

na osnovu § 1 Uredbe M. S. br. 1667/39 otpiše:

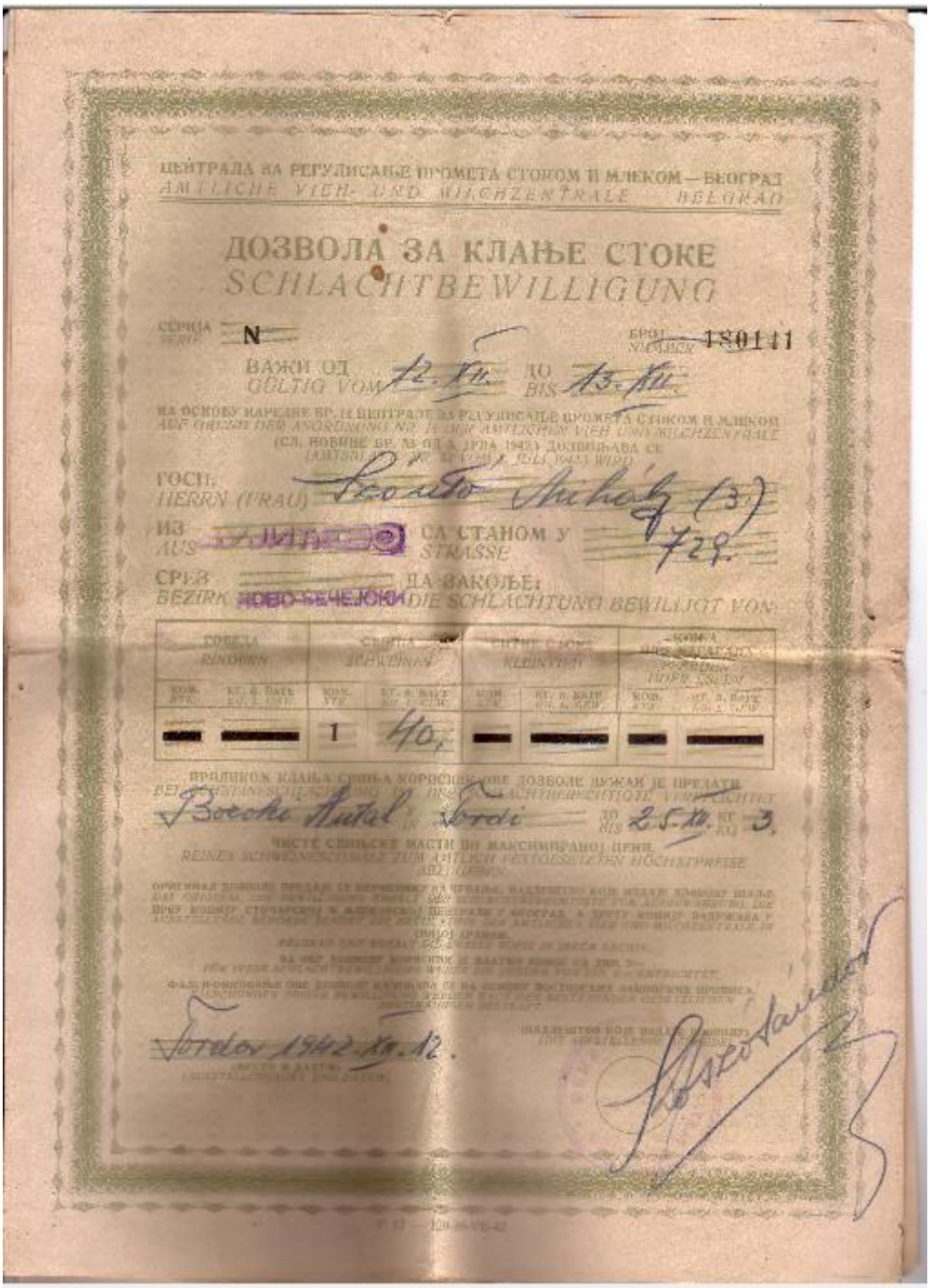
1. Dass dem Bittsteller ... iz - aus Banjičevo

auf Grund der Verordnung des M. F. Zahl 1667/39 abgeschrieben wird:

na porezu kod opštine an Steuer bei der Gemeinde	Banjičevo Din 3.613 -
na porezu kod opštine an Steuer bei der Gemeinde	Kol. 716/21 " ...
na porezu kod opštine an Steuer bei der Gemeinde	" ...
Svega Insgesamt Din	3.613 -

na taksama: po Tar. br.
an Taxen ... lt. Tarif Nr.
Din

Biztos ami biztos, 1942 augusztus 13-ára Gross – Betschkerek azaz pardon, mostmár Petrovgrád került a Bánátot inspektáló Finánccok űrlapjára, így most a kicsit korábbi jövevények nyelve került előtérbe. A későbbi jövevények jónak látták, kicsit ámisztani az előbbieket. Majd ha itt Klein-Deutschland lessz, lessz, lessz, akkor úgyis mi döntünk arról, hogy kié lessz a hivatalos nyelv. Már nagy gyakorlatunk van erre az ''Osztrák-Magyar'' Monarchiából. Ahol minden Osztrák volt, volt, volt és csak a szolgaság a magyar volt...

ЦЕНТРАЛА ЗА РЕГУЛИСАЊЕ ПРОМЕТА СТОКОМ И МЛЕКОМ — БЕОГРАД
AMTLICHE VIEH- UND MILCHZENTRALE BELGRAD

ДОЗВОЛА ЗА КЛАЊЕ СТОКЕ
SCHLACHTBEWILLIGUNG

СЕРИЈА N ЕРОЈ 180111

ВАЖИ ОД 12. XII. ДО 13. XII.

ГОСП. Szabó Mihály (3)
HERRN (FRAU)

ИЗ ЈОШАНИЦА СА СТАНОМ У 729.
AUS STRASSE

СРЕЗ ЈАБУКА ЈА ЗАКОЉЕ:
BEZIRK DIE SCHLACHTUNG BEWILLIGT VON:

СОРТА		СВИЊА		ОСТАЛО		КОМА	
—	—	1	40,	—	—	—	—

ПРИЛИКОМ КЛАЊА СВИЊА КОРИСНИК ОВЕ ДОЗВОЛЕ ДУЖАН ЈЕ ПРЕДАТИ

Bocskai Antal Torda ДО 2.5.XII. КГ 3.

ЧИСТЕ СВИЊСКЕ МАСТИ ПО МАКСИМИРАНОЈ ЦЕНИ.

Torda 1942. XII. 12.

1942 december 12-én már a kicsit korábbiak nyelve van előtérben, de azért a későbbi jövevények nyelvén is rögzitve kell lenni a szintiszta magyar Torontáltorda lakosainak, a disznóvágási engedélyt.

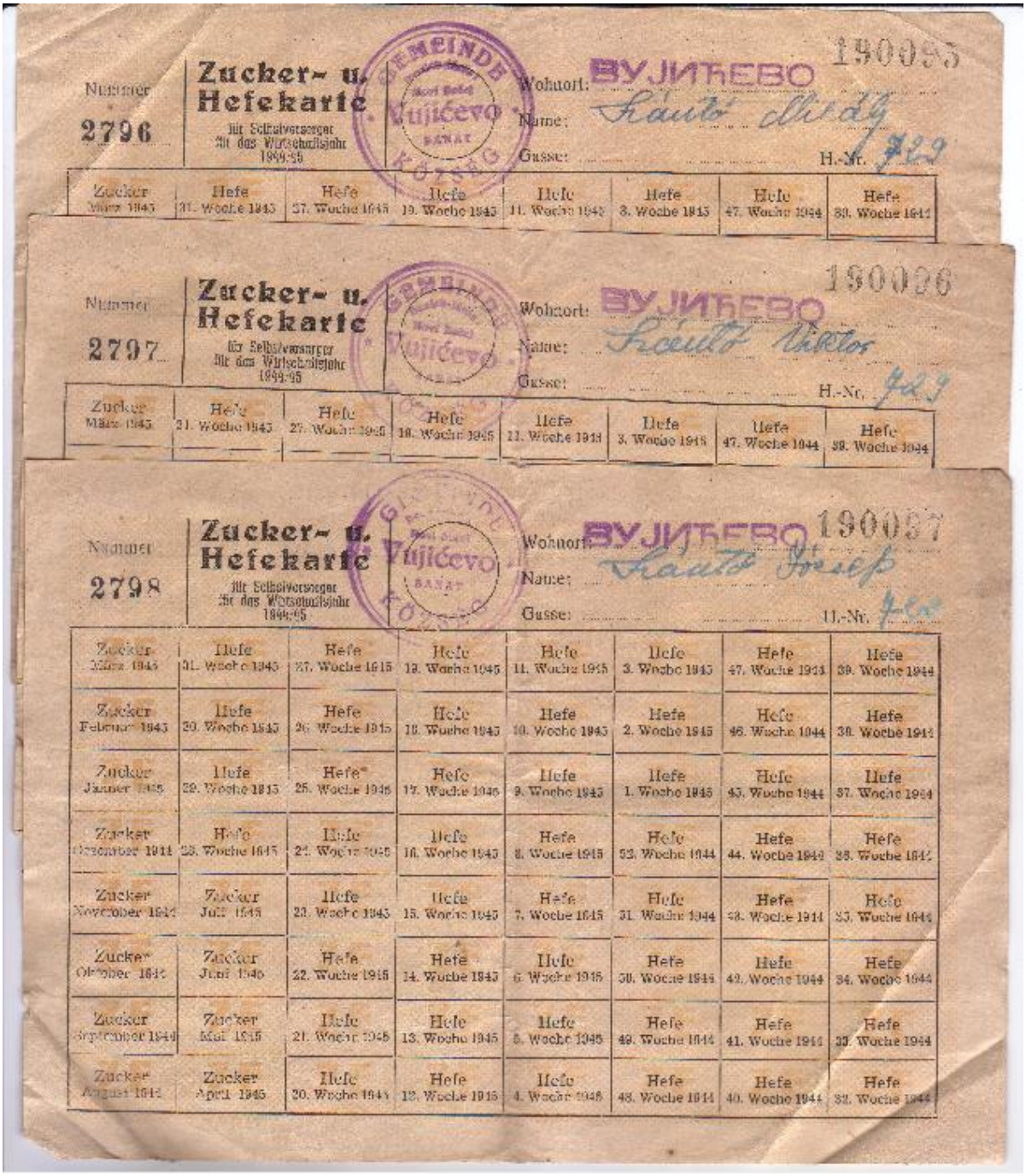
Hiába, kétnyelvű államban, kétnyelvű hatalomban, márcsak a jövevények lesznek előtérben. Az őslakosok meg iparkodjanak, és kétkezi munkájuk mellet, nyelveket is tanuljanak.

És forogjon a nyelvük, hol jobbra, hol balra, attól függően, hogy éppen merről fúj a kosava...

Csak a 40 kilós malackából, három kiló zsírt tessék beszolgálni a helyi hentesnél

A dokumentumból kitűnik, hogy Tordán Bozóki Antal hentesnek kellett átadni a kötelező 3 kiló zsírt, a hatalom által behajtatott disznóvágási adó fejében. Egy 40 kilós disznócska után három kiló zsirt! Ja, a hatalom mindig élősködött a dolgozó ember hátán.

Az eddig bemutatott sorozatos korabeli és hiteles adatok mellett, még vagy kétszer ennyi régi megsárgult, szétfoszló állapotú, ám még olvasható állapotban lévő dokumentum került hozzánk. A furcsa véletlennek köszönve. Pedig egy általam nagyon megbecsült protestáns lelkész mondta nekem egyszer, úgy szóbeszédben, hogy, véletlenek márpedig nincsennek. Mert minden ok okozat, terv és cél által történik az életünkben.
Nos. Előrébb, kedves olvasó, rögzitettünk néhány fénykép felvételt 1998-bani Tordán jártunk emlékére.
Ott fontos a nagyszülők házáról készült fénykép.
Mert akkor még állt a ház, jó állapotban. Még gondolni sem gondoltunk arra, hogy csak olyan egy évtized után, milyen hálásak leszünk az úgymond utolsó felvételeinkért. Mert a tetőszerkezet fa rámáját kikezdte a szú vasfoga. A tető ennek következtében, behajolt, néhol be is omlott. A téli hótakaró súlya valamint az olvadó havas lucsok, meg a minden kicsiny hézagba beszivárgó esővíz pedig folytatta és befejezte, összeomlasztotta azt, amiért egy életen át küzdöttek eleink. A földből verett falak átáztak, szétmáltak, és összeroskadtak. Maguk alá temetve a múltak minden emlékét.
Azaz, azokat az emlékeket temették maguk alá az összeomlott falak, amely emlékeket nem őriztek meg a házbeliek és az utókor.
A mi esetünkben, úgy tűnik, a szerencse a mi oldalunkon állt.
Vagy inkább eleink gondos életvitele állt, a mi oldalunkon. A megmaradásunk zálogaként, a múltak hiteles őreként, a jövőnk hiteles bizonyitására.
Ugyanis.
Abban a régi nagyszülői házban, azokban a régi vészterhes évtizedekben, Szántó Mihály nagyapa, valamire nagy gondot viselt.
Önmagára, a családjára, küzdelmes életének mindennapjára viselt nagy gondot a nagyapánk Torontál-Tordán.
Nehéz verejtékével felépített háza padlásának egy rejtett zugában, több évtizeden át egy kartondobozban, gondosan raktározta, elrejtette, mindennapjait terhelő vagy éppen megkönnyitő céduláit, dokumentumait, papirosait.
És utódai, az ő házának omladozó falai között, a végösszeomlás előtt, mentették, ami menthető volt. A szobákból, az almáriumból és a padlásáról is. Ahol az egyik sarokban, rábukkantak a foszladozó papiroshalmazra.
Családfánk gyüjtése folyamán jutott eszébe, magányos és özvegy sógorunknak: ’’Vannak itt, sárgult, nagyon régi papirosok amiket egy dobozban találtunk és lehoztunk a padlásról. Mielőtt összedőlt volna a ház. Átnézem őket és amit gondolok, kiválogatom és elküldöm nektek, ezek Józsi öregapjának az iratai.’’

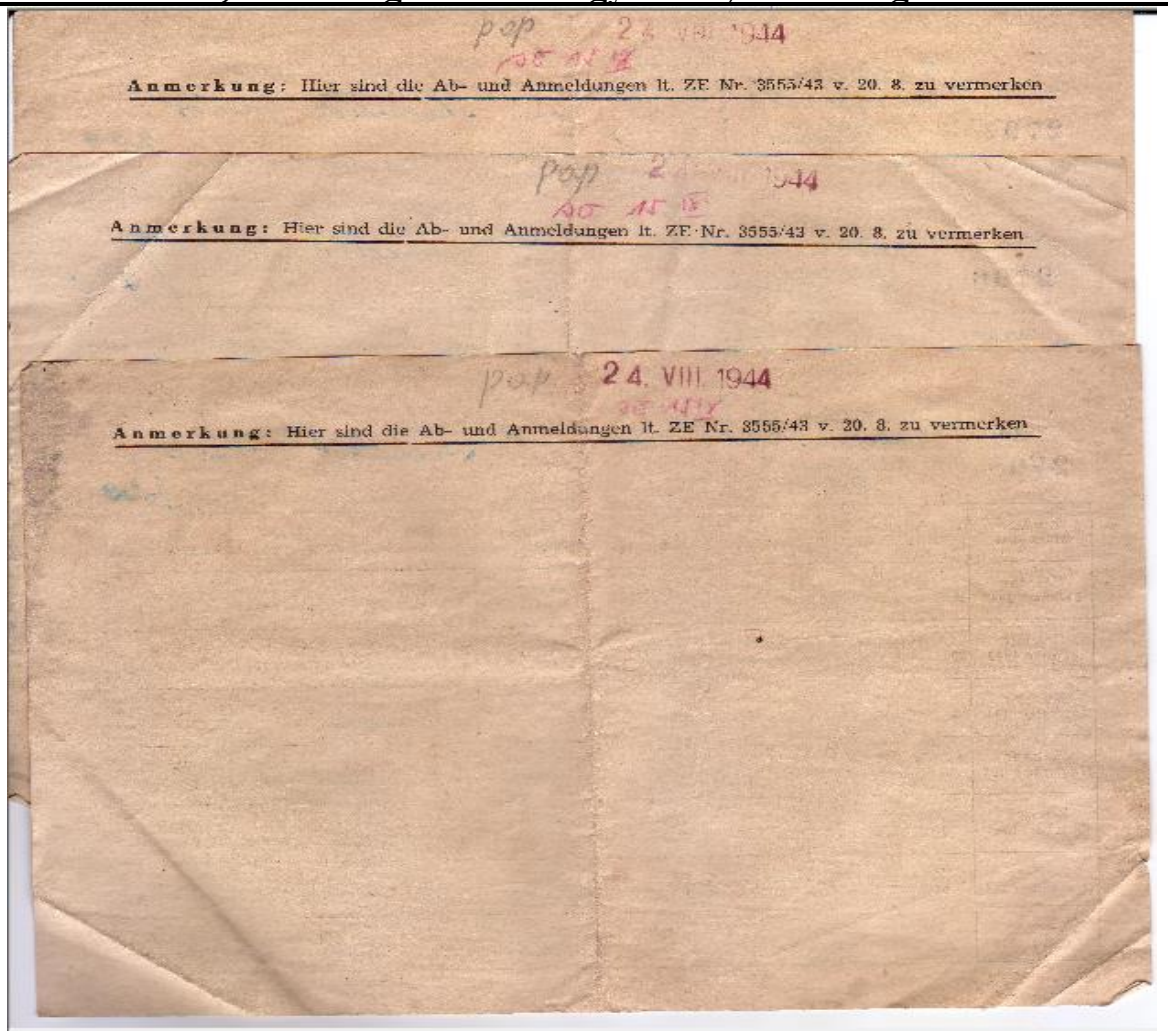
1944 – 45 ös évekre, cukor és élesztő járulék kártya
Torontáltorda azaz mostmár Vujityevóra keresztelt községben a 729 sorszámos ház lakosainak: Szántó Mihály háztulajdonosnak, a nejének Szántó Viktóriának és a velük élő egyetlen fiuknak <u>Szántó Józsefnek</u> a nevére. Leányuk Szántó Katalin akkor már férjezett, Kocsis Péterné Katalin külön a saját és férje házának a háztartásában élt.

<u>Fontosak az évek: 1944 és 1945</u>

A második világháború vészterhes évei.
Ezekben az években a Steigerwald szódás Jaksi 14-15 éves suhanc volt.

Történnek események, kedves olvasó, ahol az igazság egyszer, akkor amikor, a helyére teszi a saját hiteles dolgait.
És ennek vagyunk a tanúi, pontosan most, amikor ezeket az oldalakat, ezeket a sorokat olvassuk.
Ugyanis.
Ennek a Topolyán élő szódás Szepinek - a Steigervald Josepnek fia: a Steigerwald Jakob, az úgynevezett szódás Jaksi aki 1931-ben született és szerinte úgy 1935 óta a magyarok Kardos kocsmájában élt és nevelkedett 1944 végéig, csunyán elszámította magát, már 60-70 éves felnőtt korában.
Valahol, valakiktől valamilyen doktori fokozatot is nyert, német nyelvből, amit könyvének olvasása közben, igen megkérdőjelezhet minden értelmiségi. Ugyanis, egy nyelvet, akármilyen nyelvet előadó egyénnek, elsősorban pszihológiát, szociológiát, társadalmi ismereteket tanult egyénnek kellene lennie. Ezek tudásának elsajátítása nélkül, veszélyes őt kisdiákok lelki fejlődésének az irányítására engedélyezni.
Mert hajlamos az ilyen hiányos tudással rendelkező egyén, munkálkodása során több kárt mint hasznosat tenni a fejlődő gyerek pszihéjében. Miként ezt ő maga is bevallotta egyik könyvében, hogy azért tért át német nyelvet egyetemre járó fiataloknak tanítani (néha kerek 5 diákot egy osztályban...), mert előzőleg az alsós osztályok tanulói között, nem vált be a munkája. Saját szavaival valahogy úgy fejezte ki, hogy a saját neveltetése miatt, nem volt való és nem tudott az éppen fejlődő fiatalokkal bánni....
A mi családi történetünkben is elég nagy kárt és hamisítást vitt végbe, ez az időközben 60-70 évesre érett, ám gondolkodásában nagyon éretlen felfogásúnak maradt egyén, aki 1945-ben 14 éves suhanc. És a 14 éves suhanc már megtart annyi emlékezetet, hogy tudja, hol, kikkel élt 14 éves koráig. Ezt az igazságot még a legnagyobb hazudozó sem cáfolhatja....
Ugyanis, eddig bizonyítottuk, hogy 1943 februárban Tordára férjhezment anyósom Szántóné Kardos Mária, nagyon rövid idő múlva otthagyta a férjét és, egyedül már a várandós állapotában, visszatért az apja kocsmájába Topolyára. Első fia ott született 1943 novemberben, ahol abban az évben ő volt a kocsmáros, az apja meg a gazda. Nem kibeszélés képen, hanem csupán a tárgyilagosság érdekébe el kell mondani: A Kisútcán lakott anyósom házassága előtti legénye, a Tamasi Marci aki akkor már két gyerekes és legalább 3-4 éve nős ember volt. Nos. Ez a gazdag Marci, aki mellesleg Veréb Pál öregapámék első szomszédja volt, 1943-ban ott intézkedett a Kardos kocsmában, és úgy három hónapig ott is aludt....Ezt már régóta szemtanúktól tudtuk, tudjuk. *A saját közel ötven éves házassági tapasztalataim után, csak meg tudom érteni a feleségének, a szomszéd Cicel néninek a lelki állapotát azokban a hónapokban.* **Ezekre utalt apám, amikor az én házastársi választásomnál, leendő anyósomra célozva próbált óvni .... egy kocsmában tanult viselkedések házasságra kihatásoktól..... persze, akkor már elkésett, de példát nem mutatott, ő maga sem... ami az első házasságát illette...**

De a Steigerwald Jacob – szódás Jaksi még tovább is csunyán elszámitotta magát, ugyanis a fenti <u>Zucker und Hefekarte</u> dátumai azt is bizonyítják, hogy apósom Szántó József 1944-ben és 1945-ben is <u>Tordai</u> lakos volt és a saját szüleivel a saját szüleinek a háztartásában élt.
Tehát anyósom akkor 1944-ben és 1945-ben is a mostmár megszületett első fiával Topolyán élt, a Kardos kocsmában, az édesapjával, és ott is dolgozott, ő volt az apja kocsmájában a kocsmáros.
<u>Nem állja tehát a hamis félrevezetés, melyeket a Steigerwald Jacob PhD fokozatos német nyelvtanár velünk közölt, miszerint, idézem: '' Ő emlékszik Marisra, amikor az néha elment 'hozzájuk' meglátogatni at apját.''(sicc)</u>
<u>A holtak ugye, már nem beszélnek. Igy a német nyelvtanár úgy gondolta, ő írhat amit akar, tanú a régiekre már úgysem él, aki őt meghazudtolhatná...</u>

Anmerkung: Hier sind die Ab- und Anmeldungen lt. ZE Nr. 3555/43 v. 20. 8. zu vermerken

Anmerkung: Hier sind die Ab- und Anmeldungen lt. ZE Nr. 3555/43 v. 20. 8. zu vermerken

Pop 24. VIII. 1944

Anmerkung: Hier sind die Ab- und Anmeldungen lt. ZE Nr. 3555/43 v. 20. 8. zu vermerken

A tordai Szántó család adatait tartalmazó megsárgult dokumentum papirossai pedig, hűen, igazul tanúskodnak. Emberségről, becsületről.
<u>1944 augusztus 24-én lepecsételve az igazságot.</u>
<u>Szántó József Tordán élt, a tőle külön élő felesége Maris a gyerekükkel pedig Topolyán a Kardos kocsmában élt.</u>
Bizonyítanak a három személyre szóló **<u>Zucker - u. Hefekarte</u>** hátlapjai is

A családunkhoz, a múltunkhoz, a hiteles történelmünkhöz tartozik még utánnanézni és rögziteni néhány dokumentumot.
Hollósról, a Magyar Huszárságról, a Szülőföldünkről.

1895-ban Főtér: a GrosKikinda-NagyKikinda 1948-ig, utána és ma is csak Kikinda a *Hollós – Hollósvár*

''Most épült föl a cs. és kir. huszárság díszes laktanyája'' ***Borovszkynál*** **-Torontál vármegye**

városi középületeket, a pénzintézeteket, vendéglőket és a legnagyobb kereskedéseket. A várost minden oldaláról szőlők és gyümölcsös kertek veszik körül. Most épült föl a pályaház közelében a cs. és kr. huszárság díszes laktanyája, mely a tiszti pavilonokkal együtt idővel külön kis városrészt fog alkotni. Kikinda nagyon élénk gabonakereskedést folytat a környékkel, s malompara a külföld számos piaczát látja el nagy szállitmányokkal; népes vásárait pedig a bécsi és budapesti kereskedők is nagy számmal látogatják. Vidéke minden oldaláról dúsan be van telepitve virágzó községekkel. Nyugat felé *Szaján* magyar, *Tisza-Hegyes* szerb és magyar, *Bocsár* német és szerb községek tornyai látszanak; keletről Temesvár irányában terül el a temesi vidék legtermékenyebb és leggazdagabb földje a múlt századi német telepesek csinos falvaival. A mai *Szőllős* és *Szent-Hubert* falvak helyén állott a középkorban *Hollósvár* a Hunyadiak, és annak szomszédságában *Horogszeg*, Szilágyi Mihály lakóhelye.

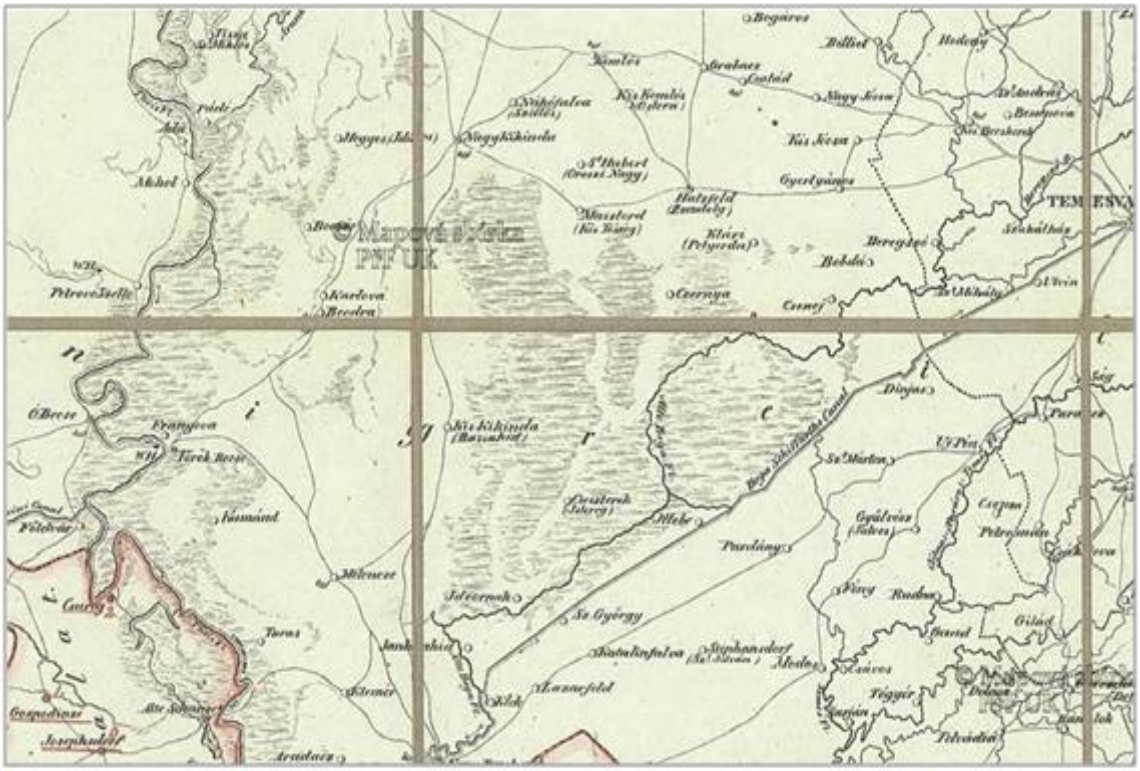

Az Aracsi születésű Szentkláray Jenő kanonok történetíró tudományosan kimutatott tanulmány munkája után:

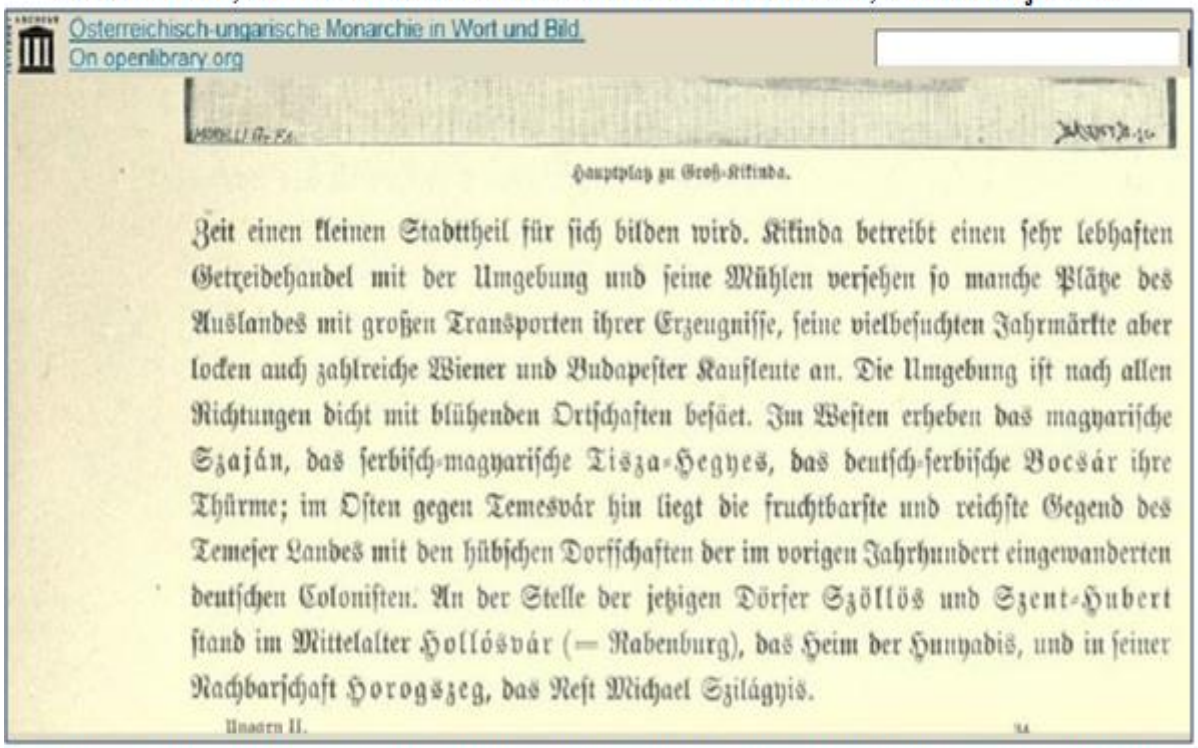
Hollósvár és Horogszeg ***helye a térképeink-abroszainkon és a tudatunkban is***

Itt előtérben a szerbek Pravoszláv Temploma,
háttérben a magyar Ferencrendiek, Assisi Szent Ferenc Római Katolikus Temploma

Felépült Hollóson a Császári és Magyar Királyi Huszárság díszes laktanyája

1830-ban: Hollós-NagyKikindává vedlett, a Bazsalhida-KisKikinda lett, Szőllős-Nákófalva, Aracs-Fránya va Horogszeg azonos a StHubert, Charleville, Seultour - Szentborbála nevekkel és NEM Oroszi Nagy valami
És kánforrá lett, eltűnt a ''Köként-Kikinda''... Szerencsére áll Temesvár, van mihez tájékozódni

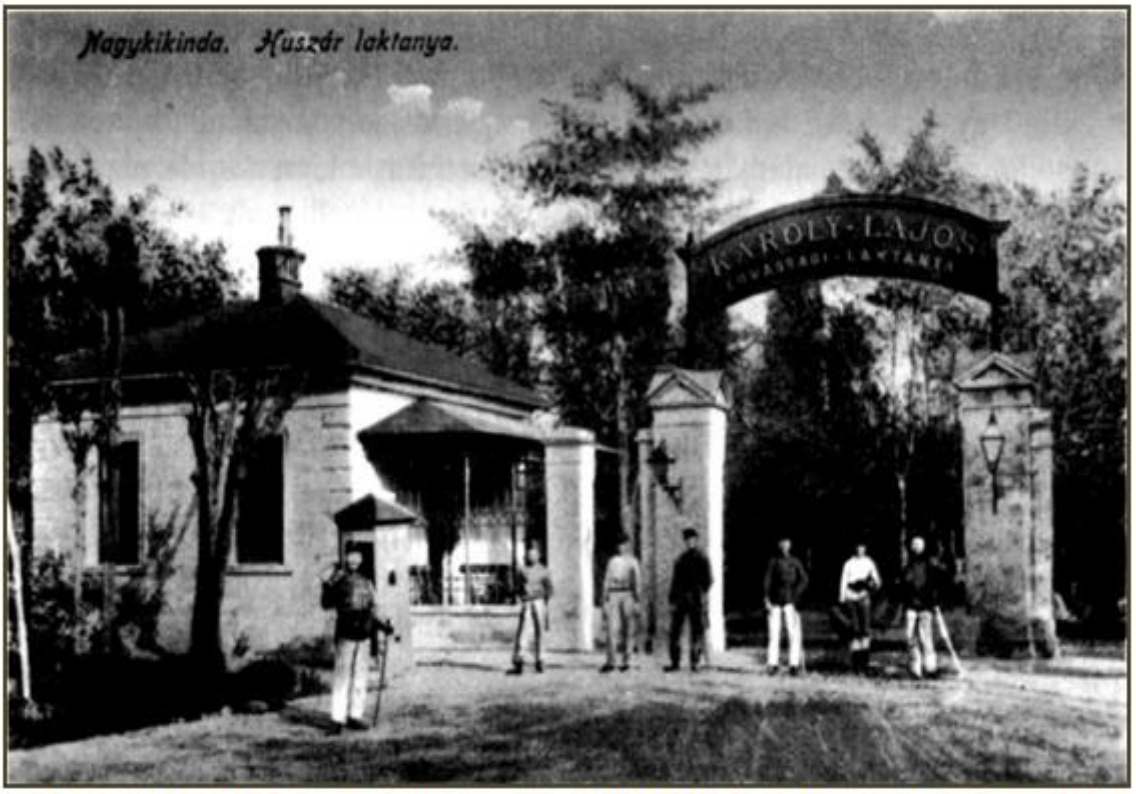

Osterreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild
On openlibrary.org

Hauptplatz zu Groß-Kikinda.

Zeit einen kleinen Stadttheil für sich bilden wird. Kikinda betreibt einen sehr lebhaften Getreidehandel mit der Umgebung und seine Mühlen versehen so manche Plätze des Auslandes mit großen Transporten ihrer Erzeugnisse, seine vielbesuchten Jahrmärkte aber locken auch zahlreiche Wiener und Budapester Kaufleute an. Die Umgebung ist nach allen Richtungen dicht mit blühenden Ortschaften besäet. Im Westen erheben das magyarische Szaján, das serbisch-magyarische Tisza-Hegyes, das deutsch-serbische Bocsár ihre Thürme; im Osten gegen Temesvár hin liegt die fruchtbarste und reichste Gegend des Temeser Landes mit den hübschen Dorfschaften der im vorigen Jahrhundert eingewanderten deutschen Colonisten. An der Stelle der jetzigen Dörfer Szöllös und Szent-Hubert stand im Mittelalter Hollósvár (= Rabenburg), das Heim der Hunyadis, und in seiner Nachbarschaft Horogszeg, das Nest Michael Szilágyis.

Ungarn II.

Szőllős és Szenthubert közelében (nem éppen a helyén, de ez is jobb a semminél) állt a Középkorban
Hollósvár = Rabenburg* a Hunyadiak családi otthona, szomszédjukban pedig *Horogszeg
Szilágyi Mihály* fészke. *Lásd: Szentkláray Jenő munkáiban.

Habsburg-Lotaringiai <u>Károly Lajos főherceg</u> Huszársági Laktanya – 1895 NagyKikinda
Itt képezték a Torontáli Magyar Huszárokat

NagyKikinda főterén 1895 körül a város ***Jézus-Keresztje*** amelynek köveit a Kárpátokból hozták

Ifj.Veréb Pál (1883-1958.9.12) öregapám Huszár képén sehogyan sem tudtam kidolgozni a három fenti arcról, hogy ki kicsoda. Ha nem tévedek, **balról Habsburg-Lotaringiai Károly Lajos főherceg**, középen Ferenc Jóska (igaz őt sejtettem kicsoda), jobbról pedig Ferenc Ferdinánd arcképe van bekeretezve.
Most értem miért volt '**Károly Lajos'** - a NagyKikindai alias Hollósi - Magyar Huszár Laktanya (Wikipédiából)

Habsburg-Lotaringiai **Károly Lajos** főherceg (Bécs 1833 július 30 – Bécs 1896 május 19)

Szinte biztos vagyok abban, hogy a két fénykép egy és ugyanazon főherceg arca

Édesapja Habsburg-Lotaringiai Ferenc Károly főherceg és a Wittelsbach-házból való Zsófia Friderika bajor királyi hercegnő házasságából a harmadik gyermekként született.

Anyja olyan vallási szellemben nevelte aminek hatására a fia a vallási őrület határára jutott, hintójából áldást osztott az utcai járókelőknek. Bátyjával Ferenc Józseffel ellentétben, nem jeleskedett a politikai pályán. Katonai pályája során 1848-ban 15 évesen ezredtulajdonos és ezredes lett. 1861-ben altábornagy, 1884 októbertől lovassági tábornok amit nem sokra tartott, inkább a művészetet kedvelte.

Károly Lajos második házasságából származott 4 gyermeke:

1.Ferenc Ferdinánd (1863 - 1914 június 28 Szarajevó) aki apja 1896-ban bekövetkezett halála után lett a Monarchia trónörököse, 1914-es meggyilkolásáig

2.Ottó Ferenc József (1865-1906) akinek a fia Károly (1887-1922) , miután a nagybátyját Ferenc Ferdinándot 1914 június 28-án Szarajevóban meggyilkolták, lett az Osztrák-Magyar Monarchia trónörököse – és Ferenc József császár 1916 november 21. halála után az új császár

3.Ferdinánd Károly Lajos (1868-1915)

4.Margit Zsófia (1870-1902)

Ferenc József császár fiának és **Károly Lajos** unokaöccsének Rudolf főhercegnek 1889 január 30-án Mayerlingben elkövetett öngyilkossága után, mint a császár legidősebb öccse lett **Károly Lajos főherceg** a trónörökös. Az ő tüdőbajban szenvedő fia, Ferenc Ferdinánd 1895-96 telén Egyiptomban gyógykezeltette magát. **Károly Lajos** miután ott meglátogatta a fiát, Palesztinába utazott ahol ivott a Jordán folyó fertőzött vizéből amitől lebetegedett és 1896 május 19-én Bécsben meghalt.

Ottó Ferenc József édesapja, a 63 évesen elhunyt **Károly Lajos főherceg** 1896 májusban halt meg. Akkor az ő elsőszülött fia és Ottó Ferenc Józsefnek testvér bátyja, a tüdőbajban szenvedő Ferenc Ferdinánd lett a trónörökös. Ferenc Jóska császár akkor maga sem tudta kire hagyná a trónját. Ottó Ferenc József főherceg számára akkor némi remény mutatkozott de a szigorú erkölcsű és konzervatív felfogású császár nem hagyhatta a trónját az uralkodóhoz méltatlan és erkölcstelen életvitelű Ottó Ferenc Józsefre, aki gyakorlatilag külön élt a feleségétől és élete tivornyákkal, kicsapongásokkal, dorbézolásokkal, szerelmi kalandokkal, nyilvános botrányokkal volt elfoglalva. A Sacher szálloda különtermében tartott nagy tivornyájában, lerészegedve és szüzanya meztelen bolyongott a szobákban. Zavaros szerelmi kapcsolatai következtében is

szerelmi kapcsolatai következtében is szifilisz fertőzésben szenvedett. Hosszú és fájdalmas szenvedés után 41 évesen Döblingenben hunyt el Ottó Ferenc József 1906 november 1-én. Az időközben tüdőbetegségéből felgyógyult de morgantikus házasságban, tehát saját döntése szerint legitim utód nélkül élő kijelölt trónörököst Ferenc Ferdinándot viszont Szarajevóban 1914-ben meggyilkolták.

Igy lett 1916-ban Ferenc Jóska halála után, Ottó Ferenc József fia Károly (1887-1922) az új trónörökös.

.....

Ferenc József utasítása Haynau táborszernagy számára: „... *a legnagyobb szigorúság a kompromittáltakkal szemben. Sok fejnek kell lehullania, mint a kiemelkedő mákfejeknek, ha az ember fölöttük ellovagol.*"[5]

Propaganda plakát, 1914.

A 18 éves legény 1848-ban akinek a magyarok feje egyenértékű volt a mákfejekkel. Igazi daliás lovag-király **''Mindent meggondolt, mindent megfontolt'' abszolutistaként 1848/49-ben úgy mint 1914-ben 'Isten nevében' Ferenc József:**

Apja Habsburg-Lotaringiai Ferenc Károly (1802 – 1878)

Anyja Wittelsbach Zsófia Friderika (1805 – 1872) --- testvérei:

1.Ferenc József (1830 – 1916.11.21) a császár ő maga, az elsőszülött

2.Ferdinánd Miksa (1830 – 1867 Mexikó)

3.**Károly Lajos (1833 – 1896) a NagyKikindai Huszársági Laktanya névadója – épült a milleniumra ?1895-re**

4.Lajos Viktor (1842 – 1919) akit homoszexuális hajlamai miatt később kitagadták a családból

Ferenc József és Sissy elsőszülött fiának Rudolf trónörökösnek nevéhez kötődik:

RUDOLF TRONÖRÖKÖS FÖHERCEG Ő CSASZARI ES KIRALYI FENSEGE KEZDEMENYEZESEBÖL ES KÖZREMUNKÁLÁSÁVAL BUDAPESTEN **1886-ban** A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMNYOMDA kiadásában jelent meg **az I. kötet:**

''Mindent meggondoltam. Mindent megfontoltam.''
''Isten nevében'' újra írtatjuk Európa egyik szomszédját, a másikkal...
Hulljanak az emberek, mint a mákfejek...
Habsburg Ferenc József király imádkozik...

Habsburg–Lotaringiai Ottó Ferenc főherceg

Született

1865. április 21.[1]

Graz

Elhunyt

1906. november 1. (41 évesen)[1]

Bécs

Állampolgársága osztrák

Házastársa Mária Jozefa szász királyi hercegnő

tagjaiból. Egy alkalommal például a jó hírű bécsi Sacher szálloda különtermében nagy tivornyát tartott cimboráival, akik heccből kizárták őt a szeparéból. A lerészegedett Ottó főherceg anyaszült meztelenül, oldalán egy szál karddal bolyongott a szálloda termeiben. Az esetnek sok szemtanúja volt, köztük a brit nagykövet is, ő azonnal értesítette a császárt, aki egy időre kolostorba számüzte léha unokaöccsét. Életmódjával Ottó elidegenítette magától a császári család tagjait, végül felesége, Mária Jozefa főhercegné megszakított vele minden kapcsolatot.

Zavaros szerelmi kapcsolatai következtében szifiliszben súlyosan megbetegedett. Az orvostudomány akkori állása szerint ez hosszú és fájdalmas szenvedést jelentett. Utolsó éveiben eltűnt a nyilvánosság elől. Betegségét Egyiptomban, gyógyfürdőkben próbálta kezeltetni, de átmeneti javulás után állapota tovább súlyosbodott. Visszatért Ausztriába, élete utolsó hónapjait Bécs elővárosában, egy döblingi villában töltötte. A haldokló főherceget utolsó nagy szerelme, az operettszínház fiatal énekesnője, Luise Robinson ápolta, Márta nővér álnéven. A leány nem mozdult el Ottó betegágya mellől, utolsó leheletéig kitartott mellette. Rajta kívül csak mostohaanyja, Mária Terézia főhercegné, portugál infánsnő ápolta.[3] Lelki vigaszt Marschall segédpüspök nyújtott neki. Ottó főherceg hosszú szenvedés után után 1906. november 1-jén hunyt el Döblingben, 41 éves korában.

szifilisz fertőzésben szenvedett. Hosszú és fájdalmas szenvedés után 41 évesen Döblingenben hunyt el Ottó Ferenc József 1906 november 1-én. Az ő fia Károly (1887-1922) lett a trónörökös.

***

Rudolf trónörökös, altábornagy

(1858-1899)

Az Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képekben: a teljes mű készült 1885 és 1902 között. 1884 márciusban kelt és a munka megkezdéséhez kért császári engedély kézirata egy hétre rá érkezett meg, mely Rudolf trónörököst felhatalmazta a munka megkezdésére. Páratlan értékű 21 kötetből álló munka I. kötete 1886-ban Budapesten a Magyar Királyi Államnyomda Kiadásában látott napvilágot.

A teljes Monarchiában Magyarország a XV-ik kötetben, és ebben V. kötet szól Magyarországról. **Magyarország I. kötet** 13-ik fejezete 1896-ban került nyomtatásba, a **Temesvár és vidéke** fejezet **Szentkláray Jenő, a ''Lentség'' történetfeltáró kanonok, munkája**

Szentkláray Jenő (1843-1925)

Szentkláray Jenő (1843-1925)

Dr. Jene Szentkirai (1843-1925)...

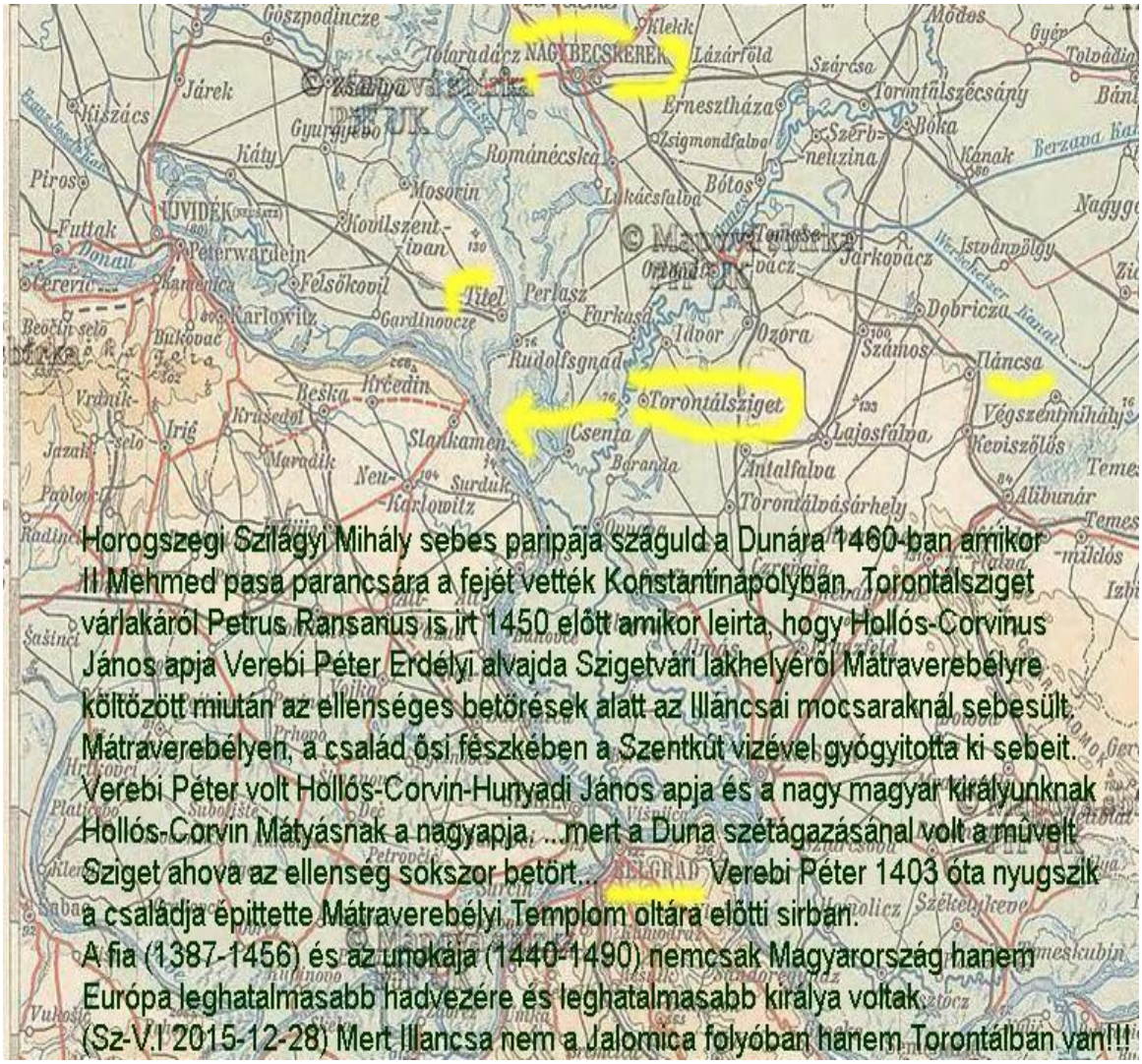
Szentkláray figyelmét nem kerülte el a levéltárban heverő két akta, amely a szlavóniai cigányság ügyeivel foglalkozott:

- Az 1695. július 4-én kelt iromány Popovich Metrofán szerzetest a Dráván és Száván túli cigány nemzet igazgatójává nevezte ki, és felruházta, hogy minden cigány családfő számára 8 hold szántóföldet utalhat. Aki ezt nem igényli, száműzheti az országból.

-1696. február 21-én kelt protectionális akta szerint Popovich Metrofán cigány igazgatót, báró Hayn altábornagy, Sziget parancsnoka oltalmába fogadta.

A karlóczai patriarchátus levéltári anyagának kutatását Szentkláray az 1725. esztendővel lezárta. A későbbi eseményekről, amelyek szerinte ismertek voltak a tudományos körök előtt, már nem készített feljegyzéseket. A hatalmas mennyiségű anyag átvizsgálása után Angelics patriarchának a következőket ajánlotta:"A sok értéktelen anyagot selejtezni kellene, a történelmi beccsel bíró kéziratokat pedig újra kellene lajstromozni és kivonatolni, hogy könnyebben hozzáférhetőek és

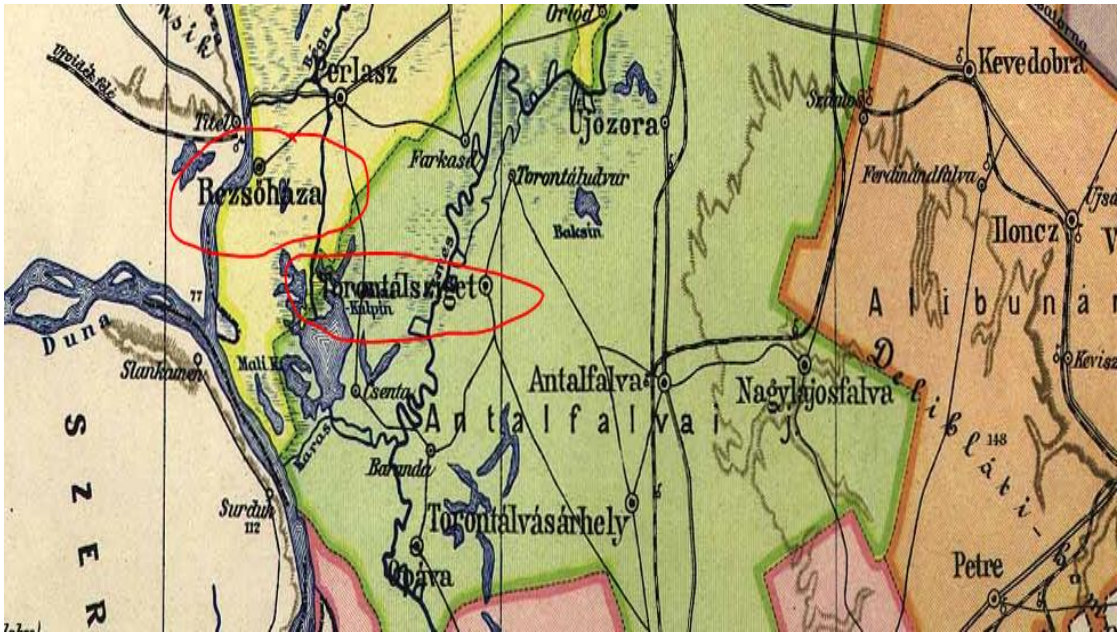
A törökbecsei Szentkláray Jenő kanonok bizonyította, igenis 1696-ban állt és virult Sziget azaz Verebi Péter sókamara ispán idejében ismert és középkorunk fontos erődítménye Torontál-Szigetvár

Titelnek által Nagybecskerek alatt állt Torontálsziget vára

Titelnek által a Tisza Torontáli oldalán áll Sziget - itt Sige a térképező szerint

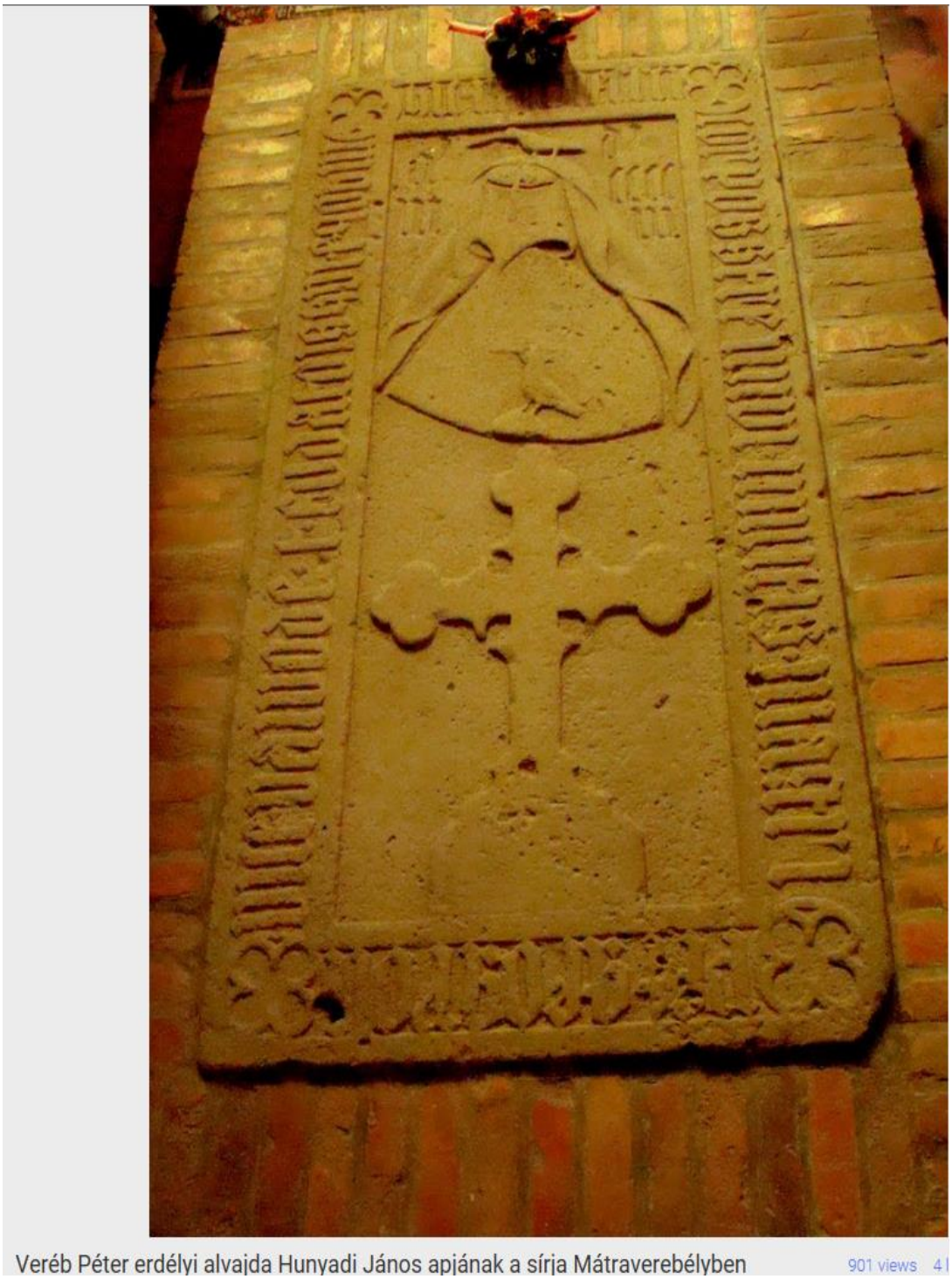

Ransanus püspök irta 1450-ben: ott ahol a Duna szétágazik Dunára meg Tiszára áll TORONTÁLSZIGET vára, és Iloncznál sebesült Veréb Péter

A Templom amelyet a Veréb család épitett az 1200-as években
Veréb községben , Nógrád megyében
mára Mátraverebély nevű község

Veréb Péter erdélyi alvajda Hunyadi János apjának a sírja Mátraverebélyben

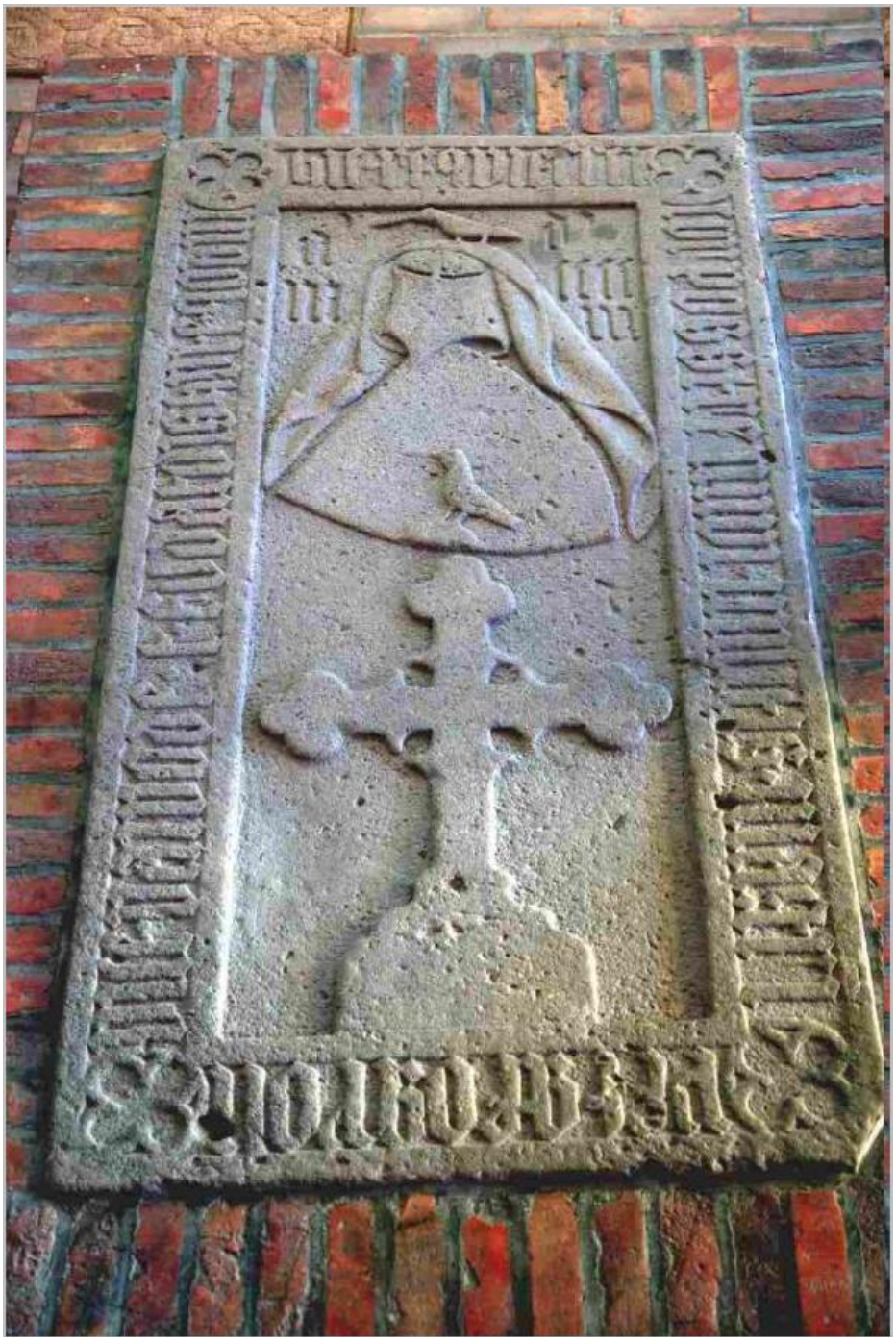

Veréb Péter erdélyi alvajda Hunyadi János apjának a sírja Mátraverebélyben 901 views 4 l

A Holló utalás a Corvinus Hollós család cimerére
Torontál vármegyében Hollós volt ennek a Veréb családnak a birtoka

Magyar méltóság az ispán – a vajda nem magyar kifejezés

Még egy szép felvétel az ősi Veréb település Templom oltára előtt

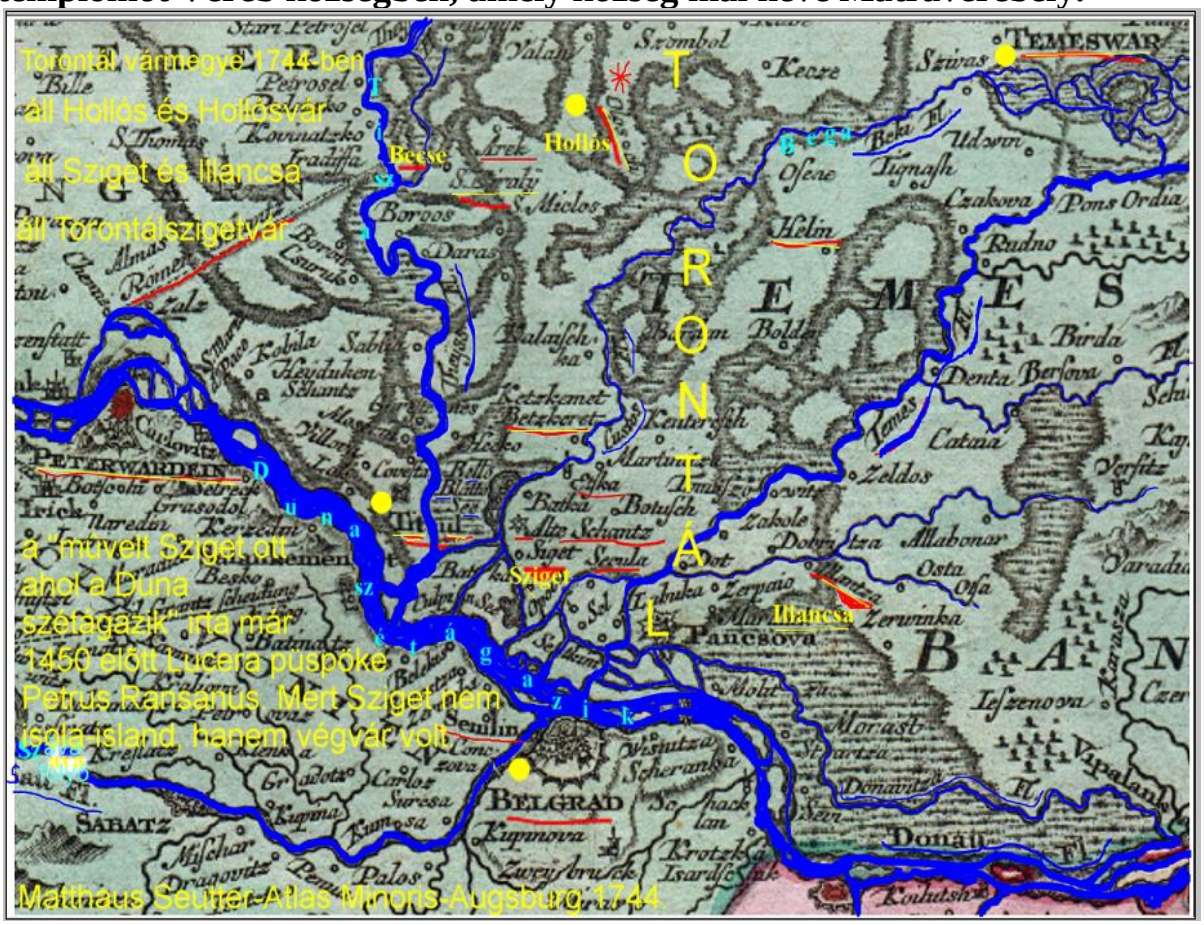
Péter erdélyi alvajda síremléke a család címerével a mátraverebélyi templomban. Ez a Hunyadi-címer őse. A holló motívum középen található[27]

Veréb Péter Erdélyben vicecomes **– alispán**

A magyar nemesi méltóság címek nem ismerték a vajda titulust

A vajda-vojvoda idegen eredetű méltóság, nem magyar a középkorban sem

Az elérhető adatok szerint Veréb Péter Erdély alispánja, latinul vicecomes, 1368 körül sebesült Illancsa mocsarai között, az arra a területre délről sűrűn betörő ellenséggel vivott harcokban. Akkor visszatért Veréb községbe és ott a Szentkút – adatokban bizonyitva akkori nevén az ''ad fontem Vereb - Veréb forrás'' gyógyvizével gyógyitotta ki sebeit. Több tájékoztatás szerint ezért hálából, 1370-ben újitotta fel a már meglévő templomot Veréb községben, amely község mai neve Mátraverebély.

Petrus Ransanus püspök irta le 1450 előtt, hogy Hollós-Hunyadi János apja Veréb Péter visszatért Mátraverebélyre, akkori nevén Veréb településre, miután **1368 körül** Illancsa körül megsebesült. Apjának a püspök által leirt lakhelye pedig a Duna szétágazásánál egy ''művelt Sziget'' nevű hely volt. Amit napjainkig is holmi mendemondás eltűnt meg kitalációs Dunában fekvő szigetként ámitgatnak. Nos, tessék mondani melyik lenne az, hiszen a Dunából erre számos szigetecske emelkedett ki, miként a térképező bizonyitotta még 1744-ben is. A figyelmet viszont úgy tűnik nagyon elkerülte a tény, hogy Ransanus nem isola-island-ostrvót emlegetett, hanem értelmesen leirta,

'' egy *<u>művelt Sziget ott ahol a Duna szétágazik '' –</u>*

Tehát, létező lakott településről volt szó, magyarul: **<u>Torontálszigetvárról.</u>**

<u>Kulcsár Péter történész levéltáros idevonatkozó dolgozatát ideje lenne komolyan venni.</u>

És ezen a tájon 1744-ben állt a családi fészek Hollós és Hollósvár is.

"...Az AB mutáció gyakorisága az emberiség nagy részénél meglehetősen ritka, ellenben Közép-Európában viszonylagosan feltűnően nagy. A Kárpát-medence és környezete, valamint a világon élő magyarság körében az AB gyakorisága általában többszöröse a világátlaghoz képest. Az AB mutációt ezért a kárpát-medencei emberi őslét idején történő mutációnak lehet tekinteni.(véleménye szerint, nem az A és a B vércsoport "keveréke", hanem , mivel mindig a nullás rovására magasabb az AB előfordulási aránya, ezért egy fiatalabb nullás mutációjának tekinti az AB vércsoportot) Az AB a Kárpát-medence ősi népét jellemző vércsoport, innen terjedhetett el világszerte. Viszonylag fiatal korára utal, hogy a nullás vércsoportnak sincs még ellene antigénje...."

Az egyik legmarkánsabb az előfordulási arány az északi Dunánál, a mai Szlovákia területén. Nagyjából, a hangsúlyosan csak vélt, ill valós ősök birtokviszonyait írásos forrás már a XI-XII. századtól a nógrádi Mátraverebély és környékén jelöli az 1180 előtt született Zacharias de Verebtől indítva a családfát.(mai ismeretek szerint)

Csak mint "csemege" -

1370 körül Vereb Péter kegyúr, építteti a Mátraverebélyi Nagyboldogasszony templomot és az ottani pálos rend "életre hívója".

A **Nagybárkányi** plébánia (sokáig ide tartozott Verebély és Szentkút, mint filia), 1789-es "**visita canonica**" iratában van egy jegyzőkönyv, amiben leltárt készítenek a verebélyi templomban fellelt dolgokról, s abban írva vagyon**...**"van itt egy kripta, ahol pihen Veréb György fiának Péternek teste, ki egykor Erdély alvajdája volt, és aki **vérrokona** volt Corvin Mátyás, magyar királynak...." Nagyapai fokon. A sírkövön, a Vereb család címerállata kétszer, azaz hangsúlyozottan a holló. Az alsó hármas halmon áll, középen a pálos kereszt. Igen beszédes.Tudnék róla én is mesélni, de ez nem az az oldal. És erről alig tudunk, nem látogatja a sok ide érkező zarándok, az aki mindezt építette, próbálják elfeledtetni. (valamikor Vereb kútjaként hívták Szentkutat is, mivel azt is ő hozta helyre, tette igazi zarándok hellyé. Csatában szerzett súlyos sebeit ugyanis, a László királyunk lovának patanyomán fakadt forrás vizével gyógyíttatta) Hát, nagyjából ezt bizonygatja a méltatlanul mellőzött Fráter Lénárd címer és oklevél kutatásaiban is, de egyenlőre hiába.

"...az 50. szélességi övön lévő 7-8 évezredes csontleletekben – a Rajna mentieket kivéve – a B vércsoport gyakorisága messze meghaladja a területet egyébként manapság jellemző gyakoriságot, az AB vércsoport arány megközelíti, vagy erősen meghaladja a mai magyarországi átlagot. Ez azt jelenti, egyrészt hogy a neolit korban már mind a B, mind pedig az AB komoly mértékben jelen volt Európában, nem a későbbi népvándorlások korában kerültek ezek ide, másrészt, hogy az újkőkorszakot követő időkben ezekre a területekre más népcsoport települt be – és ezzel máris egy újabb adatot találtunk a két-három évezreddel a neolit korszakot követő kurgán vándorlás genetikai hatására...."

Zárószóként írja "...Minthogy a magyarok ma is a Kárpát-medence ősi vércsoport eloszlását mutatják, ez az eloszlás nagy mértékben különbözik mind Európa más lakóitól, mind pedig az úgynevezett rokon népekétől, ezért joggal következtetünk arra, hogy a magyarság eredete a Kárpátmedence. A magyarság mint nép, mint etnikum a Kárpát-medence szülötte."

A kelták és pannonok együttélése a kárpátmedencében nem volt felhőtlen, ám mindenképpen árulkodó momentum, hogy a germán betörések ellen a kelták védelmére szkíta-székely harcosokat telepítenek az északi területekre.

A mai, egyesített nagy Németország is egészen érdekes módon hordozza e múltat. Milyen jó lenne ha végre azt látnák itt Európában, ami összeköti a nemzeteket, s nem azt keresnék, ami elválasztja.

’’van itt egy kripta, ahol pihen Veréb György fiának Péternek teste, ... aki vérrokona volt Hollós-Corvin Mátyás királynak’’ Nagyapai fokon. Veréb kútjánál épittette a Mátraverebélyi Nagyboldogasszony templomot.

Hunyadi János magyar volt, ízig-vérig magyar, Péternek, a verebélyi vajdának, Erdély egykori alvajdájának fia, – ezt mondják az oklevelek és ezt hitelesíti a címer! Nézzük tehát az okleveleket:

1424. február 25-én kelt oklevelében.[28] 1447. szeptember 20-án: Hunyad-i János kormányzó, Dénes esztergomi bíboros-érsek, János a bácsi és kalocsai egyesített egyházak érseke.[29]

Visszatérve a síremlékre, a körirata a következő: **HIC REQUIECCIT CORPUS STRE(nui) IMWI(cti) MILITIS MAG(ist)RI PET(ri filii) GEO (r)GY[30] OLI(m) VICEVAIVODE T(ranssilvaniae) FU (n)DATO(r)IS HUI(us) E(cclesiae) QU(i) OBIIT A. D. MCCCCIII :** Gyors, serény, győzhetetlen katona, *egykor Erdélynek alvajdája* és ennek a templomnak alapítója, ki meghalt az Úr 1403. évében.[31]

Szentkút az apostoli Szentszéktől már búcsús engedélyt kapott. Oklevélben Szentkút neve ,,ad fontem Veréb", ,,verebi forrás" néven 1290-ben bukkan fel először. Veréb Péter erdélyi alvajda 1370 tájékán rendezte a környéket, a völgyben utat vágatott, a sziklákat áttörette, a források vizének árkot ásatott. A mátraverebélyi kolostor pálos atyái és testvérei kísérték a zarán

30 Az ő atyja György, mondja a sírfelirat. Ugyanezt: *Petrus, filius Georgii de Veréb,* azonban számos oklevél is mondja. A sok közül egynéhány : DL 8775, DL 24489, DL 5477, DL 7206, DL 8871 etc. DL 8775**:** 1401. október 16. Bebek Detre nádor és az átírás 1401. november 24. Váci káptalan átírás 1402. április 9. Bebek Detre nádor DL 24489: kelt: 1391. 1392. május 1. Váci káptalan DL 5477: 1366. július 13. Kiadó: Kont Miklós nádor. DL 7206: 1386-05-08. Kiadó: Bebek Imre országbíró DL 8871: 1403. február 12. Kiadó: Garai Miklós nádor. Lásd még: *Ez a György* a síremlékkel bíró *Péter alvajda atyja.* DL. 177 és 176. *(Petrus, filius Georgii, filius Joannis de Veréb.)*

31 Fráter Lénárt: Hunyadi János eredete, Különlenyomat a Theologia 1935. évi II. kötet 2. számából, 1935. Budapest. Stephaneum nyomda

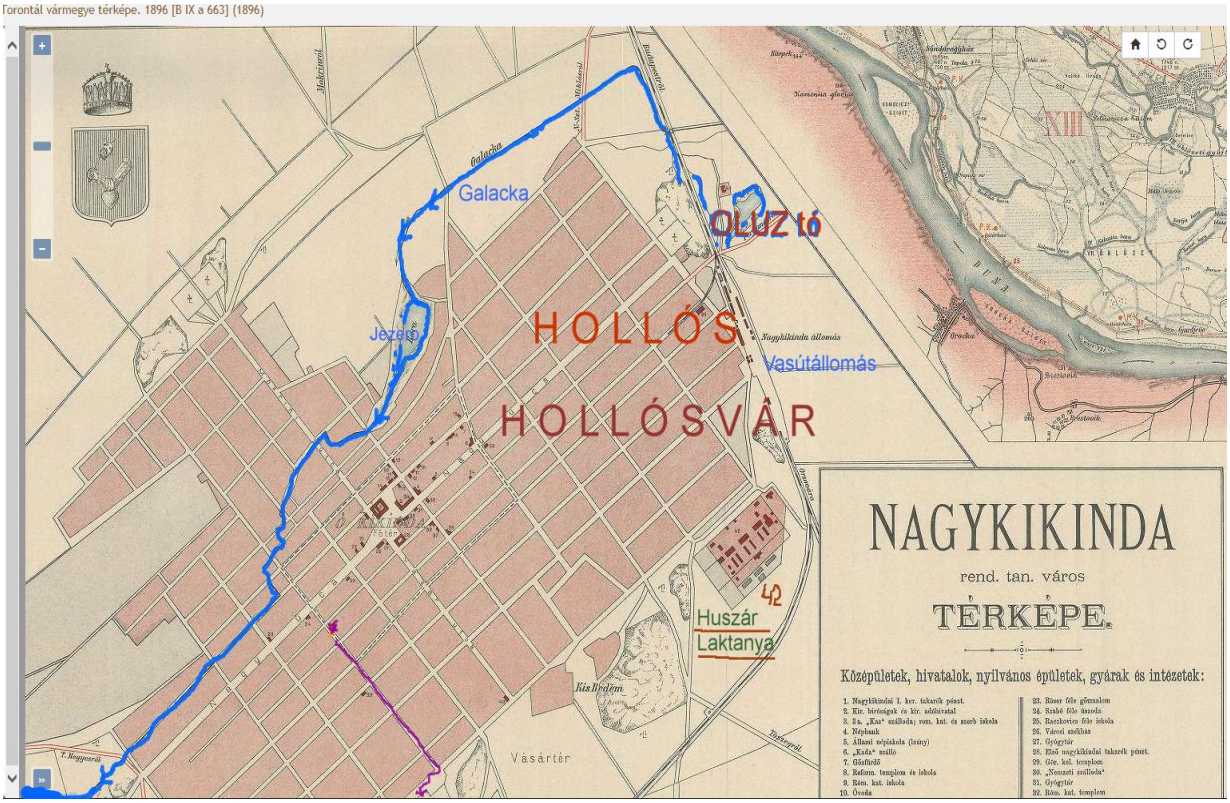
177. és 176. Levéltári adat szerint:

Petrus, filius Georgii, filius Joannis de Veréb
György fia Péter, kinek fia Veréb János

Hollós-Hunyadi János apja nevéről eredetileg Veréb János
a Hollós – Corvinus nevét János a Torontáli családi fészekről Hollósról és Hollósvár végvárról vette

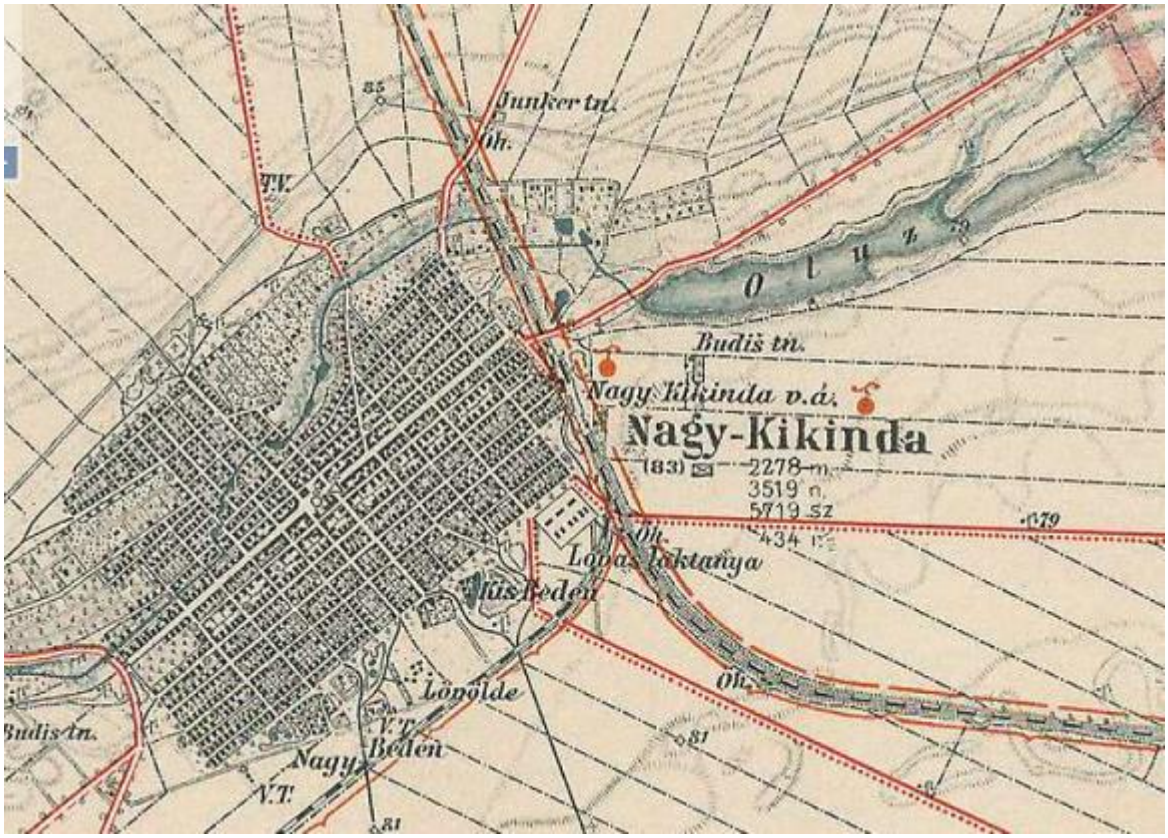
Az **alispán** (latin *vicecomes*) a középkori magyar vármegye *ispán*jának – az újkorban *főispán*jának – helyettese volt, első említése 1113-ból származik, mint (*curialis comes*), a *vicecomes* elnevezés csak a 14. századtól vált általánossá. Az ispán választotta ki a várjobbágyok közül, a bíráskodásban segítette őt, de az Aranybulla (1222) szerint csak a várnépek felett ítélkezhetett. Részesedett az ispánt illető jövedelemharmadból, amit általában az ispánnal kötött familiáris szerződése rögzített.[1]

eredetileg a magyar nemesi címek között nem volt ’’vajda’’
’’alvajda’’ – nálunk ispán volt - meg alispán
alvajda magyarul alispán – latinul vicecomes

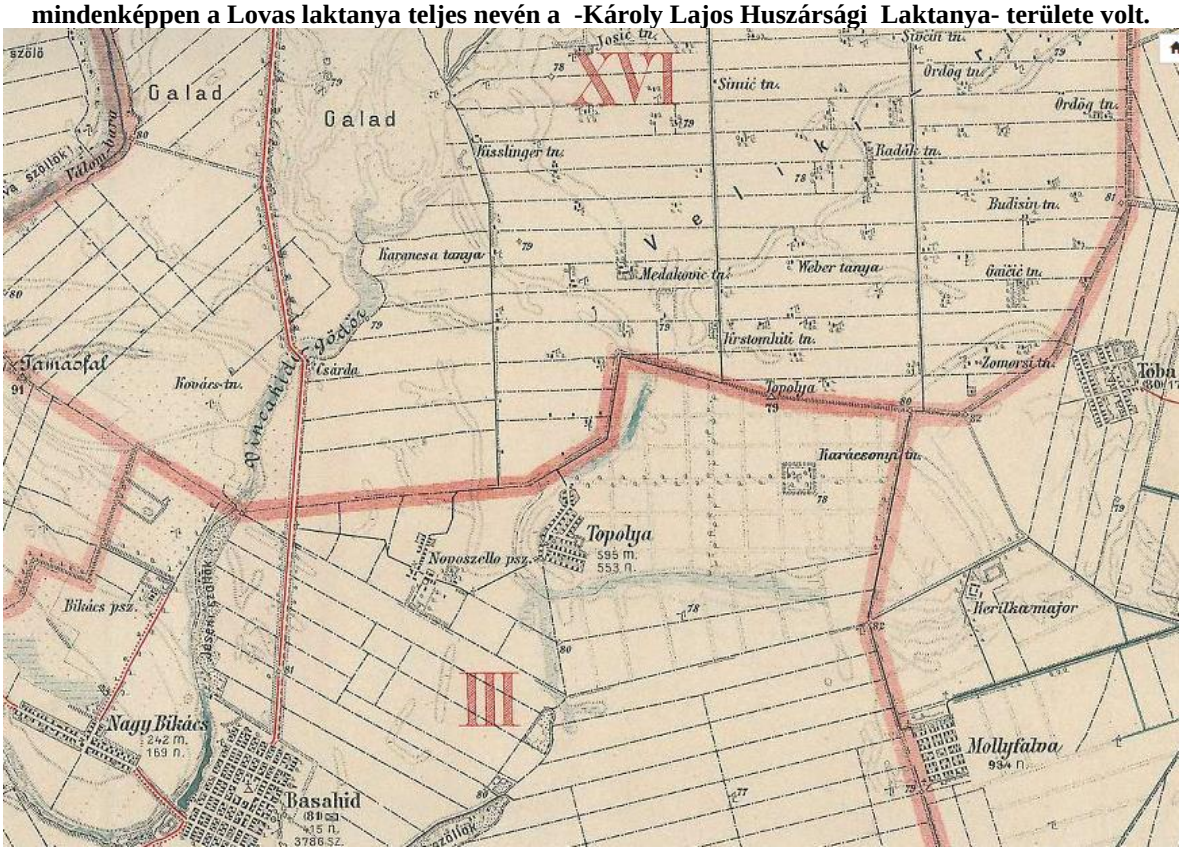

Fekete Gyula (1857-1941) református lelkész írta Nagykikindán, ''Hollós: Borovszky Samu dr. (1860-1912) történetíró helytörténész azt írja róla, hogy Nagykikindától keletre az OLUZ tó partján két Hollós feküdt''....
Hollós és Hollósvár.....
''Hollósról még 1752-ből is van említés, a mikor egy temesvári marhakereskedő bérelte (a Hollósi Nagy-Rét legelőjét, valószínűleg). És ettől fogva mint önálló községről, nincs többé adatunk róla és valószínű, hogy az ugyanaz időben másodszor települt új Nagykikindába olvadt.''
Csak alighanem itt fordítva állnak a dolgok kedves olvasó. Már az 1200-as évektől álló Hollós településünkbe olvadt bele a Habsburgok helységeinket névcserélgető politikája által a Nagykikinda az 1800-as évektől. Ugyanis az 1780-as Kriegskarte – német Haditérképen még nagyon is világosan Hollós germánoknál Olosch – vagy Ollos – nevű helység áll a mai, Nagykikindából lett Kikinda nevű településünk helyén.

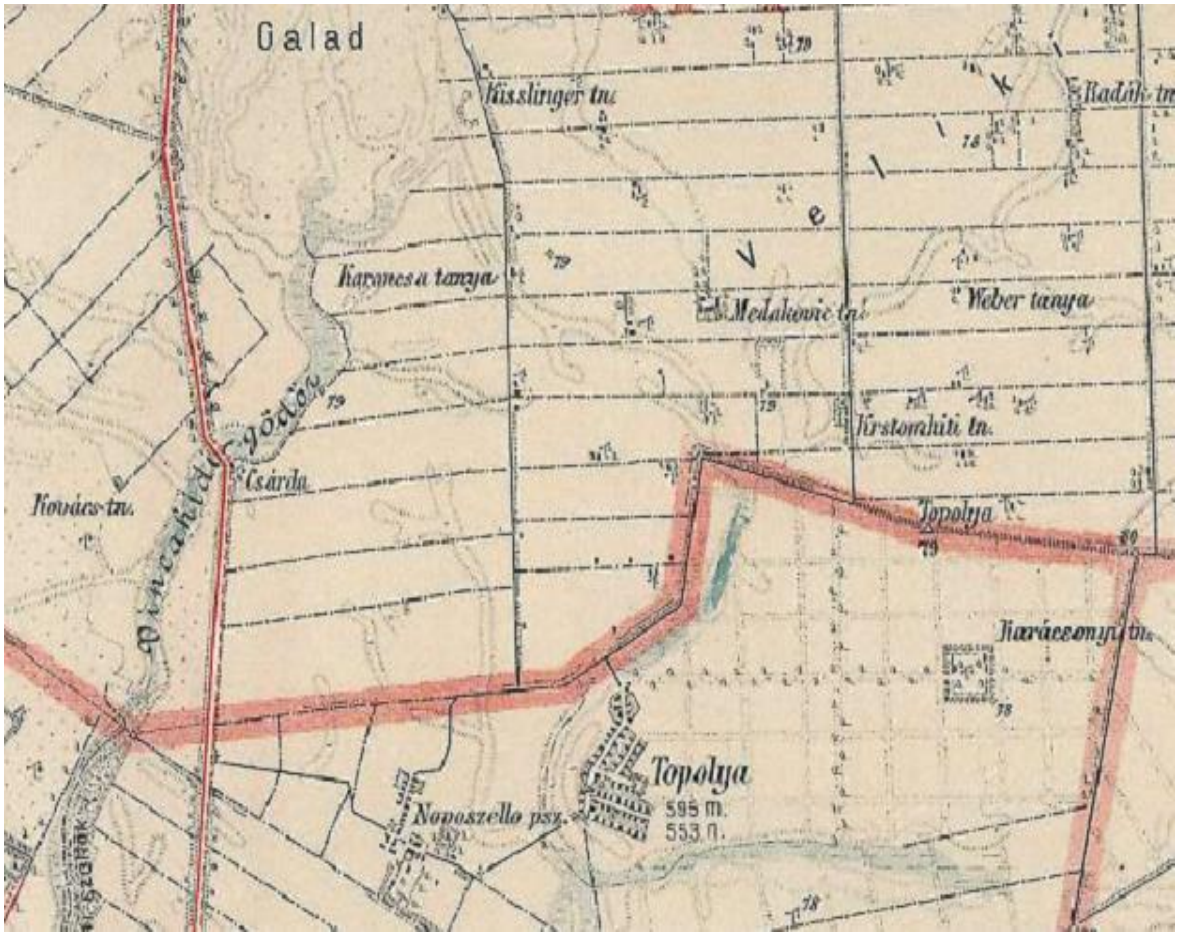
A következő térképhez annyi hozzáfűzés, hogy az nem Kis meg Nagy Beden, hanem a mi népünknek szép izes magyar nyelvén, Bödön területe volt.
Ha kérdezték hol lakik az a valaki, az volt a válasz, hogy Bödönben.

Oluz tó alatt Nagy Kikinda vasút állomása - az ősi Hollós jobbágyfalu, és <u>Hollósvár</u> amelyik terület mindenképpen a Lovas laktanya teljes nevén a -Károly Lajos Huszársági Laktanya- területe volt.

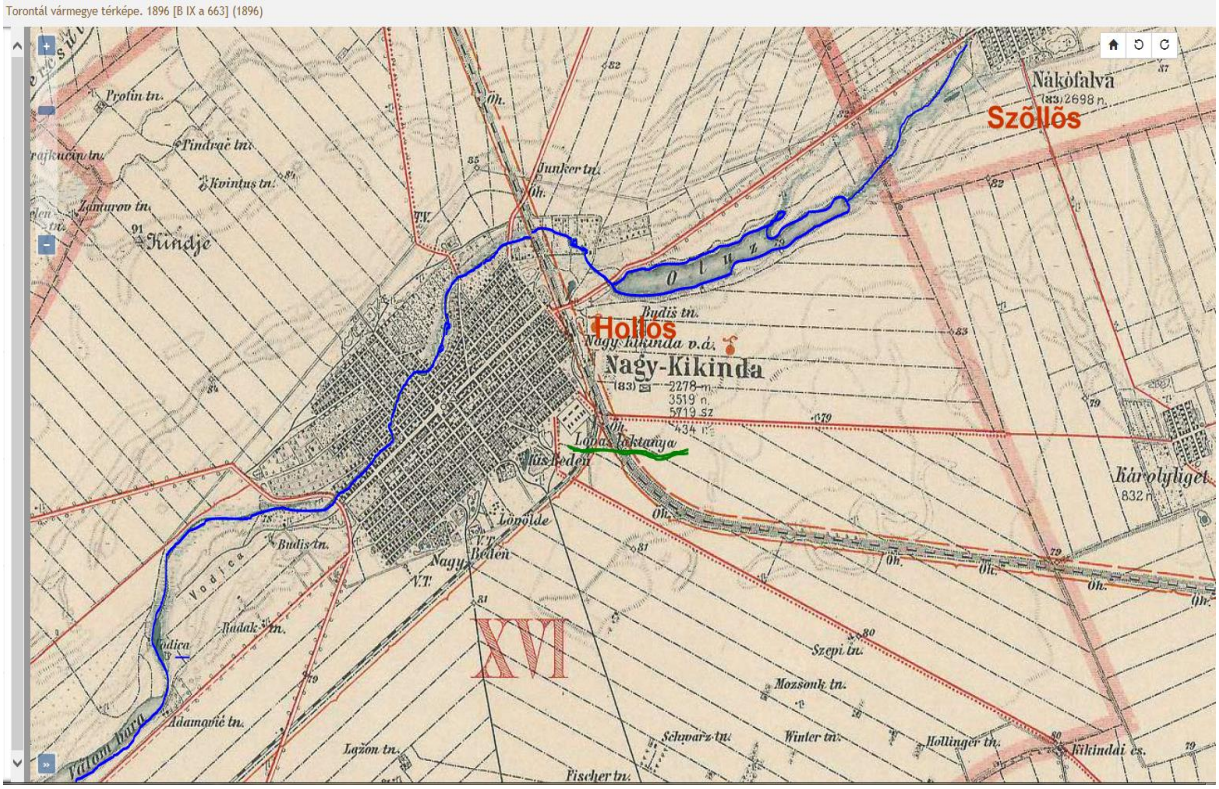
1896. áll Galád, Tamásfalva, a Karácsonyi birtok, Vincehidi Csárda, áll Topolya és áll egy Topolya nevű tanya is, áll Tóba és áll Navaszella.

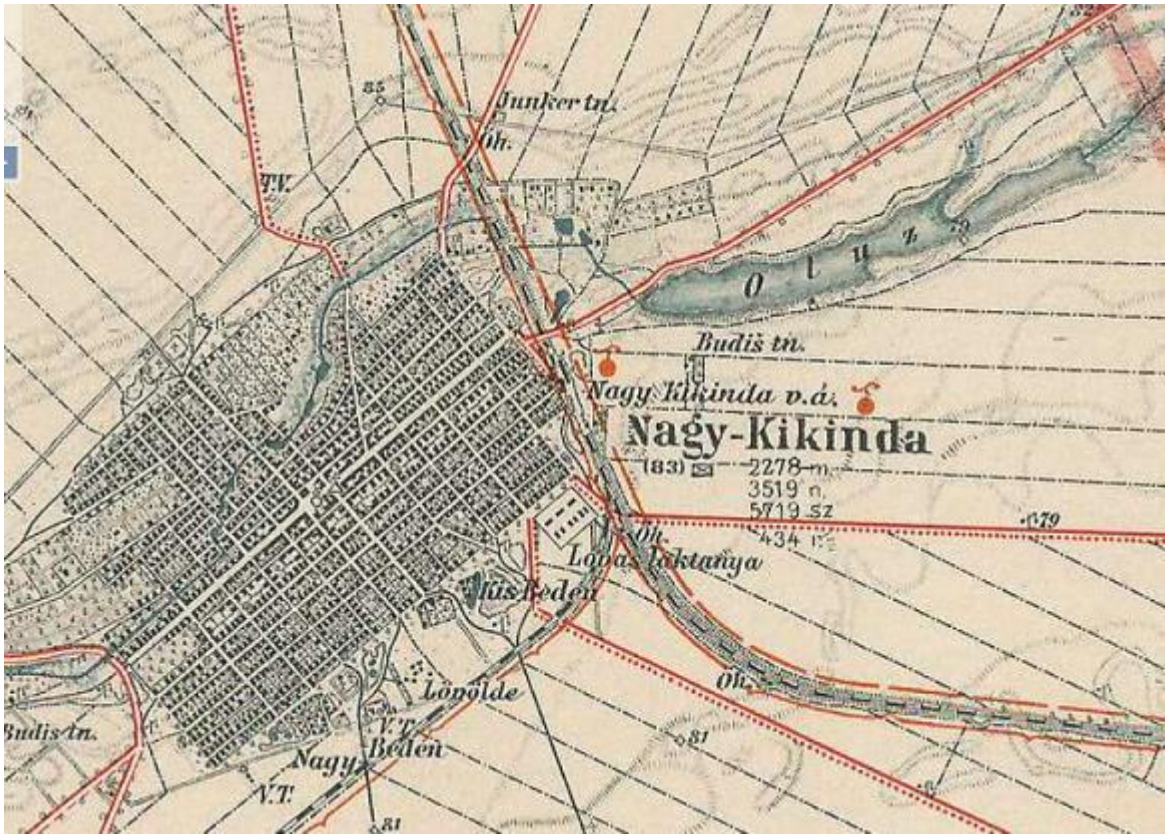
1896-ban lehet Novoszello puszta név szerepelt a felírásokban, de 1896-ban lakott település volt a mi Középkori Újfalu településünk, amelynek a későbbi behatásokra szlávosított neve lett a Navaszella.
Magyar eredetre utal a kettős ll betű! Szlávoknál nincs kettős betű!
Izes szép magyar kifejezéssel még manapság is csak *Navaszellát* ismer, ejt, őriz a magyarok ajkán hagyományos Újfalu-Navaszella.
Miként látszik, Vincehid kicsiny településünknél, a Nagykikinda-Basahidi úton országúti Csárda várta az arra tévedt vagy éppen dolgát arra intézni vándorolt utast, mifelénk. Érdekes lenne tudni, ki volt annak a Csárdának a tulajdonosa 1896-ban?
Topolya falu mellett egy Topolya tanya is létezett mifelénk. Közvetlenül alatta pedig a Karácsonyi gróf szép nagy tanyája virágzott. Itt most érthetőbb apám elbeszélése, miszerint a dunai svábok Kikindáról a saját tanyájára utazó Karácsonyi gróf hintója elé vágtattak és úgy csapkodták az ostort meg a lovakat, hogy azok a nyári poros úton minél nagyobb port kavarjanak a gróf hintója elé, természetesen a gróf arcába. Igy nem is csoda, hogy mérgében a gróf szétromboltatta a svábok eredeti kicsiny szállás épületeit és őket pedig bezsuppoltatta a faluba Topolyára, hogy ott a falubeliektől műveltséget és rendet tanuljanak... Tanultak-e vajon???

De most Navaszel**l**áról kell szólni, mielőtt minden régi emlékezetünket a feledés enyészete nyelne el mifelénk.

OLUZ tó Nagykikinda vasútállomásánál, ahol Szentkláray Jenő törökbecsei kanonok helytörténész szerint is két Hollós volt: Hollós várjobbágyok faluja és Hollósvár a castris iobbagiones

Egy közelebbi kép is, Nagy Kikinda vasútállomásánál OLUZ tó,
a Lovassági Laktanya igazán az 1896-ra felépült Habsburg ''Károly Róbert''
Huszársági Laktanya, ahol Torontál vármegyéből három század huszárságot
befogadó kiképző Laktanya működött. Veréb Pál öregapánk Topolyáról minden
bizonnyal itt tanult. Ha Lovas, akkor a Huszárságot jelenti, nem gyalogosokat.

42 szám alatt a három századot befogadó Huszár Laktanya,
1896-ban Torontál vármegyében, Nagykikinda vasútállomásánál

Maga a' nagy Vitéz Úr *Hollós Hunyadi János* az erős hadakozás és a' Törökökkel ſzemélly ſzerént való vagdalkozás, és nagy viadal miatt el-gyengülvén, és el-lankadván a' forró hideglelésbe elett, és magát *Zemlin*be által vitetvén minekutánna fijait meg-ápolgatta és meg-áldotta vólna, és azokat jó Barátinak ajánlotta vólna kik környüllötte állottak, és mindeneknek jobb kezét adta vólna, meg-hólt 1456. eſztendőbe, ſzent Mihály havának tizedik napján. A' teſtét mint meg-hagyta, be-vitték Erdélybe, és el-temették *Gyula Fejérvárott* abba a' Monoſtorba, mellyet ő maga fundált vala nagy tiſztelséggel.

Szép férjfiu vólt *Hunyadi János*, nagy fejü, fodor és fényes geſztenye ſzinü hajú, nagy ſzemü, kegyes tekintetű, ſzép artzája, sárga ſzép ſzinre hajolván, ſzéles vállú, inas kezü, bátor ſzívü, és erős teſtü. Az ő halála hogy ki-hirhedett, az egéſz Orſzág ſiratta őtet mint édes Attyát. Azt mondják hogy mikor *Muhammed* Tzáſzár az ő halálát meghallotta, mindgyárt le-sütötte a' fejét, és ſokáig a' földre nézett. Azután ſirni kezdett, azt mondván: Világ kezdetétől fogva ennek máſſa nem vólt a' fejedelmek között. Nem győzök eleget bánkódni rajta, hogy már ſoha boſſzút nem álhatok rajta a' nagy ſzeméremért, a' kit rajtam mivelt, és a' nagy kárért mellyet tett énnékem. Hagyta maga után életbe két fijait *Láſzlót*, és *Mátyást*. *Láſzlót* a' Király, némelly irígykedő fő rendeknek ingerléséből *Budán* meg-ölette, *Mátyás*t pedig Tseh Orſzágba fogságba küldötte *Prága* Városába, de ő onnant ki-menekedett és Magyar Királynak válaſztatván a' hadakozáſokba, és az Orſzág igazgatásába, az Attyá-

Hatvany Pál dolgozata Hollós Hunyadi János (1387-1456) életéről.
Első neve csak Hollós volt, Hunyad megyében egy kicsiny elhagyatott birtokot csak 1439-ben adományozta a katonai érdemeiért Hollós Jánosnak Habsburg Albert Király aki Zsigmond király veje és annak halála 1437 után magyar király is lett, de csak 2 évig volt király mert 1439-ben váratlanul elhunyt. Találgatják, talán megmérgezték, talán tifuszban hunyt el. **Halála előtt, 1439-ben nevezte ki Albert király, Erdély Vajdájának, Hollós Jánost.**
Zsigmond halála után a lánya Erzsébet uralkodott és a Habsburg férje Albert.

Ezek a krónikások Hunyadiban nem „csak" Magyarország hősét látták, hanem az egész egyetemes kereszténység bajnokát, akit ha „e szörnyű felfordulásban nélkülözni kellett volna, bizony rég befellegzett volna a pannonoknak, a noricusoknak, a germánoknak, de az egész keresztény világnak is."

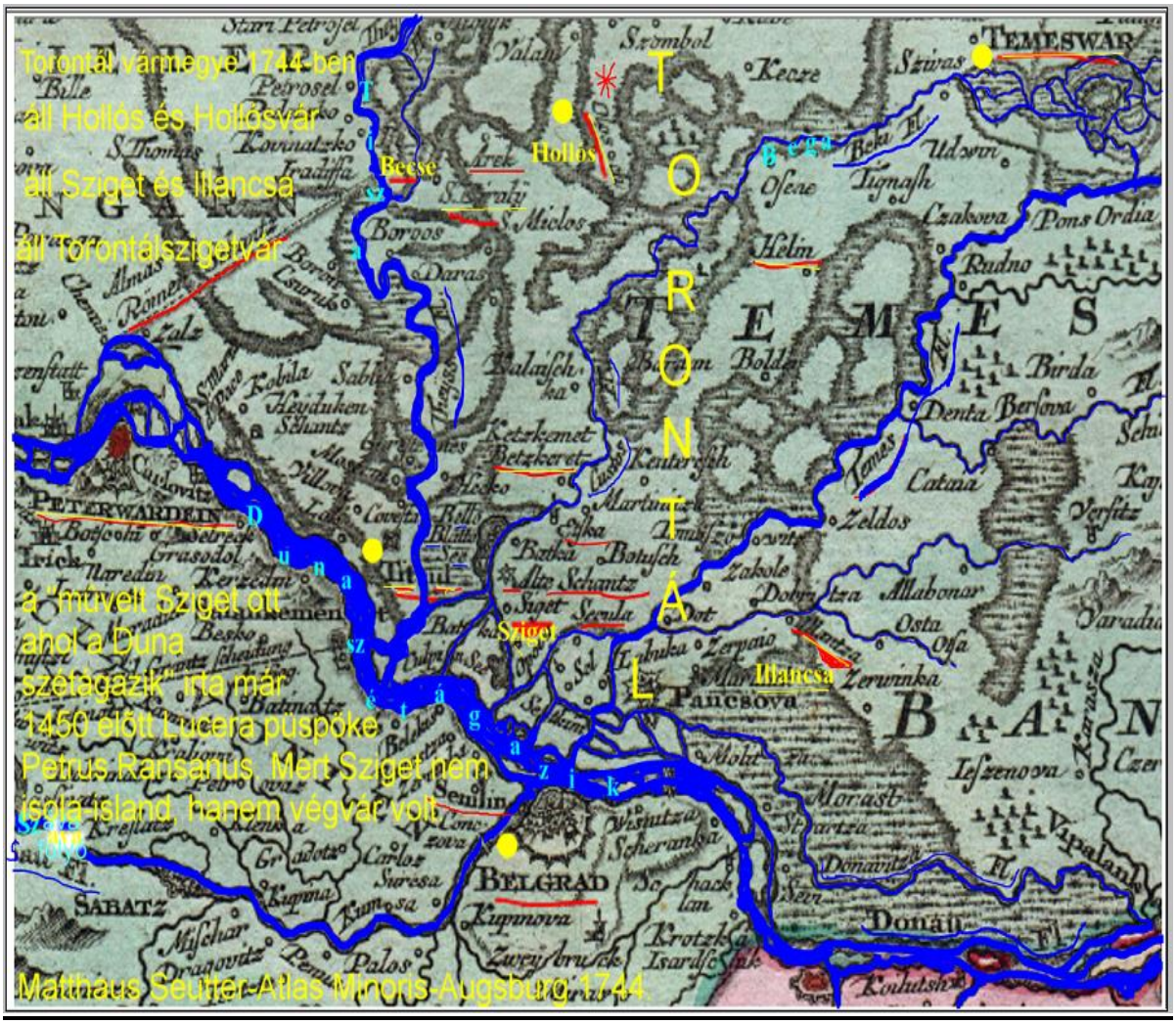
Itt már Magyarország Kormányzója-Gouverneur volt Hollós János és Hunyad vármegye birtokáról a Hunyadi előnevet is használta.
A Hollós – Corvinus előnevét eredeti latin szövegek őrizték meg, habár a germán behatásra kiadott magyar szövegekben nagyon igyekeztek ezt agyonhallgatni, vagy egyszerűen mellőzni. 1450 körül az Itáliai Lucera püspöke, Petrus Ransanus, aki Mátyás király udvarában is tartózkodott és dolgozott, szinte csak Hollós-Corvinusnak nevezte a hadvezért.

IX. 1482. Ugyan csak Er'sébet, férjétől Hunyadi Jánostól Munkács Városának adott minden szabadságokat és kiváltságokat, megerősíti:

Nos Elisabeth, Serenissimi Principis Domini Mathiae Dei gratia Regis Hungariae, Bohemiae etc. Genitrix. Tenore Praesentium significamus quibus expedit universis. Quod nos Oppidum nostrum Munkach vocatum, in omnibus illis libertatibus, quas eidem quondam Illustris Dominus Joannes de Huniad, Comes perpetuus Bistriciensis Dominus et Maritus noster charissimus piae memoriae literis suis mediantibus concesserit, pacifice volumus corservare et tenere, prouti et qvemadmodum literae eiusdem Mariti nostri tenerent. Itaqve nullus Comitum eorum super ipsorum concessis Birsagiis extorquere, vel ad id quoquomodo compellere audeat. Quocirca vobis Egregiis Georgio de Verebél et Matthaeo de Csety Castellanis Castri nostri de Munkach psentibus et futuris psentium notitiam habituris firmissime committimus, quatenus pfatum Oppidum nostrum et Incolas eiusdem in praescriptis eorum libertatibus illaese et indemniter conservetis et teneamini, secus in pracmissis facere non audentes. Praesentibus

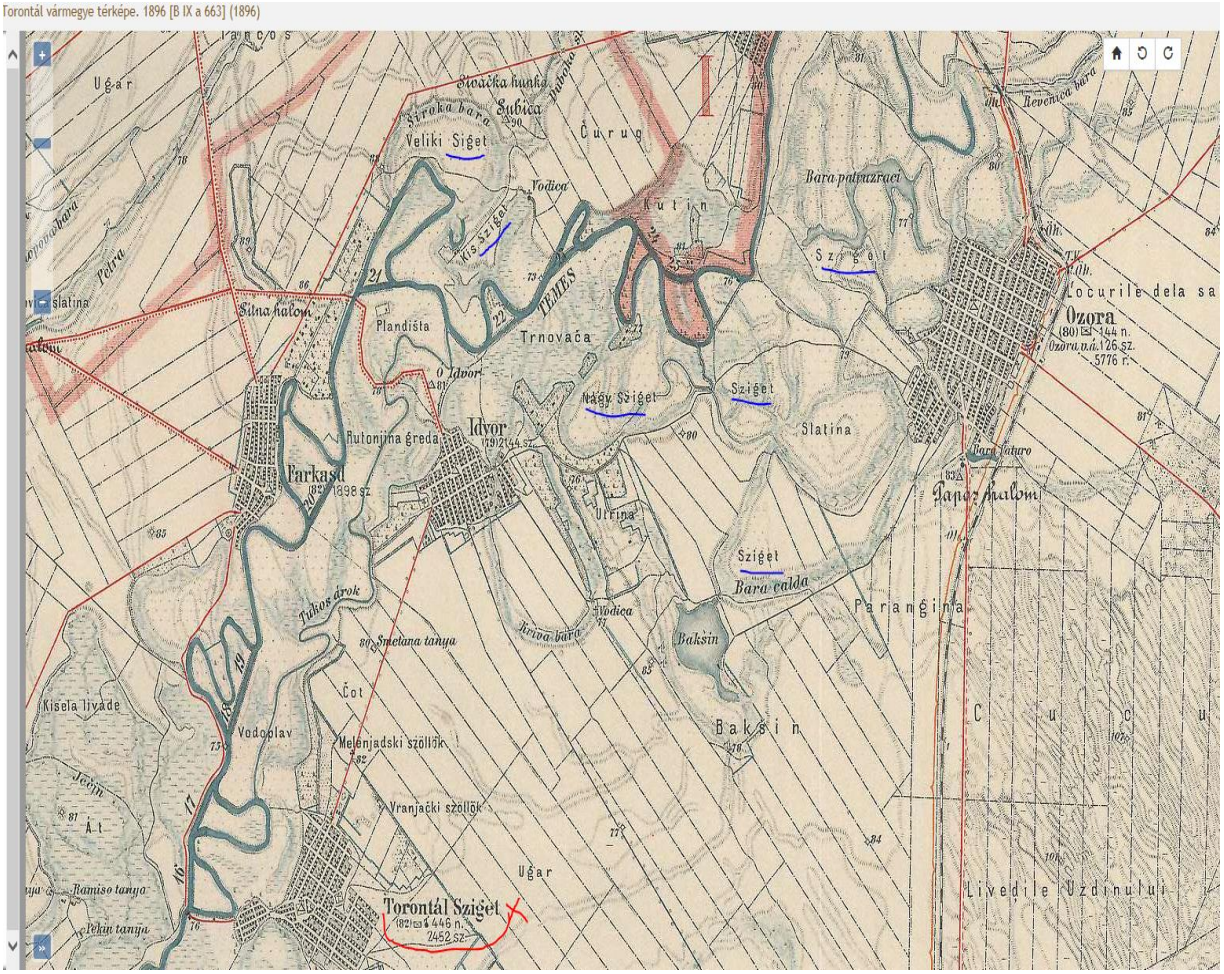
Balajthy József 1836-ban kiadott Munkács c dokumentum munkájában a 178 old.

Hunyadi János hadvezér és kormányzó özvegye, Horogszegi Szilágyi Erzsébet páratlanul ritka dokumentuma 1482-ből, amelyben megtudjuk, hogy Munkács városa is az ő tulajdonuk volt, ahol a Magyar Nagyasszony a városnak kiváltságokat adott és megerősitette azokat. Páratlanul fontos odafigyelni,'' *vobis Egregiis Georgio de Verebél .... Castellanis Castri nostri de Munkach psentibus et futuris psentium notitiam habituris .....''*
Hollós-Hunyadi János apja Verebélyi- Veréb Péter, annak apja *Verebél* György jogász volt, akinek tulajdona-köze volt Munkács várához?

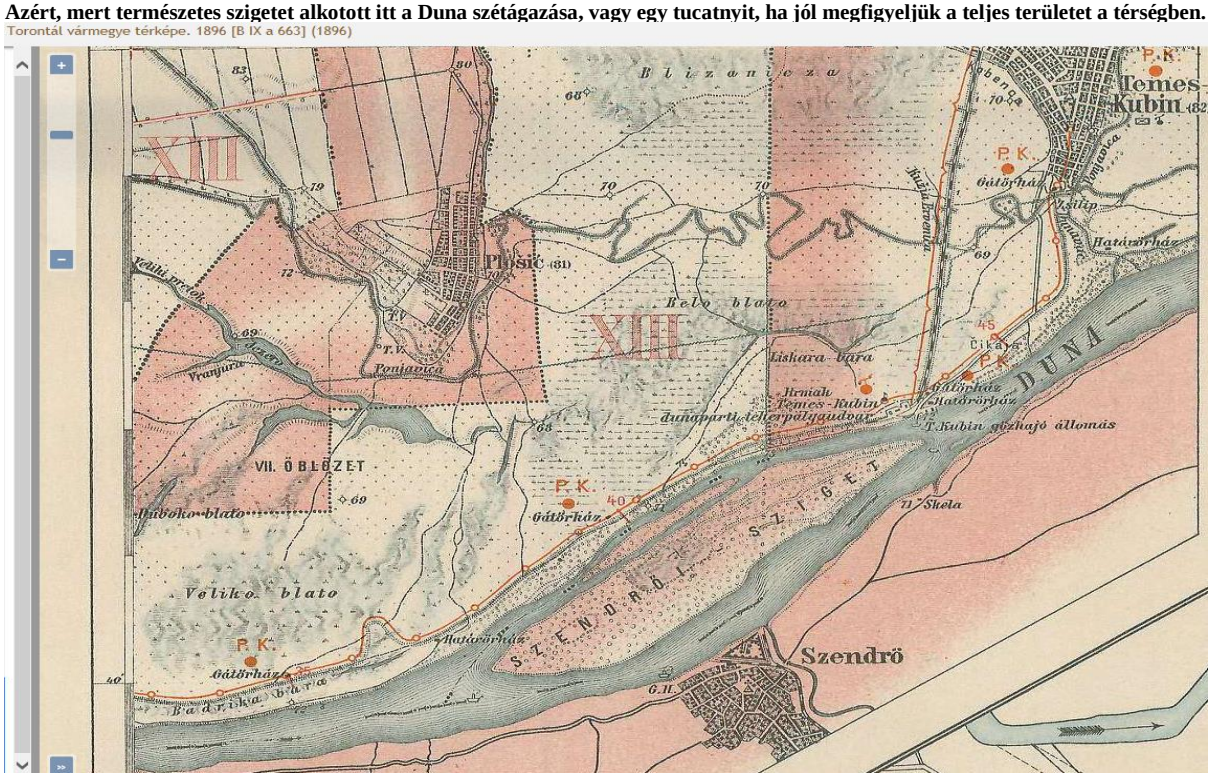
1744-ben még nincs semilyen Kikinda a mi tájunkon, hanem csak HOLLÓS van, itt germánosan elírva – Olosch áll, pontosan Becse – Szentkirály és Temesvár között, TORONTÁL vármegyében ahol a Duna alaposan szétágazik. Eredeti régi latin kifejezésből forditották le Lucera pöspökének Petrus Ransanusnak azt a szövegét, ahol leírta, hogy Hollós-Corvinus János apja Verebi Péter a Duna szétágazásánál egy művelt Szigetről – ami azt jelenti, hogy nem egy természetes szigetről van szó hanem egy településről amelyet emberek hoztak létre és lakják, azért művelt és nem természetes, nos, a művelt SZIGET végvár mellett Illancsánál a mocsaraknál sebesült amikor az ellenség oda betört délről 1368-ban, és akkor visszaköltözött a családja fészkébe Veréb helységbe, ahol a *fontem ad Vereb – Veréb kútja nevű forrás vizével gyógyította ki a sebeit. Ezért hálából 1370-ben felújította az ott már az 1200-as években az ő elődei által épített Templomot.*

Veréb Péter 1403-ban hunyt el és a mai nevén Mátraverebélyi Templom oltára előtt van eltemetve. 1396-ban Veréb Péter sókamara ispán volt, ami a király utáni második méltóságot jelentette akkor Magyarországon.

Aki kinagyítja ezt az 1896-os térképet, meggyőződhet, miért írt Ransanus püspök ''művelt Szigetet'' Torontálszigetvár település helység nevéhez.

Azért, mert természetes szigetet alkotott itt a Duna szétágazása, vagy egy tucatnyit, ha jól megfigyeljük a teljes területet a térségben.

Sziget van bőven, de Kubin, azaz KEVE is száraz és lakott terület...

„Ennek bizonyságát feltalálhatni a' László által neki az ő nagy érdemei felől adott oklevélben (Pray, Ann. III) és azon másikban, melly által ő Beszterczei Gróffá neveztetett 1452., melly alkalmatossággal (Turócz. Chron. IV. és Bonfin Dec. III.) régibb hollós czímere eggy fejér mezejü veres oroszlánnal 's azon elsőséggel toldatott-meg, hogy veres pecséttel élhessen".

„Azt vehetni inkább valónak, hogy az ő Római házból származtatása történt Mátyás Királynak hízelkedni kivánó költeményből, a' mint azt Kaprinay, Pray és Baier gyanitották".

„Igen hihető tehát, hogy a' mi Hunyadink megszentelt 's nemes ágy' magzatja, és hogy Hollós falu Erdélynek és Oláh-országnak szélein feküdött".

Hollós és Hollósvár Erdély Ország szélén, természetesen a nyugati szélén, Torontálban feküdött, mert a keleti szélén a Fekete tenger fekszik.
1816-ban Kazinczy Ferenc és értelmiségi társai nem véletlenül keresték, kutatták Hollós hollétét, mivel 1800-ra a Habsburg nádor irányítása alatt a Jan Lipszky rokkant és nyugalmazott katona térképrajzolójuk, alaposan átrajzolta Torontál vármegyét, és legtöbb Középkorban virágzó falvainkat egyszerűen söpört, törölt a térkép földabroszunkról...

Verebi-Hollós-Corvinus-Hunyadi János pedig igen, megszentelt és nagy Templomépítő ősi nemes családnak a magzatja.
Akiknek a holló már ősi címer állata volt.

Nagy feladat áll a jövő helytörténészei előtt.
500 éves hamisításokat, megtévesztéseket, félremagyarázatokat kell még a helyére tenni.

Hűen, tiszteségesen, magyarul.
Nem mások ellen, hanem a saját történeti múltunk igazságának érdekében.

„A' már említett, Nürnbergben 1683. nyomtatott Német Chronicon szerént Hunyadi Jánosnak, László és Mátyás fiján kivül, Beatrix leánya is volt, a' ki elébb Frangepán Bernhárdhoz, 's ennek halála után György Brandenburg-Onolsbachi Fejedelemhez vala adva. Kedves dolog volna tudni, ha ennek vannak e maradékai".

Ezeknek bővebb vizsgálására meghívja Historiophilusainkat.

Kazinczy Ferencz.

Amikor 1683-ban ez a furcsa hamis ákom-bákom Nürnbergben napvilágot látott, Heltai Gáspár alias Caspar Helth már jó száz éve megtévesztette rombolta ennek a nagy családnak a hírnevét. Beatrix: Frangepán leány volt és *Hollós-Corvin-Korvin Jánosnak (Buda 1473 – 1504 Krapina*) Mátyás király házasságon kívül született de törvényesített fiának volt a felesége.
1496 márciusban Modrusban lett Beatrix Korvin János felesége.
Tehát a mi néhai Mátyás királyunknak volt a menye és a humanista műveltségű Frangepán Bernát (1452-1529) és Marzanói-Aragóniai Lujza rossanoi hercegnő leánya volt Frangepán Beatrix, aki nagyon közeli rokonságban állt Mátyás királyunk feleségével, ugyanis: Aragóniai Beatrix Hollós Mátyás királyné volt V. Alfonz aragóniai király unokája , mig Frangepán Beatrix a dédunokája volt V. Alfonz aragóniai királynak
V. Alfonz a maga idejében Európa egyik leghatalmasabb királya volt és ezért nem véletlen, hogy a hazánkba nagy kegyetlenséggel betolakodó Habsburg trónbitorlók elől, Hollós-Corvinus-Hunyadi János Magyarország kormányzója, mint Kormányzó felajánlotta az ország Szent koronáját V. Alfonz királynak. Tehát a kormányzónk unokája volt Korvin-Hollós János herceg, manapság úgy mondják rá ''címzetes magyar trónkövetelő'' holott édesapja után nagyon is legitim magyar királyi főhercegünk volt, akinek az édesanyja Edelpeck Borbála osztrák polgárlány volt. A keresztnevét a herceg a nagyapjáról Hollós-Hunyadi Jánosról kapta. Beatrixel két gyermekük született: Erzsébet élt 12 évet (1496 – 1508 elején Gyulán) és Kristóf élt 6 évet (1499 – 1505 március 17 Krapina). Frangepán Bernárd volt Beatrix édesapja. A férjének Hollós-Corvin Jánosnak 1504-ben 30 évesen bekövetkezett halála után, II Ulászló király közbenjárására lett Beatrix a Brandenburgi fejedelemhez való házasságra kényszerítve, mivel

férjének 30 évesen és gyermekeinek 6 és 12 évesen bekövetkezett halála után és Horogszegi Szilágyi Erzsébet magyar nagyasszonytól is Beatrix örökölte a nagy Hunyadi vagyont, amelyik a leghatalmasabb birtoktulajdon volt Magyarországon. A brandenburgi gróf tett róla, hogy sorsuk igen keserű legyen... Kristóf kicsi gyerek korában elhunyt, 6 évesen, a kicsi Erzsébet 12 évesen. 1509 január 25-én Gyulán ment feleségül Brandenburgi Györgyhöz Beatrix, de a következő év márciusában ő is halott volt. Beatrixot a leánya Erzsébet mellé a gyulai Ferences Templomban helyezték örök nyugalomra.
Micsoda szerencse, egy év alatt a hatalmas Hollós-Hunyadi vagyon egyszerre a germán Brandenburg zsebébe csúszott át...
Olyan irodalmat is lehet találni, hogy a kicsapongó és léha életű brandenburgi, a hajánál fogva húzta a feleségét akinek vagyonába nagyon is érdemtelenül férkőzött bele...
Kazinczy Ferencz pedig nagyon is jól tudta, hogy mit beszélt és miért tett fel annyi kérdést 1816-os Erdélyi utazása közben és utána. Historiphilusok, figyelem. Kazinczy nem véletlenül látott bele a sok hamisításba.

És *Hollóst* sem véletlenül kerestette Erdély és Oláhország nyugati szélén, a mi határunkban, Torontálban. Ime:

Hollós.

Hollós multjáról is maradt fenn néhány tájékoztató adat. Borovszky Samu dr. történetíró azt írja róla, hogy Nagykikindától keletre, az Oluz nevü tó partján két Hollós feküdt; az egyik kiváltságos kun község, a másik jobbágyfalu. A kun Hollós lakosai elszegényedtek s beleolvadtak a jobbágyfaluba. Ez a Hollós is királyi birtok volt a XV. században. Zsigmond király ezt is Kikindával együtt Hagymás Lászlónak adta. Hagymás eladta *Hunyadi* Jánosnak. Hunyadiról Mátyás királyra szállott; ő pedig 1458 márczius 4-én nagybátyjának *Szilágyi* Mihálynak adományozta. 1558-ban azt olvassuk róla egy török adóösszeírásban, hogy egészen szerb község volt. 1582-ből az van róla feljegyezve, hogy 22 szerb lakosa van, a kik mind juhászok. Hollósról még 1752-ből is van említés, a mikor egy temesvári marhakereskedő bérelte. Ettőlfogva mint önálló községről, nincs többé adatunk róla és valószínű, hogy az ugyanez időben másodszor települt új Nagykikindába olvadt.

Ugyancsak erre a Hollósra vonatkozólag van egy érdekes történeti vélemény is, melyet e helyen fel kell említenünk. Nevezetesen *Rácz* Károly, a szapárfalvi ref. egyház történeti kutatásokkal is foglalkozó lelkésze azt állítja róla, hogy ezen a helyen született Mátyás király. Ezt az állítását indokolni is megkísérli. [584]Azt már fentebb említettük, hogy Hollós Hunyadi birtok volt. De ezenkívül a nevezett lelkész még azzal is indokolja vélekedését, hogy azok a tudósok, a kik Kolozsvárt állítják Mátyás szülővárosának, Heltai Gáspárra

Torontál vármegye történetében olvassuk a fentieket, tudós emberek tollából

Hollós 1368-ban Verebi Péter erdélyi alvajda birtoka volt
Ezt Petrus Ransanus püspök írta le, mivel V. Alfonz őt bízta meg a család történetének a leírásával 1450 előtt, amikor Hollós-Corvinus-Hunyadi János felajánlotta V. Alfonznak a Magyar Szent Koronát.

hivatkoznak, a ki pedig szerinte abban tévedt, hogy a megrongált kézirat szövegében a *Holosvarini* helynevet *Kolosvarininek* olvasta. Ő Heltaival szemben Bonfini Antal írásából idéz, a ki ott élt a Mátyás udvarában. Ez a Bonfini pedig nem Kolozsvárt, hanem Holosvárt mondja a Mátyás szülőhelyének. Egyebek között azt írja Bonfini: Korvin Mátyás, Hunyadi Hollós János atyjától születve, az előnevek közül az elsőt Erdély legszélső részén fekvő Hunyad várától vette, *a másikat pedig attól a falutól kapta, a melyben született.* Bonfini falunak (latinul pagus, vicus-nak) mondja azt a helyet, hol Mátyás született, Kolozsvár pedig nem volt falu, továbbá, hogy második előnevét a Korvint, vagy Hollóst attól a falutól vette, tehát Hollótól, - a melyben született.

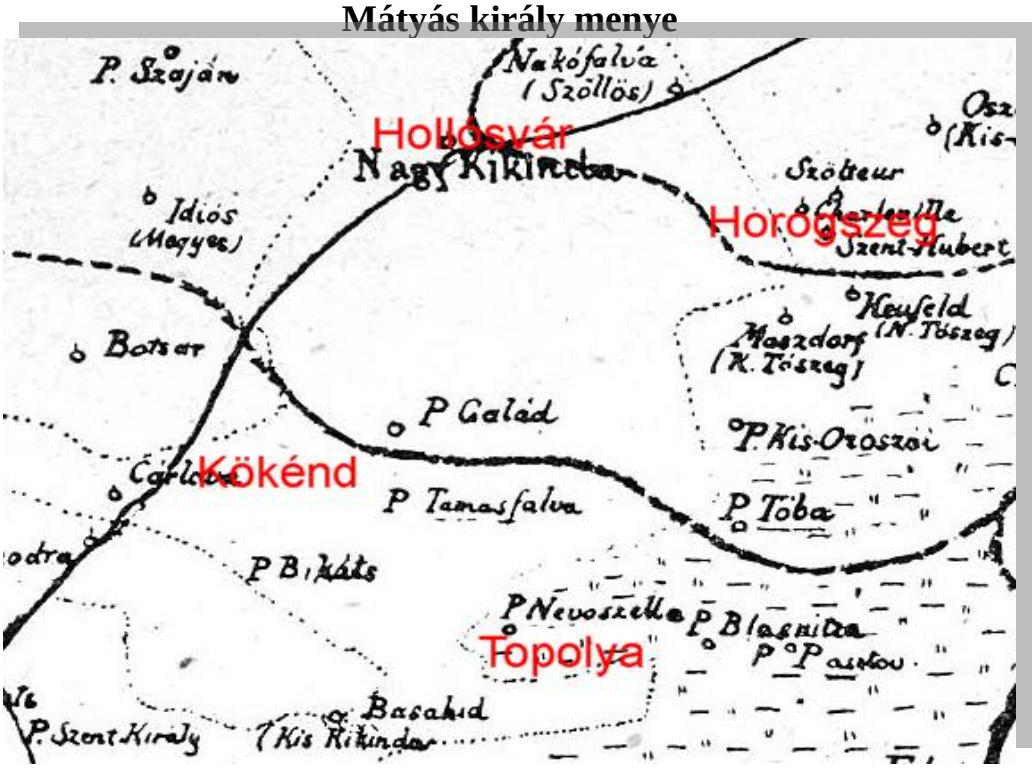
Borovszky Samu értelmiségi, történész, Bácskában Ordason született, Temesváron és Budapesten iskolázódott és nagyon is tudta, hogy még a kor hirhedt Habsburg cenzúra ellenére is, mit és miért hagyott meg az utókornak. Ne feledjük, az ő idejükben és a Magyarország vármegyéinek története írásakor 1890 körül, nem állt a világ összes könyvtárába bejutó Internetes világháló a rendelkezésükre, miként tehetjük ezt manapság. Mégis, a logikus történeti adatok meghamisíására rámutattak, ahol csak szerény lehetőségük azt megengedte. Antonio Bonfini híres olasz nagyműveltségű humanista volt Mátyás király személyes udvari történésze, Bonfini csak tudta a királyától, hogy hol született. Mátyás király pedig Bonfini szerint is, *HOLLÓSVÁRON született*, amiből ki tudja milyen okból egyedül csak egy erdélyi szász, a hol katolikus, hol református, hol meg még 2-3 hitét cserélgető Caspar Health kreált Colosvart, ki tudja milyen oknál fogva, a nagyon is tréfálkozni szerető egyén talán arra is gondolt: ha a Habsburgok hamisítanak akkor megforgatja a dolgokat, úgy, hogy a valóságra minden gondolkodó egyén, előbb utóbb úgyis rájöjjön.

***Holosvarini* – ból nagyon könnyű volt *Colosvarini* –t hamisítani, DE Kolozsvár nem volt falu, hanem Hollós és Hollósvár volt a mi falunk Torontálban, ott ahol a mai Kikinda áll.**

Mindezek után meg kell engedni, Kolozsvárnak nagy érdeme van abban, hogy legnagyobb magyar királyunk és családjának emléke nem veszett el örökre. Kolozsvár nélkül, Hollósvár alig tarthatta meg az emlékezetet, tettek arról a trónbitorlóink.... Habár, a történeti valóságot már sokkal nehezebb lessz elfogadtatni a számunkra mindig, és ezek után mégannyival kincsesebb Kolozsvárral. **Köszönet ezért Fekete Gyula Nagykikindai ref. lelkésznek.**

Hollós-Korvin János főherceg (Buda 1473 – 1504 Krapina)
Mátyás király fia
és Frangepán Beatrix hercegnő (1480 – 1510 Gyula)
Mátyás király menye

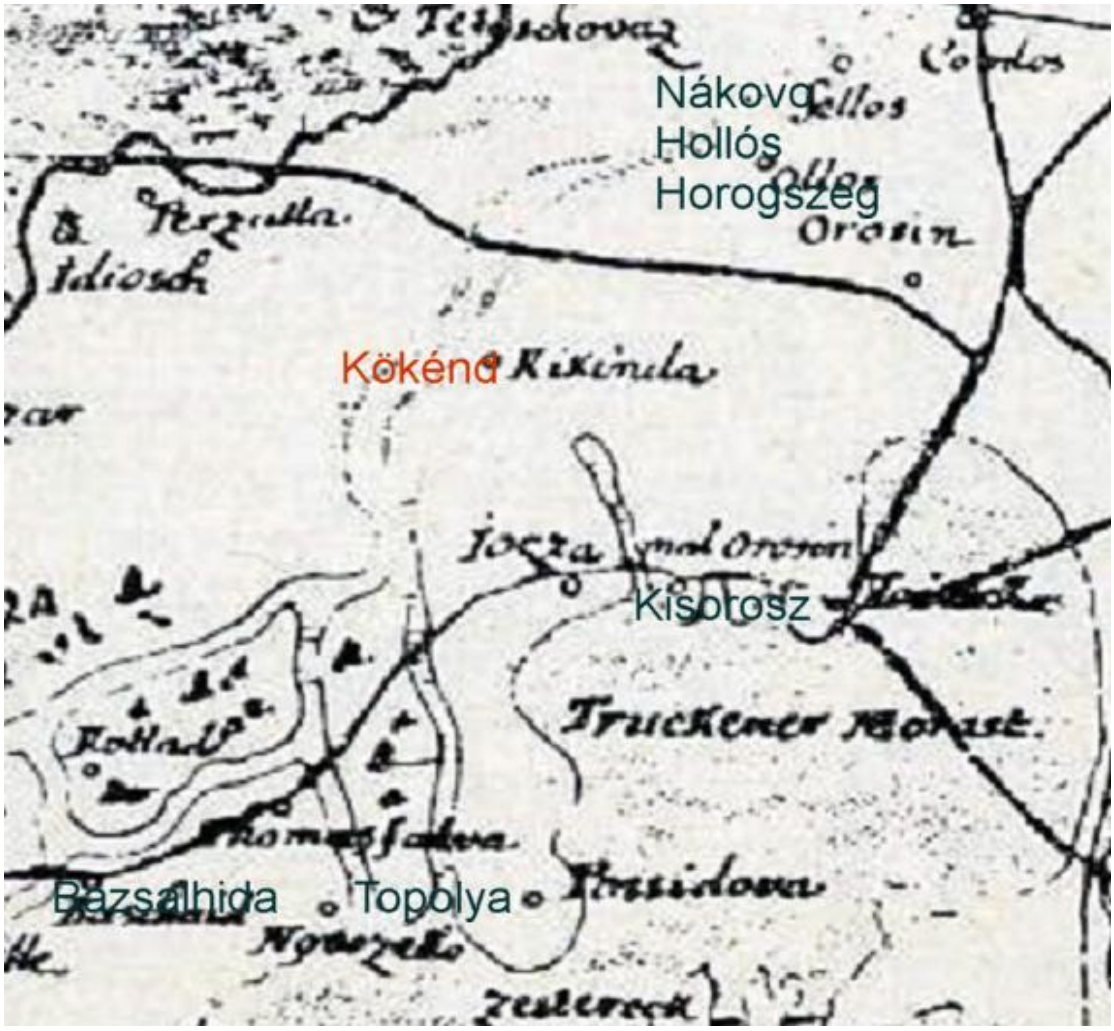

Hollósvár és Horogszeg a nagy családi fészek
Topolya alatt a Basahidi út felé áll Navaszella

Érdekes térkép, azt mondja, hogy Mátyás király idejéből 1458-1490 ből való Érdekes, hogy Bazsalhida akkor valaki szerint egy igen nagy város volt, akár Galád is ami igaz, pontosan Temesvár és Becse meg Aracs között.

Mátyás király és a királyné Aragóniai Beatrix, a dolgozószobájukban

A Középkori Sellos-Szőllős ma Nákovó.
Közvetlenül alatta Ollos a Középkorban Hollós, mai neve Kikinda.
Orosin a Középkori Horogszeg.
Mal Orosin a mai Kisorosz.
<u>Bazsalhida ma Basahid, mellette Navaszella és Topolya.</u>
<u>Basahid és Hollós közé félútra rajzolta a Mercy 1723-ban Kikindát.</u>
<u>Ez volt az a Köként amit ma sokan szeretnek a mai Kikinda elődjének nevezni. Ez hamis. A Középkori Horogszeg helyére itt azt rajzolta Mercy hogy Orosin, mert nem tudta ki sem mondani Horogszeget.</u>
<u>Horogszeg azaz itt hamisan Orosin mai neve Banatsko Veliko Selo.</u>

Nákovó alatti Hollós a mai Kikinda
Ez nem kicsi történelmi tény, hanem hatalmas valóság.

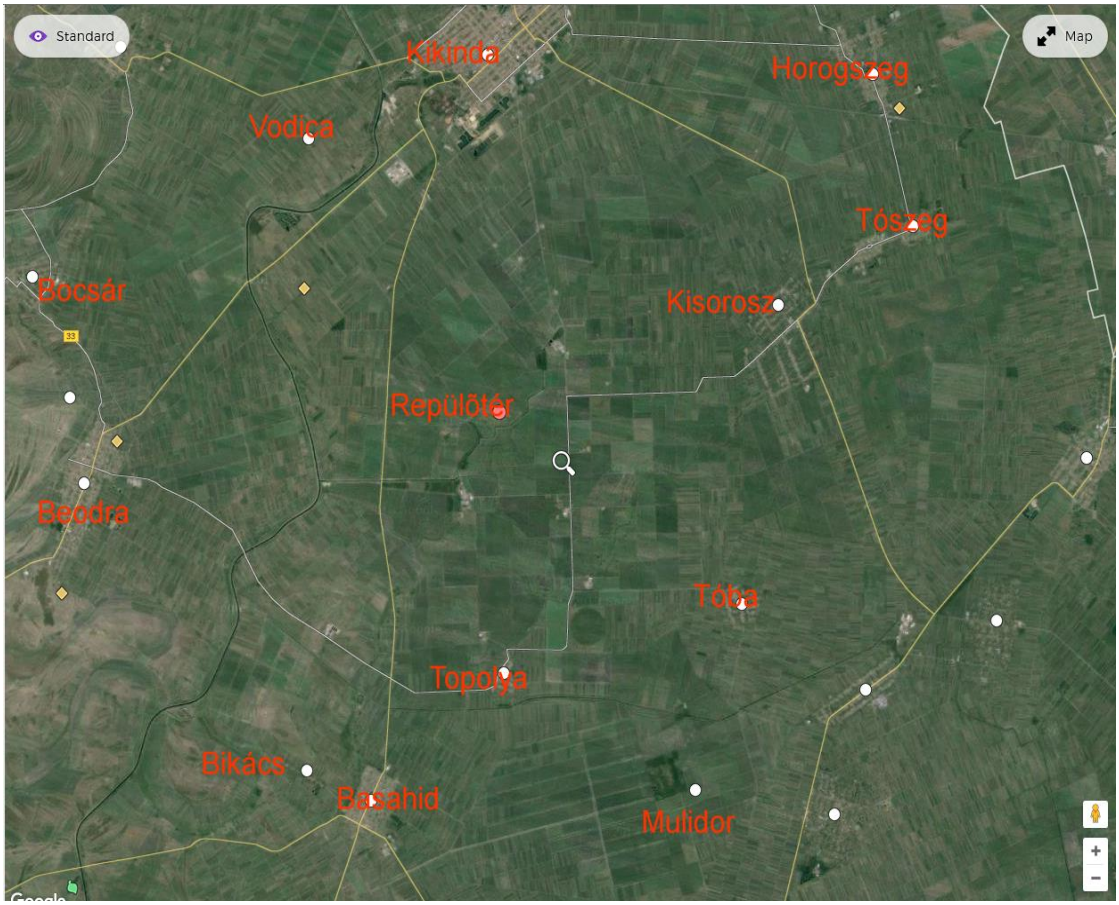
Akár Novozella, Navaszella, Novaszella vagy bármi, mindig kettős <u>ll LL betűvel írták, ami csak magyar jellegű, ugyanis a szlávoknál nincs kettős betű.</u> *<u>Középkori Újfalunk szlávos-magyar neve lett a NAVASZELLA...</u>*

Galád nagy vár és város volt a Középkorban.
Horogszeg vára itt Horgzek, Temesvár tőlünk keletre.

Benczur Gyula festőművész alkotása: Mátyás király fogadja a pápa követeit

Körülbelül a mai repülőtér helyén terült el Köként település amelyet az 1700 évek végén összelakoltattak Basahiddal és csináltak belőle KisKikindát akkor amikor Hollósból lett a Nagykikinda, mára csak Kikinda.

Felvétel 1980 januárban Topolyán, a falu egyik megbecsült tanítójával Ács Istvánnal, amikor a jelen téma tudnivalóit még nem találtam meg a világhálón.

A saját életrajzomról itt csak annyit, hogy egyszer majd, idővel, egy **önéletrajzot** írok, mert miként ez az adatgyüjtemény is bizonyítja, elég sok cifraság származhat abból, ha hallgatunk és hagyjuk, hogy mások írják a mi dolgainkat.

Most Navaszelláról mesélünk, mielőtt mindent lefedne a feledés homálya:

Minda Imre bácsi az utolsó magyar mohikán Navaszellán

Itt <u>Nevoszella</u> lett a magyar Újfalu, nálunk mostanában a Navaszella ami jó, szépen magyarul írták a mi sz betűnket, meg szép dupla LL betűvel a sok P betű pusztát jelent, ami magyarul annyi, mint Illyés Gyula remekírónk hatalmas műve: A Puszták Népe

Lássuk csak, milyen igaza volt Illyés Gyulának: Puszta Galád, Puszta Tamásfalva, Puszta Bikács, Puszta SzentKirály, Puszta Ille, Puszta Torda, Puszta Kis-Oroszi, Puszta Tóba, Puszta Positov (ez Zsidóvár volt igazán, néhol Positovának is félreirkálták) Puszta Blasnitza, Puszta Csősztelek meg a többi sok puszta mifelénk is lent az Alföldön, a Déli végeken ahol szorgalmasan műveltük a világ egyik legjobb, legszebb termőföldjét, a torontáli aranykalászos rónát, a vén Európa egyik leggazdagabb éléskamráját.

Aki csak teheti, keresse elő Illyés Gyula, Puszták Népe c. könyvét. Hatalmas olvasmány, még hatalmasabb betekintés népünk több évszázados elnyomatásának a mindennapjairól. Felemelt fejjel megtűrt módszeres megalázásairól. Mert a pusztákon mindig egy nagy réteg nehezen dolgozó és alig túlélő mieink laktak, meg laktak az oda kastélyaikból néha oda kiruccanó és a mások verejtékén könnyen megélő övéik. Akik a mieinket sokszor még emberszámba sem vették, úgy az időseinket nem vették emberszámba (itt a Fekete bojtár vallomásai c. könyv tartalma is eszembe jut, ami egy másik tényfeltáró munka, Sinka István tolla nyomán), nem vették emberszámba idősebb asszonyainkat sem, de leginkább nem vették emberszámba sem megbecsülendőnek, sok szép fiatal leányainkat sem. Azaz, dehogynem vették,

olyan módon vették, hogy reájuk elsőbbségi jogot az ''úr'' tartott, és csak ''ő'' utánna mehetett a szép fiatal leány oda a mátkájához... feleségül...
A korban, amelyikben mi ismerjük Navaszellát, már eltűnt a ''Puszta'' jelzője, bármit jelenthetett is az, korábban. A sokak által nagy előszeretettel ''üres, kipusztult, elnéptelenedett, mocsárvidéket'' azonban semmiképpen sem jelentette, ugyanis a teljes Középkorunkban ez a mi vidékünk volt a nagy vén és lomha Európa védbástyája. Lomha és hanyag volt a vén Európa, elsősorban azért mert azok akik őt képviselték, vagy annak adták ki magukat, a mi eleinket a Verebi-Hollós-Korvinus-Hunyadiakat is, itt a Déli végvárrendszerünkben, cserben hagyták úgy, hogy valahányszor vitézséget és honvédelmet kellett volna erőfitogtatni, mindig meglapultak, jó messzire, a háttérben, lapultak, hadd küzdjenek, vérezzenek, haljanak ott a végváriak, ők majd jönnek amikor a helyzet biztonságos lesz és fölözni lehet a hasznot. Nevezzenek ők, akár Cilleinek, Brandenburginak vagy akárminek, mindig tudták mikor kell mifelénk fölözni, amikor már elmúlt a veszedelem, és Hunyadi János meg Mátyás király, meg a fia a főherceg Hollós-Korvin János meg a családja is halottak voltak. Akkor jöttek, ők... fölözni.
A Puszta Navaszella helyett, szépen tisztán, csak Navaszellát ismertünk mi a huszadik század második felében felcseperedett utódok. Topolyán a Nagyútca elejénél, a Kikinda-Basahidi országútra kivezető Pizda utcának a házsorai után, az út jobb oldalán húzódó árok mentére jártunk ki szödröt szedni. A szödör inda befolyt egészen messzire jobb felé, az éppen lekaszált búzatarlón, egészen a falu határában közel fehérlő navaszellai néhai házsorok néhány megmaradt és omladozó falai felé.
1956 augusztusi meleg nyáridő látványát őrzi az emlékezet. Navaszella.
Az első kép, egy szoba magasságának a felére leomlott verettfal. A ma divatos falak vastagságának legalább a háromszorosa. Jól kivehető volt a leomlott falhoz mindkét oldalon odasímuló vastak sártapasz, amivel a földből keményre vert falat, az idő vasfogától védték a mi eleink. A verettfalhoz tapasztott és keményre száradt fekete sarat szorgos asszonykezek, sok rétegből álló meszelésre használatos mésszel borították, amitől a nyári napfényben sziporkázóan fehérlett, csillogott Középkorunkban viruló Újfalu városának a pusztulással daccoló Navaszellája. A még álló házak számát, nem őrizte meg az emlékezetem. De arra nagyon jól emlékszem, hogy a ragyogó fehér falaknak, a leomlottaknak is, egy különösen feltűnő színű aljat húztak gondos asszonykezek. A ház naponta kasználatos konyháját minden évben meszelték a háziasszonyok mifelénk. Lehet valaki kijavít itt, és hozzáteszi, sokszor kétszer is, minden tavasszal, meg ősszel is. A ház külső falait is, minden bizonyal évente legalább egyszer bemeszelték. Ezért lehetett az, hogy a leomlott falakon, szinte számolni lehetett a sokéves rámeszelt mész rétegeinek a számát. Emlékszem, augusztusban a Nagybúcsúra az egész falu takarított és meszelt, a Kisútcán is végig minden ház ki volt meszelve, és olyan jó fél méternyi magasra

a földtől, a fal színétől sötétebb szép színes mésztől az úgynevezett – aljától – tarkállott az utca.
De a navaszellai fehér falaknak az alja, egészen más volt. Más, mert szinte valamennyi egyforma színű volt.
Ennek utána kérdeztem.
Megkérdeztem, igazam van-e, és jól emlékszem-e, Navaszellán a hófehér falak alját egy különleges sötétes kékes szürke színűre meszelték? Mert ez a látvány akkor megragadta a figyelmem és valahol, ott maradt elraktározva az emlékezetben.
Igen, volt a válasz, olyan színű volt mert Navaszellán a falak alját, pörnyével meszelték be.
Egy másik navaszellai rokon aki most onnan 1000 kilóméterre él, szintén megerősítette, ’’Navaszellán az asszonyok pörnyével meszelték az alját.’’
Ami még érdekes volt, a leomlott falak, egyedül, pusztán álltak, nem volt semmi más törmelék körülöttük.
Válasz erre e tüneményre is volt. Nem is akármilyen.
Amikor Navaszelláról egy család beköltözött Topolyára, ahol új házat építettek maguknak úgy, hogy az új verettfalakra, Navaszelláról elhozták a régi házuknak a teljes tetőszerkezetét.
Micsoda nagy erőfeszítéses munkák voltak ezek.
Emlékezzünk csak.
A néhai és Navaszellán felnőtt, hetven éves körüli Lénárt Irén mesélt
2013 szeptemberben:
Navaszellán az ő gyerekkorában 77 gyerek volt. Volt ott egy olyan fal is mint a Berlini fal, és olyan utca is volt amelyiket német utcának hívtak. És ott volt a Harangláb, most itt van Topolyán.
Húsvét előtt, összejöttek a gyerekek a Haranglábnál, és Templomi éneket énekeltek:

Megkondul a harang

Megkondultak a harangok,
Mink is úrangyalát mondjuk
Ha kondulnak a harangok
Köszöntsük a Szűz Máriát

Ennek a Haranglábnak kellett utánnakérdezni.
A hetvenötödik életévét meghaladó Kovács János, Jani sógorunk szülei a családjukkal 1942-ben költöztek Navaszellára és ott éltek 1950-ig.
A Harangláb téglából volt falazva, négyszer négy méteres szögletes bolthajtásos épület volt és ajtó is volt rajta. Lehetett olyan hat méter magas. Két harang volt fönt, egy nagyobb és egy kisebb. Egy harang onnan a nagyobb, itt van Topolyán a toronyban.

Irén apja a Lénárt Dávid bácsi , a családjával Navaszellán a Kovácsék háza mögött lakott.
Ahogy a családok hurcolkodtak be Topolyára hozták magukkal a tetőt.
Navaszellán olyan 13-tizenhárom ház volt, és még az 1960-as években is voltak házak ott. A Kovács család volt az elsők között akik Topolyára költöztek, a többiek is lassan. A legutólsó a Minda Imre bácsi volt aki egyedül élt ott.
A családok: Lock, Piros néni Tóth, Kovácsék, Lénártok heten voltak, Dorogi, Lázár Ilka néni, Tóth Andrija, Kelemenék hárman, Túrús Andrásék, Ács Jóska bácsi, és sok gyerek volt Túrúséknál is 6. A gyerekek kint játszottak az utcán vagy bementek a Bonn tanyájára és ott a szalmakazalban. Navaszellától északra olyan 4-négy kilóméterre van Galád. Galádnál régi pár ház volt, pár régi istáló. 1947-ben alakult a Bánát amelyik a legnagyobb 'uprava' volt búza, kukorica szárítóval, dehydrátor ahol a herét szárították, koncentrátot a jószágnak.
Az összes 10.000-tízezer hektár terület föld az állam tulajdona volt.
Jani sógorunk anyai nagyanyja 1883-ban született Navaszellán, a Haranglábtól a harmadik házban éltek a saját házukban. A Bonn tanyája felé volt a Harangláb, az olyan 400-négyszáz méterre Navaszellától. A Karácsonyi gróf telepített ide is.
Jani sógornak nagyon jó kollegája volt a navaszellai Keller is aki a háború után ment ki Németországba, hazajár vendégségbe, az édesanyja magyar volt aki otthon is halt meg.
Utolsónak két ház maradt Navaszellán. A Túrúséké akik úgy 1964-65-ben jöttek be Topolyára és hozták magukkal a háztetőt, meg a Minda Imre bácsié aki aztán egyedül maradt ott.
A régi Bonn tanyája mellett ott volt még többek között a Mumper tanyája is.
A Navaszellán egyes-egyedül megmaradt Minda Imre bácsi úgy tűnik már magas kora, és vagy más okokból is, talán az anyagiak miatt is, képtelen volt magának akár portát is vásárolni Topolyán, vagy akár és még kevésbé egy lakóházat verettfalból építeni magának ahova majd elhozza régi házának a tetőszerkezetét.
A középkori Újfalu- majd néhai Navaszella településünk utolsó magyar mohikánja Minda Imre bácsi egyedül maradt hát kint az eső árvizeztette, napsugár érlelte Torontáli aranykalászos róna kellős közepén, a pörnyével elmeszelt aljú, hófehéren tündöklő leomlott verett-falmaradványok között, a topolyai Templom kertlábjától nem messzire elterülő magyar Puszta Galád – szomszédjának az elpusztítottságában.
Minda Imre bácsinak végülis a Mumper tanya nézett portát Topolyán és épített neki egy kicsiny házikót.
Újfalu utolsó magyar mohikánja, a Minda Imre bácsi úgy 1966-70 körül költözött be Topolyára. Az ő házának a tetőjét nem ő, hanem a hideg kosava meg a fagyos északi szél szórhatta széjjel, végig a topolyai határban.

Utas ki arra jársz, majd úgy fél évezred múlva, hallgasd a pacsírták nótáját az aranykalászos rónaságban, meg a Falu Keresztjénél a nyárfák feletti fészek napsugarában.

''Volt egyszer egy nemes család Mátra Verebélyen,
Veréb Györgynek fia vala alispán Erdélyben,
Veréb Péter alispánnak gyermeke volt Jankó,
Hollós János hadvezérünk és a Kormányzó.
Gyermeke volt Mátyás király a magyar Corvino,
Ősi család nemes ága volt a címeres Holló.
Szentkláray felkutatta végvárukat Becsén,
Boldogasszony templomukat Szent kútnak a vizén.
Hollós falu végvárukat az Oluz tó partján,
Édesanyjuk fészkét Horogszegnek várkastélyán.
Mátyás király udvarának történésze a Bonfinus,
Aki szerint ők mind – In Corvino vico Hollós natus –.
Hollósvárnak dicső helyét világiak jegyzék,
Földabroszink tetejéről irigyeink letörölték.
Azt hitték, hogy ily módon majd ők lesznek az urak,
Azon földön minek semmit adtak hol raboltak, loptak.
Hamisságuk feltárta már páter István Lénárt,
Hunniásnak nagy könyvében igazságos Horváth.
Rácz Károly is helyesen szólt a nagy Szapáryfalván,
Hamisítók hallgatnak csak szinte meg sem hallván.
Attól félnek az igazság hej de kideríti róluk,
Szomszédjuké e földi minden csillogásuk.''
Jámbor utas ha arra jársz, hallgasd a pacsirtát,
Nótájában hűségesen nála szól a Mátyás igazság.

Navaszella területe –most- az állami birtok szántóföldje.

A nyolcvanhat éves Kanász Piros néni is Navaszellai, tőle tudjuk, hogy a Falu Keresztje mögötti házban lakó Presslerné Ács Roza néni ura a Pressler Francz volt, meg is nézhetjük a Temetőben a sírján, Pressler Rozália a neve.
Topolyán a Templom mögött a földeken keresztül Navaszella közel van.
Az onnan 4-500 négy-ötszáz méterre lévő Bonn tanyájáról még annyit, hogy a második világháború alatt a Dobróka Bandi dédöregapám ott volt gépész, ott laktak Bandi bátya fiukkal meg Anus nénje lányukkal. Gyura bátya, a másik fiuk Horgoson lakott. 1947-ben dédöregapját is bezárták, amiről a család minden tagja szerint, élete végéig kitartott az mellett, hogy bűntelenül.

A családfő és a semmi nélkül maradt dédnagymama Dobrókané Morlog Erzsébet, aki anyám nevelőnagyanyja is volt, így került Bandi fiának a családjához, szinte kegyelemkenyérre a tizenhat éves anyámmal együtt. Topolyán a Kardos kocsmának jó srégen által, a Tűzoltók épületében laktak.
Innen vette feleségül apám, a szegény és igen szerencsétlen sorsú édesanyámat 1949 augusztus 25-én.
Anyám távollétében, 1955 októberben Becskereken történt az elválásuk...
A közeli és szélesebb családi körben szinte mindenki úgy tudta, hogy Bandi bátya felesége és a keresztanyám közös megbeszélésére kerültek a fiatalok össze.
Apósom úgy tudta, ''ők úgy lettek összeadva''...
Anyósom soha egy szót sem szólt erről a múltról.
A saját férjére többször panaszkodott anyósom.
Meg a purkaverára.
Mert úgy tűnik, mifelénk minden falunak volt purkaverája is. Nem is csoda tehát, hogy nem kellettek a bécsi utcalányok mifelénk. Mert, elintézték azt a falubeliek, magukközöt is.
Anyósom arról panaszkodott, hogy késő este, már lefeküdt, tél volt, amikor valaki megkoccintotta a hálószoba ablakát, és beszólt, hogy – ''Maris a Jóska most ment be a purkaverához-''
Akkor ahogy kiugrott az ágyból, hálóruhában mezítláb, irány a Susán, és megverte ott azt az ablakot, hogy ''Jóska, gyere haza!''

Harangláb

Topolya melletti Navaszella harangláb építménye fölött most szántóföld van. Ez a néhány Magyarországi falvak harangláb felvételei adnak betekintést, hogyan is nézhetett ki a mi haranglábunk. Őrizzük emlékét.
Mert a harangok 1456 óta, a mi térségünkben született, élt és alkotott, majd életét is itt feláldozó: Hollós-Corvinus-Hunyadi János herceg, hadvezér, kormányzó nándorfehérvári diadalának az emlékére szólnak.

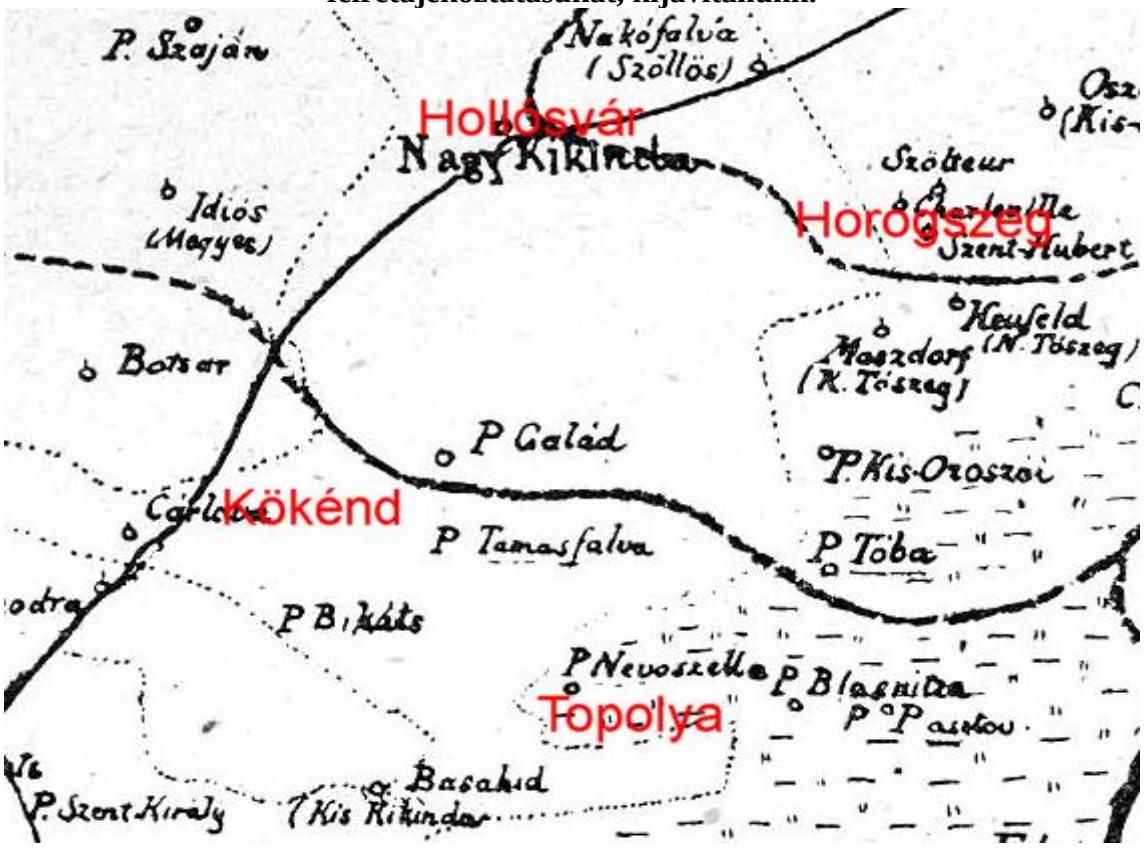

Verebéli-Hollós-Corvinus-Hunyadi János (1387 – 1456)

’’Ezen a helyen’’

Sohasem feledjük ezt, és azt sem feledjük, hogy írjunk, írjunk és írjunk, mert ha nem, mások írnak helyettünk, rólunk és a mi nevünkben, olyanokat amiknek még ötszáz év múlva is keserversen utána kell járnunk és a sok félretájékoztatásukat, kijavítanunk.

Irjunk mert a feledés veszélyes szokás...

Szántóné Veréb Irén
2016-05-30 Sydney

Hollós itt Nagy-Kikinda, Szoulturn Károlyliget Szt.Hubert pedig a Horogszeg

Utó irat:

MAGYAR ORSZÁG
POLGÁRI HISTÓRIÁJÁRA VALÓ
LEXICON,
A' XVI. SZÁZAD VÉGÉIG.

KÉSZITETTE

NÉHAI TISZTELETES TUDÓS

BUDAI FERENTZ ÚR,

A' SZOVÁTHI REF. EKKLÉ'SIA
PREDIKÁTORA.

KIADTA

BUDAI É'SAIÁS,

A' DEBRECZENI REF. COLLEGIUMBANN HISTORIÁT, GÖRÖG NYELVET, ÉS DEÁK É-KESENNSZOLLÁST TANITÓ PROFESSOR.

II. DARAB.

NAGY-VÁRADONN,
MARAMAROSSI GOTTLIEB ANTALNÁL

MDCCCV.

1805-ben lett kiadva Budai Ferentz református lelkész munkája aki Budai É'saiás professzornak a bátyja volt.

reſztyén Anyaſzentegyházbann Úr ſzíne változásának Innepét.

A' ſok éjjeli nappali nyughatatlanság, annyira meghatotta ezen hadbann Hunyadit, hogy a' győzedelem utánn, mindjárt nagy betegségbe esne, mely húſz napok múlva őtet elis óltotta. Érezvénn testének bádjattságát, magát Belgrádból Zimonba vitette, ott az ő látogatására menő Főembereket, az egyeſségre intette; Belgrádot, és a' több Törökökkel határos várakat, a' maga öregebb fiának Láſzlónak gondviselése 's Kapitánysága alá bízta; utóljára Capistrán János vígaſztalási, és könyörgései közt, a' gyónás, és Sakramentommal való élés által a' halálra elkéſzűlvénn, az ő nagy lelke, testét odahagyta Aug. XI. napjánn 1456 eſzt. Maga rendelése ſzerént hideg tetemei Erdélybenn Gyula, vagy a' mint ma hívják, Károlyfejérváronn temetődtek. Halála előtt kevéſsel üstökös tsillag tetſzett fel, mellyet némellyek az ő rövid időnn lejendő halála jelentő postájának képzeltek, 's magyaráztak. Nem tsak a' Magyar birodalom, hanem az egéſz Kereſztyén világ keseregte az ő halálát. A' Pápa parantsolatjára Rómábann a' Kárdinálok halotti tzeremoniát tartottak az ő tiſzteſségére, a' mint Ránzán írja, a' ki magais ezen pompánn jelenvólt. Sőt mikor Brankovits követe által hírűl adta Mahumednek az ő halálát, Mahumed egy darabig a' föld felé sütött fővel, méllyenn halgatott, egyſzer megſzóllal: ámbár úgymond ellenségem vólt Hunyadi: mindazáltal fájlalom az ő halálát. Miólta a' világ fennáll, ſoha sem vólt egy Fejedelemnekis több illyen embere.

A' mi teste alkotását illeti, ő közép termetű, magass nyakú, geſztenye ſzín kondor hajú, nagy ſzemű, vídam tekíntetű, piross áb-

1456 Augusztus 11-ik napján Zimonyban hunyt el Hunyadi János, miután kimerültségében nagy betegségbe esett. Tehát itt is fontos, nem kolerázni meg mendemondázni, mert olyan nem volt. A kolerás beteg, közvetlenül a halála előtt, NEM hivatja magához főembereit, sem fiatal családját, mert az a dehydráltságtól, már régen eszméletlenül fekszik.

rázatú, és ollyan rendes testállású vólt, hogy tsak reá nézveis Fejedelmi embernek kellett őtet hinni 's tartani. Szilágyi Er'sébet feleségétől két fiai maradtak ú. m. Láſzló és Mátyás Cesinge János illyen verseket ſzántt az ő sír halmára:

Joannes jacet hic, Turcarum ille horror in armis,
Ille gubernatae gloria Pannoniae.
Huniadum creat hunc, Comitem Biſtricia ſumit,
Nandor is Alba rapit: nunc tenet Alba Julae.

HUNYADI JÁNOS, a' Nagy Hunyadi Jánosnak vér ſzerént való atyjafia vólt, a' kivel Szörényi Bán korábann ſokat, és igen vitézűl hadakozott a' Törökök ellen, úgyhogy azokonn mindenkor győzedelmeskedtek. Az ő Epitáfiumát még mais lehet olvasni a' Károlyfejérvári templombann Erdélybenn, mely így vagyon: *Miles Joannes vocatus, frater Gubernatoris, ſit junctus coelicis choris, anno Domini* 1434 *de Hunyad hic est tumulatus Johannes miles junior de Hunyad vocatus frater ejus.* Ezt az Epitáfiumot nem abbann az eſztendőbenn írták, melybenn ő meghóltt, mert az itt nevezett eſztendőbenn, a' másik Hunyadi nem vólt még Gubernátor; minden bizonnyal azutánn írták tehát ezt, mikor Hunyadi Gubernátorságot értt, t. i. vagy 1446. eſzt. vagy azutánn valamikor. Azombann megjegyzésre méltó, hogy ezt a' Jánost, mind ez az Epitáfium; mind ötödik Láſzlónak egy Királyi levele, *Hunyadinak*, és a' Gubernátor Hunyadi János atyjafiának nevezi. Hogy annak testvérje lett vólna, nem lehet feltenni, mert egy Atyának két egy forma nevű élő gyermeke nem ſzokott lenni. Innen minden erőltetés nélkűl ezt lehet kihozni, hogy

Ami még fontosabb, Budai lelkész úr itt rávilágitott, a meggondolatlan átmásolgatások okozta történelmi hamisságokra. Egy másik, úgymond Hunyadi János édestestvérének szajkózott és szintén Hunyadi Jánosnak elneveztetett valakiről tévelyegtetnek valakik, amikor az ő halálának az EPITÁFIUMÁBAN – epitaphium – latin szó, sírfelirat – amelyben miként fenn olvassuk: 1434-ben elhunyt és Hunyadi János Kormányzónak, Gubernátornak volt az édes testvére, holott Hunyadi János csak 1446-ban lett Magyarország Kormányzója.

És innen már unos untalan, és vég nélkül átmásolgatják, hogy Hunyadi Jánosnak márpedig volt egy édestestvére akinek szintén Hunyadi János volt a neve.... a megtévesztgetések netovábbjai ezek. Unokatestvére igen volt, akit SZÉKELY Jánosnak hívtak, és aki 1448-ban esett el Rigómezőn.

Nem volt tehát, vér szerinti, és a saját apjának még egy élő János nevű fia...

***Nem is kell ezekhez nagy tudomány, csak: egy kicsi kritikai gondolkodás*.**

És Mahumed török szultán szerint is: Hunyadi János a maga korában és a világ fennállásának a kezdete óta, páratlan értékű embernek számított.

Torontáli Szántóné-Veréb Irén
2016 február 15-én, Sydney